EĞİTİM BİZİM İŞİMİZ

KPSS-ÖABT • 2023

TÜRKÇE

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

SORU BANKASI

PEGEM AKADEMİ

Komisyon

ÖABT TÜRKÇE
TAMAMI ÇÖZÜMLÜ SORU BANKASI

ISBN 978-0-2022-0024-8

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi
Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.
Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere http://pegem.net adresinden ulaşılabilmektedir.

11. Baskı: Ekim 2022, Ankara

Proje-Yayın: Buse Uğantaş
Dizgi-Grafik Tasarım: İlknur Öztürk
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126 Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

TEST 1

1. **Aşağıdakilerden hangisi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan dinleme yöntemlerinden biri değildir?**

   A) Katılımlı dinleme
   B) Katılımsız dinleme
   C) Seçici dinleme
   D) Not alarak dinleme
   E) Estetik dinleme

2. **Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda dinleme eğitimine yönelik kazanımlar hangi öğrenme alanı içinde yer almaktadır?**

   A) Okuma
   B) Medya Okuryazarlığı
   C) Konuşma
   D) Dinleme/İzleme
   E) Sözlü İletişim

3. Türkçe öğretmeni dinleme/izleme etkinlikleri kapsamında öğrencilerine bir çizgi film izletmiş ve öğrencilerinden bu çizgi filmdeki örtülü anlamları tespit etmelerini ve bunları açıklamalarını istemiştir.

   Bu etkinlik sürecinde Türkçe öğretmeninin aşağıdaki kazanımlardan hangisini edindirmeye çalıştığı söylenebilir?

   A) Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.
   B) Dinlediklerini/izlediklerini özetler.
   C) Dinlediklerine/izlediklerine yönelik farklı başlıklar önerir.
   D) Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen, bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder.
   E) Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir.

4. **Aşağıdakilerden hangisi dinlenecek/izlenecek materyallerde bulunması gereken özelliklerden biri değildir?**

   A) Süreye uygun olmak
   B) Millî, kültürel ve ahlaki değerlere uygun olmak
   C) Toplumdaki farklı sosyal anlayışları yansıtır nitelikte olmak
   D) Öğrencilerin seviyesine uygun olmak
   E) Öğrencilerin dil zevkini geliştirecek nitelikte olmak

5. "Dinlediklerinde/izlediklerinde tutarlılığı sorgular." **kazanımı dinleme sürecinin aşağıdaki aşamalarından hangisi ile doğrudan ilgilidir?**

   A) İşitme
   B) Hatırlama
   C) Kavrama
   D) Değerlendirme
   E) Sentez

6. **Dinleme süreciyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**

   A) Dinleme eylemi işitme ile başlar.
   B) Dinlemede, dinleyici açısından seçicilik söz konusudur.
   C) Dinleme sürecinin son basamağı ilişki kurmadır.
   D) Kavrama, dinleyicinin aldığı mesajı çözümleme sürecidir.
   E) Konuşmaya tepki göstermek dinleme sürecinin bir parçasıdır.

7. **Aşağıdakilerden hangisi bir konferanstaki etkili dinleyicinin davranışlarından değildir?**

   A) Ön bilgilerini kullanmak
   B) Anlaşılmayan hususları anında sormak
   C) Beden dili ile geri bildirimde bulunmak
   D) Not alarak dinlemek
   E) Ana noktaları yakalamaya çalışmak

8. **Aşağıdakilerden hangisi dinleme öncesinde yapılabilecek uygulamalardan biri değildir?**

   A) Sınıfta sessizliği sağlama
   B) Motivasyonu sağlama
   C) Öğrencilere gereken açıklamaları yapma
   D) Önemli noktaları not alma
   E) Dinleme için sağlıklı bir işitme ortamı sağlama

9. Aşağıdakilerden hangisi "Dinledikleri/izledikleriyle ilgili çıkarımlar yapar." **kazanımını gerçekleştirmeye yönelik bir çalışma değildir?**

A) Yönergeleri takip etme

B) Karşılaştırma

C) Neden-sonuç ilişkisi kurma

D) Benzetmeleri çözümleme

E) Örneklendirme

10.

- Medya metinlerindeki örtülü anlamı belirlemesi sağlanır.
- Medya metinlerinin hedef kitlesi ve amacının sorgulanması sağlanır.

Bu açıklamalar aşağıdaki kazanımlardan hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

A) Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir.

B) Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

C) Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir.

D) Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen, bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder.

E) Konuşmacının sözlü olmayan mesajlarını kavrar.

11. Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre dinleme becerisiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Dinleme metinlerinde metnin özünü ve anlam bütünlüğünü bozmamak kaydıyla kısaltma ya da düzeltme yapılabilir.

B) Aynı temada birden fazla dinleme/izleme metnine yer verilecekse bunların türleri farklı olmalıdır.

C) Dinleme metinleri estetik duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır.

D) Dinleme metinleri millî, kültürel, ahlaki değerlere uygun olmalıdır.

E) Her temada en az iki dinleme/izleme metni yer almalıdır.

12. Aşağıdakilerden hangisi dinlemede kavramayı desteklemez?

A) Dinlenen konunun bir kısmına odaklanma

B) Dinleme amacını belirleme

C) Önceki bilgileri harekete geçirme

D) Dinleme süreciyle ilgili değerlendirme yapma

E) Uygun dinleme tekniklerini kullanma

13. İletişim süreci içerisinde en fazla kullanılan dil becerisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dinleme

B) Konuşma

C) Okuma

D) Yazma

E) Beden dili

14. Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Her temada en az bir dinleme/izleme metni bulunmalıdır.

B) Dinleme/izleme metinleri ders kitabında ve öğretmen kılavuz kitabında yer almalıdır.

C) Dinleme/izleme metni okuma metinlerinde ele alınan alt temalardan biriyle bağlantılı olabilir.

D) Dinleme/izleme metinleri amaç ve kazanımlara uygun olmalıdır.

E) Dinleme metinlerinde metnin özünü ve anlam bütünlüğünü bozmamak kaydıyla kısaltma ya da düzeltme yapılabilir.

15. Önceden hazırlanmış sorular dağıtılarak öğrencilerden bunların cevaplarını bulmaya yönelik olarak dinlemeleri/ izlemeleri istenir.

Bu uygulama aşağıdaki dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden hangisine aittir?

A) Eleştirel dinleme

B) Katılımlı dinleme

C) Yaratıcı dinleme

D) Seçici dinleme

E) Katılımsız dinleme

16. Sunulan bilginin konuşmacının kişisel duygu ve düşüncelerini mi yansıttığı, yoksa bilimsel verilere ve gözlemlere mi dayandığı analiz edilir.

Bu uygulama aşağıdaki dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden hangisine aittir?

A) Eleştirel dinleme

B) Katılımlı dinleme

C) Yaratıcı dinleme

D) Seçici dinleme

E) Katılımsız

17. Dinleme becerisiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Dinleme ilk kazanılan dil becerisidir.

B) Dinleme süreci değerlendirme ile başlar.

C) Dinleme isteğe bağlı bir süreç değildir.

D) Dinleme becerisine ilk defa 2006 Türkçe Öğretim Programı'nda yer verilmiştir.

E) Türkçe Öğretim Programı'nda dinleme; dil becerileri altında yer alır.

18. Öğrencilere 'sandal, gemi, feribot, sal' gibi aynı kavram alanına giren kelimeler verilir. Onlardan bu kelimelerin ortak ve birbirinden farklı yönlerini belirleyerek kelimeleri tanımlamaları istenir.

Bu etkinlik aşağıdakilerden hangisine yöneliktir?

A) Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.

B) Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.

C) Şiir, türkü, şarkı türlerinde metinler ezberler.

D) Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.

E) Dinlediklerinden/izlediklerinden hareketle yeni öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.

19. Dinlenen/izlenen metinde belirlenen bir sorun, çizilen bir balık kılçığı şeklinin başına yazılır. Her bir alt sorun balığın bir kılçığıymış gibi yerleştirilir. Böylece ana sorunun ortaya çıkmasına sebep olan alt sorunlar belirlenerek çözüm önerilerinde bulunulur.

Bu etkinlik aşağıdakilerden hangisine yöneliktir?

A) Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.

B) Dinlediklerinde/izlediklerinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir.

C) İpuçlarından hareketle dinlediklerine/izlediklerine yönelik tahminlerde bulunur.

D) Dinlediklerinin/izlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.

E) Dinlediklerinin/izlediklerinin başlığı/adı ile içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.

20. Sağlıklı dinlemenin basamakları, aşağıdakiler den hangisinde doğru bir sırayla verilmiştir?

A) İşitme - kaydetme - duyma

B) Mesajın gönderilmesi - işitilmesi - anlamlandırılması

C) Mesajın kodlanması - dönüt verilmesi - saklanması

D) Konuşmanın gerçekleşmesi - anlamanın oluşması - kodlama

E) Mesajın kodlanması - ön bilgilerle birleşme - dönüt.

ÇÖZÜMLER

1. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, "Dinleme stratejilerini uygular." kazanımının açıklamasında yer alan açıklamalar şunlardır:

5. sınıf → "Not alarak, katılımlı, grup hâlinde dinleme gibi yöntem ve teknikleri uygulamaları sağlanır."

6. sınıf → "Katılımlı, katılımsız, grup hâlinde ve not alarak dinleme gibi yöntem ve teknikleri uygulamaları sağlanır."

7. sınıf → "Empati kurarak, katılımlı, katılımsız, not alarak dinleme gibi yöntem ve teknikleri uygulamaları sağlanır."

8. sınıf → "Seçici, yaratıcı, eleştirel, empati kurarak, not alarak dinleme gibi yöntem ve teknikleri uygulamaları sağlanır."

Buna göre, "katılımlı, katılımsız, seçici, not alarak dinleme" türleri programda yer verilen dinleme türleri arasındadır, "estetik dinleme" türü programda yer almamaktadır.

Cevap E

2. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında öğrenme alanları (1) Dinleme/İzleme, (2) Konuşma, (3) Okuma, (4) Yazma olmak üzere dört ana başlık altında düzenlenmiştir.

Cevap D

3. Öncülde verilen açıklamada öğretmenin dinleme/izleme metninin içeriğine yönelik bir etkinlik gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Dinleme/izleme metninde yer alan örtülü anlamların tespit edilmesi, metnin içeriğini değerlendirmeye almakla mümkün olduğundan bu etkinlikle öğretmenin "Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir." kazanımını edindirmeye çalıştığı ifade edilebilir.

Cevap E

4. Dinleme/izleme metinlerinde ideolojik unsurlar yer almamalıdır. Dinlenecek/izlenecek materyallerin içeriğinde bulunması gereken özellikler şu şekildedir:

- Türk Millî Eğitimi'nin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.
- Millî, kültürel ve ahlaki değerlere, milletimizin bölünmez bütünlüğüne aykırı unsurlar yer almamalıdır.
- Siyasi kutuplaşmalara ve ayrımcılığa yol açacak bölücü, yıkıcı ve ideolojik ifadeler yer almamalıdır.
- Öğrencilerin sosyal, zihinsel, psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. ögeler yer almamalıdır.
- İnsan hak ve özgürlüklerine, insani değerlere aykırı ögeler yer almamalıdır.
- Dersin amaçları ile kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.
- Öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyesine uygun olmalıdır.
- İşlenecek süreye uygun uzunlukta olmalıdır.
- Türkçenin anlatım zenginliklerini ve güzelliklerini yansıtmalıdır.
- Dinleme metinlerinde, metnin özünü ve anlam bütünlüğünü bozmamak kaydıyla kısaltma ya da düzenlemeye gidilebilir. Düzenleme sırasında metne cümle ya da paragraf düzeyinde ekleme yapılamaz.
- Aynı temada birden fazla dinleme/izleme materyali ne yer verilecekse bunların türleri farklı olmalıdır.
- Öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.
- Öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik bir duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır.

Cevap C

5. Dinleme sürecinde değerlendirme aşamasında konuşmacının söylediklerini yorumlama, ön bilgilerle ve başka kaynaklarla karşılaştırma söz konusudur. Bu aşamada konuşmadaki iletiye özü, önemi, niteliği ve niceliği üzerinden değer biçilmekte ve iletiyi oluşturan gerçekler ile konuşmacının yorumu birbirinden ayrılmaktadır.

Cevap D

6. Dinleme/izleme süreci ilgi, işitme, kavrama, dinleme, değerlendirme, tepki aşamalarından oluşur. Dinleme sürecinin son aşaması tepki/karşılıktır.

Cevap C

7. İyi bir dinleyici dinlediği konuşmada anlaşılmayan hususları konuşmanın sonunda sormalıdır.

Cevap B

8. Önemli kısımları not almak dinleme sırasında yapılacak bir çalışmadır. Sınıfta sessizliği ve motivasyonu sağlama, öğrencilere gereken açıklamaları yapma, dinleme için sağlıklı bir işitme ortamı sağlama dinleme öncesi yapılabilecek çalışmalardır.

Cevap D

9. Çıkarım yapma metinde verilenlerden hareketle arka plandaki anlam ve ilişkileri belirlemek için yapılan bir eylemdir. Yönergeleri takip etme çıkarımda bulunmadan dinleyicinin söylenenleri bire bir uyguladığı bir çalışmadır.

Cevap A

10. Medya metinlerindeki örtülü anlamı belirlemesi ve medya metinlerinin hedef kitlesi ve amacının sorgulanması" açıklamalarında dinlenen/izlenen bir metnin içeriğine yönelik yargılar söz konusudur. Buna göre, verilen açıklamalar "Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir." kazanımıyla doğrudan ilişkilidir.

Cevap A

11. Türkçe Öğretim Programı'nda dinleme/izleme metinlerinin nitelikleri belirlenmiştir. A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler bu nitelikler arasındadır. Bu nitelikler arasında bir temada en az iki dinleme/izleme metnin yer alması gerektiğine dair bir açıklama yoktur.

Cevap E

12. Dinlenen konunun bir kısmına odaklanma, dinleme sırasında konuyu bir bütün olarak kavramayı zorlaştıracağından kavramayı engeller.

Cevap A

13. İnsanlar günlerinin büyük bir bölümünü başkalarını dinleyerek geçirirler. Bu bakımdan iletişim süreci içerisinde en fazla kullanılan dil becerisi dinlemedir.

Cevap A

14. Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre A, C, D ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. Programda, "Dinleme/izleme metinleri ders kitabında ve öğretmen kılavuz kitabında yer almalıdır." şeklinde bir yönerge yer almamaktadır.

Cevap B

15. Seçici dinleme, dinlenenlerin/izlenenlerin içinden ilgi ve ihtiyaca yönelik olanların seçilerek dinlenmesi/izlenmesidir. Seçici dinleme/izleme aşağıdaki şekillerde uygulanabilir:

1. Önceden hazırlanmış sorular dağıtılarak öğrencilerden bunların cevaplarını bulmaya yönelik olarak dinlemeleri/izlemeleri istenir.
2. Dinleme/izleme amacına veya ilgi alanına yönelik olarak dinlenenlerden/izlenenlerden bir veya birkaç bölüm/ konu seçilerek yalnızca bu kısımlar dikkatle dinlenir/izlenir.

Örneğin; hazırlanan bir karşılıklı konuşmada (öğretmen-öğrenci, doktor-hasta, satıcı-müşteri vb.) tarafların bir birlerinin konuşmalarından seçme yapmaları ve bunları sınıfta değerlendirmeleri istenir.

Cevap D

16. Eleştirel dinlemede amaç öğrencilere dinledikleri/izledikleri hakkında soru sorma alışkanlığı kazandırarak konu hakkında düşünmelerini; konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla, tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirmelerini sağlayarak kendi doğrularını buldurmaktır. Sunulan bilginin konuşmacının kişisel duygu ve düşüncelerini mi yansıttığı, yoksa bilimsel verilere ve gözlemlere mi dayandığı hızlı bir şekilde analiz edilmelidir. Bunun için öğrencilerin konuya yönelik olarak aşağıdaki soruları sorma becerisini kazanmış olmaları gerekmektedir.

1. Konuşmacının amacı nedir?
2. Konuşmacı konuyla ilgili yeterli bilgi ve birikime sahip mi?
3. Verilen bilgiler güncel ve geçerli midir?
4. Konu tarafsız bir bakış açısıyla mı ele alınıyor?

   Eleştiriler doğru mu?
5. Alternatif çözüm önerileri sunuluyor mu?
6. Çözüm önerileri bilimsel mi?

Cevap A

17. Dinleme ilgi ile başlayan, isteğe bağlı bir süreçtir. Dinleme becerisine ilk defa 1968 İlkokul Müfredat Programı'nda yer verilmiştir. Türkçe Öğretim Programı'nda dinleme becerisi ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmıştır. Dinleme ilk kazanılan dil becerisidir.

Cevap A

18. Verilen etkinlik aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanma kazanımına yönelik uygulamalar içermektedir.

Cevap B

19. Verilen etkinlik dinlediklerinde/izlediklerinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretme kazanımına yönelik uygulamalar içermektedir.

Cevap B

20. İşitme ve duyma aynıdır, kaydetme ise sıra olarak yanlıştır. Anlamanın gerçekleşmesinde dönüt şart değildir. Bu sebeple C ve E şıkları yanlıştır. Kodlama, anlamadan öncedir. Dinlemede mesaj gönderilir, işitilir ve anlamlandırılır.

Cevap B

TEST 2

1. Dinlenilenin anlamlandırılmasını sağlayan pek çok faktör vardır. Bunlardan biri de beden dili ve özellikle göz iletişimidir.

   Aşağıdakilerden hangisi, dinlediğini anlamada göz iletişiminin sağladığı yararlardan değildir?

   A) Dönüt sağlama
   B) Beden dilini yorumlama
   C) Sözsüz ipuçlarını fark etme
   D) İletişimi sürdürme
   E) Kodlamayı sağlama

2. Dinlenilenden anlam çıkarma, zihinsel bir süreçle gerçekleşir.

   Dinlediğini zihinde anlamlandırmada en önemli etken aşağıdakilerden hangisidir?

   A) Dikkat
   B) Dinleme süresi
   C) Konuşmacı
   D) Ortam
   E) Dinleme amacı

3. **Dinlediğini anlamada aşağıdakilerden hangisi ortamdan kaynaklanan etkenlerden biri değildir?**

   A) Fiziksel durum
   B) Algı
   C) Oturma düzeni
   D) Sıcaklık
   E) Konuşmacının konumu

4. **Dinleme becerisini geliştirmede kullanılan yöntemlerden biri olan, ilgi çekme, dinleme, canlandırma, geliştirme ve kodlama basamaklarını içeren yöntem aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Bloom taksonomisi
   B) ELVES
   C) Birleştirilmiş öğretim süreci
   D) Sürece dayalı dinleme
   E) Tam öğrenme

5. **Aşağıdakilerden hangisi dinlediğini anlamada dinleyiciden kaynaklanan etkenlerden biri değildir?**

   A) Motivasyon
   B) İlgi ve ihtiyaç
   C) Dikkat
   D) Algıda seçicilik
   E) Gürültü

6. **Aşağıdakilerden hangisi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda geçen** "Dinlediği/izlediği hikâye edici metinleri canlandırır." **kazanımına yönelik bir etkinlikte kullanılamaz?**

   A) Anı
   B) Fabl
   C) Destan
   D) Tiyatro
   E) Mizahi fıkra

7. Ana dili edinim sürecinde dinleme ve konuşma iki temel bileşendir. Konuşmayı edinmenin temelinde dinleme vardır.

   Aşağıdaki konuşma unsurlarından hangisi dinlemeyle kazanılmaz?

   A) Dilin gramerini edinme
   B) Vurgu
   C) Tonlama
   D) Durak
   E) Beden dili

8. **Aşağıdakilerden hangisi, Türkçe Öğretim Programı'nda belirtilen dinleme stratejilerinden değildir?**

   A) Seçici dinleme
   B) Betimleyici dinleme
   C) Grup hâlinde dinleme
   D) Yaratıcı dinleme
   E) Not alarak dinleme

9. Dinlemeyle ilgili verilen aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Dil becerilerinin temelini dinleme oluşturur.

B) İşitmeyenler konuşamazlar.

C) Dinleme anne karnında başlar.

D) Dinleme en çok kullanılan dil becerisidir.

E) Dinleme olmadan okuma öğrenilemez.

10. Dinleme stratejileriyle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kişiye özgü farklı stratejiler kullanılır.

B) Dinleme öncesi, sırası ve sonrasında farklı stratejiler vardır.

C) Stratejiler, daha iyi anlamayı sağlar.

D) Anlama becerilerindeki stratejiler aynı olmalıdır.

E) Not alma ve tahminde bulunma anlama stratejileridir.

11. Dinlenilenlerin doğru olup olmadığını kontrol etmeyi, farklı açılardan değerlendirme yapmayı ifade eden, bütün dinleme unsurlarını kapsayan dinleme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Estetik dinleme

B) Etkin dinleme

C) Ayrıştırıcı dinleme

D) İletişimsel dinleme

E) Eleştirel dinleme

12. İletişimsel dinlemede dikkatin dağılmamasının en önemli sebebi aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Karşılıklı olmasından dolayı dönüt verilmesi dikkatin toparlanmasını sağlar.

B) Dikkatin dağılmaması için önlem alma imkânı vardır.

C) İletişim karşılıklı olduğundan süre önemli değildir.

D) Değerlendirme boyutu olmadığından zihin yorulmaz, dikkat dağılmaz.

E) Motivasyon, iletişim kurulan kişilerle en üst düzeydedir.

13. Dinlediğini anlamada süre önemli bir faktördür.

Uzun süreli dinlemede, dinlemeyi etkileyen en önemli unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dikkatin dağılması

B) Konuşmacının süreye dikkat etmemesi

C) Motivasyonun azalması

D) Fiziksel ihtiyaçların olması

E) Ortamda gürültünün artması

14. Dinlediğini anlamlandırma, zihnin bilgiyi dikkatli dinlemesiyle gerçekleşir.

Buna göre, dikkate ve anlamlandırmaya en az ihtiyaç duyulan dinleme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Estetik dinleme

B) Etkin dinleme

C) Katılımlı dinleme

D) Ayırt edici dinleme

E) Eleştirel dinleme

15. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi işitmenin fiziksel yönüyle ilgili değildir?

A) Hertz

B) Üzengi

C) Örs

D) Ses

E) Vurgu

16. İnsan kulağının işitebileceği en düşük ses şiddetine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Desibel

B) Tonlama

C) Vurgu

D) Gürültü

E) Ses hızı

17. Ali Bey, şehrin en işlek caddesi üzerinde bulunan bir okulda Türkçe öğretmenliği yapmaktadır. Ali Bey, penceresi açık olan derslikte 5. sınıf öğrencilerine bir metin okumuş ve ardından öğrencilere okuduğunu anlama testi uygulamıştır. Test sonuçlarını inceleyen Ali Bey, özellikle pencere kenarında oturan öğrencilerin normalden düşük puan aldıklarını tespit etmiştir.

Bu durum dinleme sürecinde öncelikle aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?

A) Konuşucunun performansı

B) Dinleyicinin ilgisi

C) Çevresel faktörler

D) Hedef kitlenin özelliği

E) Olgunlaşma

18. Okul öncesi dönemde yapılan dinleme etkinliklerinin temel amacı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

A) Çocuğa kendi kültürünü tanıtmak

B) Çocuğun çevreye uyumunu sağlamak

C) Yaşamı çocuk için kolaylaştırmak

D) Çocuğa estetik zevk kazandırmak

E) Çocuğun ses hafızasını geliştirmek

19. Algılama sürecinde insanın daha önceki yaşantıları ve deneyimleri önemli yer tutar. Deneyimlerin hafızada depolanması bir süreci de beraberinde getirir. Bu süreçte şu aşamalar bulunur:

I. Bilgileri karşılaştırma

II. Dikkat

III. Öğrenme

IV. Sesleri ayrıştırma

Yukarıda karışık olarak verilen bu sürecin aşamalarının doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) II - I - IV - III

B) II - III - I - IV

C) III - II - IV - I

D) III - II - I - IV

E) II - IV - I - III

20. Öğrencilerinin iyi birer dinleyici olmasını isteyen Türkçe Öğretmeni Ruhsar Hanım'ın, öğrencilerine vereceği tavsiyeler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Nezaket kuralları gereği konuşan kişiyi dikkatlice dinlemelisiniz.

B) Karşınızda konuşan kişi ile göz göze gelmemeye özen gösteriniz.

C) Yönlendirmelerin dikkatle takip edilmemesi, işlemlerin tekrarlanmasına yol açacağından zaman kaybına neden olur.

D) Konuşan kişiyi dikkatle dinlemezseniz, konuşma sonundaki tartışmaya aktif bir şekilde katılamazsınız.

E) İyi dinleme alışkanlığınızın gelişmesiyle birlikte öğrenmeniz de gelişir.

ÇÖZÜMLER

1. Göz iletişimi; dönüt verir, beden dilinden anlam çıkarılmasını sağlar, diğer sözsüz ipuçlarını çözümler ve iletişimin devamlılığını sağlar. Kodlamayı sağlama; öğrenme biçimi teknikleri ile ilgili olduğundan göz teması, iletişimi kodlamayı etkilemez.

Cevap E

2. Dinlediğini anlamada seçeneklerdeki etkenlerin hepsinin etkisi vardır. Ancak dikkat olmadan anlamanın gerçekleşmesi mümkün değildir.

Cevap A

3. Dinlediğini anlamayı ortam etkilemektedir. Fiziksel konum, oturma düzeninde konuşmacıya uzaklık veya konuşmacıyı görememe, ortamın sıcak veya soğuk olması, konuşmacıyla dinleyicilerin etkileşime müsait olup olmaması ortamla ilgili unsurlardır. Algı ise dinleyicinin zihinsel durumuyla ilgilidir.

Cevap B

4. ELVES; ilgi çekme, dinleme, canlandırma, geliştirme ve kodlama basamaklarından oluşan, dinleme becerisini geliştirmede kullanılan yöntemlerden biridir.

Cevap B

5. Motive olan dinleyicinin dikkati artar, dinleyicinin ilgi ve ihtiyacı dinlediğini anlamayı etkiler, dinleyici algısına giren konuşmayı daha iyi dinler. Gürültü ise anlamayı etkileyen ortamla, dış etkenle ilgilidir, dinleyiciyle ilgili değildir.

Cevap E

6. "Fabl, destan, tiyatro, mizahi fıkra" hikâye edici metin türündedir. "Anı" ise bilgilendirici metin türündedir, bu yüzden "Dinlediği/izlediği hikâye edici metinleri canlandırır." kazanımına yönelik bir etkinlikte kullanılamaz.

Cevap A

7. Ana dili edinim süreci denilen kritik dönemde dilin grameri bilinçaltına yerleşir. Vurgulu konuşma, tonlamayla konuşma, cümle bitince durak yapma gibi konuşma unsurları dil edinim sürecinde dinlemeyle gerçekleşir. Beden dili dinlemeden daha çok çevresindekileri gözlemleme ile ilgilidir.

Cevap E

8. Türkçe Öğretim Programı'nda "katılımlı, katılımsız, grup hâlinde, eleştirel, yaratıcı, not alarak, empati kurarak, seçici" dinleme stratejilerinin uygulanması önerilmiştir. Buna göre, B seçeneğinde verilen "betimleyici dinleme" söz konusu stratejiler arasında değildir.

Cevap B

9. Dinleme anne karnında başlayıp dil ediniminin temelini oluşturur. İşitmeyenler konuşamazlar. Yapılan araştırmalar, dil becerisi içinde en çok kullanılanın dinleme olduğunu göstermektedir. Okuma dinleme olmadan zor da olsa öğrenilebilir.

Cevap E

10. Okuma, dinleme ve görsel okumada pek çok strateji aynı ise de her biri için kullanılan farklı stratejiler de vardır.

Cevap D

11. Dinlenilenlerin doğru olup olmadığını kontrol etmeyi, farklı açılardan değerlendirme yapmayı ve bütün dinleme unsurlarını kapsayan dinleme türü eleştirel dinlemedir.

Cevap E

12. İletişimde her zaman başarılı olunup önlem alma imkânı yoktur. İletişim karşılıklı da olsa konuşulacaklar ilgi çekmezse dikkat süresi azalır. Zaman zaman değerlendirme yapmak da gerekir. İstenilmeyen iletişimlerde uzun süre motivasyonu korumak mümkün değildir. İletişimsel dinlemede dönüt verme, karşılıklı konuşma olduğundan zihin ve dikkat dağılmaz.

Cevap A

13. Uzun süreli dinlemede belli bir süreden sonra dikkat dağılır. Dikkatin dağılması da anlamayı olumsuz etkiler. Bu bağlamda uzun süreli dinlemede etkili en önemli unsurun dağılması olduğu ifade edilebilir.

Cevap A

14. Etkin dinlemede öğrenme gerçekleşeceğinden dikkat olmalıdır. Katılımlı dinlemede katkı sunmak için iyi dinleyip değerlendirme yapmak gereklidir. Ayırt edici dinlemede ayırt etmeyi sağlamak için ve eleştirel dinlemede değerlendirme yapmak için dikkatle dinlemek gerekir. Estetik dinleme sanatsal amaçlarla yapılan dinlemedir. Örneğin müzik dinlerken dikkat ve anlamlandırmaya diğer dinleme türleri kadar ihtiyaç duyulmaz.

Cevap A

15. Hertz, sesin şiddeti ile ilgilidir ve ses fiziksel bir olgu olup titreşimlerden meydana gelir. Üzengi ve örs kulakta bulunan ve işitmeyi sağlayan kemiklerdir. Vurgu konuşmada anlamı hissettirmek için kullanılan konuşma kuralları ile ilgili bir durumdur.

Cevap E

16. İnsan kulağının işitebileceği ses şiddetine desibel denir.

Cevap A

17. Şehrin en işlek caddesindeki okulun, penceresi açık olan dersliğinde gürültüden dolayı pencere kenarındaki öğrenciler öğretmenlerinin okuduğunu ve söylediğini anlamakta güçlük çekebilirler. Dolayısıyla düşük puan alabilirler. Bu duruma öncelikle çevresel faktörler neden olur.

Cevap C

18. Okul öncesi dönemde dinleme ve konuşma yetenekleri biçimlendirilmeye çok uygundur. Okul öncesi dönemde dinleme etkinlikleri öncelikle duyusal algılama gücü ile ses hafızasını geliştirmek için yapılmalıdır.

Cevap E

19. Deneyimlerin hafızada toplanma süreci şu şekilde gerçekleşir:

a. Dikkat/dinleme

b. Sesleri ayrıştırma

c. Bilgileri karşılaştırma

d. Öğrenme/tanımlama

Cevap E

20. Dinleyici ile konuşan kişi arasında mutlaka göz teması kurulmalıdır. Bu nedenle öğretmenin öğrencilerine tavsiye etmemesi gereken durum B seçeneğinde verilmiştir.

Cevap B

TEST 3

1. Ahmet Öğretmen, yaptığı bir etkinlik sırasında öğrencilerden gelen soruların bir kısmını yanıtlamış, bir kısmını ise kendisi yanıtlamak yerine sınıftaki diğer öğrencilere yanıtlatmıştır.

   Ahmet Öğretmen bu davranışı ile <u>öncelikli</u> olarak aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

   A) Öğrencilerden öğretmenlerine saygı göstermelerini beklemek

   B) Farklı konuların tartışılabildiği bir ortam oluşturmak

   C) Sorularını görmezden geldiği öğrencileri cezalandırmak

   D) Öğrencilerin yanlış dinleme alışkanlıklarının farkına varmalarını sağlamak

   E) Öğrencilerin hoşgörü anlayışlarını üst noktaya taşımak

2.

   I. Not tutma

   II. Özetleme

   III. Soru sorma

   Yukarıdakilerden hangileri dinleme sırasında gerçekleşen çalışmalar arasında <u>yer almaz</u>?

   A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

3. **Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerde görülen dinleme kusurlarından biri <u>değildir</u>?**

   A) Farklı ortam ve durumlarda, farklı dinleme türlerini kullanmak

   B) Konuşmadaki bütün ayrıntıları not almak

   C) Konuşmanın içeriğini konuşmacının kimliğine göre değerlendirmek

   D) Konuşmacının içeriğinden çok dış görünüşüne dikkat etmek

   E) Konuşmacıya veya konuya ilgisiz olmak

4. **Aşağıdakilerden hangisi dinleme/izleme etkinliklerinde kullanılacak materyallerin özellikleri arasında <u>yer almaz</u>?**

   A) İşlenecek süreye uygun uzunlukta hazırlanmalıdır.

   B) Öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyelerine uygun olmalıdır.

   C) İnsani değerlere aykırı ögeler yer almamalıdır.

   D) Aynı temada benzer metin türlerine yer verilmelidir.

   E) Metinlerde kısaltma ya da düzenleme yapılabilir.

5. Ayrıştırıcı dinlemenin temel amacı sesler arasındaki farklılıkları ayırt edebilmektir. Ayrıştırıcı dinlemenin bir diğer amacı da sözsüz iletişimde hassasiyet geliştirmektir.

   Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerin ayrıştırıcı dinleme becerilerini geliştirmek için yapılacak etkinliklerden <u>değildir</u>?

   A) Sınıfta örnek okuma yaparken vurgu ve tonlamalara dikkat etmek

   B) Bir şiiri önce düzyazı gibi okuyup ardından anlamına uygun bir sesle tekrar okumak

   C) Bir öğrenci okurken diğerlerinden kendilerini onun yerine koymalarını istemek

   D) Aynı cümleyi farklı tonlama ve vurgularla okumak

   E) Beden dili ve sesin iyi kullanıldığı bir filmi öğrencilerle seyredip üzerinde tartışma yapmak

6. Ebru Öğretmen, sınıfta sık sık sesli okuma etkinliği yaptırmakta, öğrencilerinden okunan metinlerdeki düşüncelerin dayanaklarını belirlemelerini ve değerlendirmelerini istemektedir.

   Ebru Öğretmen yaptırdığı bu etkinlikle öğrencilerinin hangi dinleme stratejisini geliştirmek istemektedir?

   A) Eleştirel dinleme

   B) İletişimsel dinleme

   C) Bilgi için dinleme

   D) Estetik dinleme

   E) Seçici dinleme

7. Burak Öğretmen, derste işleyeceği metni okumadan önce öğrencilere metni dinlerken anlatılan olayın ne zaman ve nerede gerçekleştiğini belirlemelerini istemiştir.

   Burak Öğretmen'in uygulamak istediği dinleme/izleme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

   A) Katılımlı dinleme/izleme

   B) Estetik dinleme/izleme

   C) Yaratıcı dinleme/izleme

   D) Seçici dinleme/izleme

   E) Empati kurarak dinleme/izleme

8. Ali Öğretmen, sınıfta işlediği dinleme metninde geçen yeni kelimeleri kullanarak öğrencilerin bir bulmaca oluşturmalarını ve diğer sınıflardaki arkadaşlarına çözdürmelerini istemiştir.

Ali Öğretmen'in yaptığı bu etkinlik dinleme/izleme ile ilgili hangi amacı gerçekleştirmeye yöneliktir?

A) Söz varlığını zenginleştirme
B) Etkili dinleme/izleme alışkanlığı kazanma
C) Dinlediklerini/izlediklerini değerlendirme
D) Dinleneni/izleneni anlama ve çözümleme
E) Dinleme/izleme kurallarını uygulama

9. "Dinlediklerinde/izlediklerinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir." **kazanımına yönelik en uygun etkinlik aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Diyalog tamamlama
B) Balık kılçığı
C) Eşleştirme
D) Derleme
E) Tahmin etme

10. Aşağıdakilerden hangisi dinlemeyi doğrudan etkileyen faktörlerden değildir?

A) Ortam
B) İçerik
C) Beden dili
D) Dinleme süresi
E) Zekâ

11. Dinlemenin ilk aşaması işitmektir. Buna rağmen dinleme işitmeyle aynı şey değildir.

Aşağıdakilerden hangisi dinlemeyi işitmeden ayıran özelliklerden biri değildir?

A) Dinleme kişinin kendi tercihidir.
B) Kişi dinleme sırasında istediğini seçer.
C) Dinlemede birey isteyerek sesleri algılar.
D) Dinlemede birey sesleri anlamlandırır.
E) Dinleme dikkat gerektirmeyen bir süreçtir.

12.

I. İşitme
II. Algılama
III. Anlamlandırma
IV. Değerlendirme
V. Tepki

Dinleme sürecinin yukarıda verilen basamaklarının hangilerinde "Dinleyicinin deneyimleri ve dünya görüşü" **daha çok etkilidir?**

A) I ve II
B) II ve III
C) IV ve V
D) III ve IV
E) III ve V

13. İşitme ve dinleme ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İşitme pasif, dinleme aktif bir süreçtir.
B) İşitme biyolojik, dinleme ise bilişsel bir etkinliği kapsar.
C) Dinleme esnasında gelen bilgi yorumlanır.
D) Dinleme sonunda düşünme vardır.
E) İşitme anında bir mesaj alımı vardır.

14. Dinlemeyi etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisi dinleyiciden kaynaklanan faktörlere örnek olarak gösterilemez?

A) Bahçedeki çocukların gürültüsünden öğretmenin anlattıklarını anlayamama
B) Konuşmacının söylediklerine ilgi duymama
C) Türkçe dersinde matematik problemi çözme
D) Konuşmacıya karşı ön yargılı olma
E) Bilgi eksikliği dolayısıyla konuşmanın bir kısmını anlayamama

PEGEM AKADEMİ

15. Aşağıdakilerden hangisi dinlemenin temel amaçlarından biri değildir?

A) Sosyal iletişimde bulunmak

B) Bilgi alışverişinde bulunmak

C) Konuşmacıya geri bildirimde bulunmak

D) İnsanların duygularını anlamak

E) Kelime hazinesini geliştirmek

16.

I. Anlamlandırılan mesajı hatırlama

II. İşitilen mesajın kodunu çözme

III. Konuşmacının mesajını işitme

IV. Mesajla ilgili eleştirel düşünme

V. İşitilen mesajla ilgili hüküm verme

VI. Konuşmacıya tepki verme

Dinleme eylemine ilişkin basamakların doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) II - I - IV - V - III - VI

B) I - III - IV - II - V - VI

C) V - II - I - III - VI - IV

D) III - II - I - IV - V - VI

E) I - II - IV - III - V - VI

17. Dinleyicinin bilgi edinmek için önemli noktalar üzerinde yoğunlaşarak yaptığı dinleme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Amaçlı dinleme

B) Pasif dinleme

C) Stratejik dinleme

D) Diyaloğa dayalı dinleme

E) Empatik dinleme

18. Türkçe öğretmeni bir etkinlik planlamıştır. Bu etkinliğe göre, öğrencilerini okulun bulunduğu şehirdeki tabiat parkına götürmüştür. Burada parkın rehberlerinden biri öğrencilere parkı gezdirmiştir. Öğrencilerden biri, rehberin anlattıklarından önemli gördüklerini not almıştır. Diğer öğrenci rehberin söylediklerinin yanında, onun jest ve mimiklerine de dikkat ederek dinlemiştir. Başka bir öğrenci ise rehberin tanıtımının ardından, parkın kullanım amaçlarına yönelik çeşitli yenilikler önermiştir. Etkinliğin sonunda öğretmen, öğrencilerine bu tanıtımda aktarılanlarla ilgili çeşitli sorular yöneltmiştir.

Bu etkinlikte aşağıdaki kazanımlardan hangisine yönelik bir çalışma yer almamaktadır?

A) Dinledikleri/izlediklerine yönelik sorulara cevap verir.

B) Konuşmacının sözlü olmayan mesajlarını kavrar.

C) Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir.

D) Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen olayların sonucu hakkında tahminde bulunur.

E) Dinleme stratejilerini uygular.

19. Türkçe öğretmeni, "Herkez dışarıda dolaşıyor." diyen bir öğrenciye "s" ve "z" sesleri arasındaki farkı sezdirmek için bu sesleri içeren tekerlemeleri kullandığı bir dinleme etkinliği yapmıştır.

Bu etkinlikte kullanılan dinleme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilgi için dinleme

B) İletişimsel dinleme

C) Empatik dinleme

D) Ayrıştırıcı dinleme

E) Estetik dinleme

20. Kişinin dinleme öncesinde ve dinleme sırasında tahminlerde bulunarak konunun gidişi hakkında fikir yürüttüğü ve dinlediklerinde asıl anlatılmak isteneni bulmaya çalıştığı dinleme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Stratejik dinleme

B) Pasif dinleme

C) Not alarak dinleme

D) Estetik dinleme

E) Empatik dinleme

ÇÖZÜMLER

1. Dinleme sürecinde mesajla ilgili olarak öğretmen, öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmek için sınıfta yaptığı etkinliklerde öğrencilerden gelen soruların bir kısmını yanıtlayıp bir kısmını ise yanıtlamak yerine bazı soruları sınıftaki diğer öğrencilere yanıtlatmaktadır. Konuşma ve dinleme çalışmaları için iyi birer fırsat olarak görülebilecek bu tür uygulamalar, öğrencilerin yaptığı yanlış dinleme alışkanlıklarının farkına varmalarını sağlar.
Cevap D

2. İnsanlar bir konuşmayı dinlerken not tutabilir ve soru sorabilir ancak söylenenleri özetlemek dinleme sırasında mümkün olmaz.
Cevap B

3. Farklı ortam ve durumlarda dinleme amacına, konuşmacıya, konuya, konuşma ortamına göre farklı dinleme türlerinin kullanılması doğru bir yaklaşımdır.
Cevap A

4. Aynı temada birden fazla dinleme/izleme materyaline yer verilecekse bunların türleri farklı olmalıdır.

Cevap D

5. C seçeneğinde "empati kurma"nın tanımı yer almaktadır. Empati kurma, iletişimsel dinleme stratejileri içinde yer almaktadır.

Cevap C

6. Okunan metinlerdeki düşüncelerin dayanaklarını belirlemek ve değerlendirmek eleştirel dinlemeye yönelik bir etkinliktir.

Cevap A

7. Önceden belirlenen noktalara dikkat edilen ve belli soruların cevapları aranan dinleme türü seçici dinlemedir.

Cevap D

8. Metinde geçen yeni kelimelerle bulmaca oluşturmak öğrencilerin bu kelimeleri öğrenmelerini sağlar. Bu açıdan söz konusu etkinlik "söz varlığını zenginleştirme"ye yöneliktir.

Cevap A

9. Balık kılçığı tekniğinde belirlenen bir sorun, çizilen bir balık kılçığı şeklinin başına yazılır. Her bir alt sorun ve çözümü balığın bir kılçığıymış gibi yerleştirilir. Böylece ana sorunun ortaya çıkmasına sebep olan alt sorunlar belirlenerek soruna çözüm önerilerinde bulunulur.

Cevap B

10. Ortam, içerik, dinleme süresi ve zekâ dinlemeyi doğrudan etkilerken beden dili iletiyi destekleyen dolaylı faktörlerden biridir.

Cevap C

11. Kişi işitmek istediğini seçemez ama dinlemek istediğini seçer. Bundan dolayıdır ki dinleme sırasında birey isteyerek sesleri algılar ve anlamlandırır. Dinleme dikkat ve çaba ile meydana gelen fizyolojik bir süreçtir.

Cevap E

12. Dinleyici söylenenleri anladıktan sonra kendi deneyimleri ve dünya görüşü ile değerlendirir ve bu değerlendirmeye göre bir tepkide bulunur.

Cevap C

13. İşitme anında bir mesaj alımı yoktur. Sadece sesler duyulur.

Cevap E

14. Bahçedeki çocukların gürültüsü, dinleyiciden kaynaklanan faktörlerden biri değil, çevresel faktörlerden biridir.
Cevap A

15. Dinlemenin kelime hazinesini geliştirmeye katkısı olmakla birlikte kelime hazinesini geliştirme dinlemenin temel amacı olarak görülemez.

Cevap E

16. Dinleme eylemi; konuşmacının mesajını işitme, işitilen mesajın kodunu çözme, anlamlandırılan mesajı hatırlama, mesajla ilgili eleştirel düşünme, işitilen mesajla ilgili hüküm verme, konuşmacıya tepki verme şeklinde bir sıra izler.

Cevap D

17. Dinleyicinin bilgi edinmek için önemli noktalar üzerinde yoğunlaşarak yaptığı dinleme türüne amaçlı dinleme denir.

Cevap A

18. Verilen parçada geçen "öğrencilerine bu tanıtımda aktarılanlarla ilgili çeşitli sorular yöneltmiştir." ifadesi "Dinledikleri/izlediklerine yönelik sorulara cevap verir." kazanımıyla ilgilidir. "Diğer öğrenci rehberin söylediklerinin yanında, onun jest ve mimiklerine de dikkat ederek dinlemiştir." ifadesi "Konuşmacının sözlü olmayan mesajlarını kavrar." kazanımıyla ilgilidir. "Başka bir öğrenci ise rehberin tanıtımının ardından, parkın kullanım amaçlarına yönelik çeşitli yenilikler önermiştir." ifadesi "Dinledikleriyle/izledikleriyle ilgili görüşlerini bildirir." kazanımıyla ilgilidir. "Öğrencilerden biri, rehberin anlattıklarından önemli gördüklerini not almıştır." ifadesi "Dinleme stratejilerini uygular." kazanımıyla ilgilidir. Verilen parçada, "Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen olayların sonucu hakkında tahminde bulunur." kazanımına yönelik bir ifade yer almamaktadır.

Cevap D

19. Öncülde sözü edilen öğrenci "herkes" kelimesini yanlış telaffuz etmektedir ve öğretmen bu telaffuz yanlışını düzeltmek amacıyla, öğrencinin karıştırdığı seslere yönelik bir etkinlik yapmıştır. Bu etkinlikte kullandığı dinleme türü "ayrıştırıcı" dinlemedir. Ayrıştırıcı dinleme, sesler arasındaki farklılıkları ayırt edebilmedir. Ayrıştırıcı dinlemede, ses bilimsel farkındalık esas alınır. Ses bilimsel farkındalık ise kelimeyi oluşturan sesleri tanıma, ayırma ve ortak seslerden oluşan kelimeleri fark etmedir.

Cevap D

20. Stratejik dinleme, dinleme öncesinde ve sırasında tahminlerde bulunarak konunun gidişi hakkında fikir yürüttüğü ya da dinlediklerinde asıl anlatılmak isteneni bulmaya çalıştığı dinleme türüdür.

Cevap A

TEST 4

1. Adem Öğretmen, uyguladığı etkinlikte öğrencilere kâğıt kaplama oyunu oynatır. Bunun için öğrencilere istedikleri şekle ulaşmak amacıyla sırasıyla ne yapılacağını söyler.

   Adem Öğretmen bu etkinlikte aşağıdakilerden hangisine yönelik bir çalışma yapmıştır?

   A) Dinledikleri ve izlediklerinde geçen yönergeleri takip etme ve uygulama

   B) Dinledikleri/izledikleri ile ilgili günlük hayattan örnekler verme

   C) Dinlediklerinde ve izlediklerinde gerçek ve hayal unsurlarını ayırt etme

   D) Metni takip ederek dinleme

   E) Konuşmacının sözlü olmayan mesajlarını anlama

2.

   I. Dinlediklerine yönelik sorulara cevap verir.

   II. Dinlediklerinde geçen bilmediği kelimelerin anlamını tahmin eder.

   III. Dinlediklerini özetler.

   Yukarıdaki kazanımlardan hangileri öğrencinin dinlediği metni anladığının göstergesidir?

   A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II

   D) I ve III E) I, II ve III

3. **Aşağıdakilerden hangisi dinleme kuralları arasında <u>sayılamaz</u>?**

   A) Konuşmacının sözünü kesmeden sabır ve saygıyla dinleme

   B) Başkalarını rahatsız etmeden dinleme/izleme

   C) Dinlenenle ilgili soru sormak, görüş bildirmek için uygun zamanda söz alma

   D) Dinleme/izleme yöntem ve tekniklerini kullanma

   E) Dinlediklerinde/izlediklerinde sebep-sonuç ilişkilerini belirleme

4. Genellikle öğretmenler sınıf içerisinde öğrencilerinin birbirlerini daha rahat bir şekilde görebileceği küme hâlinde oturmaları gerektiğine inanırlar.

   Öğretmenlerin bu oturma şeklini seçmelerindeki asıl amaç aşağıdakilerden hangisidir?

   A) Konuşanın aktif, dinleyenin pasif olduğu bir ortam oluşturmak

   B) Sınıfta işlenen konuların daha iyi anlaşılmasını sağlamak

   C) Öğretmeni daha iyi işitme ve anlamayı sağlamak

   D) Grup içi konuşma-dinleme etkinliklerinin verimini artırmak

   E) Dinleme sırasında zamandan tasarruf etmek

5. **Bir konuşmada dinlemeyi etkileyen faktörlerden hangisi öncelikli olarak dinleyiciye bağlı <u>değildir</u>?**

   A) Konuya ilgi duyma

   B) Dinlemenin öneminin farkında olma

   C) Dinleyicinin bilişsel gelişimi

   D) Dil özelliklerinin bilinmesi

   E) Dinleme süresi

6. **Dinlemeyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

   A) İşitme, anne karnında gelişmeye başlar.

   B) Bireyin dinleme becerisi ilk başta doğal bir ortamda ailenin ve çevresinin etkisiyle gelişmeye başlar.

   C) Dil eğitiminin temelleri dinleme eğitimiyle atılmaya başlar.

   D) Dinleme esnasında dinleyicinin dinlediğini anlayabildiğini görebilmek için geri bildirim önemlidir.

   E) Kişi işitmek istediğini seçer, anlamlandırır ve tepkide bulunur.

7. Dinleyerek öğrenme sürecinin aşamaları aşağıda karışık şekilde verilmiştir.

a. Anlama (öğrenme)

b. İşitme

c. Sesleri ayırt etme

d. Dikkat

e. Dinlediğini hafızadaki bilgilerle karşılaştırarak yorumlama

Aşağıdakilerden hangisinde bu sürecin aşamaları doğru biçimde sıralanmıştır?

A) a-c-b-e-d

B) b-d-c-e-a

C) c-d-b-a-e

D) d-c-b-e-a

E) c-b-d-a-e

8. **Aşağıdakilerden hangisi dinleme kusurlarından <u>değildir</u>?**

A) Konuya karşı ilgisizlik

B) Uygun olmayan zamanda söz alma

C) Konudan kopma ve hayale dalma

D) Dinlerken konuşmacıya geri bildirim verme

E) Farklı dinleme yöntemlerini kullanma

9. **Aşağıdakilerden hangisi dinleme kusurlarından <u>değildir</u>?**

A) Konuşmacının anlattıklarıyla değil, dış görünüşüyle ilgilenme

B) Bilinmeyen kelimelere önem verme

C) Konuşmacının dikkatini dağıtma

D) Ayrıntılara odaklanıp asıl noktayı kaçırma

E) Dinlediklerini ön yargıyla değerlendirme

10. **Eğlenme ve zevk almak için yapılan dinleme türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ayırt edici dinleme

B) Etkili dinleme

C) Empatik dinleme

D) Estetik dinleme

E) Eleştirel dinleme

11. **Aşağıdaki uygulamalardan hangisi öğrencilerin dinleme becerilerinin yanı sıra yazma becerilerinin de gelişmesine katkı sağlayabilir?**

A) Dikte çalışmaları

B) Yol tarifleri

C) Yönergeleri takip çalışmaları

D) Yemek tarifleri

E) Alışveriş problemleri

12. Dinlenende/izlenende geçen kelimeler eş, yakın ya da zıt anlamlarıyla eşleştirilir.

Anlatılan dinleme etkinliği aşağıdakilerden hangisiyle <u>doğrudan</u> ilişkilidir?

A) Dinlediklerindeki/izlediklerindeki anahtar kelimeleri fark etme

B) Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirleme

C) Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikrini/ana duygusunu belirleme

D) Dinlenenin/izlenenin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarma

E) Dinlediklerindeki/izlediklerindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirleme

13. **Balık kılçığı oluşturma etkinliği, aşağıdakilerden hangisiyle <u>doğrudan</u> ilişkilidir?**

A) Dinlediklerine/izlediklerine ilişkin karşılaştırmalar yapma

B) Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlama

C) Dinlediklerinde/izlediklerinde yer alan öznel ve nesnel yargıları ayırt etme

D) İpuçlarından hareketle dinlediklerine/izlediklerine yönelik tahminlerde bulunma

E) Dinlediklerinin/izlediklerinin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapma

14. Öğrenciler dinledikleri masalın sonuç bölümünü değiştirerek masalı yeniden yazar.

Bu dinleme etkinliği aşağıdaki kazanımların hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

A) Dinlediklerini/izlediklerini özetler.

B) Dinlediklerine/izlediklerine yönelik soruları cevaplar.

C) Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen olayların gelişimi ve sonucu hakkında tahminde bulunur.

D) Dinlediği/izlediği hikâye metinleri canlandırır.

E) Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir.

15. Dinlenenlerde/izlenenlerde örtülü anlamların belirlenmesine dikkat edilmelidir.

Bu açıklama aşağıdaki dinleme kazanımlarından hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

A) Dinlediklerinin/izlediklerinin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

B) Dinlediklerinde/izlediklerinde tutarlılığı sorgular.

C) Dinlediklerine/izlediklerine yönelik farklı başlıklar önerir.

D) Dinlediklerinde/izlediklerinde başvurulan düşünceyi geliştirme yollarını belirler.

E) Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir.

16. Şiir dinletisi hazırlamak ve dinlemek öğrencilerin hangi becerilerine doğrudan katkı sağlamaz?

A) Tonlama

B) Planlı yazma

C) Vurgulama

D) Beden dilini kullanma

E) Boğumlama

17. Aşağıdakilerden hangisi sınıf ortamında katılımlı dinlemede kullanılan tekniklerden biri değildir?

A) Soru sorma

B) Özetleme

C) Tekrar etme

D) Yorumlama

E) Not alma

18. Aşağıdakilerden hangisi başarılı bir iletişim için hem dinleme hem de okuma sırasında kullanılacak tekniklerden biri değildir?

A) Önemli noktaları belirleme

B) Geri bildirim

C) Not alma

D) Özetleme

E) Soru-cevap

19. Ali Bey, o günkü Galatasaray – Fenerbahçe maçının sonucunu öğrenmiş fakat maçtaki golleri kimin attığını öğrenememiştir. Radyodan maçla ilgili haberi dinleyen Ali Bey golleri atan futbolcuları öğrenmek için dikkat kesilmiştir.

Ali Bey'in kullandığı dinleme tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Seçici dinleme

B) Katılımlı dinleme

C) Etkili dinleme

D) Yaratıcı dinleme

E) Empatik dinleme

20. Reklamlar aracılığıyla insanlar sürekli olarak tüketime yönlendirilmektedir. Gereksinimleri olmayan birçok tüketim maddesini veya eşyayı alabilmektedir.

Reklamların bu olumsuz etkilerinden korunmak için çocuklara hangi dinleme/izleme becerisi kazandırılmalıdır?

A) Seçici dinleme

B) Not alarak dinleme

C) Eleştirel dinleme

D) Sempatik dinleme

E) Etkileşimli dinleme

ÇÖZÜMLER

1. Kâğıt kaplama oyunu için öğretmenin yapılması gerekenleri sırasıyla söylemesi ve öğrencilerin öğretmenin söylediklerini sırayla yapması yönerge takip etme ve uygulamaktır.

Cevap A

2. Dinlediklerine yönelik sorulara cevap vermek ve dinlediğini özetlemek dinlediği metni anlamayla sağlanabilir. Ancak bilinmeyen kelimelere yönelik tahmin yürütme, metni anlamlandırdığı olarak değerlendirilemez.

Cevap D

3. Dinlediklerinde/izlediklerinde sebep-sonuç ilişkilerini belirleme "dinleme/izleme kuralları"na yönelik değil, "dinlediğini / izlediğini anlama ve çözümleme"ye yönelik bir etkinliktir.

Cevap E

4. Küme şeklinde oturan öğrenciler birbirlerini yüz yüze görerek iletişim kurdukları için grup içi dinleme ve konuşma etkinliklerinin verimi artar.

Cevap D

5. Dinleme süresi dinleyiciden çok konuşmacıya bağlıdır.

Cevap E

6. Kişi işitmek istediğini seçemez, işitme istemsizdir ama dinleme istemlidir. Kişi istediğini dinler, anlamlandırır ve tepkide bulunur.

Cevap E

7. Dinleyerek öğrenme sürecinin aşamaları sırasıyla şu şekildedir: İşitme, dikkat, sesleri ayırt etme, dinlediğini hafızadaki bilgilerle karşılaştırarak tanıma, anlama (öğrenme)

Cevap B

8. İyi bir dinleyici farklı durumlarda, farklı ortamlarda farklı dinleme türleri kullanır. Bu durum bir dinleme kusuru değildir.

Cevap E

9. Dinleme sırasında anlamı bilinmeyen kelimeler, bağlamdan hareketle tahmin edilmeye çalışılmalıdır. Bilinmeyen kelimelere önem verme değil "vermeme" dinleme kusurlarındandır.

Cevap B

10. Müzik dinleme, film izleme gibi eğlenme ve zevk almak için yapılan dinleme türü estetik dinlemedir.

Cevap D

11. Dikte çalışmaları öğrencilerin dinlediklerini yazıya geçirmelerini sağlar. Dikte çalışmaları sayesinde öğrencilerin hem dinleme hem de yazma becerileri geliştirilebilir.

Cevap A

12. Soruda verilen dinleme etkinliği metinde kelimelerin anlamlarına odaklanmayı gerektirir. Bu açıdan etkinlik "dinlenenin/izlenenin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarma" ile ilgilidir.

Cevap D

13. Dinleme çalışmalarında farklı kişileri, olay, olgu ve durumları karşılaştırmak için "balık kılçığı" kullanılabilir. Söz konusu etkinlik "Dinlediklerine/izlediklerine ilişkin karşılaştırmalar yapma" ile ilişkilidir.

Cevap A

14. Soruda verilen dinleme etkinliği metnin son kısmını yeni bir kurgu ile yazmaya yöneliktir. Bu açıdan etkinlik "Dinlediklerinde/izlediklerinde geçen olayların gelişimi ve sonucu hakkında tahminde bulunur." kazanımıyla ilgilidir.

Cevap C

15. Dinlenenlerde/izlenenlerde örtülü anlamları belirleme, Türkçe Öğretim Programı'nda (2018) "Dinlediklerinin/izlediklerinin içeriğini değerlendirir." kazanımı ile ilişkili olarak verilmiştir.

Cevap E

16. Şiir dinletisi öğrencilerin diksiyonla ilgili tonlama, vurgulama, boğumlama becerilerini ve beden dilini kullanma becerilerini geliştirir; planlı yazmayla ise doğrudan ilişkisi yoktur.

Cevap B

17. Katılımlı dinlemede dinleyici ile konuşmacı arasında karşılıklı iletişim vardır. Öğrenciler dinledikleri konuşmaya ilişkin sorulara cevap vererek, konuşmayı özetleyerek, önemli noktaları tekrar ederek ve konuşmada anlatılanları yorumlayarak katılımlı dinleme sağlayabilir. Not alma ise konuşmacı ile doğrudan bir iletişim sağlamadığından katılımlı dinleme oluşturmaz.

Cevap E

18. Dinlemede konuşan kişiye geri bildirim verilebilirken okumada geri bildirim beklenmez.

Cevap B

19. Bir konuda özellikle ilgi duyduğu bir hususa dikkat ederek yapılan dinleme seçici dinlemedir.

Cevap A

20. Reklamlarda, insanlara sadece tanıtım yapmaz, insanların para harcamaları için ikna teknikleri kullanırlar ve bu yolla ihtiyaç olmayan birçok şeyin ihtiyaç olduğu algısı yaratılır. İnsanlar reklamı yapılan ürüne gerçekten ihtiyacı olup olmadığını sorgulamak için eleştirel dinleme-izleme becerisi kazanmalıdır.

Cevap C

PEGEM AKADEMİ

TEST 1

1. Türkçe öğretmeni konuşma etkinlikleri çerçevesinde öğrencilerinden seçtikleri bir konuyu görsellerle destekleyerek kısa sunum hazırlamalarını ve sunum öncesinde de prova yapmalarını istemiştir. Öğrenciler, bu süreçlerin ardından seçtikleri konu ile ilgili sunumlarını gerçekleştirmişler ve etkinlik sürecini tamamlamışlardır.

   Bu etkinlik süreci ile ilgili olarak

   I. "Hazırlıklı konuşmalar yapar." kazanımın edindirilmesine yönelik bir etkinliktir.

   II. Süreçte serbest konuşma tekniğinden faydalanılmıştır.

   III. Öğrenciler akran değerlendirmesi gerçekleştirerek konuşma süreçlerini değerlendirmeye almışlardır.

   ifadelerinden hangileri söylenebilir?

   A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
   D) I ve III E) I, II ve III

2. **Aşağıdakilerden hangisi konuşmanın fiziksel unsurlarından değildir?**

   A) Ses
   B) Diyafram
   C) Göğüs kafesi
   D) Ses telleri
   E) Bellek

3. **Aşağıdakilerden hangisi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer verilen konuşma türlerinden biri değildir?**

   A) İkna edici konuşma
   B) Not alarak konuşma
   C) Eleştirel konuşma
   D) Katılımlı konuşma
   E) Güdümlü konuşma

4. Konuşmanın içeriği düşünce sıralamasına göre düzenlenir. Cümleler düşünce gruplarına göre sınıflandırılır ve oluşturulan kelime listeleri bir kâğıda yazılır. Hayal gücü, benzetme, abartma, mizah vb. durumlardan yararlanılarak seçilen kelimelerle küçük bir hikâye, cümle, kelime vs. oluşturulur.

   Bu uygulama aşağıdaki konuşma yöntem ve tekniklerinden hangisine uygundur?

   A) Katılımlı konuşma
   B) Güdümlü konuşma
   C) Serbest konuşma
   D) Hafızada tutma
   E) Kelime ve kavram havuzundan konuşma

5. Öğretmen tarafından belli bir konu seçilerek sınıfın gündemine alınır. Konu hakkında öğrenciler bilgilendirilir. Sınıfta konuyla ilgili beyin fırtınası yapılır. Birkaç öğrenci seçilerek konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini iki dakika içinde ifade etmeleri sağlanır.

   Bu uygulama hangi konuşma yöntem ve tekniğine uygundur?

   A) Katılımlı konuşma
   B) Güdümlü konuşma
   C) Yaratıcı konuşma
   D) Eleştirel konuşma
   E) Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma

6. **Boğumlama ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

   A) Heceleri iyi anlaşılacak duruma getirmektir.
   B) Düşüncelerin net olarak meydana çıkarılmasıdır.
   C) Cümlenin anlamlı susuşlarla bölünmesidir.
   D) Belirli bir düzende tekrarlanan titreşimlerden oluşan ses izlenimidir.
   E) Kelimelerin birbirleriyle uyumlu olarak söylenmesidir.

7. **Aşağıdakilerden hangisi bir tartışmada başkanın görevlerinden değildir?**

   A) Konunun nitelik ve sınırlarını açıklamak
   B) Zaman zaman konuşulanların özetini yapmak
   C) Konunun dışına çıkanları uyarmak
   D) Tartışmacıların düşüncelerinin doğruluğunu değerlendirmek
   E) Rapor hazırlatmak

8. Aşağıdakilerden hangisi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer verilen konuşma yöntem ve tekniklerinden biri değildir?

A) Katılımlı konuşma
B) Özetleyici konuşma
C) Güdümlü konuşma
D) Serbest konuşma
E) Yaratıcı konuşma

9. Kurgusal bir metin verilerek öğrencilerden metinde geçen olayları sıraya koymaları ve bu olayları resimlemeleri istenir. Resimler bir film şeridi hâlinde sıralanır.

Bu etkinlik aşağıdakilerden hangisine uygundur?

A) Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt etme
B) Okuduklarını kendi cümleleriyle kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetleme
C) Metne ilişkin sorulara cevap verme
D) Metne ilişkin sorular oluşturma
E) Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrama

10. Aşağıdakilerden hangisi konuşma kusurlarından biri değildir?

A) Pelteklik
B) Tutukluk
C) Kekemelik
D) Boğumlama
E) Afazi

11. Aşağıdakilerden hangisi vurgu çeşitlerinden değildir?

A) Kelime vurgusu
B) Cümle vurgusu
C) Paragraf vurgusu
D) Ahenk (uyum) vurgusu
E) Mısra vurgusu

12. Dinleme ve konuşma becerileri arasındaki ilişki ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Doğuştan işitme özürlü olanlar konuşmayı öğrenemezler.
B) Gelişim dönemi sürerken işitme becerisini kaybedenlerde konuşma becerisinin de gerilediği görülür.
C) Kulağı sonradan tedavi edilenler yavaş yavaş konuşmaya da başlar.
D) Bir toplumda yaşarken kaybolan ve uzun süre sonra bulunan çocukların ilk öğrendikleri dili ve konuşma becerilerini yitirdikleri görülür.
E) Konuşma becerisi dinleme becerisi ile aynı zamanda kazanılır.

13. Aşağıdakilerden hangisi güzel ve etkili bir konuşmanın özelliklerinden değildir?

A) Konuşmanın bir konusu olmalıdır.
B) Konuşma farklı görüşleri içermelidir.
C) Konuşmanın bir planı olmalıdır.
D) Konuşmanın amacı olmalıdır.
E) Konuşmada bütünlük olmalıdır.

14. Aşağıdakilerden hangisi konuşmanın niteliklerinden değildir?

A) Gönderimsel nitelik
B) Fiziksel nitelik
C) Fizyolojik nitelik
D) Toplumsal nitelik
E) Psikolojik nitelik

PEGEM AKADEMİ

15. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda 8. sınıf düzeyinde yer alan,

- Öğrencilerin düşüncelerini mantıksal bir bütünlük içinde sunmaları, görsel, işitsel vb. destekleyici materyaller kullanmaları, sunu hazırlamaları sağlanır.
- Öğrenciler araştırma sonuçlarını sempozyum, panel, forum vb. ortamlarda sunmaya teşvik edilir.

açıklamaları aşağıdaki kazanımlardan hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

A) Hazırlıksız konuşma yapar.

B) Konuşma stratejilerini uygular.

C) Hazırlıklı konuşma yapar.

D) Konuşmalarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

E) Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

16. Amaç öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanmalarını sağlayarak söz varlıklarını ve ifade güçlerini zenginleştirmektir.

Bu amaç, aşağıdaki konuşma yöntem ve tekniklerinden hangisine uygundur?

A) Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma

B) Güdümlü konuşma

C) Tartışma

D) Yaratıcı konuşma

E) Serbest konuşma

17. Öğretmen tarafından belli bir konu sınıfın gündemine alınır. Konu hakkında öğrenciler bilgilendirilir. Sınıfta konuyla ilgili beyin fırtınası yapılır. Birkaç öğrenci seçilerek konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini iki dakika içinde ifade etmeleri sağlanır.

Bu açıklama aşağıdaki konuşma yöntem ve tekniklerinden hangisine uygundur?

A) Tartışma

B) Güdümlü konuşma

C) Eleştirel konuşma

D) Yaratıcı konuşma

E) İkna etme

18. Aşağıdakilerden hangisi iletişim sürecinde alıcıda veya vericide bulunması gereken özelliklerden değildir?

A) Mesajı algılayabilmelidir.

B) Bilgi düzeyi yeterli olmalıdır.

C) Dönüt verebilmelidir.

D) Kaynak olma özelliği taşımalıdır.

E) Açık ve anlaşılır olmalıdır.

19. Aşağıdakilerden hangisi sözsüz iletişim unsurlarından değildir?

A) Yüz

B) Beden

C) Durak

D) Bedensel temas

E) Göz teması

20. Konuşmanın temel ögesi olan sesin oluşmasında hangi organın doğrudan işlevi yoktur?

A) Kaburga

B) Diyafram

C) Akciğerler

D) Gırtlak ve ses telleri

E) Ağız bölgesi organları

ÇÖZÜMLER

1. Öncülde verilen etkinlik sürecinde öğrencilerin konuşma konularını kendileri seçmesi, serbest konuşma tekniğinden faydalanıldığını, konuşma sürecinde de sunumların hazırlanması ve provaların yapılması "Hazırlıklı konuşmalar yapar." kazanımının edindirilmeye çalışıldığını doğrulamaktadır. Ancak etkinlik sürecinde herhangi bir değerlendirme etkinliğinde bulunulmamıştır. Bu doğrultuda I ve II numaralı ifadeler söz konusu etkinlikle ilgili söylenebilirken III numaralı ifade söylenemez.

Cevap C

2. Konuşmanın fiziki unsurları; işitme, ses, diyafram, göğüs kafesi, ses telleri, damaktır. Bellek konuşmadaki zihinsel unsurlardan biridir.

Cevap E

3. Türkçe Öğretim Programı'nda yer verilen konuşma türleri şunlardır:
   - İkna etme
   - Eleştirel konuşma
   - Katılımlı konuşma
   - Tartışma
   - Kendisini karşısındakinin yerine koyarak konuşma
   - Güdümlü konuşma
   - Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma
   - Serbest konuşma
   - Yaratıcı konuşma

Cevap B

4. Hafızada tutma tekniğinde amaç, konuşmanın kesintiye uğratılmadan kurallarına uygun olarak yapılmasını sağlamaktır. Konuşmanın içeriği düşünce sıralamasına göre düzenlenir. Cümleler düşünce gruplarına göre sınıflandırılır ve oluşturulan kelime listeleri bir kâğıda yazılır. Hayal gücü, benzetme, abartma, mizah vb. durumlardan yararlanılarak seçilen kelimelerle küçük bir hikâye oluşturulur.

Cevap D

5. Güdümlü konuşmada amaç öğrencilerin bir konu hakkındaki bilgilerini, duygularını ve düşüncelerini etkili bir şekilde anlatma becerilerini geliştirmektir. Öğretmen tarafından belli bir konu seçilerek sınıfın gündemine alınır. Konu hakkında öğrenciler bilgilendirilir. Sınıfta konuyla ilgili beyin fırtınası yapılır. Birkaç öğrenci seçilerek konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini iki dakika içinde ifade etmeleri sağlanır.

Cevap B

6. Boğumlama, heceleri iyi anlaşılacak duruma getirmektir. Düşüncelerin net olarak meydana çıkarılması açıklık, cümlenin anlamlı susuşlarla bölünmesi ritim, belirli bir düzende tekrarlanan titreşimlerden oluşan ses izlenimi tonlama, kelimelerin birbirleriyle uyumlu olarak söylenmesi akıcılıktır.

Cevap A

7. Tartışmada başkanın görevleri şunlardır:
   - Tartışılan konunun nitelik ve sınırlarını dinleyicilere iyice açıklamalı,
   - Tartışma sürecinde konu dışına çıkılmadan tartışanların düşüncelerini rahatlıkla söyleyebilecekleri bir ortam oluşturmalı,
   - Belirlenen yönteme uygun olarak ortaya çıkan fikirleri oylamaya sunmalı ve rapor hazırlatmalı,
   - Yerine göre tartışmaya katılmalı, soru sormalı, zaman zaman konuşulanların özetini yapmalı,
   - Uzun konuşanlara ve konunun dışına çıkanlara uyarılarda bulunmalı,
   - Kendi duygu ve düşüncelerini belirtmekten kaçınmalı; tartışan grupların fikirlerine önderlik ederek tarafsız kalmalıdır.

   Tartışmada tartışmacının görevleri şunlardır:
   - Tartışma sırasında konuşmacının sözünü kesmemeli,
   - Konu dışına çıkmamalı,
   - Verdiği örnekler, fikirleri destekleyecek nitelikte olmalı,
   - Tartışmanın, bir amaç değil, gerçeği bulmak için bir araç olduğunu akıldan çıkarmamalı, karşılıklı saygı ve hoşgörü içerisinde olmasına özen göstermelidir.

Cevap D

8. Türkçe Öğretim Programı'nda yer verilen konuşma yöntem ve teknikleri şunlardır:
   - İkna etme
   - Eleştirel konuşma
   - Katılımlı konuşma
   - Tartışma
   - Kendisini karşısındakinin yerine koyarak konuşma
   - Güdümlü konuşma
   - Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma
   - Serbest konuşma
   - Yaratıcı konuşma
   - Hafızada tutma tekniği

Cevap B

9. Verilen etkinlik "Okuduklarını kendi cümleleriyle kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler." kazanımına yönelik uygulamalar içermektedir.

Cevap B

10. Tutukluk, heyecana bağlı olarak ortaya çıkan bir durumdur. Bir hecede takılıp kalma, devamlı o heceyi ya da kelimeyi tekrarlama durumudur.

Pelteklik, bir harfin başka bir harf ile değiştirilerek söylenmesidir.

Kekeleme, tutukluğun bir üst düzeyi olan bozukluktur. Kişi konuşurken birdenbire gerilir, konuşmasına devam edemeyecek hâle gelir.

Afazi; beyindeki hasarın yerine ve büyüklüğüne bağlı olarak hafif, orta ya da ciddi düzeyde iletişim sorunlarına sebep olur. Afazi sonucunda dilin sözel anlama, konuşma, okuma ve yazma bileşenlerinden bir ya da birkaçında sorunlar oluşabilir.

Boğumlama ise ses ve heceleri tam ve doğru biçimde çıkarmadır, bir konuşma kusuru değildir.

Cevap D

11. Vurgu çeşitleri şu başlıklar altında ele alınabilir:

- Kelime Vurgusu: Türkçede genellikle kelimenin son hecesi vurgu alır.
- Cümle Vurgusu: Cümle vurgusu, yüklem üzerinde bulunur.
- Pekiştirme Vurgusu: Bir maksadı veya duyguyu şiddetli bir şekilde belirtebilmek üzere kelimedeki bir hecenin vurgulanmasıdır.
- Duyuş Vurgusu: Pekiştirme vurgusunun bir şekli olan duyuş vurgusu, bir duyguyu ortaya koymak, anlatmak için seçilen hecenin uzatılması ile yapılır.
- Ahenk (Uyum) Vurgusu: Bu vurgu sayesinde sözler belli aralıklarla yapılan yükselme ve yavaşlamalarla bir söyleyiş güzelliğine kavuşur. Şiir dışında da sözde bir uyum sağlanabilir.
- Mısra Vurgusu: Şiiri doğru yorumlamak, seslendirmeye güzellik ve anlam kazandırmak için yapılan vurgulamadır.

Paragraf vurgusu şeklinde bir vurgu yoktur.

Cevap C

12. Dinleme becerisi ilk edinilen beceridir. Diğer dil becerileri dinlemeden sonra edinilmektedir.

Cevap E

13. Güzel ve etkili bir konuşmanın konusu ve amacı belli olmalıdır. Konuşma belirli bir bütünlük içinde bir plana göre gerçekleştirilmelidir. Etkili bir konuşmada farklı görüşlerin yer alması çelişkili bir durum doğurabilir.

Cevap B

14. Konuşmanın Fiziksel Niteliği: Konuşma ses dalgalarının yayılmasıyla oluşan bir süreçtir.

Konuşmanın Fizyolojik Niteliği: Konuşma, beyin ve konuşma organlarının birbirleriyle uyum içinde çalıştığı bir süreçtir.

Konuşmanın Psikolojik Niteliği: Bizler söylediğimiz her şeyi kendi duygu ve düşüncelerimizin süzgecinden geçiririz, aynı şekilde dinleyenler de dinlediklerini kendi duygu ve düşünce süzgeçlerinden geçirerek alırlar. Bu sayede iletişim gerçekleşmiş olur.

Konuşmanın Toplumsal Niteliği: Konuşma yüzyıllar boyunca insanların birbirleriyle ilişki kurmasında temel araç olmuştur. İnsanlar yaşamlarını devam ettirebilmek için yaşadıkları toplumla ilişki kurmak zorundadırlar ve bunu büyük ölçüde konuşarak gerçekleştirirler.

Cevap A

15. Öncüllerde verilen açıklamalarda geçen "sunu hazırlama, sempozyum, panel, forum" türleri hazırlıklı konuşma türleridir. Buna göre, verilen açıklamalar "Hazırlıklı konuşma yapar." kazanımıyla doğrudan ilişkilidir.

Cevap C

16. Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşmada öğretmen tarafından kelime ve kavramların yer aldığı bir havuz oluşturulur. Öğrenciler konuşma konularına bağlı olarak bu havuzdan seçtikleri kelime ve kavramları kullanarak bir konuşma yaparlar. Böylece öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanarak söz varlıklarını ve ifade güçlerini zenginleştirmesi amaçlanır.

Cevap A

17. Güdümlü konuşmada amaç, öğrencilerin bir konu hakkındaki bilgilerini, duygularını ve düşüncelerini etkili bir şekilde anlatma becerilerini geliştirmektir. Öğretmen tarafından belli bir konu seçilerek sınıfın gündemine alınır. Konu hakkında öğrenciler bilgilendirilir. Sınıfta konuyla ilgili beyin fırtınası yapılır. Birkaç öğrenci seçilerek konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini iki dakika içinde ifade etmeleri sağlanır.

Cevap B

18. E seçeneğinde verilen, mesajın/iletinin özelliğidir. Diğer seçenekler alıcıda veya vericide bulunması gereken temel özelliklerdir.

Cevap E

19. Duraklama yapılan yer anlamına gelen durak sözsüz değil, sözlü iletişimin unsurlarındandır.

Cevap C

20. Kaburga, sesin oluşmasında doğrudan etkili değildir. Ancak diğer seçeneklerde verilen unsurlar sesin oluşmasında etkili unsurlardandır.

Cevap A

TEST 2

1. **Bilginin hafızaya yerleştirilmesi ve gerektiğinde hatırlanması için aşağıdakilerden hangisi en temel ilkeyi oluşturur?**

   A) Gözlem
   B) Dikkat
   C) Kodlama
   D) Tekrar
   E) Hatırlama

2. **Aşağıdakilerden hangisi artikülasyon bozukluklarından değildir?**

   A) Gevşeklik
   B) Sesin aralanması
   C) Atlama
   D) Pelteklik
   E) Sesin düşürülmesi

3. Dilin temeli, insanın ilkel coşkularının bilinçsiz anlatımlarıdır.

   Bu açıklama, dilin dolayısıyla konuşmanın doğuşuyla ilgili olan aşağıdaki kuramlardan hangisine aittir?

   A) Tevhidi dinlere dayalı kuram
   B) Yansıtma kuramı
   C) Ünlem kuramı
   D) İş kuramı
   E) Toplumsal denetim kuramı

4. **Aşağıdakilerden hangisi sesin niteliklerinden değildir?**

   A) Selen
   B) Şiddet
   C) Tını
   D) Tutarlılık
   E) Tonlama

5. **Aşağıdakilerden hangisi konuşmanın içeriği ile ilgilidir?**

   A) Nezaket
   B) Tonlama
   C) Ritim
   D) İşitilebilirlik
   E) Boğumlama

6. **Aşağıdakilerden hangisi iyi bir konuşmada olması gereken niteliklerden değildir?**

   A) Yıkıcı değil, yapıcıdır.
   B) İlginç ve değerli soruları kapsar.
   C) Sağlam bir konuşma yöntemi üzerine kurulur.
   D) Genel bilgilere dayanır.
   E) Beden dili ile uyumlu desteklenir.

7. **Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda 7. sınıf düzeyinde yer alan,** "Oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak ve son olarak ifadelerini kullanmaları sağlanır." **açıklaması aşağıdaki kazanımlardan hangisiyle doğrudan ilişkilidir?**

   A) Hazırlıksız konuşma yapar.
   B) Konuşma stratejilerini uygular.
   C) Konuşmalarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.
   D) Konuşmalarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.
   E) Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

8. **Dinleyicilerin konuşma sürecinde aktif bir rol üstlenmesini sağlayarak konunun anlaşılmasını kolaylaştırmayı ve konuya farklı bakış açıları getirmeyi amaçlayan konuşma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) İkna edici konuşma
   B) Eleştirel konuşma
   C) Katılımlı konuşma
   D) Serbest konuşma
   E) Güdümlü konuşma

9. Aşağıdakilerden hangisi hazırlıksız konuşma türlerinden değildir?

A) Kendini tanıtma
B) Telefonda konuşma
C) Görüşme
D) Sohbet
E) Yol sorma

10. Aşağıdaki konuşma türlerinin hangisinde fikirleri destekleyen kaynaklara, güvenilir delillere, sayısal verilere yer vermek daha önemlidir?

A) İkna edici konuşma
B) Eleştirel okuma
C) Katılımlı konuşma
D) Güdümlü konuşma
E) Serbest konuşma

11. Aşağıdakilerden hangisi katılımlı konuşma için yapılacak hazırlıklardan biri değildir?

A) Dinleyici beklentilerini belirleme
B) Konuşmanın taslağını oluşturma
C) Konuşmada atasözü, deyim, şiir vb. kullanma
D) Konuşmanın etkileşim planını oluşturma
E) Kullanılacak görsel-işitsel araçları belirleme

12. Aşağıdakilerden hangisi belirli kurallara ve yasalara uygun biçimde oluşmuş bir dilin, bu kural ve yasalara uygun örneği, örnek alınacak biçimidir?

A) Ana dili
B) Kültür dili
C) Standart dil
D) İşlenmiş dil
E) Eğitim dili

13. Beyinde konuşma merkezlerinde meydana gelen bir hasar sonucunda konuşma, konuşulanı anlama, adlandırma, tekrarlama, okuma ve yazma gibi becerilerin kısmen ya da tamamen kaybıdır.

Bu parçada sözü edilen konuşma bozukluğu hangisidir?

A) Dizartri
B) Afazi
C) Kekemelik
D) Artikülasyon bozukluğu
E) Dudak ve damak yarıklığı

14. Hazırlıklı bir konuşma için malzeme toplanırken aşağıdakilerden hangisi yapılmaz?

A) Anlatım planı oluşturma
B) Konuyla ilgili kaynakları okuma
C) Destekleyici düşünceleri saptama
D) Güncel kaynaklara ulaşma
E) Beklentileri belirleme

15.

I. Teşekkür
II. Giriş
III. Konuşmanın amacı
IV. Gelişme
V. Bitiriş
VI. Seslenme-hitap

Yukarıda verilenlerin, düzenli bir konuşmanın aşamaları olarak doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) II - III - IV - I - VI - V
B) VI - III - II - IV - V - I
C) VI - III - IV - I - II - V
D) III - II - IV - V - VI - I
E) II - III - I - IV - VI - V

16. Aşağıdakilerden hangisi şekil, anlam ve ses yapısı bakımından birbirinden az ya da çok farklılaşmış bulunan ağız ve lehçelerin kaynağı olan ortak konuşma diline verilen addır?

A) Yazın dili
B) Kültür dili
C) Ana dil
D) Konuşma dili
E) Ölçünlü dil

17. Aşağıdakilerden hangisi konuşma öğretiminde kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarından biri <u>değildir</u>?

A) Dereceli puanlama anahtarı
B) Akran değerlendirme formu
C) Öz değerlendirme formu
D) Gözlem formları
E) Dinleme kartı

18. Her hafta belli bir ders saatini serbest konuşma etkinliklerine ayıran Türkçe öğretmeni, öğrencilerinden tahtaya çıkıp bir telefon görüşmesi ya da bayramlaşma, adres tarifi, konuk karşılama/uğurlama gibi etkinlikler gerçekleştirmelerini istemiştir.

Türkçe öğretmeninin bu etkinlik sürecinde öğrencilerine edindirmeye çalıştığı kazanımın aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Konuşma stratejilerini uygular.
B) Hazırlıklı konuşma yapar.
C) Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.
D) Hazırlıksız konuşma yapar.
E) Konuşmalarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

19. Türkçe öğretmeni konuşma etkinlikleri çerçevesinde öğrencilerine "doğa sevgisi" konusunu sunmuş ve öğrencilerinden üçer kişilik gruplar hâlinde bu konu hakkındaki duygu düşüncelerini aktarmalarını istemiştir. Öğrenciler etkinlik sürecinde üçer kişilik gruplar hâlinde tahtaya çıkmış ve her grupta öğrenci, arkadaşının iki üç dakikalık konuşmasının ardından kendi duygu düşüncelerini sunarak konuya farklı bakış açıları geliştirmeye çalışmıştır.

Bu etkinlik aşağıdakilerden hangisine uygundur?

A) Katılımlı konuşma
B) Yaratıcı konuşma
C) Empatik konuşma
D) Serbest konuşma
E) Güdümlü konuşma

20.

I. Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.
II. Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.
III. Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

Türkçe Öğretim Programı'nda verilen yukarıdaki yazma kazanımlarından hangileri konuşma becerisinin gelişimine <u>doğrudan</u> katkı sağlar?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

ÇÖZÜMLER

1. Bilginin hafızaya yerleştirilmesi için kodlama en temel ilkeyi oluşturur. Doğru kodlama doğru yapılmaz veya kod doğru açılmazsa tekrar edilse bile istendiğinde bilginin hatırlanması zordur.

   Cevap C

2. Artikülasyon bir konuşmada seslerin doğru çıkarılmasıdır. Artikülasyon bozuklukları arasında sesin aralanması gibi bir ifade yoktur.

   Cevap B

3. Ünlem kuramına göre konuşmanın, insanın duygusal yapısıyla bağlantısı vardır. İlkel insanın çıkardığı sesler gelişerek dili oluşturmuştur.

   Cevap C

4. Selen ünlü harflerin kalınlık, incelik vb. özellikleri ile ilgilidir. Tını, tonlama ve şiddet de ses özellikleridir. Tutarlılık bir ses özelliği değil, konuşmanın içeriğinin bütünlük taşıması özelliğidir.

   Cevap D

5. İşitilebilirlik, tonlama, ritm ve boğumlama konuşmanın içeriği ile ilgili değil, sesin kullanımı ile ilgilidir. Nezaket ise konuşmanın içeriği ile ilgilidir.

   Cevap A

6. İyi bir konuşma genel bilgilerin aksine, belli bir amaca yönelir ve sağlam bilgilere dayanır.

   Cevap D

7. Öncüllerde verilen açıklamalarda geçen "oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak ve son olarak" ifadeleri birer geçiş ve bağlantı ifadesidir. Buna göre, verilen açıklama "Konuşmalarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır." kazanımıyla doğrudan ilişkilidir.

   Cevap D

8. "Katılımlı konuşma" yönteminde "dinleyicileri konuşma sürecine katarak konunun anlaşılmasını kolaylaştırmak ve konuya farklı bakış açıları getirmek" amaçlanır.

   Cevap C

9. Görüşme, bir konuya ilişkin araştırma yapmak ve bilgi toplamak amacıyla alanında uzman bir kişiyle yapılan konuşma olup hazırlıklı konuşmalar içerisinde yer almaktadır.

   Cevap C

10. İkna edici konuşmada dinleyiciyi kendi görüşüne ikna etme amacı olduğundan konuşmada fikirleri destekleyen kaynaklara, güvenilir delillere, sayısal verilere yer verilmesi önemlidir.

    Cevap A

11. Konuşmada atasözü, deyim, şiir vb. kullanma hazırlık aşamasında değil konuşma sırasında gerçekleşecek bir eylemdir.

    Cevap C

12. Bir dilin, belli kural ve yasalara göre oluşmuş biçiminin örnek alınmasıyla ortaya çıkan biçiminin adına standart dil denir.

    Cevap C

13. Öncülde sözü edilen konuşma bozukluğu afazidir.

    Cevap B

14. Anlatım planı oluşturma, hazırlıklı bir konuşmanın içeriği tasarlanırken yapılır.

    Cevap A

15. Bir konuşmada önce, dinleyenlere "Sayın Dinleyenler" gibi bir hitap sözü söylenir, ardından da konuşmanın yapılış amacı belirtilir. Daha sonra konuşmanın içeriğini oluşturan konuya giriş yapılır ve ardından da gelişme bölümü aktarılır. Gelişme bölümünün ardından bir özetleme ve genel yargıyla konuşma bitirilir ve dinleyicilere teşekkür edilerek konuşma sonlandırılır.

    Cevap B

16. "Ana dili", kişinin doğumundan sonra aile ve yakın toplumsal çevreden öğrenilen dil; konuşma dili, bir ülke ya da toplumda, yazı dilinin yanında insanların günlük olarak konuştuğu dil; kültür dili, bir dilin eğitim ve kültür ortamlarında öğretilen dil; ölçünlü dil kavramını da o dilin belli kural ve yasalara göre oluşmuş, örnek alınabilecek biçimini ifade eder. "Ana dil" ise soru cümlesinde de belirtildiği gibi, ağız ve lehçelerin doğumuna kaynaklık eden daha genel ve ortak dil demektir.

    Cevap C

17. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan form ve ölçekler doğrudan konuşma etkinliklerini değerlendirmeye yönelik araçlardır. E seçeneği dinleme becerisi ile ilgilidir.

    Cevap E

18. Öncülde verilen etkinlik sürecinde öğrencilerin herhangi bir hazırlık yapmadan doğaçlama biçimde bir telefon görüşmesi ya da bayramlaşma, adres tarifi, konuk karşılama/uğurlama gibi etkinlikler gerçekleştirdiği görülmektedir. Bu tür konuşmalar "hazırlıksız konuşma"lar grubunda yer aldığından söz konusu etkinlik süreci ile öğretmenin "Hazırlıksız konuşma yapar." kazanımını edindirmeye çalıştığı söylenebilir.

    Cevap D

19. Öncülde verilen etkinlik sürecinde öğrenciler arkadaşlarının konuşmalarından hareketle kendi duygu ve düşüncelerini ifade ederek konuya yeni bakış açıları getirmeye çalışmıştır. Bu şekilde gerçekleştirilen konuşma etkinlikleri, yaratıcı konuşmaya uygundur.

    Cevap B

20. Öncülde verilen "Bir işi işlem basamaklarına göre yazar." kazanımı öğrencilerin herhangi bir olayı oluş sırasına göre, belirli bir bağlam içinde anlatma becerilerini geliştirmeye yönelik olduğundan; "Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır." kazanımı, anlatımı zenginleştirmek için dilin söz varlığından faydalanma becerisini geliştirmeye yönelik olduğundan; "Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır." kazanımı da anlatıma yöne veren kelimeleri doğru kullanma becerisinin gelişimine katkı sağladığından I, II ve III numaralı yazma kazanımlarının konuşma becerisinin gelişimine doğrudan katkı sağlayabileceği söylenebilir.

    Cevap B

TEST 3

1. **Aşağıdaki konuşma kusurlarının sesle ilgili olanlarından grup oluşturulursa hangisi dışta kalır?**

   A) Göçüşme yapma
   B) Beden dilini yanlış kullanma
   C) Yerel ağız kullanma
   D) Ünsüz benzeşmesi kuralına uymama
   E) Ses düşürme veya atlama

2. **Aşağıdakilerden hangisi, konuşucunun daha yansız düşünce ve tespitlerini dile getirebileceği bir hazırlıklı konuşma türüdür?**

   A) Toplumsal söylev
   B) Siyasi söylev
   C) Akademik söylev
   D) Askerî söylev
   E) Dinî söylev

3. **İki farklı bakış açısı içeren ve birer cümle olarak ifade edilebilen; olumlu bakış açısıyla (tez), olumsuz bakış açısını içeren (antitez) iki önermenin iki grup tarafından belli bir değerlendirme esasına göre bir hakem heyeti -jüri önünde tartışılması esasına dayanan hazırlıklı konuşmanın adı aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Münazara
   B) Tartışma
   C) Açık oturum
   D) Forum
   E) Panel

4. **Daha çok üniversitelerde uygulama alanı bulan, üniversite öğretim elemanlarının değişik konularda yaptıkları araştırmaları veya yazdıkları bilimsel yazıları birbirleriyle paylaşmalarına olanak hazırlayan, bir tür bilgi alışveriş şöleni olan konuşma etkinliği aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Seminer
   B) Çalıştay
   C) Forum
   D) Sempozyum
   E) Kolokyum

5. Başkalarının koku ve vücut hararetinin algılandığı, yabancıların varlığının ve samimi olunmayan kişilerin rahatsızlık yaratacak kadar yakın olduğu bir kişiler arası mesafe kavramıdır.

   Bu parçada tanımlanan mesafe kavramı hangisidir?

   A) Topluma açık mesafe
   B) Yakın mesafe
   C) Kişisel mesafe
   D) Toplumsal mesafe
   E) Mahrem mesafe

6. **Bir konuşmanın** "gelişme bölümü"**nde düşüncelerin sıralanışında aşağıdakilerden hangisinin yapılması <u>önerilmez</u>?**

   A) Bu bölüme, konunun tanımlanması ve bununla ilgili düşüncelerin özeti ile başlanılabilir.
   B) Yalın düşüncelerden daha soyut/karmaşık görüş ve düşüncelere doğru gidilebilir.
   C) Düşünceler kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru sıralanabilir.
   D) Düşünceler özelden genele/genelden özele doğru olabilir.
   E) Düşünceler sebep sonuç ilişkileri göz önüne alınarak sıralanabilir.

7. Aşağıdakilerin hangisi ayraç içinde verilene örnek oluşturmaz?

A) Çocukcağız Arabistan'da rahat eder. (Sevgi / şefkat)

B) Diyelim ki senin de çok paran var, ilk yapacağın ne olurdu? (Varsayım)

C) Bir dene de, ne oluyor, o zaman görürsün. (Yakınma / şikâyet)

D) Bakın fikirleriniz ilginç ama onları uygulamak zor... (Yetersizlik, eleştiri)

E) Hayret ediyorum sana, bu kadar kısa sürede nasıl becerdin bu işi? (Şaşırma)

8. Türkçe öğretmeni 7. sınıftaki öğrencilerine konuşma etkinlikleri çerçevesinde dijital okuryazarlık konusunu vermiş ve öğrencilerinden bu konu hakkında araştırma yapmalarını, elde ettikleri bilgilerden hareketle de konu ile ilgili konuşmalarını istemiştir. Öğrenciler araştırma sürecinin ardından sınıfta konu ile ilgili duygu düşünce ve bilgileri sunarken konuşmalarını yer yer kesintiye uğratmış, arkadaşlarını da konuşma sürecine dâhil etmiştir.

Bu etkinlik süreci aşağıdakilerden hangisine uygundur?

A) Eleştirel konuşma

B) İkna etme

C) Katılımlı konuşma

D) Güdümlü konuşma

E) Serbest konuşma

9. Aşağıdakilerden hangisi konuşma bozuklukları arasında yer almaz?

A) Kekemelik

B) Pelteklik

C) Gevşeklik

D) Çekingenlik

E) Tutukluk

10. Aşağıdakilerden hangisi bir tartışmada başkanın yapması gerekenlerden değildir?

A) Tartışılan konunun nitelik ve sınırlarını dinleyicilere iyice açıklamak

B) Belirlenen kriterlere göre ortaya çıkan fikirleri değerlendirmek

C) Tartışma sürecinde konu dışına çıkılmasını engellemek

D) Tartışanların düşüncelerini rahatlıkla söyleyebilecekleri bir ortam oluşturmak

E) Zaman zaman konuşulanları özetlemek

11. Konuşma türleri bazı özellikleri ile birbirinden farklılaşmaktadır. Bu farklılıklardan biri de konuşma sonunda soru-cevap kısmının olmasıdır.

Aşağıdaki konuşma türlerinden hangisi dinleyicinin katılımı ve soru sorması açısından diğerlerinden farklıdır?

A) Panel

B) Forum

C) Konferans

D) Sempozyum

E) Söyleşi

12. Aşağıdaki konuşma türlerinden hangisi dinleyici ve konuşmacıların bulunduğu ortamlar açısından farklıdır?

A) Konferans

B) Panel

C) Açık oturum

D) Sempozyum

E) Forum

13. Aşağıdakilerden hangisi akıcı konuşmanın göstergelerinden biri değildir?

A) Konuşma sırasında konuşma ile solunum uyumunu sağlamak

B) Konuşma hızını ayarlamak

C) Sözcük içi takılmalar olmadan konuşmak

D) Sözcükler arası takılmalar olmadan konuşmak

E) Konuşmaya yönelik plan hazırlamak

14. Aşağıdakilerden hangisi konuşma bozukluklarının sebeplerinden değildir?

A) Genetik yapı

B) İşitme bozuklukları

C) Çevre

D) Ateşli hastalıklar

E) Fiziksel görünüm

15. Aşağıdakilerden hangisi fiziksel konuşma kusurlarından değildir?

A) Gaf yapma

B) Sesleri uzatma

C) Sözcük göçüştürme

D) Yanlış telaffuz

E) Yerel söyleyiş

16. Hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma yapabilme, öğrencilere kazandırılacak konuşma şekilleridir.

Aşağıdaki konuşma türlerinden hangisi hazırlanması bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) Başsağlığı konuşması

B) Yolda selamlaşma

C) Münazara konuşması

D) Telefon konuşması

E) Alışveriş konuşması

17. Konuşma eğitiminde ve diksiyonun geliştirilmesinde tekerlemeler sıklıkla kullanılmaktadır.

Tekerlemelerin konuşma eğitimindeki temel işlevi aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Dil ve dudak tembelliğini gidermesi

B) Kelime hazinesini geliştirme

C) Vurgu ve tonlamayı geliştirmesi

D) Eğlenceli olmasından dolayı motivasyonu artırması

E) Nefes kontrolünü sağlaması

18. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda geçen "Öğrencilerin düşüncelerini mantıksal bir bütünlük içinde sunmaları, görsel, işitsel vb. destekleyici materyaller kullanmaları, sunu hazırlamaları sağlanır." **açıklaması aşağıdaki kazanımlardan hangisiyle doğrudan ilişkilidir?**

A) Hazırlıklı konuşma yapar.

B) Konuşma stratejilerini uygular.

C) Konuşmalarında beden dilini etkili bir şekilde kullanır.

D) Hazırlıksız konuşma yapar.

E) Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

19. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda geçen "Yaratıcı, güdümlü, empati kurma, tartışma, ikna etme ve eleştirel konuşma gibi yöntem ve tekniklerinin kullanılması sağlanır." **açıklaması aşağıdaki kazanımlardan hangisiyle doğrudan ilişkilidir?**

A) Hazırlıklı konuşma yapar.

B) Hazırlıksız konuşma yapar.

C) Kelimeleri anlamlarına uygun kullanır.

D) Konuşma stratejilerini uygular.

E) Konuşmalarında beden dilini etkili bir şekilde kullanır.

20. Konuşmada küçük dilin işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ağız ve burun boşluğunu kontrol etmek

B) Gelen havanın şiddetini azaltmak

C) Ünsüzlerde havanın kontrolünü sağlamak

D) Konuşmada işlevi yoktur.

E) Tonlama ve vurguya yardımcı olmak

ÇÖZÜMLER

1. A, C, D ve E seçeneklerinde yer alan durumlar seslетimle ilgili, konuşurken yapılan seslendirme kusurlarına yönelik durumlardır. B seçeneğinde belirtilen durum ise beden dili ile ilgilidir.

Cevap B

2. Bilim adamlarının, alanında uzman olan kişilerin, üniversite vb. kuruluşlarda akademik nitelikli dinleyicilerine uzman oldukları alanla ilgili olarak verdikleri söylevler akademik söylevlerdir. Konferans denilen bir başka sözlü anlatım türüyle de benzerlik gösteren hazırlıklı konuşmalarda bilim adamları araştırmalarını ve bu araştırmalarla ilgili tespitlerini anlatırlar. Öteki söylev türleri ise kişinin öznel duygu ve düşüncelerini ifade etmesi yönünden daha kişisellik taşıyan söylev türleridir.

Cevap C

3. Bir konunun değişik iki farklı yönünden yola çıkılarak 3-5 kişilik iki grupça bir jüri önünde yapılan hazırlıklı konuşmalara münazara adı verilir.

Cevap A

4. "Bilgi şöleni" de denilen sempozyumlar, bir bilim dalında uzman olan kişilerin araştırmalarını birbirleriyle paylaşmalarına ve ilgili literatüre kazandırmalarına olanak tanıyan bir sözlü sunum etkinliğidir. Seminer ve çalıştay, daha serbest çalışma ve görüş alışverişinde bulunma etkinlikleridir. Forum ise geniş kitleleri bir meydan ya da büyük bir salonda tartıştırmayı amaçlayan bir sözlü ifade biçimidir. Kolokyum ise üniversite hocalarının, özellikle yükselmelerinde, alanlarıyla ilgili kendilerinden istenilen bir tür sunum etkinliğidir.

Cevap D

5. "Mahrem" sözcüğünün "gizli kalması gereken, yasak olan" gibi anlamları dikkate alınınca sorunun cevabının E olduğu anlaşılacaktır. Bu mesafeye, kişiye 30-40 cm'den daha yakın bir mesafe olduğu için eşler, anne baba, çocuklar vb. yakınların dışında kişilerin girmesi rahatsızlık verir. Diğer seçenekler için bu denli kısa/dar bir sınırlama söz konusu değildir.

Cevap E

6. Bir konuşmaya hitap cümlesiyle başlanır. Daha sonra konuşmanın amacı belirtilir ve giriş bölümüne geçilir. Bu bölümde de yapılacak konuşmayla ilgili dikkat çekecek genel bir tez ortaya atılır ve gelişme bölümü bu tez üzerine kurulur. Kısacası A seçeneği bu yönüyle yine giriş olabilir. Öteki seçeneklerde belirtilen öneriler, konunun özelliğine göre gelişme bölümünde uygulanabilir.

Cevap A

7. C seçeneğindeki (Bir dene de, ne oluyor, o zaman görürsün.) ifadede bir tehdit ve korkutma söz konusudur.

Cevap C

8. Öncülde verilen etkinlik sürecinde öğrenciler dijital okuryazarlık konusu ile ilgili konuşmalarını gerçekleştirirken dinleyici arkadaşlarını da sürece dâhil etmişlerdir. Konuşma etkinlikleri çerçevesinde dinleyicileri konuşma sürecine katarak konunun anlaşılmasını kolaylaştırmak ve konuya farklı bakış açıları getirmek amacıyla gerçekleştirilen bu tür etkinlikler katılımlı konuşmaya uygundur.

Cevap C

9. A, B, C ve E seçeneklerinde belirtilen durumlar konuşma bozukluğuna yönelik özelliklerdir. Oysa D seçeneğindeki çekingenlik konuşma bozukluğu değil, psikolojik bir durumdur.

Cevap D

10. Bir tartışmada tartışmayı yöneten başkan tartışmada tarafsızlığa dikkat etmeli, ortaya konulan görüşler hakkında olumlu ya da olumsuz görüş bildirmekten kaçınmalıdır.

Cevap B

11. Forum türü, görüş alışverişinde bulunma şeklindeki konuşma türüdür. Forum, konuşmacı ve dinleyicinin aynı kişiler olmasıyla diğer konuşma türlerinden farklıdır. Forumun özelliği konuşmalara dinleyicinin bizzat katılmasıdır. Panel, konferans, sempozyum, söyleşi sunumdan sonra soruların sorulduğu cevapların alındığı konuşma türleri olup dinleyicinin katılımı soru sormakla sınırlıdır.

Cevap B

12. Konferans, panel, sempozyum, forum türleri dinleyiciyle bire bir iletişimin olduğu, dinleyiciyle aynı ortamın paylaşıldığı konuşma türleridir. Açık oturum, kitle iletişimi şeklinde olması ve dinleyiciyle aynı ortamda bulunma zorunluluğu içermemesi açılarından diğerlerinden farklıdır.

Cevap C

13. Konuşmaya yönelik plan hazırlamak akıcı konuşmaya katkı sağlasa bile akıcı okumayı garanti etmez. Kişi plan hazırlasa bile akıcı konuşamayabilir.

Cevap E

14. Genetik yapı, işitme engelleri ve çevre konuşma bozukluğu oluşturabilir. Ateşli hastalıklar fiziksel organlara zarar verebileceğinden konuşma bozukluğuna sebep olabilir. Fiziksel görünüm dış görünüştür, konuşma bozukluğuna yol açmaz.

Cevap E

15. Zihinde bilgiler iyi sınıflandırılmazsa gaf yapılır, ünlü ve ünsüzlerin telaffuzundan kaynaklanan sorunların hepsi artikülasyon, boğumlama sorunlarıdır. Seslerin ağız bölgesinde çıkaklarına uygun sesletilmemesinden kaynaklanır.

Cevap A

16. Münazara hazırlıklı konuşma, diğerleri ise hazırlıksız konuşma türleridir.

Cevap C

17. Seslerin net çıkmamasında en önemli sebeplerden biri, dilin yeterli esnekliğe sahip olmayıp ağız bölgesinde temas etmesi gereken noktaya tam temas etmemesidir. Buna dil ve dudak tembelliği denmektedir. Tekerlemeler, genel olarak dil ve dudak tembelliğini giderip seslerin sağlıklı çıkarılması için kullanılmaktadır.

Cevap A

18. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda geçen "Öğrencilerin düşüncelerini mantıksal bir bütünlük içinde sunmaları, görsel, işitsel vb. destekleyici materyaller kullanmaları, sunu hazırlamaları sağlanır." açıklaması "Hazırlıklı konuşma yapar." kazanımıyla doğrudan ilişkilidir.

Cevap A

19. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda geçen "Yaratıcı, güdümlü, empati kurma, tartışma, ikna etme ve eleştirel konuşma gibi yöntem ve tekniklerinin kullanılması sağlanır." açıklaması "Konuşma stratejilerini uygular." kazanımıyla doğrudan ilişkilidir.

Cevap D

20. Küçük dil, ağız ve burun boşluğunu kontrol eder.

Cevap A

PEGEM AKADEMİ

TEST 4

1. Hazırlıksız konuşmalarda zihinde bilgilerin sınıflandırılması, konuşmanın metinleştirilmesi ve sunumu açısından bazı zorluklar vardır.

   Aşağıdaki hangisi, konuşmaya hazırlık yapmadan başlamanın doğurduğu olumsuzluklardan biri değildir?

   A) Dağınık anlatım

   B) Konuya uygun örnek verememek

   C) Hızlı konuşmak

   D) Gereksiz tekrarlar yapmak

   E) Heyecanlanmak

2. **Ünlülerle ünsüzlerin seslendirilmesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

   A) Ünlüler ağız bölgesinde, ünsüzler burun bölgesinde çıkarılır.

   B) Ünlülerin seslendirilmesinde dilin fonksiyonu yoktur, ünsüzlerde ise dil etkindir.

   C) Yabancı dillerden ünlü sesler alınabilirken ünsüzler alınamaz.

   D) Ünlüler ağızda ses titreşimi ile gerçekleşir, ünsüzler ağızda dilin temas noktaları ile çıkarılır.

   E) Ünlülerle ilgili farklı gruplar varken (kalın-ince), ünsüzlerin tasnifi yoktur.

3. Her cümle aynı tonda seslendirilmez. Cümleler, alçalan ve yükselen tonlarda seslendirilir.

   Cümle akışında yapılan ton değişikliğine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

   A) Heceleme

   B) Vurgu

   C) Durak

   D) Ritim

   E) Entonasyon

4. Seslerin çıkarılması bazı kuralların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Aşağıda ses özellikleri ile bunların oluşturduğu kurallar verilmiştir.

   Buna göre, aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

   A) Kalın - İnce Ünlüler / Büyük Ünlü Uyumu

   B) Düz - Yuvarlak Ünlüler / Küçük Ünlü Uyumu

   C) Ünsüzlerin Çıkış Yerleri / Ünsüz Yumuşaması

   D) Dar - Geniş Ünlüler / Ünlü Daralması

   E) Sert - Yumuşak Ünsüzler / Ünsüz Benzeşmesi

5. "Evet" kelimesi, farklı seslendirmelerle farklı anlamlar kazanabilir.

   Bu seslendirme biçimine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

   A) Vurgu

   B) Tonlama

   C) Boğumlama

   D) Durak

   E) Telaffuz

6. **Aşağıdakilerden hangisi iyi bir söylevde bulunması gereken niteliklerden biri değildir?**

   A) Toplumu yakından ilgilendiren düşünceler veya sorunlar ele alınmalıdır.

   B) Gösterişten uzak, coşkulu bir anlatım olmalıdır.

   C) Ele alınan konunun tek bir yönüne odaklanılmalıdır.

   D) Dinleyicilerin ilgisini canlı tutacak ifadeler içermelidir.

   E) Kalıp sözlerin ve deyimlerin kullanımından kaçınılmalıdır.

7. Ayşe Öğretmen sınıfta bir bilgisayar reklamı dinletip izlettikten sonra öğrenciler, bu reklam filminden hareketle şu sorulara cevap aramıştır:

- Değişik görüş ve bilgiler içeriyor mu?
- Aldatıcı ve abartılı bir dil kullanımı var mı?
- Soru ve kuşkularını giderecek kanıtlar sunulmuş mu?
- Verilen örnekler size inandırıcı geldi mi?
- Birbiriyle çelişen sözler içeriyor mu?

Buna göre öğrencilerin dinleyip izlediği konuşmanın türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) İkna edici
B) Yaratıcı
C) Güdümlü
D) Empatik
E) Eleştirel

8. **Aşağıdakilerin hangisinde konuşmanın beynin hangi bölgelerinde, nasıl gerçekleştiğini araştıran bilim insanları doğru verilmiştir?**

A) Broca, Wernicke
B) Piaget, Saussure
C) Broca, Vygostky
D) Piaget, Chomsky
E) Chomsky, Saussure

9. Karga kalkar dal sarkar dal sarkar kartal kalkar
Kartal kalkar dal sarkar dal sarkar kartal kalkar

6. sınıftaki öğrencisi Bora'ya Türkçe derslerinde sık sık yukarıdaki metni tekrarlatan öğretmeni öncelikle aşağıdakilerden hangisini hedeflemektedir?

A) Bora'nın öz güven kazanmasını
B) Öğrencilerin dikkatini canlı tutmayı
C) Bora'nın diksiyonunu düzeltmesini
D) Dersi daha eğlenceli hâle getirmeyi
E) Öğrencilerde merak uyandırmayı

10. Konuşma, insanın, karşısındaki kişi ya da kişileri etkilemek amacıyla kaslarını harekete geçirmesinden doğan ses dalgalarının oluşturduğu psiko-fizik bir süreçtir.

Aşağıdakilerden hangisi bu sürecin doğrudan ögeleri arasında gösterilemez?

A) Duyu organları
B) Beyin
C) Dinleyici
D) Kültürel değerler
E) Görsel-işitsel tepkiler

11. Türkçe öğretmeni, öğrencisi Selma'ya bir soru sormuş ve sorunun cevabını gür bir sesle arkadaşlarına duyurmasını istemiştir. Selma soruya cevap verirken uzunca bir cümle kurmuştur. Ardından öğretmen sınıftaki öğrencilere cevabı anlayıp anlamadıklarını sormuş, öğrenciler de Selma'nın hızlı konuştuğu gerekçesiyle cevabı anlayamadıklarını belirtmişlerdir.

Bu durumda Selma'nın dikkat etmediği diksiyon kuralı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Duraklama
B) Tonlama
C) Telaffuz
D) Vurgu
E) Ezgi

12. **Aşağıdakilerden hangisi iyi bir konuşmacının dikkat etmesi gereken özelliklerden değildir?**

A) Konuşma konusuyla ilgili bilgi birikimine sahip olmak
B) Her dinleyici kitlesine aynı üslupla seslenmek
C) Etik ilkelere dikkat etmek
D) Kendi yeteneklerini değerlendirmek
E) Konuşma ortamının fiziksel koşullarına dikkat etmek

13. Aşağıdakilerden hangisi hazırlıklı konuşmalar arasında yer almaz?

A) Aytışma (Münazara)

B) Konferans

C) Fıkra anlatma

D) Röportaj

E) Mülakat (Görüşme)

14. "Kim, kime, ne söylüyor, nasıl söylüyor, söylediğinin etkisi ne oluyor?" **sorularına, aşağıdakilerden hangisi tam cevap niteliği taşır?**

A) Ahmet, evde annesiyle konuşurken komşunun oğlu onu maça çağırmış.

B) Öğrenciler susmayınca, sınıfta sesimi yükseltmek zorunda kaldım.

C) Derya ile Merve gittikleri konserde, şarkıcıya sahnede eşlik etmişler.

D) Öğretmeni gür bir sesle Ali'ye tahtaya kalkması gerektiğini söyleyince, Ali koşarak arkadaşlarının önüne çıktı.

E) Okul müdürü, Türkçe öğretmenleriyle yaptığı toplantıda, şiir yarışması yapılmasını ve dereceye giren öğrencilerin ödüllendirilmesini istedi.

15. Konuşma eylemi düşünme, çevre, söyleme, diksiyon vb. birçok kavramın rol aldığı çok yönlü bir süreci kapsamaktadır. Bu sürecin etkili ve verimli bir şekilde işleyebilmesi için uygun ortam ve koşulların bulunması gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi konuşmayı doğrudan etkileyen faktörler arasında yer almaz?

A) Akademik başarı

B) Cinsiyet

C) Yaş

D) Zekâ

E) Olgunlaşma

16.

I. Bir başkan tarafından yönetilir.

II. Kesin bir karara varma gayesi güdülmez.

III. Sohbet havası içinde geçer.

IV. Konuşmacı sayısı üç ila altı arasında değişebilir.

V. Konuşmacılar on on beş dakika içinde konuşmalarını tamamlar.

Yukarıda özellikleri verilen hazırlıklı konuşma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Münazara

B) Forum

C) Panel

D) Açık oturum

E) Sempozyum

17.

I. Öğrencilere bir metni sessizce okutmak

II. Öğrencilere bir metni cd çalardan dinletmek

III. Öğrencilere bir metni defterlerine özetletmek

IV. Öğrencilere söz korosu yaptırmak

Öğrencilerinin konuşma becerisini geliştirmek isteyen Türkçe öğretmeni Okan Bey, yukarıdaki etkinliklerden hangilerini öncelikli olarak yaparsa amacına ulaşır?

A) Yalnız II B) I ve II C) III ve IV

D) Yalnız IV E) II ve IV

18. Türkçe dersinde gerçekleştirilen bir etkinlik sürecinde öğrenciler bireysel haklar konusu hakkında konuşmalarını gerçekleştirirken konuyla ilgili yaptıkları araştırmalar sonucunda elde ettikleri nesnel bilgileri arkadaşlarına sunmuşlardır. Kendi duygu ve düşüncelerin sürece katmadan arkadaşlarını bilgilendirmeyi amaçlayan öğrenciler, yer yer arkadaşlarından konu hakkında da çeşitli sorular alarak konuşmalarına yön vermişlerdir.

Bu etkinlik sürecinde gerçekleştirilen konuşmalara hâkim olan anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tartışma B) Öyküleme

C) Betimleme D) Açıklama

E) Karşılaştırma

ÇÖZÜMLER

1. Hızlı konuşma; hazırlıksız konuşmayla ilgili değildir, genel bir konuşma bozukluğudur.

Cevap C

2. Türkçede ünsüzler ve ünlüler ağız bölgesinde seslen dirilir, n ve m sesleri aynı zamanda burun yolunu da kullanır. Ünlülerin seslendirilmesinde dil, gelen havayı boğumlandırır ve farklı sesler bu şekilde söylenir. Yabancı dillerden ünsüzler de alınır, ince söylenen l gibi.

Ünsüzlerin de tasnifi vardır. Ünlüler söylenirken ağızda geniş bir alanda telaffuz edilirken ünsüzlerin telaffuzun da özellikle dilin temas noktaları vardır. Örneğin a sesi, ağzın arkasında geniş bir alanda seslendirilirken s'yi seslendirebilmek için dilin ucunun alt diş etlerine değmesi gerekmektedir.

Cevap D

3. Kelimeleri alçalan ve yükselen tonlarda seslendirebiliriz, buna tonlama denir. Vurgu, bir hecenin diğerlerine göre daha baskın söylenmesidir. Cümle akışında yapılan ton değişikliğine entonasyon denir. Örneğin soru ve ünlem cümleleri aynı tonla başlayıp aynı tonda bitmez.

Cevap E

4. Ünsüzlerin çıkış yerleri ile ünsüz yumuşamasının ilgisi yoktur.

Cevap C

5. Aynı kelime ve seslerin farklı tonlamayla söylenmesiyle kelimede farklı anlamlar oluşur. Örneğin, sert bir şekilde "evet" demek kızgınlık ifadesi olabilir.

Cevap B

6. A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler iyi bir söylevde bulunması gereken niteliklerdir. İyi bir söylevde, konu tek bir boyutuyla değil, tüm yönleriyle ele alınmalıdır.

Cevap C

7. Soru ve kuşkuları giderecek kanıtlar sunulan, çelişen sözler içermeyen, aldatıcı, abartılı dil kullanılmayan konuşma türü "ikna edici konuşma"dır.

Cevap A

8. Konuşmanın beyinde hangi bölgelerde gerçekleştiği ile ilgili teoriler Broca ve Wernicke tarafından ileri sürülmüştür.

Cevap A

9. Diksiyon; konuşurken duygu ve düşünceleri üslubuna uygun olarak anlatmak için sesi doğru kullanma sanatıdır. Seslerin boğumlanma noktaları, tonlama, vurgu, ulama, durak ve ritmin söze uygunluğu diksiyonun başarısını getirir. Boğumlama çalışmalarında tekerlemeler kullanılır. Burada öğretmenin öncelikli hedefi Bora'nın diksiyonunu düzeltmektir.

Cevap C

10. Bütün öteki iletişim biçimleri gibi konuşma da karşılıklı etkileşim süreci yolunu izler; bir konuşan, söyledikleriyle en az bir başka kişiyi (dinleyeni) etkiler, bu etkilemenin sonucu olarak dinleyenin gösterdiği görsel-işitsel tepkilerle de kendisi etkilenir. Konuşan tarafından duyu organlarının uyarılması ve sinirsel tepkilerin beyne aktarılmasıyla sözcüklerin oluşması konuşma sürecinin doğrudan ögeleri arasındadır. Kültürel değerler konuşma sürecinin doğrudan ögesi olarak gösterilemez.

Cevap D

11. Tonlama, kelimelerin veya cümlelerin anlam değerleri ne göre seste çeşitli değişiklikler meydana getirmektir. Boğumlama, sesleri ve heceleri iyi anlaşılacak şekilde söylemektir. Genellikle dudak tembelliği olanlarda, alçak sesle konuşma biçiminde görülür. Vurgu, cümlelerde bazı kelimelerin daha baskın söylenmesi ya da kelimelerdeki bazı hecelerin daha baskın ve şiddetli söylenmesi işidir. Ezgi, konuşmanın tamamına egemen olan ton değişiklikleridir. Duraklama ise konuşma sırasında konuşmacının ihtiyaç duyduğu yerde anlama bağlı olarak nefes almaktır. Kurulan uzun cümlelerde duraklara dikkat etmez de durmazsanız, konuşma dinleyici tarafından anlaşılmaz.

Cevap A

12. İyi bir konuşmacı, konuşma yaptığı kitleyi yakından tanır ve konuşmasında kullanacağı üslubu bu kitleye göre belirler.

Cevap B

13. Hazırlıklı konuşma türleri arasında; konferans, aytışma, sempozyum, panel, forum, açık oturum, söylev, röportaj, mülakat yer alırken hazırlıksız konuşma türleri ise kendini tanıtma, tanışma ve tanıştırma, teşekkür etme-özür dileme, telefonda konuşma, ziyaret konuşmaları, karşılama ve uğurlama konuşmaları, selamlaşma konuşmaları, yol sorma-yol tarif etme konuşmaları, takdim konuşmaları, anma ve yıldönümü konuşmaları, açış ve sunuş konuşmaları, sohbet konuşmaları, fıkra anlatımı, soru sorma ve cevap verme, görevlilerle yapılan konuşmalardır.

Cevap C

14. Konuşan ve dinleyen ilişkisi konuşma sürecinde önemli rol oynar. Bu ögeler; konuşan, dinleyen, içerik, yöntem ve dönüt olarak adlandırılabilir. Diğer seçeneklerde soruların cevapları eksik verilirken D seçeneğinde tüm sorulara yanıt verilmiştir.

Cevap D

15. Konuşmayı etkileyen faktörler:

Cinsiyet: Bazı araştırmacılar konuşma becerisini kazanmada kızların erkeklerden daha önde olduğunu ortaya koymuştur.

Yaş: Çocuklar genellikle konuşmaya bir yaşından sonra başlar. Yaş ilerledikçe konuşma becerisi de gelişir.

Zekâ: Zekâca üstün olan çocukların daha erken konuşmaya başladığı savunulur.

Olgunlaşma: Konuşma organları geliştikçe konuşma becerisi de gelişir.

Akademik başarı ile konuşma becerisi arasında doğrudan bir sebep sonuç ilişkisi kurulamaz.

Cevap A

16.

- Bir başkan tarafından yönetilir.
- Kesin bir karara varma gayesi güdülmez.
- Sohbet havası içinde geçer.
- Konuşmacı sayısı üç ila altı arasında değişebilir.
- Konuşmacılar on on beş dakika içinde konuşmalarını tamamlarlar.

Öncüllerde özellikleri verilen hazırlıklı konuşma türü paneldir.

Cevap C

17. Konuşma eğitiminin dinleyerek de verilebileceği unutulmamalıdır. Bu durumda II. seçenekte öğrenciler CD çalardan örnek dinleme yaparlarken IV. seçenekte de arkadaşlarıyla birlikte etkinlik yaparak birbirlerini dinlemektedirler. Ayrıca söz korosuna katılan öğrenciler konuşma seslendirme çalışması yaptıkları için konuşma eğitimi verilmiş olur.

Cevap E

18. Öncülde verilen etkinlik sürecinde öğrenciler konuşma konuları hakkında elde ettikleri nesnel bilgileri arkadaşlarına aktardığından ve süreçte kendi duygu düşünceleri ön plana çıkarmadığından konuşmaya hâkim olan anlatım biçiminin "açıklama" olduğu söylenebilir. Çünkü açıklama; bilgilendirme amacı ile hareket edilen ve nesnel bilgilerin sunulduğu yazılı ya da sözlü anlatımlar şeklinde tanımlanır.

Cevap D

TEST 5

1. Türkçe öğretmeni Murat Bey, hazırlıklı konuşma yaptırdığı öğrencisi Selim'in sesini ve beden dilini etkili kullanmayla ilgili kazanımlarını değerlendirmek istemektedir.

Bu durumda Murat Bey'in özellikle kullanması gereken ölçme aracı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gözlem formu
B) Eşleştirme testi
C) Kısa cevaplı test
D) Proje değerlendirme formu
E) Süreç gelişim dosyası

2. Ali Öğretmen, yaşadığı güzel ve kötü bir günü sınıfta öğrencileriyle paylaşır. Öğrencilerden de kendi tecrübelerini anlatmalarını ister ve ikili bir liste yapılır. Birine yaşanılan kötü günün olayları, diğerine de bunu güzel bir güne dönüştürmek için neler yapılması gerektiği yazılır.

Ali Öğretmen, bu etkinlikle öğrencilerine öncelikle aşağıdakilerden hangisini kazandırmak istemiştir?

A) Bulunduğu ortama uygun bir konuşma tutumu geliştirme
B) Anlamadıklarını ve merak ettiklerini sorma
C) Sorunlarına konuşarak çözüm arama
D) Yeni öğrendiği kelime, kavram, atasözü ve deyimleri kullanma
E) Konuşma sırasında sorulan sorulara açık, yeterli ve doğru cevaplar verme

3.
I. Kelimeleri doğru telaffuz etti mi?
II. Dil bilgisi kurallarına uygun cümleler kurdu mu?
III. Konuşmasını günlük hayatla ilişkilendirdi mi?
IV. Konuşmasına başlık koydu mu?

Yukarıdakilerden hangileri konuşma becerisini değerlendirmeye yönelik bir formda yer alması gereken ölçütler arasındadır?

A) I ve II
B) I, III ve IV
C) I, II ve III
D) II ve IV
E) I, II, III ve IV

4. Toplum önünde etkili bir konuşma yapmak isteyen bireyin konuşma öncesinde, konuşma sırasında ve konuşma sonrasında yapması ve uyması gereken bazı kurallar vardır.

Aşağıdakilerden hangisi konuşma öncesinde konuşmacının yapacağı çalışmalar arasında değildir?

A) Anlatılacak konunun belirlenmesi
B) Anlatılacak bilgilerin planlanması
C) Anlatılacakların planının yazıya aktarılması
D) Heyecanın kontrol edilmesi
E) Konuşma ile ilgili soruların cevaplanması

5. Konuşma eylemi zihinsel, fizyolojik ve fiziksel boyutları olan bir oluşumdur.

Buna göre, aşağıda verilen örneklerden hangisi konuşma eyleminin fizyolojik boyutunu oluşturur?

A) Kavramlar ve ses imgeleri arasındaki bağlantı
B) Ses imgelerinin seçilip konuşulan dilin dizgesine göre düzenlenmesi
C) İletinin akciğerler, ses telleri, dil, damak, dişler, dudak vb. yardımıyla dil dizgesi içindeki seslere dönüşmesi
D) Konuşmacının ağzından çıkardığı sesin dinleyene ulaşması
E) Konuşma öncesi ses imgelerinin kavramsal çözümü

6. **Konuşma becerisi ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**

A) Çocuklar ilk önce yakın çevrelerinde duydukları dili taklit ederek konuşmayı öğrenir.
B) Konuşmacının ses tonu ve vurgusu iletişimin başarısını etkiler.
C) Sözlü iletişimde mesajları kodlamak için konuşma becerisinden yararlanılır.
D) Konuşma, zihinsel ve bedensel gelişim ile toplumsal ilişkilerin bir yansıtıcısıdır.
E) Konuşmada çoğunlukla tek yönlü bir iletişim vardır.

7.

I. Sesin oluşum noktalarını öğretmek

II. Türkçenin ses özelliklerini öğretmek

III. Doğru vurgu ve tonlamayı öğretmek

IV. İşitilebilir ve akıcı konuşmayı öğretmek

Yukarıdaki konuşma ile ilgili kurallardan hangileri öğrencinin doğru konuşmasına katkı sağlar?

A) I, II, III ve IV

B) I, III ve IV

C) I ve II

D) I ve IV

E) I, II ve IV

8. Aşağıdakilerden hangisi çocukların konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik düzenlenen etkinliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Solunumu geliştirici gevşeme etkinlikleri

B) Doğru nefes alma ve nefesi kontrol etme etkinlikleri

C) Heyecanı yatıştırmaya, rahatlatmaya yönelik çalışmalar

D) Değişik duygu ifadeleriyle tonlama çalışmaları

E) Görme alanını geliştirmeye yönelik etkinlikler

9. Konuşma eğitiminde belirlenen bir konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirerek yorum yapma, fikir ve çözüm üretme becerilerini geliştirdiği belirtilen konuşma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eleştirel konuşma

B) Katılımlı konuşma

C) İkna edici konuşma

D) Güdümlü konuşma

E) Serbest konuşma

10. Düzenlenen bir münazarada karşıt grup, kapanışta sağlam ve tutarlı argümanları olmasına rağmen münazarayı kaybetmiştir. Münazarayı kaybetme gerekçesi olarak jüri başkanı karşıt grubun kapanışta konuşma esnasında konuşma ritmini ayarlayamadığını ve argümanlarının anlaşılmadığını söylemiştir.

Karşıt grup bu eksikliğini gidermek için konuşma becerisini geliştirmeye yönelik aşağıda belirtilen etkinliklerden hangisini yaparsa <u>daha etkili</u> sonuç alır?

A) Kahkaha atma alıştırmaları

B) Nefes alma egzersizleri

C) Çeşitli duygu ifadelerini içeren durumları taklit etme

D) Bir cümleyi yüksek ve alçak tonda söylemek

E) Orta-yavaş-hızlı konuşan konuşmacılar dinletilerek öğrencilerden uygun konuşma hızını seçmelerini istemek

11. Öğrencilerinde eleştirel konuşma becerisini geliştirmek isteyen bir öğretmeninin aşağıdaki tekniklerden hangisini kullanması <u>daha etkili</u> olur?

A) Soru – cevap tekniği

B) Altı şapkalı düşünme tekniği

C) Benzetim (simülasyon) tekniği

D) Balık kılçığı tekniği

E) Çember tekniği

12. Bir Türkçe öğretmeni toplumsal yaşamda karşılaşılan bir çatışmayı anlatarak öğrencilerden çatışmanın taraflarından biri olarak karşı tarafın duygu ve düşüncelerini anladıklarını gösteren konuşmalar yapmalarını ister.

Buna göre, öğretmenin öğrencilerden beklediği konuşma tür, yöntem ve tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Empatik konuşma

B) Yaratıcı konuşma

C) Güdümlü konuşma

D) Serbest konuşma

E) Tümevarımsal konuşma

13.

I. Hazırlık yapma

II. Doğru telaffuz

III. Doğru vurgu ve tonlama

Yukarıda verilenlerden hangileri planlı, doğru ve akıcı konuşmanın temelini oluşturmaktadır?

A) I ve II B) I, II ve III C) Yalnız III

D) II ve III E) I ve III

14. Konuşma becerisi ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Konuşma öncesinde konuşmanın konusu, amacı ve yöntemi belirlenmelidir.

B) Konuşma öncesinde öğrencilere zihinsel hazırlık yaptırılmalıdır.

C) Konuşma sırasında ön bilgilerini kullanmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

D) Konuşma sırasında dikkat çekici beden hareketlerinden kaçınılmalıdır.

E) Farklı konuşma durumlarına uygun çeşitli yöntem ve teknikler uygulanmalıdır.

15. Aşağıdakilerden hangisi konuşma becerisinin hedeflerinden biri değildir?

A) Öğrencilerin kendilerini sözlü olarak etkili bir şekilde ifade edebilmeleri

B) Öğrencilerin beden dilini yorumlayarak, iletişim becerilerini geliştirmeleri

C) Öğrencilerin mantıksal bütünlük içerisinde düşüncelerini sunması

D) Öğrencilerin dilek, beğeni, istek ve şikâyetlerini ilgili kişilere bildirmesi

E) Öğrencilerin dinlediklerinde öznel ve nesnel yargıları ayırt edebilmesi

16.

I. Rol yapma

II. Açık uçlu sorular sorma

III. Metin tamamlama

IV. Hazırlıksız konuşma

Yukarıda verilen etkinliklerden hangileri konuşma becerisini geliştirmeye yöneliktir?

A) I, II ve III B) I, II ve IV C) III ve IV

D) II, III ve IV E) II ve III

17. "Öğrenciyi konuşturmanın en güzel yolu günlük hayatla bağlantı kurmasını sağlamaktır." **düşüncesine sahip bir öğretmen sınıfında genellikle hangi konuşma türünü tercih etmektedir?**

A) Güdümlü konuşma

B) Eleştirel konuşma

C) Serbest konuşma

D) İkna edici konuşma

E) Katılımlı konuşma

18.

I. Okuma metinleri

II. Görsel araçlar

III. İşitsel araçlar

IV. Kavram haritası

Yukarıdaki ders araçlarından hangilerinin diksiyon becerisini geliştirmeye doğrudan bir katkısı yoktur?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV

D) I ve IV E) III ve IV

19. Grup çalışmalarının yararına inanan bir öğretmen öğrencilerinden gruplar hâlinde sunumlar hazırlamalarını istemiştir.

Öğretmen öğrencilerine bu çalışmaları yaptırırken öğrencilerinin öncelikle hangi temel becerilerini geliştirmeyi amaçlamıştır?

A) Dinleme-yazma

B) Okuma-yazma

C) Dinleme-konuşma

D) Okuma-konuşma

E) Dinleme-okuma

20. Yaratıcı yazma dersinde öğretmen öğrencilerine önce bir resim göstermiş daha sonra bir metinden aldığı bir paragrafı okuyup öğrencilerinden resimdeki görüntüden de etkilenerek bir sonraki cümleyi kendilerinin oluşturmasını ve metni sırası gelen öğrencinin paragrafa birer cümle ekleyerek tamamlamalarını istemiştir.

Öğretmen bu çalışmayı yaparken aşağıdaki dil becerilerinden hangisini geliştirmeye yönelik bir çalışma yapmamıştır?

A) Okuma

B) Dinleme

C) Konuşma

D) Görsel okuma

E) Yazma

ÇÖZÜMLER

1. Sesini ve beden dilini etkili kullanmayla ilgili kazanımların değerlendirilmesinde kullanılabilecek en uygun ölçme araçları; gözlem formları, akran değerlendirme ve öz değerlendirme formlarıdır.

Cevap A

2. Öncülde verilen etkinlik sürecinde kötü günde yaşanan olaylar bir problem durumu olarak gösterilmiş ve öğrencilerden bu problemlere çözümler getirmeleri istenmiştir. Dolayısıyla bu durum "sorunlarına konuşarak çözüm arama" becerisine yöneliktir.

Cevap C

3. İlk üç öncül değerlendirme formunda yer alan ölçütler arasındadır, başlık koyma yazma becerisini değerlendiren formlarda yer alır.

Cevap C

4. Konuşma öncesinde yapılacaklar; anlatılacak konunun belirlenmesi, konunun sınırlandırılması, konunun amacının belirlenmesi, anlatılacak konunun araştırılması, anlatılacak bilgilerin planlanması, anlatılacakların planının yazıya geçirilmesi, heyecanın kontrol edilmesi ve konuşma yapılacak mekânın hazırlanması'dır. Konuşma ile ilgili soruların cevaplanması konuşma öncesinde yapılabilecek çalışmalardan değildir.

Cevap E

5. A, B ve E seçenekleri konuşma eyleminin zihinsel boyutunu, D seçeneği konuşma eyleminin fiziksel boyutunu gösterir, C seçeneğinde verilen yargı ise konuşma eyleminin fizyolojik boyutunu göstermektedir.

Cevap C

6. Konuşma tek yönlü değil karşılıklı bir iletişim biçimidir. Her konuşma sürecinde bir dinleyici unsuru söz konusudur.

Cevap E

7. Türkçe dersinde, öğrencilere doğru ve düzgün konuşmayla ilgili konuların öğretilmesi için öğretmenin sesin oluşum noktalarını, Türkçenin ses özelliklerini, doğru vurgu ve tonlamayı, işitebilir ve akıcı konuşmayı öğrencilere öğretmesi gerekir.

Cevap A

8. Birey için konuşma esnasında ne söylediği ve nasıl söylediği, vurgu ve tonlamaların yerinde yapılıp yapılmadığı önemlidir. Bunun içindir ki birey, konuşma becerisini geliştirmek için solunum geliştirici, doğru nefes alma ve nefesini doğru bir şekilde kontrol etme etkinlikleri yapar. Ayrıca, konuşma esnasında daha rahat ve etkili olmak için bedenini rahatlatmak ve değişik duygu ifadelerini dinleyiciye doğru bir şekilde aktarmak için tonlama çalışmaları yapar. A, B, C, D seçenekleri konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerdir. E seçeneğindeki "Görme alanını geliştirmeye yönelik etkinlikler" okuma becerisini geliştirmeye yöneliktir.

Cevap E

9. Belirli bir konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirerek yorum yapma, fikir ve çözüm üretmeye yönelik konuşma türü eleştirel konuşmadır.

Cevap A

10. A ve B seçeneklerinde nefesin kontrol edilmesi ve konuşma esnasında diyaframın güçlendirilmesiyle ilgili etkinlikler yer almaktadır. C ve D seçeneklerinde konuşma esnasında tonlama ile ilgili çalışmalar yer almaktadır. Konuşmada ritim konuşma hızını ayarlamakla ilgili bir kavramdır. E seçeneğinde dile getirilenler konuşma hızının ayarlanmasına yönelik bir etkinliktir.

Cevap E

11. Öğrencisinde eleştirel konuşma becerisini geliştirmeyi amaçlayan bir öğretmenin "insanların birkaç farklı şekil ve yaklaşımla kavrama ve düşünme eylemini gerçekleştirebilmesine yardımcı olan" altı şapkalı düşünme tekniğini kullanılması daha etkili olur.

Cevap B

12. Empatik konuşma, öğrencinin karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerini anladığını gösteren konuşma türüdür.

Yaratıcı konuşma, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik bir konuşma türüdür.

Güdümlü konuşma, öğrencilerin önceden seçilmiş belli bir konu hakkındaki bilgilerini, duygularını ve düşüncelerini etkili bir şekilde anlattığı bir konuşma türüdür.

Serbest konuşma, öğrencilerin önceden bir hazırlık yapmadan bir konu hakkında duygu ve düşüncelerini o anda ifade ettiği bir konuşma türüdür.

Tümevarımsal konuşma, öğrencilerin sınıflama, genelleme, kanıtlama, sorun çözme gibi becerilerini geliştirmeye yönelik bir konuşma türüdür. Bu konuşma türünde konu seçilerek sınıf gruplara ayrılır ve her grup konuyu farklı açıdan ele alarak konu hakkında yargıya varır.

Cevap A

13. Planlı, doğru ve akıcı konuşmanın temelinde hazırlık yapma, doğru telaffuz, doğru vurgu ve tonlama vardır.

Cevap B

14. Konuşmada beden dilinin konuşma içeriğini desteklemesi önemlidir. Bu bakımdan konuşmada dikkat çekici beden hareketlerinin olması doğaldır.

Cevap D

15. Öğrencilerin dinlediklerinde öznel ve nesnel yargıları ayırt edebilmesi konuşma becerisiyle ilgili değil, dinleme becerisi ile ilgili bir hedeftir.

Cevap E

16. Rol yapma, açık uçlu sorular sorma ve hazırlıksız konuşma, etkinlikleri konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklerdir. Metin tamamlama ise yazma becerisini geliştirmeye yöneliktir.

Cevap B

17. Serbest konuşma çalışmaları öğrencilerin herhangi bir konudaki duygu, düşünce ve hayallerini sözlü olarak ifade güçlerini geliştirmeyi amaçlar, öğrencilere kendilerini ifade etme fırsatı verir ve öğrencinin günlük hayatla bağlantı kurmasına yardımcı olur.

Cevap C

18. Diksiyon çalışmalarına yönelik olarak okuma metinleri üzerinde sesli okuma çalışmaları yapılabilir; ses kayıtlarını dinleme yoluyla işitsel araçlarla çalışma yapılabilir. Görsel araçlar ve kavram haritasının diksiyon becerisine doğrudan bir katkısı yoktur.

Cevap C

19. Gruplar hâlinde sunumlar hazırlayan öğrenciler ağırlıklı olarak konuşma ve dinleme çalışması yaparlar.

Cevap C

20. Öğretmen resim göstererek görsel okuma, metinden bir paragraf okuyarak dinleme, öğrencilerinden sırasıyla metne birer cümle eklemelerini isteyerek yazma ve metne birer cümle eklenmesi anında okuma gerçekleştirmiş, bu çalışmada konuşma becerisini göz ardı etmiştir.

Cevap C

TEST 1

1. **Aşağıdakilerden hangisi okuduğunu anlamada okuyucuyla ilgili olan faktörlerden biridir?**

   A) Kelime hazinesi
   B) Dil ve üslup
   C) Görsel ögeler
   D) Konu
   E) Tür

2. **Aşağıdakilerden hangisi okumada yanlış anlamanın sebeplerinden biri değildir?**

   A) Cümleyi anlayamama
   B) Metnin tutarlılığını anlayamama
   C) Nesnel davranma
   D) Yan düşüncelere takılma
   E) Konuya aşina olmama

3. **Aşağıdakilerden hangisi okuma sırasında anlamayı geliştirmek için yapılabilecek çalışmalardan biri değildir?**

   A) Metnin konusunu belirlemek
   B) Ana düşünceyi belirlemek
   C) Metnin anlatım yapısını belirlemek
   D) Okuma hızını ayarlamak
   E) Yan düşüncelere yoğunlaşmak

4. **Aşağıdakilerden hangisi okumanın fiziksel unsurlarından değildir?**

   A) Okuma mesafesi
   B) Netlik açısı
   C) Netlik alanı
   D) Göz-ses genişliği
   E) Kod açma

5. **Bir metinde anlamın oluşmasında aşağıdakilerden hangisi en az etkilidir?**

   A) Yazar
   B) Okur
   C) Okuma amacı
   D) Metin yapısı
   E) Yazı puntosu

6. **Aşağıdakilerden hangisi okuma öncesi süreçte iyi okuyucunun davranışlarından değildir?**

   A) Metni gözden geçirme
   B) Okumaya hemen başlama
   C) Başlığa ve yazara bakma
   D) Okuma amacı belirleme
   E) Metnin konusunu tahmin etmeye çalışma

7. Aşağıdakilerden hangisi okuma sonrası yapılacak uygulamalardan biridir?

A) Metni gözden geçirme
B) Bağlama yönelik ipuçlarını kullanma
C) Metni değerlendirme
D) Noktalama işaretlerine dikkat etme
E) Önceki bilgileri harekete geçirme

8. Aşağıdakilerden hangisi sessiz okuma eğitiminde yapılacak çalışmalardan değildir?

A) İhtiyaç ve gereklilik oluşturma
B) İçten okumayı engelleme
C) Serbest okumayı destekleme
D) Örnek okuma yapma
E) Sessiz okumanın önemini vurgulama

9. Aşağıdakilerden hangisi öyküleyici metinlerin okunmasında yapılacak çalışmalardan değildir?

A) Metnin olay akışını tespit etme
B) Ana fikri belirleme
C) Temayı belirleme
D) Zaman, mekân, şahıs özelliklerini belirleme
E) Metnin nesnelliğini değerlendirme

10.

I. Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.
II. Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.
III. Fiillerin anlam özelliklerini fark eder.

Yukarıda verilenlerden hangileri Türkçe Öğretim Programı'nda 6. sınıf "Okuma" öğrenme alanına yönelik verilen kazanımlar arasında yer almaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

11. Aşağıdakilerden hangisi okuma metinlerinde bulunması gereken özelliklerden değildir?

A) İnsan hak ve özgürlüklerine uygunluk
B) İşlenecek süreye uygunluk
C) Türkçenin anlatım zenginliklerini yansıtma
D) Sözcüklerinin yüzde yirmisinin yeni öğrenilecek söz ve söz grupları olması
E) Tutarlılık ve bütünlüğe sahip olma

12. Aşağıdakilerden hangisi okuma eğitiminde metne bağlı faktörlerden biri değildir?

A) Tür
B) Üslup
C) Kelime hazinesi
D) Konu
E) Görsel tasarım

13. Okuma gelişim dosyasında aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

A) Okunması gereken kitaplar listesi
B) Öğrencinin kimlik bilgisi
C) Öğrencinin seviyesini gösteren bilgi formu
D) Öğretmen değerlendirme formları
E) Öğrenci değerlendirme formları

14. Metnin başlığı çıkarılarak öğrencilere okutulur. Okunan metin adının şifreli olduğu adının metinde saklandığı belirtilir. Daha sonra şifreyi çözmek için bazı ipuçları verilir. Öğrenciler bu ipuçlarından yola çıkarak okunan metnin adını bulurlar.

Bu etkinlik aşağıdakilerden hangisine yönelik bir uygulamadır?

A) Metnin başlığı ile içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koyma

B) Okuduğunu özetleme

C) Metnin yazarı veya şairi hakkında bilgi edinme

D) Metinde yararlanılan, düşünceyi geliştirme yollarının işlevlerini açıklama

E) Metne ilişkin karşılaştırmalar yapma

15. Metindeki kahramanlara ait diyaloglar kişilik özellikleri uygun olan gönüllü öğrencilere okutulur. Metnin içeriğiyle ilgili değişiklik yapılmaz, konuşma cümleleri farklı öğrencilere okutulur. Her öğrenci okuyacağı bölüme hazırlanır. Böylelikle metnin kolay kavranması sağlanır. Öğrenciler, okudukları bölüm de vermeleri gereken duyguyu, metnin bağlamından hareketle açıklayabilmelidir.

Bu parçada sözü edilen uygulama aşağıdaki okuma yöntem ve tekniklerinden hangisine aittir?

A) Özetleyerek okuma

B) Okuma tiyatrosu

C) Ezberleyerek okuma

D) Tartışarak okuma

E) Eleştirel okuma

16. Aşağıdakilerden hangisi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer verilen okuma yöntem ve tekniklerinden biri değildir?

A) Söz korosu

B) Okuma tiyatrosu

C) İşaretleyerek okuma

D) Soru sorarak okuma

E) Yaratıcı okuma

17. Aşağıdakilerden hangisi bir yazıyı okuyup anlamak için gerekli hazırlıklardan değildir?

A) Yazının genel yapısını incelemek

B) Yazının türünü tahmin etmek

C) Yazının konusunu tahmin etmek

D) Yazıyı genel olarak gözden geçirmek

E) Anlaşılmayan kelime ve cümleleri öğrenmek

18. Aşağıdakilerden hangisi okumanın temel nitelikleri arasında yer almaz?

A) Anlam kurma

B) Beden dili

C) Yorumlama

D) Bilgilenme

E) Çıkarım yapma

19. Aşağıdakilerden hangisi "söz varlığını zenginleştirme"**ye yönelik bir etkinlik değildir?**

A) Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verme

B) Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanma

C) Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanma

D) Okuduklarından hareketle öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturma

E) Metindeki anahtar kelimeleri belirleme

ÇÖZÜMLER

1. Kelime hazinesi, ilgi, dikkat ve motivasyon, ön bilgi, amaç okuduğunu anlamada okuyucuya bağlı faktörlerdir.

Cevap A

2. Nesnel (objektif) davranma, okuduğunu anlamanın önünde bir engel değil, okuduğunu anlamayı geliştiren bir faktördür.

Cevap C

3. Okuma sırasında yan düşüncelere yoğunlaşmak ana düşünceyi gözden kaçırmaya sebep olabileceği için anlamayı zorlaştırabilir. Metnin konusunu, ana düşünceyi, metnin anlatım yapısını belirlemek, okuma hızını ayarlamak okuma sırasında anlamayı geliştiren etkinliklerdir.

Cevap E

4. Kod açma okumanın zihinsel unsurlarındandır.

Göz hareketleri, netlik alanı, netlik açısı, okuma mesafesi, göz-ses genişliği okumanın fiziksel unsurlarıdır.

Cevap E

5. Yazı puntosu metinde anlamanın oluşmasında diğer faktörlere göre daha az etkilidir.

Cevap E

6. Okuma öncesi süreçte iyi bir okuyucu metni hemen okumaya başlamak yerine metni gözden geçirmeli, okumaya hazırlık yapmalıdır. Okuma öncesi süreçte iyi bir okuyucunun yapacağı çalışmalar şunlardır:

- Okuma amacını belirler.
- Metni gözden geçirir.
- Önceki bilgilerini harekete geçirir.
- Metnin (verilmişse) başlığı ve yazarına bakar.
- Hangi noktalara yoğunlaşacağına karar verir.
- Metnin konusunu tahmin etmeye çalışır.
- Metinle ilgili kendi kendine sorular sorar.
- Metni okuma hızını belirler.

Cevap B

7. Metni gözden geçirme, önceki bilgileri harekete geçirme okuma öncesi yapılacak çalışmalardır. Bağlama yönelik ipuçlarını kullanma ve noktalama işaretlerine dikkat etme okuma sırasında yapılacak çalışmalardır. Okuma sonrasında yapılabilecek çalışmalar şu şekildedir:

- Okuduğu metnin içeriğinin okuma amacına uygun olup olmadığını sorgular.
- Okuduğu metinde önemli bilgilerin ne ifade ettiğini özetler.
- Metinde işlenen düşünce veya bilginin günlük hayattaki geçerliliğini kontrol eder.
- Okuduğunu daha iyi kavramak için metinde geçen düşünceleri kendi sözcükleriyle özetler.
- Metinde sunulan bilgiyi eleştirerek analiz eder ve değerlendirir.
- Metindeki düşünceler arası ilişkileri bulmak için metni başından sonuna kadar tekrar gözden geçirir.
- Anlama güçlüğünü yaşamak zor geldiğinde anlama düzeyini artırmak için metni tekrar okur.
- Metin hakkındaki tahminlerinin doğru olup olmadığını öğrenmek için onları kontrol eder.
- Metnin tamamını kendi sözcükleriyle özetler.
- Metinden kavradıklarını denetlemek için okuduğunu başkalarıyla tartışır.

Cevap C

8. Örnek okuma yapma, sessiz okuma uygulamalarında kullanılmaz. Sessiz okuma eğitiminde yapılabilecek çalışmalar ve dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

- İlk çalışmalardan itibaren sessiz okumanın önemi belirtilerek öğrencide bir ihtiyaç ve gereklilik uyandırılmalıdır.
- Sessiz okumanın içten okuma, dudakları kıpırdatarak okuma olmadığı belirtilmeli ve bu tür okumalar engellenmelidir.
- Yazıyı parmakla, kalemle takip etme gibi yanlış alışkanlıklar engellenmelidir.
- Baş ve gövde hareketleri yapılmamalıdır.

Cevap D

9. Metnin objektifliğini değerlendirme bilgilendirici metinlerin okunmasında yapılan bir çalışmadır. Öyküleyici metinlerin okunmasında yapılabilecek çalışmalar şu şekildedir:

- Metnin olay akışının ve olay örgüsünün tespit edilmesi
- Metnin konusunun, ana fikrinin, temasının ve yardımcı fikirlerinin tespit edilmesi
- Metindeki şahıs, zaman ve mekân özelliklerinin tespit edilmesi
- Bakış açısını belirleme

Cevap E

10. Türkçe Öğretim Programı'nda her sınıf düzeyine uygun olarak "Okuma" öğrenme alanına yönelik olarak "Akıcı Okuma", "Anlama" ve "Söz Varlığı" sınıflandırmalarına göre çeşitli kazanımlara yer verilmiştir. Buna göre, öncülde verilen I numaralı "Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler." kazanımı ile II numaralı "Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar." kazanımı 6. sınıf düzeyinde "Okuma" öğrenme alanına uygun olarak "Söz Varlığı" başlığı altında verilen kazanımlardandır. III numaralı "Fiillerin anlam özelliklerini fark eder." kazanımı ise 7. sınıf düzeyinde "Okuma" öğrenme alanına uygun olarak "Söz Varlığı" başlığı altında verilen kazanımlar arasındadır. Dolayısıyla I ve II numaralı kazanımların 6. sınıf düzeyi "Okuma" öğrenme alanına uygun olduğu söylenebilir.

Cevap C

11. Derslerde kullanılacak okuma metinleri en fazla yüzde beş oranında yeni öğrenilecek söz ve söz grubu içermelidir. Okuma metinlerinde bulunması gereken özellikler şunlardır:

- Metinler, Türk Millî Eğitimi'nin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.
- Metinlerde millî, kültürel ve ahlaki değerlere, milletimizin bölünmez bütünlüğüne aykırı unsurlar yer almamalıdır.
- Metinlerde ayrımcılığa yol açacak bölücü, yıkıcı ve ideolojik ifadeler yer almamalıdır.
- Metinlerde öğrencilerin sosyal, zihinsel, psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. ögeler yer almamalıdır.
- Metinlerde insan hak ve özgürlüklerine, demokratik değerlere aykırı ögeler yer almamalıdır.
- Metinler, dersin amaçları ile kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.
- Metinler kitapların yanı sıra, dergi, gazete, ansiklopedi, ansiklopedik sözlük, resmî İnternet siteleri ile basılı materyallerin çevrim içi sunumlarından seçilebilir. Aynı kaynaktan ikiden fazla metin alın mamalıdır.
- Metinler, öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyesine uygun olmalıdır.
- Metinler, işlenecek süreye uygun uzunlukta olmalıdır.
- Metinler, Türkçenin anlatım zenginliklerini ve güzelliklerini yansıtan eserlerden seçilmelidir.
- Metinler; dil, anlatım ve içerik açısından türünün güzel örneklerinden seçilmelidir.
- Şiir türündeki metinler öğrenci seviyesine uygun, şiir dilinin özelliklerini yansıtan, söz varlığını zenginleşti ren, türünün güzel örneklerinden seçilmelidir.
- Metinlerde tutarlılık ve bütünlük olmalıdır.
- Dünya edebiyatından seçilen metinlerin çevirilerinde, Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanılmış olmasına özen gösterilmelidir.
- Metinler, öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.
- Metinler, öğrenciye eleştirel bir bakış açısı kazandıracak özellikler taşımalıdır.
- Metinler, öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik bir duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır.
- Metinler, öğrencilerin duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmek amacına yönelik olarak farklı yazar ve şairlerden seçilmelidir.
- Metinler, yazar ve şairlerin yalnızca edebî yönlerini ön plana çıkarmalıdır.
- Metinler, öğrenciye okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak nitelikte olmalıdır.
- Yıl boyunca işlenecek okuma metinlerinin 1/2'si bütün hâlinde alınmalıdır. Şiirlerin bütün hâlinde alınması esastır. Şiir dışında bütün hâlinde alınan metinlerde eğitsel yönden uygun olmayan ifadeler varsa metnin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla en fazla bir cümle, cümlelerin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla en fazla beş kelime çıkarılmalıdır.
- Yıl boyunca işlenecek okuma metinlerinin 1/3'ünde metnin özünü ve anlam bütünlüğünü bozmamak kaydıyla kısaltma ya da düzenlemeye gidilebilir. Düzenleme sırasında metne cümle ya da paragraf düzeyinde ekleme yapılamaz.
- Her metin, öğrencinin söz varlığını zenginleştirecek yeni öğrenilecek söz ve söz gruplarına yer vermeli; ancak bu oran metni oluşturan kelimelerin yüzde beşini geçmemelidir.
- Yıl içinde dinleme metinleri de dâhil olmak üzere bir yazardan ikiden fazla metin işlenmemelidir.
- Tek yazarlı ya da birden çok yazarlı ders kitaplarında yazarlar tarafından yazılan ya da hazırlanan metin sayısı ikiyi geçmemelidir.
- Ders kitabındaki metinler, içeriğe uygun çeşitli görsel materyaller (fotoğraf, resim, afiş, grafik, karikatür, çizgi film kahramanları vb.) in yanı sıra atasözü, özdeyiş, duvar yazısı veya sloganlarla desteklenebilir.
- Ders kitabında temaları destekleyen serbest okuma metinlerine yer verilebilir.
- Romandan, tiyatro metninden, biyografik ve oto biyografik eserlerden alınan bölüm kendi içinde bütünlük taşımalıdır.

Cevap D

12. Metin türü, üslup, metnin konusu ve görsel tasarımı doğrudan metne ait özelliklerdir. Ancak kelime hazinesi okuyucuya ait bir özelliktir.

Cevap C

13. Okuma gelişim dosyasında;

- Öğrencinin kimlik bilgisi,
- Öğrencinin seviyesini gösteren bilgi formu,
- Öğretmen değerlendirme formları,
- Öğrenci değerlendirme formları,
- Okunan her kitabı tanıtıcı bilgi,
- Okunan her kitapla ilgili duygu ve düşünceler yer almalıdır.

Cevap A

14. Öncülde verilen etkinlik metnin başlığı ile içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya yönelik bir uygulamadır.

Cevap A

15. Okuma tiyatrosunda amaç öğrencilerin metnin yapısını, dilini ve metinde yer alan şahıs ve varlık kadrosunun özelliklerini anlamalarını sağlamaktır. Her öğrenci okuyacağı bölüme hazırlanır. Öğrenciler, okudukları bölümde vermeleri gereken duyguyu, metnin bağlamından hareketle açıklayabilmelidir.

Cevap B

16. Yaratıcı okuma bir okuma yöntem ve tekniği değildir. Sesli, sessiz, göz atarak, özetleyerek, not alarak, işaretleyerek, tahmin ederek, soru sorarak, tartışarak, eleştirel okuma, metinlerle ilişkilendirme, söz korosu, okuma tiyatrosu, ezberleme Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer verilen okuma yöntem ve tekniklerdir.

Cevap E

17. Kelime ve kelime gruplarını, cümleleri geçtikleri bağlamdan öğrenmeye çalışmak okuma sırasında yapılır.

Cevap E

18. Okuma sırasında beden dili kullanılabileceği gibi kullanılmayabilir de. Bu açıdan beden dilini kullanma okumanın temel nitelikleri arasında yer almaz.

Cevap B

19. "Metindeki anahtar kelimeleri belirleme." "metni anlama ve çözümleme"ye yönelik bir etkinliktir. Ancak diğer seçeneklerde verilen uygulamalar "söz varlığını zenginleştirme" ile ilgilidir.

Cevap E

TEST 2

1. Türkçe Öğretim Programı'nda "Metindeki gerçek ve kurgusal unsurları ayırt eder." kazanımına yer verilmiştir. Türkçe öğretmeni, bu kazanıma uygun olarak öğrencilerinden metni okuma sürecinde gerçek ve kurgusal unsurları ayrı ayrı renklerle belirtip bunların metnin anlamına olan katkısını değerlendirmelerini istemiştir.

   Bu etkinlik sürecinde aşağıdaki okuma türlerinin hangisinden yararlanıldığı söylenebilir?

   A) Özetleyerek okuma
   B) Not alarak okuma
   C) Eleştirel okuma
   D) Metinler arası okuma
   E) İşaretleyerek okuma

2. **Türkçe Öğretim Programı'na göre aşağıdakilerden hangisi okuduğu metni anlama çalışmaları arasında <u>yer almaz</u>?**

   A) Okuma stratejilerini kullanma
   B) Metinle ilgili sorular sorma
   C) Metindeki söz sanatlarını tespit etme
   D) Metindeki hikâye unsurlarını belirleme
   E) Metin türlerini ayırt etme

3. Türkçe öğretmeni okuma etkinlikleri çerçevesinde öğrencilerinin, yazarın olaylara bakış açısını ve metindeki öznel-nesnel yaklaşımların tespit etmesini sağlamıştır.

   Bu etkinlik aşağıdaki kazanımlardan hangisinin edindirilmesine yöneliktir?

   A) Metinler arasında karşılaştırma yapar.
   B) Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.
   C) Metnin içeriğini yorumlar.
   D) Metin türlerini ayırt eder.
   E) Medya metinlerini değerlendirir.

4. "Beni Dinler Misin?" etkinliğinde öğrenciler çeşitli eserlerden seçtikleri hikâye, fıkra, şiir, tekerleme, anı, bilmece, atasözü veya özlü sözleri seslendirerek bir kaset (veya CD) doldurulur. Kasete bir isim bulunur. Kaset kapağı tasarlanır. Reklam afişi hazırlanarak satışa sunulur.

   Bu parçada anlatılan etkinlik aşağıdaki becerilerden hangisine yönelik <u>değildir</u>?

   A) Görsel okuma
   B) Okuma
   C) Konuşma
   D) Yazma
   E) Görsel sunu

5. Türkçe Öğretim Programı'nda okuma becerisi ile ilgili olarak şu kazanımlara yer verilmiştir:

   - Medya metinlerini değerlendirir.
   - Metinlerin yazılı hâli ile medya sunumlarını karşılaştırır.
   - Bilgi kaynaklarının güvenilirliğini sorgular.

   Bu kazanımların aşağıdaki yetkinlik alanlarından hangisi ile <u>doğrudan</u> ilişkili olduğu söylenebilir?

   A) Ana dilde iletişim
   B) Kültürel farkındalık ve ifade
   C) İnisiyatif alma ve girişimcilik
   D) Dijital yetkinlik
   E) Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler

6. **Öğrencilerinin, metnin anlamına katkı sağlayan kişileştirme ve intak gibi söz sanatlarını tespit etme becerilerini geliştirmek isteyen Türkçe öğretmeninin aşağıdaki metin türlerinin hangisinden faydalanması <u>en uygundur</u>?**

   A) Günlük
   B) Tekerleme
   C) Roman
   D) Öykü
   E) Fabl

7. **Not alarak okumayla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

   A) Öğrencilerin bilgi ve düşüncelerini sınıflandırabilmesini sağlar.
   B) Öğrencilerin sistemli çalışma becerisini kazanmalarına yardımcı olur.
   C) Yoğun ders içeriklerinin öğrenilmesinde zaman kaybını önler.
   D) Öğrenilenlerin hatırlatılması öncelikli işlevidir.
   E) Okunanların olduğu gibi not edilmesini sağlar.

8. Bireyin zihnindeki bilgileri zenginleştirebilmesi, çevresindeki olaylara daha geniş bir pencereden bakabilmesi için okuma alışkanlığına sahip olması gerekir. Fakat zihinsel gelişim açısından bireyin sadece okuma alışkanlığına sahip olması yeterli değildir. Bireyin hem öğrendiği bilgileri hem de zihin yapısını düzenleyebilmesi için yazma alışkanlığına da sahip olması gerekir.

Bu parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Birey etrafında olup bitenleri sadece okuyarak anlayamaz.

B) Zihinsel gelişimin en etkili boyutu yazma becerisinde gerçekleşmektedir.

C) Çok okumak sanıldığı gibi bireyin zihnini geliştirmez, aksine bilişsel yükü artırır.

D) Zihin yapısının düzenlenebilmesi için yazma becerisinin geliştirilmesi gerekir.

E) Okuma ve yazma becerileri birbirini etkilemekte ve birlikte gelişmektedir.

9. Öğrenilenlerin kalıcılığının sağlanması amacıyla okunan kitaplarla ilgili çeşitli etkinlikler yaptırılabilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu etkinliklerden biri olamaz?

A) Okunan kitabın konusu ile ilgili haberleri biriktirerek dosya hazırlama

B) Kitabı resimleme, çizgi romana dönüştürme, kitaba kapak hazırlama

C) Kitabın içeriğini tiyatro ve drama vb. yollarla canlandırma

D) Kitaptaki içeriğin zihne iyice yerleşmesini sağlamak için birkaç hafta bekleme

E) Kitabın bir bölümünü yeniden ele alarak kendi düşüncelerine göre yeniden yazma

10.

I. Kitap okuyan öğrencileri ödüllendirmek

II. Öğrencileri, ilgilerini çekebilecek türde kitaplar okumaya yönlendirmek

III. Edebî değeri yüksek eserleri okumaları konusunda ısrarcı olmak

IV. Kitap okumaktan hoşlanmayan öğrencileri kısa ve resimli kitaplar okumaya teşvik etmek

Yukarıdakilerden hangileri öğrencilere kitap okuma alışkanlığı kazandırılabilir?

A) I, II ve III B) I, II ve IV C) II, III ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

11. 5. sınıf Türkçe öğretmeninin öğretim yılının başında öğrencilerinin okuma seviyelerini belirlemek amacıyla aşağıdaki yöntemlerden hangisine başvurması daha nesnel sonuçlar verir?

A) Öğrencilerin yararlandığı sınıf kitaplığını incelemek

B) Öğrencilerin ilk dört yıllık okuma dosyalarını incelemek

C) Öğrencilerin aileleriyle görüşmek

D) Konuyla ilgili yapılmış araştırmaları incelemek

E) Öğrencilerle bire bir görüşme yapmak

12.

I. Dikey hareket eden metni yatay okumaya çalışmak bazı göz hareketlerini ve zihinsel işlemleri güçleştirmektedir.

II. Ekrandaki çeşitli metin türlerinden alınan zengin bilgiler zihnin çabuk yorulmasına yol açmaktadır.

III. Ekran sayfaları birbiri ardına geldiği için sayfanın bazı yerleri görülürken bazı yerleri kaybolmaktadır.

IV. Ekran metninin parça parça görünmesi metindeki bilgileri birleştirmeyi ve anlamayı güçleştirmektedir.

Yukarıdakilerden hangileri ekran okumanın özelliklerindendir?

A) I, II ve III B) I, III ve IV C) II, III ve IV
D) III ve IV E) I, II, III ve IV

13. Aşağıdakilerden hangisi ekran okuma ile ortaya çıkan değişmelerle ilgili doğru bir ifadedir?

A) Ekran okuma ile okumadan yarar sağlama ve işlevsellik, düzey kaybına uğramıştır.

B) Ekran okuma zihnimizin çeşitli bölgelerini harekete geçirmekte ve zihinsel becerileri geliştirmektedir.

C) Ekran okumada birey, kâğıttan okumaya göre daha pasif hâle gelmiştir.

D) Kâğıt okuma ile ekran okuma arasında zihinsel beceriler açısından bir farklılık olmadığı anlaşılmıştır.

E) Ekran okumada bilgiyi zihinde yapılandırma daha açık, basit ve sistemli olmaktadır.

PEGEM AKADEMİ

14. Öğretmen öğrencilerinden okudukları metinde geçen kahramanların diyaloglarını kişilik özellikleri uygun gönüllü öğrencilere okutmuştur. Okurken öğrencilerin metnin içeriğiyle ilgili değişiklik yapmamaları, konuşma cümlelerinden ve olaylardan hareketle diyalogları uygun ses tonuyla okumaları yönünde uyarmıştır.

Bu parçada sözü edilen öğretmenin uygulamış olduğu okuma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ezberleme

B) Tartışarak okuma

C) Okuma tiyatrosu

D) Söz korosu

E) Not alarak okuma

15. Öğretmen metni okumaya başlamadan önce, tahtaya metinle ilgili bazı sorular yazar. Öğrencilerden metni dinlerken veya okurken bu soruların cevaplarını bulmaya çalışmalarını ve kendi cümleleriyle kısaca not almalarını veya yazmalarını ister.

Bu parçada sözü edilen öğretmenin uygulamış olduğu okuma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sesli okuma

B) Tartışarak okuma

C) Okuma tiyatrosu

D) Özetleyerek okuma

E) Tahmin ederek okuma

16. Öğretmen öğrencilere metinde geçen "özetle, kısacası, başlıca, son olarak, aksi takdirde, fakat, oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak, son olarak, o hâlde, başka bir deyişle" vb. ifadeleri bulmalarını ve bu ifadelerin metnin anlamına etkisini söylemelerini söyler.

Bu etkinlik doğrudan aşağıdaki kazanımlardan hangisine yöneliktir?

A) Metindeki anlatım bozukluklarını belirler.

B) Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.

C) Geçiş ve bağlantı ifadelerinin metnin anlamına katkısını değerlendirir.

D) Metindeki anlatım biçimlerini değerlendirir.

E) Metnin konusunu belirler.

17. Türkçe öğretmeni 7. sınıf okuma etkinlikleri çerçevesinde sınıfa şiir türünde bir metin getirmiştir. Etkinlik sürecinde bir grup öğrenci tahtaya çıkmış ve şiiri vurgu, tonlama kurallarına göre okumuştur. Bir grup öğrenci ise arkadaşlarını şiiri türün özelliklerine göre okuyup okumama bağlamında değerlendirmiştir.

Bu etkinlik sürecinde

I. sesli okuma,

II. akran değerlendirme,

III. motivasyon sağlama

unsurlarından hangileri vardır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

18. Salih Öğretmen, metni okumadan önce ve okuma sırasında öğrencilerin zihinlerinde oluşan sorular ve okuma sürecinde paragraflarla ilgili sorularını tahtaya yazar. Metnin tamamı okunduktan sonra tahtadaki sorular sırayla cevaplandırılır.

Buna göre Salih Öğretmen'in uyguladığı okuma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tartışarak okuma

B) Soru sorarak okuma

C) Eleştirel okuma

D) Tahmin ederek okuma

E) Özetleyerek okuma

19. Türkçe Öğretim Programı'nda "Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar." **kazanımına yer verilmesi aşağıdaki okuma türlerinden hangisiyle doğrudan ilişkilendirilebilir?**

A) Görsel okuma

B) Tartışarak okuma

C) Özetleyerek okuma

D) Tahmin ederek okuma

E) Not alarak okuma

ÇÖZÜMLER

1. Öncülde verilen etkinlik sürecinde öğrencilerin, metnin anlamına yön veren gerçek ve kurgusal unsurları farklı renklerle belirlemeleri yani işaretlemeleri ve daha sonra da değerlendirmeleri dikkat çekmektedir. Okunan bir metinde beğenilen sözler, aranan bilgiler, yazının gelişme bölümleri, dikkat çekici noktalar vb.nin çeşitli amaçlarla işaretlenmesi biçiminde gerçekleştirilen etkinlikler okuma türlerinden işaretleyerek okumaya uygundur. İşaretleyerek okumada amaç, konuyu anlamaya yardımcı olacak anahtar kelime ve kavramların belirlenmesidir.

Cevap E

2. Türkçe Öğretim Programı'nda okuma becerisi ile ilgili kazanımlar ve uygulama örnekleri "Akıcı Okuma", "Anlama" ve "Söz Varlığı" biçiminde sınıflandırılmıştır. Buna göre; metinle ilgili sorular sorma, metindeki söz sanatlarını tespit etme, metindeki hikâye unsurlarını belirleme, metin türlerini ayırt etme gibi uygulamalara dönük kazanımlar "Anlama" başlığı altında yer alırken "okuma stratejilerini kullanma" ile ilgili kazanım "Akıcı Okuma" başlığı altında yer almaktadır. Bu durumda okuma stratejilerini kullanma ile ilgili çalışmalar okuduğu metni anlama ile ilişkili değildir.

Cevap A

3. Öncülde verilen etkinlik sürecinde öğretmenin, öğrencilerine okuma metninin içeriğine yönelik incelemeler yaptırdığı anlaşılmaktadır. Türkçe Öğretim Programı'nda söz konusu uygulamaların ilişkilendirildiği kazanım "Metnin içeriğini yorumlar." biçiminde sunulmuştur. Bu bağlamda, öncülde verilen etkinlik sürecinde bu kazanımın edindirilmeye çalışıldığı ifade edilebilir.

Cevap C

4. Soruda verilen etkinlikte öğrenciler çeşitli eserlerden hikâye, fıkra, şiir vb. seçerken okuma; seçtikleri metinleri seslendirirken konuşma; kaset kapağı tasarlama ve reklam afişi hazırlama yazma ve görsel sunu becerilerini geliştirmeye yöneliktir. Bu etkinlikte görsel okuma becerisine yönelik bir çalışma yoktur.

Cevap A

5. Öncülde verilen kazanımlar, Türkçe Öğretim Programı'nda İnternet, sinema, televizyon gibi medya alanları ile ilişkilendirilmiş kazanımlardır. Bu bağlamda söz konusu kazanımların yetkinlik alanlarından "dijital yetkinlik ile doğrudan ilişkili olduğu ifade edilebilir. Söz konusu yetkinlik iş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsamaktadır. Söz konusu yetkinliğin edindirilmesinde, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca İnternet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmesi gerekmektedir.

Cevap D

6. İnsana has niteliklerin insan dışı varlıklara aktarılması, kişileştirme; insan dışı varlıkların insan gibi konuşturulması ise intak sanatını örneklendirir. Seçeneklerde verilen metin türleri incelendiğinde "fabl"ın soruda belirtilen söz sanatlarını geliştirmede öncelikli olarak faydalanılabilecek bir tür olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü fabl türünde kahramanlar genellikle hayvanlardan seçilir ve bu karakterlerin başından geçen olaylarla bir kıssadan hisse verilmeye çalışılır. Fabl türünün ayırt edici özelliklerinden biri de hayvanların konuşturulmasıdır.

Cevap E

7. Okunanların olduğu gibi not edilmesi not alarak dinleme yönteminde tavsiye edilen bir uygulama değildir. Okunanlar, okuyucu süzgecinden geçirilip içselleştirildikten sonra not edilmelidir.

Cevap E

8. Paragrafta zihinsel gelişim için okumanın önemi üzerin de durulmakla birlikte bireyin hem öğrendiği bilgileri hem de zihin yapısını düzenleyebilmesi için yazma alışkanlığına da sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır. Yani okuma ve yazma becerilerinin birbirlerini etkileyerek geliştikleri belirtilmektedir.

Cevap E

9. Kitaptaki içeriğin zihne iyice yerleşmesini sağlamak için birkaç hafta beklemenin öğrenilenlerin kalıcılığının sağlanmasına bir faydası yoktur.

Cevap D

10. Öğrencilerin edebî değeri yüksek eserleri okumaları noktasında ısrarcı olmak öğrencilerin okuma seviyelerini göz ardı etmek olur.

Cevap B

11. Öğrencilerin ilk dört yıllık okuma dosyalarının incelenmesi diğer yöntemlere göre daha nesnel sonuçlar ortaya koyar

Cevap B

12. Bilgisayar ekranındaki çeşitli metin türlerinden alınan zengin bilgiler zihnin çabuk yorulmasına neden olmaz, aksine zihnin daha hızlı çalışmasına yardımcı olur.

Cevap B

13. A, C, D ve E seçenekleri ekran okuma ile ortaya çıkan değişimleri doğru ifade etmemektedir. Ekran okumanın zihnimizin çeşitli bölgelerini harekete geçirip zihinsel becerileri geliştirmesi ise doğru bir ifadedir.

Cevap B

14. Okuma tiyatrosu yönteminde metinde geçen diyaloglar, kahramanların özellikleri ve anlatılan duruma uygun ses tonuyla okutulur. Öncülde sözü edilen öğretmenin uygulamış olduğu yöntem de okuma tiyatrosudur.

Cevap C

15. Özetleyerek okuma yönteminde öğrenciler metni okumaya başlamadan önce, tahtaya "Metinde geçen şahıs ve varlıklar kimlerdir?", "Olaylar nerede ve ne zaman geçmektedir?", "Metnin giriş ve sonuç bölümlerinde ne tür değişiklikler olmuştur?" gibi sorular yazılır. Öğrencilerden metni dinlerken veya okurken bu soruların cevaplarını bulmaya çalışmaları istenir. Okuma süreci zaman zaman kesintiye uğratılarak öğrencilere okunan bölümün özetini çıkarmaları için süre verilir. Öncülde sözü edilen öğretmenin uygulamış olduğu yöntem de özetleyerek okumadır.

Cevap D

16. Öncüldeki parçada belirtilen özetle, kısacası, başlıca, son olarak, aksi takdirde, fakat, oysaki, başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak, son olarak, o hâlde, başka bir deyişle vb. ifadeler öğretim programında "geçiş ve bağlantı ifadeleri" olarak adlandırılmıştır.

Cevap C

17. Öncülde verilen etkinlik sürecinde öğrencilerin şiiri vurgu ve tonlama kurallarına göre okuması, sesli okumayı; diğer öğrencilerin ise arkadaşlarını değerlendirmeye alması, akran değerlendirmeyi doğrulamaktadır. Ancak söz konusu etkinlikte okumaya yönelik herhangi bir motivasyon oluşturma söz konusu değildir.

Cevap D

18. Soru sorarak okuma yönteminde öğrenciler metni okumadan önce ve okuma sırasında, metnin başlığı ve görsel unsurlarıyla ilgili zihinlerinde oluşan soruları tahtaya yazarlar. Cevaplandırılan soruların üstleri çizilir. Soruda öğretmenin uygulamış olduğu yöntem de soru sorarak okuma yöntemidir.

Cevap B

19. Herhangi bir grafik, tablo ya da çizelgeyle sunulan bilgilerde görseller ön plana çıkar. Bu tür unsurların yorumlanması, çağdaş yaşam koşullarında oldukça önemlidir. Bu doğrultudaki becerilerin kazandırılması için de Türkçe derslerinde "görsel okuma" becerisinin geliştirilmesi gerekmektedir. Görsel okuma; yazılı metinlerin dışında kalan şekil, sembol, resim, grafik, tablo, beden dili vb. gibi görselleri okuma, anlama ve yorumlama olarak tanımlanmaktadır. Karmaşık kavramları basit ve anlamlı bir çerçeveye dönüştürmesi, bazı bilgileri yazılı metinlerden daha etkili aktarabilmesi bakımından görseller ve dolayısıyla görsel okuma önemlidir.

Cevap A

TEST 3

1. Aşağıdakilerden hangisi okuma eğitiminin amaçlarından değildir?

A) Okuduğunu anlamayı sağlama
B) Dikte becerisi kazandırma
C) Metnin yapısını çözümleme
D) Metni eleştirme
E) Okuduğunu değerlendirme

2. Aşağıdakilerden hangisi metni anlamayı sağlayan okuma amaçlarından değildir?

A) Yeniden yapılandırma
B) Derin yapıya nüfuz etme
C) Yazarın öz geçmişini öğrenme
D) Çıkarımlarda bulunma
E) Zihinde canlandırma

3. Aşağıdakilerden hangisi okuduğunu anlama engellerinden değildir?

A) Kelimeyi tanımama
B) Kelime gruplarının çokluğu
C) Motivasyon eksikliği
D) Bilişsel sorunlar
E) Söz sanatlarını tanımama

4. Görsel okumadan yararlanarak bilgilendirici metinleri anlamayı kolaylaştıracak en önemli gösterim programı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Belgeseller
B) Dizi filmler
C) Çocuk oyunları
D) Karagöz oyunları
E) Tiyatro oyunları

5. Bilgilendirici metinlerdeki ana düşünce ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Bu metinlerde ana düşünce yardımcı fikirlerle desteklenir.
B) Bu metinlerde her zaman ana düşünce olmayabilir.
C) Ana düşünce yazarın anlatım biçiminden çıkarılabilir.
D) Ana düşünce bu metinlerde örtük verilebilir.
E) Ana düşünceye paragrafların çözümlenmesiyle ulaşılır.

6.

I. İşlevsel okuryazarlık
II. Temel okuryazarlık
III. Bağımsız okuma alışkanlığı
IV. Medya okuryazarlığı

Okuma eğitiminde izlenecek sıralama aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) I - II - III - IV
B) II - I - III - IV
C) II - I - IV - III
D) II - III - I - IV
E) II - III - IV - I

7. Aşağıdakilerden hangisi okuma alışkanlığını oluşturan unsurlardan biri değildir?

A) Okuma hızı
B) Okumaya ayrılan süre
C) Okunan metin türü
D) Okuma sıklığı
E) Okuma materyallerine ulaşma biçimi

8. Aşağıdakilerden hangisi okuma alışkanlığı sıralamasını doğru vermektedir?

A) Farkındalık - ilgi - benimseme - yinelemek

B) Yinelemek - ilgi - farkındalık - özümseme

C) Farkındalık - ilgi - yinelemek - benimseme

D) İlgi - motivasyon - farkındalık - özümseme

E) Farkındalık - benimseme - ilgi - motivasyon

9. Okumanın fiziksel süreciyle ilgili olarak aşağıda verilenlerin hangisinde <u>yanlışlık</u> vardır?

A) Okurken gözler, soldan sağa doğru kayar.

B) Okuma açısı odaklanmayı kolaylaştırır.

C) Okuma mesafesi 20-25 cm olmalıdır.

D) Okumada göz bebeği hareket eder.

E) Okumada ses organları da görev alır.

10. Hızlı okuma tekniklerinde aşağıdakilerden hangisi diğerlerine göre <u>daha kolay</u> geliştirilebilir?

A) Göz sıçramasını hızlandırma

B) Etkin görme alanını genişletme

C) Satırın ilk ve son kelimesine odaklanma

D) Tümcelerdeki eylemleri seçme

E) Satır geçişlerini hızlandırma

11. Okuduğunu anlamayla ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

A) Eleştirel okuma, metni en üst düzeyde kavramadır.

B) Göz atarak okuma, hızlı okuma ve doğru anlamayı engeller.

C) Okuduğunu anlamada alfabe belirleyicidir.

D) Harfler görsel olduğundan görsel okuması gelişmiş olanlar okuduğunu daha çabuk anlar.

E) Afazide okuduğunu anlamadan ziyade göz sorunları vardır.

12. Okuduğunu anlama ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Okuduğunu anlama tanıma ve algılamadır.

B) Okuduğunu anlamada göz ve zihin birlikte çalışır.

C) Okumada anlam kurma yoksa yapılan eylem harf sesletmedir.

D) Dikkati yoğunlaştırma ile anlama arasında ilişki vardır.

E) Temel okuryazarlıkta sessiz okuma önemlidir.

13. Okuduğunu anlamada <u>en önemli</u> unsur aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ön bilgiler

B) Göz hareketleri

C) Motivasyon

D) Okuma alışkanlığı

E) Punto büyüklüğü

14. Aşağıdakilerden hangisi bir metnin okunabilirliğini belirlemede kullanılan ölçütlerden biri değildir?

A) Cümle uzunluğu
B) Kelime uzunluğu
C) Hece sayısı
D) Metin türü
E) Kelimelerin zorluk düzeyi

15. Aşağıdaki okuma ölçütlerinden hangisi gözlem formuyla belirlenemez?

A) Okuduğu kitap sayısı
B) Okuma hataları
C) Gelişim aşamaları
D) Okuma alışkanlığı
E) Metinsellik ölçütleri

16. Okuduğunu anlama becerisini değerlendirmede aşağıdaki tekniklerden hangisi kullanılmaz?

A) Eşleştirmeli testler
B) Yazılı yoklama
C) Ürün dosyası
D) Kitap değerlendirme formu
E) Çoktan seçmeli testler

17. Okuma becerisini değerlendirmede çoktan seçmeli testlerin sınırlılığı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilişsel becerilerden sadece bilgi düzeyindekileri ölçer.
B) Üst düzey bilişsel becerileri ölçmede sınırlıdır.
C) Sadece paragrafı anlamada kullanılabilir.
D) Öğrenme sürecini değerlendiremez.
E) Zaman sıkıntısından dolayı kullanılır.

18. Aşağıdakilerden hangisi okuma türleri arasında yer almaz?

A) Ayırt edici okuma
B) Grup olarak okuma
C) Göz atarak okuma
D) Söz korosu
E) Özetleyerek okuma

19. Aşağıdakilerden hangisi okuma öncesinde kullanılacak stratejilerden biri değildir?

A) Göz gezdirme
B) Okuma amacını belirleme
C) Ön bilgileri okuma ortamına getirme
D) Görsellerden hareketle metnin içeriğini tahmin etme
E) Kavram haritası oluşturma

20.

I. Kavrama
II. Tanıma
III. Belleme/akılda tutma
IV. Görme

Okuma eylemine ait yukarıdaki aşamaların doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) I - IV - II - III
B) II - III - IV - I
C) IV - II - I - III
D) III - IV - II - I
E) IV - III - II - I

ÇÖZÜMLER

1. Okuduğunu anlama, metni çözümleme, metni eleştirme okuduğunu değerlendirme okuma eğitiminin amaçlarındandır. Dikte ise dinlenilenin olduğu gibi not alınmasıdır. Dikte okumanın amaçlarından değildir.

Cevap B

2. Okuduğu metni anlamada eleştirel okuyup metni yapılandırma vardır. Anlam derin yapıdadır. Okuma esnasında çıkarımlarda bulunmak gerekir. Zihinde canlandırma anlamanın gerçekleşip gerçekleşmediğini yordama becerisini geliştirir. Yazarın öz geçmişini öğrenmek okuduğunu anlamanın amacı değildir.

Cevap C

3. Kelime anlaşılmadığında anlama olmaz. Motivasyon ve dikkat anlamanın gerçekleşmesini sağlar. Bilişsel sorunlar da okuduğunu anlama engelidir. Söz sanatları, özellikle mecaza dayalı kullanımlar anlamada etkindir. Kelime gruplarının az veya çok olması okuduğunu anlamayı güçleştirmez, bunları bilip bilmeme güçleştirebilir.

Cevap B

4. Diziler, senaryoya dayalı kurgusal yapımlardır ve olay içermektedir. Çocuk oyunları, Karagöz ve tiyatro oyunları olay içerikli öyküleyici metinlerdir. Belgeseller ise bilgilendirici, öğretici yapımlardır.

Cevap A

5. Ana düşünce, metinlerde değişik şekillerde verilebilir. Ana fikir; örtük olabilir, yardımcı fikirlerin toplamından, yazarın üslubundan ve paragraf çözümlemelerinden bulunabilir. Türü ve şekli ne olursa olsun her metnin bir ana fikri vardır.

Cevap B

6. Temel okuryazarlık eğitiminden sonra bağımsız okuma alışkanlığı, daha sonra işlevsel okuryazarlık en son da medya okuryazarlığı öğrenilir.

Cevap D

7. Okuma alışkanlığı denince ilk akla gelen okuma sıklığıdır. Ancak sıklıkla birlikte kişinin okumaya ayırdığı süre, ilgi duyduğu metin türleri (roman, hikâye, şiir vb.), okuma materyallerine ulaşma biçimi, bir seferde aralıksız okuma süresi, okuma teknik ve stratejilerini kullanımı da okuma alışkanlığını oluşturan unsurlardandır. Ancak okuma hızı okuma alışkanlığının bir parçası değildir.

Cevap A

8. Okuma alışkanlığının kazanılması için okumaya karşı ilgi uyandırılmalı, okuyucu ilginç kitaplarla isteklendirilmeli, bilişsel gelişim ve öğrenmeyle farkındalık kazandırıldıktan sonra özümsenmelidir.

Cevap D

9. Okumada odaklanma vardır. Okuma mesafesi vardır. Göz bebeği sıçramalar yaparak okur ve sesli okumada ses organları da işlevseldir. Okumada göz hareketi düz bir çizgide kaymak şeklinde değil, odaklanma-sıçrama şeklindedir. Bu bakımdan okuma esnasında gözlerin kayması ifadesi yanlıştır.

Cevap A

10. Hızlı okumada "görme"den sonra zihinsel anlama gerçekleşmektedir. Hızlı okuma eğitiminde de öncelikle etkin görme alanı eğitimi yapılır, bu beceri diğerlerine temel oluşturur.

Cevap B

11. Göz atarak okuma, okuma öncesi ön öğrenmeleri harekete geçireceğinden hızlı okuma ve doğru anlamayı olumlu yönde etkiler, engellemez. Okuduğunu anlama zihinsel bir etkinlik olup alfabe belirleyici değildir. Görsel okuma, okumadan farklı bir alandır. Afazide göz sorunları değil, zihinsel sorunlar vardır. Eleştirel okuma, bilişsel yönden en üst düzeyde anlama çabasıdır.

Cevap A

12. Algı, zihinsel anlamadır. Okuduğunu anlamada göz hareketleri ile zihinsel algılama vardır. Duyum, zihinsel çözümlemenin olmadığı, fiziksel okuma olduğundan anlama olmaz. Dikkat anlamanın temelidir. Temel okur yazarlıkta asıl olan sesli okumadır. Sessiz okuma temel okuryazarlıktan sonra geliştirilmelidir.

Cevap E

13. Okuduğunu anlamada göz fonksiyoneldir; motivasyon, okuma alışkanlığı okumada devamlılığı sağlar. Punto büyüklüğü değişken olup görme ile ilgilidir. Anlamayı sağlayan en önemli ilke ise metinle ilgili olarak okuyucunun sahip olduğu ön bilgilerdir.

Cevap A

14. Okunabilirlik, metinlerin okuyan tarafından kolay ya da güç anlaşılır olma durumudur. Metinlerin okunabilirlik düzeylerini belirlemek için çeşitli formüller üretilmiştir. Bu formüllerde cümle uzunluğu, kelime uzunluğu, hece sayısı ve kelimelerin zorluk düzeyi dikkate alınır. Ancak metin türü okunabilirlik hesaplamalarında dikkate alınan bir faktör değildir.

Cevap D

15. Gözlem formuyla öğrencinin okuduğu kitap sayısı, okuma hataları, okumada gelişim düzeyi, okuma alışkanlığı belirlenebilir. Metinsellik ölçütleri metnin iç yapısıyla ilgili olduğundan gözlem formuyla ilgili değildir.

Cevap E

16. Ürün dosyası proje ve performans görevlerinin gelişimini izlemek için kullanılır.

Cevap C

17. Çoktan seçmeli testler, analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey becerileri ölçmede sınırlıdır.

Cevap B

18. Grup olarak okuma, göz atarak okuma, söz korosu ve özetleyerek okuma; okuma stratejileri yani okuma türleri arasında yer alır. Ancak "ayırt edici okuma diye herhangi bir tür yoktur. "Ayırt edici dinleme" ile bu durum karıştırılmamalıdır.

Cevap A

19. Okuma stratejileri okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası stratejileri olarak üç başlıkta değerlendirilir. Göz gezdirme, okuma amacını belirleme, ön bilgileri okuma ortamına getirme, görsellerden hareketle metnin içeriğini tahmin etme okuma öncesi stratejilerdendir. Kavram haritası oluşturma ise okuma sonrası stratejilerdendir.

Cevap E

20. Okuma eylemi sırasıyla şu dört aşamadan oluşur: görme, tanıma, kavrama/ algılama ve belleme/akılda tutma.

Cevap C

TEST 4

1. **Aşağıdakilerden hangisi okumayı engelleyen fiziksel etmenlerden biri değildir?**

   A) Göz kaslarının zayıf olması
   B) Ortamdaki ışığın yetersiz olması
   C) Yanlış oturma
   D) Metnin baskı kalitesi
   E) Dikkat eksikliği

2. **Türkçe Öğretim Programı'na göre ders kitaplarında yer verilecek metinlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

   A) Her sınıf düzeyinde temalara uygun ve eşit dağılım olması kaydıyla 8 serbest okuma metnine yer verilmelidir.
   B) Tüm sınıf düzeylerinde 8 tema ve her temada 4 metin kullanılmalı; bu metinlerden 3'ü okuma, 1'i dinleme/izleme metni olmalıdır.
   C) Kitapta yer alan tüm temalarda kullanılacak metinlerin çoğunluğu şiir türünde olmalıdır.
   D) Metin türleri bilgilendirici, hikâye edici ve şiir olmak üzere 3 ana biçim altında toplanmalıdır.
   E) Ders kitabında gazete haberi, reklam, dilekçe, tutanak, öz geçmiş, ağ günlüğü (blog), sosyal medya uygulamalarında yer alan yazı türlerinde ders kitabının yazarı tarafından üretilen metinler kullanılabilir.

3. **Aşağıdakilerden hangisinin öğrencilerin okuma alışkanlığını geliştirmeye doğrudan katkı sağlaması beklenmez?**

   A) Kitap satış sitelerine üye olmak
   B) Televizyon, bilgisayar, internet gibi okuma engellerini kaldırmak
   C) Kitap okuma takip çizelgesi kullanmak
   D) Kütüphaneden yararlanmak
   E) Ailece kitap okuma saati uygulaması yapmak

4. Türkçe öğretmeni, okuma etkinlikleri çerçevesinde öğrencilerinden *Sanat* adlı metin ile *Kaşağı* adlı metni biçim ve tür gibi unsurlar bakımından değerlendirmelerini, elde ettikleri verilerden hareketle de görüşlerini dile getirmelerini istemiştir.

   Bu etkinlikle aşağıdaki kazanımlardan hangisinin edindirilmeye çalışıldığı söylenebilir?

   A) Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri ayırt eder.
   B) Metinler arasında karşılaştırma yapar.
   C) Bilgi kaynaklarını etkili şekilde kullanır.
   D) Metindeki gerçek ve kurgusal unsurları ayırt eder.
   E) Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.

5. Türkçe öğretmeni, okuma metinlerinden hareketle herhangi bir metni oluştururken bazı ifadelerin altını çizmenin, kimi ifadeleri koyu veya italik yazmanın, renklendirmenin, farklı punto veya font kullanmanın önemine yönelik açıklamalarda bulunmuş ve bu tür unsurlardan faydalanmanın kendileri açısından ne gibi kolaylıklar sağlayacağı hakkında bilgilendirmeler yapmıştır. Daha sonra öğrencilerinden bu tür unsurlardan faydalandıkları metinler oluşturmalarını istemiştir.

   Bu etkinlik süreci ile ilgili olarak

   I. Okuma ve yazma çalışmalarının bir arada gelişimine yönelik bir etkinlik gerçekleştirilmektedir.
   II. Öğretmen, metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrama ile ilgili kazanımı edindirmeye çalışmaktadır.
   III. Ders işleniş sürecinde öğretmen, öğrencilerini güdüleyerek onları motive etmiştir.

   ifadelerinden hangileri söylenebilir?

   A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
   D) II ve III E) I, II ve III

6. Okurun ufkunu genişletir, bilgisini artırır; düşünsel kavramlara ve durumlara eleştirel bakmayı öğretir. Karşılaştırma, ilişki kurma, fikir üretme yetisini geliştirir.

   Bu parçada sözü edilen metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

   A) Bilgilendirici metin
   B) Öyküleyici metin
   C) Dramatik metin
   D) Fantastik metin
   E) Edebî metin

7. Türkçe öğretmeni Melih Bey, öğrencilerine örnek okuma olarak derste bir metni sesli okumak istemektedir.

   Aşağıdakilerden hangisi Melih Bey'in dikkat etmesi gereken kurallardan biri değildir?

   A) Konuşur gibi okumaya özen gösterme
   B) Ses tonu ile metinde anlatılan duygu ve düşünceyi hissettirme
   C) Noktalama işaretlerine dikkat ederek okuma
   D) Okurken düzeltme yapma ve açıklamalarda bulunma
   E) Metinde geçen yabancı sözcükleri doğru sesletme

8. Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre 5 - 8. sınıflar düzeyindeki hikâye edici metinler kapsamında aşağıdaki türlerden hangisi yer almaz?

A) Masal
B) Günlük
C) Karikatür
D) Destan
E) Fabl

9. Öğretmenin her eğitim öğretim yılı başında öğrencilerin okuma güçlüklerini ve bu güçlüklerin nedenlerini değerlendirmesi gerekir.

Aşağıdakilerden hangisi okuma güçlüğünün nedenlerinden biri olamaz?

A) Sayfa sayısı
B) Kâğıt kalitesi
C) Punto büyüklüğü
D) Oturma biçimi
E) Dikkat eksikliği

10. Türkçe öğretmeni Ruhsar Hanım, öğrencilerinin sınıfta işlediği bir metni anlayıp anlamadığını öğrenmek istemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi Ruhsar Hanım'ın öğrencilerine yönelteceği sorular arasında yer almaz?

A) Metinde neler anlatılıyor?
B) Metinde verilmek istenen düşünce nedir?
C) Yazarın hayatı hakkında neler biliyorsunuz?
D) Metinden çıkarılacak sonuçlar nelerdir?
E) Metinde ne ile ilgili bilgi verilmektedir?

11. Öğrencilerinin kelime hazinelerini zenginleştirmek isteyen Seval Hanım'ın aşağıdakilerden hangisini yapması doğru olmaz?

A) Öğrencilerden derse mutlaka sözlükle gelmelerini istemek
B) Öğrencilere ihtiyaç duydukça yavaş yavaş yeni kelimeler öğretmek
C) Öğrencilerin bildikleri kelimelerden hareketle bilmedikleri kelimelerin anlamlarına ulaşmalarını sağlamak
D) Öğrencilere değişik alanlarda okumalar yaptırmak
E) İçinde anlamı bilinmeyen kelimenin çok olduğu metinler okutmak

12. Okumanın temel amacı öğrenmedir. Öğrenme ise okunan metnin anlaşılması ile gerçekleşir. Öğrenmenin olmadığı bir okuma verimsizdir.

Tam öğrenmenin gerçekleştiği okuma biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Seçici okuma
B) Göz atarak okuma
C) Blok hâlinde okuma
D) Etkili okuma
E) Sıçrayarak okuma

13. Aşağıdakilerden hangisi eleştirel bir okuyucunun özellikleri arasında gösterilemez?

A) Okunan metnin türünü belirleyebilir.
B) Okumayı bir öğrenme veya eğlenme aracı olarak kullanabilir.
C) Yazarın seçtiği konuya karşı takındığı tutumu, dil ve anlatım özelliklerinden çıkarabilir.
D) Okuduğu metnin farklı hedef kitleleri üzerindeki etkisini değerlendirir.
E) Benimsemediği düşünceleri görmezden gelen bir tutum takınabilir.

14. Buse Öğretmen, Türkçe dersinde okuma çalışması yaptırırken metnin konusunu ana hatlarıyla kavratmak amacıyla öğrencilerinden metni kısa bir süre incelemelerini ve süre sonunda metnin konusunu tahmin etmesini ister.

Buse Öğretmen'in uyguladığı okuma tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özetleyerek okuma
B) Göz atarak okuma
C) İşaretleyerek okuma
D) Tartışarak okuma
E) Sessiz okuma

15.

Metnin Adı: .....
Şahıs ve Varlık Kadrosu: .....
.....
.....
.....
.....
Zaman: .....
Mekân: .....
Anlatıcı: .....
Olay örgüsü: .....

Türkçe öğretmeni, okuma etkinlikleri çerçevesinde öğrencilerine yukarıdaki çalışma kâğıdını dağıtmış ve onlardan okudukları metinden hareketle bu kâğıdı doldurmalarını istemiştir.

Buna göre Türkçe öğretmeni aşağıdaki kazanımlardan hangisine yönelik bir etkinlik yaptırmaktadır?

A) Okuduklarını özetler.
B) Metnin içeriğine uygun başlık belirler.
C) Metindeki hikâye unsurlarını belirler.
D) Metindeki söz sanatlarını tespit eder.
E) Görselden ve başlıktan hareketle okuyacağı metnin konusunu tahmin eder.

16.

I. Metnin anahtar kelimelerini bulmak
II. Sözün ezgisine dikkat ederek okumak
III. Metne yönelik sorulan sorulara cevap vermek
IV. Sesini ve beden dilini etkili kullanmak

Yukarıdakilerden hangileri okuduğunu anlama ve çözümleme etkinliklerindendir?

A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) III ve IV
E) I, II, III ve IV

17. Öğretmen metni okumadan önce öğrencilere "Bu metni niçin okuyacaksınız?", "Bu metni okumak size ne kazandırabilir?" gibi sorular yöneltiyor.

Öğretmenin öğrencilere bu soruları yöneltmesindeki temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Öğrenciler arasındaki fısıldanmalara son vermek
B) Öğrencilerin dikkatini metne çekerek sessiz olmalarını sağlamak
C) Öğrencilerin okuma amaçlarını belirlemelerini sağlamak
D) Öğrencileri okunacak olan metinle ilgili bilgilendirmek
E) Okumada tahmin çalışması yaptırmak

18.

I. Farklı türlerde metinler okumak
II. Okuduğu kitaplardan kitaplık oluşturmak
III. Günlük yazı defteri tutmak
IV. Ailesi ile okuma saatleri düzenlemek

Yukarıdakilerden hangileri okuma alışkanlığı kazandırmaya yönelik çalışmalardır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve IV
E) I, II ve IV

19.

I. Deyim ve atasözleri üzerinde tartışmak
II. Eksik verilen atasözlerini uygun kelimelerle tamamlamak
III. Görsellerden hareketle metnin içeriğini tahmin etmek
IV. Metne ilişkin sorular oluşturmak

Yukarıdakilerden hangileri söz varlığını geliştirmeye yönelik etkinliktir?

A) I ve II
B) II ve IV
C) I, II ve IV
D) II, III ve IV
E) I, II ve III

20.

- Nitelikli bir sesli okuma alışkanlığı kazandırma
- İş birlikli öğrenme becerisini geliştirme
- Doğru okunuş biçimi belirleme ve örnek okumalar içerme

Yukarıda verilen özellikler aşağıdaki okuma türlerinden hangisine aittir?

A) Tahmin ederek okuma
B) İşaretleyerek okuma
C) Özetleyerek okuma
D) Göz atarak okuma
E) Söz korosu

ÇÖZÜMLER

1. Okuyucudaki dikkat eksikliği fiziksel değil, bilişsel engellerdendir.

Cevap E

2. Türkçe Öğretim Programı'nda, Türkçe ders kitaplarının hazırlanışında kullanılacak metinlerle ilgili çeşitli ölçütler belirlenmiştir. Buna göre;

- Her sınıf düzeyinde temalara uygun ve eşit dağılım olması kaydıyla 8 serbest okuma metnine yer verilmelidir.
- Tüm sınıf düzeylerinde 8 tema ve her temada 4 metin kullanılmalı; bu metinlerden 3'ü okuma, 1'i dinleme/izleme metni olmalıdır.
- Metin türleri bilgilendirici, hikâye edici ve şiir olmak üzere 3 ana biçim altında toplanmalıdır.
- Ders kitabında gazete haberi, reklam, dilekçe, tutanak, öz geçmiş, ağ günlüğü (blog), sosyal medya uygulamalarında yer alan yazı türlerinde ders kitabının yazarı tarafından üretilen metinler kullanılabilir.

Ancak programa göre temalara yönelik belirtilen sayılara uymak kaydıyla hangi temada, hangi metin türlerinin yer alacağı ders kitabı yazarının/yazarlarının tercihine bağlıdır. Metin türlerinin dengeli dağılıp dağılmadığı metin biçimlerine göre belirlenecektir. Örneğin "Bilim ve Teknoloji" temasında bilgilendirici metin daha fazla olabilir. Başka bir temada ise şiir türündeki metinlere daha fazla yer verilebilir. Bu bağlamda bütün temalarda şiir türünde eserlere yer verilmesi bilgisi yanlıştır.

Cevap C

3. Kitap satış sitelerine üye olmanın okuma alışkanlığını geliştirmeye doğrudan bir katkı sağlaması beklenmez.

Cevap A

4. Öncülde verilen etkinlik sürecinde öğrencilerin metinleri tür ve biçim ögeleri bağlamında kıyaslayıp değerlendirmelerinin istendiği görülmektedir. Bu bağlamda söz konusu etkinliğin doğrudan "Metinler arasında karşılaştırma yapar." kazanımına yönelik olduğu ifade edilebilir. Öğrencilere metinler arasında karşılaştırmalar yaptırılması, metnin türlerine özgü ayrımların ya da özelliklerin özümsetilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu tür etkinliklerin yazma becerisine de bir temel oluşturacağı unutulmamalıdır.

Cevap B

5. Öncülde verilen etkinlik sürecinde "...bu tür unsurlardan faydalanmanın kendileri açısından ne gibi kolaylıklar sağlayacağı hakkında bilgilendirmeler yapması" öğrencileri güdülemeye çalıştığını ve onların motivasyonlarını artırmaya çabaladığını göstermektedir. Etkinlik sürecinde "bazı ifadelerin altını çizme, kimi ifadeleri koyu veya italik yazma, renklendirme; farklı punto veya font kullanma" becerilerinin geliştirilmeye çalışılması ise "Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar." ka-zanımının edindirilmeye çalışıldığını göstermektedir. Ayrıca etkinlik sürecinde öğrencilerin yazma çalışmaları da gerçekleştirilmesi, Okuma ve yazma çalışmalarının bir arada gelişimine yönelik bir etkinlik gerçekleştirildiğinin göstergesidir. Bu durumda I, II ve III numaralı yargıların tümü söz konusu etkinlik süreci ile ilgili olarak söylenebilir.

Cevap E

6. Okurun ufkunu genişleten; olaylara, kavramlara ve durumlara eleştirel bakmayı öğreten ve karşılaştırma, ilişki kurma, fikir üretme yetisini geliştiren metin türü "bilgilendirici metin"dir.

Cevap A

7. Okuma esnasında düzeltme ve açıklama yapılmamalı, okuma sonuna bırakılmalıdır.

Cevap D

8. Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre hikâye edici metinler kapsamında 5-8. sınıflarda hikâye, masal, fabl, karikatür, destan, efsane, roman, tiyatro ve çizgi roman türlerinden metinler kullanılmalıdır. Programda öyküleyici metinler arasında günlük yer almamaktadır.

Cevap B

9. Okuma güçlüğünün nedenleri arasında; gelişim, çevre ve eğitimsizliğe bağlı olarak amaçsızlık, okuma hızını ayarlayamama, iyi görememe, yanlış göz hareketleri, okurken telaffuzda zorlanmak, kelime kelime okuma, konsantre olamama, güvensizlik, oturma biçimi, kâğıdın kalitesi, punto büyüklüğü, satır uzunluğu, işitme ve konuşma güçlüğü, dudak hareketleri, kelime hazinesi, sosyalleşememe vb. bulunmaktadır. Sayfa sayısının okuma güçlüğüne neden olduğu söylenemez.

Cevap A

10. Metnin anlaşılıp anlaşılmadığını anlayabilmek için sorulacak sorular arasında "yazarın hayatı" bulunmamaktadır. Okuduğunu anlama sorularında metnin dışına çıkılmamalıdır.

Cevap C

11. Öğrencilerin anlamını bilmediği kelimelerin fazlalığı okuma güçlüğüne ve yavaşlığına yol açacaktır. Bu da dikkati dağıtacaktır. Dolayısıyla öğrencilerin anlamını bilmediği kelimelerin çok olduğu metinler kullanılmamalıdır.

Cevap E

12. Öncülde tanımı verilen okuma biçimi "etkili okuma"dır.

Cevap D

13. Eleştirel bir okuyucu, benimsemediği düşüncelere karşı bağnaz değil eleştirel bir tutum takınmalıdır.

Cevap E

14. Konunun ayrıntılarına girilmeden, ana hatlarıyla kavranması için metni kısa sürede incelemeyle yapılan okuma "göz atarak okuma" tekniğidir.

Cevap B

15. Öncülde verilen çalışma kâğıdında yer alan olay örgüsü, mekân, zaman, şahıs ve varlık kadrosu, anlatıcı gibi kavramlar hikâye unsurlarıdır. Bu bağlamda söz konusu etkinlik sürecinin "Metindeki hikâye unsurlarını belirler." kazanımına yönelik olduğu söylenebilir.

Cevap C

16. Birinci ve üçüncü öncüller okuduğunu anlama ve çözümleme etkinlikleri iken ikinci ve dördüncü öncüller okuma kurallarını uygulama etkinlikleridir.

Cevap C

17. Metin okunmadan önce öğrencilere yöneltilen "Bu metni niçin okuyacaksınız ve bu metin size ne kazandırabilir?" gibi soruların temel amacı, öğrencilerin okuma amaçlarını belirlemelerini sağlamaktır.

Cevap C

18. Soruda yer alan öncüllerde I, II ve IV okuma alışkanlığı, III ise yazma alışkanlığı kazandırmaya yöneliktir.

Cevap E

19. Birinci ve ikinci öncüller söz varlığını geliştirmeye yönelik, üçüncü ve dördüncü öncüller ise okuduğu metni anlamaya yöneliktir.

Cevap A

20. Öğrencilere iyi bir sesli okuma becerisini kazandırmanın yollarından biri, söz korosudur. Söz korosunun uygulanmasında öğretmen doğru okunuş biçimini belirler ve örnek okuma gerçekleştirir. Daha sonra öğrencilerinden bir arada bu okuma biçimine göre metni seslendirmelerini ister. İçine kapanık ve sınıfta sesli okuma yapmaktan çekinen öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmelerine faydalı olabilecek bu okuma türü, Öğrencilerin okuma becerisini ve birlikte çalışma becerilerini geliştirmeye dönüktür.

Cevap E

TEST 5

1.

Etkinlik: Anlamca aynı (eş anlamlı) ve zıt (karşıt) anlamlı olan kelimeleri eşleştiriniz.			
okul	yurt	övmek	yemek
sağlık	mektep	iyi	çirkin
yuva	ev	zarar	kötü
vatan	sıhhat	güzel	yarar

Bu etkinlik aşağıdakilerden hangisine yöneliktir?

A) Okuduğu metni anlama ve çözümleme

B) Okuma kurallarını uygulama

C) Okuduğu metni değerlendirme

D) Söz varlığını zenginleştirme

E) Okuma alışkanlığı kazanma

2.

I. Metinler, dersin amaçları ile kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.

II. Yıl boyunca işlenecek okuma metinlerinde kısaltma ya da düzenleme kesinlikle yapılamaz.

III. Metinler, yazar ve şairlerin yalnızca edebî yönlerini ön plana çıkarmalıdır.

IV. Aynı kaynaktan ikiden fazla metin alınmamalıdır.

Yukarıdakilerden hangileri ders kitabında yer alacak okuma metinlerinde bulunması gereken özelliklerdendir?

A) I ve II

B) I, II ve IV

C) II ve III

D) II ve IV

E) I, III ve IV

3. Şermin Öğretmen öğrencilerinden daha önce okudukları bir hikâye ile en son okudukları hikâyeyi konu bakımından karşılaştırmalarını ve aralarındaki benzerlikleri tespit etmelerini istemektedir.

Buna göre Şermin Öğretmen'in kullanmış olduğu yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tartışarak okuma

B) Eleştirel okuma

C) Yaratıcı okuma

D) Metinlerle ilişkilendirme

E) Soru sorarak okuma

4. Aşağıdakilerden hangisi söz korosunun yapılış şekillerinden biri değildir?

A) Hep birlikte okuma

B) Karşılıklı okuma

C) Nakaratlı metinleri okuma

D) Grup olarak okuma

E) Bağımsız okuma

5. Ayşe Öğretmen, *Eskici* adlı hikâyeyi öğrencilerine okurken onlarda merak uyandıran ifadeleri ve bunlarla ilgili soruları tahtaya yazar ve hikâyeyi okudukça cevapları alınan soruların üzerini çizer.

Buna göre Ayşe Öğretmen'in kullanmış olduğu yöntem hangisidir?

A) Tahmin ederek okuma

B) İşaretleyerek okuma

C) Not alarak okuma

D) Eleştirel okuma

E) Tartışarak okuma

6. Bu dönem 7/A sınıfı öğrencilerinin Türkçe derslerine girecek olan Mehmet Bey ilk hafta öğrencilerinin okuma seviyelerini belirlemek istemektedir.

Buna göre Mehmet Bey öğrencilerine hangi okuma yöntemini kullandırmalıdır?

A) Özetleyerek okuma

B) Eleştirel okuma

C) Soru sorarak okuma

D) Sesli okuma

E) Ezberleme

7.

I. Seslendirme

II. Görme

III. Anlama

IV. Zihinde yapılandırma

Okuma süreci ile ilgili verilen işlemlerin doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) IV - III - I - II

B) II - IV - I - III

C) II - I - III - IV

D) II - IV - III - I

E) IV - II - III - I

8. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan okuma kazanımlarından biri "Medya metinlerini değerlendirir." şeklindedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu kazanımda ifade edilen medya kaynaklarına örnek olarak gösterilebilir?

A) Makale
B) Televizyon
C) Hikâye
D) Roman
E) Şiir

9.

I. Metnin tutarlılığını sorgulamak
II. Kelimelerin ayrıntıları üzerinde durmak
III. Okunan metne yeni anlamlar katmak
IV. Yazılı dili seslere çevirmek ve söz zinciri oluşturmak

Yukarıda belirtilen davranışlardan hangileri etkili okumayı engeller?

A) I ve III
B) I, II ve IV
C) II, III ve IV
D) II ve IV
E) I, II, III ve IV

10. Okuma becerisiyle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Okuma alışkanlığının kazandırılmasında öncelikle aileye büyük sorumluluklar düşmektedir.
B) Okuma alışkanlığı ile kişilik gelişimi arasında sıkı bir ilişki vardır.
C) Okuma alışkanlığı olmayan insanlar ruhsal sorunlar yaşar.
D) Okuma becerileri genellikle ilköğretim düzeyinde şekillenmektedir.
E) Okuma becerileri gelişmiş insanlar, okuduklarını sorgularlar.

11.

I. Parçadan bütüne okuma yaklaşımlarına kaynaklık etmiştir.
II. Okuma öğretiminde kelimenin en küçük birimi olan harften başlanır.
III. Okumada ilerlemenin ölçütü akıcı okumadır.
IV. Anlamayı geliştirmek için sürekli sesli okuma yapmak gerekir.

Yukarıda özellikleri verilen okuma modeli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çözümleyici okuma modeli
B) Görsel birleştirme modeli
C) Bütünleştirici okuma modeli
D) Tahmin etme modeli
E) Yapılandırmacı okuma modeli

12.

I. Beğenme
II. İlişkilendirme
III. Keşfetme
IV. Reddetme
V. Yorumlama

Yukarıdakilerden hangileri okuma sürecindeki zihinsel işlemlerdendir?

A) I, IV ve V B) I, III ve V C) II, III ve IV
D) II, III ve V E) III, IV ve V

13. Karagöz ve Hacivat metinleri işlenirken hangi okuma türünün kullanılması daha uygundur?

A) Not alarak okuma
B) Tartışarak okuma
C) Okuma tiyatrosu
D) Katılımlı okuma
E) Eleştirel okuma

14. Türkçe Öğretim Programı'na göre aşağıdakilerden hangisi söz varlığı çalışmaları arasında yer almaz?

A) Metindeki anlatım bozukluklarını belirleme
B) Metnin içeriğine uygun başlık belirleme
C) Metindeki anlatım biçimlerini belirleme
D) Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirleme
E) Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin etme

15. Aşağıdaki sorulardan hangisi öğrencilerin okudukları cümlelerdeki örtülü anlamları bulmalarını sağlamaya yöneliktir?

A) Sizce ev sahibiyle iyi geçinebilmek için kiracı neler yapabilirdi?

B) Mehmet'in başına gelenler sizin başınıza gelseydi yapacağınız ilk iş ne olurdu?

C) İnsanlara yardım ederken neler hissettiğinizi söyler misiniz?

D) Metinde geçen "Böyle adama ne söylenmez ki?" cümlesinden hangi anlamlar çıkarılabilir?

E) Buraya kadar okuduklarınızdan hareketle sonuç hakkında nasıl bir tahminde bulunursunuz?

16. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan aşağıdaki kazanımlardan hangisi okuduğunu anlamaya yönelik bir kazanım değildir?

A) Okuduklarını özetler.

B) Metinle ilgili sorular sorar.

C) Metinler arasında karşılaştırma yapar.

D) Metni türün özelliklerine göre okur.

E) Metnin konusunu belirler.

17.

I. Sizce okuduğunuz hikâyedeki olaylardan hangisi gerçektir?

II. Sizce gerçek, tabiatta gözle görüp elle tuttuğumuz şeyler midir?

III. Hikâyenin hangi cümlesinden sonra gerçek hayatta karşılaşılamayacak olaylar başlıyor?

IV. Daha önce de gerçeküstü olayların geçtiği metinler okudunuz mu?

Yukarıdakilerden hangileri öğrencilerin metinde kurgulanmış olanla gerçeği ayırt etmelerini sağlamak amacıyla sorulur?

A) I, II ve III B) I, III ve IV

C) II, III ve IV D) III ve IV

E) I, II, III ve IV

18. Türkçe öğretmeni, 8. sınıf okuma etkinlikleri çerçevesinde öğrencilerinin sınıfa getirdiği çizgi roman ve karikatürleri yorumlayarak görüşlerini bildirmeleri sağlamıştır.

Bu etkinlik aşağıdaki kazanımlardan hangisini edindirmeye yöneliktir?

A) Görsellerle ilgili soruları cevaplar.

B) Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.

C) Bilgi kaynaklarını etkili bir şekilde kullanır.

D) Edebî eserin yazılı metni ile medya sunumunu karşılaştırır.

E) Metindeki iş ve işlem basamaklarını kavrar.

19. Öğretmen öğrencilerinden okudukları metinde yer alan benzetme, karşılaştırma, kişileştirme gibi unsurları tespit etmelerini ve bunların anlatıma katkılarını yorumlamalarını istemiştir.

Bu etkinlik sürecinde öğretmenin aşağıdaki kazanımlardan hangilerini edindirmeye çalıştığı söylenebilir?

A) Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.

B) Metindeki gerçek ve kurgusal unsurları ayırt eder.

C) Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.

D) Okuduklarında kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirler.

E) Görsel ve başlıktan hareketle okuyacağı metnin konusunu tahmin eder.

20. Yusuf Öğretmen, metin okuma işlemi tamamlandıktan sonra öğrencileri ikili gruplara ayırır. Bu gruplardaki öğrencilerden biri röportaj yapan kişiyi, diğeri ise metinde geçen şahıs veya varlıklardan birini canlandırır ve röportaj yapanın kendisine yönelttiği sorulara cevap verir.

Yusuf Öğretmen'in sınıfta uyguladığı okuma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eleştirel okuma

B) Tahmin ederek okuma

C) Okuma tiyatrosu

D) Söz korosu

E) Ezberleme

ÇÖZÜMLER

1. Anlamca aynı (eş anlamlı) ve zıt (karşıt) anlamlı olan kelimeleri eşleştirme etkinliği söz varlığını geliştirmeye yöneliktir.

Cevap D

2. Birinci, üçüncü ve dördüncü öncüller, okuma metinlerinde bulunması gereken özelliklerdendir. İkinci öncülde yer alan "kesinlikle yapılamaz" ifadesi ise yanlıştır. Yıl boyunca işlenecek okuma metinlerinde metnin özünü ve anlam bütünlüğünü bozmamak kaydıyla kısaltma ya da düzenlemeye gidilebilir. Fakat düzenleme sırasında metne cümle ya da paragraf düzeyinde ekleme yapılamaz.

Cevap E

3. Metin okunduktan sonra öğrencilere, bu metnin daha önce okudukları diğer metinlerle ne gibi benzerlikler olduğunun sorulduğu; öğrencilerden metinler arasında yer, zaman, şahıs ve varlık kadrosu, konu, düşünce ve olay bakımlarından ilişki kurmalarının istendiği yöntem, metinlerle ilişkilendirmedir.

Cevap D

4. Hep birlikte okuma, karşılıklı okuma, nakaratlı okuma ve grup olarak okuma; söz korosunun yapılış şekillerindendir. Fakat bağımsız okuma söz korosunun yapılış şekillerinden biri değildir.

Cevap E

5. Tahmin ederek okuma yönteminin uygulanış şekillerinden birinde öğretmen metnin bir kısmını sesli okur. Öğrencilerde merak uyandıran ifadeler ve bunlarla ilgili sorular tahtaya yazılır. Metnin devamında soruların cevapları bulundukça üstleri çizilir. Soruda öğretmenin uygulamış olduğu yöntem budur.

Cevap A

6. Öğrencilerin okuma seviyesini belirlemede sesli okuma yöntemi kullanılır.

Cevap D

7. Okuma süreci görme ile başlar, seslendirme ve anlama işlemleriyle devam eder, zihinde yapılandırma süreci ile son bulur.

Cevap C

8. Çoklu medya; metin, görüntü, grafik, çizim, ses, video ve animasyonların birden fazlasının bir arada bulunduğu metin kaynaklarıdır. Televizyon bu türden bir metin kaynağı olarak görülmektedir.

Cevap B

9. Okurken kelimelerin ayrıntıları üzerinde durmak, görme ve anlamlandırma süreçlerinin sekteye uğramasına neden olur. Okumanın "yazılı dili seslere çevirmek ve söz zinciri oluşturmak" ise okumayı yavaşlatarak anlamayı olumsuz etkiler.

Cevap D

10. Okuma becerileri ile insanların ruhsal sorunlar yaşamaları arasında doğrudan bir ilişki yoktur.

Cevap C

11. Bütünleştirici okuma modelinin özellikleri;

- Parçadan okuma modellerine kaynaklık etmiştir.
- Okuma öğretiminde kelimenin en küçük birimi olan harften başlanır.
- Okumada ilerlemenin ölçütü akıcı okumadır.
- Anlamayı geliştirmek için sürekli sesli okuma yapmak gerekir.

Cevap C

12. İlişkilendirme, keşfetme ve yorumlama okuma sürecindeki zihinsel işlemlerden iken beğenme ve reddetme duyuşsal özelliklerdendir.

Cevap D

13. Okuma tiyatrosu yönteminde diyaloglar halinde yazılan metinde rol dağılımı yapılarak öğrencilerin kendi rollerine ait konuşmaları seslendirmeleri sağlanır. Karagöz ve Hacivat metinleri de diyaloğa dayalı tiyatro metinleri olduğu için okuma tiyatrosu yöntemi diğer yöntemlere göre daha uygundur.

Cevap C

14. Türkçe Öğretim Programı'nda okuma becerisi ile ilgili kazanımlar ve uygulama örnekleri "Akıcı Okuma", "Anlama" ve "Söz Varlığı" biçiminde sınıflandırılmıştır. Buna göre, seçeneklerde verilenler kontrol edildiğinde metindeki anlatım bozukluklarını belirleme, metindeki anlatım biçimlerini belirleme; deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirleme, bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin etme çalışmaları söz varlığı çalışmaları arasında yer almaktadır. Ancak metnin içeriğine uygun başlık belirleme çalışmaları, okuduğu metni anlama çalışmaları arasında yer almaktadır.

Cevap B

15. A, B, C ve E seçeneklerindeki sorular görünür düzeydeki, yani metinde cevabı doğrudan yer alan anlamları sorgularken "Metinde geçen 'Böyle adama ne söylenmez ki?' cümlesinden başka hangi anlamlar çıkarılabilir?" sorusu örtülü anlamların ortaya çıkarılmasını amaçlamaktadır.

Cevap D

16. "Metni türün özelliklerine göre okur." kazanımı anlama kazanımları arasında değil, akıcı okuma kazanımları arasında yer almaktadır.

Cevap D

17. İkinci soru daha çok doğada gerçek olanın sorgulanmasına yönelik yani metin bağlamından uzak bir sorudur.

Cevap B

18. Çizgi roman ve karikatür gibi türler görsellerin ağırlıklı olduğu metin türleridir. Bu bağlamda, söz konusu etkinlik sürecinde Türkçe öğretmeninin "Görsellerle ilgili soruları cevaplar." kazanımına yönelik bir etkinlik gerçekleştirdiği ifade edilebilir.

Cevap A

19. Bir metnin anlatımında başvurulan benzetme, karşılaştırma, kişileştirme gibi unsurlar düşünceyi geliştirme yollarıdır. Öğretmenin bir metinde yer alan düşünceyi geliştirme yollarına yönelik bu tür etkinlikler gerçekleştirmesi, öğrencilerine "Okuduklarında kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirler." kazanımını edindirmeye çalıştığını gösterir.

Cevap D

20. Öğrencilere okudukları hakkında soru sorma alışkanlığı kazandırarak konu hakkında düşünmelerini sağlamak; konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirerek kendi doğrularını buldurmak için uygulanan okuma yöntemi eleştirel okumadır. Soruda öğretmenin uygulamış olduğu yöntem de eleştirel okuma yöntemidir.

Cevap A

TEST

1. **Aşağıdakilerden hangisi okuma metinlerinde bulunması gereken özelliklerden biri değildir?**

   A) İnsan hak ve özgürlüklerine aykırı ögeler yer almamalıdır.

   B) Söz varlığını zenginleştiren özellikte olmalıdır.

   C) Eleştirel bir bakış açısı kazandıracak nitelikte olmalıdır.

   D) İşlenecek süreye uygun olmalıdır.

   E) Kısa cümlelerden oluşmalıdır.

2. **Aşağıdakilerden hangisi eğitim sürecinde okuma alışkanlığının gelişmesini olumsuz etkileyen bir faktör değildir?**

   A) Zaman yetersizliği

   B) Değişen eğitim anlayışları

   C) Millî bir politikanın olmayışı

   D) Sağlıklı modeller geliştirilememesi

   E) Maddi imkânsızlıklar

3. Farklı türdeki sıfatların kullanıldığı cümleler yazıp bu cümlelerde sıfatların işlevlerini tek tek gösteren bir öğretmen, öğrencilerine sıfatın tanımını sezdirir. Daha sonra sıfatın tanımını yaparak kavramı netleştirir.

   Burada öğretmenin kullandığı yöntem, aşağıdakilerden hangisine uygundur?

   A) Tümdengelim

   B) Düz anlatım

   C) Tümevarım

   D) Gözlem

   E) Tartışma

4. **Aşağıdakilerden hangisi okuma eğitiminde okuyucuya bağlı bir faktörlerden biri değildir?**

   A) Zekâ

   B) Nörolojik olgunluk

   C) Cinsiyet faktörü

   D) İşitme

   E) Amaçlılık

5. **Aşağıdakilerden hangisi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan okuma yöntemlerinden biri değildir?**

   A) Seçmeli-esnek okuma

   B) Söz korosu

   C) Soru sorarak okuma

   D) Tahmin ederek okuma

   E) Özetleyerek okuma

6. **Genellikle bir yazıyı ya da kitabı okuyup okumamaya karar vermek için başvurulan, bizi zaman kaybından ve gereksiz bir çabadan kurtaran okuma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Esnek okuma

   B) Göz atarak okuma

   C) Not alarak okuma

   D) İşaretleyerek okuma

   E) Özetleyerek okuma

7. **Bir okuma gelişim dosyasında aşağıdakilerden hangisinin mutlaka bulunması gerekir?**

   A) Okuma öğretim programı

   B) Yüz temel eser listesi

   C) Öğrencinin ailesine ait bilgi formu

   D) Okunan her kitabın tanıtıcı bilgisi

   E) Sınıf kitaplığındaki kitap listesi

8. Öğrencilerin model alma, kelime hazinelerini zenginleştirme, Türkçeyle ilgili ayrıntıları öğrenme aşamasında oldukları düşünülürse aşağıdakilerden hangi okuma yöntemini ağırlıklı olarak kullanmaları sakıncalı olur?

A) Göz atarak okuma
B) Grupla okuma
C) Eleştirel okuma
D) Not alarak okuma
E) Tartışarak okuma

9. Bireylerin okuma alışkanlığının değerlendirilmesinde aşağıdakilerden hangisi kullanılmaz?

A) Okunan yayın türü
B) Okuma sıklığı
C) Okuma süresi
D) Okurken kullanılan stratejiler
E) Okuyanın çevre ile ilişkisi

10. Okuma ediminde aşağıdaki işlemlerden hangisi gerekli değildir?

A) Tanıma
B) Tahmin etme
C) Atlama
D) Onaylama
E) Sonlandırma

11. Okullarda okuma eğitiminde kullanılacak metin niteliklerinde aşağıdakilerden hangisi öncelikli olarak aranmaz?

A) Öğrencilerin ilgisine uygunluk
B) Kalıcı öğrenme sağlamada uygunluk
C) Öğrencilerin psikolojisine uygunluk
D) Üslup bakımından uygunluk
E) Tema bakımından uygunluk

12. Aşağıdakilerden hangisi okuma ediminde Goodman'ın belirlediği evrelerden biri değildir?

A) Görsel evre
B) Algısal evre
C) Yapısal evre
D) İşitsel evre
E) Anlamsal evre

13. "Okuma, sadece ilk okumayı öğrenmekle tamamlanan bir beceri değildir." görüşü aşağıdaki okuma ilkelerinden hangisine uygundur?

A) Okuma, akıcı olmalıdır.
B) Okuma, stratejik olmalıdır.
C) Okuma, motivasyon gerektirir.
D) Okuma, devamlı gelişen bir beceridir.
E) Okuma, anlam kurma sürecidir.

14. Aşağıdakilerden hangisi okunabilirlik ilkelerinden değildir?

A) Sözcük uzunluğu
B) Cümle uzunluğu
C) Hece sayısı
D) Kelimelerin kullanım sıklığı
E) Okuyucunun okuma becerisi

15. "Düşüncenin hangi sıra ile anlatıldığı, nasıl anlatıldığından çok, dil bilgisel özellikleri, sözcük ve cümle ortalamaları gibi niceliksel özellikleri dikkate alınmalıdır." **görüşü aşağıdaki kavramlardan hangisine dayanak oluşturur?**

A) Objektiflik
B) Subjektiflik
C) Okunabilirlik
D) Soyutluk
E) Standartlık

16. Okunabilirlik indeksi hesaplamaları aşağıdaki durumlardan hangisi için kullanılabilir?

A) Kurgusal açıdan başarılı metinleri belirlemede
B) Yabancı öğrenciler için kolay metinleri belirlemede
C) Öğrencilerin ilgilerini çeken metinleri belirlemede
D) Metin türlerini belirlemede
E) Yazının okunaklılık düzeyini belirlemede

17. Okuru edilgen durumdan çıkararak karakter, olay, zaman ya da mekân ile ilgili birçok noktayı çözmeye davet eder. Anlam, metinde oluşmuş ve bütünleşmiş bir şekilde yatmaz, gizil hâlde bulunur; bunu okuyucu bulur çıkarır.

Burada anlatılan okuma kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Alımlama
B) Yansıtma
C) Yadsıma
D) Eleştirme
E) Tartışma

18.

I. Rastlantısallık
II. Olay
III. Çatışma
IV. Entrika
V. Nedensellik

Yukarıda verilenlerden hangileri öyküleyici metinlerin kurgusunu zayıflatan ögeler arasında yer alır?

A) Yalnız IV
B) I ve II
C) II ve V
D) Yanız I
E) Yalnız III

19. İnternette arama motorlarında yapılan tarama sonucunda milyonlarca adres içinde güvenilir bilgilere ulaşmak için aşağıdakilerden hangisi etkili bir yol <u>değildir</u>?

A) Ortaya çıkan sonuçları sırasıyla okumak
B) İnternet sitelerine ait alan adının kontrol edilmesi
C) Sitenin kim(ler) tarafından oluşturulduğunun kontrol edilmesi
D) Sitedeki bilgilerin güncelliğinin kontrol edilmesi
E) İnternet sitesinin dilinin kontrol edilmesi

20. Türkçe derslerinde okuma metinleri belli işlem basamaklarına göre işlenir.

Aşağıdakilerden hangisi şiir metinlerini kavrama -çözümleme basamağında <u>yer almaz</u>?

A) Devrik cümleleri kurallı yapma
B) Şairin hayatını ve sanat anlayışını değerlendirmek
C) Çok anlamlı sözcükleri belirleme
D) Söz sanatları ile ilgili anlam ilişkilerini buldurma
E) Çok anlamlı sözcüklerle ilgili sorular sorma

ÇÖZÜMLER

1. "Kısa cümlelerden oluşmalıdır." okuma metinlerinde bulunması gereken özelliklerden birisi değildir. Çünkü seçilecek metinde kısa cümleler de uzun cümleler de yer alabilir.

Cevap E

2. Zaman yetersizliği, eğitim sürecinde okuma alışkanlığının kazandırılamamasında etken değildir. İsteyen her insan okumak için zaman ayırabilir.

Cevap A

3. Tümevarım, dil bilgisi öğretiminde örneklerden hareketle tanıma gitmek için kullanılan bir yöntemdir.

Cevap C

4. Amaçlılık, bir metnin bir amaç doğrultusunda oluşturulmasıdır. Bu açıdan okuyucuya değil, metne bağlı bir faktördür.

Cevap E

5. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan okuma yöntemleri arasında "seçmeli-esnek okuma yoktur. Seçmeli-esnek okuma, farklı okuma stratejilerinden yararlanma anlayışını ifade eden bir durumdur. Programda böyle bir okuma türü yer almamaktadır.

Cevap A

6. Göz atarak okumada, eser hakkında genel bir düşünce edinmek esas amaçtır.

Cevap B

7. Okuma gelişim dosyası, öğrencinin okuma geçmişini değerlendirmeyi amaçladığından "Okunan her kitabın tanıtıcı bilgisi"ni mutlaka barındırmalıdır.

Cevap D

8. Bu aşamada olan öğrencilerin ağırlıklı olarak göz atarak okuma yapmaları durumunda okumanın gerektirdiği çabayı göstermekten kaçınmalarına, okuma tembelliğine yol açabilir.

Cevap A

9. Bireylerin okuma alışkanlıklarının değerlendirilmesinde okunan yayın türü, okuma sıklığı, okuma süresi, okuma da kullanılan stratejiler kullanılmaktadır. Ancak okuyanın çevreyle ilişkisinin okuma alışkanlıklarının değerlendirilmesi ile doğrudan ilgisi yoktur.

Cevap E

10. Okuma ediminde beyin tanıma, tahmin etme, onaylama, sonlandırma yapar ancak atlama yapmaz.

Cevap C

11. Kalıcı öğrenme sağlamada uygunluk, okullarda okuma eğitiminde kullanılacak metin niteliklerinde öncelikli aranacak özellik değildir.

Cevap B

12. Goodman'ın okuma ediminde bahsettiği dört evre; görsel, algısal, yapısal ve anlamsal evrelerdir. İşitsel evre bunlardan biri değildir.

Cevap D

13. Okuma, bir kere öğrenildiğinde hep aynı düzeyde kalan bir beceri değil, hayat boyu geliştirilebilen bir beceridir.

Cevap D

14. Okuyucunun okuma becerisi okunabilirliği belirlemede bir ölçüt değildir.

Cevap E

15. Metinlerin okunabilirlik özelliklerinde sözcük ve cümle ortalamaları gibi niceliksel özellikleri dikkate alınır.

Cevap C

16. Okunabilirlik indeksi metinlerin zorluk düzeylerini belirlemeyi amaçlar. Bu açıdan yabancı öğrenciler için hazırlanan metinlerin zorluk düzeyini belirlemede pratik bir yöntemdir.

Cevap B

17. Alımlama kuramı, okur merkezli bir kuramdır. Alımlama okurun metni, kendince yorumlamasının önemini vurgular.

Cevap A

18. Rastlantısallık; öyküleyici metinlerde inandırıcılığı yani kabul edilebilirliği zayıflatır, genellikle kurgu hatası olarak değerlendirilir.

Cevap D

19. Arama motorlarında ortaya çıkan sonuçların güvenirliğini belirlemek için çıkan sonuçların tamamını okumak etkili bir yol değildir.

Cevap A

20. "Şairin hayatını ve sanat anlayışını değerlendirmek" metni kavrama ve çözümleme çalışması değildir.

Cevap B

TEST 1

1. Türkçe Öğretmeni Oğuzhan Bey, sınıfa bir CD çalar getirmiş ve öğrencilerine Mozart'ın "Türk Marşı" adlı bestesini dinletmiş; ardından öğrencilerinden dinlerken hissettiklerini ve hayal dünyalarında canlananları yazmalarını istemiştir.

Oğuzhan Öğretmen hangi tür yazma çalışması yaptırmıştır?

A) Serbest yazma

B) Kontrollü yazma

C) Güdümlü yazma

D) Bir metinden hareketle yeni metin oluşturma

E) Duyulardan hareketle yazma

2. Yapılandırmacı yaklaşıma göre yazma; tasarım, yazma ve paylaşma olmak üzere üç aşamadan oluşur.

Aşağıdakilerden hangisi "tasarım" **aşamasında yapılacak işlemlerden biri olarak değerlendirilemez?**

A) Yazma konusunun belirlenmesi

B) Anahtar kelimelerin seçilmesi

C) Paragrafların mantıksal bütünlüğünün incelenmesi

D) Yazının sınırlarının çizilmesi

E) Bellekteki bilgilerin gözden geçirilmesi

3. Türkçe Öğretmeni Behice Hanım, öğrencilerinin iletişim kurma ve iş birliği yaparak çalışmada zayıf olduklarını düşünmektedir.

Bunu gidermek için Behice Öğretmen'in aşağıdaki yazma çalışmalarının hangisini yaptırması daha yerinde olacaktır?

A) Yaratıcı yazma

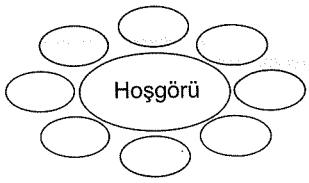
B) Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma

C) Metin tamamlama

D) Grup olarak yazma

E) Eleştirel yazma

4.

Esengül Öğretmen, tahtaya yukarıdaki şekli çizmiş ve öğrencilerinden merkezdeki temel kavramla ilgili zihinlerindeki çağrışımları boş dairelere yazmalarını, ardından yazdıkları kavramlardan yola çıkarak bir metin oluşturmalarını istemiştir.

Esengül Öğretmen hangi türde bir yazma çalışması yaptırmıştır?

A) Yaratıcı yazma

B) Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma

C) Eleştirel yazma

D) Boşluk doldurma

E) Kontrollü yazma

5. Yazma eğitiminde kullanılan kontrollü yazma yöntemi öğrencilerde hangi becerinin geliştirilmesini amaçlar?

A) Konuyu açımlama

B) İfade kalıpları ve cümle yapılarını kurallara uygun kullanma

C) Kısa ve öz anlatma

D) Öğrenciyi aktif duruma getirerek yorum yapma

E) Sınıflandırma ve önemli yerleri belirleme

6. Yazma eğitiminde "farklı türlerde metinler yazma" **becerisini geliştirmeye çalışan bir öğretmenin aşağıdaki yazma türlerinden hangisini seçmesi doğru olur?**

A) Özet çıkarma

B) Duyulardan hareketle yazma

C) Dikte

D) Yaratıcı yazma

E) Metinden hareketle yeni metin oluşturma

7 ve 8. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Türkçe öğretmeni, birinci aşamada öğrencilerden okudukları metinde anlamadıkları kelimelerin, atasözlerinin ve deyimlerin altını çizmelerini ister. İkinci aşamada bu kelime, atasözü ve deyimleri tahtaya yazar ve anlamları üstünde durur. Üçüncü aşamada tahtada yazılı olanların her birini, birer kâğıda yazarak bir kutuya atar ve öğrencilerinden rastgele seçtikleri beş tanesini uygun yerlerde kullanacakları bir metin yazmalarını ister.

7. Birinci aşamada, öğretmenin yazma çalışmasına yardımcı olmak için uyguladığı okuma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Not alarak okuma
B) Soru sorarak okuma
C) İşaretleyerek okuma
D) Eleştirel okuma
E) Metinlerle ilişkilendirme

8. Öğretmenin ikinci ve üçüncü aşamaları kullanarak uyguladığı yazma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güdümlü yazma
B) Kontrollü yazma
C) Not alarak yazma
D) Özet çıkarma
E) Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma

9. Ders: Türkçe

Sınıf: 6

Amaç: Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma

Süreç: 1. Seçilen bir anı ile ilgili zihin haritası oluşturulur. 2. Hatırlananlar resimlenir. 3. Öğrencilerin yazmaları için bu resimlere uygun diyalogların yer alacağı içi boş konuşma baloncukları oluşturulur.

Bu etkinlikte hangi yazma yöntemine başvurulmuştur?

A) Boşluk doldurma
B) Yaratıcı yazma
C) Sorgulayıcı yazma
D) Metin tamamlama
E) Güdümlü yazma

10. Türkçe Öğretmeni Kağan Bey, somut kelimeler ve imajlardan oluşan iki liste hazırlayarak öğrencilerine verir. Öğrenciler listeden şiirlerinde kullanacakları kelime ve sembolleri seçer. Hazırlanan listedeki kelimelerden yola çıkarak sembolik anlatımlar oluşturulur ve şiir yazılır.

Kağan Öğretmen hangi yazma yöntemine uygun bir çalışma yaptırmıştır?

A) Not alma
B) Yaratıcı yazma
C) Metin tamamlama
D) Duyulardan hareketle yazma
E) Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma

11. Türkçe öğretmeni öğrencilerinin zaman, mekân, şahıs ve olay unsurlarını belirlemelerini; serim, düğüm ve çözüm bölümlerinde anlatacaklarının taslağını oluşturmalarını sağlayarak bir yazılı anlatım etkinliği gerçekleştirmiştir.

Bu etkinlik süreciyle Türkçe öğretmeninin, öğrencilerine aşağıdaki kazanımlardan hangisini edindirmeye çalıştığı söylenebilir?

A) Yazma stratejilerini uygular.

B) Hikâye edici metin yazar.

C) Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.

D) Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

E) Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.

12. Etkinlik Adı: Dilek Kutusu

Süreç: Sınıfta veya okulda dilek kutusu oluşturularak derslerin işlenişine ya da etkinliklere yönelik düşünce, istek ve eleştiriler yazılır.

Bu etkinlikle öğrencilere kazandırılmak istenen yazma becerisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma

B) Yazım ve noktalama kurallarını uygulama

C) Farklı türlerde metinler yazma

D) Planlı yazma

E) Yazma kurallarını uygulama

13 - 15. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Etkinlik Adı: Senaryolaştırma

Süreç: Nasrettin Hoca fıkrası öğrencilerle paylaşılır ve metin öğrencilerce senaryoya dönüştürülerek diyaloglar yazılır.

13. Etkinlikte yazma eğitimine geçiş için hangi okuma türü uygulanmıştır?

A) Söz korosu

B) Okuma tiyatrosu

C) Tahmin ederek okuma

D) Eleştirel okuma

E) Soru sorarak okuma

14. Bu etkinlik sürecinde hangi türden bir yazma etkinliği yapılmıştır?

A) Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma

B) Grup olarak yazma

C) Duyulardan hareketle yazma

D) Bir metinden hareketle yeni metin oluşturma

E) Güdümlü yazma

15. Bu etkinlik kazandırılmak istenen yazma becerisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Planlı yazma

B) Yazma kurallarını uygulama

C) Farklı türlerde metinler yazma

D) Kendi yazdıklarını değerlendirme

E) Yazım ve noktalama kurallarını uygulama

16. "Yazılı Anlatım Değerlendirme Formu" hazırlayan bir Türkçe öğretmeni, ölçeğini;

I. sayfa düzeni,

II. dil ve anlatım,

III. yazım ve noktalama olmak üzere üç ana başlıkla oluşturmuştur.

Buna göre, şağıdakilerden hangisi "Dil ve Anlatım" **bölümüne ait bir değerlendirme cümlesi olamaz?**

A) Konuyu kendine özgü ifadelerle anlatmıştır.

B) Yazıda verilmek istenen ana fikre ulaşılmıştır.

C) Her bir paragrafta tek bir düşünce işlenmiştir.

D) Başlık konuyla ilgilidir.

E) Yazıda kelimeler doğru şekilde yazılmıştır.

17. Aşağıdaki etkinliklerden hangisi "bildirme yazıları yazma" **becerisini pekiştirmek için uygun bir çalışma olabilir?**

A) Okunan bir masalın diyaloğa dönüştürülmesi

B) Güncel bir konuyla ilgili görüş ve düşüncelerin yazılması

C) Bir ürün ya da etkinliğin tanıtılması için reklam yazılması

D) Verilen kavramların çağrışımlarından yola çıkılarak şiir yazılması

E) Bir metnin ana fikrinden hareketle öğüt veren bir metin yazılması

18. Aşağıdakilerden hangisi "metni düzenleme ve düzeltme" **tekniklerinden değildir?**

A) Metnin içeriğini planlama

B) Düşünceleri yeniden düzenleme

C) Metnin içeriğine uygun sunu ve yapıları kullanma

D) Bir cümleden diğerine geçişi sağlayan bağlaçları kullanma

E) Çeşitli dil kuralları açısından gözden geçirme

19.

I. Konuyla ilgili zihindeki bilgileri ortaya çıkarmak

II. Metinde kullanılacak bilgi ve düşünceleri planlamak

III. Yazının amacını, türünü ve konusunu belirlemek

IV. Taslak metni gözden geçirmek

V. Bilgi ve düşünceleri kelimelere ve cümlelere dökerek yazmak

Yazma sürecine ilişkin olarak yukarıda verilen aşamaların doğru sıralanışı seçeneklerin hangisinde verilmiştir?

A) I - II - III - IV - V

B) III - I - II - V - IV

C) II - I - III - IV - V

D) III - I - II - IV - V

E) III - II - IV - I - V

20. Öğretmen öğrencilerine "serbest yazma" çalışması yapacaklarını söyler. Tahtaya konuyu yazar ve bu konuyla ilgili bilgileri aktarır. Öğrencilerin de konu hakkındaki fikirlerini söylemelerine izin vererek kısa süreli bir beyin fırtınası yaptırır. Sonrasında öğrencilerine konuyla ilgili duygu, düşünce ve hayallerini yansıtacakları bir "deneme" yazmaları için zaman tanır. Çalışmanın bitiminde öz değerlendirme formlarını dağıtarak öğrencilerden kendi yazdıklarını değerlendirmelerini ister.

Öğretmenin ders içinde yaptığı hata aşağıdakilerden hangisiyle giderilebilir?

A) Değerlendirmeyi kendi yapmalıdır.

B) Beyin fırtınası için daha uzun süre tanımalıdır.

C) Konuyu kendi değil sınıftan bir öğrenci belirlemelidir.

D) Deneme yerine hikâye türünde yazma çalışması yaptırılmalıdır.

E) "Serbest yazma" değil, "güdümlü yazma" çalışması yapacaklarını söylemelidir.

ÇÖZÜMLER

1. Farklı duyulara hitap eden herhangi bir uyarıcının öğrenci üzerinde uyandırdığı etki, duygu veya düşünceden yola çıkarak bir metin oluşturmasına duyulardan hareketle yazma denir.
Cevap E

2. Paragrafların mantıksal bütünlüğünün incelenebilmesi için "yazılmış olması" gerekir. Bu işlem ancak yazma aşamasında gerçekleşebilir.
Cevap C

3. Yazma eğitiminde amaç öğrencilerin iletişim ve iş birliği yaparak çalışma becerilerini geliştirmek olduğunda bunu en iyi yapabilecekleri yazma türü olan "grup olarak yazma" tercih edilir.
Cevap D

4. Verilen bir kavramın çağrıştırdıklarını yazıp bunlardan yola çıkarak metin oluşturmaya yaratıcı yazma denir.
Cevap A

5. Kontrollü yazma dildeki ifade kalıplarının, cümle yapılarının kavratılmasına yönelik bir yazma türüdür.
Cevap B

6. Bir metinden hareketle yeni metin oluşturma, bir türdeki metinden hareketle aynı konuda ancak farklı türde bir metin oluşturma türüdür. Sınıfta okunan bir hikâyenin konusundan hareketle bir şiir yazmak şeklinde örneklenebilir.
Cevap E

7. Parçada geçen sözcük ya da söz gruplarının altını çizerek okuma işaretleyerek okuma diye adlandırılır.
Cevap C

8. Belirlenen kavram, atasözü ve deyimlerin rastgele seçilerek bağlam içinde uygun yerlerde kullanıldığı yazma türü kelime ve kavram havuzundan seçerek yazmadır.
Cevap E

9. Öncülde verilen etkinlik bir metin tamamlama çalışması değildir çünkü metin verilmemiştir. Kurguya yardımcı olacak unsurların yanında verilen boşlukların doldurulması istenmektedir. Bu açıdan boşluk doldurma yöntemine başvurulduğu söylenebilir.
Cevap A

10. Hazır bir listeden seçilen kavram ve imajların metnin bağlamına uygun kullanılması söz konusu olduğundan Kağan Öğretmen kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma yöntemine uygun çalışma yaptırmıştır.
Cevap E

11. Etkinlik sürecinde öğretmenin öğrencilerinden belirlemelerini istediği zaman, mekân, şahıs ve olay unsurları ile serim, düğüm ve çözüm unsurları, hikâye unsurlarıdır. Öğretmenin bu bağlamda söz konusu etkinlikle öğrencilerine "Hikâye edici metin yazar." kazanımını edindirmeye çalıştığı ifade edilebilir.
Cevap B

12. Öğrencilerin hayatlarında karşılaştıkları durumlarda fikirlerini yazılı olarak sunmaları, kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma becerisi ile ilgilidir.
Cevap A

13. Bir metnin diyaloglara dönüştürülerek okunması okuma tiyatrosunda gerçekleştirilir.
Cevap B

14. Fıkra türünde bir metin tiyatro metnine dönüştürüldüğü için bir metinden hareketle yeni metin oluşturmadır.
Cevap D

15. Fıkra türünde bir metin okutulmuş, tiyatro metni yazdırılmış böylece farklı türden metinler yazma becerisinin kazandırılması amaçlanmıştır.
Cevap C

16. Kelimelerin doğru şekilde yazılması yazım ve noktalama başlığında değerlendirilecek bir kazanımdır.
Cevap E

17. Reklam, slogan yazma gibi çalışmalar bildirme yazısı olarak değerlendirilir.
Cevap C

18. Metni düzenleme ve düzeltme yazma sırası ve sonrası süreçlerdir. Metnin içeriğinin planlanması yazma öncesinde yani hazırlık aşamasında gerçekleşmektedir.
Cevap A

19. Yazma sürecinde yapılan işlemler sırasıyla şöyledir:
    - Yazının amacını, türünü ve konusunu belirlemek
    - Konuyla ilgili zihindeki bilgileri ortaya çıkarmak
    - Metinde kullanılacak bilgi ve düşünceleri planlamak
    - Bilgi ve düşünceleri kelimelere ve cümlelere dökerek yazmak
    - Taslak metni gözden geçirmek

    Bu aşamalara ek olarak (son aşama olarak) "yazdıklarını başkalarıyla paylaşma" aşaması eklenebilir.
Cevap B

20. Çalışma sürecinde yapılan hata yazma türünün yanlış söylenmesidir. Serbest yazmada konuyu öğrenciler kendi seçerken güdümlü yazmada öğretmen seçer. Burada öğretmen konuyu belirlemiş ve güdümlü yazma çalışması yapılmıştır.
Cevap E

TEST 2

1. Aşağıdakilerden hangisi yazma sürecinde bir aşama değildir?

A) Hazırlık
B) Planlama
C) Düzeltme
D) Yayınlama
E) Bağdaştırma

2. Aşağıda bir öğrenci metnine yönelik bazı geri bildirimler sunulmaktadır.

Bunlardan hangisinin düzeltilmesine daha çok öncelik verilmelidir?

A) Yazıdaki paragraf girintileri uygun değil.
B) Yazıdaki özel isimlerin yazımında bazı sorunlar var.
C) Yazıda bazı düşünceler gereksiz yere tekrar edilmiş.
D) Yazı okunaksız, daha okunaklı biçimde yazılmalı.
E) İkinci paragrafın ilk cümlesinde anlatım bozukluğu var.

3.

I. Yazma amacının belirlenmesi
II. Metin türünün belirlenmesi
III. Yazı planının oluşturulması
IV. Yazma konusunun belirlenmesi

Metnin oluşturulması sürecinde yukarıda verilen basamaklar hangi sırayla takip edilir?

A) IV - I - III - II
B) IV - I - II - III
C) I - IV - III - II
D) I - IV - II - III
E) II - I - III - IV

4. Bir konu ile ilgili gerekli bilgileri vermek, izah etmek hangi anlatım biçiminin özelliğidir?

A) Açıklama
B) Tanımlama
C) Örnekleme
D) Bağlantı kurma
E) Karşılaştırma

5. Aşağıdakilerden hangisi hem bir anlatım tekniği hem de şiirlerde sıkça kullanılan bir söz sanatıdır?

A) Tanımlama
B) Karşılaştırma
C) Soyutlaştırma
D) Örnekleme
E) Benzetme

6. Öğretmen, Ahmet'ten evinin istediği bir odasını anlatmasını ister.

Öğretmen, Ahmet'e hangi anlatım biçimini kullanmayı öğretmek istemektedir?

A) Öyküleyici
B) Tartışmacı
C) Betimleyici
D) Açıklayıcı
E) Örnekleme

7. 18 Mart Çanakkale Şehitlerini Anma Programı sırasında öğrencilerden birinin okuduğu "Çanakkale Şehitlerine" adlı şiirden öğrencilerinin çok etkilendiğini fark eden Türkçe öğretmeni, öğrencilerinden şiirin onlarda uyandırdığı izlenimden, duygulardan yola çıkarak bir öykü yazmalarını ister.

Öğretmenin kullandığı yazma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Duyulardan hareketle yazma
B) Bir metinden hareketle farklı bir metin yazma
C) Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma
D) Özet çıkarma
E) Yaratıcı yazma

8. Öğretmen, derste okudukları Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan atom bombalarının konu alındığı metnin ardından öğrencilerinden metinde yer verilmeyen, olayı hazırlayan sebepleri ve sonrasında olabilecek şeyleri kendilerine göre değerlendirecekleri bir yazı yazmalarını ister.

Öğretmenin kullandığı yazma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Metin tamamlama
B) Tahminde bulunma
C) Yaratıcı yazma
D) Eleştirel yazma
E) Güdümlü yazma

9. Yazma süreci,

Hazırlık

Taslak oluşturma

Düzenleyerek yazma

Düzeltme (tashih/redaksiyon)

Yayımlama ve paylaşım

olmak üzere birbiriyle bağlantılı beş aşamadan oluşmaktadır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisi "hazırlık" aşamasına ait olabilir?

A) Bu yazı, akıllı telefon kullanan her kesimden insana hitap edecektir.
B) Akıllı telefonların hayatımıza olumsuz etkilerini daha ayrıntılı işlemeliyim.
C) Daha ilgi çekici bir başlık seçmeliyim.
D) "ki"nin yazımını karıştırmışım, onları düzeltip yeniden yazmalıyım.
E) Metnim okulun İnternet sitesinde yayımlandı.

10. Yazma eğitimi çalışmalarında iki türlü yaklaşımdan bahsedilebilir:

I. Ürün odaklı yazma eğitimi
II. Süreç odaklı yazma eğitimi

Aşağıdakilerden hangisi "süreç odaklı yazma eğitiminin" **uygulamalarından biri olamaz?**

A) Amaç, öğrencinin bir metni oluşturmak için gerekli becerilere sahip olmasını sağlamaktır.
B) Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulur.
C) Öğretmen yazma konusunu verme ve yazılanları değerlendirme dışında çok rol üstlenmez.
D) İçerik, biçimsel özelliklerden daha önemlidir.
E) Öğrenci farklı türlerde metinler oluşturur.

11. Divan edebiyatında tanınmış usta bir şairin şiirini aynı vezin ve kafiyeleri kullanarak yeniden yazmaya "nazire" adı verilir.

"Nazire" **hangi türden yazmayla ilişkilendirilebilir?**

A) Yaratıcı yazma
B) Bir metinden hareketle başka bir metin oluşturma
C) Metin tamamlama
D) Bir metni kendi ifadeleriyle yeniden yazma
E) Güdümlü yazma

12. Oğuzhan Öğretmen, sınıfta "Mustafa" adlı belgeseli izletmiş, sonunda belgeselin içeriğiyle ilgili önceden hazırladığı, arada bazı cümlelerin yazılmadığı çalışma kâğıdını öğrencilere dağıtmış ve metnin bağlamından hareketle bu cümleleri öğrencilerinin tamamlamalarını istemiştir.

Bu etkinlik hangi yazma türüyle ilgili bir çalışma olabilir?

A) Kontrollü yazma
B) Metin tamamlama
C) Tahminde bulunma
D) Boşluk doldurma
E) Eleştirel yazma

13. Elimdeki asa ile

Tur Dağı'nda Musa ile

Gökyüzünde İsa ile

Çağırayım Mevla'm seni

Yukarıdaki dörtlükte "telmih" **sanatı olduğu düşünüldüğünde Yunus Emre'ye ait bu dörtlükte metinsellik ölçütlerinden hangisinin öne çıktığı söylenebilir?**

A) Bağdaşıklık
B) Tutarlılık
C) Amaçlılık
D) Duruma uygunluk
E) Metinler arasılık

14. Türkçe öğretmeni aşağıdaki uygulamayı yaptırmıştır:

- Öğrencilere bir kroki vermiş/göstermiş,
- Krokide başlangıç ve hedef nokta belirlemiş,
- Öğrencilerden iki nokta arasında bir güzergâh oluşturmalarını istemiş,
- Güzergâh üzerindeki cadde, sokak, önemli yapıları listelemelerini söylemiş,
- Bu güzergâhta yapılacak yolculuğu tarif eden/anlatan bir yazı yazmalarını istemiştir.

Bu çalışmada öğrencilere hangi anlatım biçimi uygulatılmaya çalışılmaktadır?

A) Öyküleyici anlatım
B) Karşılaştırmacı anlatım
C) Betimleyici anlatım
D) Açıklayıcı anlatım
E) Tartışmacı anlatım

15. Konuyu sınırlandırma,

Yazma amacını belirleme,

Metin türünü belirleme

Yazıda ele alınabilecek düşünceleri ortaya çıkarma

Yukarıdaki çalışmalar planlı yazma sürecinin hangi aşamasında gerçekleşir?

A) Hazırlık yapma
B) Taslak oluşturma
C) Metni yazma
D) Metni düzeltme
E) Metni yayımlama

16. Bir Türkçe öğretmeni sistemli çalışma, önemli noktaları seçme ve sınıflandırma, öğrendiklerini kendi ifadeleriyle yazma becerilerini kazandırmayı amaçlamaktadır.

Buna göre, öğretmenin aşağıdaki yazma türlerinden hangisini tercih etmesi doğru olur?

A) Not alma
B) Boşluk doldurma
C) Serbest yazma
D) Tahminde bulunma
E) Grup olarak yazma

17. Öğretmen sınıfta aşağıdaki sorunu paylaşır:

"Kredi kartı kullananların yarısından fazlası borcunu ödemekte zorlanmakta ve bu kullanıcıların en az yarısı yasal takip ve icra işlemleriyle karşı karşıya kalmaktadır."

Öğrencilerinden bu durumu yazılarında değerlendirmelerini ve çözüm üretmelerini isteyen öğretmenin seçtiği yazma türü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Tahminde bulunma
B) Özet çıkarma
C) Kontrollü yazma
D) Yaratıcı yazma
E) Eleştirel yazma

18. Türkçe öğretmeni, öğrencilerinden okumakta oldukları kitabın reklamını yapacakları bir metin hazırlamalarını ister.

Öğretmenin öğrencilerinden hangi anlatım biçimine uygun bir metin oluşturmalarını istediği söylenebilir?

A) Betimleyici anlatım
B) Hikâye edici anlatım
C) İkna edici anlatım
D) Sorgulayıcı anlatım
E) Karşılaştırmalı anlatım

19. "Şikâyet yazısı" **yazma çalışması yapan öğretmenin öğrencilerine kazandırmayı amaçladığı yazma becerisi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yazma kurallarını uygulama
B) Farklı türlerde metinler yazma
C) Planlı yazma
D) Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma
E) Yazım ve noktalama kurallarını uygulama

20. Türkçe öğretmeni Saniye Hanım bir metni altı parçaya bölerek sıralamasını karıştırmış ve sınıfta projeksiyon cihazı kullanarak öğrencilerine göstermiş; sonra onlardan bu metni oluş sırasına göre/mantıksal bütünlüğe uygun olarak yazmalarını istemiştir.

Saniye Öğretmen hangi türden bir yazma çalışması yaptırmıştır?

A) Serbest yazma
B) Bir metni kendi ifadeleriyle yeniden yazma
C) Metin tamamlama
D) Yaratıcı yazma
E) Kontrollü yazma

ÇÖZÜMLER

1. Yazma sürecini oluşturan temel aşamalar hazırlık, planlama, geliştirme, düzeltme ve yayınlamadır. Yazma sürecinde bağdaştırma şeklinde bir aşama yoktur.
   Cevap E

2. Bir öğrencinin yazdığı metne yönelik olarak iki tür geri bildirim verilebilir: a. Biçimle ilgili geri bildirim (okunaklılık, sayfa düzeni, paragraf girintisi vb., yazım ve noktalama, anlatım bozukluğu vb.) b. İçerikle ilgili geri bildirim (Paragraflar arasındaki ilişki, düşüncelerin geliştirilmesi vb.). Bir metinde düzeltmeye muhtaç çok sorun varsa bunları düzeltmeye en önemli olanlardan yani içerikle ilgili olanlardan başlamak gerekir. C seçeneğindeki geri bildirim metnin içeriğine yönelik iken diğerleri metnin biçimsel özellikleriyle ilgilidir.
   Cevap C

3. Metnin oluşturulması sürecinde şu basamaklar takip edilir: yazma konusunun belirlenmesi, yazma amacının belirlenmesi, metin türünün belirlenmesi, yazı planının oluşturulması
   Cevap B

4. Bir konu ile ilgili gerekli bilgileri vermek, izah etmek konu ile ilgili açıklama yapmaktır.
   Cevap A

5. Benzetme hem nesirde kullanılan bir anlatım biçimi hem de şiirde sıkça kullanılan bir sanattır.
   Cevap E

6. Ahmet, evinde istediği bir odayı yazılı olarak anlatacak, betimleyecektir.
   Cevap C

7. Şiir türünde metinden yola çıkarak aynı içerik ve/veya duyguları taşıyan bir öykü yazmak bir metinden hareketle farklı bir metin yazmadır.
   Cevap B

8. Metin tamamlama metnin sonrası için yapılan bir çalışmadır. Metindeki olayın hem öncesi hem sonrası için bir tahmin çalışması yapılıyorsa buna tahminde bulunma denir.
   Cevap B

9. "B" ve "C" seçenekleri 3. aşama, D seçeneği 4. aşama, E seçeneği 5. aşamada gerçekleşir. A seçeneğinde yazının hedef kitlesinin belirlenmesi söz konusudur. Hedef kitlenin belirlenmesi hazırlık aşamasında gerçekleşir.
   Cevap A

10. Süreç odaklı yazma eğitiminde öğretmen yazma süreci boyunca öğrenciye rehberlik eder ve eksikliklerini gidermesi için ona yardımcı olur.
    Cevap C

11. Nazire, şiirin kafiye ve vezni değiştirilmeden yeniden yazılması olduğu ve üslup geliştirme amaçlandığı için metni kendi ifadeleriyle yeniden yazmadır. Şiir türü muhafaza edildiği için bir metinden hareketle başka bir metin oluşturma olamaz.
    Cevap D

12. Soruda yer alan etkinlik, bir metnin sonu yazılmayıp tamamlanması istenmediği için metin tamamlama etkinliği olmaz. Bu metinde eksik bırakılan cümlelerin anlamsal ve yapısal bütünlüğe uygun biçimde tamamlanması istendiği için boşluk doldurma ile ilgili bir çalışmadır.
    Cevap D

13. Hz. Musa ve Hz. İsa ile ilgili olayları hatırlatarak şiirin anlamını pekiştirdiği için, bu olayların geçtiği metinlerle ilişki kurmuştur.
    Cevap E

14. Yer yön tarifleri, plan, program açıklamaları açıklamalı anlatım tarzı içinde yapılır. Betimleme bir kroki çizmek ya da yol tarifi için kullanılmaz ancak betimlemeden anlatım içinde yararlanılabilir. "500 metre kadar ilerleyin 10 katlı, yeşil binanın önünden sola dönün." gibi.
    Cevap D

15. Bahsi geçen çalışmalar taslak oluşturmadan evvel yapılan hazırlık aşamasında yer alır.
    Cevap A

16. Not alma, öğrencilere önemli noktaları seçme ve özgün ifadelerle yazıya aktarma becerileri kazandırmayı amaçlar.
    Cevap A

17. Bir durumu değerlendiren ve onunla ilgili çözüm üreten yazma türü eleştirel yazmadır.
    Cevap E

18. Reklam, tanıtım vb. tek yönlü iletişim ya da iletimdir ve hedef kitlede düşünce ve tutum değişikliği yapmayı amaçlar. Bu doğrultuda oluşturulacak metin ikna edici bir metin olacaktır.
    Cevap C

19. Dilek, şikâyet vb. durumları ifade etmek için günlük hayatta yazılı anlatımı tercih etmek kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma becerisiyle ilgilidir.
    Cevap D

20. Bir metni dil, anlatım veya mantıksal bütünlük açısından düzenleme kontrollü yazma çalışmasıdır.
    Cevap E

TEST 3

1. Yaptırdığı yazma çalışmasını değerlendiren bir öğretmen, öğrencisinin yazıda mantıksal bütünlük kurmakta zorlandığına karar vermiştir.

Bu çalışmada öğrencinin yaşadığı güçlük metinsellik ölçütlerinden hangisiyle ilgilidir?

A) Bilgilendiricilik
B) Metinler arasılık
C) Bağdaşıklık
D) Tutarlılık
E) Amaçlılık

2.

I. Fikirler: Yazıda verilmek istenen mesajı besleyen tez ve antitezlerin belirlenmesi
II. Organizasyon: Yazıdaki düşüncelerin anlatım planının düzenlenmesi
III. Cümle akıcılığı: Kullanılan ifadelerin akıcı biçimde söylenişi
IV. Sunum: Kâğıt düzeninin ayarlanması, ana ve alt başlıkların konumlandırılması
V. Yazım: Bir yazıdaki yazım kurallarına uymadaki ortak tutum

İyi bir yazı oluşturmanın aşamalarının sunulduğu yukarıdaki numaralı işlemlerin doğru bir süreci belirtmesi için hangileri yer değiştirmelidir?

A) I ve II
B) IV ve V
C) I ve V
D) III ve II
E) I ve III

3. Öğrencilerin yazılı anlatımlarını desteklemek için grafik ve tablolardan yararlanması, aşağıdakilerden hangisi ile doğrudan ilişkilidir?

A) Not alma
B) Özet çıkarma
C) Kontrollü yazma
D) Görsel yazma
E) Duyulardan hareketle yazma

4. Öğrencilerin "Bilgilendirici metin yazar." **kazanımını edinmelerinde;**

I. giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde yazacaklarını belirleyerek bir metin taslağı oluşturma,
II. düşünceyi geliştirme yollarını kullanma,
III. yazılı ve çoklu medya kaynaklarından görüşlerini destekleyecek kanıtlar sunma

çalışmalarından hangilerini yapmak uygundur?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Bir yazının sonuç paragrafıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

A) Mümkün olduğunca okuyucuya bir düşünce vermeli veya düşünmeye yönlendirmelidir.
B) Söylenenlerden çıkan sonuçları toparlamaya yönelik ifadeler kullanılmalıdır.
C) Yazıda verilmek istenen mesajın toparlanıp özetlendiği ifadelere yer verilmelidir.
D) Okuyucuda güçlü bir etki bırakacak özdeyiş, atasözü, deyim vb. etkili sözler içeren cümlelere yer verilebilir.
E) En etkili yardımcı düşünceler işlenmelidir.

6. Öz değerlendirme yapmaya yönelik olarak hazırlanmış olan sorulardan hangisi anlatımla ilgili değildir?

A) Konu dışına çıkmaktan kaçınmış mıyım?
B) Cümlelerim açık ve anlaşılır bir nitelik taşıyor mu?
C) Yazım; dil ve anlatım yönüyle bir bütünlük taşıyor mu?
D) Amacıma uygun bir anlatım biçimi seçmiş miyim?
E) Sözcükleri doğru ve eşit aralıklarla yazmış mıyım?

7. Yazma çalışmalarında metinsellik ölçütleriyle ilgili verilen aşağıdaki tanımlardan hangisi yanlıştır?

A) Tutarlılık: Metindeki bilgilerin birlik ve bütünlük içinde, zihinde anlamlı bir şema oluşturabilecek biçimde sunulmasıdır.

B) Amaçlılık/Niyet: Yazılan metnin yazılış amacıyla çelişmemesi durumuna verilen addır.

C) Kabul edilebilirlik: Metinde ifade edilen durum ya da olayın, okurun kabuller dünyasıyla uygunluk taşıması durumudur.

D) Bilgilendiricilik: Metnin, okuyucuya daha önce bilmediği yeni bilgiler sunması durumudur.

E) Metinler arasılık: Okuyucunun aynı konuda ve türdeki farklı metinlerden birini tercih etmesidir.

8. Bir yazının düzeltilmesiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Öğretmen, düzeltme yaptığı çalışma için nesnel ölçütler kullanmalıdır.

B) Düzeltme için her öğretmenin kendine özgü ölçütleri olmalıdır.

C) Önemli hataların düzeltilmesine öncelik verilmelidir.

D) Öğrencinin yanlışı uygun bir dille kendisine anlatılmalıdır.

E) Öğretmenler, öğrencilerin yazılarındaki aksaklıkları fark etmelerine yardımcı olmak için değerlendirmelidir.

9. Yazma eğitimiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Yazma çalışmaları olabildiğince farklı metin türleriyle yaptırılmalıdır.

B) Yazma eğitiminin asıl amacı öğrencilerin yeterli uzunlukta metinler oluşturmasıdır.

C) Öğretmen, yazma sürecinin her aşamasında öğrencilerini izlemeli, metnin oluşturulmasında onlara yardımcı olmalıdır.

D) Yazma eğitiminde öncelikli olarak içeriğin düzenlenmesine ağırlık verilmelidir.

E) Yazma becerisinin geliştirilmesi birbiriyle ilişkili birçok eylemin art arda yerine getirilmesini gerektirir.

10. Öğretmen tarafından belli bir konu hakkında öğrenciler bilgilendirilir. Konu çeşitli yönleriyle sınıf ortamında tartışılıp değerlendirilir. Öğrenciler konu hakkında edindikleri bilgiler ışığında duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade ederler.

Bu parçada sözü edilen yazma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güdümlü yazma

B) Kontrollü Yazma

C) Metin tamamlama

D) Serbest yazma

E) Yaratıcı yazma

11. Bu yöntemin amacı, bir kısmı okunan bir metinden hareketle öğrencilerin duygu, düşünce ve hayal dünyalarını zenginleştirmek, onları etkin duruma getirerek yorum yapma ve akıl yürütme becerilerini geliştirmektir.

Bu parçada sözü edilen yazma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Metin tamamlama

B) Bir metni kendi sözcük ve cümleleriyle yeniden oluşturma

C) Metni farklı bir bakış açısıyla yazma

D) Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma

E) Eleştirel yazma

12. Aşağıdakilerden hangisi bir yazıyla ilgili olarak dış yapı özellikleri arasında yer almaz?

A) Satırlara aynı hizadan başlama

B) Sözcükleri alışılmış biçimleriyle kullanma

C) Sözcükleri doğru ve eşit aralıklarla yazma

D) Eğik el yazısıyla yazma

E) Çizgisiz kâğıda dizeleri kaydırmadan, düz olarak yazma

13. Aşağıdakilerden hangisi Türkçe dersinde yazma eğitimiyle ilgili olarak izlenecek çağdaş anlayışlardan biri değildir?

A) Yazma becerisi dinleme/izleme, konuşma, okuma ve dil bilgisi etkinlikleriyle desteklenmelidir.

B) "Yazım ve noktalama kurallarını kavrama ve uygulama"ya yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

C) Öğrencinin kendi yazdıklarını değerlendirmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

D) Yazma eğitiminde ürün odaklı yaklaşım esas alınmalıdır.

E) Öğretmen, öğrencilerin yazma alışkanlığı kazanmalarını sağlamalıdır.

14. Aşağıdakilerden hangisi "Yazdıklarını paylaşır." **kazanımına yönelik bir etkinlik örneğidir?**

A) Öğrencilerden bir konu seçmeleri istenir. Daha sonra onlara kaynak gösterme hakkında bilgiler sunularak yazılarında kaynak kullanımına yönelik çalışmalar yaptırılır.

B) Öğrenciler okudukları metinde geçen hikâye unsurlarını belirler. Daha sonra bu unsurlardan faydalanarak yeni bir olay örgüsü ile metin yazarlar.

C) Öğrenciler kendilerine sunulmuş çeşitli iş örneklerini sınıflar. Daha sonra bu işi işlem basamaklarına uygun biçimde yazarlar.

D) Öğrenciler kendi seçtikleri bir konu hakkında yazma çalışması yaparlar. Daha sonra öğretmen, onların yazılı ürünleri ile kompozisyon yarışmasına katılmasını teşvik eder.

E) Öğrencilerin yazılı anlatımlarından faydalanmaları için tahtaya çeşitli deyim ve atasözleri yazılır. Öğrenciler bunlar arasından yazma konularına uygun olanları seçip anlatımlarında kullanırlar.

15. Öğretmen tahtaya "hoşgörü" kavramını yazmış ve öğrencilerinden bu kavramın kendilerinde uyandırdığı çağrışımları söylemelerini istemiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplar kavramsal düzeyde bu sözcüğün yanına yazılmış ve ortaya çıkan kavram örgüsünden hareketle öğrenciler bu kavramları kullanarak yazma çalışmaları yapmıştır.

Bu etkinlik aşağıdakilerden hangisine uygundur?

A) Eleştirel yazma

B) Yaratıcı yazma

C) Kontrollü yazma

D) Özet çıkarma

E) Serbest yazma

16. Öğretmen, öğrencilerine yazma etkinliği yaptırmadan "ulaşım ve teknoloji" konusunda bilgilendirici bir konuşma yapmış ve sonra öğrencilerinden, bu bilgiler doğrultusunda duygu ve düşüncelerini yazılı olarak aktarmalarını istemiştir.

Bu etkinlik aşağıdakilerden hangisine uygundur?

A) Yaratıcı yazma

B) Serbest yazma

C) Not alarak yazma

D) Kontrollü yazma

E) Güdümlü yazma

17. Süreç temelli yazma modeliyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Öğretmen, yazma konusuyla ilgili olarak öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirir.

B) Yazıyla ilgili değerlendirmede yazım ve noktalama hatalarının düzeltilmesine öncelik verilmelidir.

C) Etkili bir öğrenme ortamı için öğrencilerin ilgileri canlı tutulur.

D) Değişik yazma modelleri uygulanarak yazma becerilerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.

E) Bir yazıyı oluşturmayla ilgili aşamaları içine alan uygulamalara da yer verilmelidir.

18. Planlı yazma modeliyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Planlı yazma modeli, süreç temelli yazma yaklaşımıyla ters düşer.

B) Planlı yazma modeli, yazma etkinliğini eğitim alma yoluyla öğrenilebilen bir süreç olarak ele alır.

C) Planlı yazma modeli, Vygotsky'nin bilişsel gelişim kuramından etkilenmiştir.

D) Planlı yazma modelinde, daha iyi bir sonuç için yazma etkinlikleri yapılandırmacı bir anlayışla ele alınmalıdır.

E) Planlı yazma modelinde, öğretmen ve öğrenciler yazma aşamalarını birlikte planlayıp birlikte yürütmelidir.

19. Aşağıdakilerden hangisi bir yazıda dil ve anlatım özellikleriyle ilgili değildir?

A) Sözcük ve düşünce yinelemelerinden kaçınma

B) Cümlelerde sözcükleri yerli yerinde kullanma

C) Genel değil, özel ve konuya uygun anlamlı sözcükler seçme

D) Paragraflar arasında eşit boşluklar bırakma

E) Sözcükleri alışılmış olan biçimiyle kullanma

20. Metinsellik, bir yazının metin olma şartlarını ifade etmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi metinsellik ölçütlerinden değildir?

A) Hedef kitleye uygunluk

B) Kabul edilebilirlik

C) Metinler arasılık

D) Bilgi vericilik

E) Durumsallık

ÇÖZÜMLER

1. Metinde mantıksal bütünlük tutarlılıkla ilgilidir.

Cevap D

2. Yazma sürecinde sunum aşaması bütün işlemlerin tamamlandıktan sonra yazının başkalarıyla paylaşıldığı aşamadır. Bu yüzden IV ve V. işlemlerin sırası değiştirilmelidir.

Cevap B

3. Yazılı anlatımlarda herhangi bir bilgi aktarımında grafik ve tablolardan yararlanılması ya da çeşitli bilgilerin grafik ya da tablolara aktarılması, daha çok görsel yazma becerisi ile ilişkilidir. Çağdaş yaşamda ortaya çıkan gelişmeler, bilginin hızla dönüştürülmesi ve derli toplu biçimde kolayca sunulmasında görsel yazmanın oldukça önemli bir yeri vardır. Bu nedenle Türkçe derslerinde görsel yazma çalışmalarından sıkça faydalanılmalıdır.

Cevap D

4. Çeşitli bilgilerin okurlara sunulması amacıyla oluşturulan makale, anı, deneme, mektup, rapor vb. bilgilendirici metinler olarak adlandırılır. Bilgilendirici metinlerin oluşturulmasında giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde yazacaklarını belirleyerek bir metin taslağı oluşturma, düşünceyi geliştirme yollarını kullanma, yazılı ve çoklu medya kaynaklarından görüşlerini destekleyecek kanıtlar sunma oldukça önemlidir. Bu bağlamda öğrencilere "Bilgilendirici metinler yazar." kazanımını edindirmeye çalışılırken söz konusu uygulamaların tümünden faydalanılabilir.

Cevap E

5. Bir yazının sonuç bölümünde yeni düşünceler işlenmez, daha önce işlenenlerin toparlandığı, okuyucuya doğrudan bir düşüncenin sunulduğu veya konu üzerinde düşünmesini sağlayıcı bölüm olmalıdır.

Cevap E

6. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan sorular bir yazıda yer alan anlatım özellikleriyle ilgilidir. Öğrenci bir kompozisyonu yazdıktan sonra bu ve benzeri sorularla kendisini denetler; sorduğu soruya olumsuz yanıt alırsa, yazdığını o yönde kontrolden geçirip olumsuzluğu giderir. Oysa E seçeneğinde yer alan soru anlatımla ilgili değil, kâğıt düzeniyle ilgili bir sorudur.

Cevap E

7. Metinler arasılık bir metnin başka metinlerle olan ilişkisini, bağıntısını, birbirine etkisini, aralarındaki etkileşimi konu alır.

Cevap E

8. Öğrencilerin yazdıklarını değerlendirmeyle ilgili her öğretmenin kendine özgü ölçütleri olması doğru değildir. Bu durum öğretmenler arası değerlendirmede öznelliğe ve belirsizliğe yol açacaktır. Öğretmenler önceden belirlenmiş, objektif niteliklerle öğrencilerin yazdıklarını değerlendirmelidir.

Cevap B

9. Yazma eğitiminin asıl amacı metin oluşturma değil, metin oluşturmak için gerekli becerilere sahip olunmasını sağlamaktır. Ayrıca Türkçe dersinin genel amacının da okuma, yazma, konuşma ve dinleme gibi temel becerilerin geliştirilmesi olduğu unutulmamalıdır.

Cevap B

10. Belirtilen uygulama etkinliğine göre, öğrencilere belli bir konu verilecek ve bu konuyla ilgili bilgilendirmeden sonra yazma etkinliğine geçilecektir. Bir yazıda konu ve içeriğin sınırlanması güdümlülüğe yol açar.

Cevap A

11. Açıklamaya göre, bu yöntemde öğrenciler kısmen okudukları bir metni yani yarım bırakılan bir metni kendi duygu ve düşüncelerini kullanarak tamamlamaya çalışmaktadır.

Cevap A

12. Bir metinde dış yapı metnin içeriğiyle değil görünümüyle ilgilidir. B seçeneği dışında kalan seçeneklerde verilenler, bir yazının dış yapısıyla ilgili iken sözcükleri alışılmış olan biçimleriyle cümlede kullanma bir iç yapı özelliği olup dil ve anlatım ilkeleriyle ilgili bir kuraldır.

Cevap B

13. A, B, C, E seçeneklerinde belirtilen bilgiler doğrudur. Program'da yazma eğitiminde ürün odaklı yaklaşımın esas alınması gerektiğine dair bir hüküm yer almamaktadır. Hatta süreç odaklı yaklaşımın bazı aşamaları yer almaktadır.

Cevap D

14. Öğrencilerin ortaya koydukları yazılı ürünleri sınıf veya okul ortamında başkalarına sunabileceği etkinlikler, "Yazdıklarını paylaşır." kazanımına uygun etkinliklerdir. Seçeneklerde verilen etkinlik örnekleri bu bağlamda incelendiğinde D seçeneğinde verilen "Öğrenciler kendi seçtikleri bir konu hakkında yazma çalışması yaparlar. Daha sonra öğretmen, onların yazılı ürünleri ile kompozisyon yarışmasına katılmasını teşvik eder." etkinliğinin "Yazdıklarını paylaşır." kazanımına uygun olduğu anlaşılmaktadır.

Cevap D

15. Öncülde verilen etkinlik sürecinde belirlenen konunun tahtaya yazıldığı ve bu konunun çağrışımlarından hareketle yazma çalışması yapıldığı anlaşılmaktadır. Yazma becerisine yönelik olarak gerçekleştirilen bu tür etkinlikler, yaratıcı yazmayı örneklendirmektedir.

Cevap B

16. Öncülde verilen açıklamada öğretmenin seçilen konu ile ilgili bilgilendirme yaptıktan sonra öğrencilerinden bu doğrultuda yazmalarını istediğini görüyoruz. Bu şekilde gerçekleştirilen yazma etkinlikleri "güdümlü yazma"ya uygundur.

Cevap E

17. Süreç temelli yazma yaklaşımına göre bir yazıda içerikle ilgili hataların düzeltilmesine öncelik verilmelidir. Bu tür hatalar düzeltildikten sonra yazım ve noktalama hataları gibi biçimle ilgili değerlendirmelere yer verilmelidir.

Cevap B

18. Planlı yazma modeli süreç temelli yazma yaklaşımına uygun bir modeldir. Bu yaklaşımla ters düşmez.

Cevap A

19. A, B, C ve E seçeneklerinde ye alan ilkelerin, bir metnin dil ve anlatım özellikleriyle ilgilidir. D seçeneğinde yer alan ilke ise (Paragraflar arasında eşit boşluklar bırakma) bir yazının dış yapısı (kâğıt düzeni) ile ilgili bir ilkedir.

Cevap D

20. Metinsellik ölçütleri yedi maddeden oluşur: Bağdaşıklık, tutarlılık, amaçlılık, bilgilendiricilik, kabul edilebilirlik, duruma uygunluk ve metinler arasılık. Buna göre hedef kitleye uygunluk metinsellik ölçütlerinden değildir.

Cevap A

TEST 4

1. Metinsellik ölçütlerinden biri olan durumsallık metinde işlenen konu ve iletinin içinde bulunulan durumla örtüşmesi veya örtüşmemesidir.

Aşağıdakilerden hangisi durumsallığa örnek olamaz?

A) Cumhuriyet Bayramı haftasında *Cumhuriyetin Faziletleri* başlıklı bir metin işlemek

B) Yazıda anlatmak istenenin kinaye ile söylendiği yerde ünlem işaretinin kullanılması

C) Metinde bir anlatım planının olması

D) Telle çevrili bir binanın kenarında girmenin tehlikeli ve yasak olduğunu gösteren levha

E) Renklerin anlamlarının kültürlere göre değişmesi

2. **Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre 7. sınıf öğrencisine yönelik bir öz değerlendirme formuna aşağıdakilerden hangisinin yazılması doğru değildir?**

A) Yazımda anlatım biçimlerini kullandım.

B) Yazımda mizahi ögeler kullandım.

C) Yazımın içeriğine uygun başlık belirledim.

D) Yazımda uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullandım.

E) Yazdığım metni yazım ve noktalama bakımından kontrol ettim.

3. Yazı yazma becerisinin geliştirilmesinde farklı türden metin oluşturabilme önemli amaçlardan biridir. Bu yazı türlerinden biri de tartışmacı metindir.

Aşağıdakilerden hangisi tartışmacı metinlerin özelliklerinden değildir?

A) İkna edicilik

B) Olaya dayalı olma

C) Bir tez içerme

D) Bir antitez içerme

E) Görüşleri gerekçelendirme

4. Olay içerikli metinler öyküleyici anlatım tarzı ile ifade edilir. Öyküleyici metin türünde olayla birlikte başka anlatı ögeleri de vardır.

Aşağıdakilerden hangisi, öyküleyici metnin anlatı ögelerinden değildir?

A) Tartışma

B) Çatışma

C) Kurgu

D) Entrika

E) Tema

5. Öğretmen sınıf gündemine "sağlıklı yaşam ve spor" konusunu almış ve öğrencilerin konu hakkında tartışmalarını sağlamıştır. Daha sonra konu ile ilgili olarak günlük hayatta yapılan uygulamaları olumlu olumsuz yönleriyle değerlendirmelerini istemiştir.

Bu etkinlik aşağıdaki yazma türlerinden hangisine uygundur?

A) Eleştirel yazma

B) Kontrollü yazma

C) Serbest yazma

D) Yaratıcı yazma

E) Özet çıkarma

6. **Yapılandırmacı eğitim anlayışına uygun yazma yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Süreç temelli yazma

B) Geleneksel yazma

C) Ürün temelli yazma

D) Kompozisyon yazma

E) Eleştirel yazma

7. Aşağıdakilerden hangisi yazmanın mekanik boyutuyla ilgili değildir?

A) Açı oluşturma

B) Kasları kullanma

C) Tasarlama

D) Dil göstergelerini belli bir yönde yazma

E) Göz hareketleri

8. Ana fikirle ilgili verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Her yazının doğrudan veya dolaylı bir ana fikri olmalıdır.

B) Ana fikir ifade edilirken kelimeler veya kelime grupları ile konu ise cümle hâlinde verilmelidir.

C) Ana fikir, yazının bütününü temsil etmelidir.

D) Ana fikir bir yargı bildirmelidir.

E) Yazar, metindeki ana fikri "sonuç olarak", "kısacası" gibi kelimelerle açıkça verebilir.

9. "Babası sigara içen Mert çok üzgündü. Annesi de en az onun kadar üzgündü." **cümlelerinde altı çizili kelimelerde bağdaşıklık hangi öge ile sağlanmıştır?**

A) Edat

B) Derin yapı

C) Gönderim

D) Noktalama işareti

E) Yüzey yapı

10. Eşi:

- Eyvah! Eşimi görebilir miyim?

sDoktor:

- Evet, tabi! (eşini görebilirsin)

Bu diyalog sürecindeki eksiltili anlatımın işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anlatım bozukluğu yapma

B) Anlatımı güçlendirme

C) Anlatımda muğlaklık oluşturma

D) Gereksiz tekrarı önleme

E) İleriye dönük bağlantı kurma

11.

I. Yazısını zihninde kurgular, karalamasını oluşturur, düzeltmelerini yapar ve gazeteye gönderirdi.

II. Azra eve geldikten sonra biraz dinlendi.

III. Yoğun kar yağışı yüzünden maç ertelendi.

IV. Annesi Dilem'e yemeğini yerse Pepe'yi izleyebileceğini söyledi.

Yukarıdaki cümlelerde aşağıdaki bağlama ögelerinden hangisi yoktur?

A) Ayırt edici

B) Zaman sıralama bildiren

C) Koşul bildiren

D) Ekleyici

E) Sebep - sonuç bildiren

12. Metnin küçük ve büyük yapılarını bir arada değerlendirmeyi esas alan metinsellik ölçütü hangisidir?

A) Bağdaşıklık

B) Tutarlılık

C) Bilgilendiricilik

D) Amaçlılık

E) Durumsallık

13. Öğretmen merkezli bir yaklaşım olup bu yaklaşımda yazma önceden belirlenmiş kurallara göre gerçekleştirilir ve biçimsel özelliklere önem verilir. Öğrenci belli bir zamanla sınırlandırılır. Dolayısıyla öğrencinin keşfetme becerileri görmezden gelinir. Bu yaklaşımda öğretmenler daha çok yüzeysel doğruluğa ve biçime önem verirler ve yazmayı bir öğretmen etkinliğinden çok bir not verme etkinliği olarak görürler.

Bu parçada sözü edilen yazma anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ürün odaklı yazma

B) Süreç odaklı yazma

C) 6+1 Analitik yazma ve değerlendirme

D) Eleştirel yazma

E) 4+1 Planlı yazma ve değerlendirme

14. Kavram haritaları oluşturup bunlardan hareketle metin yazmaya verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sandviç tekniğiyle yazma

B) Süreç temelli yazma

C) Grup hâlinde yazma

D) Güdümlü yazma

E) Cluster (kümeleme) tekniğiyle yazma

15. Metinsellik ölçütleri bir söz yığınını metin yapan özelliklerdir.

Aşağıda verilen tanımlardan hangisi yay ayraç ( ) içinde verilen metinsellik ölçütüyle uyumlu değildir?

A) Sözcük ve tümcelerin birbirine bağlanırken uyumluluk göstermesi (Bağdaşıklık)

B) İletinin metne tam olarak yansıtılmış olması (Amaçlılık)

C) Metnin bilgi alışverişi açısından başka metinlerle ilişkili olması (Metinler arasılık)

D) Metindeki ad ya da ad öbeklerinin sıklıkla yinelenmesi (Gönderim)

E) Metnin farklı düzeydeki okurlar tarafından algılanabilir ve ikna edici olması (Kabul edilebilirlik)

16. Türkçe öğretmeni Kübra Hanım yazma çalışmalarına başlamadan önce öğrencilerini yazmaya hazırlamayı amaçlamaktadır.

Buna göre, Kübra Öğretmen'in aşağıdakilerden hangisini öğrencilerden istemesi beklenmez?

A) Metnin konusunu belirleme

B) Taslak metin oluşturma

C) Metnin konusuyla ilgili araştırma yapma

D) Metnin türünü belirleme

E) Metnin konusuyla ilgili beyin fırtınası yapma

17. Aşağıdakilerden hangisi yazılan metnin konusunun ilgi çekici olmasına katkı sağlayan bir özellik değildir?

A) Açıklık

B) Güncellik

C) Bilgilendiricilik

C) Hedef kitleye uygunluk

E) Bütünlük

18. Ahmet Öğretmen, öğrencilerinin diğer ödevlerde sorun yaşamazken yazma ödevlerinden hoşlanmadıklarını, yazmaktan kaçındıklarını gözlemlemiştir.

Ahmet Öğretmen'in gözlemlediği durum aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ilişkilidir?

A) Yazma yeteneği

B) Yazma tutukluğu

C) Yazma öz yeterliği

D) Yazma kaygısı

E) Yazma alışkanlığı

19.

I. Duruluk

II. Gizemlilik

III. Çeşitlilik

IV. Akıcılık

Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri başarılı bir bilgilendirici yazıdaki bir cümlenin niteliklerinden değildir?

A) Yalnız II

B) Yalnız III

C) II ve IV

D) I, II ve III

E) II ve III

20. Bir yazının "metin" olabilmesi için çok çeşitli nitelikler taşıması gerekir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yazılı anlatım için önemli özellikler arasında gösterilemez?

A) Metinin sayfa düzeni

B) Görüş ve fikir üretme gücü

C) Dili kurallarına uygun olarak kullanma

D) Duygu zenginliği

E) Gözlem, deney ve tecrübeler

ÇÖZÜMLER

1. Yazıda bir anlatım planının olması her yazı için geçerli bir özelliktir. Diğer seçeneklerdeki gibi özel bir durumun metnin anlamını etkilemesi söz konusudur.

Cevap C

2. A, C, D ve E seçeneklerinde verilenler 7. sınıf yazma alanı kazanımlarındandır. "Yazılarında mizahi ögeler kullanır." kazanımı 8. sınıf yazma alanı kazanımıdır. Buna göre, B seçeneğinde verilen "Yazımda mizahi ögeler kullandım." ifadesi 7. sınıf öğrencisine yönelik bir öz değerlendirme formunda yer almaz.

Cevap B

3. Tartışmacı metin, bir tez ve antitez içeren; ikna edici ve sorgulayıcı metinlerdir. Bu tür metinlerde yazarın kendi tezini gerekçelendirerek ispat etme, antitezi çürütme çabası vardır. Tartışmacı metin olaya dayalı değil düşünceye dayalı yazı türlerindendir.

Cevap B

4. Öyküleyici metnin yapı unsurları arasında olay, kişi, konu/tema, kurgu, çatışma ve entrika vardır. Tartışma bu unsurlardan biri değildir.

Cevap A

5. Öncülde verilen açıklamada geçen "...konu hakkında tartışmalarını sağlamıştır. Daha sonra konu ile ilgili olarak günlük hayatta yapılan uygulamaları olumlu olumsuz yönleriyle değerlendirmelerini istemiştir." sözlerinden süreçte "eleştirel yazma" gerçekleştirildiğini anlıyoruz. Eleştirel yazmada, ele alınan konu olumlu olumsuz yanlarıyla değerlendirilir ve konu hakkında düşünceler bu doğrultuda yazıya aktarılır.

Cevap A

6. Yapılandırmacı yaklaşıma uygun yazma modeli süreç temelli yazma modelidir. Ürün temelli yazma ve kompozisyon yazma benzer yaklaşımlar olup davranışçı eğitim anlayışının ürünüdür. Geleneksel yazma modeli; giriş, gelişme ve sonuç yazma anlayışına dayalı yazmadır. Eleştirel yazma da sadece bir yazma türüdür.

Cevap A

7. Mekanik olarak yazma motor becerilerle olur. Açı oluşturma (eğik yazma), küçük ve büyük kasları kullanma, göz hareketleri ve elle harflere yön verme yazmanın mekanik boyutuyla ilgilidir. Tasarlama ise yazmanın mekanik değil, zihinsel boyutuyla ilgilidir.

Cevap C

8. Her yazı bir ana fikre sahiptir. Ana fikir yazının çatısıdır. Ana fikir, yazının bütününü temsil eder. Yazar belli kelimeleri kullanarak ana fikri belirgin hâle getirebilir. Ana fikir yargı bildiren bir cümle olarak ifade edilmelidir. Konu ise kelime veya kelime grubu olarak ifade edilir.

Cevap B

9. Gönderim ögeleri metnin bir yerindeki ifadenin başka bir yeriyle ilişki kurmasıyla ortaya çıkar. Zamirler, işaret sıfatları, karşılaştırma ifadeleri gönderim oluşturur. Verilen cümlede "onun kadar" denilerek hem zamir hem de karşılaştırma yoluyla gönderim oluşturulmuştur.

Cevap C

10. Bu diyalogda son cümlede parantez içindeki cümle düşürülerek eksiltili anlatım sağlanmıştır. Bu tür eksiltmelerin işlevi anlatımda gereksiz tekrarı önlemektir.

Cevap D

11. Verilen cümlelerdeki bağlama ögeleri ve türleri şöyledir: ve (ekleyici), -den sonra (zaman-sıralama), yüzünden (sebep-sonuç), -(i)se koşul. Cümlelerde ayırt edici bağlama ögesi (veya, ya ... ya da, yahut ...) bulunmamaktadır.

Cevap A

12. Bir metinde derin yapı, anlam bütünlüğüyle ve gramer yapılarının anlamca örtüşmesiyle oluşur. Bu da metinsellik ölçütlerinden tutarlılığı ifade eder.

Cevap B

13. Parçada tanımı yapılan yazma modeli geleneksel yazma modeli olan ürün odaklı yazma modelidir.

Cevap A

14. Kavram haritaları oluşturup bunlardan hareketle yazma yaklaşımı cluster/kümeleme tekniğidir.

Cevap E

15. Metindeki ad ya da ad öbeklerinin sıklıkla yinelenmesi metinsellik ölçütlerinden bağdaşıklığın bir türü olan kelime bağdaşıklığı ile ilişkilidir.

Cevap D

16. A, C, D ve E seçeneklerindeki verilenler yazma sürecinin hazırlık aşamasına yönelik çalışmalardır. Taslak metin oluşturma ise yazma sürecinde hazırlık ve plan yapma aşamasından sonraki üçüncü aşamadır. Taslak oluşturma aşamasından sonra ise düzeltme ve paylaşma aşamaları gelir.

Cevap B

17. Bilgilendiricilik, bir metnin okuyucuya yeni bilgileri sunma durumunu kapsayan metinsellik ölçütüdür. Konuyla değil, metnin bütünüyle ilgilidir. Metnin konusunun değil içeriğinin bilgilendirici olması beklenir. Örneğin "kutup ayıları" konusu bilgilendirici değildir, ancak bu konuda yazılan bir metin kutup ayılarının yaşama koşullarıyla ilgili bilgi verebilir.

Cevap C

18. Yazma kaygısı insanların yazmaya karşı olumsuz bir tutum içerisinde olup, yazmaktan kaçınması durumudur. Yakın bir kavram olan yazma tutukluğu ise yazmaya başladıktan sonra yazıda ilerleyememe, tıkanıklık yaşama durumudur.

Cevap D

19. I, III ve IV numaralı öncüllerde sağlam bir cümlenin özellikleri verilmiştir. Ancak A seçeneğinin aksine bilgilendirici metinlerde cümleler gizemli değil açık olmalıdır.

Cevap A

20. B, C, D ve E seçeneklerinde yazılı anlatımın oluşmasını sağlayan unsurlar verilmiştir, fakat A seçeneğinde yer alan sayfa düzeni kolayca değiştirilebilecek şekilsel bir unsur olarak önemli bir unsur değildir.

Cevap A

TEST 5

1. Türkçe Öğretmeni Burcu Hanım, öğrencilerinin yazma çalışmalarını değerlendirirken analitik puanlama ölçeği kullanmak istemektedir.

   Buna göre aşağıdaki başlıklardan hangisinin Burcu Hanım'ın değerlendirme çizelgesinde yer alması beklenmez?

   A) Kelime seçimi
   B) Yazım ve noktalama
   C) Dil ve anlatım
   D) Akıcılık
   E) Canlılık

2. **Aşağıdakilerden hangisi bir yazıda karşılaşılabilecek anlatım bozukluğu nedenlerinden biri değildir?**

   A) Kip uyumsuzluğu
   B) Tutarsızlık
   C) Gereksiz sözcük kullanımı
   D) Argo kullanımı
   E) Özne-yüklem uyumsuzluğu

3. İlköğretimde yazma eğitimi bazı aşamalardan meydana gelmektedir.

   Aşağıdakilerden hangisi cümle düzeyinde eğitim alması gereken bir öğrencinin özelliklerinden değildir?

   A) Yazım ve noktalama açısından sayılamayacak kadar çok yanlışları vardır.
   B) Cümlelerin birçoğu yarım bırakılmış veya cümlenin ortasında başka bir cümle başlatılmıştır.
   C) Arka arkaya sıralanan düşüncelerde bir süre sonra tekrara düşme vardır.
   D) Cümlelerin tamamına yakınında anlatım bozukluğu vardır.
   E) Kelime tercihlerinde önemli düzeyde yanlışlıklar vardır.

4. **Aşağıdakilerden hangisi** "Bilgilendirici metin yazar." **kazanımına yönelik bir etkinlikte yer almaz?**

   A) Öğrencilerin, belirledikleri bir konu ve ana fikir etrafında giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşan bir metin taslağı oluşturmaları sağlanır.
   B) Öğrencilerin, belirledikleri bir konu ve ana fikir etrafında yazdıkları bir metinde düşünceyi geliştirme yollarını kullanarak görüşlerini ifade etmeleri sağlanır.
   C) Öğrencilerin, anlatımın türü ve konusuna göre gerçekçi veya hayalî ögeleri tasarlamaları, uyumlu bir zaman ve mekân kurgusu yapmaları sağlanır.
   D) Öğrencilerin, belirledikleri bir konu ve ana fikir etrafında yazdıkları bir metinde görüşlerini destekleyecek kanıtlar sunmaları sağlanır.
   E) Öğrencilerin, belirledikleri bir konu ve ana fikir etrafında yazdıkları bir metinde günlük hayattan örnekler vermeleri sağlanır.

5. **Aşağıdakilerden hangisi öğrencilerin yazım kurallarıyla ilgili hatalarını düzeltmek için etkili bir yol değildir?**

   A) Yazımı karıştırılan sözcüklerin yazımı konusunda etkinlikler yapmak
   B) Yazım sorunlarını örneklendirmek
   C) Bir metindeki yazım hatalarını buldurmak
   D) Dikte çalışması yaptırmak
   E) Yazım Kılavuzu'ndaki tüm kelimeleri baştan sona okutmak

6. Yazma eğitiminde öğrencilere geri bildirim vermek çok önemlidir. Geri bildirimler öğrencilerin seviyesine göre sadece sorunu veya sadece çözümü gösterebileceği gibi hem sorunu hem de çözümü içerebilir.

   Aşağıdaki geri bildirimlerden hangisinde sorun ve çözüm bir arada sunulmuştur?

   A) Yazında okuyucuya yönelik etkili bir sonuç yok.
   B) İlk iki paragrafın bağlantısı çok zayıf.
   C) Yazında konuyla ilgili örneklere yer vermelisin.
   D) "Bir çok" kelimesi bitişik yazılmalı.
   E) Başlık içerikle uyumlu değil, başlığın kapsamını daraltmalısın.

7. Yazının ya da konuşanın içeriğini oluşturacak düşünceler, duygular, gözlem ve yaşantılar dilin ucuna geldiği gibi anlatılmaz, gelişigüzel söylenip yazılamaz. Bunlar aralarındaki ilgi ve önem derecelerine göre ayrılıp sıralanmalıdır. Buna, anlatımın planı denir.

Aşağıdakilerden hangisi plan yapmanın yararlarından biri olamaz?

A) Yazma süresini kısaltır.

B) Düzenli yazacak kişiyi kararsızlıktan kurtarır.

C) Daha kısa bir metin oluşumunu kolaylaştırır.

D) Yazının anlaşılmasını kolaylaştırır.

E) Bireyin kendine güven duymasını sağlar.

8. **Aşağıdakilerden hangisi metinlerde öğrencilerin bağdaşıklıkla ilgili karşılaşılabilecekleri sorunlar arasında yer almaz?**

A) Eksiltili anlatıma başvurmanın uygun olmadığı yerlerde eksiltili anlatım kullanımı

B) Metinde olayların akışının birden değişmesi ve farklı bir olayın anlatılması

C) Bağlama ögesinin anlam ve işlevine uygun olmayan bir şekilde kullanılması

D) Öznenin söylenmemesinden dolayı gönderim ögesinin metindeki karşılığının karışması

E) Gönderim ögesinin karşılıksız biçimde kullanılması

9. Bir resmî yazı türü olan rapor bir olayı, bir işi veya durumu incelemekle görevli kişilerin ya da komisyonun üst makamlara sunmak amacıyla yazdıkları yazılardır.

Aşağıdakilerden hangisi rapor hazırlanırken dikkat edilmesi gereken hususlardan değildir?

A) Raporun sonuna kaynakça eklenmelidir.

B) Raporda kişisel görüşlere yer verilmelidir.

C) Sonuç doğru bilgilere ve belgelere dayanmalıdır.

D) Verilecek bilgiler belirli bir plan içinde olmalıdır.

E) Anlatım açık ve düzgün olmalıdır.

10.

I. Amaca göre okuma

II. Kalıcı bilgiler sağlama

III. Özgün üslup oluşturma

Yukarıda verilenlerden hangileri için "not alma" tekniği çok da yeterli değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

11. Fırat Öğretmen, öğrencilerinin yazma alışkanlığıyla ilgili kazanımlarını değerlendirmek istemektedir.

Aşağıdaki araçlardan hangisi Fırat Öğretmen'in başvuracağı en doğru kaynaktır?

A) Doğru-yanlış testleri

B) Sözlü sınav

C) Ürün dosyası

D) Çoktan seçmeli testler

E) Kısa cevaplı sorular

12. **Aşağıdakilerden hangisi iyi bir başlıkta olması gereken özelliklerden değildir?**

A) Konuyu tam olarak kapsamalıdır.

B) Kısa ve öz olmalıdır.

C) Metin türüne uygun olmalıdır.

D) İlgi ve dikkat çekici olmalıdır.

E) Ana düşünceyi ifade etmelidir.

13. Ürün odaklı yazma eğitimiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Öğretmen konuyu verir ve yazılan metni puanlar.

B) Planlı yazma aşamaları kullanılır.

C) Geri bildirimlerle öğrencinin yazdığı metni geliştirmesi sağlanır.

D) Öğrencinin istediği türde yazması önemli görülür.

E) Öğrenciye metin yapıları öğretilir.

14. Yazılı anlatımda işlenen konu ve ana düşünceyi destekleyen yardımcı düşünceler bazen destekleyici bazen de ayırt edici anlatım teknikleriyle metinde işlenen konu ve ana düşünce etrafında tutarlı bir yapı oluştururlar. Yazılı anlatımda bu durum metin merkezleme teknikleri ile gerçekleştirilir.

Aşağıdakilerden hangisi metinde tutarlılığı sağlayan merkezleme teknikleri arasında yer almaz?

A) Tam dönüş

B) İçerme geçişi

C) Yapısal geçiş

D) Yumuşak dönüş

E) Devam geçişi

15. Planlı yazma sürecinin hazırlık aşamasında aşağıdaki tekniklerden hangisi kullanılmaz?

A) Beyin fırtınası

B) Soru-cevap

C) Tartışma

D) Kümeleme

E) Empati kurma

16. Aşağıdakilerden hangisi Yazarlık ve Yazma Becerileri (2012) dersinde yer alan yazma aşamalarından hazırlık aşamasında yapılmaz?

A) Konuyu belirleme

B) Taslak oluşturma

C) Metin türünü belirleme

D) Konuyu sınırlandırma

E) Araştırma yapma

17. Proje ve performans ödevleri temelde hangi yönden birbirinden farklılık gösterir?

A) Amaç

B) Öğrenci

C) Zaman

D) Öğretmen

E) Puanlama

18. Aşağıdakilerden hangisi planlı yazma sürecinin aşamalarından biri değildir?

A) Hazırlık

B) Planlama

C) Taslak oluşturma

D) Günlük hayatla ilişkilendirme

E) Düzeltme

19. Aşağıdakilerden hangisi yazma taslağı oluşturmaya yön veren sorulardan biri değildir?

A) Okuyucunun yaşı, ilgileri, kültür düzeyi, toplumsal durumu nedir?

B) Yazının uzunluğu ne kadar olacaktır?

C) Konunun hangi yönü üzerinde bilgi, görgü ve yaşantılar paylaşılmalıdır?

D) Yazıdaki anlatım bozuklukları nasıl düzeltilebilir?

E) Eldeki kaynakların hangilerinden işlevsel olarak yararlanılabilir?

20. Ceren Öğretmen öğrencilerin sevgi, çevre kirliliği, hayvanları koruma, kimsesizlere yardım etme ve kitap okuma veya seçtikleri başka bir konuda istediği türde yazı yazmalarını istemiştir. Yazılarında anlatım bozukluğu yapmamalarını, yazım ve noktalama kurallarına uymalarını hatırlatmıştır.

Ceren Öğretmen, bu uygulamada aşağıdaki yazma tekniklerinden hangisini kullanmış olabilir?

A) Planlı yazma

B) Kontrollü yazma

C) Güdümlü yazma

D) Serbest yazma

E) Yaratıcı yazma

ÇÖZÜMLER

1. Analitik puanlama yaklaşımında gramer, kelime seçimi ve kullanımı, yazım ve noktalama, dil ve anlatım, akıcılık (üslup) değerlendirme ölçütleri olabilir. Ancak yazılı anlatım ölçütleri arasında canlılık yoktur.

Cevap E

2. Tutarsızlık, gereksiz sözcük kullanımı, özne yüklem uyumsuzluğu, kip uyumsuzluğu dil bilgisel ya da anlam yönünden oluşan anlatım bozukluklarına sebep oluştururken argo kullanımı bunlar arasında yer almayacaktır

Cevap D

3. A, B, D ve E seçeneklerinde cümle düzeyinde eğitim alması gereken bir öğrencinin özellikleri verilmiştir. Fakat C seçeneği paragraf düzeyinde eğitim alması gereken bir öğrencinin özelliklerinden biridir.

Cevap C

4. A, B, D ve E seçeneklerinde geçen yargılar bilgilendirici metinlerle ilgilidir. "Gerçekçi veya hayalî ögeler, zaman ve mekân kurgusu" bilgilendirici metinlerle ilgili değildir, hikâye edici metinlerle ilgilidir.

Cevap C

5. A, B, C ve D seçeneklerinde belirtilen çalışmalar yazım kurallarının öğretilmesinde yararlı olması beklenen çalışmalardır. Ancak Yazım Kılavuzu'ndaki tüm kelimeleri baştan sona okutmak etkili bir yöntem değildir.

Cevap E

6. A ve B seçeneklerinde sadece soruna yönelik; C ve D seçeneklerinde sadece çözüme yönelik geri bildirimler vardır. E seçeneğinde ise hem sorun (başlık içerikle uyumlu değil) hem de çözüm (başlığın kapsamını daraltmalısın) yer almaktadır.

Cevap E

7. Planlı yazmanın daha kısa bir metin yazmaya yol açacağı doğru değildir. Ayrıca kısa metinlerin daha başarılı metinler olduğu varsayımı da geçerli değildir.

Cevap C

8. A, C, D ve E seçenekleri bağdaşıklıkla ilgili karşılaşılabilecek sorunlar arasında yer alır. Ancak B seçeneğindeki "Metinde olayların akışının birden değişmesi ve farklı bir olayın anlatılması" metindeki konu akışıyla yani tutarlılıkla ilgili sorunlardan biridir.

Cevap B

9. A, C, D ve E seçenekleri rapor hazırlarken dikkat edilmesi gereken kurallardır. Fakat rapor hazırlayan kişi kesinlikle objektif olmalıdır ve kişisel fikirlerine yer vermemelidir.

Cevap B

10. Not almanın öğrencilerin ulaştıkları bilgilerin kalıcı olmasında ve amaca göre okuma gerçekleştirilmesinde önemi bulunur. Öğretmenin, sistemli ve verimli çalışmaları için öğrencilerine not alma tekniklerini kazandırmaları gerekir. Not alma, anahtar kelimelerle ve kısa cümlelerle gerçekleştirilir. Bu nedenle özgün bir üslup oluşturma konusunda not alma yeterli değildir. Öğrencilerin özgün bir üslup oluşturmasında bir metni kendi kelimeleriyle yazma tekniğinin etkisi bulunmaktadır.

Cevap B

11. Yazma alışkanlığı kazanmayla ilgili kazanımların değerlendirilmesinde; ürün dosyası, proje değerlendirme formları, performans değerlendirme formları, süreç gelişim dosyaları, değerlendirme anketleri, eşleştirme testleri, öz değerlendirme formları, gözlem formları kullanılabilir.

Cevap C

12. İyi bir başlığın özellikleri A, B, C ve D seçeneklerinde verilmiştir. İyi bir başlık ana düşünce ve konuyla ilgili ve uyumlu olmalıdır. Ancak başlığın ana düşünceyi ifade etmesi gerekmez.

Cevap E

13. Ürün odaklı yazma eğitiminde öğretmen konuyu verir ve metinleri sadece not vermek için değerlendirir. Geri bildirimlerle rehberlik yapması söz konusu değildir.

Cevap A

14. Metin merkezleme teknikleri konuya ekleme veya uzaklaşma yapan bağlaçlarla gerçekleşir. İçerme ve devam geçişi ile tam ve yumuşak dönüş bağlaçlarıyla sağlanır. Bunlar arasında yapısal geçiş bulunmamaktadır.

Cevap C

15. Empati kurma yazma değil, dinleme tekniğidir.

Cevap E

16. Yazarlık ve Yazma Becerileri dersi Öğretim Programı'na göre taslak oluşturma ve geliştirme hazırlıktan sonra yapılır.

Cevap B

17. Performans ödevleri işlenen her temayla ilgili öğrenmeyi pekiştirmek için verilir, proje ödevleri ise öğrencinin ilgili olduğu alanda her yıl veya dönemde bir kez verilerek yeteneğinin ve ilgisinin geliştirilmesi amaçlanır. Yani proje ödevleri performans ödevlerine göre daha uzun süreli çalışmalardır.

Cevap C

18. Yazma sürecinin aşamaları sırasıyla şöyledir: Hazırlık, planlama, taslak metin oluşturma (düzenleyerek yazma), düzeltme, yayınlama (paylaşma). Günlük hayatla ilişkilendirme yazma sürecinin bir aşaması değildir.

Cevap D

19. Planlı yazma ve değerlendirme süreci; 1. hazırlık, 2. planlama, 3. taslak oluşturma ve geliştirme, 4. düzeltme, 5. yayınlama olmak üzere beş aşamadan oluşmaktadır. D seçeneğindeki soru yazılan metni düzeltme basamağında sorulacak bir sorudur. Diğerleri hazırlık ve planlama aşaması sorularıdır.

Cevap D

20. Serbest yazmada öğrencilerden istedikleri konu ve türde bir yazı yazmaları istenir.

Cevap D

TEST 1

1.

I. Dil becerilerini geliştirme çalışmalarında öğrenciler arasında eşgüdüm sağlanır.

II. Okuma, yazma, konuşma ve dinleme etkinlikleri ile ilgili sürekli dönüt verilir.

III. Dil becerileri hızlı gelişen ve hızlı öğrenenler bu öğrenme-öğretme anlayışında sıkılabilir.

Yukarıda özellikleri verilen dil eğitimi ve öğretimi anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Probleme dayalı öğrenme

B) Tam öğrenme

C) Yansıtıcı öğrenme

D) İşbirlikli öğrenme

E) Proje tabanlı öğrenme

2. Metinle ilgili görselleri kullanarak sorulan soruların en önemli yararı aşağıdakilerden hangisinde yer almıştır?

A) Anlam kurma sürecini görsel olarak gerçekleştirir.

B) Öğrenciler görsel kanalları kullanırlar.

C) Anlam kurma sürecini hızlandırır.

D) Yeni kodların açılmasını sağlar.

E) Öğrencilerde dengelemeyi sağlar.

3. Türkçe dersinde öğretmen, Doğa ve Evren teması ile ilgili çevre sorunlarına yönelik bir metin işlemektedir. Metne dayanarak çevre sorunlarının nedenlerini ve bu nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan sonuçları bir diyagram üzerinde öğrencilerle birlikte çıkarmak istemektedir.

Metin çözümleme sürecinde öğretmenin bu amacını gerçekleştirmek için en uygun teknik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Plan yapma

B) Sınıflama çizelgesi

C) Balık kılçığı

D) Eğitsel oyunlar

E) Kavram ağı

4. Okuma eğitiminde anahtar kelimelerle yapılan etkinlikler, metin işleme sürecinin hangi aşamasında yapılabilir?

A) Günlük hayatla ilişkilendirme

B) Hazırlık

C) Kavrama

D) Dinleme

E) Kendini ifade etme

5. Türkçe öğretmeni 5. sınıf öğrencilerine derste "Çevremizi Temiz Tutalım" adlı metni işler. Metinde yerlere çöp atmanın çevreye nasıl zarar verdiği anlatılmaktadır. Derste öğrendiklerinden çok etkilenen Ayşe okul çıkışında hep çevreyi gözlemlemektedir. Bu arada öğretmenini sigara izmaritini yere atarken görür.

Buna göre, Ayşe bilgiyi işleme süreçlerinin öncelikle hangi basamağında sorun yaşar?

A) Dengeleme B) Olgunlaşma

C) Yaşantı D) Örgütleme

E) Uyum

6. 8. sınıf Türkçe öğretmeni dönemin başında gönüllü öğrencilerine yaratıcı drama çalışması yaptıracağını, bu çalışmanın temel amacının öğrencilerin kendi becerilerini keşfetmeleri olduğunu söyler. Çalışmaya katılmak için 30 kişilik sınıftan 10 öğrenci gönüllü olur.

Bu çalışmaya katılan öğrencilerin hangi zekâ alanında gelişmiş oldukları söylenebilir?

A) Sosyal zekâ

B) Sözel zekâ

C) Doğacı zekâ

D) Bedensel zekâ

E) Öze dönük zekâ

7. 7. sınıf öğretmeni dil bilgisi dersinde ad tamlamalarını işleyecektir. Konuya başlamadan önce öğrencilerin ön öğrenmelerini ve işleyeceği konuya yönelik tutumlarını ölçme çalışmaları yapar. Daha sonra ad tamlamalarını işlemeye başlar. Özellikle her öğrenciye söz hakkı vererek bütün öğrencilerin derse katılımlarını sağlar. Derste başarı gösteren öğrencilere olumlu dönütler verir. Başarısız olanlar için ekstra etkinlikler yaparak diğerlerinin düzeylerine erişmesini sağlar.

Öğretmen dersinde aşağıdaki model veya yöntemlerden hangisini uygulamıştır?

A) Tam öğrenme

B) Aktif öğrenme

C) Yansıtıcı öğrenme

D) Düz anlatım

E) Soru-cevap

8. Bir öğrenci sosyal bilgiler dersinde Mimar Sinan'ın eserlerini ve yaşadığı dönemi öğreniyor. Türkçe dersinde Mimar Sinan'la ilgili bir okuma metni işleniyor. Öğrenci Türkçe dersiyle ilgili önceden bir hazırlık çalışması yapmadığı hâlde o derste işlenen metni çok iyi kavrıyor.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Zihinde canlandırma

B) Bilişsel öğrenme

C) Bütün hâlinde görme

D) Olumlu aktarma

E) Pekiştirme

9. Bir şiirin dizelerini karıştırarak öğrencilerinden dizeleri anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde sıraya koymalarını isteyen öğretmen hangi iki temel beceriyi geliştirmeye yönelik etkinlik yapmış olur?

A) Problem çözme - Karar verme

B) Araştırma - Karar verme

C) Problem çözme - Araştırma

D) Eleştirel düşünme - Araştırma

E) Araştırma - İletişim kurma

10. Öğrencilerden yaşadıkları yerin tarihî mekânları, doğal güzellikleri hakkında bilgi toplayarak sınıf ortamında bu hazırlıkları sunmalarını isteyen öğretmen aşağıdaki konuşma yöntemlerinden hangisini uygulamış olur?

A) Serbest konuşma

B) Yaratıcı konuşma

C) Güdümlü konuşma

D) Kelime havuzundan seçerek konuşma

E) İkna edici konuşma

11. Türkçe dersinde tartışma yönteminin en önemli katkısı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Öğrencilerin konuşma kurallarını uygulamasını sağlar.

B) Kalıcı öğrenmeyi sağlar.

C) Öğrencilerin farklı duygu ve düşüncelere saygı duymasını sağlar.

D) Öğrencilerin empati yeteneğini geliştirir.

E) Dersi tekdüzelikten kurtarır.

12. 6. sınıf Türkçe dersinde sıfatlar konusunu işleyen öğretmen öğrencilerinin bu konuda hazır bulunuşluklarının yeterli olmadığını görür ve öğrencilerin kendi kendilerine çalışmakla da konuyu öğrenemeyeceklerini anlar.

Bu durumda öğretmenin uygulayabileceği en etkili öğretim yöntem ve tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Balık kılçığı

B) Drama

C) Tartışma

D) Düz anlatım

E) Araştırma-inceleme

13. Türkçe öğretmeninin 7. sınıf düzeyinde etkinlik yaptırırken aşağıdaki dil bilgisi kazanımlarından hangilerine yönelik uygulamalara başvurması <u>beklenmez</u>?

A) Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

B) Fiillerin anlam özelliklerini fark eder.

C) Zarfların metnin anlamına olan katkısını açıklar.

D) Çekim eklerinin işlevlerini ayırt eder.

E) Basit, türemiş ve birleşik fiilleri ayırt eder.

14. Aşağıdakilerden hangisi dil bilgisi öğretimindeki temel ilkelerden biri <u>olamaz</u>?

A) Dil bilgisi konuları cümle ve metinlerle değil, ses ve sözcüklerle örneklenerek işlenmelidir.

B) Dil bilgisi diğer beceri alanlarıyla bütünlük içinde verilmelidir.

C) Dil bilgisi kuralları örneklerle uygulamalı olarak verilmelidir.

D) Dil bilgisi konuları kolaydan zor olana doğru işlenmelidir.

E) Dil bilgisi soyut olduğu için konular somutlaştırılarak işlenmelidir.

15. Yapılandırmacılığın uygulama şekillerinden biri olan 5E modeli, giriş, keşfetme, açıklama, derinleşme ve değerlendirme isimli beş aşamadan oluşur. Türkçe dersinde öğretmen, Antalya ile ilgili metne başlarken sorularla öğrencilerin Antalya ile ilgili neler bildiklerini öğrenmiştir. Sonra öğrencilerin metni birlikte çalışmaları için uygun ortamı hazırlayıp çalışmalarını takip etmiştir. Daha sonra öğrencilerin öğrendiklerini kullanmalarını sağlayarak bilgi ve becerilerini değerlendirmiştir.

5 E modelini uygulayan öğretmen aşağıdaki aşamalardan hangisine yönelik bir etkinlik yapmamıştır?

A) Giriş

B) Keşfetme

C) Açıklama

D) Derinleşme

E) Değerlendirme

16. Hakan Öğretmen, edebiyatın kişilik gelişime katkısı konulu bir konuşma yapmak üzere bir edebiyat profesörünü okuluna davet etmiştir. Öğrencilerine sınıfa, ne zaman ve kimin hangi konu ile ilgili geleceğini önceden söylemiş, ayrıca onlardan konu ile ilgili sorular hazırlamalarını istemiştir.

Hakan Öğretmen'in düzenlediği etkinlik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Forum

B) Panel

C) Kollekyum

D) Münazara

E) Konferans

17. Bu öğretim yönteminde genellikle öyküleyici metinlerde kahramanların yüz yüze oldukları ikilemli durumların aydınlatılması, öğrencilerin böyle bir durumda nasıl davranmaları gerektiği konusunda doğru düşünme ve karar verme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanır. Sınıf ortamında öğrencilerin ikilemli durumla ilgili görüşlerini ortaya koyması, farklı çözüm yollarının aranması ve değerlendirilmesi çalışmalarında demokratik bir ortam sağlanır. Bu yöntemi kullanan öğretmen, öğrencilerin konunun dışına çıkmamasına özellikle özen gösterir.

Bu parçada tanımlanan öğretim yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tartışma yöntemi

B) Beyin fırtınası

C) Tam öğrenme

D) İşbirlikli öğrenme

E) Araştırma-inceleme

18 ve 19. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Ayşegül Öğretmen, konuşma eğitiminde öğrencilerin, küresel sorunlar karşısında farklı düşünme ve çözüm üretme becerilerini geliştirmek istemektedir. Bunun için küresel ısınma ile ilgili kısa bir film izlettikten sonra bunun üzerine konuşma eğitimi etkinlikleri yapmıştır.

18. Ayşegül Öğretmen'in uyguladığı öğretim yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Proje tabanlı öğrenme

B) Buluş yoluyla öğrenme

C) Probleme dayalı öğrenme

D) İşbirlikli öğrenme

E) Yaşam boyu öğrenme

19. Ayşegül Öğretmen'in küresel ısınma ile ilgili olarak öğrencilerin çözüm önerilerini birbirleriyle tekrara düşmeden anlattıkları konuşma etkinliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güdümlü konuşma

B) Yaratıcı konuşma

C) Serbest konuşma

D) İkna ederek konuşma

E) Empati kurarak konuşma

20. Probleme dayalı öğrenme ile planlı yazma ve değerlendirme modelinin düşünme ve yazma süreci yönünden ortak noktaları vardır.

Her iki modelin aşamalarına yönelik aşağıda verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Problemin hissedilmesi-Paylaşma

B) Problemle ilgili hipotezler kurma-Yazma taslağı oluşturma

C) Problemle ilgili bilgi toplanması-Hazırlık

D) Problemin parçalarının neler olduğunun belirlenmesi-Araştırma

E) Problemin tanımlanması-Planlama

ÇÖZÜMLER

1. Öncüldeki bilgilere göre özellikle tam öğrenme modelinde sınıftaki bir öğrenci bir konuyu öğrenmeden diğer konuya geçiş olmaz. Bu şekilde tüm öğrencilerin konuyu öğrenmesi amaçlanır ve öğrenciler arasında öğrenme çıktıları yönünden eşitlik ve eşgüdüm sağlanır. Fakat bu durum hızlı öğrenen öğrencileri yavaşlatabilir ve sıkılmalarına neden olabilir. Ayrıca öğrenme etkinlikleri ile ilgili sürekli dönüt verilmesi öğrencilerin özgüvenlerini olumlu yönde etkiler.

   Cevap B

2. Metindeki görseller anlamı kavramayı hızlandırma bakımından önemlidir.

   Cevap C

3. Balık kılçığı, genellikle sorunların nedenlerini ve sonuçlarını belirlemede kullanılır. Bilgilendirici veya öyküleyici metinlerde sebep-sonuç, benzer-farklı, iyi-kötü olay ve durumları karşılaştırmak için kullanılır. Bunun için kullanılacak en uygun teknik balık kılçığıdır.

   Cevap C

4. Anahtar kelimelerle yapılan okuma etkinlikleri, metni anlama basamağının hazırlık aşamasında ön öğrenmeleri harekete geçirmede kullanılır. Anahtar kelimeler metnin içeriği hakkında ipuçları verir. Böylece okuyucu zihinsel olarak okuduğunu kavramaya hazırlar veya kavranan konunun alt kavramlarıyla zihinde yapılanmasını sağlar.

   Cevap B

5. Önceden edinilmiş bilgilerle sonradan öğrenilen bilgilerin birbirini desteklemesi, tutarlı olması gerekir. Ayrıca, bilgi kaynağı verdiği bilgiyle ilgili tutarsız davranış gösterirse alıcı o bilgiyi kalıcı hâle getirerek içselleştiremez, dengelemeyi yapamaz.

   Cevap A

6. Öze dönük zekâ kişinin kendini tanıması, kendisi hakkındaki düşünce, bilgi ve becerileri ile çevresine uyum gösterme yeteneğidir. Bu zekâ türü gelişmiş olan kişilerden; kendini objektif olarak değerlendirmesi, güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olması beklenir.

   Cevap E

7. Tam öğrenme modelinde konuya başlamadan önce konuyla ilgili olarak öğrencilerin ön öğrenmeleri ve tutumları belirlenir ve derse başlanır. Bu modelde her öğrencinin bilgiyi edinmesi önemli olduğundan her öğrenciye söz hakkı vererek derse katılımları sağlanır.

   Cevap A

8. Bir alandaki öğrenmenin bir başka alandaki öğrenmeyi kolaylaştırmasına olumlu transfer denir. Paragraftaki durumda Sosyal Bilgiler dersinde Mimar Sinan'la ilgili öğrenilen bilgiler Türkçe dersindeki metinle ilgili öğrenmeyi kolaylaştırmıştır.

   Cevap D

9. Şiir dizelerinin karıştırılması sonra düzenlenmesi problem çözmeyle ilişkilidir. Şiirin anlamlı bir şekilde sıralanmasını sağlamak olayların öncelik ya da sonralık sırasını belirleme, karar verme becerisini geliştirmeye yöneliktir.

   Cevap A

10. Öncülde öğretmenin bir konuyu seçerek sınıfın günde mine alması söz konusudur. Yaratıcı konuşmada her öğrenci bir önceki arkadaşının konuyla ilgili söylediklerine yeni bir bakış açısı getirir. Serbest konuşmada öğrenciler kendi seçtikleri konuda duygu, düşünce ve hayallerini anlatırlar. Kelime havuzundan seçerek konuşmada öğretmenin oluşturduğu kelime havuzundan seçtikleri kelimeleri kullanarak konuşma yaparlar. İkna edici konuşmada deliller ve sayısal verilerle konuşmanın desteklenmesi gerekir. Öncülde verilen bilgi güdümlü konuşma ile örtüşmektedir. Konuyu öğretmenin belirlemiş olması, öğrencilerin bununla ilgili bilgi toplaması ve sunması güdümlü, rehberlikli konuşmaya örnektir.

    Cevap C

11. Seçeneklerdeki bütün ifadeler tartışma yönteminin yararlarındandır. Ancak öğrencilerin birbirlerinin düşüncelerini anlamayı, paylaşmayı ve saygı duymayı öğrenmesi tartışma yönteminin öğrenciye en önemli katkısıdır.

Cevap C

12. Öğrencilerin konuyu kendi kendilerine çalışmakla öğrenemeyecekleri durumlarda öğretmenin konuyu düz anlatımla anlatması, öğrencileri aktif hâle getirecek diğer yöntemlere gerekirse daha sonra başvurması doğru olur.

Cevap D

13. Türkçe Öğretim Programı'nda dil bilgisi ile ilgili kazanımlar sınıf düzeylerine uygun olarak basitten karmaşığa, somuttan soyuta, kolaydan zora bir sıra izleyecek biçimde sınıflandırılmıştır. Bu bağlamda her kazanımın hedef kitlenin eviyesine uygun biçimde edindirilmesi gerekmektedir. Buna göre B, C, D ve E seçeneklerinde verilen kazanımlar 7. sınıf düzeyine uygun iken A seçeneğinde verilen "Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar." kazanımı 8. sınıf düzeyine ait bir kazanımdır. Dolayısıyla Türkçe öğretmeninin 7. sınıf düzeyinde bu kazanıma yönelik uygulama yaptırması beklenmez.

Cevap A

14. Dil bilgisi konularının diğer dil becerileriyle ilişkilendirilebilmesi için cümle ve metinlerle örneklendirilmesi gerekir.

Cevap A

15. Örnek olayda Türkçe öğretmeni Antalya ile ilgili metinlere yönelik sorularıyla zihinsel hazırlık yaparak konuya giriş yapmıştır. Ortamı düzenleyerek, öğrencilerin paylaşımda bulunmalarıyla keşfetme aşamasını gerçekleştirmiştir. Öğrencilerin öğrendiklerini kullanmaları derinleşme ile ilgilidir. Öğretmen bu bilgi ve becerileri değerlendirerek değerlendirme aşamasını yerine getirmiştir. Ancak konu ile ilgili açıklamaya yer vermemiştir.

Cevap C

16. Edebiyat, sanat ve bilimle ilgili bir alan uzmanının tek başına yaptığı bir konuşma ile gerçekleştirilen etkinliklere konferans denir.

Cevap E

17. Tartışma yönteminde, birbirine zıt görüşlerin bulunduğu bir konuda, demokratik ortamın ilkelerine dikkat ederek, başkalarının düşüncelerine saygı göstererek ve konu dışına çıkmadan konuşmaya dikkat edilir.

Cevap A

18. Küresel ısınma ile ilgili sorunu analiz etmek, çözümü için hipotezler üretmek probleme dayalı öğrenme kuramına dayalı öğretim etkinliğidir.

Cevap C

19. Bir sorunla ilgili farklı bakış açıları ve çözümler üretmek için tekrara düşmeden yapılan konuşma etkinliği yaratıcı konuşmadır.

Cevap B

20. Problemin hissedilmesi, yazma sürecinde konunun belirlenmesi, tanımlanması yani hazırlık aşamasına denk gelir.

Cevap A

TEST 2

1. **Aşağıdakilerden hangisi** "kendi konuşmasını değerlendirme"**ye yöneliktir?**

   A) Canlandırma

   B) Münazara

   C) Röportaj yapma

   D) Diyalog kurma

   E) Kontrol listesi oluşturma

2. Birey toplum içinde yer edinmek, insanlarla etkileşime geçmek ve başkalarının davranışlarını yönlendirmek için dil öğrenir.

   Dil edinimiyle ilgili bu görüş aşağıdakilerden hangisine aittir?

   A) Psikolingüistik

   B) Davranışçılık

   C) Sosyolingüistik

   D) Etkileşimcilik

   E) Anlamsal-Bilişselcilik

3. Türkçe öğretmeni Emre Bey, dört temel dil becerisini bir zincirin halkaları olarak değerlendirir ve derslerinde de bu becerileri bir bütün halinde işler. Bu doğrultuda derslerinde öğrencilerine sık sık yüksek sesle okuma etkinliği yaptırır.

   Emre Bey'in derslerinde uyguladığı bu etkinliğin aşağıdakilerden hangisinin geçekleşmesine katkı sağlaması <u>beklenmez</u>?

   A) Çekingen öğrenciler derse daha etkin katılır.

   B) Öğrenciler metnin türüne uygun okumayı kavrar.

   C) Öğrenciler sözcüklerin doğru telaffuzunu öğrenir.

   D) Öğrencilerin dinleme becerisi gelişir.

   E) Öğrenciler hızlı okuma tekniklerinden yararlanır.

4. **Öğrencilerinin** "etkin dinleme/izleme alışkanlığını kazanmayla" **ilgili yetkinliklerini değerlendirmek isteyen Türkçe öğretmeni Melih Bey'in başvurabileceği ölçme araçları arasında aşağıdakilerden hangisi <u>bulunmaz</u>?**

   A) Eşleştirmeli testler

   B) Gözlem formları

   C) Çoktan seçmeli testler

   D) Kısa cevaplı sorular

   E) Açık uçlu sorular

5. Öğretmen Türkçe dersinde "Küçük Prens" adlı okuma metnini işler. Yazma etkinlikleriyle ilgili olarak da öğrencilerinden, Küçük Prens'in sınıfa geldiğini ve kendileriyle karşılıklı konuştuğunu hayal etmelerini ve bunula ilgili duygu ve düşündüklerini yazmalarını ister.

   Bu parçada sözü edilen yazma etkinliği aşağıdakilerden hangisidir?

   A) Tahmin etme

   B) Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma

   C) Bir metni farklı bir türde yeniden yazma

   D) Serbest yazma

   E) Metni farklı bir bakış açısıyla yeniden yazma

6. Murat Öğretmen, öğrencilerinin söz varlıklarını zenginleştirme ile ilgili kazanımlarını değerlendirmek istemektedir.

   Buna göre Murat Öğretmen'in aşağıdaki değerlendirme araçlarından hangisine başvurması <u>beklenmez</u>?

   A) Açık uçlu sorular

   B) Standart test

   C) Kısa cevaplı sorular

   D) Proje değerlendirme formu

   E) Tutum ölçeği

7. Türkçe öğretmeni okuma becerisinin gelişimine yönelik sınıf içi etkinliklerde söz korosu, tartışarak okuma, grup olarak okuma tekniklerinden yararlanmaktadır.

   Bu etkinliklerin aşağıdaki ilkelerden hangisini gerçekleştirmeye yönelik olduğu söylenebilir?

   A) Bütünlük

   B) Hayatilik

   C) Değerlendirme

   C) İş birliği

   E) Güncellik

8. Okuma stratejisi belirlenirken aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz?

A) Okuma amacı

B) Bireysel kaygılar

C) Metin türü

D) Öğretim programı

E) Okuyucunun zamanı

9. Öğrenciler, okudukları metinde geçen kahramanları kişilik, fizikî görünüm ve olaya olan etkileri gibi unsurlar yönüyle karşılaştırır. Bu karşılaştırma yapılırken karşılaştırma şeması kullanılır. Bütün bunlara göre kurgu metinde geçen kahramanlardan hangileri çıkarılırsa nasıl sonuçlar doğabileceği tartışılır.

Bu etkinlik aşağıdaki kazanımlardan hangisine yöneliktir?

A) Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.

B) Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.

C) Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.

D) Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.

E) Okuduklarındaki örtülü anlamları bulur.

10.

I. Sınıfların kalabalık olması

II. Dinleme eksikliği

III. Okuma eksikliği

IV. Yerel ağız kullanımı

V. Testlere yönelik eğitim anlayışı

Yukarıda verilenlerden hangileri konuşma eğitiminde karşılaşılan öğrenci merkezli güçlüklerdir?

A) I - II - III - IV - V B) II - IV - V

C) II - III - IV D) I - II - IV - V

E) II - III - IV - V

11. Aşağıdakilerden hangisi konuşma sırasında uygulanması gereken kurallardan biri değildir?

A) Konuşma için hazırlık yapma

B) Konuşma yöntemini belirleme

C) Dinleyiciler ile göz teması kurma

D) Sesine duygu tonu katma

E) Yazım ve noktalama kurallarına dikkat etme

12. Bir çocuğun dil gelişimiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Çocuk okula konuşma ve dinleme gibi becerileri belli bir düzeyde öğrenerek gelir.

B) Çocukların konuşmalarında yerel ağız unsurları görülebilir.

C) Okula başladıklarında öğrencilerin yerel ağız özelliklerini tamamen terk edip ölçünlü dilin dışına çıkmaması sağlanmalıdır.

D) Çocuklar; heyecan, hazırlıksızlık, bilgisizlik, anlatımda yetersizlik gibi nedenlerle dağınık bir konuşma sergileyebilirler.

E) Öğrenciler, konuşmaları sırasında, kavrama eksikliği nedeniyle kimi ayrıntıları atlayabilirler.

13. Türkçe öğretiminde bireylerin ilgi, istek ve ihtiyaçları; yetenek, hazır bulunuşluk gibi bireysel farklılıkları ya da gelişim düzeyleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

A) Millî değerlere uygunluk

B) Yakından uzağa

C) Basitten karmaşığa

D) Hedef kitleye görelik

E) Somuttan soyuta

14. Nasrettin Hoca bundan yedi yüz yıl kadar önce Sivrihisar ilçesinin Hortu Köyü'nde doğmuş, bir süre Sivrihisar'da bulunmuş. Sonra ölene dek Akşehir'de yaşamış ve orada ölmüştür. Mezarı da Akşehir'dedir. Türk halkı Nasrettin Hoca'yı öyle sevmiş öyle benimsemiş ki Hoca'yı kendisi, kendisini de Hoca saymış.

Bu parça aşağıdaki becerilerden en çok hangisini geliştirmeye yönelik kullanılabilir?

A) Girişimcilik

B) Karar verme

C) Millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı olma

D) Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma

E) Problem çözme

15. Zarf konusunu işleyen bir Türkçe öğretmeni sınıfı beşer kişilik gruplara ayırmıştır. Her öğrenci bir zarf türünü öğrenmekle görevlendirilmiştir. Gruplarda aynı görevi alan öğrenciler bir araya gelerek uzmanlık grupları oluşturmuş ve kendilerine verilen görevi yirmi dakika boyunca çalışarak öğrenmiştir. Daha sonra kendi gruplarına dönerek öğrendikleri konuları arkadaşlarına anlatmıştır.

Öğretmen iş birlikli öğrenme tekniklerinden hangisini kullanmıştır?

A) Ayırıp birleştirme

B) Birlikte öğrenme

C) Öğrenci ekip çalışması

D) Düşün, eşleş, paylaş

E) Karşılıklı sorgula

16. Aşağıdakilerden hangisi "Probleme Dayalı Öğrenme ve Planlı Yazma ve Değerlendirme" **öğretim yaklaşımlarının temel özelliklerinden biri değildir?**

A) Hem ürün hem de süreç önemlidir.

B) Öğretmen ve öğrenci birlikte çalışırlar.

C) Süreç derinlemesine çalışılarak yürütülür.

D) Bilgi, kavrama ve uygulama düzeyinde ürün elde edilir.

E) Eğitim, yazma programı esnek bir biçimde hazırlanır.

17. Aşağıda sıralanan öğretim yöntem ve tekniklerinin hangileri konuşma eğitiminde uygulandığında, öğrencilerde çevrelerinde yaşanan olumsuzluklara karşı duyarlılık, toplumda yaşanan sorunlara çözüm önerme, kendisinin de bir şeyler üretebileceğine yönelik özgüven oluşturma becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlar?

A) Örnek olay inceleme ve işbirlikli öğrenme

B) Müze eğitimi ve tartışma yöntemi

C) Soru yanıt ve büyük grup tartışması

D) Münazara ve panel

E) Görüş geliştirme ve sunuş yöntemi

18 ve 19. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Funda Öğretmen, öğrencilerine göç konusu ile ilgili kısa bir film izletmiş, ardından göç eden ailelerin çocuklarının eğitim sorunları ve çözümü ile ilgili sınıfça tartışma ortamı sağlamıştır. Bu etkinliklerin ardından bu olayın çözümüne ilişkin yazma etkinliği yaptırmıştır.

18. Funda Öğretmen'in yazma etkinliğinde yararlandığı öğretim tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) İş birlikli öğrenme

B) Sunuş yoluyla öğrenme

C) Örnek olay inceleme

D) Beyin temelli öğrenme

E) Beyin fırtınası

19. Öğretmenin kullandığı yazma tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yaratıcı yazma

B) Eleştirel yazma

C) Serbest yazma

D) Duyulardan hareketle yazma

E) Güdümlü yazma

20. Aysun Öğretmen, yazılı anlatım çalışmalarının ilk birkaç etkinliğinde öğrencilere kendisi bir yazma taslağı oluşturuyor. Daha sonraki etkinliklerde öğrencilerle birlikte bir yazma konusunu, konunun temel kavramlarını belirliyor ve yazma taslağı oluşturmada onlara yardımcı oluyor. Yazarken takıldıkları yerlerde onları sorularla yönlendiriyor.

Aysun Öğretmen'in uyguladığı öğretim yöntem ve tekniği hangi seçenekte doğru verilmiştir?

A) Güdümlü yazma

B) Yaratıcı yazma

C) Soru-cevap yöntemi

D) Sunuş yöntemi

E) Proje çalışması

ÇÖZÜMLER

1. Canlandırma sesini ve beden dilini etkili kullanmaya, röportaj yapma ve münazara hazırlıklı konuşmalar yapmaya, diyalog kurma etkinliği ise kendini sözlü olarak ifade etme alışkanlığı kazanmaya yönelik etkinliklerdir. Kontrol listesi oluşturma kendi konuşmasını değerlendirmeye yönelik kazanımların değerlendirilmesine yönelik bir çalışmadır.

Cevap E

2. Dil ediniminin, insanların toplumsal yaşantı içinde yer edinme ve başkaları ile etkileşime geçip onları yönlendirme amacına yönelik olduğunu savunan kuram, "sosyolingüistik"tir.

Cevap C

3. Gerek evde tek başına, gerek sınıfta gerekse topluluk önünde sesli okuma etkinliği yapan öğrencide A, B, C ve D seçeneklerindeki kazanımların oluşması beklenir. Öğrencinin E seçeneğinde yer alan hızlı okuma tekniklerinden yararlanabilmesi için öğrenciye sesli okuma değil sessiz okuma yaptırılması gerekir.

Cevap E

4. Etkili dinleme/izleme alışkanlığını kazanmayla ilgili becerilerin değerlendirilmesinde; açık uçlu, çoktan seçmeli ve kısa cevaplı sorular, eşleştirmeli testler sorular kullanılabilir. Gözlem formları daha çok konuşma becerisini değerlendirmede kullanılır.

Cevap B

5. Öğrenciler, okumuş oldukları Küçük Prens adlı metinden yola çıkarak yazılarını oluşturacakları için bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma tekniği kullanılmalıdır.

Cevap B

6. Tutum ölçekleri, öğrencilerin bir konuya yönelik duygusal durumlarını, olumlu ya da olumsuz yaklaşımlarını belirlemek amacıyla kullanılır. Söz varlığının tutum ölçeğiyle ölçülmesi mümkün değildir.

Cevap E

7. Öncülde verilen açıklamadaki okuma teknikleri öğrencilerin bir arada, bir grup olarak gerçekleştirebilecekleri etkinlikleri kapsamaktadır. Bu bağlamda söz konusu okuma tekniklerinden faydalanılması, Türkçe öğretimindeki iş birliği ilkesine uygunluk gösterir.

Cevap C

8. Okuma stratejileri okuyucunun metni daha iyi anlamasını ve okuma kusurlarını gidermesini amaçlar. Amaca uygun okumak, bireysel farklılıkları dikkate almak, metnin türüne göre okuma biçimini belirlemek ve okuyucunun zamanına ve okuma hızına göre okumayı biçimlendirmek için okuma stratejileridir. Öğretim programı okuduğunu anlamak için kullanılacak stratejiyi belirlemede bir ölçüt değildir.

Cevap D

9. Verilen etkinlik olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirlemeye yönelik uygulamalar içermektedir.

Cevap B

10. Sınıfların kalabalık olması ve testlere yönelik eğitim anlayışı okul ve eğitim sisteminden kaynaklı güçlükler arasında sayılırken; dinleme, okuma eksikliği ve yerel ağız kullanımı öğrenciden kaynaklı güçlüklerdir.

Cevap C

11. Yazım ve noktalama kurallarına dikkat etme, okuma becerisine yönelik bir çalışmadır. Konuşmada bunun yerine vurgu ve tonlamaya dikkat etme söz konusudur.

Cevap E

12. Öğrenciler okula başlayana kadar aile çevresinde karşılaştığı dili öğrenir. Bu dilde yerel ağız özelliklerinin bulunması da doğaldır. Öğrencilerin yerel ağız özelliklerini terk edip standart (ölçünlü) dil ile konuşmaları zaman içerisinde gerçekleşir. Bu değişimin okul başlar başlamaz gerçekleşmesini beklemek öğrenciler üzerinde baskı oluşturur.

Cevap C

13. Türkçe öğretiminde bireylerin ilgi, istek ve ihtiyaçları; yetenek, hazır bulunuşluk gibi bireysel farklılıkları ya da gelişim düzeyleri göz önünde bulundurulması hedef kitleye görelik ilkesine uygundur. Türkçe derslerinde dil becerilerinin geliştirilmesi sürecinde metinlerin seçimi, dil bilgisi kurallarının seçiminde bu ilkenin göz önünde bulundurulması oldukça önemlidir.

Cevap D

14. Parçada Nasrettin Hoca'nın Türk halkının ortak kültürünü yansıtan bir kişilik olduğu belirtilerek onun millî bir değer olması vurgulanmıştır.

Cevap C

15. İş birlikli öğrenme yaklaşımının ayrılıp birleşme tekniğinde konu alt başlıklara ayrılır. Oluşturulan başlık sayısı kadar öğrenci sayısına sahip gruplar oluşturulur. Gruplardaki her öğrenciye belirlenen alt başlıklardan biri uzmanlık alanı olarak verilir. Her öğrenci ilgili başlığa çalışır ve diğer gruplarda aynı başlıktan sorumlu olan öğrencilerle bir araya gelip uzman grupları oluşturur. Uzman grupta çalışıldıktan sonra edinilen bilgiler grup arkadaşlarına aktarılır.

Cevap A

16. D seçeneğinde "Bilgi, kavrama ve uygulama düzeyinde ürün elde edilir." denilmektedir. Oysa her iki öğrenme modeli de analiz, sentez ve değerlendirme üst düzey bilişsel becerilerin kullanımını gerektirir.

Cevap D

17. Örnek olay inceleme ve iş birlikli öğrenme yöntemleri hem problem çözme hem de birlikte düşünme, karar verme ve çalışmayı özendiren öğretim yöntemleridir.

Cevap A

18. Öğretmenin yazma için kullandığı kısa film örnek olay ortaya koymaktadır. Etkinlikte öğretmen filmde ortaya konulan ve öğrenciler tarafından tartışılan bir olayın incelenmesini sağlamaktadır.

Cevap C

19. Olayın ne olduğu, nedenleri ve çözüm önerileri sınıfta tartışıldığı için yapılacak yazma etkinliği güdümlü yazma olur.

Cevap E

20. Yazma çalışmaları öğrencilerle birlikte yürütüldüğü için güdümlü (rehberlikli) yazma tekniği kullanılır.

Cevap A

TEST 3

1. **Aşağıdakilerden hangisi metinsellik ilkelerinden biri değildir?**

   A) Bağdaşıklık
   B) Tutarlılık
   C) Amaçlılık
   D) Bilgilendiricilik
   E) Açıklık

2. Öğrencilerinden okudukları metni özetlemelerini isteyen Ayşe Öğretmen özet çıkarma için (I) metnin iyice anlaşılmış olması, (II) etkileyici ifadelere ve tekrarlara yer verilmesi, (III) özetin ana fikri kapsayacak şekilde bütünlük içermesi ve (IV) kişisel görüş ve düşüncelerin planlı bir şekilde yer alması gerektiğini vurgular.

   Buna göre Ayşe Öğretmen'in özet çıkarma için yaptığı uyarılardan hangileri yanlıştır?

   A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
   D) II ve IV E) II, III ve IV

3. Şule Öğretmen, öğrencilerinden okuma sırasında metinde işlenen düşünceleri tutarlılık, örneklerin uygunluğu ya da yeterliliği bakımından değerlendirmelerini ister.

   Buna göre Şule Öğretmen öğrencilerinden aşağıdaki okuma yöntemlerinden hangisini kullanmalarını istemektir?

   A) Paylaşarak okuma
   B) Sorgulayıcı okuma
   C) Bağımsız okuma
   D) Yansıtıcı okuma
   E) Sessiz okuma

4.
   I. İletişim becerilerini geliştirmek
   II. Anlama becerilerini geliştirmek
   III. Eleştirel düşünme becerileri geliştirmek
   IV. Sosyal becerileri geliştirmek

   Yukarıdakilerden hangileri okuma öğretiminin amaçlarındandır?

   A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
   D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

5 ve 6. soruları aşağıdaki etkinliğe göre cevaplayınız.

Sınıfça "120" adlı filmi izlemeye giden öğrenciler den;

1) Filmin onlarda uyandırdığı hisleri anlatan bir şiir yazmaları,

2) Filmin karakterlerinden birinin yerine kendilerini koyarak bir "günce" yazmaları istenir.

5. **Birinci etkinlikte uygulanan yazma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Kontrollü yazma
   B) Duyulardan hareketle yazma
   C) Bir metni kendi ifadeleriyle yeniden oluşturma
   D) Eleştirel yazma
   E) Serbest yazma

6. **Her iki etkinlik birlikte düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisine yönelik bir çalışma yapıldığı söylenebilir?**

   A) Yazma kurallarını uygulama
   B) Planlı yazma
   C) Farklı türde metinler yazma
   D) Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma
   E) Kendi yazdıklarını değerlendirme

7. Etkinlik: Soru Hazırlama

   Uygulama: Konuyla ilgili yazıda cevabı olacak sorular hazırlanır.

   Amaç: Planlı yazma

   Bu etkinlik "planlı yazma"**nın hangi aşamasıyla doğrudan ilgilidir?**

   A) Hazırlık
   B) Planlama
   C) Geliştirme
   D) Düzeltme
   E) Sunum

8 ve 9. soruları aşağıdaki etkinliğe göre cevaplayınız.

Öğretmen yabancı kelimelerin çokça kullanıldığı bir metni öğrencilerine dağıtır ve okuma sırasında yabancı kelimelerin altını çizmelerini ister. Okumanın bitiminde bu kelimelerin bir listesini tahtaya çıkarır ve öğrencilere Türkçe karşılıklarını sorar. Sonra da "Siz olsaydınız bu metni nasıl yazardınız?" sorusunu sorar ve öğrencilerine verdikleri cevap doğrultusunda bir metin yazmalarını söyler.

8. Öğretmen bu etkinlikle yazma eğitiminde aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

A) Planlı yazma
B) Yazma kurallarını uygulama
C) Farklı türlerde metinler yazma
D) Kendi yazdıklarını değerlendirme
E) Yazım ve noktalama kurallarını uygulama

9. Öğretmen aşağıdaki yazma türlerinden hangisine yönelik bir etkinlik yaptırmıştır?

A) Tahminde bulunma
B) Yaratıcı yazma
C) Bir metinden hareketle yeni metin oluşturma
D) Bir metni kendi ifadeleriyle yeniden oluşturma
E) Eleştirel yazma

10. Ahmet bir yüksek lisans öğrencisidir ve doktoraya başvurabilmesi için dinleme, okuma, yazma ve konuşma olmak üzere dört temel beceriden oluşan yabancı dil sınavının her becerisinden yeterli puanı alması gerekmektedir. Fakat girdiği her sınavın dinleme kısmında yeterli puanı alamamaktadır. Bu durumu hocasıyla paylaştığında hocası Ahmet'e dinleme öncesinde soruları okumasını ve sorularda cevaplanması istenilen noktalara odaklanmasını önermiştir.

Buna göre Ahmet'in hocası ona aşağıdaki dinleme yöntemlerinden hangisini önermiştir?

A) Eleştirel dinleme
B) Katılımlı dinleme
C) Empatik dinleme
D) Seçici dinleme
E) Yaratıcı dinleme

11. Dönemin başında derslere başlamadan önce öğrencilerinin Türkçe dersiyle ilgili duygu ve düşüncelerini öğrenmek isteyen öğretmenin kullanması gereken en uygun ölçme aracı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gözlem formu
B) Yazılı değerlendirme
C) Sözlü değerlendirme
D) Tutum ölçeği
E) Öz değerlendirme

12. Türkçe öğretiminde her etkinliğin en az zaman, en az emek ve en az malzeme harcanarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bunun sağlanması için doğru yöntemlerin belirlenmesi oldukça önemlidir.

Bu açıklamada aşağıdaki ilkelerin hangisinden söz edilmektedir?

A) Ekonomiklik
B) Güncellik
C) Açıklık
D) İş birliği
E) Etkileşim

13. Öğretmeni Murat'tan izlediği bir filmi veya okuduğu bir kitabı olumlu veya olumsuz özellikleriyle değerlendiren bir konuşma yapmasını ister.

Bu etkinlikte öğretmenin uyguladığı konuşma yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güdümlü konuşma
B) Yaratıcı konuşma
C) Eleştirel konuşma
D) Katılımlı konuşma
E) Empati kurarak konuşma

PEGEM AKADEMİ

14. Çocukların, dili sözel davranışlarının ardından çevrelerindeki kimselerce ödüllendirildiği için öğrendiğini savunan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Davranışçılık B) Etkileşimcilik

C) Sosyolingüistik D) Psikolingüistik

E) Anlamsal-Bilişselcilik

15. Ercan Öğretmen, Karadeniz Bölgesinde kurulması planlanan nükleer enerji santralı ile ilgili bir konuşma eğitimi çalışması yapmayı planlamaktadır. Bu etkinlikte öğrencilerin hem duygudaşlık kurma ve sorunlar karşısında sabırlı ve esnek düşünme becerilerini geliştirmek istemektedir.

Ercan Öğretmen'in konuşma eğitiminde kullanabileceği en uygun öğretim tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Örnek olay inceleme

B) Gösterip yaptırma

C) Altı şapkalı düşünme

D) Beyin fırtınası

E) Görüş geliştirme

16. Okuma eğitiminde metinde geçen temel noktaları belirginleştirmek, verilen bilgileri sınıflandırmak ve birbiriyle ilişkilendirerek akılda kalıcı hâle getirmek için kullanılabilecek öğretim tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) 5N1K

B) Soru-cevap yöntemi

C) Gösterip yaptırma

D) Kavram haritası

E) Örnek olay inceleme

17. Ali Öğretmen, öğrencilerine bir hikâye okuttuktan sonra yaratıcı düşünme ve konuşma becerilerini geliştirmek amacıyla hikâyede geçen olay ve durumları metne tamamen bağlı kalmadan canlandırmalarını istemiştir?

Ali Öğretmen'in başvurduğu yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir metinden yeni bir metin üretme

B) Gösterip yaptırma

C) Rol yapma

D) Katılımlı konuşma

E) Dramatize etme

18. Metindeki işlevlerinden hareketle zarflar konusunu işlemek isteyen Halil Öğretmen hangi öğretim yaklaşımı ve tekniğini kullanmalıdır?

A) Doğrudan öğretim-soru cevap

B) Buluş stratejisi-soru cevap

C) Problem çözme-gösterip yaptırma

D) Problem çözme-örnek olay

E) Sunuş stratejisi-küçük grup tartışması

19. Avrupa Dil Portfolyosu'na göre aşağıdakilerden hangisi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde en üst dil öğrenme seviyesini gösterir?

A) A1 B) A2 C) B1 D) B2 E) C1

20. Özge Öğretmen, 8. sınıf yazma eğitimi dersinde sınıfın farklı köşelerine kurduğu "deneme, makale, eleştiri ve sohbet yazma" masalarına öğrencileri altışar kişi olacak şekilde yerleştirmiştir. Her 10 dakikada bir masalara yerleştirdiği öğrencilerin çalışmalarını bırakıp diğer masaya geçmelerini ve bu masada diğer grubun yaptığı çalışmayı sürdürmelerini istemiştir. Bütün gruplar masaları dolaştıktan yazma çalışmaları sonlandırılmıştır. Daha sonra da yapılan çalışmalar sınıfça değerlendirilmiştir.

Özge Öğretmen, yazma eğitimi dersinde aşağıdaki öğretim tekniklerinden hangisini kullanmıştır?

A) İstasyon öğrenme tekniği

B) Serbest yazma tekniği

C) Kompozisyon yazma tekniği

D) Öykü yazma tekniği

E) Grup olarak yazma tekniği

ÇÖZÜMLER

1. Metinsellik ilkeleri bir söz yığınını metne dönüştüren özelliklerdir. Bunlar: Bağdaşıklık, tutarlılık, amaçlılık, kabul edilebilirlik, bilgilendiricilik, duruma uygunluk, metinler arasılıktır. Açıklık bir metinsellik ilkesi değildir.

Cevap E

2. Özet çıkarılırken etkileyici ifade ve tekrarlardan uzak durulur. Özeti çıkarılan bağlamın özünü bozmamak için ise kişisel görüş ve düşüncelere yer verilmez.

Cevap D

3. Metinde işlenen düşünceleri tutarlılık, örneklerin uygunluğu ya da yeterliliği bakımından değerlendirmeyi amaçlayan okuma yöntemi sorgulayıcı okumadır.

Cevap B

4. Soruda verilen tüm öncüller okuma öğretiminin amaçlarındandır.

Cevap E

5. Film, müzik, resim gibi yazılı olmayan herhangi bir uyarıcıdan yola çıkılarak metin oluşturma farklı duyulara hitap eden uyarıcıdan hareketle yazmayı sağlayan duyulardan hareketle yazmadır.

Cevap B

6. Şiir ve günlük gibi iki farklı türde metin oluşturmaları öğrencilere farklı türlerde metinler yazabilme becerisini kazandırır.

Cevap C

7. Yazmaya başlamadan önce yazıda ele alınacak konuyla ilgili sorular oluşturmak planlı yazmanın hazırlık aşamasında gerçekleştirilecek bir etkinliktir.

Cevap A

8. Yazılı anlatımda, Türkçe karşılığı olan ve dile henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin yerine Türkçesini kullanma, "yazma kurallarını uygulama" amacına yönelik uygulamalardandır.

Cevap B

9. Verilen etkinlikte metnin türüyle ilgili bir değişiklik yapmadan farklı kelimelerle metni yeniden yazma söz konusudur.

Cevap D

10. Seçici dinleme dinleyicinin önemli noktalar üzerinde yoğunlaşmasına ve konuyla ilgisiz düşüncelerden, durumlardan uzaklaşmasına imkân veren dinleme türüdür. Ahmet'in durumunda hocasının dinleme öncesi soruları okumasını önermesi dinleyicinin önemli noktalar üzerinde yoğunlaşmasına yardımcı olmasını sağlar.

Cevap D

11. Tutum ölçekleri, öğrencilerin bir konuya yönelik duygusal durumlarını, olumlu ya da olumsuz yaklaşımlarını belirlemek amacıyla kullanılır. Soruda Türkçe dersine yönelik duygu ve düşüncelerin öğrenilmesinden bahsedildiği için en uygun ölçme aracı tutum ölçeğidir.

Cevap D

12. Tüm eğitim öğretim faaliyetlerinde olduğu gibi Türkçe öğretiminde de en az çaba ile en çok verimin elde edilmesi amaçlanır. Bu, sınıf içinde sürenin kullanımından etkinlik süreçlerinde materyal edinimine kadar bütün bir süreçte etkilidir. Bu bağlamda Türkçe öğretimini en az zaman, en az emek ve en az malzeme harcayarak gerçekleştirmek ekonomiklik ilkesi ile ilişkilidir.

Cevap A

13. Eleştirel konuşma, belirli bir konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirerek yorum yapma, fikir ve çözüm üretme becerilerini geliştirmektir.

Cevap C

14. Dil edinimi süreçleri ile ilgili olarak birçok kuram ortaya atılmış, birçok fikir öne sürülmüştür. Bunlardan biri de çocukların, dili sözel davranışlarının ardından çevrelerindeki kimselerce ödüllendirildiği için öğrendiğini savunan görüştür. Bu görüş, dil edinimi kuramlarından davranışçılığa aittir. Davranışçı yaklaşıma göre öğrenme uyarıcı-tepki arasındaki bağ kurma işlemidir. Verilen bir uyarıcı sonrasında öğrencinin tepki vermesi öğrenme ürünü olarak kabul edilmiştir. Öğrencilerin davranışlarını değiştirmek amaçlanır. Bu yaklaşımın temsilcisi Skinner'dır ve ona göre dil bir davranıştır. Dil de diğer davranışlar gibi uyarıcıtepki bağlamında tekrarlar ve şartlandırmalar yoluyla öğretilir.

Cevap A

15. Nükleer enerjinin yararları ve zararları konusunda öğrencilerin esnek düşünme, duygudaşlık kurma ve karar verirken sabırlı olma becerilerini geliştirmede kullanılacak en uygun teknik altı şapkalı düşünme tekniğidir. Bu teknikte aynı konu altı farklı bakış açısıyla değerlendirilir.

Cevap C

16. Kavram haritası bir metindeki önemli kavramların belirgin hâle getirilmesini, birbiriyle ilişkilerini ve sınıflandırılmasını sağlar.

Cevap D

17. Rol yapma, metne birebir bağlı kalınarak gerçekleştirilir, yararlanılan bir metin olsa da metne bağlı kalmaksızın bir durumun canlandırılmasıdır.

Cevap E

18. Metindeki işlevlerinden hareketle dil bilgisi konularını öğretmek için tümevarım, özelden genele, sezdirme diye de bilinen buluş stratejisi ve soru-cevap tekniği kullanılır.

Cevap B

19. A1/2 başlangıç, B1/2 orta, C1/2 ise üst düzey dil öğrenme yeterliliğidir.

Cevap E

20. Farklı türlerde, farklı çalışma masalarına geçerek yürütülen bu yazma tekniği istasyon öğrenme tekniğidir. Bu teknikte, bütün sınıf her aşamada (her istasyonda) çalışır ve bir önceki grubun yaptıklarına katkı sağlayarak bir basamak ileri götürmeye, yarım kalan işi tamamlamaya çalışır.

Cevap A

TEST 4

1. Hasan Öğretmen, öğrencilerine bir fıkra metni sunmuş ve onlardan, bu yazıyı okurken ilgilerini çeken yerlerin altını çizmelerini, ulaştıkları yerlerden sonra neler olabileceğini ifade etmelerini, bu metinle daha önce okudukları metinleri karşılaştırmalarını, metinde yapılan saptamaların mutlak birer gerçek olup olmadığını değerlendirmelerini söylemiştir.

Bu parçada sözü edilen etkinliğe göre, aşağıdakilerden hangisi öğretmen tarafından uygulanmamıştır?

A) Tartışma

B) Metinlerle ilişkilendirme

C) İşaretleme

D) Eleştirme

E) Tahminde bulunma

2.

I. Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

II. Okuma stratejilerini kullanır.

III. Görselden ve başlıktan okuyacağı metnin konusunu tahmin eder.

Yukarıdaki kazanımların ilişkili olduğu okuma alanları sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Anlama – söz varlığı – akıcı okuma

B) Söz varlığı – akıcı okuma – anlama

C) Akıcı okuma – söz varlığı – anlama

D) Anlama – akıcı okuma – söz varlığı

E) Söz varlığı – anlama – akıcı okuma

3.

Ülkemizde ilk internet bağlantısı, 12 Nisan 1993 tarihinde yapılmıştır. İlk yıllarında sadece TÜBİTAK ve üniversitelerin kullanımına izin verilen ve sadece ODTÜ ve Ege Üniversitesi üzerinden bağlanılan internete bugün herkes istediği internet servis sağlayıcı üzerinden bağlanabilmektedir. Başlangıçta, tüm dünyada olduğu gibi, bilgi aktarımı amacıyla kullanılan internet, 1995 yılı içinde, dünyadaki gelişime paralel olarak web sayfaları, elektronik posta ve diğer servisleri ile kullanıcıların beklentileri doğrultusunda etkileşimli olarak özellikle tanıtım ve pazarlama için kullanılmaya başlanmıştır.

Türkçe öğretmeni dersinde bu parçayı okutmuş ve öğrencilerine şu soruları sormuştur:

I. İnternet, Türkiye'de ilk kez hangi tarihte kullanılmıştır?

II. İnternet, ülkemizde ilk kez nerede kullanılmıştır?

III. İnternet, kişiler arası iletişimi ne şekilde etkilemiştir?

Buna göre, Türkçe öğretmeninin sorduğu sorulardan hangileri metin içi anlam kurmaya yöneliktir?

A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II

D) II ve III E) I, II ve III

4. Aşağıdakilerden hangisi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan okuma kazanımlarının sınıflandırılmasında kullanılan bir başlıktır?

A) Seçmeli okuma

B) Ekran okuma

C) Akıcı okuma

D) Bilgi okuma

E) Tam okuma

5. Aşağıdakilerden hangisi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda öğrencilere kazandırılması hedeflenen yetkinliklerden biri değildir?

A) Kültürel farkındalık ve ifade

B) Akademik okuryazarlık

C) Yabancı dillerde iletişim

D) Öğrenmeyi öğrenme

E) Dijital yetkinlik

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda belirlenen öğrenme-öğretme yaklaşımlarından biri değildir?

A) Öğrenme öğretme sürecinde mümkün olduğunca bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır.

B) Öğrenciler verileri toplama, organize etme ve sınıflamada, elde ettikleri bulguları yazma, düzenleme ve sunmada bilgisayar programlarından yararlanmaları için teşvik edilmelidir.

C) Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

A) Dersin işlenişinde ve uygulamalarda görsel iletişim araçlarına yer verilmelidir.

B) Dil öğretiminde olabildiğince tek bir öğretme yaklaşımı belirlenmelidir.

7. Ahmet Öğretmen, sınıfında gerçekleştirdiği okuma etkinliğinde, okuyacağı metnin başlığını söylemiş, ardından metni sesli olarak okumuştur. Daha sonra, metnin içeriğiyle başlığı arasında ne tür bağlantılar olduğuna dair sorular sormuş, öğrencilerden metinden örnekler vermesini istemiştir. Öğrencilerden, metinde geçen olay, yer, zaman, kişiler gibi unsurları bulmalarını istemiş ve bu metnin daha önce okudukları metinlere benzeyip benzemediğini tespit etmelerini sağlamıştır. Etkinliğin sonunda ise öğrencilerin, okudukları metindekileri canlandırmalarını sağlamıştır.

Bu etkinlikte aşağıdakilerden hangisine yönelik bir çalışma yer almamaktadır?

A) Metinler arası ilişkiler kurma

B) Okudukları metindeki örtülü anlamları bulma

C) Metni yorumlarken metinden çeşitli aktarımlarda bulunma

D) Okunan metnin hikâye unsurlarını bulma

E) Sesini ve beden dilini etkili kullanma

8. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, 5. sınıf düzeyi okuma kazanımları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almamaktadır?

A) Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur.

B) Çekim eklerinin işlevlerini ayırt eder.

C) Eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder.

D) Kökleri ve ekleri ayırt eder.

E) Yapım ekinin işlevlerini açıklar.

9. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, 6. sınıf düzeyi okuma kazanımları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almamaktadır?

A) İsim ve sıfatların metnin anlamına olan katkısını açıklar.

B) İsim ve sıfat tamlamalarının metnin anlamına olan katkısını açıklar.

C) Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklar.

D) Basit, türemiş ve birleşik kelimeleri ayırt eder.

E) Zarfların metnin anlamına olan katkısını açıklar.

10. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, 7. sınıf düzeyi okuma kazanımları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almamaktadır?

A) Fiillerin anlam özelliklerini fark eder.

B) Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

C) Anlatım bozukluklarını tespit eder.

D) Basit, türemiş ve birleşik fiilleri ayırt eder.

E) Çekim eklerinin işlevlerini ayırt eder.

11. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, 8. sınıf düzeyi kazanımları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almamaktadır?

A) Basit, türemiş ve birleşik fiilleri ayırt eder.

B) Cümlenin ögelerini ayırt eder.

C) Cümle türlerini tanır.

D) Fiillerin çatı özelliklerinin anlama olan katkısını kavrar.

E) Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

12.

I. Farklı yazı karakterleriyle yazılmış yazıları okur.

II. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.

III. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

Yukarıdaki kazanımların ilişkili olduğu okuma alanları sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Anlama – söz varlığı – akıcı okuma

B) Söz varlığı – akıcı okuma – anlama

C) Akıcı okuma – söz varlığı – anlama

D) Anlama – akıcı okuma – söz varlığı

E) Söz varlığı – anlama – akıcı okuma

13. Aşağıdaki kazanım-uygulama eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

	Kazanım	Uygulama
A)	Okuma stratejileri kullanır.	Sesli, sessiz, tahmin ederek, grup hâlinde, soru sorarak, söz korosu, ezberleyerek ve hızlı okuma gibi yöntem ve teknikleri kullanmaları sağlanır.
B)	Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.	Öğrencinin öğrendiği kelime ve kelime gruplarından sözlük oluşturması teşvik edilir.
C)	Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.	Metindeki amaç-sonuç, gerekçe, koşul ve karşılaştırma ifadelerine öğrencilerin dikkati çekilir
D)	Metindeki gerçek ve kurgusal unsurları ayırt eder.	Hikâye edici metinlerde aktarılan olayın, yazarın hayal ürünü olduğuna öğrencilerin dikkati çekilir.
E)	Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimini kavrar.	Metinde geçen "özellikle, böylece, ilk olarak" ifadelere öğrencilerin dikkati çekilir.

14. Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre aşağıdakilerden hangisi bilgilendirici metin türlerinden biri değildir?

A) Dilekçe

B) Günlük

C) Gezi Yazısı

D) Tiyatro

E) Anı

15. Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre aşağıdaki metin türlerinden hangilerinin ortaokul Türkçe ders kitaplarında bulunma zorunluluğu yoktur?

A) Çizgi Roman – Fabl

B) Ninni – Bilmece

C) Haber Metni – Mektup

D) Roman – Mizahi Fıkra

E) Anı – Karikatür

ÇÖZÜMLER

1. Verilen parçada sözü edilen etkinlikte geçen "bu metni okurken ilgilerini çeken yerlerin altını çizmelerini" ifadesi işaretleme, "ulaştıkları yerlerden sonra neler olabileceğini ifade etmelerini" ifadesi tahminde bulunma, "bu metinle daha önce okudukları metinleri karşılaştırmalarını" ifadesi metinlerle ilişkilendirme, "metinde yapılan saptamaların mutlak birer gerçek olup olmadığını değerlendirmelerini" ifadesi eleştirme ile ilgilidir. Parçadaki etkinlikte "tartışma" ile ilgili bir uygulama yer almamaktadır.

   Cevap A

2. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, "Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar." kazanımı "söz varlığı" alanında, "Okuma stratejilerini kullanır." kazanımı "akıcı okuma" alanında, "Görselden ve başlıktan okuyacağı metnin konusunu tahmin eder." kazanımı "anlama" alanında geçmektedir.

   Cevap B

3. Metinlerden üç farklı şekilde anlam kurmak mümkündür: Metin içi, metin dışı ve metinler arası.

   Metin İçi Anlam Kurma: Bu tür anlam kurma tek bir kaynağa dayalı olarak gerçekleştirilen anlam kurmadır. Burada aranılan anlam bir cümlede, paragrafta veya paragraflarda yer almış olabilir. Burada tanıma ve hatırlama gibi basit düzeydeki bilişsel süreçler kullanılır.

   Metin Dışı Anlam Kurma: Metin dışı anlam kurma içten dışa ve dıştan içe olabilir. İçten dışa anlam kurmada metindeki bir kavram, düşünce, resim vb. okuyucuyu ön yaşantıları ile ilişki kurmaya yöneltebilir. Okuyucu kısa bir süre için karşılaştığı kavram ve düşüncelerin etkisiyle önündeki metinden ayrılır ve metnin yanında bir metin oluşturur sonra tekrar orijinal metne döner. Dıştan içe anlam kurmada ise okuyucu önündeki metinde çözemediği bir kavramı, kelimeyi dışardan yardım alarak (sözlük, yetişkin vb.) çözüp metni yorumlamaya devam eder.

   Metinler Arası Anlam Kurma: Metinler arası anlam kurmada metinlerden metin üretme vardır. Bu tür anlam kurmada okuyucu üst düzey bilişsel süreçleri kullanır. Okuyucu metinlerle tartışarak okumaktadır. Metinler arası okumak ve anlam kurmak metinler arası düşünme ve alternatif bakış açıları geliştirmeye yol açacaktır.

   Buna göre, verilen parçada sözü edilen etkinlikte geçen "İnternet, Türkiye'de ilk kez hangi tarihte kullanılmıştır? İnternet, ülkemizde ilk kez nerede kullanılmıştır?" soruları metin içi anlam kurmaya yöneliktir çünkü bu soruların cevapları parçada bir cümle olarak geçmektedir.

   Cevap B

4. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda geçen okuma kazanımları "akıcı okuma, söz varlığı, anlama" alt başlıklarına göre sınıflandırılmış ve kazanımlar bu alt başlıklarda sıralanmıştır.

   Cevap C

5. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, "Yetkinlikler" başlığı altında şu yetkinlikler yer almaktadır: Ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade" Buna göre, "akademik okuryazarlık" programda yer alan yetkinliklerden biri değildir.

   Cevap B

6. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda belirlenen öğrenme-öğretme yaklaşımı şöyledir:

   Dil öğrenimi doğrusal bir faaliyet olmadığından dört temel dil becerisinin kazandırılmasında tek bir öğrenme öğretme yaklaşımı benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikleri bir arada ve dengeli şekilde kullanılmalıdır.

   Öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları (hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır. Kullanılan öğretim yaklaşımları ve öğrenme etkinlikleri öğrencilerin önceki öğrenmelerini geliştirmeli, yanlış öğrenmeleri düzeltmeli, ilgilerini çekmeli, sınıf içinde ve dışında anlamlı uygulamalar yapmaları için teşvik etmelidir.

   Öğrencilerin öğrenme öğretme sürecine aktif katılımı sağlanmalı ve öğrenciler kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almaları konusunda teşvik edilmelidir. Öğrencilerin öğrendiklerini içinde yaşadıkları sosyokültürel ve çevresel durumlarla ilişkilendirmelerine imkân sağlayan, aktif olarak katılabileceği etkinlik ve çalışmalara yer verilmelidir. Bu tarz etkinlik ve çalışmalar öğrenmeyi daha anlamlı ve kalıcı kılmakla birlikte öğrencilerin öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağlayacaktır.

   Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için; bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Türkçe Dersi Öğretim Programı temel alınarak "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP'te yer alacak olan kazanımların belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri dikkate alınmalıdır.

Öğrenme öğretme sürecinde mümkün olduğunca bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Bu teknolojilerin kullanılması öğretim stratejilerini zenginleştirirken aynı zamanda öğrencilerin öğrenmelerini destekleyecektir. Öğrenciler verileri toplama, organize etme ve sınıflamada, elde ettikleri bulguları yazma, düzenleme ve sunmada bilgisayar programlarından yararlanmaları için teşvik edilmelidir.

Dersin işlenişinde ve uygulamalarda görsel iletişim araçlarına yer verilmeli; slayt, bilgisayar, televizyon, etkileşimli tahta, internet, EBA içerikleri vb. etkin olarak kullanılmalıdır. Teknolojik araç ve gereçler kullanılırken gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik göz önüne alınmalı ve internetin güvenli kullanımı konusunda gerekli uyarılar yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır. Dijital kaynakların, özellikle internetten indirilen materyallerin kullanımında intihal yapılmamalı, etik kurallara ve telif haklarına uyulmalıdır.

Cevap E

7. Verilen parçada geçen "bu metnin daha önce okudukları metinlere benzeyip benzemediğini tespit etmelerini" ifadesi, metinler arası ilişkiler kurma ile ilgilidir. "... metinden çeşitli örnekler vermelerini istemiştir" ifadesi, metni yorumlarken metinden çeşitli aktarımlarda bulunma ile ilgilidir. "metinde geçen olay, yer, zaman, kişiler gibi unsurları bulmalarını istemiş" ifadesi, okunan metnin hikâye unsurlarını bulma ile ilgilidir. "Etkinliğin sonunda ise öğrencilerin, okudukları metindekileri canlandırmalarını sağlamıştır" ifadesi, sesini ve beden dilini etkili kullanma ile ilgilidir.

Verilen parçada, okudukları metindeki örtülü anlamları bulma ile ilgili bir etkinlik yoktur.

Cevap B

8. A, C, D ve E seçeneklerinde verilenler Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, 5. sınıf düzeyi okuma kazanımları arasında yer almaktadır. "Çekim eklerinin işlevlerini ayırt eder." kazanımı ise 6 ve 7. sınıf düzeyi kazanımlarındandır.

Cevap B

9. A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, 6. sınıf düzeyi okuma kazanımları arasındadır. "Zarfların metnin anlamına olan katkısını açıklar." kazanımı ise 7. sınıf düzeyi kazanımlarındandır.

Cevap E

10. A, C, D ve E seçeneklerinde verilenler Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, 7. sınıf düzeyi okuma kazanımları arasındadır. "Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar." kazanımı ise 8. sınıf düzeyi kazanımlarındandır.

Cevap B

11. B, C, D ve E seçeneklerinde verilenler Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, 8. sınıf düzeyi kazanımları arasındadır. "Basit, türemiş ve birleşik fiilleri ayırt eder." kazanımı ise 7. sınıf düzeyi kazanımları arasındadır.

Cevap A

12. Türkçe dersi Öğretim Programı'nda, "Farklı yazı karakterleriyle yazılmış yazıları okur." kazanımı "akıcı okuma" alanında, "Metindeki söz sanatlarını tespit eder." kazanımı "söz varlığı" alanında, "Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler." kazanımı "anlama" alanında geçmektedir.

Cevap C

13. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen kazanım-uygulama eşleştirmeleri doğrudur. "Metinde geçen özellikle, böylece, ilk olarak ifadelere öğrencilerin dikkati çekilir." uygulaması ise "Geçiş ve bağlantı ifadelerinin metnin anlamına olan katkısını değerlendirir." kazanımına yöneliktir.

Cevap E

14. "Anı, biyografi, otobiyografi, blog, dilekçe, efemera ve broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş vb. karma içerikli metinler), e-posta, günlük, haber metni, reklam, kartpostal, kılavuzlar (kullanım kılavuzları, tarifname, talimatnameler vb.), gezi yazısı, makale, fıkra, söyleşi, deneme, mektup, özlü sözler (atasözü, deyim, duvar yazıları, döviz, aforizma, motto vb.), sosyal medya mesajları" Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan bilgilendirici metin türleridir. "Tiyatro" ise hikâye edici metin kapsamındadır.

Cevap D

15. "Anı, biyografi, otobiyografi, blog, dilekçe, efemera ve broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş vb. karma içerikli metinler), e-posta, günlük, haber metni, reklam, kılavuzlar (kullanım kılavuzları, tarifname, talimatnameler vb.), gezi yazısı, makale, fıkra, söyleşi, deneme, mektup, özlü sözler (atasözü, deyim, duvar yazıları, döviz, aforizma, motto vb.), sosyal medya mesajları, çizgi roman, fabl, hikâye, karikatür, masal, destan, efsane, mizahi fıkra, roman, tiyatro, şarkı, şiir" türündeki metinlerin ortaokul Türkçe ders kitaplarında bulunma zorunluluğu vardır. "Ninni, bilmece" türündeki metinlerin ortaokul Türkçe ders kitaplarında bulunma zorunluluğu yoktur.

Cevap B

TEST 1

1. Dervişlik olaydı taç ile hırka, ben de alırdım otuza kırka.

   Bu atasözünde geçen sözcüklerden hangisi boğumlanma tarzlarına göre aynı olan ünsüzleri içerir?

   A) dervişlik
   B) olaydı
   C) taç
   D) alırdım
   E) otuza

2. **Aşağıdaki altı çizili sözlerin hangisinde, kalınlık-incelik uyumuna aykırılık farklı bir nedenden kaynaklanmaktadır?**

   A) Birkaç gönüldaşıyla oturup çay içmeyi hiçbir şeye değişmezdi.
   B) Ona bakıp güzel şeyleri hatırladığı belli ki sürekli gülümsüyor.
   C) Bu fırsat ondaki tüm yeteneği ortaya çıkarmış, onu başka biri yapmıştı.
   D) Bunlardan hangisini seçmeliydi, buna bir türlü karar verememişti.
   E) Şimdi bu kadına bakarken tüm anlamını yitirmişti geçmiş.

3. **Aşağıdakilerin hangisinde, verilen sesin özelliklerinde bir yanlışlık vardır?**

   A) a → kalın, düz, geniş ünlü
   B) ı → kalın, düz, dar ünlü
   C) ö → ince, yuvarlak, geniş ünlü
   D) u → kalın, yuvarlak, geniş ünlü
   E) e → ince, düz, geniş ünlü

4. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde, aynı boğumlanma noktasından çıkan ünsüzler bir arada verilmiştir?**

   A) m, f, d, y
   B) j, k, p, r
   C) g, k, l, s
   D) v, y, z, t
   E) d, n, t, z

5. **Aşağıdakilerden hangisi sızıcı ünsüz içeren bir sözcüktür?**

   A) dip B) gök C) kaç D) güç E) saf

6. Türkçe kökenli kelimelerde -bazı istisnalar hariç- /f/ sesi kelimenin herhangi bir yerinde bulunmaz.

   Buna göre, aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisinin yukarıda sözü edilen istisnalara örnek oluşturur?

   A) Misafirler aslında bu odada ağırlanır ama biz şimdi rıhtıma çıkacağız.
   B) Şimdi bu satırlarımı hiddetle, nefretle, iç bulantısı ile yazıyorum.
   C) İnce, uzun sapının, çok ağır başını, o kadar yüksekte taşıyabilmesi, fırtınalarda kırılmaması, içindeki aşktandır.
   D) Bir ev hizmetçisi, azıcık dişini sıkınca çocuğunu fakülteye gönderebiliyor.
   E) İki senedir sigaralarının dumanlarını burnuma üflediği yetmemiş gibi şimdi de bana oyun etmeye kalkışıyor.

7. Türkçe kökenli kelimelerde /h/ sesi yoktur. Batı Türkçesine geçilirken bazı k ve ķ'lar değişmiş böylece bazı kelimelerde /h/ sesi ortaya çıkmıştır.

   Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamayı örnekleyen bir sözcük vardır?

   A) Hayır, zaferimiz bir masal olmayacak.
   B) Hatunumun gözleri eladır da, bakmaya doyamam.
   C) Henüz, yüreğimin bir yanı da söylenememiş acılıklarla dolu.
   D) Sağda, duvar kıyısında ahır, arabacı, uşak odaları var.
   E) Sesi alaylı bir ahenkle kadının kulaklarına çarptı.

8. Türkiye, İtalya'dan sonra dünyanın en çok makarna ihraç eden ülkesidir ancak buna rağmen tüketim yetersizdir.

Bu cümleki altı çizili sözcüğün Türkçe olmadığına gerekçe olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

A) Türkçede sözcük başında m ünsüzü bulunmaz.

B) Büyük ünlü uyumuna uymayan sözcükler Türkçe değildir.

C) Türkçede bir kalın ünlü diğer hecelerde birbiri ardına sıralanmaz.

D) Küçük ünlü uyumuna uymayan sözcükler Türkçe değildir.

E) Türkçede uzun ünlü yoktur, ünlüler normal uzunluktadır.

9. Aşağıdaki altı çizili sözlerden hangisi Türkçe kökenlidir?

A) Vakıf üniversitelerinde rektör, yönetim kurulu tarafından seçilir.

B) Lakin oyunun ruhunu anlamak mümkün değil.

C) Bu zat, rüşvetin, hediyenin büyük bir düşmanıymış.

D) Sarhoş serseri, bir eliyle boyuna rotayı ayarlamaya çalışıyordu.

E) Bir tabur askerin rap rap yürüyüşü tüm sokağı pencerelere döktü.

10. Türkçede kelime sonunda b, c, d, g ünsüzleri bulunmaz ancak bazı sözcükler istisnadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu sözü edilen istisna sözcüklerden birisi değildir?

A) ad B) sac C) öd D) bend E) yad

11. Türkçede kelime ya da hece sonunda belirli ünsüz çiftleri bulunabilir.

Aşağıdakilerin hangisindeki altı çizili sözcüğün kökü bu ünsüz çiftlerinden birini içermez?

A) Cesaretin ölçüsü her şeye gözü kapalı saldırmak değil.

B) Niye kalktınız, biraz daha otursaydınız.

C) Başarmış olmanın zevkini tadabilecek miydi?

D) Belki o zaman bedava binme olasılığı artardı.

E) Bu sarp kayalıklar aracımıza geçit vermiyor.

12. Türkçede kelime kökünde yan yana üç ünsüz bulunmaz.

Buna göre aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi Türkçe değildir?

A) Bayram tüm yurtta coşkuyla kutlanıyordu.

B) Kaza yapan aracı için ekspertiz raporu çıkarmıştır.

C) Dişlerini sıkmış, şakakları zonkluyor, alnında yağlı ve kınalı ter damlacıkları.

D) Yurt dışında hukuk fakültesi bitirenlere denklik verilmesi kararlaştırıldı.

E) Bu sevinçli, akıllı, uslu insan sesleri arasında yalnızım.

13. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi Türkçe kökenli değildir?

A) konfor B) ocak C) odun D) yoğurt E) oğul

14. Bugün bazı kelimelerde yer alan söz başı /v/ sesi, b>v değişiminden kaynaklanmaktadır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir sözcük kullanılmıştır?

A) Adada vahşi bir kabile bulunuyor, dikkatli davranalım, diyordu birisi.

B) Koltukta vücudunu bir yandan bir yana çevirirken acıdan adeta inliyordu.

C) Heyecanlı bekleyişim nihayet son buldu ve vapur saat birde hareket etti.

D) Hangi limana varacağını bilmeyen gemiciye derin bir denizcilik bilgisinin faydası ne?

E) Gençliğinde senin de başından geçmiştir anacığım aşkın ilacı vuslattır.

15. /p/ sesi Türkçe kökenli kelimelerde ön ses olarak bulunmaz.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi bu açıklamaya istisna oluşturur?

A) pirinç B) pastırma C) pamuk D) peri E) pişman

16. Türkçenin ses özellikleriyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) /ğ/ Türkçede ön ses olarak bulunmaz.

B) /b/ sesi kelime ve hece sonunda günümüz Türkçesinde hiç bulunmaz.

C) Türkçede sözcük köklerinde ikiz ünsüz bulunabilir.

D) /j, f, h/ sesleri Türkçe kökenli kelimelerde bulunmayan seslerdir.

E) Türkçe kökenli kelimelerde sözcük başında çift ünsüz yoktur.

17. Türkçede iki ünlü art arda gelmez. İki ünlünün yan yana bulunduğu kelimeler dilimize başka dillerden geçmiştir.

Buna göre aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi dilimize başka dillerden geçmiştir?

A) Çenesinde babasının ölüm günü gördüğüm asabi buruşmalar var.

B) İçimdeki öksüz daha mı küçüldü, emekliyor.

C) Bir sandalyenin üstünde oturmuş, önüne bakıyordu.

D) Hâlâ kapısı aralık duran odaya doğru koştu.

E) Oyuncular meyus olmayarak gene saati geldiği vakit perdelerini açtılar.

18. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi Türkçe olmasına rağmen büyük ünlü uyumuna uymaz?

A) Ne şair yaş döker ne âşık ağlar, tarihe karıştı eski sevdalar.

B) Düzenli olarak haftada iki gece ziyaretine giderdik.

C) Tüm sözlerime inan, ben senden bir şey saklamam.

D) Kahvelerde ikinci bir oyalanma yolu, gazetelerdi.

E) Evlendiklerinin haftası, oraya iki gül fidanı dikmişlerdi.

19.

Yabancı gibisin miyop gözlerin kısık
Bana ait ne varsa hepsi seni korkutuyor
Sana ait ne varsa hiçbiri benim değil
Belki ölmek hakkımı kullanıyorum
Belki gelmem gelemem beş dakika bekle git

Bu şiirde aşağıdaki ses olaylarından hangisi vardır?

A) Ünsüz benzeşmesi

B) Ünsüz yumuşaması

C) Ünlü türemesi

D) Ünsüz türemesi

E) Ünlü daralması

20. Türkçe sondan eklemeli bir dildir. Kökün üzerine gelen ekler, kökte herhangi bir ses değişimine yol açmaz.

Aşağıdakilerden hangisinde bu duruma aykırı bir sözcük kullanılmıştır?

A) Uzak bir telefonda ağlayan
Yağmurlu genç kadın

B) Belki onların da çocukluğu yoktu
Bütün şarkılara kapalıydılar

C) Bir deniz kıyısında otur
Gemiler sensiz gitsin bırak

D) Birdenbire sapsarı kesildiler
Vagonlar usul usul kımıldıyordu

E) Aysel git başımdam ben sana göre değilim
Ölümüm birden olacak seziyorum

21.

Doktor Sabiha desem yıllar var konuşmuyoruz
Kanser diye duymuştum sol göğsünü almışlar
Şu anda İzmir'de midir ne yapıyor kim bilir
Son defa hastahanenin avlusunda konuşmuştuk
Steteskobu / beyaz gömleği / soğuk ecza kokusu
Sesi dargın söyledikleri yorgun ve umutsuz

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi <u>yoktur</u>?

A) Ünsüz yumuşaması

B) Ünsüz düşmesi

C) Ünsüz benzeşmesi

D) Ünlü daralması

E) Ünlü düşmesi

22.

Küçüktüm küçücüktüm
Oltayı attım denize
Bir üşüşüverdi balıklar
Denizi gördüm

Bu dörtlükte aşağıdaki ses olaylarından hangisi vardır?

A) Ünsüz yumuşaması

B) Ünlü türemesi

C) Ünlü daralması

D) Ünsüz düşmesi

E) Ünsüz türemesi

23. İnsan, bilhassa kadın ve erkek münasebetleri, o kadar karmakarışık ve arzularımız, hislerimiz o kadar anlaşılmaz ve bulanık ki hiç kimse ne yaptığını bilmiyor ve akıntıya kapılıp gidiyor. Ben bunu istemiyorum. Beni yüzde yüz doyurmayan, bana tam manasıyla lüzumlu görünmeyen şeyleri yapmak, beni kendi gözlerimde alçaltıyor.

Bu parçadaki ses olayları için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Bir sözcük yapım eki alarak ünsüz düşmesine uğramıştır.

B) Bir sıfat fiil eki üzerine iyelik eki alarak yumuşamıştır.

C) Olumsuzluk eki şimdiki zaman ekini alarak daralmıştır.

D) Bir isim, ismin yönelme hâl ekinden önce /y/ yardımcı sesini almıştır.

E) Bir sözcükte ünsüz türemesi olmuştur.

24. Sizin için ölsem bile bana uğrunuzda ölmek müsaadesi verdiğiniz için yine size borçlu kalırım.

Bu cümledeki ses olayları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Ünlü değişimi - ünlü düşmesi - ünsüz yumuşaması

B) Ünsüz yumuşaması - ünsüz benzeşmesi - ünsüz düşmesi

C) Ünsüz düşmesi - ünsüz yumuşaması - ünlü düşmesi

D) Ünsüz türemesi - ünsüz benzeşmesi - ünsüz yumuşaması

E) Ünlü düşmesi - ünsüz benzeşmesi - ünsüz türemesi

25.

Uyandım uyandım hep seni düşündüm
Yalnız seni, yalnız senin gözlerini
Sen Bayan Nihayet, sen ölümüm kalımım
Ben artık adam olmam bu derde düşeli

Bu dörtlükteki ses olayları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Ünsüz benzeşmesi - ünsüz yumuşaması

B) Ünsüz yumuşaması - ünlü düşmesi

C) Ünsüz düşmesi - ünsüz benzeşmesi

D) Ünlü türemesi - ünsüz yumuşaması

E) Ünsüz türemesi - ünlü düşmesi

ÇÖZÜMLER

1. Ünsüzler, boğumlanma tarzlarına göre sürekli (sızıcı) ünsüzler "f, ğ, h, j, l, m, n, r, s, ş, v, y, z" ve süreksiz (patlamalı) ünsüzler "b, p, c, ç, d, t, g, k" olarak ikiye ayrılır. Buna göre "taç" kelimesi, boğumlanma tarzına göre aynı olan, süreksiz ünsüzleri içerir.

Cevap C

2. Türkçe sözcüklerde bütün ünlülerin kalın ya da bütün ünlülerin ince olmasına kalınlık-incelik (büyük ünlü) uyumu denir. Türkçede neredeyse tüm sözcüklerde bu uyum görülür (anne, hangi, hani, inan-, kardeş vb. kelimeler hariç). Yine, ekler de bu uyumun gereği olarak kalın ya da ince şekillere girer fakat "-ken, -ki, -leyin, -mtırak, -yor, -daş, -gil" ekleri kalınlık-incelik uyumuna girmez. Cümlelerdeki altı çizili sözlerden "gönüldaş, gülümsüyor, ondaki, bakarken" kelimeleri aldıkları ek nedeniyle uyuma aykırıdır, "hangisini" ise kelimenin kökünden dolayı uyuma aykırıdır.

Cevap D

3. A, B, C, E seçeneklerinde verilen ünlülerin özellikleri doğru açıklanmıştır, "u" sesi kalın, yuvarlak ve dar bir ünlüdür, geniş ünlü değildir.

Cevap D

4. Ünsüzler boğumlanma noktalarına göre çift dudak ünsüzleri (b, m, p), diş-dudak ünsüzleri (f, v), dil ucu-diş ünsüzleri (d, n, s, t, z), diş eti-damak ünsüzleri (c, ç, j, ş), ön damak ünsüzleri (g, k, l, r, y), art damak ünsüzleri (g, ğ, k, l), gırtlak ünsüzü (h) olarak gruplanır. Buna göre, E seçeneğindeki ünsüzler (d, n, t, z) boğumlanma noktalarına göre aynıdır.

Cevap E

5. Ses yolunun çeşitli yerlerinde oluşan bir daralma sonucunda, sürtünerek ve sızarak çıkan ünsüzlere sızıcı (sürekli) ünsüz denir, bunlar "f, ğ, h, j, l, m, n, r, s, ş, v, y, z" ünsüzleridir. Buna göre "saf" kelimesi sızıcı ünsüz içeren bir kelimedir.

Cevap E

6. Altı çizili sözcüklerden "misafir, nefret" Arapçadan; "fırtına" İtalyancadan; "fakülte" Fransızcadan dilimize girmiştir. Ancak "üflediği" sözcüğünün kökü olan "üf" yansıma bir sözcüktür, dolayısıyla bu yansıma sözcükten türemiş olan "üfle-" eylemi Türkçe bir sözcüktür (Yansıma kelimeler Türkçe kelimelerde /f/ sesi bulunmaz kuralına istisna oluşturur).

Cevap E

7. Verilen açıklamayı örnekleyen sözcük B seçeneğinde vardır: Eski Türkçedeki katun sözcüğü, Batı Türkçesine geçilirken hatun sözcüğüne dönüşmüştür. katun > hatun

Cevap B

8. Türkçede kelime başında c, ğ, l, m, n, f, p, r, v, z ünsüzleri bulunmaz. "Makarna" sözcüğünü m sesiyle başladığından Türkçe değildir, İtalyancadan dilimize girmiştir.

Cevap A

9. Türkçede sözcük başında, yansıma sözcüklerin haricinde r sesi bulunmaz. Dolayısıyla "rektör, ruh, rüşvet ve rota" sözcükleri Türkçe değildir. Rektör, Fransızca; ruh, rüşvet Arapça; rota İtalyancadır. "Rap rap" yansıma bir sözcük olduğundan sözcüğün Türkçe olduğu söylenebilir.

Cevap E

10. Türkçede kelime sonunda b, c, d, g ünsüzleri bulunmaz. "ad, yad, od, öd, sac" kelimeleri istisnadır. "Bend" sözcüğü ise Farsçadan dilimize girmiştir, sondaki d sesi ise t'ye dönüşmüştür.

Cevap D

11. Türkçede kelime ya da hece sonunda belirli ünsüz çifleri bulunabilir: lç, ölçüsü; lk, kalktınız; rt, artardı; rp, sarp. Ancak C seçeneğindeki "zevk" sözcüğü Türkçe değildir, dilimize Arapçadan girmiştir. Bu kelimenin sonundaki "vk" ünsüz çifti Türkçe kelimelerin sonunda bulunmaz.

Cevap C

12. Türkçe kelime kökünde yan yana üç ünsüz bulunmaz, ancak köklerle eklerin birleşme noktalarında bulunabilir: yurt-ta > yurtta, zonk-la > zonkla-, denk-lik > denklik, sevinç-li > sevinçli. B seçeneğinde verilen ekspertiz sözcüğünde ise kökte üç ünsüz yan yanadır. Bu yüzden sözcük Türkçe değildir, Fransızcadan dilimize girmiştir.

Cevap B

13. Türkçede o, ö ünlüleri (-yor eki istisna) sadece ilk hecede bulunur. A seçeneğinde verilen konfor sözcüğünün iki hecesinde de /o/ ünlüsü bulunmaktadır. Dolayısıyla sözcük Türkçe değildir.

Cevap A

14. Verilen açıklamaya uygun bir sözcük D seçeneğinde kullanılmıştır: "varacağını" kelimesindeki söz başı b sesi v'ye dönüşmüştür. bar- > var-

Cevap D

15. /p/ sesi Türkçede ön ses olarak bulunmaz, ancak bugün bazı kelimelerde görülen ön ses durumdaki p'lerin bir kısmı b'den dönüşmüştür. B seçeneğinde verilen "pastırma" sözcüğü de bu dönüşümlerden biridir: bastırma > pastırma.

Cevap B

16. C seçeneğindeki, Türkçede kimi sözcük köklerinde ünsüz bulunabilir, ifadesi yanlıştır. İkiz ünsüz, aynı hece içinde bulunan ve ses değeri bakımından tek bir ünsüz durumunda olan ünsüzdür. (Arapça hiss) ve Türkçede ikiz ünsüz bulunmaz (anne ve elli kelimeleri Türkçe olduğu halde kökte ikiz ünsüz bulunur).

Cevap C

17. E seçeneğinde verilen "saatl" sözcüğünde iki ünlü art arda gelmiştir. Dolayısıyla bu sözcük Türkçe değildir, dilimize Arapçadan girmiştir.

Cevap E

18. Büyük ünlü uyumu her Türkçe sözcükte bulunmayabilir. Bazı sözcükler Türkçe olmasına rağmen ses değişimi gibi çeşitli etkenlerle büyük ünlü uyumu kuralının dışında kalmıştır: elma (alma), anne (ana), dahi (dahı), hangi (kangı), inan- (ına-).

Cevap C

19. Verilen şiirde "hakkımı" sözcüğünde /k/ sesi türemiştir. Bu sözcükte ünsüz türemesi vardır.

Cevap D

20. Türkçede kökün üzerine gelen ekler, kökte herhangi bir ses değişimine yol açmaz, ancak "ben, sen" kişi zamirlerine ismin yönelme hâl eki geldiğinde kökte bir ses değişimi meydana gelir: sen-e > sana, ben-e > bana.

Cevap E

21. Verilen şiirde "gömlek-i > gömleği" sözcüğünde ünsüz yumuşaması; "duymuş-du-m>duymuştum" sözcüğünde ünsüz benzeşmesi; "konuş-ma-yor-uz > konuşmuyoruz" sözcüğünde ünlü daralması; "göğüs-ü-nü > göğsünü" sözcüğünde ünlü düşmesi vardır. Şiirde ünsüz düşmesini örnekleyen bir sözcük kullanılmamıştır.

Cevap B

22. Verilen dörtlükte "küçük-cük-tü-m > küçücüktüm" sözcüğünde "k" ünsüzü düşmüştür. Bu sözcükte ünsüz düşmesi vardır.

Cevap D

23. "Ufak-l-t-(ü)yor > ufaltıyor" sözcüğü yapım eki alarak ünsüz düşmesine uğramıştır. "yap-dık-ı-n-ı > yaptığını" sözcüğündeki sıfat-fiil eki "dık" iyelik eki alarak yumuşamıştır. "bil-me-yor > bilmiyor" sözcüğündeki "me" olumsuzluk eki şimdiki zaman ekini alarak daralmıştır. "akıntı > akıntı-y-a" sözcüğü yönelme hâl ekinden önce "y" yardımcı sesini almıştır. Ancak parçada ünsüz türemesine örnek yoktur.

Cevap E

24. Verilen cümlede "ben-e > bana" sözcüğünde ünlü değişimi, "uğur-unuz-da > uğrunuzda" sözcüğünde ünlü düşmesi; "ver-dik-iniz > verdiğiniz" sözcüğünde ünsüz yumuşaması olmuştur.

Cevap A

25. Verilen dörtlükte,"yalın-ız > yalnız" sözcüğünde ünlü düşmesi, "dert-e > derde" sözcüğünde ünsüz yumuşaması olmuştur.

Cevap B

TEST 2

1.

I. Tek heceli kelimelerde kelime vurgusu yoktur.

II. Tüm yer adlarında vurgu son hece üzerindedir.

III. Pekiştirmelerde vurgu ilk heceye kaymıştır.

IV. Bazı ekler vurguyu kendi üzerine alır.

V. Vurgu genellikle son hecededir.

Yukarıdakilerden hangisi Türkçenin kelime vurgusu ile ilgili olarak yanlış bir belirlemedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Ağaya borcun olsun, ister düğünde istesin ister bayramda.

Bu cümledeki sözcüklerden hangisi boğumlanma noktasına göre aynı olan ünsüzleri içerir?

A) ister

B) borcun

C) düğünde

D) istesin

E) bayramda

3. Çobanın gönlü olursa tekeden yağ çıkarır.

Bu atasözünde geçen sözcüklerden hangisi ses tellerinin durumuna göre aynı olan ünsüzleri içerir?

A) çobanın

B) gönlü

C) olursa

D) tekeden

E) çıkarır

4. Aşağıdakilerden hangisi ünlüyle başlayan bir ek aldığında kökteki ünsüz <u>tonlulaşmaz</u>?

A) âşık

B) kâğıt

C) evrak

D) ümit

E) söğüt

5. Kazanırsan dost kazan, düşmanı anan da doğurur.

Bu atasözünde geçen kelimelerden hangisi boğumlanma noktasına göre farklı ünlüleri içerir?

A) kazanırsan

B) kazan

C) düşmanı

D) anan

E) doğurur

6. Belirtisiz isim tamlaması kalıbında kurulan birleşik kelimelerdeki tamlanan ekinin düşmesi son seste ünlü düşmesi olayı içinde değerlendirilir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde son seste ünlü düşmesi vardır?

A) İri sivrisinekler gece gündüz aman vermiyordu zavallı çocuklara.

B) Kalın bir Doğu maşlahı giymiş, işlemeli beyaz bir başörtüsü örtmüştü.

C) Sabah kahvaltısından sonra otel odasından usulca çıktım.

D) Kaynanasına, her zamanki gibi akşam yemeğine gidiyordu.

E) Görevi saldırmak olan, torpidolarla donatılmış hücumbot, görevini bekliyordu.

7.

Korku bırakmıyor <u>yalnız</u> yürüsün
I

<u>Onunlaydı</u>, herkes korkusunu <u>besliyordu</u>
II III

Sonra kokulardı, her şeyin, her yerin onda kalıyordu

<u>Çocukluğun</u>, güz <u>penceresinden</u> çamların kokusu
IV V

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I. sözcük, türeme sırasında ünlü düşmesine uğramıştır.

B) II. sözcükte, ek fiil sözcüğe eklenirken ünlü düşmesi gerçekleşmiştir.

C) III. sözcükte hem ünlü düşmesi hem ünlü daralması vardır.

D) IV. sözcüğün aldığı isimden isim yapım ekinde benzeşme vardır.

E) V. sözcükte yardımcı ses kullanılmıştır.

8. Ünlü ile biten bir kelimenin son sesi ile ünlü ile başlayan bir kelimenin ön sesinin yan yana gelmesi veya türetme ve ekleme durumlarında ve dilimize girmiş yabancı kelimelerde iki ünlünün karşılaşması olayına ünlü çatışması denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisindeki altı çizili sözcükte bir ünlü çatışması vardır?

A) Şekli olmaz, rengi yok, belirsizdir ve tektir
Bahtiyarlık: Ömründe bir kere sevinmektir

B) Mestim bugün aşkınla ay yüzlü güzel konçuy
Gönlümde esip çınla, ay yüzlü güzel konçuy

C) Sonbahardı... Seninle geçiyorduk o yoldan
Topraklardan, havadan bir hüzün taşıyordu

D) Sevdiğim kemençede inletiyorken yayı
Bülbül sustu, unuttu o eski ağlamayı

E) Cilve yapar sevgili, gönül kanatmak için
Şair neden gam çeker, şiir yaratmak için

9.

Günleri sayarım geceler iner
Beklerim geceyi, yıldızlar söner
Gizli bir yaram var, durmayıp kanar
Neresi? Bulup da silemiyorum

Bu dörtlükte görülen ses olayı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ünsüz benzeşmesi

B) Ünlü daralması

C) Ünsüz yumuşaması

D) Ünsüz düşmesi

E) Ünsüz türemesi

10. /b/ sesi kelime ve hece sonunda günümüz Türkçesinde hiç bulunmaz. Eski Türkçedeki b sesleri sonradan v sesine dönmüştür.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir sözcük kullanılmıştır?

A) Cavit Bey görevi ona verdiği gün Abdi Bey çok mutlu olmuştu.

B) Eleştiricileriniz nasıl olur da böyle bir savda bulunabilirler?

C) Bir aralık elinde tahta çantalı birisi, kahvenin önündeki halka bir söylev çekmeye başladı.

D) Fransızlar bu içki mahzenine kav diyorlardı.

E) Bu olaydan sonra anladı ki demir gerçekten tavında dövülmeliydi.

11. Türkçe kelimelerin sonunda b, c, d, g ünsüzleri bulunmaz. Bunların yerlerine tonsuzları olan p, ç, t, k sesleri bulunur. Bu tonsuz ünsüzler ekleme sırasında iki ünlü arasında kaldıklarında tonlulaşır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya aykırı bir sözcük kullanılmıştır?

A) Aracı park eden iki polis sulara basmamak için sıçrayarak kapıya doğru yaklaşıyor.

B) Bu geçit vermez dağları heyecanla izliyordu.

C) Bu süreç, bu çok önemli yaşam kesiti, bilinmez olarak kalacak.

D) Biz o zaman okuduğumuz mısraların çoğunu ezbere bilirdik.

E) Zehirlenmemek için tas tas yoğurdu yiyen işçilerin yüzüne bir endişe çöktü.

12. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi Türkçe kökenli değildir?

A) anne B) elma C) kardeş D) hangi E) şan

13.

Ne kadınlar sevdim zaten yoktular
Yağmur giyerlerdi sonbaharla bir
Azıcık okşasam sanki çocuktular
Bıraksam korkudan gözleri sislenir

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi vardır?

A) Ünsüz türemesi

B) Ünsüz yumuşaması

C) Ünlü daralması

D) Ünlü türemesi

E) Ünsüz düşmesi

PEGEM AKADEMİ

14. /n/ asıl diş ünsüzü, iç seste p, b çift dudak ünsüzleri önünde genellikle m çift dudak sesine döner. Bu karşılaşma Türkçe kelimelerde nadir olur. Yabancı dillerden alınan kelimeler bu kurala uydurularak dilimize girer.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde n>m değişmesi yoktur?

A) Bağırarak onları haşlıyor ve onlara ambarda ve güvertedeki yerlerini gösteriyordu.

B) Bu hayatta tembeller ve işsizler daha çok yorulurlar.

C) Bitişik komşumuz Cambaz İbrahim -bizde at alıp satanlara cambaz derler- hacca gitti, geldi.

D) Onun zamparalıkları mahallelinin dilinden hiç düşmezdi.

E) Upuzun bir sonbahar geçmiş, hoşnutsuz bir kış başlamıştı.

15.

Karnın ne kadar küçük ve içerde
İnce belin
Fazla kabarık değil kemiklerinden etlerin
Biliyorum ancak sen
Bu kadar yetindikçe ve ekmeği
Böyle mübarek tuttukça
Doyar karnı Çin'in, Hindistan'ın, Amerika'nın
Sen olabilirsin çaresi

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

A) Ünlü düşmesi

B) Ünsüz yumuşaması

C) Ünlü daralması

D) Ünsüz benzeşmesi

E) Büyük ünlü uyumuna aykırı sözcük

16. "l-/lA-" ile biten fiillere edilgenlik eki -l- yerine, kurallı olarak -n- gelir: bil-il->bil-in-, kıl-ıl->kıl-ın-

Aşağıdaki terimlerden hangisi bu durumu açıklar?

A) Aykırılaşma (dissimilation)

B) Tonlulaşma

C) Benzeşme

D) Dudaksıllaşma

E) Sızıcılaşma

17.

Erteleyip durduk suç ortaklığımızı
Asıl mutluluğun içinde bulunduğu
Bazı ben yanlıştım o yanlıştı bazı
Çünkü gecikmenin ağır yorgunluğu

Bu dizelerdeki ses olayları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İyelik eki alan bir sözcükte yumuşama olmuştur.

B) İsimden isim yapım eki alan bir sözcük tamlayan ekinin etkisiyle yumuşamıştır.

C) İsimden fiil yapım eki alan bir sözcükte yumuşama olmuştur.

D) Bir sözcük birden fazla yardımcı ses almıştır.

E) Bir sözcükte hem ünlü düşmesi hem benzeşme olmuştur.

18. Pekiştirilmiş kelimelerde, pekiştirme hecesinden sonra, ses akışını sağlamak ve kavramı daha da güçlendirmek için bir ünlü türer. Buna pekiştirme ünlüsü denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde pekiştirme ünlüsü kullanılmıştır?

A) Bir sözü düpedüz söylemek dururken daha çok beğenilsin diye dolambaçlı yollardan söylediniz.

B) Mevki hırsından zangır zangır titreyen, sapsarı bir yüzle gezen adam.

C) Dosdoğru dayımın karşısına bir hiddetle geçerek ona bağırdım.

D) Sıcacık, tertemiz bir oda daha iyisi can sağlığı.

E) Gökyüzü mavi, masmaviydi, güneş gittikçe ısıtıyordu.

19. İşte ben bu şehirde, bu dünyada yapayalnız bir insan.

Bu cümlede altı çizili sözcükteki ses olayları aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Ünsüz türemesi - ünlü düşmesi

B) Ünlü türemesi - ünlü düşmesi

C) Ünsüz benzeşmesi - ünlü türemesi

D) Ünsüz düşmesi - ünlü türemesi

E) Ünlü daralması - ünlü düşmesi

20. İkiden fazla heceli kelimelerde, sonunda ünsüz bulunmayan vurgusuz orta hece ünlüsünün düştüğü görülür. Bu ses olayında geçici olanların yanında, yapım eki alarak kalıcı nitelik kazananlar da vardır.

Aşağıdakilerden hangisinde kalıcı düşmeye örnek alabilecek bir sözcük kullanılmamıştır?

A) Lastik ayakkabıların üstünde kıvrak ve çevikti.

B) Elinde tuttuğu, içi süprüntü dolu faraşı merdivenlerin dibine boşalttı.

C) Güvercinin konduğu fabrikanın işçileri alkışlarla, çığlıklarla dışarı çağrıldı.

D) Yırtılmış, atılmış o kağıtlar ki hayatım, her parçası, her büklümü üstünde adın var.

E) Genç ve meçhul kadın çocuğunu göğsüne basarak içeri girdi.

21.

Nasıl vurgunum bilirdin

Niçin (I) benden yüz çevirdin (II)
Kimlerin koynuna (III) girdin
Öpmeye (IV) kıyamadığım (V)

Numaralandırılmış sözcüklerin hangilerinde bir ünlü düşmesi vardır?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) I ve III

22. Bir müddet sustuk... Kafamın içinde ona söylenecek uçsuz bucaksız şeyler bulunduğunu hissediyordum, senelerce söylense bitmeyecek şeyler...

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz türemesi

B) Ünsüz yumuşaması

C) Ünsüz benzeşmesi

D) Ünlü daralması

E) Ünlü düşmesi

23. Sonu sert ünsüzle biten tek heceli sözcüklerde çoğu zaman ünsüz yumuşaması (değişimi) görülmez.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi bu kurala aykırıdır?

A) kat B) yurt C) at D) maç E) ek

24. Ortalık ağarıyor (I) ve şehrin (II) alanı da gittikçe (III) kalabalıklaşıyordu.

Altı çizli sözcüklerde görülen ses olayları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III
A)	Ünsüz yumuşaması	Ünlü düşmesi	Ünsüz benzeşmesi
B)	Ünsüz benzeşmesi	Ünlü düşmesi	Ünsüz türemesi
C)	Ünlü daralması	Ünsüz düşmesi	Ünsüz yumuşaması
D)	Ünsüz yumuşması	Ünsüz düşmesi	Ünsüz benzeşmesi
E)	Ünlü daralması	Ünlü düşmesi	Ünsüz türemesi

25.

Bir denizin yanında
Nedir ki bıyıklı ve saçları dökülmüş bir adam
Kötü bir alışkanlıktan başka nedir adam

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bir sözcükte birden fazla yardımcı ses kullanılmıştır.

B) Bir sözcükte birden fazla ünsüz benzeşmesi vardır.

C) Hem ünlü düşmesi hem ünsüz yumuşaması bir sözcükte meydana gelmiştir.

D) Bir sözcükte ünsüz yumuşaması ve benzeşmesi meydana gelmiştir.

E) Dizelerde ulamaya yer verilmemiştir.

PEGEM AKADEMİ

ÇÖZÜMLER

1. Türkçede kelime vurgusu genellikle son hecededir (ayak vb.) fakat bazı zarflarda (ansızın vb.), pekiştirmelerde (dupduru vb.), bazı yer adlarında (Ankara vb.) vurgu ilk heceye kayar, tek heceli kelimelerde vurgu yoktur, bazı ekler vurguyu kendi üzerlerine alır. Buna göre, numaralandırılarak verilen belirlemelerin I, III, IV ve V.sinde bir yanlışlık yoktur.

Cevap B

2. Ünsüzler, boğumlanma noktalarına göre çift dudak ünsüzleri (b, m, p), diş-dudak ünsüzleri (f, v), dil ucu-diş ünsüzleri (d, n, s, t, z), diş eti-damak ünsüzleri (c, ç, j, ş), ön damak ünsüzleri (g, k, l, r, y), art damak ünsüzleri (g, ğ, k, l) olarak sınıflandırılır. Buna göre, "istesin" kelimesi boğumlanma noktalarına göre aynı olan ünsüzleri içerir.

Cevap D

3. Ünsüzler, ses tellerinin durumuna göre tonlu (yumuşak) ünsüzler: "b, c, d, g, ğ, j, l, m, n, r, v, y, z" ve tonsuz (sert) ünsüzler: "ç, f, h, k, p, s, ş, t" olarak ikiye ayrılır. Buna göre, "gönlü" kelimesi, ses tellerinin durumuna göre aynı olan ünsüzleri (g, n, l → yumuşak ünsüz) içerir.

Cevap B

4. Seçeneklerdeki "âşık-ı > âşığı, kâğıt-ı > kâğıdı, ümit-i > ümidi, söğüt-ü > söğüdü" kelimelerinin sonlarındaki tonsuz (sert) ünsüz, kelime ünlüyle başlayan bir ek aldığında tonlulaşır (yumuşar), fakat "evrak-ı > evrakı" kelimesinin sonundaki ses tonlulaşmaz (yumuşamaz).

Cevap C

5. Ünlüler, boğumlanma noktalarına göre kalın ünlüler (a, ı, o, u), ince ünlüler (e, i, ö, ü) olarak ikiye ayrılır. Buna göre "düşmanı" kelimesi boğumlanma noktasına göre farklı olan (ü, a, ı) ünlüleri içerir.

Cevap C

6. E seçeneğinde verilen "hücum bot-u>hücumbot" belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş bir birleşik sözcüktür tamlanan eki düşerek son seste ünlü düşmesi olmuştur.

Cevap E

7. Verilen şiirde I. sözcük "yalın-ız>yalnız" türetilirken ünlü düşmesine uğramıştır. II. sözcükte "onunla idi>onunlaydı" III. sözcükte "besi-le-yordu>besliyordu" sözcüğünde hem ünlü düşmesi hem ünlü daralması olmuştur. V. sözcükte "pencere-s-i-n-den" sözcüğünde bir yardımcı ses vardır. Ancak IV. sözcükte isimden isim yapım ekinde gerçekleşen ses olayı benzeşme değil, yumuşamadır: "çocuk-luk-un>çocukluğun"

Cevap D

8. E seçeneğinde verilen şiirde altı çizilen "şair" sözcüğü, dilimize Arapçadan girmiştir ve iki ünlünün karşılaşmasına (ünlü çatışması) örnektir.

Cevap E

9. Dörtlüğün son dizesindeki "sil-e-me-yor-um>silemiyorum" sözcüğündeki "-me" olumsuzluk eki şimdiki zaman ekini alarak daralmıştır.

Cevap B

10. B seçeneğinde geçen "sav" sözcüğü Eski Türkçede "sab" biçimindeydi: sab>sav

Cevap B

11. C seçeneğinde geçen "kesiti" sözcüğü, "t" tonsuz ünsüzle bitmiştir, üzerine "i" ünlüsünü alsa da sözcük tonlulaşmamıştır, dolayısıyla ünsüz yumuşamasına aykırıdır.

Cevap C

12. "ana>anne, alma>elma, karındaş>kardeş, kangı>hangi" sözcükleri zamanla ses değişikliğine uğrasalar da Türkçe kökenli kelimelerdir. "Şan" sözcüğü ise dilimize Arapçadan girmiştir.

Cevap E

13. Verilen şiirin üçüncü dizesinde geçen "azıcık" sözcüğünde ünlü türemesi vardır: az-cık>az-ı-cık

Cevap D

14. A seçeneğinde anbar>ambar, B seçeneğinde tenbel>tembel, C seçeneğinde canbaz>cambaz, D seçeneğinde zenbâre>zampara sözcüklerinde n>m değişimi olmuştur. E seçeneğinde n>m değişimine örnek olabilecek bir sözcük yoktur.

Cevap E

15. Şiirde, "karnın" sözcüğünde ünlü düşmesi (karın-ın>karnın), "yetindikçe" sözcüğünde ünsüz benzeşmesi, (yetindik-çe>yetindikçe) "ekmeği" sözcüğünde ünsüz yumuşaması (ekmek-i>ekmeği) ve "biliyorum" sözcüğünde büyük ünlü uyumuna aykırılık vardır. Şiirde ünlü daralmasının bir örneği yoktur.

Cevap C

16. Dilde kimi zaman, benzer seslerden birinin değiştirilmesiyle ilgili ve benzeşme olayında, söyleyişte kolaylığa gitme çabasının tam tersi olarak değerlendirilebilecek bir eğilimle karşılaşılır. Aykırılaşma adı verilen bu olay, bir gramer birliğinde yer alan seslerin çıkış noktası ve söyleniş niteliği bakımından birbirinden uzaklaşmasıdır. Verilen açıklamada aynı ünsüzün aykırılaştığı görülmektedir.

Cevap A

17. Verilen şiirde geçen "ortaklığımızı" sözcüğü iyelik eki almıştır, aldığı ekte yumuşama olmuştur.
(ortak-lık-ımız-ı>ortaklığımızı), "mutluluğun" sözcüğünde
iyelik eki
-luk eki isimden isim yapım ekidir ve -un tamlayan ekini alınca yumuşamıştır (mutlu-luk-un>mutluluğun). İsimden fiil yapım eki alan "gecikmenin" sözcüğü yumuşamıştır. (geç- ik -me-nin>gecikmenin), "yanlıştım"
isimden fiil yapım eki
sözcüğünde hem ünlü düşmesi hem ünsüz benzeşmesi olmuştur. (yanıl-ış-dı-m>yanlıştım). Ancak şiirde birden fazla yardımcı ses alan bir sözcük yoktur.

Cevap D

18. A seçeneğindeki "düpedüz" sözcüğünde pekiştirme ünlüsü kullanılmıştır: düz>düpdüz>düp-e-düz. Ancak diğer seçeneklerde verilen pekiştirilmiş sözcüklerde ünsüzler arasına herhangi bir ünlü girmemiştir: tertemiz...

Cevap A

19. Altı çizili "yapayalnız" sözcüğünde ünlü türemesi ve ünlü düşmesi meydana gelmiştir

yalın-ız>yapyalnız>yap-a-yalnız

Cevap B

20. A seçeneğinde kıvır-ak>kıvrak, B seçeneğinde süpür-üntü>süprüntü, C seçeneğinde çağır-ıl->çağrıl-, D seçeneğinde ise bükül-üm>büklüm sözcükleri yapım eki alarak kalıcı düşmeye uğraşmıştır. E seçeneğindeki göğüs-ü>göğsü sözcüğü yapım eki almamıştır, dolayısıyla geçici düşme meydana gelmiştir.

Cevap E

21. Altı çizili sözcüklerden "niçin" sözcüğünde birleşme sırasında bir ünlü düşmesi olmuştur: ne için>niçin "koynuna" sözcüğü ise çekim eki alırken ünlü düşmesi olmuştur: koyun-un-a>koynuna.

Cevap E

22. Verilen parçada "hissediyordum" sözcüğünde hem ünsüz türemesi hem ünsüz yumuşaması hem de ünlü düşmesi vardır: his et-iyor-idi>his-s-ediyordu. "sustuk" sözcüğünde ünsüz benzeşmesi vardır: sus-du-k>sustuk. Ancak parçada ünlü daralmasını örnekleyen bir sözcük yoktur.

Cevap D

23. B seçeneğinde verilen "yurt" sözcüğüne ünlüyle başlayan herhangi bir ek getirildiğinde sözcük sert ünsüzle bitmesine rağmen yumuşar. Yurt-a>yurda ancak diğer seçeneklerdeki sözcüklere ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde sözcüklerde bir yumuşama olmaz. (at-ı>atı, ek-i>eki, maç->maçı, kat-ı>katı)

Cevap B

24. I. sözcükte ünsüz yumuşaması (ak-ar->ağ-ar-), II. sözcükte ünlü düşmesi (şehir-in>şehrin), III. cümlede ise ünsüz benzeşmesi (git-dik-çe>gittikçe) meydana gelmiştir.

Cevap A

25. Verilen dizelerde geçen "alışkanlıktan" sözcüğünde birden fazla ünsüz benzeşmesi vardır:

alış-gan-lık-dan>alışkanlıktan

Cevap B

TEST

1.

Başının o ağrısı beni görüncedir
I

Uygunsuz bir aralıktan kaçamak bakıyorum katran ağaçları
II III IV V

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerin hangisi kökünün türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. (I) Aydınlık, gürültü, insanlar, alıverirdi onları. (II) Kadın, yürümeye hazır, şöyle her yanı gözden geçirirdi. (III) Çocuk, annesinin eline elini verip lastik çizmelerinin tabanındaki rutubette kayan adımlarını sevinçle atardı. (IV) Kadın alışık bakışlarla dükkânları, araçları, insanları izlerdi. (V) "Bak anne, gördün mü şu subayı, minicik bir kılıcı vardı." derdi çocuk.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, yansımadan türemiş bir sözcük vardır.

B) II. cümlenin yüklemi, fiilden fiil yapım eki almıştır.

C) III. cümlede, birden çok türemiş sözcük vardır.

D) IV. cümlede; basit, türemiş ve birleşik yapılı sözcükler kullanılmıştır.

E) V. cümlede, bir sözcük yapım eki alırken ünsüz düşmesine uğramıştır.

3. Ağır kapı kolunu kaldırıp açtığımda koca bir
I II

ıhlamur ağacı görmüştüm sokağın köşesinde, tıpkı
III

bahçedekinin eşiydi; çiçek açmıştı, sokak konağın
IV

bahçesine benziyordu.
V

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisi yapısı yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde -m(-um) eki diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Artık yeni yıl için geri sayımlar başladı.

B) Zayıf olduğun için elbise üzerinde dökümlü durdu.

C) Depremzedelere verilecek olan konutlar hâlâ yapım aşamasında.

D) Bu durumu onlara nasıl açıklayacağını düşünmüştür o.

E) İnan bana sevgilim inan, evimde şenliksin bahçemde bahar.

5.

Hâlbuki korkulacak hiçbir şey yoktu ortalıkta
Her şey naylondandı o kadar
Ve ölünce beş on bin birden ölüyorduk güneşe karşı

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

A) Gövdeden türemiş sözcük

B) Birleşik sözcük

C) İsimden fiil yapım eki

D) Basit sözcük

E) İsimden isim yapım eki

6.

Gitgide güçleşen simyası burda olmanın, ışıksız kapıların
I II III

Güneş yoksulu sahanlıkların sana verdiği ürküden
IV V

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangileri birden çok yapım eki almıştır?

A) I ve II B) I ve III C) III ve V

D) IV ve V E) II ve V

7. Türkçede, çekim ekinden sonra yapım eki gelmez.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya aykırı bir sözcük kullanılmıştır?

A) Alt katın rüzgâra, boraya sırt dönmüş ılıklığında barınırdı.

B) Çarşafların arasına lavanta çiçekleri koyuyordu, ince tülbent keselerin içine.

C) Miraç aşağıda, kilerin yanında bulunan sandık odasında kalırdı kış boyunca.

D) Yeteri kadar aydınlatılmamış kahvelerde, eğik, koyu gölgeler dururdu.

E) Annemsiz şuradan şuraya gitmem, diye haykırdı küçük çocuk.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-e / -a" eki farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Evin yaşlı hanımı, duvara gömülü yüklüklere yatak yorgan çarşaflarını yerleştiriyordu.

B) Mutfakta tüten yemek kokuları, evdekilere biberi bol tarhana çorbaları düşündürüyordu.

C) Su satan adam, bardaklarını çabuk çabuk ince pirinç musluğun suyuna tuttu.

D) İkinci dizenin sonunda, "gözlerinin rengiden"i okurken sözünü kesti.

E) Giyiminin o zamanların modasına olan uygunluğu genç kadını gülünçleştiriyordu.

9.

Eskiden şaşardık bazı şeylerin yokluğuna
(I) (II)
Artık bu yokları var etmeyi usladık
(III)
Ağaçları budadık ormandan, balıkları tuttuk denizden
(IV)
Hani bazı aşılmaz sanılan kapıları omuzladık
(V)
Çünkü herkesin elinde bir saat bir sümbülteber

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangileri hem yapım eki hem çekim eki almıştır?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) IV ve V E) I ve V

10.

Bir biz ikimiz varız güzel, öbürleri hep çirkin
Bir de bu terli karanlık
Sonra bir şey daha var mutlak ama adını bilmiyorum
Nerede başlasam sonunda o ışıkla karşılaşıyorum

Bu dizelerde aşağıdakilerin hangisine yer verilmemiştir?

A) İsimden isim yapım eki

B) İsimden fiil yapım eki

C) İyelik eki

D) Bulunma hâl eki

E) Ayrılma hâl eki

11.

I. Zavallıyı bu genç yaşında gelin ettiler.

II. Bir yığın iş arasında bir de bunlarla uğraşıyorum

III. Ellerin bir martı, telaşlı ve ürkek.

IV. Sigaramın dumanına sarılır bir ruh ve hiç ulaşamayacağı bir adrese yollanır.

V. Yine de gelip başımın belası olabilirsin, diye seslendi ardımdan.

Numaralanmış sözcüklerdeki altı çizili ekler görevleri yönüyle ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. (I) Bir arka avluya bakan odalarından çıkarlardı. (II) Annesi oda kapısını kilitlemeden aynaya bakardı. (III) Bu aynayı, yemek yedikleri masaya dayamışlardı. (IV) Odayı kiralayan Ermeni kadın hiçbir yere çivi çakmalarına izin vermemişti. (V) Oda kapısını kilitleyip uzun demir anahtarı annesi yılan derisi çantasına yerleştirirdi.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, birden çok türemiş sözcük kullanılmıştır.

B) II. cümlenin yüklemi basit bir fiildir.

C) III. cümlede, ismin hâl eklerini almış sözcükler vardır.

D) IV. cümlede, bileşik bir sözcük kullanılmıştır.

E) V. cümlenin yüklemi, gövdeden türemiş bir fiildir.

13. Yapım ekleri sözcüğün anlamını değiştirdiği gibi kimi zaman da türünü değiştirir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözcüğün türünü değiştiren bir yapım eki kullanılmamıştır?

A) Yanında sessizce oturan küçük kıza doğru öfkeyle baktı.

B) Kadınlar gibi küçük adımlarla yürüyorlar, alçak sesle konuşuyorlar.

C) Bir dahaki yaza temiz hamam uykularına hazırlanıyordu ev.

D) Nehrin ötesinde kırpık, solgun ışıklar bir bir yanmıştı.

E) Evde bir sessizlik, bu hayra alamet değildi aslında.

14.

Aşk isterim, aşk olsun isterim
I
Yaşamanın sonu ölümün başlangıcı
II III IV
Kıyılarda yürürüm, sindiririm kıyıları
V

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerin hangisi yapı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Aralarında anlam ilgisi bulunan hem isim hem fiil olarak da kullanılabilen köklere ortak kök denir.

Buna göre aşağıdaki dizelerin hangisinde ortak kök kullanılmıştır?

A) Biz duralım biz sürekliyiz duralım
Durukluğa, tüberküloza ve uranyuma karşı

B) Kararan gözlerimle rüzgârda
Sizi dün bekledim o yollarda

C) Önce diyelim ki şiir bir kuşkudur
Bir otobüs yolcusunun kimliğini taşır

D) İşim gücüm budur benim
Gökyüzünü boyarım her sabah

E) Ben böyleydim bunu kâtip yazdı öbürleri bildiler
Çünkü nasıl bir yazdı kaçıncıydı koşup geldiler

16. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisi farklı bir yapım eki almıştır?

A) Bir şey var ki o çok önemli, insanlara sevgimiz arttı ve de güvenimiz.

B) Bu odada bu kadar sağlıksız görüntüler taşıyarak havasız yaşamakta direnmenin anlamı nedir?

C) Onlar yaşamamıza katılırlar; sesleri, sonra nasıl anlatayım...

D) Sanırım, kedi soyunun en şanslıları onlardı.

E) Eskilerde az bir para karşılığında, tek katlı ev planları çiziyordu.

17. Ninem oturduğu yerde, mor kadifeyle ceketinin daha
I II
aklaştırdığı başörtüsüyle mutlu gülümseyip duruyordu.
III IV
Onu ilk kez böyle her şeyle uyumlu hâlde görüyorduk.
V

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. sözcük, hem yapım hem çekim eki almıştır.

B) II. sözcük, birden fazla çekim eki almıştır.

C) III. sözcük, gövdeden türemiştir.

D) IV. sözcük, isim tamlaması şeklinde oluşmuş birleşik isimdir.

E) V. sözcük, yapım eki almış bir fiildir.

18.

Ben yürümeye başlayınca denizlerin üstünde
Karalarda koşanlar durup bana baktılar
Ben de gittim
Sığınacağım adaları birer birer batırdım

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi kullanılmamıştır?

A) Tamlayan eki

B) Fiilden fiil yapım eki

C) Yaklaşma hâl eki

D) Yükleme hâl eki

E) Çıkma hâl eki

19. Aşağıdakilerden hangisinin çekiminde birinci tip şahıs ekleri kullanılmaz?

A) Şimdiki zaman

B) Geniş zaman

C) Öğrenilen geçmiş zaman

D) Görülen geçmiş zaman

E) Gereklik kipi

20. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizilmiş sözcüklerin hangisinde ek yığılması vardır?

A) Bu kitaptaki tüm hikâyeler yazarın çocukluk yıllarını anlatıyor.

B) Olayın gerçekleştiği sırada yanımda bulunanlardan birisi haber vermiş.

C) Senin sözlerini pek takmamış, bildiğini okumuştu.

D) Bireylerdeki suçluluk hissi, onlara daha çok hata yaptırır.

E) Bunları çabucak geçmiştik, belki de önemli ayrıntılardı.

ÇÖZÜMLER

1. I. sözcük "gör-" kökünden, II. sözcük "uy-" kökünden, IV. sözcük "kaç-" kökünden, V. sözcük "bak-" kökünden gelmektedir yani bunlar, fiil köklü kelimelerdir. Ancak III. sözcük "ara" kökünden gelmektedir ve bu kök isimdir.

Cevap C

2. Verilen parçada I. cümlede "gürültü" sözcüğü yansımadan türemiş bir sözcüktür (gür-ül-tü); II. cümlenin yüklemi olan "geçirirdi" sözcüğü "geç-" fiiline "-ir" fiilden fiil yapım eki getirilerek türetilmiştir. III. cümlede "adım" ve "sevinç" sözcükleri türemiştir (at-ım>adım, sev-inç>sevinç). V. cümlede ise "minicik" sözcüğü; -cık / -cik yapım eki aldığında "k" sesi düşmüştür (minik-cik>minicik). Ancak IV. cümlede basit ve türemiş sözcüklere yer verilse de birleşik sözcük kullanılmamıştır.

Cevap D

3. I. sözcük "-ıp / -ip" zarf fiil ekini, II sözcük "-dığımda" zarf fiil ekini aldığından türemiştir (fiilimsi eklerinin tümü yapım ekidir); IV. sözcük, -ki ilgi ekini almış ve türü değişmiştir, bu sebeple türemiştir. V. sözcük de "beniz" kökünden türemiş bir fiildir (beniz-e). Ancak III. sözcük, tamlanan ve bulunma durum eklerini almış basit bir sözcüktür.

Cevap C

4. A seçeneğinde say-ım, B seçeneğinde dök-üm, C seçeneğinde yap-ım ve D seçeneğinde dur-um sözcükleri fiilden isim yapım ekidir çünkü kelimenin hem anlamını hem de türünü değiştirmiştir. E seçeneğinde ise sevgili-m, ev-im, bahçe-m sözcüklerindeki eklerin tümü aitlik bildirdiğinden iyelik ekidir, iyelik eklerinin de tümü çekim ekidir.

Cevap E

5. Verilen şiirde "kork-ul-acak" sözcüğü fiilden fiil "-ul" ekini almış, gövde durumuna gelmiştir. Ardından "-ecek / -acak" sıfat fiilini alarak gövdeden türemiştir. Şiirin ilk dizesinde "hiçbir" sözcüğü iki sözcüğün kaynaşmasıyla oluşmuş birleşik sözcüktür. Şiirde yer alan "yoktur", "beş", "on" gibi sözcükler yapım eki almadıklarından basittir. İlk dizede geçen "ortalıkta" sözcüğü ise "orta" kökünden türemiş bir isimdir (orta-lık). Ancak şiirde isimden fiil yapan bir ek kullanılmamıştır.

Cevap C

6. Altı çizili sözcüklerden "güçleşen" sözcüğünde "güç" ismine "-leş / -laş" isimden fiil yapım eki, ardından "-an / -en" sıfat fiil (fiilden isim yapım eki) eki getirilmiştir, "ışıksız" sözcüğü ise "ışı-" fiiline -k fiilden isim yapım eki, ardından "-sız / -siz" isimden isim yapım eki getirilerek türetilmiştir.

Cevap B

7. E seçeneğinde "annemsiz" sözcüğünde "anne" sözcüğü "-m" iyelik ekini (çekim eki) almış, ardından isimden isim eki "-sız / -siz" almıştır.

Cevap E

8. A seçeneğinde "duvara", B seçeneğinde "evdekilere", C seçeneğinde "suyuna", E seçeneğinde "modasına" sözcüklerindeki -e / -a ekleri ismin yönelme hâl ekidir (çekim eki). Ancak D seçeneğinde "dize" sözcüğü "diz-" eylemine -e / -a yapım eki getirilerek türetilmiştir.

Cevap D

9. Altı çizili sözcüklerden, I ve IV. sözcük yalnızca çekim eki almıştır.

(şaş - ar - dı -k, buda - dı - k)
Fiil k. geniş zaman ek f. kişi e. Fiil k. geçmiş zaman kişi e.

V. sözcük yalnızca yapım eki almıştır.

(aç - ıl - maz sanılan kapı)
Fiil k. yapım eki sıfat fiil

Ancak II. ve III. sözcükler hem yapım hem çekim eki almıştır.

(yok - luk - u(n) - a, us - la - dı - k)
isim k. yapım eki tamlanan eki yönelme eki isim k. yapım eki zmn eki kişi eki

Cevap B

10. Verilen şiirde "terli" sözcüğü "-lı / -li" isimden isim yapım ekini, "başlasam" sözcüğü "-le / -la" isimden fiil yapım ekini alarak türemiştir. Şiirin üçüncü dizesinde geçen "adını" sözcüğü iyelik ekini, son dizede geçen "sonunda" sözcüğü ismin bulunma hâl eki "-de / -da"yı almıştır. Ancak şiirde "-den / -dan" ayrılma hâl ekini almış bir sözcük bulunmamaktadır.

Cevap E

11. Altı çizili eklerden, I ve II. cümlelerde yer alan, "gelin" ve "yığın" sözcüklerindeki ekler yapım eki görevindedir, çünkü hem anlamı hem de türü değiştirmiştir. IV ve V. cümlelerde yer alan "sigaramın" ve "başımın" sözcükleri tamlayan eki görevindedir. Ancak III. cümlede yer alan "ellerin" sözcüğündeki "-in" ismin kime ait olduğunu belirttiğinden iyelik ekidir.

Cevap C

12. Verilen parçanın II. cümlesinde "bakardı" yüklemi zaman ve ek fiil çekim eklerini almış basit fiildir; III. cümlede "aynayı" ismin belirtme hâl ekini "masaya" ismin yönelme hâl ekini almıştır; IV. cümlede "hiçbir" iki sözcüğün anlamca kaynaşıp birleşmesiyle oluşmuş birleşik sözcüktür; V. cümlede ise "yerleştirirdi" yükleminin kökü olan "yer" kelimesi önce -leş / -laş isimden fiil yapım ekini sonra -tir fiilden fiil yapım ekini alarak gövdeden türemiştir. Ancak parçanın birinci cümlesinde "bakan" sözcüğünün dışında türemiş bir sözcük yoktur.

Cevap A

13. A seçeneğinde "oturan" sözcüğü fiilden isim; B seçeneğinde "adım" (at-ım) sözcüğü fiilden isim; C seçeneğinden "hazırlanıyordu" (hazır-lan) isimden fiil; D seçeneğinde ise "solgun" (sol-gun) sözcüğü fiilden isim yapan ektir. Görüldüğü gibi bu eklerin tümü sözcüklerin türünü değiştirmiştir. Ancak E seçeneğinde sözcüğün türünü değiştiren herhangi bir ek yoktur.

Cevap E

14. Verilen şiirde II. sözcük "yaş" isminden "-e /-a" yapım ekiyle, III. sözcük "öl-" fiilinden "-ım / -im" yapım ekiyle, IV. sözcük "baş" isminden "-le / -la" yapım ekiyle, V. sözcük "sin-" fiilinden "-dır / -dir" yapım ekiyle türemiştir. Ancak I. sözcük yalnızca geniş zaman ve kişi eklerini almış basit bir fiildir.

Cevap A

15. D seçeneğinde yer alan "boyarım" sözcüğünde, sözcüğün kökü olan "boya" hem isim hem fiil olarak kullanılabilir ve bu iki kullanım arasında anlam ilgisi bulunur. Sözgelimi, "Kırmızı boyayla tüm duvarları boyadı." cümlesindeki "kırmızı boya" isim, "boyadı" ise fiildir ve bu iki sözcük arasında anlamsal bağ vardır.

Cevap D

16. Verilen seçeneklerde, A seçeneğinde "önemli", B seçeneğinde "sağlıksız", D seçeneğinde "şanslı", E seçeneğinde ise "karşılık" sözcükleri isimden isim yapım eki almıştır. Ancak E seçeneğinde "katılırlar" sözcüğünde "-ıl / -il" fiilden fiil yapım ekidir.

Cevap C

17. Verilen parçada I. sözcük "-dık / -dik" yapım ekinin "-ı / -i" iyelik ekini almıştır. II. sözcük "-ı / -i" iyelik ekini ve "-nın / -nin" tamlayan ekini almıştır. III. sözcük de "ak" isminden "-leş / laş" isimden fiil yapım ekiyle gövde durumuna gelmiş, daha sonra "-dır / -dir" yapım ekini alarak gövdeden türemiştir. IV. sözcük ise belirtisiz isim tamlaması şeklinde oluşmuş (baş-örtü-sü) birleşik isimdir. Ancak V. sözcükte herhangi bir yapım eki yoktur. V. sözcük basit bir fiildir.

Cevap E

18. Verilen şiirde "denizlerin" sözcüğü tamlayan ekini, "sığınacağım" sözcüğü "-ın / -in" fiilden fiil yapım ekini (sığ-ın), "yürümeye" sözcüğü "-e / -a" yaklaşma hâl ekini, "adaları" sözcüğü "-i" yükleme hâl ekini almıştır. Ancak şiirde çıkma hâl eki (-dan) kullanılmamıştır.

Cevap E

19. Birinci tip şahıs ekleri zamir menşeilidir. Buna göre bu ekler:

	Teklik	**Çokluk**
I. şahıs	-Im, -Um	-Iz, -Uz
II. şahıs	-sIn, -sUn	-sInIz, -sUnUz
III. şahıs	eki yoktur	-lAr

Şimdiki zaman, geniş zaman, öğrenilen geçmiş zaman, istek ve gereklik çekiminde bu ekler kullanılır (biliyorum, bilirsin, bilmişiz, bilmelisiniz vb.). Görülen geçmiş zaman çekiminde, ikinci tip şahıs ekleri kullanılır (bildim, bildin, bildik).

Cevap D

20. Ek yığılması, bir kelimede aynı görev ve anlamdaki eklerin üst üste bulunmasıdır. Bu durum kelimeye eklenen ilk ekin görev ve anlamının kelimeye kalıplaşarak zamanla unutulmasından kaynaklanır. Mesela "birisi" kelimesi "bir" köküne III. tekil kişi iyelik eki getirelerek "biri" olmuş fakat kelimedeki bu ekin fonksiyonu zamanla unutularak tekrar III. tekil kişi iyelik eki getirilmiştir; bu kelimede ek yığılması vardır.

Cevap B

TEST

1. Laik düşüncenin Türkiye'de doğuşu ve gelişmesi, Cumhuriyet ile başlar. Her ileri adımdaki gelişme gibi laikliğin kabulünde de öncülük payı Atatürk'ündür.

Bu parçada isim görevinde kullanılan kaç sözcük vardır?

A) 9 B) 10 C) 11 D) 12 E) 13

2.

Şehrin üstünde tozlu bir ay silkinmektedir
Mevsim yaz olmuş sonbahar olmuş ne umurum
Değil mi ki o büyük istifhamın üzerindeyiz
Birbirimizi seviyoruz
ve sevgimizden şüphe ediyoruz

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Belirtili isim tamlamalarına yer verilmiştir.

B) Tamlayanı düşmüş iyelik öbeği kullanılmıştır.

C) Belirtme hâl ekini alan bir sözcük vardır.

D) İyelik eki almış sözcükler kullanılmıştır.

E) Birinci dizede isim türünden sözcük yoktur.

3. Aşağıdakilerden hangisinde tamlananı tamlayanından önce söylenmiş bir isim tamlaması vardır?

A) Şimşek gibi bir semte atıldık yedi koldan
Şimşek gibi Türk atalarının geçtiği yoldan

B) Kulak verin ki zaman tahtayı kemiriyor
Tavan aralarında, tavan aralarında

C) Adı haritalarda bile bulunmayan
Bir köyündeyim Anadolu'nun

D) Okuma yok, yazma yok, bilmeyiz eski yeni
Kuzular bize söyler yılların geçtiğini

E) Kavak yelleri eser insanın başında
İnsanoğlu kızar öfkelenir savaşır

4. (I) Okumak da okunan eseri duygularımız, düşüncelerimizle zenginleştirmek olduğuna göre bir türlü yaratıştır. (II) Romancı, şair yaşlanınca nasıl yaratma gücünü kaybediyorsa okuyucu da o yaratışla kaynaşma yeteneğini kaybediyor. (III) Bu bakımdan okumaktan kesilmek biraz da ölmektir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde isim tamlaması kullanılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5.

Gözlerinde bir rakı bulanıklığı
Bir uğultu cıgaranın soğukluğu
Mermer dişlerinin soğukluğu
Bıçağımın üstündeki korkak buğu
Oyulmuş bileklerin hatırımda

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Son dizede tamlayanı düşmüş iyelik öbeği yer almaktadır.

B) Dördüncü dizede tamlayanıyla tamlananı yer değiştirmiş bir isim tamlaması vardır.

C) Birinci dizede belirtisiz isim tamlaması kullanılmıştır.

D) Üçüncü dizede zincirleme isim tamlaması vardır.

E) İkinci dizede belirtili isim tamlaması kullanılmıştır.

6. (I) Romanlar ve şiirler bir iç yaşayıştan doğmuştur. (II) Onları yaşayarak okumamız da bundandır. (III) Her okuyucunun aynı davranışta olduğu söylenemez. (IV) Yaratılışın, yetişmenin verdiği ayrılıklar vardır. (V) Bu bakımdan aynı kitapta herkes kendi romanını, kendi şiirini okur.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, çoğul eki isim türündeki sözcüklere eklenmiştir.

B) II. cümlede, belirtme eki almış bir sözcük kullanılmıştır.

C) III. cümlede, belirtili isim tamlamasına yer verilmiştir.

D) IV. cümlede, iyelik eki almış birden çok kelime kullanılmıştır.

E) V. cümlede, ayrılma hâl eki alan bir sözcük vardır.

7. Milyarlarca delikanlımızın yolunda can verdiği vatanı, siz düşünüp sezmediniz; siz onu haritalar üstünde kitaplar içinde öğrendiniz. Siz onu adım adım gezmediniz, her avuç toprağını kanınızla sulamadanız.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

A) Eşitlik eki

B) Tamlayan eki

C) Yükleme eki

D) Vasıta eki

E) Ayrılma eki

8. Aşağıdaki dizelerin hangisinde isim tamlamasına yer verilmemiştir?

A) Her biri vazgeçilmez cihan parçası
Kaç bin yıllık hasretimin goncası

B) Atam güllerin katmer açtığı
Şairlerin, bilginlerin dünyalarında

C) Selvi dalından
Ölüme nasıl gülerdi

D) Ağır ağır doğruluyor mazlumlar
Dinleyin: Çınlayan zincir sesleridir

E) Yetişmen gerek yazgıma
Tutman gerek, sorman gerek, bilmen gerek

9. Dünyanın hiçbir ordusunun (I) yüklenemeyeceği kadar ağır bir vazifeyi (II) genç omuzları üstünde (III) taşıyan zabitlerimiz! (IV) Baba ocaklarının gölgesi altında değil, cenk yerlerinin güneşi ve ateşi (V) içinde yetişen zabitlerimiz!

Bu parçadaki numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I. sözcük hem tamlanan hem tamlayan eki almış bir topluluk ismidir.

B) II. sözcük, yalnızca belirtme hâl eki almıştır.

C) III. sözcük, iyelik eki ve bulunma hâl eki almıştır.

D) IV. sözcük, iyelik eki almış bir çoğul isimdir.

E) V. sözcük, yükleme hâl eki almış tekil isimdir.

10. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tamlananı sıfat almış bir isim tamlaması kullanılmıştır?

A) Bahçe kapısına varmadan daha
Baygın kokusu ıhlamurun

B) Ben, bizden olan bütün insanların dostu
Adı haritalarda bile bulunmayan

C) Geçende yayla civârında bir ufak cevelân
Bahânesiyle bizim eski âşinalardan

D) Şimdi bahçelerden pencerelere
Sade bir ölüm güzelliği vurur

E) Bir kere görse gözüm köyün aydınlığını
Kül bağlar içerimde bu kızıl kar yığını

11.

Memleketimi seviyorum
Çınarlarında kolan vurdum, hapishanelerinde yattım
Hiçbir şey gideremez iç sıkıntımı
Memleketimin şarkıları ve tütünü gibi

Bu dörtlük ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İyelik eki almış birden çok sözcük kullanılmıştır.

B) Sırasıyla çoğul, iyelik ve hâl eki almış birden çok sözcük vardır.

C) Tamlayanları ortak isim tamlamasına yer verilmiştir.

D) Belirtme hâl eki kullanılmıştır.

E) İsmin hâl eklerinin tümünü örnekleyen sözcükler kullanılmıştır.

12. (I) Bir gün, onlara ispat edebilecek ki ben bir yaban değilim? (II) Benim damarlarımdaki kan onların damarlarında işleyen kandır. (III) Aynı dili söylemekteyiz. (IV) İspat edebilecek miyim ki aynı Allah'ın kuluyuz? (V) Aynı siyasi mukadderat, aynı sosyal bağlar, bizi kardeşlik, evlatlık, analık babalık üstünde bir yakınlıkla bizbirimize bağlamıştır.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerin hangisinde hâl eklerinden herhangi biri <u>kullanılmamıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13.

I. Yaşanıp duran birbirine benzer günlerin tekrarının ötesinde bir şeydi istediği.

II. Cumhuriyet Dönemi'nin çok ses getiren son çıkışı, Beş Heceliler'e karşı genç sanatçılar tarafından başlatılır.

III. Aşağıda akşamın alaca karanlığının içinde siyah bir servilik, çıplak bahçelerin ortasında tek tük evler görünüyordu.

IV. Köy kadınlarının, köy kızlarının hepsi gözümün önündedir ve hepsi de yeni, süslü düğünlük esvaplarını giymişlerdir.

V. Taşların arasında minare merdiveni gibi dik bir yoldan inmeye başladık.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde zincirleme isim tamlaması <u>yoktur</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. İçimde yavaş bir korku uyanıyordu. Ya biz yolumuzun sonuna varmadan gece olursa? Dağ-başlarında bir başıma kalırsam?

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine <u>yer verilmemiştir</u>?

A) İyelik eki

B) Soyut isim

C) Topluluk ismi

D) Hâl eki

E) Belirtisiz isim tamlaması

15.

I. Anam bir yaz gecesi doğurmuş beni burda

II. Şu karşıki bayırda verdim kuzuyu kurda

III. Görmediği gün yoktur sürü peşinde bizi

IV. Uçan kuşları düşün, geçen kervanları

V. Silifke'de çam dalında keklikçesini sevdiğim

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerdeki altı çizili eklerin hangisi işlevi yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir isim tamlaması, sıfat görevinde kullanılmıştır?

A) Bu geçidi de aşınca Toros Dağları biter, dümdüz bir ova başlardı.

B) Gökyüzünde, insanın içini ürperten, kül rengi bulutlar vardır.

C) Tüm aile yaz aylarında yaylaya çıkar, kimse sonbahara kadar dönmezdi.

D) Bu tuhaf kalabalığın içinde benim ne işim var diye düşündü.

E) İş başvurusu yapacaklar sabırsızlıkla bekliyordu kapının açılmasını.

17. Aşağıdakilerden hangisinde birleşik isim grubu vardır?

A) Bir öykücü olarak Sait Faik, edebiyatımıza yön veren yazarlardandır.

B) Dil, bir müzik olarak yansır şiire ve insanı etkiler.

C) Kenardaki birkaç yolcu da beklemekten sıkılıp ayrıldı.

D) Cesur bir hâli vardı, bıraksalar dünyayı karşısına alırdı.

E) Üç gün süren etkinlik şehirdeki sıkıntılı ortamı dağıtmıştı.

18. Belirtisiz isim tamlamasına gelen sıfatlar, tamlamanın bütününü niteler.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uymayan bir sözcük vardır?

A) Dün açıklanan sınav sonuçlarından sonra iyice bozulmuştu morali.

B) Pek çok insan sorunu, basit yöntemlerle çözülebilirdi.

C) Çok tüketilen meyve suları sağlığa pek de faydalı değildir.

D) Bu mahalledeki, boyasız ev manzaraları onu olduğundan da çekilmez gösteriyordu.

E) Belediyelerin koyduğu geri dönüşüm çöpleri hırsızlarca çalınmış.

19. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir iyelik grubu yer almaktadır?

A) Zaman hızla akmış, her şey bir anda değişmişti.

B) Çalışanlar tüm bu olumsuzlukları görmezden geliyordu.

C) Bir dil, onu konuşanlarca geliştirilir ancak.

D) Tuhaf görünümlü bir adam, gelen geçene laf atıyordu.

E) Ne kadar zaman geçerse geçsin onun bakışlarını unutamazdım.

20. Aşağıdakilerin hangisinde tekrar grubu, isim görevinde kullanılmıştır?

A) Kaybolan çocuğu bulmak için kapı kapı dolaşmış, sonunda bulmuştu.

B) Bu mutlu gününü eşine dostuna haber vermiş, herkese duyurmuş.

C) Onun bunun söylediğine kulak asacağına kendi bildiğini yap!

D) Zavallı çocuk korkudan zıngır zıngır titrese de kimseye bir şey anlatmadı.

E) Birkaç ipsiz sapsız tipten başka kimse kalmazdı bu saatte.

ÇÖZÜMLER

1. Verilen parçada "düşüncenin, Türkiye'de, doğuşu, gelişmesi, Cumhuriyet, gelişme, laikliğin, kabulünde, öncülük, payı, Atatürk'ündür "sözcükleri isimdir; "başlar" sözcüğü fiil; "laik, her, ileri, adımdaki" sözcükleri sıfat; "ve", bağlaç; "ile, gibi" edattır.

Cevap C

2. Verilen şiirde "şehrin üstü ve istifhamın üzeri" belirtili isim tamlamalarıdır. Şiirin son dizesinde yer alan "sevgimiz" sözcüğü tamlayanı düşmüş iyelik öbeğidir [(bizim) sevgimiz]. Dizelerde geçen "birbirimizi" sözcüğü belirtme hâl eki (-i), "sevgimiz, üstü" gibi sözcükler iyelik eki almıştır. Ancak ilk dizede üç değil, dört isim türünde sözcüğe yer verilmiştir; "şehrin, üstünde, ay" sözcükleri isim türündedir.

Cevap E

3. C seçeneğinde verilen beyitte geçen "Bir köyündeyim Anadolu'nun cümlesinde "Anadolu'nun" tamlayan; "köyü" tamlanandır, "köy-ü" tamlananı, "Anadolu'nun" tamlayanından önce söylenmiştir.

Cevap C

4. Numaralanmış cümlelerden II.de "yaratma güc-ü" ve "kaynaşma yeteneğ-i" belirtisiz isim tamlamalarıdır. I ve III numaralı cümlelerde ise herhangi bir isim tamlaması kullanılmamıştır.

Cevap B

5. Verilen şiirin birinci dizesinde "rakı bulanıklığ-ı" söz grubu belirtisiz isim tamlamasıdır; üçüncü dizesinde, "mermer dişlerinin soğukluğu" zincirleme isim tamlamasıdır; ikinci dizesinde "cıgaranın dumanı" belirtili isim tamlamasıdır; son dizesinde ise "bileklerin" (senin beliklerin) sözcüğü tamlayanı düşmüş iyelik öbeğidir. Ancak şiirin dördüncü dizesinde tamlayanı tamlananından önce söylenmiş bir isim tamlaması yoktur.

Cevap B

6. I. cümlede " romanlar" ve "şiirler" çoğul eki almış isimdir. II. cümlede "onları" sözcüğü belirtme eki almıştır. III. cümlede "okuyucunun davranışı" belirtili isim tamlamasıdır. V. cümlede "bakımından" sözcüğü ayrılma hâl ekini almıştır. Ancak IV. cümlede iyelik ekini alan bir kelime vardır: ver-diğ-i.

Cevap D

7. Verilen parçada "milyarlarca" eşitlik eki, "delikanlınızın" tamlayan eki, "onu, toprağını" yükleme eki, "kanımızla" vasıta eki almıştır, parçada ayrılma eki almış kelime yoktur.

Cevap E

8. A seçeneğinde "cihan parçası", B seçeneğinde " bilginlerin dünyaları", C seçeneğinde "selvi dalı", D seçeneğinde "zincir sesleri" isim tamlamalarıdır. Ancak E seçeneğinde herhangi bir isim tamlaması yoktur.

Cevap E

9. Verilen parçada altı çizili sözcüklerden "ordusunun" hem tamlayan (-nun) hem tamlanan (-su) eki almış bir topluluk ismidir; "vazifeyi" sözcüğü yalnızca ismin belirtme hâl ekini (-i) almıştır; "üstünde" sözcüğü, iyelik ve bulunma eki almıştır. IV. sözcük iyelik eki almış (-imiz) bir çoğul (-ler) isimdir. Ancak "ateşi" sözcüğünde yükleme (belirtme) hâl eki kullanılmamıştır. "ateş-i" sözcüğü yalnızca tamlanan eki (cenk yerlerinin ateş-i) almıştır.

Cevap E

10. A seçeniğinde "ıhlamurun kokusu" belirtili isim tamlamasıdır. Bu tamlamada "kokusu" tamlananı "baygın" sıfatını almıştır.

Cevap A

11. Verilen dörtlüklerden "memleketim, çınarları" sözcükleri iyelik eki; "çınarlarında, hapishanelerinden" sözcükleri sırasıyla çoğul, iyelik ve hâl eki almıştır. "Memleketimi" sözcüğünde belirtme hâl ekine yer verilmiştir. Ayrıca dörtlüğün son dizesinde yer alan "memleketimin şarkıları ve tütünü" söz grubu tamlayanları ortak isim tamlamalarıdır. Ancak dörtlükte hâl eklerinin tümü kullanılmamıştır, ayrılma ve yönelme eki yoktur.

Cevap E

12. I'de "onlara" sözcüğü ismin yönelme hâl ekini; II'de "damarlarında" sözcüğü ismin bulunma hâl ekini; III'te "dili" sözcüğü ismin belirtme hâl ekini; V'te "üstünde" sözcüğü ismin bulunma hâl ekini almıştır. Ancak IV'te ismin hâl ekini almış herhangi bir sözcük yoktur.

Cevap D

13. I. cümlede "günlerin tekrarının ötesi" II. cümlede "Cumhuriyet Dönemi'nin (çok ses getiren son) çıkışı", III. cümlede "akşamın (alaca) karanlığının içinde", IV. cümlede "köy kızlarının hepsi" zincirleme isim tamlamalarıdır. V. cümlede "taşların arasında, minare merdiveni" belirtili ve belirtisiz isim tamlamasıdır.

Cevap E

14. Verilen parçada "içimde" sözcüğü iyelik eki almıştır. Parçanın ilk cümlesinde geçen "korku" soyut isim, son cümlesinde geçen "dağ başları" belirtisiz isim tamlamasıdır. Ayrıca parçada yer alan "sonuna" sözcüğü ismin yönelme hâl ekini almıştır. Ancak parçada topluluk ismine yer verilmemiştir.

Cevap C

15. I, II, III, IV numaralı cümlelerde altı çizili ek ismin belirtme hâl ekidir. Ancak V numaralı cümlede altı çizili ek tamlanan (iyelik) ekidir.

Cevap E

16. B seçeneğinde "kül rengi" belirtisiz isim tamlaması "bulutlar" isminin sıfatı olmuştur.

Cevap B

17. Birleşik isim, bir nesnenin ismi olmak üzere yan yana gelen birden fazla ismin meydana getirdiği kelime grubudur. Birleşik isimler Türkçede özel isimlerdir (Şanlı Urfa, Sait Faik Abasıyanık, Çamlıbel vb.). Bunları birleşik sözcüklerle karıştırmamak gerekir.

Cevap A

18. Belirtisiz isim tamlamasına gelen sıfatlar tamlamanın bütününü niteler. A, B, C, E seçeneklerindeki "dün açıklanan sınav sonuçları, pek çok insan sorunu, çok tüketilen meyve suları, belediyelerin koyduğu geri dönüşüm çöpleri" söz öbekleri bu kurala uygundur. D seçeneğinde ise "boyasız" sıfatı "ev manzaraları" tamlamasının bütününün değil, sadece tamlayanın (boyasız ev) sıfatıdır.

Cevap D

19. İyelik grupları, "benim, senin, onun, bizim, sizin, onların" zamirlerinin oluşturduğu tamlamalardır. Buna göre, E seçeneğindeki "onun bakışlarını" iyelik grubu oluşturur.

Cevap E

20. Tekrar grupları (ikilemeler) çok çeşitli şekillerde oluşabilir (aynen tekrarları eş ya da zıt anlamlı kelime tekrarı vb.) ve cümlede çeşitli görevlerde kullanılır. A seçeneğindeki "kapı kapı (dolaşmış)" ve D seçeneğindeki "zıngır zıngır (titrese)" zarf görevindedir. C seçeneğinde "onun bunun" ikilemesi zamir görevindedir. E seçeneğinde 'ipsiz sapsız (tip)" sıfat görevindedir. B seçeneğinde ise "eşine dostuna" tekrar grubu isim görevindedir.

Cevap B

TEST

1.

I. Hademe kadın, görmedikleri bir iskemleyi görmedikleri bir çatının oraya çekip oturmuş, yün örmeye başlamıştı.

II. Bu okulu kazanacakların hepsi de yoksul çocuklar mıydı acaba?

III. Bu olaydan sonra başkalarını konuşmanızı anlıyorum, dedi büyük bir gayretle.

IV. Birkaç dakika sonra iri yeşil gözlerini adamlardan birine dikmişti.

V. Sorduklarından birkaçının adamda yıkıcı bir etki yarattığını açıkça görüyordu.

Numaralanmış cümlelerden hangisinde diğerlerinden farklı türde bir zamir kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

Kendimizi inkâr edeceğiz
Hele inkârımızı büsbütün inkâr edecekler
Bütün münkirler günde beş vakit bizi inkâr edecekler
Bir kibrit aydınlığında çatılmış kaşlarını göreceğim

Bu dizelerdeki zamirlerin türleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) İşaret zamiri - kişi zamiri
B) Dönüşlülük zamiri - kişi zamiri
C) Belgisiz zamir - soru zamiri
D) İşaret zamiri - dönüşlülük zamiri
E) Soru zamiri - ilgi zamiri

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde dönüşlülük zamiri bir kişi zamirini pekiştirmiştir?

A) Sana geldim, kendi düşlerimi getirdim, seninkilere katarız diye.
B) Dün yediğiniz şahane yemeği biz kendimiz yaptık.
C) Olan biteni kendisine nasıl anlatacağınızı siz bilirsiniz.
D) Önümüzdeki adam kendi kendine konuşuyor, etrafa hiç bakmıyordu.
E) Yaşanılanlardan bir ders çıkarmak onların hepsinin kendi görevidir.

4. Bana aldığı iğnemi ipliğimi buraya bırakmışım. Dizlerimi birleştirip yavaşça karnıma doğru çekmişim. Ellerimi dizlerimin üzerine kenetlemişim. Kendimi balkon direklerinden birine yaslamışım.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

A) Dönüşlülük zamiri
B) Belgisiz zamir
C) Kişi zamiri
D) Soru zamiri
E) İşaret zamiri

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı bir zamirle sağlanmıştır?

A) Şimdi hangi bahane kurtaracak bizi bu durumdan?
B) Her şey yoluna girdiği hâlde neden bizimle gelmedin?
C) Olanlar karşısında sende mi şaşkınsın?
D) Yolunu kesen adam sana ne verdi?
E) Gözümüz de kulağımız da sende, ne zaman yola çıkacağız?

6. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ilgi zamiri vardır?

A) Elimden tut yoksa düşeceğim
Yoksa bir bir yıldızlar düşecek

B) Bizimki bir yalnızlık hikâyesi
En yorgun yerinden kırık

C) Şimdi sen olsan ortalık şenlenecekti
Sanki birdenbire ışıklar yanacaktı

D) Sen olmadığın vakit büyük yanlızlığım var
Dalgaların kendilerini taştan taşa vurmaları

E) Yıldızlar uyanıp gözlerimden geçtiler
Halep şehri şen oldu şenlik oldu

7.

I. Bir sabah vaktiydi o buraları terk ettiğinde.

II. O da mı bana bunu yapmıştı, o da mı ihanet etmişti bana?

III. Her zamankinden daha güzeldi onun saçları, gülüşü...

IV. Onu kaybettim, hiçbir yerde bulamadım, zaten bozulmuştu, artık işe yaramazdı.

V. Yanıma geldi, başımı kaldırıp gözlerine baktım, o da üzgündü.

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi farklı türde bir zamirdir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tamlayanı belgisiz zamir olan bir isim tamlaması kullanılmıştır?

A) Şehrin üstünde tozlu bir ay silkinmektedir
Mevsim yaz olmuş sonbahar olmuş ne umurun

B) Kimilerinin eli Isparta'da halı dokuyordur
Elleri uykularını dokuyordur

C) Sağdan birinci ev İbrahimlerin evi
Kapı gibi kapıda üç İbrahimler

D) Dün akşam bütün yüzünle bana doğru eğilmiştin
Gözlerin hüzünle doluydu güya beraberdik

E) Önümden çekilirsen İstanbul görünecek
Nerede olduğumu bileceğim

9. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde "bu" sözcüğü, türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) Ona kaç kere bu olaydan kimseye bahsetmemesi gerektiğini söyledim?

B) Bu düşünceleri değiştiremediğimiz sürece gelişemeyeceğiz.

C) Söylenenlerin tümünü bu şekilde mi algıladılar?

D) Elimizdeki bu veriler tamamen gerçeği yansıtmaktadır.

E) Bu hepimizin başına gelebilecek sıradan bir olaydı.

10. Kendimi (I) gösteremedim. Hâlbuki denk düşürsem
kapıdan çıkarken bahçeye inerken elindekini (II)
sallayarak oraya (III) doğru yürürken tam bizim (IV) evin
köşesini dönerken ona (V) seslenebilirdim.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. sözcük, belirme hâl ekini almış dönüşlülük zamiridir.

B) II. sözcük, ilgi zamiri almıştır.

C) III. sözcük, işaret zamirdir.

D) IV. sözcük, kişi zamiridir.

E) V. sözcük, hâl eki almış bir zamirdir.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ne" sözcüğü zamir görevinde kullanılmıştır?

A) Ne sızlanıyorsun yine, anlamadım ki neden böylesin!

B) Zavallının babası ne hâle gelmiş böyle?

C) Ne yavaş akıyor bu trafik yine!

D) Sana verilen paralarla ne aldın yine?

E) Ağabeyin İstanbul'dan ne gün geliyor?

12.

I. Ben yalnızlığımı giyinirim
Suna su hayallerini giyinir

II. Bu yağmurlar böyle yorgun akıyorlar
Bu rüzgârlar kapımızı dövüyorlar

III. Karanlık kıllı kollarıyla şarkının içine girdiler
Kavga çıktı birinin çenesini kırdılar

IV. İnsan kendisine rağmen yaşayamaz
Kalbimiz siyah derken beyaz diyemeyiz

V. Bonaparte Sokağı'nda ben bilmem siz hiç bilmezsiniz
Bonaparte Sokağı'nda üstelik gönül eğlersiniz

Yukarıdaki numaralanmış dizelerin hangisinde zamir türünde bir sözcük yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Zamirler, ismin yerini tutar ve ismin aldığı tüm ekleri alır.

Aşağıdakilerin hangisinde zamir ismin hâl eklerinden herhangi birini almamıştır?

A) Dün sorulan soruların birkaçında bilgi yanlışı vardı.

B) Geziye gelecek öğrencileri buradan da alabiliriz sanıyordum.

C) Onu yanımda görmek isterdim; gözleri ışıl ışıl, yüzü güleç...

D) Dün yaşananları adamın biri evdekilere anlatmış.

E) Annem diğerini beğendi ama ben bu elbiseyi beğendim.

14.

I. Çocuk utangaçlığı var hepsinin yüzünde.

II. Bu satırları birçoğuna sırf cevap olsun diye yazıyorum.

III. Ne çok şey ummuştuk, oysa istediğimiz yaşam bu değildi.

IV. Çabucak ulaşmamız lazım eve, şuradan gidelim.

V. Şu ana kadar olanlardan sadece o sorumluydu.

Numaralanmış cümlelerdeki zamirler türlerine göre eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Aşağıdakilerden hangisinde soru anlamı bir zamirle sağlanmıştır?

A) Hangi çılgın bana zincir vuracakmış?

B) Bu eller miydi, bu eller saçlarını okşayan?

C) Yolumuzdan dönüp de mahrum mu kalalım?

D) İbrahim, gönlümü put sanıp da kıran kim?

E) Zaman geçer, bilen var mı nasıl geçer?

16. Aşağıdakilerden hangisi zamirlerin isimlerden farkları arasında sayılamaz?

A) Zamirlerin kendi başlarına anlamsız kelimeler olması

B) Zamirlerin yapım eki aldığında türlerinin her zaman değişmesi

C) Bazı zamirlerin, çekim sırasında kök değiştirebilmesi

D) Zamirlerin, cümlede sadece özne görevinde bulunabilmesi

E) Zamirlerin, son çekim edatlarına doğrudan doğruya bağlanmaması

17. (I) İşgalden sonra kasabaya ilk sirk gelince Tekgöz orada dans eden bir kıza vurulmuştu. (II) Onun yüzünden ne delilikler, ne çılgınlıklar yapmış, hatta hapse bile girmişti. (III) Tekgöz'ün başını döndürüp onu bu çeşit davranışlara sürükleyen kız ise pek umursamamıştı. (IV) O günlerin üstünden birkaç yıl geçmiş, halk çok şeye alışmıştı. (V) Artık kimse bu olanları konuşmaz olmuştu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde zamir yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Aşağıdakilerin hangisinde, virgül kaldırıldığında virgülden önceki kelimenin türünde değişiklik olmaz?

A) Öteki, adamın yüzüne bile bakmadan konuşuyordu.

B) Bu, oyuncağın kaybolan parçasıymış galiba.

C) O, herkesten önce yollara düşmüştü yine.

D) Şu, dolapta duruyordu dünden beri.

E) Kimi, kitaplardan ezberlenmiş bilgileri sıraladı durdu.

19. Belgisizlik zamirlerinin, adların yerini tutma işi daha çok belgisizlik sıfatlarının adlaşması şeklinde ortaya çıkar.

Aşağıdakilerin hangisindeki belgisizlik zamiri buna örnek gösterilemez?

A) Bu saatlerde hiçbiri dışarı çıkmaz, bizi de görmez.

B) Birçoğu olanlardan habersiz, merakla izliyordu etrafı.

C) Yangına şahit olan kimse tanımıyordu onları.

D) İşten dönenlerin birkaçı donuk bakışlarla süzüyordu kalabalığı.

E) Bazısı yola çıkmadan hazırlığını yapmış, bu yüzden o da rahattı bence.

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir isim tamlamasının hem tamlayanı hem tamlananı zamirden oluşmuştur?

A) Bu kalabalık herkesin işini daha da güçleştiriyor.

B) Filmin sonunu beklemeden çıkmış, kendini sokağa atmıştı.

C) Bu, neyin nesi, nereden gelir pek bilen yoktu bunu.

D) Parkta oynayan çocuklardan biri ona doğru koşmaya başladı.

E) Hepimizin yaşadığı zorluklar vardı fakat hiçbirimiz vazgeçemezdik.

ÇÖZÜMLER

1. I numaralı cümlede "oraya" işaret zamiri; II numaralı cümlede "hepsi", III numaralı cümlede "başkaları", IV numaralı cümlede "biri", V numaralı cümlede "birkaç" belgisiz zamirdir.

Cevap A

2. Verilen şiirin ilk dizesinde yer alan "kendimizi" sözcüğü dönüşlülük zamiri, üçüncü dizeside yer alan "bizi" sözcüğü kişi zamiridir.

Cevap B

3. B seçeneğinde "biz" kişi zamiri "kendi" dönüşlülük zamiriyle birlikte kullanılmış ve kişi zamiri pekiştirilmiştir.

Cevap B

4. Verilen parçada yer alan "kendi" dönüşlülük zamiri, "biri" belgisiz zamir, "bana " kişi zamiridir; "buraya" sözcüğü de işaret zamiridir. Ancak parçada soru zamirine yer verilmemiştir.

Cevap D

5. A seçeneğinde "hangi" soru sözcüğü bir ismi belirttiğinden soru anlamı bir sıfatla, B ve E seçeneklerinde soru anlamı zarfla, C seçeneğinde "mı" soru edatıyla sağlamıştır. D seçeneğinde ise "Ne verdi?" sorusuna verilecek cevaplar bir isim olduğundan soru anlamı bir zamirle sağlanmıştır.

Cevap D

6. B seçeneğinde geçen "bizimki" sözcüğü ilgi eki almıştır. Buna göre, ilgi zamiridir.

Cevap B

7. I, II, III ve V. cümlelerde "o" zamiri bir kişi adının yerini tuttuğundan kişi zamiridir. Ancak IV. cümlede "o" zamiri bir insanın değil, bir nesnenin adının yerini tuttuğundan işaret zamiridir.

Cevap D

8. B seçeneğinde "kimilerinin eli" belirtili isim tamlamasıdır, "kimilerinin" tamlayan, "eli" tamlanandır. "kimilerinin" tamlayanı da belgisiz zamirdir. Dolayısıyla bu söz grubu tamlayanı belgisiz zamir olan bir isim tamlamasıdır.

Cevap B

9. A, B, C ve D seçeneklerinde kullanılan "bu" sözcükleri bir ismi belirttiklerinden sıfattır. Ancak E seçeneğinde geçen "bu" sözcüğü ismin yerini tutmuştur, dolayısıyla zamirdir.

Cevap E

10. I. sözcük hâl eki almış dönüşlülük zamiridir. III. sözcük (oraya) işaret zamiridir. IV. sözcük (bizim) kişi zamiridir. V. sözcük (ona) hâl eki almış bir kişi zamiridir. II. sözcük (elindekini) ilgi zamiri almamıştır çünkü "-ki" ismin yerini tutmaz, "elindeki (kovayı)" şeklinde bir örnek düşünürsek ekin, ismin yerini tutmadığını, sıfatlaştıran -ki olduğunu görürürüz.

Cevap B

11. A ve C seçeneklerinde "ne" sözcüğü zarf; B ve E seçeneklerinde sıfat görevindedir. D seçeneğinde ise "ne" sözcüğüne verilen yanıt bir isim olacağından, sözcük zamir görevindedir.

Cevap D

12. I numaralı dizede "ben" kişi zamiri, II numaralı dizede "biri" belgisiz zamir, IV numaralı dizede "kendi" dönüşlülük zamiri, V numaralı dizede "siz" kişi zamiridir. Ancak II numaralı dizede zamir türünde herhangi bir sözcüğe yer verilmemiştir.

Cevap B

13. A'da "birkaçında" ismin bulunma hâl ekini, B'de "buradan" ismin ayrılma hâl ekini, C'de "onu" ve E'de "diğerini" ismin belirtme hâl ekini almıştır. Ancak D seçeneğinde ismin hâl ekini alan herhangi bir zamir yoktur (adamın bir-i, iyelik eki almıştır).

Cevap D

14. I'de "hepsi", II'de "birçoğu" belgisiz zamirdir; III'te "bu", IV'te "şura" işaret zamiridir. V'te ise "o" kişi zamiridir.

Cevap E

15. A seçeneğinde soru anlamı bir sıfatla, B, C ve E seçeneklerinde mı/mi soru edatıyla sağlanmıştır. Ancak D seçeneğinde soruya verilen cevap bir isim olduğundan soru anlamı bir zamirle sağlanmıştır.

Cevap D

16. Zamirler ismin yerini tutan kelimelerdir fakat isimlerden farklı yanları da vardır. Buna göre zamirler, tek başlarına anlamsız kelimelerdir (bu, bazıları, sen vb.), zamirler yapım eki almaz, aldığında tür değişikliğine uğrar (ben, zamir; ben-cil, sıfat/zarf olur), zamirler çekim sırasında kök değiştirebilir (ben-e > bana, sen-e > sana), zamirler "gibi, ile, için" gibi son çekim edatlarını doğrudan almaz, bir çekim ekiyle bağlanır (sen-in gibi, bu-nunla vb.). Fakat zamirler de isimler gibi, cümlede özne, nesne, dolaylı tümleç, yüklem olabilir ("Ben onu oraya taşıdım." cümlesinde yüklem hariç tüm ögeler zamirdir).

Cevap D

17. I. cümlede "orada", II. cümlede "onun", III. cümlede "onu", V. cümlede "kimse" kelimeleri zamirdir. IV. cümlede zamir yoktur (o günlerin, birkaç yıl sıfat tamlamalarıdır, "şey" kelimesi isimdir).

Cevap D

18. Verilen cümlelerde virgülden önce tüm kelimeler zamirdir. A, B, D, E seçeneklerindeki kelimelerden sonraki virgül kaldırılırsa bu kelimeler, kendilerinden sonraki isimleri belirten birer sıfat görevine geçer. C seçeneğindeki "o" zamiri görevini korur (O, herkesten önce yollara düşmüştü yine./ O herkesten önce yollara düşmüştü yine)

Cevap C

19. Belgisizlik zamirlerinin çoğu sıfatların adlaşması şeklindedir: "hiçbiri (hiçbir insan), birçoğu (birçok insan), birkaçı (birkaç insan), bazısı (bazı insanlar)" bu şekilde ortaya çıkmış bilgisizlik zamirlerindendir. Fakat "kimse" zamiri asıl belgisizlik zamirlerindendir, sıfatın adlaşması şeklinde ortaya çıkmamıştır.

Cevap C

20. Zamirler de isim tamlamalarında yer alıp tamlayan, tamlanan gibi unsurları oluşturabilir. Buna göre, C seçeneğindeki "neyin nesi" tamlamasının hem tamlayanı hem tamlananı zamirden oluşmuştur.

Cevap C

TEST

1. Bir gün çok yürürseniz dikkat! Sinekler şehirde kalıyor
Bütün taşıtlar paslanıyor ayrıca
Pencereli yıldız, misafirli oda; bol bol öttürüyorsunuz onları
Çünkü kırlara çıkıyorsunuz, şemsiyenizi bırakın ayıp!
Bana parmağınızdaki çiçekleri gösterin

Yukarıdaki şiirin kaçıncı dizesinde sıfat yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Her gün, sabah olunca köyün ihtiyarları ve ileri gelenleriyle beraber bir duvarın dibinde oturuyoruz. Delikanlılarla genç kızlar ve bunlar arasında kırkını geçmişler çoğunlukta idiler. Ve hepsi birden erkeği az, dişisi çok bir küçük insan kümesinden ibaretti.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bir isim tamlaması sıfat almıştır.

B) Belgisiz sıfatlar kullanılmıştır.

C) Bir isim niteleme ve belirtme sıfatı almıştır.

D) Adlaşmış sıfata yer verilmiştir.

E) İşaret sıfatları kullanılmıştır.

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde bir isim hem niteleme hem belirtme sıfatı almıştır?

A) Gelmişim nerelerden böyle
Kurumuş bir dere yatağı gibi

B) Bense voltadayım, ranza dibinde
Ve hep olmayacak şeyler kurarım

C) Her sevda başlangıçtır bir yenisine
Öteki başkaldırır daha bitmeden biri

D) Baksak ki unutmuşuz günün birinde her şeyi
Ne o sevdalar ne ölümsüz sözler kalmış

E) Akşam erken iner mahpushaneye
Ejderha olsan kâr etmez

4. Yine de elbiseler, odalar, <u>ışıklı avizeler</u> (I), <u>mücevher kutuları</u> (II), <u>beyaz üniformalar</u> (III) düşünüyorum. Bir çift <u>rugan iskarpin</u> (IV) bahçedeki ocağın <u>isli duvarından</u> (V) çıkıp geliyor.

Bu parçadaki numaralanmış tamlamalardan hangisi tür bakımından ötekilerden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde kurallı birleşik sıfat kullanılmıştır?

A) Ey bizim kara yüzlü toprağımızın kutsal ağacı
Sen bize hayatsın umutsun mezarlar kadar derin

B) Mahzun kağnılarınla nazlı yaylılarınla
Ve tozlu yollarınla sevdim seni Türkiye

C) Sen bir yanlızlığa koşup gittin de
Bir yerde buluşulur diye belki de

D) Biz de hafif olsaydık bir rüzgârdan
Yer alsaydık şu bulut kervanında

E) Karanlık bulaşmasın ellerine
Tersin döner yolunu bulamazsın

PEGEM AKADEMİ

6. Çok çetin (I) bir savaştan sonra yatıştı yangın. Köylülerin kıpırdayacak (II) hâli kalmadı. Bir (III) kürek daha toprak atıp görünürdeki (IV) kıvılcımları örttüler. Yanacak (V) saz da saman da kalmadı zaten.

Bu parçadaki altı çizili sıfatlardan hangileri yapıca diğerlerinden farklıdır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) II ve V E) I ve V

7. (I) Rüzgâra kapılan yapraklar titremeye başladı. (II) İkindi gölgeleri uzadı. (III) Mürdüm eriğinin dalları arasından bir top güneş ışığı elimdeki patiskaya düştü. (IV) Kavakların arkasındaki yoldan bağ evine doğru ilerleyen beyazlığa daldım. (V) İğnemi ipliğimi, her şeyimi bir yana bırakmıştım.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde sıfat, bir isim tamlamasını nitelemiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat kullanılmıştır?

A) Ben orada uğraşırken fayton köşeyi dönse sulayıp süpürdüğüm yoldan geçse.

B) Tezgâhın üzerinde biraz taze yufka ekmeği ile çökelek vardı.

C) Bakır sahanların dizili olduğu raflara şöyle bir göz gezdirdi.

D) Elindeki elbiseyi bırakmış kırmızıyı almaya karar vermişti.

E) Kadın şefkatine ve güzelliğin terbiyesine en muhtaç olduğu zamanda onun hayatına girmişti.

9. Aşağıdaki dizelerin hangisinde bir isim birden çok sıfatla nitelenmiştir?

A) Doğasın, bir sen beklersin beni bilirim
Sesimi, düşlerimi, kırık parmaklarımı

B) Kapsayan o sevimsiz, o küçük aşkları da
Eskiyen turunçlar gibi ilk rengini pek aratmayan

C) Ve ne çıkar ayırmasam kendimi
Suların büyük içkilere kavuştuğu koylardan

D) Doğmak, yaşamak, ölmek, ezilmek, hele sevmek
Hep gözyaşıdır, bazı, kuru bir dilim ekmek

E) Kesiyorum durduğumuz yeri ortasından
Ey görünüş seni bir yerinden hiç anlamıyorum

10. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerden hangisi fiilden türemiş bir sıfattır?

A) Kırık eşyaları dahi çöpe atmaya kıyamazdı.

B) Güzel yazı insanın muhtaç olduğu şeylerden biridir.

C) Tanıştığımız profesör diğerine göre daha bilgiliydi.

D) Bence kardeşin sulu şakalardan hoşlanmayan birisi.

E) Güneşli bir sabahtı biz yola düştüğümüzde.

11. (I) Masmavi bir sabaha uyanmıştık. (II) Her şey yolunda, herkes mutluydu. (III) Ne olduğunu biz de anlayamadık. (IV) Hangi ara çocuk kaybolmuştu? (V) Şaşkınlığımız devam ediyordu.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, pekiştirme sıfatı kullanılmıştır.

B) II. cümlede, belgisiz sıfata yer verilmiştir.

C) III. cümlede, sıfat fiil ekini alan bir sözcük vardır.

D) IV. cümlede, soru anlamı bir sıfatla sağlanmıştır.

E) V. cümlede, adlaşmış sıfata yer verilmiştir.

12. Aşağıdakilerden hangisinde soru anlamı bir sıfatla sağlanmıştır?

A) Dün yaşananlardan hâlâ bir ders çıkarmadık mı?

B) Zavallı çocuk bir köşede öylece duruyordu, acaba neden ağlıyordu?

C) Ne dedin de adam bize böyle kin tuttu?

D) Ben de karar veremedim, hangi elbiseyi beğenebilirdi ki?

E) Ne zaman bitecek bu tuhaf program?

13. Bir sıfat tamlamasında isimle sıfatın yeri değiştirilir, isme III. kişi iyelik eki getirilir ve bu söz grubu başka bir ismi niteler. Böylece kurallı birleşik sıfat oluşur.

Aşağıdakilerden hangisinde bu açıklamaya örnek olabilecek bir birleşik sıfat vardır?

A) Üç günlük dünyada hiçbir şeyi dert etmeye değmez.

B) Elma yanaklı yârim, yine düştün yâdıma.

C) Bu sabah odaları boş otelde gezinip durduk.

D) Şu karşıma göğüs geren taş bağırlı dağlar mısın?

E) Şu önden giden altın bilezikli kadın benim yengem.

14. Aşağıdaki dizelerin hangisinde sıfat tamlamasına yer verilmemiştir?

A) Bu düğmesiz giysileri şöylece giymek
Bir boşluğu giyinmek mi olur

B) Masaları toplamış, bardakları toplamış
Tam kendini okurken

C) Hırsla çakarım kibriti
İlk nefeste yarılanır cıgaram

D) Öğrenmez ama öğretir mutluluğu
Bizim sevdamız da öyledir, iyi şiirler gibi

E) Tanımadığın bir ülke gibi
İçinde yaşamadığın bir zaman gibi

15. Kıskançlık, bir yığın gürültü, vicdan azabı, telaş, hulasa türlü uygunsuzluklar içinde Fahir kendisini olduğundan başka görmeye başlamıştı. Sanki bir yarıştaymış gibi kadının arkasından nefesi tıkana tıkana iki sene koşmuş, yetişip onu geçemediğini görünce bütün dizginlerini teslim etmişti.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Sayı sıfatı

B) Niteleme ve belirtme sıfatı almış isim

C) Belgisiz sıfat

D) Sıfat fiil

E) İşaret sıfatı

16. Aşağıdakilerin hangisinde tekrar grubu sıfat görevinde değildir?

A) Şoka giren adam doğru dürüst konuşamıyordu bile.

B) Aylarca uğraşmış iyi kötü bir iş bulmuştu kendine.

C) Hiç bıkmadan aynı yalan yanlış bilgileri tekrarlayıp durmuştu.

D) Yerli yersiz eleştirileri yüzünden pek sevilmez, dışlanırdı.

E) Ufak tefek sorunları büyütüp işi çıkmaza sokmuş.

17. Türkçede sıfatlar daima çekimsizdir, hiçbir işletme eki almaz.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uymayan bir sıfat vardır?

A) Bunları geçen ay bu mağazadan almıştım.

B) Çocuklar canım eşyaları dağıtmışlar kaşla göz arasında.

C) Onunla çok büyük bir iş başarmış, hepsini sonlandırmıştık.

D) Dün akşamki maç, Beşiktaş'ın efsane maçlarındandı.

E) Bu bilgisiz adamlar yüzünden ne hâllere düştük.

18. Aşağıdaki cümlelerde altı çizilmiş kelimelerden hangisi sıfat değildir?

A) Hikâyesine, falanca ülkede bir kral yaşarmış, diye başladı.

B) Otobüsteki çoğu yüz, artık aşinası olduğu tiplerdi.

C) Azıcık sabredin, fazla işimiz kalmadı aslında.

D) Polis neredeki kazayı soruşturuyormuş?

E) Bu işin ne olduğunu kimi anlamamıştı bile.

19. Aşağıdakilerin hangisinde topluluk sayı sıfatı vardır?

A) Meydanda toplanan onlarca insan hep bir ağızdan şarkı söylüyor.

B) İki gün arayla çıkan tüm haberlerde bu konuya değinildi.

C) Gürültüye aldırmadan uzun süre orada oturmuştuk.

D) Yapılan araştırmalar ikiz kardeşlerin da parmak izlerinin farklı olduğunu gösteriyor.

E) Seçici kurul bir açıklama yapmayınca herkes çok tepki gösterdi.

20. Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili isnat grubu farklı görevde kullanılmıştır?

A) Babası canı tez birine benziyor.

B) Şekeri az bir kahve tüm yorgunluğumu alır.

C) Bunlar, bağrı yanık Anadolu köylüleriydi.

D) Yıllar yılı başı boş dolaşıp sonunda buraya yerleşmiş.

E) Eli açık insanlar kendilerini daha mutlu hisseder.

ÇÖZÜMLER

1. Verilen şiirin I. dizesinde "bir", II. dizesinde "bütün" belgisiz sıfattır; III. dizesinde "pencereli, misafirli" niteleme sıfatıdır; V. dizesindeki "parmağınızdaki" sözcüğü "-ki" ekiyle sıfat olmuştur. Ancak şiirin IV. dizesinde herhangi bir sıfat yoktur.

Cevap D

2. Parçada "duvarın dibi" isim tamlaması "bir" belgisiz sıfatını almıştır; "her", "bir" sözcükleri belgisiz sıfattır. Ayrıca "insan" ismi "küçük" niteleme sıfatını ve "bir" belgisiz sıfatını almıştır. Parçada geçen "kırkını geçmişler" söz grubu adlaşmış sıfattır (kırkını geçmiş insanlar). Ancak parçada işaret sıfatı kullanılmamıştır.

Cevap E

3. A seçeneğinde "dere" ismi "kurumuş" niteleme sıfatını ve "bir" belgisiz sıfatını almıştır.

Cevap A

4. Altı çizili tamlamalardan "ışıklı avize, beyaz üniforma, rugan iskarpin ve isli duvar" sıfat tamlamasıdır. Ancak "mücevher kutuları" belirtisiz isim tamlamasıdır.

Cevap B

5. A seçeneğinde "yüz" sözcüğü -lı /-li eki alarak bir söz grubu oluşturmuş ve "toprak" ismini niteleyerek kurallı birleşik sıfat olmuştur. (kara yüzlü toprak)

Cevap A

6. Altı çizilen sıfatlardan II, IV ve V. sıfatlar yapım eki aldıklarından yapıca türemiş, I ve III. sıfatlar yapım eki almadıklarından yapıca basittir.

Cevap B

7. III numaralı cümlede "güneş ışığı" belirtisiz isim tamlaması, "bir top" sıfatı ile nitelenmiştir.

Cevap C

8. D seçeneğinde "kırmızıyı" sözcüğüyle kırmızı elbise kastedilmiş ancak "elbise" ismi söylenmemiştir. Sıfat tamlamalarında isim söylenmezse sıfat adlaşır.

Cevap D

9. Verilen dizelerde, B seçeneğinde "aşk" ismi, "sevimsiz" ve "küçük" sıfatlarıyla nitelenmiştir.

Cevap B

10. Altı çizili sözcüklerden "yazı" ve "bilgili" isimdir, "sulu" ve "güneşli" ise isimden türemiş (su-lu, güneş-li) sıfatlardır. Ancak "kırık" sözcüğü "kır- " fiilinden türemiş bir sıfattır.

Cevap A

11. I. cümlede, "masmavi" sözcüğü "sabah" ismini nitelediğinden pekiştirme sıfatıdır; II. cümlede "her" sözcüğü, "şey" ismini belirttiğinden belgisiz sıfattır; III. cümlede "ol-" fiili "-dık/-dik" sıfat fiil ekini almıştır; IV. cümlede "hangi" soru sözcüğü "ara" ismini belirttiğinden soru sıfatıdır. Ancak V. cümlede adlaşmış sıfata yer verilmemiştir.

Cevap E

12. A seçeneğinde soru anlamı "mı" soru edatıyla, B ve E seçeneklerinde zarfla, C seçeneğinde zamirle sağlanmıştır. Ancak D seçeneğinde "hangi" soru sözcüğü "elbise" ismini belirttiğinden cümledeki soru anlamı sıfatla sağlanmıştır.

Cevap D

13. C seçeneğinde "boş" oda sıfat tamlamasında isimle sıfat yer değiştirilmiş, "oda" ismine 3. kişi iyelik eki (-ları) getirilmiştir. Bu söz grubu da "otel" isimine niteleyerek kurallı birleşik sıfatı oluşturmuştur.

Cevap C

14. A seçeneğinde "düğmesiz" sözcüğü "giysi" ismini nitediğinden, C seçeneğinde "ilk" sözcüğü "nefes" ismini belirttiğinden, D seçeneğinde "iyi" sözcüğü "şiir" ismini nitelediğinden, E seçeneğinde "tanımadığın" sözcüğü "ülke" ismini nitelediğinden sıfattır. Ancak B seçeneğinde herhangi bir sıfat kullanılmamıştır.

Cevap B

15. Verilen parçada "gürültü" ismi hem "yığın" niteleme sıfatını hem "bir" belirtme sıfatını almıştır. Parçada geçen "iki" sayısı "sene" ismini belirttiğinden sayı sıfatıdır. Ayrıca "bir", "yarış" ismini belirterek belgisiz sıfat olmuştur ve "olduğundan" sözcüğünde "-dık/-dik" sıfat fiil eki kullanılmıştır. Ancak parçada işeret sıfatı kullanılmamıştır.

Cevap E

16. Tekrar grupları (ikilemeler) çeşitli görevlerde bulunabilir. B, C, D, E seçeneklerindeki tekrar grupları bir adı niteleyen sıfatlardır. A seçeneğindeki tekrar grubu ise fiilin durumunu gösteren bir zarftır.

Cevap A

17. Türkçede sıfatlar işletme (çekim) eki almaz, alırsa adlaşır. Fakat B seçeneğindeki "can-ım (eşyaları)" sıfatı çekim eki aldığı hâlde sıfat görevini sürdürmüştür.

Cevap B

18. Seçeneklerde altı çizili kelimelerden "falanca (ülke), çoğu (yüz), fazla (işimiz), neredeki (kaza)" bir ismi etkileyerek sıfat olmuştur. E seçeneğindeki "kimi" kelimesi ise ismin yerini tutan bir zamirdir.

Cevap E

19. Topluluk sayı sıfatları, belirttikleri nesneler arasında bir yakınlık olduğunu gösteren "ikiz, üçüz, dördüz gibi kelimelerdir. Buna göre, D seçeneğinde "ikiz (insanlar)" sözü bir topluluk sayı sıfatıdır.

Cevap D

20. İsnat grubu, biri diğerine isnat edilen iki isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur. Kendisine isnat yapılan unsur ya iyelik eki alır ya yalın hâlde bulunur. Bu isnat grupları sıfat ya da zarf olarak kullanılır. A, B, C, E seçeneklerindeki isnat grupları "canı tez (biri), şekeri az (kahve), bağrı yanık (Anadolu köylüleri), eli açık (insanlar)" sıfat görevindedir, "başı boş (dolaşıp)" zarf görevindedir.

Cevap D

TEST

1. (I) Yiyecekler iyice temizlenmeli, o marulları yalapşap yıkamayın diyorum size! (II) Gerçi evin dağınıklığıyla başa çıkamıyorum ama. (III) Hem sarhoş babanız hem haylaz kızları, her zaman dert. (IV) Annenin öfkesinde inandırıcı olmayan bir şeyler olurdu. (V) Bahçenin arkasında hepimiz saatlerce kıkırdaşırdık.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde birden fazla zarf kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Zarflar; fiilleri, fiilimsileri durum, zaman, miktar, soru bakımından belirten, sıfatları ve zarfları miktar yönünden derecelendiren sözcüklerdir.

Aşağıdakilerden hangisinde zarf farklı türden bir sözcüğü belirtmiştir?

A) Aramıza katıldığı bu gün, bizim için çok özel bir gündü.

B) Törende en başarılı öğrencimiz de ödüllendirilecek.

C) Okuldaki arkadaşımın babası pek sinirli bir adamdı.

D) Günlerimiz bugünkü gibi çok mutlu geçsin dostlarım!

E) Bu kadar olaya en sabırlı insan bile katlanamaz.

3.

Bilmem nerelere gidersin
Hangi medar şehrine, bir akşam vakti
Gürültülü sokaklar, evler, iri kuşlar
Çıplak kadınlar arpa döver tas havanlarda
Bir pencereden ansızın bir hazin şarkı başlar

Bu şiirin kaçıncı dizelerinde zarf türünde sözcüğe yer verilmiştir?

A) I ve II B) II ve IV C) IV ve V
D) II ve III E) II ve V

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ne" sözcüğü zarf görevinde kullanılmıştır?

A) Ne günler geçer ne hâlden anlayan bulunur.

B) Bize ne gün geleceğini haber vermesi lazımdı.

C) Şu karşıdaki adam ne bakıp duruyor bize?

D) Dayısı ona Almanya'dan ne getirmiş?

E) Ne dedim de kara gözlüm bana darıldın?

5. (I) Amcamı bayramlarda tertemiz yapardı yengemle nenem. (II) Onun sanki derisine geçmiş olan ağır et kokusunu yok etmek için, tenekede ısıtılan suları arka arkaya taşırlardı gusülhaneye. (III) Amcam o günlerde bazı şeyleri unutmuş gibi olurdu. (IV) Kara giyimlerini giyer, ince yakalı mintanının aklığı yorgunluğunu aydınlatırdı. (V) O ipek mendil cebe itinayla konurdu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde zarf görevli bir sözcük yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme, farklı türde kullanılmıştır?

A) Hep ayrılık isteğe erince istek ölür
Bir anda ölseler de insanlar tek tek ölür

B) Koşa koşa bir gün yorulacaksın
Yakasız gömleğe sarılacaksın

C) Tel tel taramış siyah zülüflerini
Tellerine gül bağlamış mutlu gelin

D) Yağmur yağdı derelerin coştu, kudurdu
Telli pullu bir gelini yedi Sakarya

E) Gül yanak üstündeki boya mı
Yavru ceylan çaya seke seke iner dolaşır

7. Aşağıdaki dizelerden hangisinde zarf görevinde bir sözcük kullanılmıştır?

A) Ben şimdi diyorum ki bir bak şu alanlara
Sokaklara, köprülere, kiremitsiz damlara

B) İlk günlerin ilk çiçeklerin tadında
Kandırdılar, 23 lira 10 kuruşumu aldılar

C) Kirlettiğimiz bütün her şey duruyor
Bak ne diyorum sana, ele güne karşı

D) Durduk, ateş besledik, kuşları sürükledik
Arkamız medrese duvarı, önümüz çarşı

E) Bir ömür tükendi, kapandı perde
Gözyaşım gözümde donuyor anne

8. Aşağıdakilerden hangisinde soru anlamı bir zarfla sağlanmamıştır?

A) Tüm bunları niçin söylemiştim ki ona?

B) Bu zavallı kedi buraya nasıl gelmişti?

C) Bu güzel topraklara bir daha ne zaman geleceksin?

D) Sahi, ne kadar oldu birbirimizi görmeyeli?

E) Bu iş için senden ne kadar para istediler?

9.

Önceleri terliydi avuçlarımdan kayıyordu
Sonra sonra hem alıştım hem sevdim
Dedim ki ne iyi bu kadındır gecenin yarısında
Etleri var beyazı gergin sıcaklığı var öp öp ısın

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Zaman zarfı

B) Yer-yön zarfı

C) Durum zarfı

D) Miktar zarfı

E) Zarf görevinde ikilemeler

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir isim tamlaması zarf görevinde kullanılmıştır?

A) Teyzeleri, ılık, gür yağmurların altında gene dileniyorlar mıydı kara giysileriyle?

B) Suyu köpürtüp ovmaya başladı ama elleri bu kocaman ayaklarının yanında minicikti.

C) Bizim mahalledeki insanlar yaz aylarında vakit kaybetmeden kıyı kasabalarına inerler.

D) Türk mutfağında, tüm damak zevklerine uygun yemek bulmak mümkün.

E) Odanın perdeleri, hafif bir esintiyle kımıldadı, içeriye bir serinlik yayıldı.

11.

Bedava yaşıyoruz bedava
I
Hava bedava, bulut bedava
II III
Dere tepe bedava
IV
Yağmur çamur bedava
V

Bu şiirde altı çizili sözcüklerden hangisi türce diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. (I) Nedir, ne oluyor, unuttunuz mu yaşadığınızı? (II) Günler, kızgın güller gibi bütün duygularınızı kavurup öldürerek mi geçiyor üzerinizden? (III) Bugünlerde mutluluktan dudaklarınızı ısırdığınız olmuyor mu hiç? (IV) Aniden bir yaz yağmuru gibi boşalıveren sebepsiz sevinçlere inanmıyor musunuz? (V) Bir ağaç gölgesinde bir an durmak, bir akşamüstü denize baktığınızda bu sonsuz suların kıpırtısına şaşmak yok mu artık?

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, zarf görevinde sözcük kullanılmamıştır.

B) II. cümlede, durum zarfı kullanılmıştır.

C) III. cümlede, soru anlamı zarfla sağlanmıştır.

D) IV. cümlede, zaman zarfına yer verilmiştir.

E) V. cümlede, zaman zarfı söz grubundan oluşmaktadır.

13.

I. Yukarı çıkmaya çalışan bir kişiye görevliler engel oldu.

II. Buradan meçhule giden tüm dostlar önce Allah'a emanettiler.

III. Yaşanılan bunca kötü olaydan hiç ders almamışız demek ki.

IV. Olayları yazıya dökme aşamasında herkes dikkatli davranmalı

V. İşlerin verilen tarihe yetişmesi için hepimiz biraz gayret etmeliyiz.

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili zarflar yapılarına göre ikişerli eşleştirilirse hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14.

Bu senin eski zaman gözlerin yalnız gibi ağaçlar gibi
Sularım ısınsın diye bakıyorum ısınıyor
Seni aldım bu sunturlu yere getirdim
Sayısız penceren vardı bir bir kapattım
Bana dönesin diye bir bir kapattım
Şimdi otobüs gelir biner gideriz

Bu dizelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Eylemin nedenini belirten zarflara yer verilmiştir.

B) İkileme zarf görevindedir.

C) Zaman zarfı kullanılmıştır.

D) Eylemi durum yönünde belirten bir sözcük kullanılmıştır.

E) Miktar zarfına yer verilmiştir.

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf, kendi türünden bir sözcüğü derecelendirmiştir?

A) O an yalnızca bir ses duyduk: "Yukarı çıkın!"

B) Zaman durmak bilmeyen bir su gibi çok çabuk geçiyordu.

C) Bu kadar övülmesine karşın pek başarılı bir öğrenci olmadığını duyduk.

D) Onun yaptığı resmi görünce inan bana çok şaşıracaksın.

E) Yazar eleştirilere kulak assaydı bu son eseri son yılların en başarılı eseri olabilirdi.

16. Aşağıdakilerden hangisinde yer-yön zarfı, tamlayan olduğu için adlaşmıştır?

A) Yaklaşık elli metre sonra sağa dönmelisiniz.

B) Aşağıya inip öğrencilere de haber vermeliyim.

C) Kapının arkasına bırakılan çanta ona aitmiş.

D) Dışarının gürültüsü dayanılmayacak hâle gelmişti.

E) Masanın üstüne tuhaf renkli bir örtü sermişler.

17. Aşağıdakilerin hangisinde zarf, cümleye sınırlama anlamı katmıştır?

A) Birkaç saat sonra onunla yeniden görüşeceğiz.

B) Belki de bunların hiçbirini anlatamayacaktı ona.

C) İkisi bir araya geldiklerinde ikisi de pek konuşmazdı.

D) Bugün, her zamankinden daha yorgun ve umutsuz görünüyordu.

E) Bunları boşver, artık hiçbirini düşünme, dedi ona.

18.

Koynumda çırılçıplaksınız
I
Şehir, akşam ve sen
II
Aydınlığınız yüzüme vuruyor
III
Bir de saçlarının kokusu
Bu çarpan yürek kimin
Sesleri, soluklarımızın üstünde küt küt atan
IV V

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi zarftır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

19.

I. Elbet kardeşim de bir gün anlayacak bunu.

II. Yepyeni bir sabah daha başlıyordu işte.

III. İkide bir kapıyı açıp onlara bakıyordu.

IV. Avukat, meseleyi az çok anlamış, sesini çıkarmamıştı.

V. Şu an her şey rayına oturmuştu galiba.

Aşağıdakilerden hangisi, numaralanmış cümlelerde geçen durum zarflarının cümleye kattığı anlamlardan biri değildir?

A) Pekiştirme B) Kesinlik C) Tekrarlama
D) Yaklaşıklık E) İşaret

20. (I) Bu adanın bir yerinde saklı bir define olduğunu bilmeyen yoktur. (II) Ali'nin senelerce orada yapayalnız yaşamasının sebebi de bu defineyi aramaktı. (III) Rum balıkçılar gizli gizli, Ali'nin defineyi bulduğunu etrafa yaymışlardı. (IV) Benim bu gece Ali'yi arayışımın sebebi de buydu. (V) Defineyi bulmuş muydu, ne diye orada oturuyordu, merak ediyordum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde birden çok zarf vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜMLER

1. I numaralı cümlede "iyice", "temizlenmeli" fiilini durum yönünden belirttiğinden durum zarfı; "yalapşap", "yıkamayın" fiilini yine durum yönünden belirttiğinden durum zarfıdır. Bu cümlede birden çok zarf vardır.

Cevap A

2. A seçeneğinde "çok" miktar zarfı "güzel" sıfatını, B seçeneğinde "en" üstünlük zarfı "başarılı" sıfatını, C seçeneğinde "pek" miktar zarfı "sinirli" sıfatını, E seçeneğinde "en" üstünlük zarfı "sabırlı" sıfatını belirtmiştir. Ancak D seçeneğinde "çok" miktar zarfı, "mutlu" durum zarfını belirtmiştir.

Cevap D

3. Şiirin ikinci dizesinde geçen "bir akşam vakti" ve beşinci dizesinde geçen "ansızın" sözcükleri zarftır.

Cevap E

4. A seçeneğinde "ne" sözcüğü cümleleri bağlamış, dolayısıyla bağlaç görevinde kullanılmıştır. B seçeneğinde "ne" sözcüğü isimden önce gelmiş dolayısıyla sıfat görevinde kullanılmıştır. D ve E seçeneklerinde sorulara verilen cevaplar bir isim olacağından "ne" sözcüğü ismin yerini tutmuş ve zamir görevinde kullanılmıştır. C seçeneğinde ise "ne" sözcüğü "niçin" manasında kullanıldığından zarf görevindedir.

Cevap C

5. I numaralı cümlede "tertemiz", V numaralı cümlede "itinayla" sözcükleri fiili durum yönünden belirttiğinden durum zarfıdır. III numaralı cümlede "o günlerde" söz grubu fiili zaman yönünden belirttiğinden zaman zarfıdır. II numaralı cümlede ise "onun sanki derisine geçmiş olan ağır et kokusunu yok etmek için, arka arkaya" söz grupları zarftır. Ancak IV numaralı cümlede zarf türünde herhangi bir sözcük kullanılmamıştır.

Cevap D

6. A seçeneğinde "tek tek", B seçeneğinde "koşa koşa", C seçeneğinde "tel tel", E seçeneğinde "seke seke" ikilemeleri fiilleri belirttiğinden zarf görevlidir. Ancak D seçeneğinde "telli pullu" ikilemesi bir ismi niteleğinden sıfat görevindedir.

Cevap D

7. A seçeneğinde "şimdi" sözcüğü fiili zaman yönüyle belirttiğinden zaman zarfıdır. Diğer seçeneklerde zarf türünde herhangi bir sözcük kullanılmamıştır.

Cevap A

8. A seçeneğinde "ne" niçin anlamında kullanıldığından zarftır. B seçeneğinde "nasıl", C seçeneğinde "ne zaman", D seçeneğinde "ne kadar" soru sözcükleri fiilleri belirttiğinden soru anlamı zarfla sağlanmıştır. Ancak E seçeneğinde "ne kadar" soru sözcüğü ismi belirttiğinden soru anlamı bir sıfatla sağlanmıştır.

Cevap E

9. Verilen dizelerde "önceleri" sözcüğü ve "sonra sonra" ikilemesi zaman zarfı görevinde kullanılmıştır. Ayrıca "ne iyi" söz grubu "ne kadar iyi" manasında kullanıldığından miktar zarfı, "öp öp" sözcükleri fiili niteleğinden durum zarfıdır. Ancak dizelerde yer-yön zarfına yer verilmemiştir.

Cevap B

10. C seçeneğinde "yaz aylarında" söz grubu fiili zaman yönünden belirttiğinden zaman zarfıdır. Aynı zamanda bu söz grubu belirtisiz isim tamlamasıdır.

Cevap C

11. I numaralı sözcük, "yaşıyoruz" fiilini belirttiğinden durum zarfıdır. Ancak II, III, IV ve V. sözcükler isimdir.

Cevap A

12. I. cümlede zarf görevinde sözcük kullanılmamıştır. II. cümlede "öldürerek" sözcüğü durum zarfıdır. IV. cümlede "aniden" zaman zarfıdır. V. cümlede "bir akşamüstü denize baktığınızda" söz grubu zaman zarfıdır. Ancak III. cümlede soru anlamı bir zarfla değil, "mı/mi" soru edatıyla sağlanmıştır.

Cevap C

13. I. cümlede "yukarı", III. cümlede "hiç" sözcükleri zarftır ve bu sözcükler yapım eki almadıklarından basittir. II. cümlede "önce" IV. cümlede "dikkatli" sözcükleri zarftır ve her iki sözcük yapım eki aldığından (ön-ce, dikkat-li) türemiştir. Ancak V. cümlede "biraz" zarfı, birden çok sözcüğün kaynaşmasıyla oluştuğundan birleşiktir.

Cevap E

14. Verilen şiirde "sularım ısınsın diye" ve "bana dönesin diye" söz grupları eylemin nedenini belirten zarflardır. Şiirde "bir bir" ikilemesi fiili durum yönünden belirttiğinden durum zarfıdır. Son dizede geçen "şimdi" sözcüğüyse zaman zarfıdır. Ancak şiirde miktar zarfı kullanılmamıştır.

Cevap E

15. A seçeneğinde "yukarı" yer yön zarfıdır. D seçeneğinde ise "çok" miktar zarfıdır ancak bu zarfları derecelendiren herhangi bir zarf kullanılmamıştır. C ve E seçeneklerinde, "pek" ve "en" zarfları bir sıfatı derecelendirmiştir. Ancak B seçeneğinde "çok" zarfı "çabuk" durum zarfını derecelendirmiştir.

Cevap B

16. D seçeneğinde "dışarının gürültüsü" isim tamlamasında "dışarı" yer-yön zarfı "-ın," eki alarak belirtili isim tamlaması kurmuş, yani adlaşmıştır.

Cevap D

17. A seçeneğindeki "birkaç saat sonra, yeniden" zarfları cümleye zaman ve tekrarlama anlamı, B seçeneğindeki "belki" zarfı cümleye olasılık anlamı, C seçeneğindeki "pek" zarfı cümleye miktar anlamı, D seçeneğindeki "bugün, daha, yorgun" zarfları cümleye zaman, miktar, durum anlamı katmıştır. E seçeneğindeki "artık" zarfı ise sınırlama anlamı katmıştır.

Cevap E

18. Zarflar fiilleri, fiilimsileri çeşitli yönlerden etkileyen kelimelerdir. Buna göre, numaralanmış yerlerden V. deki "küt küt" ikilemesi "atan" fiilimsinin anlamını durum yönünden etkilemiştir, yani zarftır (Nasıl atan? - Küt küt atan.)

Cevap E

19. I. cümledeki "elbet" zarfı cümleye kesinlik anlamı, II.deki "işte" zarfı işaret anlamı, III.deki "ikide bir" zarfı tekrarlama anlamı, IV.deki "az çok" zarfı cümleye yaklaşıklık anlamı, V.deki "galiba" zarfı cümleye olasılık anlamı katmıştır. Verilen cümlelerin herhangi birinde pekiştirme anlamlı bir durum zarfı yoktur.

Cevap A

20. I. cümlede zarf yoktur. II. cümlede "senelerce, yapayalnız (yaşamasının)" kelimeleri zarftır. III. cümlede "gizli gizli (yaymışlardı) ikilemesi zarftır. IV. cümlede "bu gece (arayışımının)" tamlaması zarftır. V. cümlede "ne diye (oturuyordu)" söz öbeği zarftır. Buna göre, II. cümlede birden çok zarf vardır.

Cevap B

TEST

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde edata yer verilmemiştir?

A) İşte bu ellerimle yalnızım bu inanmazsan bak
Bu saçlarımla bu iyi giyimlerimle paralarımla

B) Şu aranıp duran korkak ellerimi tut
Bu evleri atla bu evleri de bunları da

C) Sarsıldım son uykusunu uyuyunca Arabistan'ın
Her eylem bir hamur gibi yerli yerinde kalınca

D) Ancak seninle bir tazelikte gül yaraşır pencereme
Uykusuz gecelerimde kokusunu duyduğum

E) Dostlar "Ne kadar uykucu şeymiş!" demeyin
Rüyası için bekliyorum uykuyu ben

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç yan cümleciğin nesnelerini bağlamıştır?

A) Her şey gibi bu da geçiyor ama mutlaka bir iz bırakıyordu.

B) Ne o adamın buraya geldiğini duydum ne de adamı gördüm.

C) Çok güzel ve zeki bir kızdı ancak hiçbir şey umrunda değildi.

D) Zavallı kadın kendini ve oğlunu kurtarmaya çalışan bir anneydi.

E) Bir şeyi düşünmek ile yapmak arasında dağlar kadar fark vardı.

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde edat ve bağlaç bir arada kullanılmıştır?

A) Bozkır sabahında yanan alnımı
Kıyı akşamında buza getirdin

B) Mintanı ile yalnızdı, çarığı ile yalnızdı
Bilinmez düşünceleri, Tanrısı ile yalnızdı

C) Güz geldi mi göçüp gidiyorsun buralardan
Mahzun kalıyor kalbim ve gözlerim

D) Biliyorum gemiler götüremez
Neonlar ve teoriler ışıtamaz yanını yöresini

E) Evet kimsesizdik ama umudumuz vardı
Üç ev görsek bir şehir sanıyorduk

4. Edatlar, kimi zaman bir söz grubuyla öbekleşerek cümlede sıfat görevini üstlenir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kuralı örnekleyen bir kullanım vardır?

A) Pek çok bilgi içeren bu eşsiz kitap yalnız beş liraydı.

B) Gülen gözleriyle içimizi ısıtan bir bakış attı bu yana.

C) Hırçın bir kuş gibi oradan oraya atlayıp duruyordu.

D) Her şeyiyle güzel, her şeyiyle sevimli, şiir gibi bir kızdı.

E) Yaptıklarıyla söyledikleri birbirini tutmayan bu adamı hiç sevmedim.

5. (I) Akşamüstü bu yokuştan dönerken "Bu dediklerimi unuttun mu?" diye sorarım kendi kendime. (II) Böyle düşünmem, kuşkulanmam ne büyük fesatlık. (III) Radyoların çalındığı evlerin kaldırımlarından geçerim çünkü severim şarkıları. (IV) Bu saatlerde yalnız fasıl olur radyolarda. (V) Bir evden diğer evin önünü tutana dek şarkı yitmesin diye bilmeden hızlanırım.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, iç cümlede soru anlamı bir edatla sağlanmıştır.

B) II. cümlede, edata yer verilmemiştir.

C) III. cümlede, bağlaç cümleleri bağlamıştır.

D) IV. cümlede, bağlaç ve edat kullanılmıştır.

E) V. cümlede, zaman anlamı katan bir edat kullanılmıştır.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "kadar" edatı bir zarfı derecelendirmiştir?

A) Şimdiye değin bu kadar vurdumduymaz ve bencil bir adam görmedim.

B) Yapılan yemeklerin bu kadar lezzetli olacağını hiç tahmin etmemiştim.

C) Geldiğimiz nokta ölüm kadar acı bir şeyin olmadığını gösteriyor.

D) Hep söylediği bir şey vardı: Avuç içi kadar mutluluk yeter.

E) Bir baba kadar güçlü, bir anne kadar şefkatliydi küçük çocuk.

7. Aşağıdaki dizelerin hangisinde birden çok edat kullanılmıştır?

A) Ne demişse yalan hayat için
İşte o, yaşandığı gibi sokaklarda

B) Turnam bir gün bırakmayacağım peşini
Cümle sevgilere tekrar buluşmak üzere veda

C) Sen nereye, ben oraya adım adım
İnsan sevdikçe iyileşiyor artık anladım

D) Binlerce yıl sağılmışım
Korkunç atlılarıyla parçalamışlar

E) Gör nasıl yaratılırım
Namuslu, genç ellerinle

8.

I. Bunca emek, bunca çırpınış hep senin içindi.

II. Son nefesimi verinceye dek dimdik duracağım arkanda.

III. Seninle bir dakika umutlandırıyor beni, bir dakika siliyor yılların özlemini.

IV. Dönmemek üzere bir kuş gibi uçtu yuvadan.

Aşağıdakilerden hangisi, numaralandırılmış cümlelerdeki edatların cümleye kattığı anlamlardan biri <u>değildir</u>?

A) Benzerlik B) Beraberlik C) Araç
D) Zaman E) Uğruna

9. (I) Ben yapamam anlamam, istemek yapmaya yeterli ki. (II) Yardım kolundaki çocuklarımız için de düşündüklerimiz var tabi. (III) Ama bunu daha elzem giyim eşyalarına ayırmak kararındayız. (IV) Kızlar önlükle katılacaklar, önlükler gıcır gıcır ütülü, tafta kurdele... (V) Temiz, tertemiz olmalı herkes çünkü temiz olmak Türk çocuğunun görevidir.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerin hangisinde bağlaç <u>kullanılmamıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10.

Biz bir, aşk nedir biliriz, senle ben biliriz
Ey kim varsa orda o tek olanın adına çekin kürekleri

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Ünlem B) Bağlaç C) Edat
D) Zamir E) Zarf

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "yalnız" sözcüğü farklı bir türde kullanılmıştır?

A) Yalnız senin gezdiğin bahçede açmaz çiçek
Bizim diyarımız da binbir baharı saklar

B) Yeniden başlayalabilseydim eğer
Yalnız mutlu anlarım olurdu

C) Her tarafta yükseklik her tarafta ıssızlık
Yalnız, arabacının dudağında bir ıslık

D) Yalnız bir ordudur kendi çölünde
Sonsuz savaşlarında hep yener kendi ordusunu

E) Öyle sinmiş bu vatan semtine milletimiz
Ki yalnız biziz hem görülen hem duyulan

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç, özneleri bağlamıştır?

A) Yarınki yemeğe seni de kardeşini de mutlaka bekliyorum.

B) Son olaylarda ne benim suçum ne de onun suçu vardı.

C) Onu çok bekledim ama bir türlü gelmedi, ben yine de hep beklerim.

D) Ne yazık ki çocuk evde de okulda da hep içine kapanıktı.

E) Çok yıpratılmış ama hiç tüketilmemiş bir hikâyeydi bu.

13. Aşağıdaki dizelerin hangisinde bağlaç <u>kullanılmamıştır</u>?

A) Aşk olsun bildiğimiz ışık
Biz birden türeriz İstanbul'da ve her yerde

B) Aşk için söylediğim her şeyi bir daha söylerim
Sakin, mutsuz ya da yırtıcı

C) Anadolu'da bir yerden bir yere giden biri
Belki bir kirazı hatırlar

D) Bir çaresizlik sanırım öfkem büyür uğrunurum
Oysa bir çiçek bir güzel dünyaya bakmalıdır

E) Cinsleri çekici kılan biraz da kutsal
Kadın berberlerine, yünlü kumaşlara

14.

Belki bir sabah vakti belki bir gece yarısı
Artık nefes almayı bırakıp gideceğiz

Bu dizelerde kullanılan "belki" sözcüğünün türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bağlaç B) Edat C) Zarf
D) Zamir E) İsim

15. Şimdi, ay ışığı bir kız çocuğu adının tercümesidir ama
Kendisi ile uyuşulmaz değildir hiçbir zaman

Aşağıdaki dizelerin hangisinde "ile" bu dizelerdeki göreviyle kullanılmıştır?

A) Erkenci işçilerin sesiyle birlikte
Sabaha başlamış sarhoşların sesiyle birlikte

B) Ne sal iledir ne mal iledir
Beyim ululuk kemâl iledir

C) Rüya ile hayal arasında
Bir sen varsın yavrum

D) Şaşırırım dar günümde dost hâlim sorarsa
Dar günde belli olur dost ile düşman

E) Mintanı ile bir şapkası
Bir de eski çarığı

16. Aşağıdakilerden hangisinde "göre" edatıyla aynı anlama gelen bir ek vardır?

A) Küçük çocuk annesine, oldukça üzüntülü bakıyordu.

B) İskeledeki balıkçılar, bir masalmışçasına dinliyordu denizin sesini.

C) Sonunda gönlünce bir yer bulmuş, yerleşmişti oraya.

D) Bu baskı hâli belki de yıllarca sürecek, toplumu ayrıştıracaktı.

E) Zaman hızla ilerlemiş, içinden çıkılmaz bir duruma gelmişti her şey.

17. Aşağıdakilerin hangisinde edat grubu farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Kasabalılar sabahtan beri bu küçük meydanda bekliyor.

B) Bu haberi alınca tüy kadar hafiflemiş, karısına müjdeyi vermişti.

C) Tüm uyarılara rağmen bu bayram tatilinde de kazalar olmuştu.

D) Gökyüzünde tepsi gibi bir ay, ovaya ışıklar saçıyordu.

E) Yağmur öğlene dek yağmış, yollarda gölcükler oluşturmuştu.

18. Aşağıdaki cümlelerde geçen edatlardan hangisi farklı bir kökten türemiştir?

A) Buradaki inanışa göre Köroğlu ve atı ölümsüzdü.

B) Tüm olanları, sadece annesine anlatmıştı.

C) Sabahtan akşama kadar bu küçücük odada çalıyorsunuz.

D) İki yorgun yaprak gibi anımsıyorum gözlerini.

E) Uçağa yalnız el bagajınızla binebilirsiniz.

19. Aşağıdakilerin hangisinde bağlama grubu vardır?

A) Adamın tüm akrabaları ile komşuları toplanmıştı evine.

B) Tüm söylediklerini hemen hemen kavramıştık.

C) Bence hiç yorulmadan denemelisin, o zaman başarırsın.

D) Saatler ilerlemiş, yolcular sıkılmaya başlamıştı.

E) En zor ânımda yanımda olması bana verdiği değeri gösterir.

20.

I. fakat
II. yalnız
III. dahi
IV. eğer
V. ancak

Yukarıdakilerden hangisi cümle başı bağlaçlarından değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜMLER

1. A seçeneğinde "saçlarımla" sözcüğündeki "ile" cümleye beraberlik anlamı, C seçeneğindeki "gibi" cümleye benzetme anlamı ve E seçeneğinde "için" sözcüğü cümleye uğruna anlamı katan edatlardır. D seçeneğinde de "seninle" sözcüğündeki "ile" edattır. Ancak B seçeneğinde edata yer verilmemiştir.

Cevap B

2. D seçeneğinde "kurtarmaya" sözcüğü "-me / -ma" isim fiil ekini aldığından yan cümlecik oluşturmaktadır. Bu yan cümleciğin "kendini", "oğlunu" nesneleri "ve" bağlacıyla bağlanmıştır.

Cevap D

3. C seçeneğinde "güz geldi mi" söz grubundaki "mi" cümleye zaman anlamı katan bir edattır. Aynı dizelerde "kalbim ve gözlerim" söz grubunda "ve" bağlaçtır.

Cevap C

4. D seçeneğinde "gibi" benzetme edatı, "şiir" sözcüğüyle öbekleşerek "kız" ismini nitelemiş ve cümlede sıfat görevini üstlenmiştir.

Cevap D

5. I. cümlede yer alan iç cümlede soru anlamı "mı" soru edatıyla sağlanmıştır. II. cümlede bağlaç da edat da kullanılmamıştır. III. cümlede ise "çünkü" bağlacı "geçerim" ve "severim" yüklemlerini bağladığından cümleleri bağlamıştır. V. cümlede de "-a dek" edatı cümleye zaman anlamı katmıştır. Ancak IV. cümlede yalnızca "yalnız" edatı kullanılmış, cümlede bağlaca yer verilmemiştir.

Cevap D

6. "Kadar" edatı A ve C seçeneğinde sıfatları derecelendirmiş, D ve E seçeneklerinde adlaşmış sıfatları derecelendirmiştir. B seçeneğinde ise "kadar" edatı, fiili durum yönünden belirtilen "lezzetli" zarfından önce gelmiş ve zarfı derecelendirmiştir.

Cevap B

7. A seçeneğinde ilk dizede geçen "için" ve ikinci dizede geçen "gibi" sözcükleri edattır.

Cevap A

8. I. cümlede "için" edatı cümleye "uğruna" anlamı, II. cümlede "-e dek" edatı cümleye "zaman" anlamı, III. cümlede "ile" edatı cümleye "beraberlik" anlamı, IV. cümlede ise "gibi" edatı cümleye benzetme anlamı katmıştır. Cümlelerde "araç" anlamı taşıyan herhangi bir edat yoktur.

Cevap C

9. I numaralı cümlede "ki", II numaralı cümlede "de", III numaralı cümlede "ama", V numaralı cümlede "çünkü" bağlaçtır. Ancak IV numaralı cümlede bağlaç kullanılmamıştır.

Cevap D

10. Verilen dizede "ey" sözcüğü seslenme ünlemidir. Şiirin ilk dizesinde geçen "senle ben" söz grubundaki "ile" bağlaçtır. Yine şiirin ilk dizesinde geçen "bir" sözcüğü sadece anlamına geldiğinden edattır. Şiirin ikinci dizesinde geçen "orda" sözcüğü de işaret zamiridir. Ancak dizelerde zarf yoktur.

Cevap E

11. A, B, C ve E seçeneklerinde "yalnız" sözcükleri "sadece" manasında kullanıldığından edat görevindedir. Ancak D seçeneğinde "yalnız" sözcüğü sıfattır.

Cevap D

12. A seçeneğinde bağlaç, nesneleri; C seçeneğinde cümleleri; D seçeneğinde dolaylı tümleçleri; E seçeneğinde sıfatları bağlamıştır. Ancak B seçeneğinde "benim suçum" ile "onun suçu" sözleri özne görevindedir ("var olan ne?" sorusuna cevap verir.). Bu iki özne "ne...ne" bağlaçlarıyla bağlanmıştır.

Cevap B

13. A seçeneğinde "ve", B seçeneğinde "ya da", D seçeneğinde "oysa", E seçeneğinde ise "da" bağlaçtır. C seçeneğinde bağlaç türünde bir sözcüğe yer verilmemiştir.

Cevap C

14. Verilen dizede "belki" sözcükleri "ya...ya" bağlacı yerine kullanıldığından (Ya bir sabah vakti ya da gece yarısı) bağlaç görevindedir.

Cevap A

15. Verilen dizede "ile" sözcüğü cümleye beraberlik anlamı katan edattır. A seçeneğinde de "ile" sözcüğü cümleye beraberlik anlamı katarak edat olmuştur. "ile" sözcüğü B seçeneğinde isim, C, D ve E seçeneklerinde de bağlaç olmuştur.

Cevap A

16. C seçeneğinde geçen "gönlünce" kelimesindeki "-ce" eki "göre" edatıyla aynı anlama gelen bir ektir (gönlünce/gönlüne göre).

Cevap C

17. Edat grupları cümlede isim, sıfat, zarf görevinde kullanılır. A, B, C, E seçeneklerindeki "Sabahtan beri (bekliyor), tüy kadar (hafiflemiş), tüm uyarılara rağmen (olmuştu), öğlene dek (yağmış)" edat grupları zarf görevindedir. D seçeneğindeki "tepsi gibi (ay)" edat grubu ise sıfat görevindedir.

Cevap D

18. Türkçede edatlar isim köklerinden, fiil köklerinden türer ya da kök hâlinde bulunan kelimelerdir. B ve E seçeneklerindeki edatlar isim kökünden türemiştir (yalın-ız > yalnız, sade-ce > sadece). C ve D seçeneklerindeki edatlar (kadar, gibi) kök hâlindedir. A seçeneğindeki "göre" edatı ise "gör-" fiilinden türemiştir.

Cevap A

19. Bağlama grubları, eş görevli kelimeleri bağlayan bağlaçlarla yapılır. Buna göre, A seçeneğindeki "tüm akrabalar ile komşuları" bağlama grubudur.

Cevap A

20. "Fakat", yalnız, ancak, ama, lakin, çünkü, eğer, gerçi vb." bağlaçlar iki cümleyi bağlayan bağlaçlardır, yani cümle başında kullanılabilir, "dahi" bağlacı ise "kuvvetlendirme" anlamlı bağlaçlardandır, cümle başında kullanılmaz.

Cevap C

TEST

1.

İstanbul'da, Boğaziçi'nde
Bir garip Ohan Veli'yim
Veli'nin oğluyum
Tarifsiz kederler içindeyim

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belirtisiz isim tamlaması

B) Belirtili isim tamlaması

C) Miktar zarfı

D) Niteleme sıfatı

E) Belirtme sıfatı

2. Bir isim hem niteleme sıfatı hem belirtme sıfatı aldığında genellikle önce niteleme sıfatı, ardından belirtme sıfatı gelir.

Aşağıdakilerden hangisinde bu duruma aykırı bir kullanım söz konusudur?

A) Genç bir adam bize gülümseyerek dışarı çıktı.

B) Onu aydınlık bir sabahta, yürürken gördüm.

C) Kendine, doğru bir yol bulamadı gitti.

D) Şu Metris'in önü bir uzun alan.

E) Serin bir yaz akşamıydı tanıştığımızda.

3.

Beyaz bir taş ev
Kanatları yaz çiçekleri
Uçuyor yamaca doğru

Çatısına güneşler konmuş
Yaprakla uğulduyor şimdi yollar
Yollar içinde

Bu şiirde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belirtisiz isim tamlaması

B) Bağlaç

C) Sıfat almış takısız ad tamlaması

D) Edat

E) Zarf

4. Kimi kurallı birleşik sıfatlar, isimle sıfatın yeri değiştirilip isme bir iyelik eki getirilmesiyle yapılır.

Aşağıdakilerden hangisinde bu açıklamaya uygun bir kurallı birleşik sıfat kullanılmıştır?

A) Yalnız paramparça gömleğinin üstünde kocaman bir kırmızı kravat var.

B) Açık gri, etrafı parmak kalınlığında sarı sırma işlemeli, gayet zarif bir kumaş.

C) Alevi ve bağrışmaları gören herkes, bahçesi geniş evimize doldu.

D) Siyah gözlüklü kadın, küçük tartışmayı esrarlı esrarlı dinliyordu.

E) Tarihin karmakarışık olayları ilmî metotlarla incelenebilir.

5. (I) Siz de bütün diğer erkekler gibi her şeyi kabul eder görünerek her şeyi kabul ettirmek yolunu tutuyorsunuz. (II) Yok dostum, böyle yatıştırıcı laflarla meseleler halledilmiş olmaz. (III) Ben, bunu istemiyorum; beni yüzde yüz doyurmayan şeyleri yapmak beni kendi gözlerimde küçültüyor. (IV) Bilhassa tahammül edemediğim bir şey kadının erkek karşısında her zaman pasif kalmaya mecbur oluşu. (V) Niçin daima biz kaçacağız ve siz kovalayacaksınız, niçin sizin yalvarışınızda bile bir hükmetme, bizim reddedişlerimizde bile bir acizlik bulunacak?

Bu parçadaki numarlandırılmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, hem edat hem bağlaç kullanılmıştır.

B) II. cümlede, bir isim hem niteleme sıfatı hem işaret sıfatı almıştır.

C) III. cümlede, kişi, işaret ve dönüşlülük zamirine yer verilmiştir.

D) IV. cümlede, zaman zarfı kullanılmıştır.

E) V. cümlede, soru anlamı bir sıfatla sağlanmıştır.

6. O zamana kadar bütün insanlardan esirgediğim alaka, hiç kimseye karşı tam manasıyla duymadığım sevgi sanki hep birikmiş ve muazzam bir kütle gibi şimdi bu kadına karşı meydana çıkmıştı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

A) İsim tamlaması
B) Belirtme sıfatları
C) Edat
D) Belgisiz zamir
E) Zaman zarfı

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru anlamı taşıyan sözcük diğerlerinden farklı türdedir?

A) Hangi resmime baksam ben değilim.
B) Sen misin Çalıkuşu, dedi, niçin böyle kendi kendine, yavaş yavaş yürüyorsun?
C) Efendi, sen de ne üstüme üstüme geliyorsun?
D) Falih Rıfkı Atay gibi en güzel Türkçeyi yazan bir muhabirin kaleminden bu satırlar nasıl çıktı?
E) Ne zaman bir köy türküsü duysam, şairliğimden utanırım.

8. Aşağıdakilerden hangisinde tamlananı birden çok zamirden oluşan bir isim tamlaması kullanılmıştır?

A) Ben birinin hiçbir şeyiyim, en çok da bu koyuyor
Ortak tek bir fotoğrafımız bile yok
B) Kimi sevsem sensin, senden ibaret
Hepsini senin adınla çağırıyorum
C) Ormanın uğultusu eşittir kentin uğultusuna
Belki fazladır bile kentin şusuna busuna
D) Kenya'da simsiyah yalnızım
Yoksul bir şilepte gemiciyim
E) O sabah mı çıkmıştın, bir gün önce mi
Bir bıçağın ağzında yürür gibiydin

9.

Sisler Bulvarı'nda seni kaybettim
Sokak lambaları öksürüyordu
Yukarıda bulutlar yürüyordu
Terk edilmiş bir çocuk gibiydim
Dokunsanız ağlayacaktım

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bir sıfat tarafından nitelenmiş belirtisiz isim tamlaması kullanılmıştır.
B) Bağlaç belirtili isim tamlamasının tamlananlarını bağlamıştır.
C) Birden fazla zamir türüne örnek vardır.
D) Sıfat fiille oluşmuş bir sıfat tamlaması edatla birleşerek yüklem olmuştur.
E) Bir isim birden çok belirtme sıfatı almıştır.

10.

Ankara'nın taşına bak
Tut ki baktım uzar gider efkârım
Çayır ağlar, çimen ağlar, ben ağlarım
Gözlerimin yaşına bak

Bu dörtlükte aşağıdakilerden hangisi kullanılmamıştır?

A) Bağlaç
B) Belirtili isim tamlaması
C) Tamlayanı düşmüş iyelik öbeği
D) Kişi zamiri
E) Sıfat

11. Aşağıdaki dizelerin hangisinde bir zincirleme isim tamlaması vardır?

A) Eğri bıyıklar eğreti bıyıklar saf saf oldular
Evet, dediler bir sakalın taptaze namusuna

B) Uyku dardır, yetmez gecenin tahta parmaklığı
Kalbim dik açı bir arpaydı

C) Uyuduk mu eşit oluruz
Ne tutku, ne gurur, ne umut

D) Bu aşk senden önce hürriyete yöneldi
Gecenin ortasında sen sımsıcak bir kadın

E) Sen varsın ya çoğul yalnızlığın gebe kadını
Yetmiyorsun, yettiremiyorsun yalnızlığını

12.

Gözler ki birer parçasıdır sende İlah'ın
I II
Gözler ki senin en katı zulmün ve silahın
III
Vur şanlı silahınla gönül mülkü düzelsin
Sen öldürüyorken de yururken de güzelsin
IV

Bu dizelerdeki numaralandırılmış sözcüklerin türü sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) İsim - sıfat - zarf - zamir

B) İsim - isim - sıfat - zamir

C) Sıfat - sıfat - zamir - zarf

D) İsim - sıfat - zarf - zarf

E) Sıfat - isim - zarf - zamir

13. Aşağıdaki dizelerin hangisinde bir sözcük nitelediği adın yerine geçmiştir?

A) Bugün de yapılacak işlerin listesini kapıya asmıştı.

B) Alacağına gelince, alacağı yoktu zaten rahmetlinin.

C) Burada yüksek yüksek ağaçlar göze çarpıyordu.

D) Gün senden ışık alsa da bir renge bürünse.

E) Ruhu mu ateş yoksa gözler mi alevden?

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf kendi türünden bir sözcüğü belirtmiştir?

A) Ben senin en çok gözlerini sevdim, kâh çocukça mavi kâh inadına yeşil.

B) Bugün bayram, en güzel giysilerinizi giyin.

C) Yeni aldıkları ev, bizimkinden daha pahalıydı.

D) Ne zaman çok güzel bir söz söylese donar kalırdık.

E) Ailenin en büyüğü, köşede oturan yaşlı adamdı.

15.

Rüzgârın getirdiği donuk bir yağmur pusu
İstinye'de gemilerin karanlık uykusu
Kırık direkleriyle dalgın ve hasta
Birden içimi kaplayan ölüm korkusu

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

A) Birden fazla sıfatla nitelenen sözcük

B) Tamlayanı ile tamlananı arasına sıfat girmiş bir isim tamlaması

C) Sıfatla nitelenen belirtisiz isim tamlaması

D) Zincirleme isim tamlaması

E) Birliktelik anlamlı edat

16. (I) Biz artık yazının canına okuduk, onu nelere alet etmedik? (II) İçimizin, beynimizin tashihli taraflarını, söyleyemediğimiz, söylemeye sıkıldığımız, hem temiz hem de güzel olduklarına inandığımız şeyleri anlatmak için uydurduğumuz bu işaretleri artık kepaze ettik. (III) Yalan söylemek için, birini aldatmak için, bir kötü fikri müdafaa etmek için kaleme sarılanlar oldu. (IV) Bak gör ki insanoğlunun elinde kala kala yine hep güzelleri kaldı. (V) Onun için yazı yazmaktan korkmamalı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) III. cümlede, deyimden oluşan bir sıfat grubu vardır.

B) V. cümlede, zamirle öbekleşmiş bir edat vardır.

C) II. cümlede, birden çok tamlayanı olan belirtili isim tamlaması vardır.

D) I. cümlede, zaman zarfı vardır.

E) IV. cümlede, iki cümleyi bağlayan bir bağlaç vardır.

17. Aşağıdakilerden hangisinde, birleşik sıfat farklı bir yolla oluşturulmuştur?

A) Bu köyde, yüzü asık bir kişi bile bulamazsınız demişti.

B) Benim karşımda, kabarık saçlı, sırıtık bir adam oturuyordu.

C) Muhtar da boş durmamış, bol köpüklü kahveleri söylemişti bile.

D) Kırık ayaklı masada, pek rahat olmasa da, uzun uzun konuşmuştuk.

E) Çatık kaşlarına inat, tatlı dilli biriydi, sürekli konuşuyordu.

18. Ben iskambil oynarken yanımda birisi durursa pek memnun olurum, o zaman oyunu daha iyi oynarım. Yalnız başına olan insan kadar büyük adam yoktur ama insanlarla beraber olan kişi, kıymetini anlar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Miktar zarfı

B) Belgisiz zamir

C) Niteleme sıfatı

D) Durum zarfı

E) Dönüşlülük zamiri

19. Çiçekler ve ağaçlar toprağın derinliklerindeki sırrı bize ifşa ederler. Orada da kokuların ve renklerin bilmediğimiz tecellileri olduğunu lisanıhâl ile söylerler. Fakat biz bu lisanı anlamayız ve anlaşılmayan bu nebatat mahzun sönüp giderken biz yeni bir mevsime gireriz: sonbahar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Eş görevli kelimeleri bağlayan bağlaçlar

B) Tamlayanı sıfat almış isim tamlaması

C) Bir yerin adı yerine kullanılan zamir

D) Ses türemesi olan isim

E) Hem niteleme hem belirtme sıfatı almış isim

20. İstanbul pazar günleri tenhalaşır yaz sıcaklarında. Beyoğlu'ndan üç dört yorgun, ağır ağır geçer; üç beş çocuk sinemalara dalar. Sıcaktan börtmüş, siyahlar giymiş iki madama kiliseden çıkmış, eve döner. İki dünyasından geçmiş birkaç aylak adam, kıraathanenin camları arkasında uyuklar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Adlaşmış sıfat

B) Belgisiz anlamlı sayı sıfatı

C) Zincirleme isim tamlaması

D) Zaman zarfı görevinde belirtisiz isim tamlaması

E) Belirtme eki almış isim

ÇÖZÜMLER

1. Şiirde geçen "Boğaz iç-i" birleşik sözcüğü belirtisiz isim tamlaması; "Veli'nin oğl-u", söz grubu belirtili isim tamlamasıdır. "Bir garip Orhan Veli", söz grubunda Orhan Veli özel ismini "garip" sıfatı nitelemiş, "bir" sıfatı belirtmiştir. Ancak şiirde miktar zarfı yoktur.

Cevap C

2. D seçeneğinde, "bir uzun alan" tamlamasında, "bir" belirtme sıfatı, "uzun" niteleme sıfatıdır. Belirtme sıfatı, niteleme sıfatından önce kullanılmıştır.

Cevap D

3. Verilen şiirde, "beyaz bir taş ev" söz grubunda "taş ev" takısız ad tamlamasıdır, tamlayan tamlananın neden yapıldığını belirtmiştir. Bu ad tamlamasını "beyaz" sözcüğü nitelemiş, "bir" sözcüğü belirtmiştir. İkinci dizedeki "yaz çiçekleri" söz grubunda tamlayan ek almamıştır dolayısıyla bu söz grubu belirtisiz isim tamlamasıdır. Şiirin üçüncü dizesinde "yamaca doğru" söz grubunda "-e doğru" edattır. Beşinci dizede ise "şimdi" sözcüğü zaman zarfıdır. Ancak şiirde bağlaç yoktur.

Cevap B

4. Verilen açıklamaya uygun kurallı birleşik sıfat C seçeneğinde kullanılmıştır: geniş bahçe-li ev > bahçe-si geniş ev
sıfat isim iyelik eki

Cevap C

5. I. cümlede "de" bağlaç, "gibi" edattır. II. cümlede "böyle yatıştırıcı laflarla" söz grubunda "laf" ismi, "böyle" işaret sıfatını ve "yatıştırıcı" niteleme sıfatını almıştır. III. cümlede "ben" kişi zamiri, "bunu" işaret zamiri ve "kendi" dönüşlülük zamiridir. IV. cümlede "her zaman" söz grubu zaman zarfıdır. Ancak V. cümlede soru anlamı bir sıfatla değil, zarfla sağlanmıştır.

Cevap E

6. Verilen parçada "o (zaman)" ve "bütün (insanlar)" belirtme sıfatıdır, "tam manasıyla" söz grubundaki "ile, gibi" edattır, "kimse" sözcüğü belgisiz zamir "şimdi" sözcüğü zaman zarfıdır. Ancak parçada isim tamlamasına yer verilmemiştir.

Cevap A

7. A seçeneğinde "hangi" soru sözcüğü bir ismi belirtmiştir, dolayısıyla bu sözcük sıfattır. B seçeneğinde "niçin", C seçeneğinde "ne", D seçeneğinde "nasıl", E seçeneğinde "ne zaman" sözcükleri ise zarftır.

Cevap A

8. C seçeneğinde "kentin şusuna busuna" belirtili isim tamlamasında "şusuna" ve "busuna" sözcükleri tamlanandır ve her ikisi de işaret zamiridir.

Cevap C

9. Şiirde geçen "terk edilmiş bir çocuk gibiydim" cümlesinde "terk edil-miş bir çocuk" tamlaması "-mış" sıfat fiil ekiyle oluşmuş, "gibi" edatıyla birleşerek yüklem görevini almıştır.

Cevap D

10. Şiirin ikinci dizesinde geçen "ki" bağlaçtır. "Ankara'nın taşı" söz grubu belirtili isim tamlamasıdır. Yine ikinci dizede geçen "efkârım" sözcüğü tamlayanı düşmüş isim tamlamasıdır. Üçüncü dizede geçen "ben" sözcüğü ise kişi zamiridir. Ancak şiirde sıfata yer verilmemiştir.

Cevap E

11. B seçeneğinde geçen "gece-nin tahta parmaklığ-ı" tamlananı takısız ad tamlamasından oluşan bir zincirleme isim tamlamasıdır.

Cevap B

12. Numaralanmış sözcüklerden "gözlerin" isim, "birer" ismi nitelediği için sıfat, "en" üstünlük zarfı, "vururken" zaman zarfıdır.

Cevap D

13. B seçeneğindeki "alacağı" sözcüğü sıfat fiil eki almış fakat bir ismi nitelemeyerek ismin yerine geçmiştir:

alacak <u>parası</u> → alacağı
isim

Cevap B

14. A seçeneğinde "en" üstünlük zarfı, "çok" miktar zarfını derecelendirmiştir.

Cevap A

15. Birinci dizede "yağmur" sözcüğü, "donuk" ve "rüzgârın getirdiği" sözcükleriyle nitelenmiştir. İkinci dizede "gemilerin uykusu" belirtili isim tamlamasının arasına "karanlık" sıfatı girmiştir. Üçüncü dizede "kırık direkleriyle" söz grubunda "ile" edatı kelimeye birliktelik anlamı katmıştır. Son dizede ise "ölüm korkusu" belirtisiz isim tamlaması "içimi kaplayan" sıfatıyla nitelenmiştir. Ancak şiirde zincirleme isim tamlaması yoktur.

Cevap D

16. Verilen parçadaki numaralanmış cümlelerin V.sinde "onun için" zamirle öbekleşmiş edattır (B), II.sinde "içimizin, beynimizin tashihli taraflarını" birden çok tamlayanı olan belirtili isim tamlamasıdır (C), I.sinde "artık" zaman zarfıdır (D), IV.sünde"(bak gör) ki (...sarılanlar oldu)" iki cümleyi bağlayan bağlaçtır; bu seçenekler cevap değildir. III. cümlede ise deyim yoktur.

Cevap A

17. Kurallı birleşik sıfatlar çok çeşitli şekillerde oluşabilir. B, C, D, E seçeneklerindeki "kabarık saç-lı (adam),bol köpük-lü (kahve), kırık ayak-lı (masal), tatlı dil-li (biri)" sıfatları sıfat tamlamasına "-lı" eki getirilecek, A seçeneğindeki "yüz-ü asık (kişi)" sıfatı adla sıfatın yeri değiştirilerek yapılmıştır.

Cevap A

18. Verilen parçada geçen "pek (memnun olurum), "daha (iyi oynarım)" kelimeleri miktar zarfıdır, "birisi" kelimesi belgisiz zamirdir, "yalnız başına olan (insan), büyük (adam), beraber olan (kişi)" kelimeleri niteleme sıfatıdır, "iyi (oynarım)" kelimesi durum zarfıdır. Parçada dönüşlülük zamiri (kendi kelimesi) yoktur.

Cevap E

19. Verilen parçada geçen "çiçekler ve ağaçlar, kokuların ve renklerin bilmediğimiz tecellileri" sözlerinde "ve" bağlacı eş görevli kelimeleri bağlamıştır, "orada" kelimesi bir yerin adı yerine kullanılmış işaret zamiridir, "sırrı" kelimesi ses türemesine uğramış isimdir (sır-r-ı), "yeni bir mevsime" tamlamasında hem niteleme (yeni) hem de belirtme sıfatı, (bir) vardır. Parçada, tamlayanı sıfat almış isim tamlaması yoktur.

Cevap B

20. Parçada geçen "yorgun (insan)" kelimesi adlaşmış sıfattır, "üç dört (yorgun)" belgisiz anlamlı sayı sıfatıdır, "kıraathanenin camları arkasında" zincirleme isim tamlamasıdır, "yaz sıcaklarında, pazar günleri" belirtisiz isim tamlamaları zaman zarfı görevindedir. Parçada belirtme eki (-i) almış isim yoktur.

Cevap E

PEGEM AKADEMİ

TEST 1

1. Fiiller anlam bakımından iş (kılış) fiili, durum fiili ve oluş fiili olmak üzere üçe ayrılır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi anlam bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) Bilirim eski bir sevdayı hatırlatır bazen her şey.

B) Sağ elinin çevik bir hareketiyle başındaki tülbenti çekip aldı.

C) Akşam gezintisinin suya düştüğünü anladığı için sadece somurttu.

D) Ayşe Nine de onlara bir yorgunluk kahvesi pişiriyordu.

E) Sağlam bir terbiye alan bu çocuğa böyle görünmeyi öğretmişler.

2.

Beşikler vermişim Nuh'a
Salıncaklar, hamaklar
Havva Ana'n dünkü çocuk sayılır
Anadolu'yum ben
Tanıyor musun?

Bu şiirde kaç durum fiili kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde çatı özelliği aranmaz?

A) Manşetlerde kilometre kilometre yalan
Sallanır durur

B) Sen sabahlar ve şafaklar kadar güzelsin
Sen ülkemin yaz geceleri gibisin

C) Namuslu bir kitap gibi güler
Alnımızın terini silersin

D) Ve ayın altında kağnılar
Yürüyordu Akşehir üzerinden Afyon'a doğru

E) Çocuklar dünyayı alacak elimizden
Ölümsüz ağaçlar dikecekler

4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yargılama süreciyle ilgili başvuran gazeteciler haklı bulundu.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi öznesine göre bu cümleyle özdeştir?

A) Zavallı çocuk söylenenlere bir hayli alındı.

B) Genç adam, çocuk yaşta politikaya atılmıştı.

C) Olanlar karşısında yaşlı kadın, yalnızca söylendi.

D) Kayıp çocuk, saat üç sularında bu parkta görüldü.

E) Adam günler sonra, sıcak bir yuvada yıkandı.

5. Geçişsiz eylemler edilgen yapıldığından cümlede gerçek özne de sözde özne de bulunmaz.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne yoktur?

A) Sabah saatlerinde Ankara'ya uçuldu.

B) Yeni alınan ev bir güzel temizlendi.

C) Çocuğa iki ekmek alması söylendi.

D) Sınav sonuçları bu sabah açıklandı.

E) Sokakta unutulan eşyalar büyük ihtimalle çalınmış.

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisi nesnesine göre diğerlerinden farklıdır?

A) Küçük çocuk, bu iğrenç topluluğa bir başına meydan okudu.

B) Dalgın dalgın oturan adam, omzuna konan kuşu bile fark etmedi.

C) Bu yaşlı adamın yaptıkları da içimizi açmamıştı.

D) Düştüğümü gören arkadaşım bana uzun uzun güldü.

E) Siyah camlı araba önünde birden durdu.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiil geçişli olduğu hâlde cümlede nesne kullanılmamıştır?

A) Yeni aldığı kitabı hevesle okudu.

B) Yorgun adam kanepede uyuyakalmıştı.

C) Biricik annesi, onun için güzel bir yemek pişirmişti.

D) Neredeyse yarım saattir, çocukluk arkadaşını bekliyordu.

E) Bu genç adam, ölesiye seviyordu.

8. Genç adam, üzüntüyle içeri girdi. Masadaki çürümüş meyvelere şöyle bir göz attı. Gelecek günler daha güzel olmalı, diye düşündü. Çaresizce meyvelere yöneldi.

Bu parçada kaç çekimli fiile yer verilmiştir?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

9. Aşağıdaki dizelerin hangisinde temel cümlenin yükleminde zaman anlamı yoktur?

A) Sevgilim yalan söylersem sana
Kopsun ve mahrum kalsın dilim

B) Yüz yıldır bekliyor beni
Bir şehirde bir kadın

C) Karanlıkta sırt üstü yatıyorsun
Karanlıkta bir altın üçgendir alnın ve bileklerin

D) Ellerim boşlukta, ben darda kaldım
Ellerim buz gibi, ben harda kaldım

E) İnmedi bir gün bile gözlerimize
Bir kış akşamı gibi karanlığı korkunun

10. Aşağıdakilerden hangisinde ek eylemin olumsuzuyla çekimlenmiş bir cümle vardır?

A) Bulut mu olsam, gemi mi yoksa
Balık mı olsam, yosun mu yoksa

B) Önemli olan zamana bırakmak değil
Zamanla bırakmamaktır

C) Suyun şavkı vuruyor bize
Çınara, bana, kediye, güneşe, bir de ömrümüze

D) Sen sanma ki sanatın damağında tadı var
Acı bir hıyar lezzeti gibi

E) Bir akşamüstüdür şarabî
Bahçeler ve dağlar üzre hükümran

11.

Fotoğrafların hâlâ iç cebimdedir
I
Ömrümüz böyle olmamalıydı, Elâgözlüm
II
Bir vakitsiz meyve dilemeliydik Tanrı'dan
III
Uzun hasretlerin arifesinde
Ellerim böğrümde kalmamalıydı
IV
Hangi dilden olursa bir şarkı dinlemeliydik
V

Bu dizelerdeki numaralandırılmış kelimelerin hangisinde ek fiil farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12.

O mavi gözlü bir devdi
Minnacık bir kadın sevdi
Kadının hayali minnacık bir evdi
Bahçesinde ebruli
Hanımeli
Açan bir ev
Bir dev gibi seviyordu dev

Bu şiirde ek fiil almış kaç sözcük vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil yoktur?

A) Durup dururken hiç bitmeyecekmiş gibi bağlanıyordum başladığım güne.

B) Sen yalnız geceyi görüyorsun, ben ağaran tan yerini de...

C) Ne tuhaf şey, hani siz ölmüştünüz kardeşim!

D) Demirden seyrettiğim bu şehir, kaplıcalar, türbeler, kocaman bir çınardır.

E) Kitap okurum, içinde sen varsın, şarkı dinlerim, içinde sen.

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik zamanlı birleşik bir fiil kullanılmıştır?

A) Emanete ihanet etmek veya etmemekle insan öteki mahlukattan ayrılır veya ondan farkı kalmaz.

B) İhanetin böylesini tarih asla kabul etmez, kusardı.

C) Çıplak ayağım kan revan içinde kaldıkça öbürüne bakıp şükredeceğim.

D) Beni orada sıcak bir yuva, huzurlu konuklar, mutlu bir kadın bekliyordu.

E) Çok az lakırtı söylediği için sevdiği arkadaşları bile onu iyice anlayamıyorlardı.

15. Aşağıdaki fiillerden hangisinin kipinde bir anlam kayması yoktur?

A) Her yıl tatile Antalya'ya gidiyoruz.

B) Henüz iki aylıkken ateşli bir hastalık geçiriyorum.

C) Çocuk bisikletten düşüyor, hemen kalkıp hiçbir şey yokmuş gibi bisiklete biniyor.

D) Buradan dümdüz gider, sonra ilk sokaktan sağa dönersin.

E) Nice Nesimiler geçmiş bu yalan dünyadan.

16. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yükleminde olumsuzluk ve zaman fonksiyonu aynı ek üzerindedir?

A) Burada geceler farksızdır aydan.

B) Ben ağaçsız, kupkuru sokakları sevmem.

C) Dışarı çıktıktan sonra ne yapacağımı bilmiyorum.

D) Aradığı huzur bu kasabada da yoktu.

E) Tüm ısrarlara rağmen bir türlü ikna olmadı.

17. Aşağıdakilerden hangisinin, yükleminde işin mutlaka başladığı anlamı vardır?

A) Şu an balkonunda oturmuş kahvesini yudumluyordur.

B) Birkaç güne hava düzelir, yola çıkarız.

C) Yaz tatilinde neler yapacağımı düşünmekteyim.

D) Acele edin, onlar gelmeden etrafı toplamalıyız.

E) Onun söylediklerini bir kenara not edelim.

18. Aşağıdaki kiplerden hangisinin hikâye birleşik çekimi yoktur?

A) Geniş zaman

B) Görülen geçmiş zaman

C) Öğrenilen geçmiş zaman

D) Emir kipi

E) İstek kipi

19. Aşağıdakilerin hangisinde isim fiil farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Güneşin batması en çok çocukları üzmüş, oyundan alıkoymuştu.

B) Çok konuşmak, bir sırrın ifşasını da doğurabilir.

C) Dededen kalma bu evi de satıp büyük şehre göç ettiler.

D) Bu zamansız gidişin, tüm planlarımızı altüst etmişti.

E) Zamanın bu kadar hızlı ilerlemesi onu iyice endişelendiriyor.

20. Aşağıdakilerin hangisinde sıfat fiil grubu sözde özne görevindendir?

A) O küçük kasabadan Ankara'ya geldiğim ilk günün heyecanını duydum.

B) Bütün geleceği ayaklar altına alınmış bu topluluk direnmeye başlamıştı.

C) Salondaki modası geçmiş tüm eşyalar bir hayır kurumuna bağışlanmıştı.

D) Büyüklere yaraşır bir eda ile cevaplıyordu tüm soruları.

E) Ona söyleyecek bir sözüm var mı diye düşündüm durdum.

ÇÖZÜMLER

1. A seçeneğinde "bilirim", B seçeneğinde "aldı", D seçeneğinde "pişiriyordu", E seçeneğinde "öğretmişler" cümleleri yargıya bağlayan sözcüklerdir. Bu fiillerin tümü iş (kılış) fiilidir çünkü tümü nesne alır. C seçeneğinde ise "somurttu" yüklemi nesne alamaz, durum fiilidir.

Cevap C

2. Verilen şiirde, "ver-, tanı-" fiilleri nesne alabildiğinden iş (kılış), "sayıl-" fiili ise nesne alamayacağından durum fiilidir.

Cevap A

3. Yüklemi isim olan cümlelerde çatı özelliği aranmaz. B seçeneğindeki şiirde "güzelsin" ve "gibisin" sözcükleri yüklemdir ve isimdir. Dolayısıyla bu cümlelerde çatı özelliği aranmaz.

Cevap B

4. Verilen cümlede, "haklı bulma" işini yapan belli değildir, fiil "-n" çatı ekini almıştır. Dolayısıyla bu cümle edilgen çatılıdır. A seçeneğinde "zavallı çocuk", B seçeneğinde "genç adam", C seçeneğinde "yaşlı kadın" ve E seçeneğinde "adam" yüklemde belirtilen işi yapmıştır ve bu eylemler dönüşlüdür, fiillerde -l/-n eki vardır. D seçeneğinde ise "görme" işini yapan varlık belirtilmemiş, fiil "-l" çatı eki alarak edilgen konuma getirilmiştir.

Cevap D

5. A seçeneğindeki cümlede "uç-" eylemi nesne alamayacağından geçişsiz fiildir. Bu geçişsiz fiil "-l" çatı ekini alarak edilgen olmuştur. Dolayısıyla A seçeneğindeki cümlede özne bulunmamaktadır.

Cevap A

6. A seçeneğindeki "meydan oku-", C seçeneğindeki "içini aç-", D seçeneğindeki "gül-" ve E seçeneğindeki "dur-" eylemleri nesne alamayan eylemlerdir. Nesne alamayan bu eylemler geçişsizdir. Ancak B seçeneğindeki "fark et-" eylemi nesne almıştır. Nesne alan bu eylem geçişli bir eylemdir.

Cevap B

7. B seçeneğindeki "uyuyakal-" fiili nesne alamayan, geçişsiz bir fiildir. A seçeneğinde "yeni aldığı kitabı", C seçeneğinde "güzel bir yemek", D seçeneğinde "çocukluk arkadaşını" nesne görevindeki söz gruplarıdır. E seçeneğindeyse "sev-" fiili nesne alabilen geçişli bir fiil olmasına rağmen cümlede nesne görevinde bir sözcük kullanılmamıştır.

Cevap E

8. Kip ve kişi eki almış eylemlere çekimli eylem denir. Verilen parçada "girdi, göz attı, olmalı, düşündü ve yöneldi" fiilleri kip, kişi eki almış çekimli eylemlerdir (çürümüş meyvelere, geleceğ günler sözleri sıfat fiil yani sıfattır).

Cevap C

9. B seçeneğinde "bekliyor" şimdiki zaman, C seçeneğinde "yatıyorsun" şimdiki zaman, D seçeneğinde "kaldım" geçmiş zaman, E seçeneğinde "inmedi" geçmiş zamandır. A seçeneğinde ise zaman anlamı taşıyan yüklem yoktur, "kalsın" yüklemi dilek kipiyle çekimlenmiştir.

Cevap A

10. B seçeneğinde "bırakmak değil" ek fiilin geniş zamanının olumsuzuyla çekimlenmiştir.

Bırakmak değil → bırakmak(tır).

Cevap B

11. Ek fiil (idi, imiş, ise, dır) fiilleri birleşik çekimli yapar ya da ad soylu kelimeleri yüklem yapar. Verilenlerden "olmamalı-y-dı, dilemeli-y-di-k, kalmamalı-y-dı, olur-sa" kelimelerinde fiile gelen ek fiil onu birleşik çekimli yapmıştır, "cebimde-dir" kelimesinde ise isme gelerek onu yüklem yapmıştır.

Cevap A

12. Verilen şiirde "devdi (dev idi), evdi (ev idi), açan bir ev (evdir), seviyordu (seviyor idi)" ek fiil almış sözcüklerdir.

Cevap D

13. A seçeneğinde "bağlanıyordum (bağlanıyor idim)", C seçeneğinde "ölmüştünüz (ölmüş idiniz)", D seçeneğinde çınardır "(çınar dır)", E seçeneğinde "varsın (varsın-dır)" sözcükleri ek fiil almıştır. B seçeneğinde ise ek fiil almış herhangi bir sözcük yoktur.

Cevap B

14. E seçeneğinde "anlayamıyorlardı" sözcüğü yeterlilik fiilinin olumsuzudur. (anlayamamışlardı → anlayabilmişler idi) Bu yeterlilik fiiline, ek fiilin hikâyesi gelmiştir. Dolayısıyla "anlayabil-" birleşik fiili duyulan geçmiş zamanın hikâyesiyle çekimlenmiş aynı zamanda birleşik bir fiildir.

Cevap E

15. A seçeneğinde şimdiki zamanla çekimlenen "gidiyoruz" fiili geniş zaman yerine; B seçeneğinde şimdiki zamanla çekimlenen "geçiriyorum" fiili duyulan geçmiş zaman yerine; C seçeneğinde şimdiki zamanla çekimlenen "biniyor" fiili, görülen geçmiş zaman yerine; D seçeneğinde geniş zamanla çekimlenen "dönersin" fiili emir kipi yerine kullanılmıştır. Ancak E seçeneğinde anlam kayması yoktur.

Cevap E

16. Geniş zamanın olumsuzunda, diğer kiplerden tamamen farklı bir durum vardır. Diğer fiil kiplerinde kip ekleri, fiilin olumlusuna da olumsuzuna da getirilir fakat geniş zamanın olumsuz çekiminde herhangi bir kip eki kullanılmaz, bunun yerine "-mAz" eki kullanılır, I. kişi çekimlerinde ise sadece olumsuzluk eki -mA ve kişi eki kullanılır. (sev-me-m). Kelime buna rağmen zaman anlamı taşır. Buna göre, geniş zamanın I. kişi olumsuz çekiminde bir ek (-mA) hem zaman hem de olumsuzluk fonksiyonunu üzerine alır.

Cevap B

17. Şimdiki zaman kiplerinde işin başladığı anlamı vardır fakat "-yor" ekinde işin mutlaka başladığı anlamı bulunmayabilir. (A seçeneğinde özellikle "-dur" bildirme eki cümleye olasılık anlamı katmıştır); şimdiki zaman çekimi olan "-mAktA" ekinde ise işin mutlaka başladığı anlamı vardır. (C seçeneğinde "düşünmekteyim" fiilinde düşünme işi başlamıştır.)

Cevap C

18. Geniş zamanın (bil-ir-di-m), görülen geçmiş zamanın (bil-di-y-di-m), öğrenilen geçmiş zamanın (bil-miş-ti-m), istek kipinin (bil-e-y-di-m) hikâye birleşik çekimleri vardır, emir kipinin hikâye birleşik çekimi olmaz.

Cevap D

19. İsim-fiiller, fiillere "-ma, -ış, -mak" eklerinin getirilmesiyle yapılır. Bu sözcükler cümlede çoğunlukla, isim olarak kullanılır. A seçeneğinde "güneşin batması", B seçeneğinde "çok konuşmak", D seçeneğinde "...gidişin", E seçeneğinde "...ilerlemesi" cümlelerde isim görevindedir. C seçeneğindeki "dededen kalma (ev)" sözündeki isim-fiil ise sıfat görevinde kullanılmıştır.

Cevap C

20. Sıfat-fiil grupları, bir sıfat-fiil ve ona bağlı ögelerle oluşan kelime gruplarıdır. Sözde özne ise, geçişli fiillerin edilgen olması durumunda nesnenin, özne konumuna geçmesidir. Buna göre, C seçeneğindeki "modası geçmiş tüm eşyalar "sıfat-fiil grubu, "bağışlanmıştı" edilgen fiilinin sözde öznesidir. (Bağışlanan ne? -modası geçmiş tüm eşyalar)

Cevap C

TEST 2

1. Aşağıdakilerden hangisinde bildirme eki farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Aklımdan çıkmayan, bir çift gözdür.

B) Soruları cevaplayan, şu ilk sırada oturan öğrencidir.

C) Çoktandır onu görmüyor, sesini duymuyorum.

D) Şu yalan dünyadaki en güzel duygu sevmektir.

E) Üzüntümü gideren, çeyrek saatlik bir okumadır.

2.

Erkek kadına dedi ki:
— Seni seviyorum,
Ama nasıl
Avuçlarımda camdan bir şey gibi kalbimi sıkıp
Parmaklarımı kanatarak
Kırasıya
Çıldırasıya...

Bu dizelerde zarf fiil eki almış kaç sözcük kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3.

Aynaların içine girip ötelere gitme boşuna geceleri
I

Yitirilmiş erkekler gelir kadınlar koğuşuna geceleri
II

Sen kendi resmini kendin de yapamazsın
III

Bir açılıp bir kapanır kapılar yüreğinde
IV V

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangisi yapı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Tesadüflerin oyuncağı olacak olduktan sonra ne diye bir irademiz vardı? Kullanamadıktan sonra göğsümüzü dolduran hisler ve kafamızda kımıldayan düşünceler neye yaradı?

Bu parça ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Sıfat fiil ekini alan bir fiilden sonra ayrılma hâl eki kullanılmıştır.

B) Birleşik sözcük sıfat fiil eki almıştır.

C) Türemiş bir sözcük sıfat fiil eki almıştır.

D) Birleşik zamanlı fiil kullanılmıştır.

E) Zarf fiil kullanılmıştır.

5.

Kırık evin penceresi odama girdi
Ben oturdum birinin içine
Sarkıttım ayaklarımı bulutlara
Bahtiyarım
Diyebilirdim belki

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

A) Birleşik fiil B) Sıfat fiil

C) Türemiş fiil D) Basit fiil

E) Birleşik zamanlı fiil

6. Aşağıdaki cümlelerin yüklemlerinden hangisi birden çok çatı eki almıştır?

A) Yine sabahın köründe uyandırılmıştı.

B) Babama, bana bir yazı makinesi aldığı için ne kadar sevindiğimi bile gösteremedim.

C) Yıllardır görmediği çocukluk arkadaşını görünce bir hayli sevindi.

D) Yaramazlık yapan küçüklere şöyle bir göründü.

E) Küçük çocuk, sabah uyandığında göremediği annesini şimdi görünce annesine hasretle sarıldı.

7.

Görmek istersen denizi
Yukarıya çevir yüzü
Deniz gibidir gökyüzü
Aldırma gönül aldırma

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Zarf fiil B) Türemiş fiil

C) Birleşik çekimli fiil D) Emir kipi

E) İsim fiil

8. (I) Raskolnikov baltasını sımsıkı tutarak ayakta duruyordu. (II) Kendinden geçmiş bir hâli vardı. (III) İçeri girdikleri zaman onlarla dövüşmeye bile hazırlanıyordu. (IV) Kapıyı çalıp birbirileriyle konuştukları sırada onlara seslenip bu işe son vermeyi defalarca aklından geçirmişti. (V) Bazen içinden, henüz kapı açılmamışken onları kızdırmak, hakaretler yağdırmak da geliyordu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlede, zarf fiil ve birleşik zamanlı fiil kullanılmıştır.

B) II. cümlede, bir çekimli fiil vardır.

C) III. cümlede, iki yan cümleye yer verilmiştir.

D) IV. cümlenin yüklemi birleşik zamanlı türemiş bir fiildir.

E) V. cümlede, birden fazla isim fiil kullanılmıştır.

9. Çıngırak bir kez daha çaldı. Sonra da kapının kilitli değil de içeriden sürgülü olduğuna emin olmak istercesine kapının kolunu tutup kâh kendine çekti kâh itti.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Zarf fiil B) Sıfat fiil

C) Basit fiil D) Birleşik zamanlı fiil

E) İsim fiil

10. Bazı fiillerde -(I)ş/-(U)ş işteşlik eki kaynaşmış olduğundan bu kelimelerin kök biçimleri kullanıştan düşmüştür.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir sözcük kullanılmıştır?

A) Şeker almaya gelen çocuklar kapı önünde itişiyorlar.

B) Yeni aldığımız muhabbet kuşları sabaha kadar ötüştü.

C) İndirimli ürünlerin hepsi bu sabah kapışıldı.

D) Aylardır görmediğim kardeşimle saatlarce konuştuk.

E) Kira konusunda bir türlü anlaşamadılar.

11.

Bir uçurtma yaptım, telli duvaklı
Kuyruğu ebemkuşağı renginde
Bir salıverdim gökyüzüne
Gökyüzünü gördüm

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Birleşik zamanlı fiil

B) Basit zamanlı fiil

C) Tezlik birleşik fiili

D) Basit fiil

E) Çekimli fiil

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik fiil diğerlerinden farklı bir yolla oluşturulmuştur?

A) Yaşanan son olaylar onu fazlasıyla mutsuz etmişti.

B) Kaybettim hayatımın geri kalanını.

C) Genç biri konuşanlara kulak kabartıyordu.

D) Nereyi kazandığımı duyunca şoke oldu.

E) Paniklemişti, öyle anlarda tuhaf olurdu.

13. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi yapı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) Topu, küçük çocuğun üzerinden aşırdı.

B) Bütün gün konuşan kadın artık kafamızı şişirdi.

C) Verilen etleri henüz pişiriyorlardı.

D) Her zaman bizi arar, bize gelirdi.

E) Zavallı kadın anlatılanlara çok şaşırdı.

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne yaptığı işten etkilenmiştir?

A) Ona bir daha bu işi yapmaması söylendi.

B) Öğrenci, sonunda dersten atıldı.

C) Okulumuza yeni bir müdür atandı.

D) Annesinin kucağına yavaş yavaş sokuldu.

E) Eşyalar, bu sabah mağazadan alındı.

15. Hakkıyla övünüyor. Ben de buna karşı çıkmıyorum. Bütün bir mektup hakkında böyle sudan nedenler ileri sürdüğüm için galiba bana kızdın, kardeşim. Yalnızca seninle alay etmek için saçma sapan şeylerden söz ettiğimi sanıyorsun.

Bu parça ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Dönüşlü bir fiil kullanılmıştır.

B) Sıfat fiil ekini alan bir sözcük üzerine iyelik eki almıştır.

C) İsim fiil eki, edatla öbekleşerek amaç anlamı kurmuştur.

D) Birden fazla geçişsiz fiil kullanılmıştır.

E) Edilgen çatılı fiile yer verilmiştir.

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, katmerli birleşik çekime örnek vardır?

A) Her sabah, yeni bir hevesle başlıyordu her insan için.

B) Aradığını bulamaması onu engellemez, yeniden başlamayı bilirdi.

C) Şehrimize kadar gelmişse onu mutlaka ziyaret etmeliyiz.

D) Bazen, bu ıssız parka gelir, saatlerce düşünürdü.

E) Bizimle gelecekmişse neden önce haber vermişiz?

17. Aşağıdaki cümlelerde geçen sıfat fiillerin hangisinde "ismin henüz o niteliği kazanmadığı" anlamı vardır?

A) Yaşlı adam, bu yakılası köye tüm ömrümü gömdüm ben, diye söylendi.

B) Boşa harcadığı sözlerini düşünüp derin bir of çekti.

C) Tüm oda bomboştu, kenara atılmış birkaç eşyadan başka şey kalmamıştı.

D) Ailenin başına gelen felaketler saymakla bitmezdi.

E) Hızlıca karaladığı bir pusulayı ona uzatıp odasına döndü.

18. Aşağıdakilerin hangisinde zarf fiil grubu diğerlerinden farklı bir sorunun cevabıdır?

A) Kardeşim, elinde tepsiyle kapıda belirince yüzüme bir gülümseme yayıldı.

B) Onca yolu tek başına yürüye yürüye yarım saatte gelebilmişti.

C) Neler olabileceğini düşünmeden karar vermiştim aslında.

D) Zamanın çoğunu kitaplığını düzenleyerek geçirmiş, hiçbir işini yetiştirmemiş.

E) Bütün akşam bir şey konuşmayıp öylece sessiz sessiz oturdun.

19.

İsmetin devrânıdır isminde te'niş olmadığın seyre
Çıktıkça bürünür nurdan çader güneş

Bu beyitteki altı çizili ek aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yardımcı fiil B) Ek fiil C) Kip eki
D) İsim fiil E) Zarf fiil

20. Aşağıdaki fiillerden hangisinin rivayet birleşik çekimi yoktur?

A) koşmuş B) sevdi
C) alıyor D) gülse
E) yapar

ÇÖZÜMLER

1. Bildirme eki "-dır", A, B, D ve E seçeneklerinde isme gelerek ismi yüklem yapmıştır. C seçeneğinde ise bildirme eki cümleye abartma/zaman anlamı katmıştır.

Cevap C

2. Verilen şiirde "sık-ıp, kanat-arak, kır-asıya, çıldır-asıya" sözcükleri zarf fiil olan sözcüklerdir.

Cevap D

3. Verilen şiirde I. sözcük zarf fiil ekini aldığından yapı bakımından türemiştir (gir-ip); II. sözcük "-ir, -il, -miş" yapım eklerini alarak türemiştir. IV. sözcük "-ıl" dönüşlülük eki ve "-ıp" zarf fiil eklerini almıştır, V. sözcük "-n" dönüşlülük eki alarak türemiştir. III. sözcük ise yeterlilik birleşik fiilinin olumsuzu, birleşik bir fiildir (yapamazsın → yapabilirsin).

Cevap C

4. Verilen parçada "olduktan" sözcüğünde ol- fiili "-dık/-dik" sıfat fiilinden sonra "-den/-dan" ayrılma hâl ekini almıştır. "kullanamadıktan" sözcüğünde yeterlilik fiilinin olumsuzu olan birleşik sözcük (kullanabilen) "-dık/-dik" fiil ekini almıştır. "dolduran" sözcüğünde "dol-" fiili, fiilden fiil yapım eki "-dur" ekini alarak türemiş, ardından "-an/-en" sıfat fiil ekini almıştır. "diye" sözcüğünde "-e" zarf fiili kullanılmıştır ancak parçada birleşik zamanlı bir fiil kullanılmamıştır.

Cevap D

5. Şiirde "diyebilirdim" birleşik fiildir, aynı zamanda geniş zamanın hikâyesini almış birleşik zamanlı fiildir. "sarkıttım" sözcüğünde "sark-" fiili yapım eki alarak türemiştir. "girdi" sözcüğü ise yapım eki almamış, basit bir fiildir. Ancak şiirde sıfat fiile yer verilmemiştir.

Cevap B

6. A seçeneğinde "uyandırılmıştı" sözcüğü birden çok çatı eki almıştır: uyu-(a)n-dır-ıl

Cevap A

7. Şiirde geçen "çevir" eylemi emir kipiyle çekimlenmiştir. "istersen" sözcüğü geniş zamanın şartıyla çekimlenmiş birleşik çekimli fiildir, "görmek" sözcüğü "-mek/-mak" isim fiil ekini almıştır, "aldırma" sözcüğünde "al-" fiili, "-dır/-dir" yapım ekini alarak türemiştir. Ancak şiirde zarf fiil yoktur.

Cevap A

8. I. cümlede "tut-arak" sözcüğünde "-erek/-arak" zarf fiili kullanılmıştır, "duruyordu" sözcüğü ise şimdiki zamanın hikayesiyle çekimlenmiş birleşik zamanlı bir fiildir. III. cümlede "girdikleri" ve "dövüşmeye" sözcüklerindeki fiilimsi ekleri iki yan cümle oluşturmuştur. IV. cümlenin yüklemi, "geç-" fiili "-ir" fiilden fiil yapım eki alarak türemiş, geçmiş zamanın hikâyesiyle çekimlenmiş birleşik zamanlı fiildir. V. cümlede "kızdırmak" ve "yağdırmak" sözcükleri "-mek/-mak" isim fiil ekini alan sözcüklerdir. Ancak II. cümledeki yüklem "var" isimdir. Cümlede geçen "geçmiş" sözcüğündeki "-mış/-miş" sıfat fiil ekidir. Dolayısıyla cümlede çekimli fiil yoktur.

Cevap B

9. Parçada "istercesine" sözcüğü "-casına/-cesine" zarf fiil ekini, "olduğuna" sözcüğü "-dık/-dik" sıfat fiil ekini, "emin olmak" söz grubu "-mek/-mak" isim fiil ekini almıştır. "çaldı" sözcüğü ise yapım eki almamış basit bir fiildir. Ancak parçada birleşik zamanlı fiil yoktur.

Cevap D

10. D seçeneğinde verilen "konuş-" fiilinde "-ş" işteşlik eki kaynaşmış olduğundan bu kelimenin kök biçimi kullanıştan düşmüştür.

Cevap D

11. Şiirde "yaptım" sözcüğü tek bir zaman eki aldığı için basit zamanlı, yapım eki almadığından basit fiil ve aynı zamanda kip, kişi eki aldığı için çekimli fiildir. Ayrıca "salıverdim" sözcüğü tezlik bidiren bir birleşik fiildir. Ancak şiirde birleşik zamanlı bir fiil yoktur.

Cevap A

12. A seçeneğinde "mutsuz et-", B seçeneğinde "kaybet-" D seçeneğinde "şoke ol-", E seçeneğinde "tuhaf ol-" et-/ol- yardımcı eylemleriyle kurulmuş birleşik fiillerdir. Ancak C seçeneğinde "kulak kabart-" birleşik fiili anlamca kaynaşmış birleşik fiildir.

Cevap C

13. A seçeneğinde aş-, B seçeneğinde şiş-, C seçeneğinde piş-, E seçeneğinde şaş- fiillerine "-r" fiilden fiil yapım eki gelmiştir, yapım eki alan bu sözcükler yapı bakımından türemiştir. D seçeneğinde ise gel- fiili "-r" geniş zaman çekim ekini almıştır. Dolayısıyla sözcük basittir.

Cevap D

14. A, B, C ve E seçeneklerinde yüklemde belirtilen işi yapan belli değildir, bu yüzden bu fiiller edilgendir. D seçeneğinde ise "sokulma" işini gizli özne yapmış, aynı zamanda işten etkilenmiştir, dönüşlü bir fiildir.

Cevap D

15. Parçada "övünüyor" eyleminde işi gizli özne yapmış aynı zamanda işten etkilenmiştir, dolayısıyla fiil dönüşlü fiildir. "ileri sürdüğüm" söz grubunda ileri sür- fiili önce "-dık/-dik" sıfat fiil ekini, ardından 1. tekil iyelik ekini almıştır. "alay etmek için" söz grubunda "-mek/-mak" isim fiili, "için" edatıyla öbekleşerek cümleye amaç anlamı katmıştır. Parçada "çıkmıyorum" ve "kızdın" fiilleri nesne alamayan, geçişsiz fiillerdir. Ancak parçada edilgen çatılı fiile yer verilmemiştir.

Cevap E

16. Katmerli birleşik çekim, çekimli fiile iki ek fiil getirilmesiyle oluşur. Katmerli birleşik çekim yalnızca, hikâye ve rivayet birleşik çekimin şartı şeklinde oluşur, yani "Fiil + kip eki + ek fiil (rivayet ya da hikâye) + ek fiil (şart çekimi)" şeklindedir. Buna göre, E seçeneğindeki "gelecekmişse" fiili, gelecek zamanın rivayetinin şartı şeklinde bir katmerli birleşik çekimdir.

Cevap E

17. B seçeneğindeki "harcadığı (sözlerini)", C seçeneğindeki "kenara atılmış (eşyadan), D seçeneğindeki "başına gelen (felaketler)", E seçeneğindeki "karaladığı (pusulayı)" sıfat fiildir ve bunlarda ismin o niteliği kazandığı anlamı vardır. A seçeneğindeki "yıkılası (köy)" sıfat-fiili ise "henüz gerçekleşmemiş, temenni edilen" anlamı taşır, yani bu sıfat fiilin nitelediği isim o niteliği henüz kazanmamıştır.

Cevap A

18. Zarf fiil grubu, bir zarf fiil ve ondan önce gelerek ona bağlanan kelimelerin oluşturduğu gruba denir. Bunlar, fiili durum ya da zaman yönünden etkileyebilir. Buna göre A seçeneğindeki "... belirince" zarf fiili "ne zaman" sorusunun cevabıdır. Diğer seçeneklerdeki "yürüye yürüye, düşünmeden, düzenleyerek, konuşmayıp" zarf fiilleri yükleme sorulan "nasıl" sorusunun cevabıdır.

Cevap A

19. Verilen beyitte geçen "(seyre) çıktıkça (bürünür)" kelimesindeki "-tıkça(-dıkça)" eki zarf fiil ekidir.

Cevap E

20. Fiillerin rivayet birleşik çekimi "-miş" ek fiiliyle yapılır. Buna göre, "koşmuş-muş, alıyor-muş, gülse-y-miş, yapar-mış" fiillerinin rivayet birleşik çekimi vardır; "sevdimiş" şeklinde bir çekim söz konusu değildir, görülen geçmiş zamanın rivayet birleşik çekimi yoktur.

Cevap B

TEST

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Çay içelim dediğimde poşet çay, çorba içelim dediğimde hazır çorba yapan kadın,/ çocuk istediğimde/ yuvadan alalım/ diyebilirdi.

B) Eğitim ve sağlık sektörlerinde özelleşme olduğu sürece/ ülkede eşitlik olacağına/ inanmam.

C) Şehrin en büyük ve en iyi alışveriş merkezi olan Stockmann Alışveriş Merkezi'nin/ ana kapısının önündeki saatin altında/ durdum.

D) Beyin ameliyatımdan sonra/ bir ay kadar araba kullanmam yasak olduğu için/ sıklıkla/ toplu taşıma araçlarını/ kullanıyorum.

E) Soğuktan uyuşmuş beklerken / iki caddenin kesiştiği yerden onun bana doğru geldiğini / gördüm.

2. Onu kucağıma ilk aldığımda varlığından haberdar bile olmadığım bir huzur duygusu hissettim.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi, ögelerinin dizilişi yönüyle bu cümleyle özdeştir?

A) Kocaları karılarına bu sözü söylemediği için kadınların şikayet ettiğini en az birkaç kez duydum.

B) Senenin ilk günlerinden beri dayanılmaz migren ağrıları çekiyordum.

C) Hastalığın derecesine ya da ciddiyetine göre değişen ve farklı tedavi yöntemleri gerektiren başka olasılıklar da vardı.

D) Ben soruşturmayla ve ulusal güvenlikle uğraşırken medya, onun isteklerine saygı göstermişti.

E) Sokaklarda sıralanmış pis buz dağları küresel ısınma yüzünden değil de bahar geldiği için erimeye başlıyordu.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisi yalnızca temel ögelerden oluşmuştur?

A) Kilit koluna uzanırken çakan bir şimşek arka camdan görünen manzarayı aydınlatıp bir anda ortaya çıkan arabaları görmesini sağladı.

B) Net olarak hatırladığı tek şey ortağının evinin arka kapısına deli gibi vuruşuydu.

C) Güçlü parmaklar, onun gergin boyun ve omuz kaslarını şefkatle ovmaya başladı.

D) Onun, Merve için neyin iyi olduğunu her zaman bildiğini düşünmesi sinir bozucuydu.

E) Kendi başarılarının babası tarafından bir araya getirilen sembollerini inceledi.

4. (I) Bonesini çıkarıp uzun, siyah saçlarını sallayarak dağıttı. (II) Etkileyici bir fiziği vardı. (III) Yıllarca yüzme yarışlarına katılmanın sonucu olarak omuzları geniş, vücudu kaslıydı. (IV) Nefes alışı normale döndüğünde tekrar saate bakıp toparlanma süresinin de yirmi bir yaşındaki hâline göre çok uzadığını fark etti. (V) Bir süre daha çalışmak geçti aklından ama yeteri kadar yüzdüğüne karar verdi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde zarf tümleci <u>yoktur</u>?

A) I ve II B) II ve IV C) IV ve V
D) III ve IV E) II ve V

5. Vasquez'in üzerinde iki gündür çıkarmadığı lekeli kot pantolonu, yırtık pazen gömleği ve Portland Trailblazers takımının kırmızılı siyahlı tişörtü vardı.

Bu cümlenin öge dizilişi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Dolaylı tümleç-zarf tümleci-özne-yüklem

B) Dolaylı tümleç-özne-yüklem

C) Özne-yüklem

D) Dolaylı tümleç-zarf tümleci-nesne-yüklem

E) Dolaylı tümleç-nesne-yüklem

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ara söz, bir edat tümlecinin açıklayıcısı durumundadır?

A) Ameliyattan birkaç gün önce eve benim için bir hediyeyle, hayvan barınağından aldığı bir kedi yavrusuyla, geldi.

B) Dün akşam hayattaki tek varlığımı, annemi, kaybettim.

C) Ahmet, görüştüğüm tek çocukluk arkadaşım, bana küçük bir hediye yollamış.

D) Son savaşta askerimiz inançla, cesaretle hain düşmana karşı vatanı savundu.

E) Elindeki -yeni aldığı yeşil, pullu elbiseyi- yarınki düğünde giyeceğini söylüyordu.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde vurgulanan öge diğerlerinden farklıdır?

A) Hayat, binlerce cümleden oluşan bir saçmalık.

B) Gürültü, her zaman çok çekici bir şey.

C) Sevdiğin birinin sesini duymak huzurdur.

D) İnsanın özgürlüğünü bütün bağımlılıkları çalar.

E) Hayatında birinin olması, sınırlamanın ta kendisidir.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru diğerlerinden farklı bir ögeyi buldurmaya yöneliktir?

A) Geçen seneki doğum gününde sana ne alınmıştı?

B) Dün akşamki toplantıda içecek olarak ne vardı?

C) Sebebi ne seni bir bıçak yarası gibi hatırlamamın?

D) Kim derdi ki sevgilim bir gün ayrılacağız?

E) Siz türkü gibi dağılırken dağ yollarında kim söyleyebilir öldüğümü?

9. İnsanların birbiriyle konuşmadığı, kitap okuyup kahve yudumladığı, etraftakilerin dilini bilmediği ve mutlu olduğu bir yer olmalı.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıda verilen yargılardan hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) İki ögeli bir cümledir.

B) Birden fazla yan cümle vardır.

C) Yan cümle, temel cümlenin öznesi durumundadır.

D) Cümle, yalnızca temel ögelerden oluşmaktadır.

E) Ara söz, nesnenin açıklayıcısı durumundadır.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümle temel cümlenin nesnesi durumundadır?

A) Bence iyi olmak, gökyüzüne dilediğin an bakabilmektir.

B) Kalabalık ve fare istilasına uğramış koğuşlarda sadece haftada bir yıkanma hakkımızın olduğu, berbat bir yer.

C) İnsanların birbirini tam olarak anladığı bir dünyada karmaşa olmaz ve karmaşa olmayan bir yerin sessizliği, insanı karmaşadan daha çok yıpratır.

D) Aşkın dudaklardan geçmediğini, belki de sadece yürürken elini tutmak olduğunu öğrettim.

E) İnsan zamanla kabul etmeye, her şeye alışmaya başlar.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisi tek bir ögeden oluşmuştur?

A) İyi bir yabancı düşmanı, konuşma özürlü sayılabilecek, söylemeyi başardığı şeylerde saldırgan, savunmacı ve anlaşılmaz bir adamdı.

B) Deneyimlerime göre eğer bir insan yırtıcı bir hayvana dönüşürse, hedefte sen varsan ve avlandığının farkında değilsen hiç şansın yoktur.

C) Yaptığım moral konuşması son derece basit bir gerçeği, onun bunu başaracağını, anlatan etkileyici bir konuşmaydı.

D) En akla yatkın tahmin, bu siyah göçmenlerin bu cinayeti savaş ilanı olarak algıladıkları ve şimdi de silahlanmaya başladıklarıydı.

E) Sokak lambasının ışığında adamın yanağında ve çenesinde yaklaşık bir milimetre boyundaki ufak, kan toplamış kabarcıkları gördüm.

12. Vildan, benden beş yaş büyüktü ve ailedeki çirkin ördek yavrusuydu, babam her zaman ona ne kadar işe yaramaz biri olduğunu söylerdi.

Bu cümleyle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Üç yüklemden oluşan bir cümledir.

B) Yüklemlerden birisi sıfat tamlaması biçimindedir.

C) Dolaylı anlatım cümlesi nesne görevinde kullanılmıştır.

D) İki yan cümle kullanılmıştır.

E) Yan cümle temel cümlenin öznesidir.

PEGEM AKADEMİ

13. Aşağıdaki cümleler öge dizilişi yönüyle eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) Arabadan tuvaletin yakınındaki piknik alanına ilerlerken ağaçları kendisine siper ediyordu.

B) Akşam dokuzu on geçe kat hizmetçisi, Ahmet'in harekete geçtiğini, fısıldayarak haber verdi.

C) Ona bakmakla gölgelerin arasında beklemek arasında seçim yapmaya çalışırken birisini arkasında buluverdi.

D) Birkaç saniye sonra genç kamyoncu oradan çıkıp kırmızı aracına binerek uzaklaştı.

E) Bu sabah da görevli, istediğim eski kitapların dükkâna gelmediğini üzülerek söyledi.

14. Avrupa'da geçirdiği zaman ve güzel bir İsrailli turistle yaşadığı gönül macerası, ki bu altı ay sürmüştür, onun olaylara bakışını değiştirmiştir.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Özne-belirtili nesne-yüklemden oluşmuş bir cümledir.

B) Ara söz öznenin açıklayıcısıdır.

C) Cümle dışı unsura yer verilmiştir.

D) Yan cümle temel cümlenin öznesi durumundadır.

E) Gerçek özne kullanılmıştır.

15. (I) Şimdi değirmen başına yaklaşmışlardı. (II) Değirmen önündeki koca çayırı insanlar doldurmuştu. (III) İnsanlar, insanların üzerine yığılmıştı. (IV) Meydanda tüten yer yer ateşler görünüyordu. (V) Daha yaklaşınca bu kalabalığın ekserisinin kadın olduğunu fark ettiler.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde sözde özne vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Aşağıdakilerden hangisinde sözde özne de gerçek özne de yoktur?

A) Gözüme ilk çarpan, onun ışıklı bakışlarıydı.

B) Böyle parlak gözlü birinin, onları rahatça kapayıp uyuyamayacağını düşündüm.

C) O kadının dinlendirici yüzüne bakılarak yıllarca diz dize oturulur.

D) Ben tüm bunları düşünürken içildi kahveler.

E) Söz bir türlü bitmedi, döndü dolaştı, ona geldi.

17. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili söz yan cümlenin dolaylı tümlecidir?

A) İlk günler ve geceler bu adada tatlı bir yorgunluk içinde geçti.

B) O gün, onun yüzünde tuhaf bir gülümseme vardı.

C) Bir saat daha burada bekleyeceğini söyledi.

D) Geçen yıl bu kasabadan ayrılarak onun yanına gitti.

E) İhtiyar balıkçı ağlarını toplayıp ağır adımlarla yürüdü.

18. (I) Çayı simitle içtikten sonra sokağın çamuruna, ürkerek karışabilirsiniz. (II) Dişlerimizde hâlâ susam kırıntıları varken oradan oraya koşabiliriz. (III) Sokakta kar yağar, alnımızdan ter damlar. (IV) Dişlerimizde susam tanesi, çayın kokusu hâlâ burnumuzdadır. (V) Ah, bir akşam olsa, bir yatağımıza uzansak, ayaklarımız bir dinlense...

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisinde "zarf tümleci, dolaylı tümleç, yüklem" biçiminde bir öge dizilişi vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

19. (I) İnsanların yaşamakta olduğu malum hayattan ayrılmamız bize hüsran vermemeli. (II) Şaşırıp da kâm alacak yerde, gam almayalım hayattan. (III) Mademki kazandığımız para bize bir fırsat veriyor. (IV) Hiçbirimiz bu fırsatı kaçırmayalım. (V) Neticesi çok iyi olacak bir deneyime gireriz böylelikle.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangisinin öznesi isim fiilden oluşmuş bir söz öbeğidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

20. (I) Şimdi o eski liman meydanı, parka dönüştürülmüştür. (II) Çarşının limana inen tek geniş Arnavut kaldırımlı yolu da asfalt yapılmıştır. (III) Bunu yapan belediye reisine bütün kasaba hayrandır. (IV) Bu asfalt sayesinde tam yirmi sene belediye reisliği yapan zat çarşıdan geçerken herkes dükkânın önüne fırlar. (V) O mağrur belediye reisi ise çalımla yürürdü.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde özne söz öbeğinden oluşmamaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜMLER

1. A, B, D ve E seçenekleri ögelerine doğru ayrılmıştır. A seçeneği özne, zarf tümleci, belirtisiz nesne, yüklem şeklinde; B seçeneği zarf tümleci, dolaylı tümleç, yüklem şeklinde; D seçeneği zarf tümleci, zarf tümleci, zarf tümleci, belirtili nesne, yüklem şeklinde; E seçeneği ise zarfı tümleci, belirtili nesne, yüklem şeklinde sıralanmıştır. C seçeneğinde ise tamlamalar bölündüğünden ögeleri ayırmada yanlışlık yapılmıştır. C seçeneği dolaylı tümleç ve yüklemden oluşmuştur.

Cevap C

2. Verilen cümle zarf tümleci, belirtisiz nesne ve yüklemden oluşmuştur. (Onu ilk kucağıma aldığımda/ varlığından haberdar bile olmadığım bir huzur duygusu/ hissettim). B seçeneğinin de öge dizilişi verilen cümleyle aynıdır. (Senenin ilk günlerinden beri/dayanılmaz migren ağrıları/ çekiyodum).

Cevap B

3. D seçeneğinde verilen cümlenin ögeleri yalnızca özne ve yüklemden oluşmaktadır. "Onun, Merve için neyin iyi olduğunu her zaman bildiğini düşünmesi / sinir bozucuydu."

Cevap D

4. Verilen parçada I numaralı cümlede "uzun siyah saçlarını sallayarak", III numaralı cümlede "yıllarca yüzme yarışlarına katılmanın sonucu olarak", IV numaralı cümlede "nefes alışı normale döndüğünde" söz grupları zarf tümlecidir. II ve V numaralı cümlelerde zarf tümleci yoktur. II numaralı cümle özne ve yüklemden (Etkileyici bir fiziği/ vardı); V numaralı cümle ise özne, yüklem, dolaylı tümleç, dolaylı tümleç ve yüklemden oluşmaktadır. (Bir süre daha çalışmak/ geçti/ aklından/ ama yeteri kadar yüzdüğüne/ karar verdi).

Cevap E

5. Verilen cümle dolaylı tümleç, özne ve yüklemden oluşmaktadır. "Vasquez'in üzerinde/ iki gündür çıkarmadığı lekeli kot pantolonu, yırtık pazen gömleği ve Portland Trailblazers takımının kırmızılı siyahlı tişörtü/ vardı."

Cevap B

6. A seçeneğinde "hayvan barınağından aldığı bir kedi yavrusuyla" ara sözü edat tümlecinin açıklayıcısı durumundadır. B ve E seçeneğinde ara söz belirtili nesneyi, C seçeneğinde ise özneyi açıklamıştır. D seçeneğinde ara söze yer verilmemiştir.

Cevap A

7. İsim cümlelerinde vurgu yüklemin kendi üzerindedir. Fiil cümlelerinde ise yüklemden önceki söz ya da söz grubudur. Buna göre; A, B, C ve E seçeneklerinde vurgu yüklemin kendisindedir. Çünkü bunlar isim cümlesidir. D seçeneğinde ise "bütün bağımlılıkları" öznesi vurguludur.

Cevap D

8. A, B, D ve E seçeneğinde sorular özneyi buldurmaya yöneliktir. Çünkü bu sorular cevaplandığında, verilen cevapların özne olduğu görülür. C seçeneğinde ise soru yüklemi buldurmaya yöneliktir. ("Sebebi ne(dir)?" ek fiil almış bir sözcüktür, bu yüzden yüklem olur.)

Cevap C

9. Verilen cümle özne ve yüklemden oluşan iki ögeli bir cümledir. Ayrıca bu cümlede "konuşmadığı, okuyup" gibi birçok fiilimsi, yani aynı zamanda birden çok yan cümle vardır. Bu yan cümlelerin tümü özne içerisinde yer almaktadır. Ancak cümlede ara söze yer verilmemiştir.

Cevap E

10. D seçeneğinde "geçmediğini" ve "olduğunu" sıfat fiilleri yan cümle oluşturmuştur. Bu yan cümleler temel cümlede belirtili nesne içinde yer almaktadır. Dolayısıyla yan cümle temel cümlenin nesnesi durumundadır.

Cevap D

11. A seçeneğinde verilen cümlenin tamamı, sıfat tamlamasından oluşmuştur. Bu sıfat tamlaması da yüklem görevindedir.

Cevap A

12. Verilen cümle "büyüktü", "çirkin ördek yavrusuydu" ve "söylerdi" olarak üç yüklemden oluşmuştur. Bunlardan "çirkin ördek yavrusuydu" söz grubu, bir sıfat tamlamasıdır. "Ne kadar işe yaramaz biri olduğunu" kısmı, temel cümlenin nesnesidir ve bu cümle dolaylı anlatıma örnektir. "işe yaramaz biri", "olduğunu" sıfat fiilleri iki tane yan cümle oluşturmuştur, ancak bu yan cümleler temel cümlenin öznesi durumunda değildir.

Cevap E

13. A ve C seçeneğinde verilen cümleler zarf tümleci, belirtili nesne, dolaylı tümleç ve yüklem olarak sıralanmıştır. B ve E seçeneğinde ise cümleler zarf tümleci, özne, belirtili nesne, zarf tümleci ve yüklemden oluşmuştur. Ancak D seçeneğindeki cümle zarf tümleci, özne, zarf tümleci ve yüklemden oluşmuştur.

Cevap D

14. Verilen cümle özne, belirtili nesne ve yüklemden oluşmuş, cümle dışı unsura da yer verilmiş, gerçek öznesi bulunan bir cümledir: Avrupa'da geçirdiği zaman ve güzel bir İsrailli turistle yaşadığı gönül macerası/ ki bu altı ay sürmüştür,/ onun olaylara bakışını/ değiştirmiştir. Cümlede "geçirdiği" ve "yaşadığı" sıfat fiilleri yan cümle oluşturmuş, bu yan cümle de temel cümlenin öznesidir. Ancak cümlede ara söz bulunmamaktadır, ara cümle bulunmaktadır.

Cevap B

15. Sözde özne, edilgen fiillere sorulan "ne/kim" sorusunun cevabıdır. Numaralanmış cümlelerden I, II ve V. cümlelerde yüklem edilgen fiil değildir, bunlarda sözde özne olmaz. III. cümlenin yüklemi dönüşlü fiildir, bunda da sözde özne olamaz. IV. cümlede "görünüyordu" fiili edilgendir. (görme işini yapan belli değildir), buna göre bu cümlenin yüklemine sorulacak "ne/kim" sorusunun cevabı sözde özne olacaktır. (Ne görünüyordu? Ateşler → sözde özne).

Cevap D

16. Geçişsiz fiiller edilgen olduğunda bu cümlelerde sözde özne de gerçek özne de bulunmaz. Buna göre, C seçeneğinde "oturulur" yüklemi geçişsiz-edilgen fiildir, bu yükleme sorulacak "ne/kim" sorusunun cevabı alınamaz yani bu cümlede sözde özne de gerçek özne de yoktur. A seçeneğinde "gözüme ilk çarpan" gerçek öznedir, B seçeneğinde özne gizlidir fakat gerçek özne (ben) vardır, D seçeneğinde "kahveler" sözde öznedir, E seçeneğinde "söz" gerçek öznedir.

Cevap C

17. Yan cümleler fiilimsilerle kurulur ve bunlar da çeşitli ögeler alır. Fakat bunların aldığı ögeler, bu tip sorularda olduğu gibi özel olarak sorulmadığında, ayrı birer öge olarak alınmaz; temel cümlenin yüklemine göre değerlendirilir. Bu soruda ise temel cümlenin ögesi değil, özel olarak yan cümlenin ögesi sorulmuştur. Buna göre; A ve B seçeneğindeki altı çizili sözler temel cümlenin dolaylı tümlecidir. C seçeneğindeki altı çizili söz ise "bekleyeceğini" yan cümlesinin zarf tümlecidir. E seçeneğindeki söz "toplayıp" yan cümlesinin nesnesidir. D seçeneğinde ise "bu kasabadan" sözü, "ayrılarak" yan cümlesinin dolaylı tümlecidir.

Cevap D

18. Numaralandırılmış cümlelerden II.si "zarf tümleci, dolaylı tümleç, yüklem" biçiminde bir öge dizilişi vardır. (Dişlerimizde hâlâ susam kırıntıları varken/oradan oraya/ koşabiliriz.)

Cevap B

19. Verilen parçadaki numaralanmış cümlelerin I.sinde "insanların yaşamakta olduğu malum hayattan ayrılmamız" söz öbeği öznedir ve bu öbek "ayrılmamız" isim fiilinden oluşmuştur. II. ve V. cümlelerde gizli özne vardır. III. cümlede özne (kazandığımız para) sıfat fiil grubu şeklindedir, IV. cümledeki özne "hiçbirimiz" belgisizlik zamiri olan bir birleşik kelimedir.

Cevap A

20. Verilen parçadaki numaralanmış cümlelerden I.nin öznesi "o eski liman meydanı" II.nin öznesi "çarşının.... kaldırımlı yolu", III.nün öznesi "bütün kasaba", V.nin öznesi "O mağrur belediye reisi" söz öbekleridir. IV.deki özne ise "herkes" kelimesidir ve bu kelime söz öbeği değildir.

Cevap D

TEST

1. Eve her zamankinden üç saat erken gidip içeri girdiğinde onu çamaşır asarken buldu.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi yapı yönüyle bu cümleyle özdeştir?

A) Daha sonra dikkatini işine vermeye çalıştı ama yaşadığı bunalım işini de kötü etkiliyordu.

B) Oturma odasının kapısında durup onlara bakarken konuşamayacak kadar şaşkındı.

C) Başvuruyla ilgili araştırmada bana yardım etti, ben de karmaşık bir yasal meseleyle karşılaşırsak diye ikinci bir avukat olarak duruşmaya gelmesini istedim.

D) Bu evlilikten elde edeceğim her şeyi hak etmiş olacağım, lütfen buna artık inanın.

E) Her birinin değeri on bin liranın altındaydı, toplamları ise üç yüz bin liradan fazlaydı.

2. Babasının yaptığı işi anlayacak yaşa geldiğinden beri ceza hukukunun gizemli ve macera dolu dünyasına kendini kaptırmıştır.

Bu cümleyle ilgili aşağıdaki belirlemelerden hangisi doğrudur?

A) Kurallı - Birleşik - Fill - Olumlu

B) Kurallı - Birleşik - İsim - Olumlu

C) Devrik - Bağlı - Fiil - Olumsuz

D) Kurallı - Bağlı - İsim - Olumlu

E) Devrik - Sıralı - Fiil - Olumsuz

3. (I) İri yağmur damlalarının hızı gittikçe artıyordu. (II) Adam, arabanın sileceklerini çalıştırdı ve tam o sırada dev bir yumruk yolcu tarafındaki kapıyı tıklattı. (III) Doktor yerinden sıçrayıp kapıya baktı. (IV) Bir an yağmur yüzünden görüşünün bozulduğunu sandı. (V) Ancak camdan kendisine bakan adam gerçekten de devasa, dazlak, dizine kadar gelen deri palto giymiş bir canavardı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I. cümle birleşik, fiil cümlesidir.

B) II. cümle bağlı, kurallı bir cümledir.

C) III. cümle birleşik, kurallı, fiil cümlesidir.

D) IV. cümle olumlu, birleşik, fiil cümlesidir.

E) V. cümle bağımlı sıralı, isim cümlesidir.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağımlı sıralı bir cümle kullanılmıştır?**

A) Duş alıp saçlarını kuruladı, Taner'in çıkmasından birkaç saniye önce savunma odasından fırladı.

B) Topuğu bir ağaç kökünе takıldı, düşmemek için kollarını havada sallayınca kalemi elinden uçtu.

C) Yağmurun mahvettiği saçları dağınıktı, bu koşullarda bile Ayşe çok güzeldi.

D) Size yardım etmek isterdim, mülkün kime ait olduğuna dair hiçbir fikrim yok.

E) Avukat hemen ayağa kalkıp masanın etrafını dolaştı, tam o anda koltuktan bir şeyler gürültüyle düştü.

5. **Aşağıdaki cümlelerden hangisi yüklemin türüne göre diğerlerinden farklıdır?**

A) Onun sohbet edebileceğimiz kadar iyi durumda olmasını istiyorum, dedi, yemeğini yerken.

B) Görebildiği kadarıyla ön kapının iç tarafına giren kar dışında her şey bıraktığı gibiydi.

C) Soğuk savaşın başlangıcından beri, coğrafi konumu nedeniyle Helsinki casuslarla doluydu.

D) Yaşlı ve güçsüz bir bedende yavaş yavaş ölmekten başka beklediği hiçbir şey yoktu.

E) Sosyal hizmet görevlisi değilim, ama şehri kurutana kadar soymak bence çok yanlıştı.

6. (I) Mayısın ikisiydi, güneşli bir pazar günü, serin bir bahar akşamıydı. (II) Şehir merkezinde dolaşarak ana caddeleri kontrol ettim. (III) Üstü açık barlar hıncahınç doluydu. (IV) Herkes sarhoş ve mutluydu. (V) Önceki gün yılın en fazla içki içilen tatili 1 Mayıs'ın arifesiydi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisi yapı bakımından özdeştir?

A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) II ve V E) IV ve V

7. (I) Şehrin tam merkezindeki saat geleneksel bir buluşma yeridir. (II) Bir alışkanlık hâline gelmiştir. (III) İnsanlar birbirlerine sadece "Saatin altında buluşalım." der. (IV) Üzerine daha fazla konuşmaya gerek yoktur. (V) Bu nokta özellikle âşıkları çeker.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Cümlelerin tümü kurallıdır.

B) I ve IV. cümlelerin yüklemi türü yönüyle diğerlerinden farklıdır.

C) Cümlelerin tümü olumludur.

D) III. cümle iç içe birleşik cümledir.

E) II ve V. cümle yapıca özdeştir.

8. Aşağıdakilerden hangisinde biçimce olumlu, anlamca olumsuz bir cümle kullanılmıştır?

A) Kitaplarımın arasına konan kısa şiiri, beğenmemiş değilim.

B) Sabahtan beri anlattıklarının benim için bir değeri yok değil.

C) Mağaza bugün oldukça kalabalık, bu kalabalıkta bizimle kim ilgilenir?

D) Bu son meselede de seni düşünmez miyim hiç?

E) Görünüşe göre işlerin yolunda gittiği yok.

9.

Şairim

Zifiri karanlıkta gelse şiirin hası
Ayak seslerinden tanırım

Ne vakit bir köy türküsü duysam
Şairliğimden utanırım

Bu şiirle ilgili olarak aşağıdaki belirlemeleden hangisi doğrudur?

A) Girişik birleşik cümle kullanılmıştır.

B) Sıralı cümlelere yer verilmiştir.

C) Cümlelerin tümü devriktir.

D) Şartlı birleşik cümle kullanılmıştır.

E) Yüklemlerin tümü fiildir.

10. Bir gök gürültüsü onu yerinden sıçratmadan saniyeler önce, küçük havaalanının pistinde duran uçak, çakan şimşeğin ışığıyla aydınlandı.

Bu cümleyle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Üç tane yan cümle kullanılmıştır.

B) Kurallı bir fiil cümlesidir.

C) Anlamca da biçimce de olumludur.

D) Yapıca bileşik bir cümledir.

E) Birden fazla yüklemi vardır.

11. Aşağıdaki dizelerden hangisinde birden çok yargı vardır?

A) Nice sevdalılarla sevgililer
Aşkı yollarda böyle beklediler

B) Ne kadınlar sevdim zaten yoktular
Yağmur giyerlerdi sonbaharla bir

C) Ömrümdeki en korkulu endişe ve duygu
Sensizlik korkusu oldu

D) Burada koskoca bir gönül masalı
Kaybolur içinde bir damla yaşın

E) Sağlığında nice ehl-i hünerin
Bir tutam tuz bile yoktur aşına

12.

I. Parmaklar hareket etti, birdenbire bir dolap kapağı kapandı.

II. Genç adam, söylenenleri başıyla onaylayıp mutfaktaki sandalyelerden birine kendini attı.

III. Otomobil asfaltta sarsılarak ilerleyip ardında yanık lastik kokusu bırakırken adam kendini kenara attı.

IV. Çantanın yumuşak hatlı kenarlarındaki su damlacıkları yüzünden kilit parlıyordu.

V. Doktorun başı tok bir sesle aniden tezgaha çarptı.

Yukarıdaki numaralanmış cümleler yapıca eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Aşağıdaki dizelerden hangisi ögelerinin dizilişi yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) Cehennem yerinde hiç ateş yoktur
Herkes ateşini burdan götürür

B) Gevheriyim düştüm dile
Diyar-ı gurbet ile

C) Kuş olsan da kurtulamazdın elimden
Eğer görse idim göz ile seni

D) Bir gece yarısı yazıyorum bu mektubu
Nolur okuma onu çarşamba günleri

E) Vakitsiz ayrılık çaldı kapımı
Ömrümü verdim açmamak için

14.
Sınırdadır Plevne'nin kırk bir askeri.
Edirne'de Şükrü Paşa bekliyor nöbet.
Dumlupınar denen şeyi bilirsin elbet!
Şehirlerden elli milyon bekçisi olan
Aşılmaz bir kayadır bu ebedî vatan!

Bu şiirde aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

A) İsim cümleleri
B) Basit cümle
C) Birleşik cümle
D) Devrik cümle
E) Sıralı cümle

15. Aşağıdakilerden hangisi devrik, birleşik bir isim cümlesidir?

A) İlk duruşmam boyunca kanıt sunarken söylemem gerekenleri hatırlamaya çalışıp durmuştum.
B) Gençliğinde burnu iki kez kırılmıştı, bir avukattan çok kamyon şoförüne veya hamala benziyordu.
C) Hukuk bürosunun büyük ortağı olan Fatih, iri yarı, kırmızı yüzlü, siyah dalgalı saçlarının arasında gri çizgiler olan bir adamdı.
D) Bu adamdan asla para istemediğini anlatan zavallı kadının aşktı tek istediği.
E) Sakallı, yıkanmış bedenleri derilere bürünüp dövmelerle süslenmiş adamlar oturuyordu barın önünde.

16. (I) Bireyin giderek artan güçsüzlüğüne başka etmenler de katkıda bulunmuştur. (II) Ekonomik ve siyasal sahne daha karmaşıktır, bireyin bu sahnenin gerisini görebilme yetisi de azalmıştır. (III) Karşı karşıya bulunduğu tehlikenin boyutları da genişlemiştir. (IV) Milyonlarca insanın içinde bulunduğu yapısal işsizlik, güvensizlik duygusu artmıştır. (V) Sonucunda daha başlamadan yorulmuş bireyler yığını hâline gelmiştir toplum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi yapısı yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

17. Aşağıdakilerden hangisinde, birleşik cümle diğerlerinden farklı bir yolla oluşmuştur?

A) Bu tuhaf sesi duydu mu birden irkilirdi her seferinde.
B) Kısa boylu adam köşede görününce bir sevinçtir başladı.
C) Oraya niye zamanında yetişemeyince endişe ederek hızlandı.
D) Hızlı ve doğru karar verme, bu işin en can alıcı noktasıydı.
E) Dün sabah orada burada olanlar tüm mahalleyi heyecanlandırdı.

18. Aşağıdakilerden hangisi, dolaylı tümleci ortak bir sıralı bir cümledir?

A) Bu küçücük ev annesinden kalmıştı, onu satamayacağını biliyordu.
B) Adam eve saatler sonra varabilmişti, kadın ise bir türlü ulaşamamıştı.
C) Onun söylediklerini ben de çok net duymuştum, yanımdakiler de duymuştu.
D) Radyoda eski bir şarkı çalıyordu, ben seni düşünüyorum.
E) Akşam olunca kapı önleri dolar, kadınlar dedikoduya başlardı.

19. (I) 8.45 vapuru iskeleden kaltıktan sonra, uzak şimşekler yakınlaşmaya başladı. (II) Anadolu sahili bir ara gözden kayboldu. (III) Durmadan yağan yağmur projektörün ışığıyla beyaz keskin şekillerde kaynaştı. (IV) Kanepede, üstüne başına yağmur sıçramış bir adam, uzak ve puslu evleri düşünüyordu belli ki. (V) Birden yerinden, bir iskeleyi kaçırıyormuş gibi kalktı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi yapısı yönüyle farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

20. Bu limana bir öğle zamanı, ıslak ve çapaçul bir trenin, üçüncü mevki vagonuyla vardık.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

A) Olumlu - isim cümlesi - kurallı - basit
B) Olumlu - isim cümlesi - kurallı - birleşik
C) Olumsuz - fiil cümlesi - devrik - sıralı
D) Olumsuz - isim cümlesi - kurallı - basit
E) Olumlu - fiil cümlesi - kurallı - basit

ÇÖZÜMLER

1. Verilen cümle, içinde fiilimsi bulunan birleşik bir cümledir. B seçeneğindeki cümlede de "durup", "bakarken" sözcükleri fiilimsidir, bu cümle de birleşik bir cümledir. A seçeneğinde iki yüklem bağlaçla bağlandığından bu cümle bağlı cümledir. C, D, E seçeneklerinde ise yüklemler virgülle bağlandığından bu cümleler sıralı cümledir.

Cevap B

2. Verilen cümlede "kaptırmıştı" yüklemi sonda olduğu için cümle kurallıdır. Yüklem fiil olduğu için fiil cümlesidir. Yüklem herhangi bir olumsuzluk bildiren ek ve sözcük almadığı için olumludur. Cümlede "anlayacak", "geldiğinden" fiilimsileri kullanıldığı için cümle yapıca birleşiktir.

Cevap A

3. I. cümlede "gittikçe" zarf fiili kullanıldığından cümle birleşiktir ve "artıyordu" yüklemi fiil olduğundan cümle fiil cümlesidir. II. cümlede "çalıştırdı" ve "tıklattı" yüklemleri, "ve" bağlacıyla bağlandığından cümle bağlıdır ve yüklemler sonda olduğundan cümle kurallıdır. III. cümlede "sıçrayıp" zarf fiili kullanıldığından cümle birleşiktir. IV. cümlede "bozulduğunu" sıfat fiili kullanıldığından cümle birleşiktir, "sandı" yüklemi fiil olduğundan fiil cümlesidir ve cümlede herhangi bir olumsuzluk bildiren ek veya sözcük kullanılmadığından cümle olumludur. V. cümlede ise iki ayrı yüklem bulunmadığından cümle sıralı olamaz.

Cevap E

4. A seçeneğinde "kuruladı" ve "fırladı" yüklemlerinde işi yapan özneler ortaktır, dolayısıyla bu cümle öznesi ortak bağımlı sıralı bir cümledir. B, C, D ve E seçeneklerinde iki ayrı yüklem olmasına rağmen yüklemler arasında herhangi bir ortak öge olmadığından bu cümleler bağımsız sıralı cümlelerdir.

Cevap A

5. A seçeneğinde "dedi" yüklemi fiildir ve bu cümle fiil cümlesidir. B seçeneğinde "gibiydi", C seçeneğinde "doluydu", D seçeneğinde "yoktu", E seçeneğinde "yanlıştı" yüklemleri isim olduğundan, bu cümleler isim cümlesidir.

Cevap A

6. I. cümle birden fazla yüklemi virgülle bağlayan sıralı cümledir. III. cümle tek yargıdan oluşan basit bir cümledir. IV. cümle birden fazla yüklemi bağlaçla bağlayan bağlı cümledir. II ve V. cümle ise içinde fiilimsi bulunan birleşik cümledir.

Cevap D

7. Parçadaki tüm cümlelerin yüklemi sondadır ve bunların tümü kurallıdır. I. ve IV. cümlenin yüklemi isimdir, diğerleri ise fiil cümlesidir. III. cümlede alıntı cümle kullanıldığından bu cümle iç içe birleşik cümledir. II. ve V. cümle yapıca basit, diğerleri ise birleşiktir. Ancak cümlelerin tümü olumlu değildir, IV. cümlede "yok" olumsuz sözcüğü kullanıldığından cümle olumsuzdur.

Cevap C

8. C seçeneğinde verilen cümlede olumsuzluk bildiren herhangi bir ek ya da sözcük kullanılmamıştır, bu cümle biçimce olumludur. Ancak bildirdiği anlama göre cümle olumsuzdur. Cümleden "kimse bizimle ilgilenmez", anlamı çıkmaktadır.

Cevap C

9. Verilen şiirde şartlı birleşik cümleler kullanılmıştır: "Zifiri karanlıkta gelse şiirin hası/ Ayak seslerinden tanırım/ Ne vakit bir köy türküsü duysam/ şairliğimden utanırım."

Cevap D

10. Verilen cümlede "sıçratmadan", "duran", "çakan" fiilimsileri üç yan cümle oluşturmuştur. İçinde fiilimsi bulunduran bu cümle aynı zamanda birleşik bir cümledir. Cümlenin yüklemi sonda olduğu için cümle kurallıdır. Yüklemde olumsuzluk bildiren ek ya da sözcük olmadığından cümle olumludur. Ancak cümlede birden fazla yüklem yoktur.

Cevap E

11. A seçeneğinde "beklediler", C seçeneğinde "oldu", D seçeneğinde "kaybolur", E seçeneğinde "yoktur" sözcükleri bu dizelerdeki tek yargılardır. B seçeneğinde ise "sevdim", "yoktular", "giyerlerdi" sözcükleri dizeyi oluşturan yargılardır.

Cevap B

12. II ve III. cümleler içinde fiilimsi bulunduran birleşik cümlelerdir. IV ve V. cümlelerde ise yalnızca tek bir yargı bulunmaktadır, dolayısıyla bu cümleler basit cümledir. I. cümle ise iki yüklemin virgülle bağlandığı sıralı bir cümledir.

Cevap A

13. B, C, D ve E seçeneklerinde yüklem sonda olmadığından bu dizeler devriktir. A seçeneğindeyse "yoktur" ve "götürür" yüklemleri sonda olduğundan cümle kurallıdır.

Cevap A

14. Verilen şiirin birinci ve beşinci dizesi isim cümlesidir. Birinci dizede yalnızca "sınırdadır" yargısı bulunduğu için cümle basit cümledir. Üçüncü dizede ise "denen" sıfat fiili kullanıldığından cümle birleşiktir. Dizelerin hiçbirinde yüklem sonda değildir, dolayısıyla dizelerin tümü devriktir. Ancak şiirde sıralı cümle yoktur.

Cevap E

15. D seçeneğinde "aşktı" yüklemi sonda olmadığı için cümle devriktir. Bununla beraber yüklem isim olduğundan cümle isim cümlesidir. "istemediğini", "anlatan", "istediği" fiilimsileri kullanıldığından cümle yapıca birleşiktir.

Cevap D

16. Cümleler yapılarına göre basit, birleşik, sıralı olarak değerlendirilir. I. de "... giderek artan..." yan cümlesi, II. de "... daha karmaşıktır, ...azalmıştır." yüklemleri, III. de "... karşı karşıya buluduğu ..." yan cümlesi, IV. de "..bulunduğu ..." yan cümlesi, V. de "... başlamadan yorulmuş bireyler ..." yan cümlesi yer alır. Buna göre; I, III, IV ve V. cümleler girişik birleşik, II. cümle sıralı cümledir.

Cevap B

17. Birleşik cümleler "girişik birleşik (fiilimsiyle kurulan) cümle, mi'li birleşik cümle, ki'li birleşik cümle, şartlı birleşik cümle (ise'yle kurulan), iç içe birleşik cümle şeklinde türlere ayrılır. A seçeneğindeki cümle "... duydu mu irkilirdi" mi'li birleşik cümledir. B, C, D, E seçeneklerindeki cümleler girişik birleşik cümledir çünkü yan cümleler fiilimsiyle kurulmuştur.

Cevap A

18. A ve D seçeneklerinde herhangi bir öge ortaklığı yoktur. C seçeneğinde "onun söylediklerini" nesnesi ortaktır. E seçeneğinde "akşam olunca" zarf tümleci ortaktır. B seçeneğinde ise "eve" dolaylı tümleci hem "varabilmişti" hem de "ulaşamamıştı" yüklemlerinin dolaylı tümlecidir.

Cevap B

19. Cümleler yapıları yönüyle, "basit, birleşik, sıralı ve bağlı cümle" olarak gruplanır. Numaralanmış cümlelerden I, III, IV ve V. cümleler girişik birleşik cümledir. Çünkü bu cümleler, yüklem dışında bir de yan cümle içerir. II. cümle ise tek yargıyı bir cümledir (içinde fiilimsi yoktur, cümle sıralı değildir).

Cevap B

20. Verilen cümle olumlu, kurallı, basit bir fiil cümlesidir.

Cevap E

TEST

1. (I) Otobüs, ertesi gün akşam saatlerinde girmişti kente. (II) Önümüzde mor dağlar yoktu artık, bozkır da yoktu. (III) Topraklar, köyler, ovalar... Hiçbiri... (IV) Alacakaranlık caddeler vardı, dev karartılarıyla kocaman kocaman binalar. (V) Issız kavşaklar, durup dinlenmeden akan ışıklar ve ışıklar vardı.

Bu cümledeki numaralanmış cümlelerin hangisinde herhangi bir söz öbeği yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdakilerin hangisinde bir kelime grubu yanlış gösterilmiştir?

A) Bunlar bazı varsayımlarımın, belki de o günlerdeki iyimserliğimin sonucuydu.

B) Bir köşeye çekilip onlara, hiçbir söze karışmayan ama kendi iç sesiyle ölçüp biçen bu insanlara baktım.

C) Beni kıskandırmak için bir düşü birlikte yaşıyorlardı adeta.

D) Bu görüntü ona benziyordu biraz, tıraşı taze, gömleği yeni bir hâli olurdu onun da.

E) Zayıflığın kölesi olmayacaktı bundan böyle, mücadele edecekti.

3. Yüzüme baktı, "Kimi arıyorsun?" diye sordu. Hilal Coşkun'u, dedim. Çenesiyle, bodrum kata inen merdiveni gösterdi, "Otuz üç numara!" dedi. Yavaş yavaş yürüdüm.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Unvan grubu

B) Sayı grubu

C) Birleşik isim grubu

D) Tekrar grubu

E) Fiilimsi grubu

4. Okullar tatile girer girmez babama yardıma koşuyordum o zamanlar. Kamyonetten bozma, portakal renkli, yaşlı bir minibüsümüz vardı. Kasabayla kent arasında gidip gelirken sık sık arızalanırdı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Tekrar grubu

B) Ayrılma grubu

C) Edat grubu

D) Bağlama grubu

E) İyelik grubu

5. Çocukluğum boyunca, hep onun gidişlerini gördüm ben, hep onun gidişlerini duydum ve kendimi hep onun gidişlerinden arta kalan herhangi bir şey gibi hissettim.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Zarf-fiil grubu

B) Sıfat-fiil grubu

C) İsim-fiil grubu

D) Edat grubu

E) İyelik grubu

6. (I) İlk yazdığım şiirin öyküsü bu denli gelişmiş değildi. (II) Bozkırın ortasına dikilmiş, silik yüzlü, kavruk ve cılız bir insan vardı kafamda. (III) Bu insan; ağaçlar, çalılıklar, kayalar, otlar ve rüzgâr dururken boşluğa tutunmak istiyordu. (IV) Tırnaklarını kesmekten bile vazgeçiyordu bu yüzden. (V) Daha sonra ne yapacağını bilemiyordum, şiirin sonu da bu sebepten gelmiyordu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilimsi grubu dolaylı tümleç görevindedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. "Sahip olma duygusu ruha yüktür." demiştim ona. O da, pencere kenarlarında birer Osmanlı paşası gibi dikilen beli sırma kuşaklı perdeleri tutup yüzüme doğru öfkeyle savurarak, benim hâlâ kasabalı olduğumu, yalın ve basit bir hayata alıştığım için gözlerimin, aklımın, ruhumun zengin görüntülere bir türlü katlanamadığını söylemişti.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) İsnat grubu

B) Sayı grubu

C) Zarf-fiil grubu

D) Sıfat grubu

E) Bağlama grubu

8. (I) O koskoca salonda tek başıma kalmıştım. (II) O candan dost, hayatımda değildi artık diye geçirdim içimden. (III) Odanın içinde yürüdüm bir süre vakit geçirebilmek için. (IV) Pencerenin önünde dikildim, masanın başında oyalandım. (V) Bir ara sabredemeyip banyoya doğru ilerledim ve içerideki loş koridora göz attım.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde kısaltma grubu vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. (I) Bindiğim taksi saatlerce dönüp dolaştıktan sonra, bir caddenin köşesinde durmuştu. (II) Ben de çantamı alıp çiseleyen yağmurun altında, şoförün gösterdiği apartmana doğru yürümüştüm. (III) Apartmanın girişinde, nereden yayıldığı bilinmeyen ölgün bir ışık vardı. (IV) Işığın içinde, bacaklarının gölgesi merdiven basamaklarına kadar uzanan bir sandalye duruyordu. (V) Sandalyede de, en az ışık kadar cansız ve bulanık bir adamın olduğunu fark ettim.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde isim tamlaması grubu asıl cümlenin yer tamlayıcısı değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdakilerin hangisinde ilgi grubu özne görevindedir?

A) Elimi alnıma götürüp sıkıntıyla ovalarken işin sonucunu bulmuştum.

B) Böyle anlarda sesinin tonu değişir, kızgın olduğu belli olurdu.

C) Bizim iş, herkesten ayrı hareket etmemizi gerektiriyordu çoğu kez.

D) Saatler boyu uğraşmış, kardeşimin eşyayı taşımıştık eve.

E) Biraz erken karar vermek hepimizin işini kolaylaştırdı aslında.

11. O sırada Fahir Ağabey geldi büroya, sivri yüzünü hızla sağında solunda gezdiriyordu. Yürüyüşü de konuşması kadar çabuktu. "Hey çocuklar, az önce unutmuşum, şu parayı alın, lazım olur." deyip birkaç kâğıt parçası bıraktı masaya.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Unvan grubu

B) Ünlem grubu

C) İsnat grubu

D) Edat grubu

E) İsim-fiil grubu

12. Aşağıdakilerin hangisinde kısaltma grubu farklı görevdedir?

A) Burada, senden ayrı günler yaşamak dayanılmaz olmuştu.

B) Duvara dönük yüzler, kapı sesini duyunca dikkat kesildi.

C) Yanında on beşe yakın adamla gelmişti buraya.

D) Öğle paydosuna herkesten geç çıkmıştı yine.

E) Geleneklere bağlı anne babalar kendi çocuklarını anlayamıyordu.

13. İnsan, ne denli çaba gösterirse göstersin ve kaçınılmazlığına ne denli inanırsa inansın, ayrılığa hiçbir zaman hazırlanamıyor. Hazırım dediği anda bile içinde, ele geçiremediği bir nokta kalıyor sürekli, ayrılığa alıştıramayacağı, sızlanışlarını durduramayacağı bir nokta kalıyor. Acıyı yüklenip çoğaltacağı bir nokta...

Bu parçada aşağıdaki kelime gruplarından hangisi vardır?

A) Unvan grubu

B) Sayı grubu

C) Tekrar grubu

D) Birleşik fiil grubu

E) Birleşik isim grubu

14. Aşağıdakilerin hangisinde birleşik fiil grubunun oluşumu diğerlerinden farklıdır?

A) Şiddetli fırtına geceden beri devam ediyor.

B) Evine döndüğü zaman tüm olanları öğrenebilmişti.

C) Ona, hastalandığımdan pek az söz ederdim.

D) Bu meçhul ümitler beni aldatırsa mahvolacaktım.

E) Bu durum onu gemide bulunan herkesin o kaderinden sorumlu kılıyordu.

15. (I) Kasabanın aşağısındaki ovaya doğru yürüdüm. (II) Ana yola çıkıp, gelip geçen otobüslerden birine binmeyi düşünüyordum. (III) Karanlık çözülmemişti henüz; kimi zaman beni yolumdan çevirmek istercesine ahlatlar dikiliyordu karşıma. (IV) Kimi zaman da el yardımıyla yürürken köstebek yuvalarına tosluyordum. (V) Uzaktan, ova köylerinden gelen köpek havlamaları seyrelmişti.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde fiilimsi grubu özne görevindedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜMLER

1. I. cümlede "ertesi gün" sıfat grubudur, "akşam saatlerinde" isim tamlaması grubudur. II. cümlede "mor dağlar" sıfat grubudur. IV. cümlede "alacakaranlık caddeler, dev karartılar, kocaman kocaman binalar" sıfat grubudur, yine "kocaman kocaman" tekrar grubudur. V. cümlede "ıssız kavşaklar, durup dinlenmeden akan ışıklar" sıfat grubudur, "ışıklar ve ışıklar" bağlama grubudur, bu cümledeki "durup dinlenmeden" zarf-fiil grubudur, "akan ışıklar" sıfat-fiil grubudur. III. cümlede bir söz öbeği yoktur.

Cevap C

2. A seçeneğindeki "bazı varsayımlarımın, belki de o günlerdeki iyimserliğimin sonucuydu." sıfat ve isim tamlamalarının kalıplaşmasıyla oluşmuş bir kelime grubudur. B seçeneğindeki "hiçbir söze karışmayan ama kendi iç sesiyle ölçüp biçen bu insanlara" sıfat-fiil ve sıfatların iç içe geçmesiyle oluşmuş bir kelime grubudur. D seçeneğindeki "tıraşı taze (...hâl)" isnat grubudur. E seçeneğindeki "zayıflığın kölesi" isim tamlaması grubudur. Bu seçeneklerdeki kelime gruplarının altı doğru çizilmiştir. C seçeneğindeki "kıskandırmak için" edat grubu eksik gösterilmiştir, buradaki "beni" kelimesi de "kıskandırmak" fiilimsisinin nesnesidir, bu üç kelime birlikte alınmalıdır.

Cevap C

3. Sayı grupları, bir büyük bir küçük sayı olmak üzere en az iki sayı unsuruyla oluşur: otuz üç vb. birleşik isim grupları, bazı yer adları ve ikili, üçlü kişi adlarıyla oluşur: Hilal Coşkun vb. Tekrar grubu, ikileme şeklinde oluşur: yavaş yavaş vb. Fiilimsi grupları, fiilimsi eki ve ona bağlı kelimelerle oluşur: bodrum kata inen merdiveni vb. Unvan grubu bir kişi adı ve unvan sıfatı veya akrabalık sözünün oluşturduğu gruplardır, parçada buna örnek yoktur.

Cevap A

4. Tekrar grupları, aynı türden kelimelerin arka arkaya getirilmesiyle, yani ikileme şeklinde oluşur: girer girmez, sık sık vb. Ayrılma grupları, "+DAn" ayrılma durumu eki almış bir isim ve ondan sonra gelen yalın bir ismin oluşturduğu kelime gruplarıdır: kamyonetten bozma, elden düşme vb. Bağlama grupları bağlaçların oluşturduğu söz öbekleridir: kasabayla kent vb. İyelik grupları iki isim unsurunun, isim tamlaması şeklinde oluşturduğu kelime gruplarıdır: kent arası(nda) vb. Buna göre A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler parçada yer almaktadır. Edat grupları edatların oluşturduğu söz öbekleridir. Fakat parçada örneği yoktur.

Cevap C

5. Verilen parçada geçen "arta kalan herhangi bir şey" sıfat-fiil grubudur, "onun gidişlerini" isim-fiil içerir, isim fiil grubudur; isim tamlamasıdır ve buna göre iyelik grubudur, "onun gidişlerinden arta kalan her hangi bir şey gibi" edat grubudur. Parçada zarf-fiil grubu yoktur.

Cevap A

6. Verilen cümleleri ögelerine ayıralım:

I. İlk **yazdığım** şiirin öyküsü / bu denli gelişmiş değildi. (Özne / Yüklem)

II. Bozkırın ortasına **dikilmiş,** silik yüzlü, kavruk ve cılız bir insan / vardı / kafamda. (Özne / Yüklem / D.T.)

III. Bu insan; / ağaçlar, çalılıklar, kayalar, otlar ve rüzgâr **dururken** / boşluğa **tutunmak** / istiyordu. (Özne / Z. T. / Nesne / Yüklem)

IV. Tırnaklarını **kesmekten** bile / vazgeçiyordu / bu yüzden. (D.T. / Yüklem / C. dışı unsur)

V. Daha sonra **ne yapacağını** / bilemiyordum, / şiirin sonu da / bu sebepten / gelmiyordu. (Nesne / Yüklem / Özne / Z.T. / Yüklem)

Cevap D

7. İsnat grupları, biri diğerine isnat edilen iki isim unsurundan oluşan kelime gruplarıdır: beli sırma kuşaklı perdeleri vb. zarf-fiil grupları zarf-fiil ekleriyle oluşan kelime gruplarıdır: "... perdeleri tutup, öfkeyle savurarak" vb. sıfat grupları sıfat tamlaması şeklinde oluşan kelime gruplarıdır: pencere kenarında birer Osmanlı paşası gibi dikilen bir hayat, zengin görüntüler vb. Bağlama grubu bağlaçlarla oluşan kelime grubudur: yalın ve basit (hayat) vb. Sayı grupları bir büyük bir küçük sayı olmak üzere en az iki sayıyla oluşur, parçada buna örnek yoktur.

Cevap B

8. Kısaltma grupları, çeşitli kelime grupları ve cümlelerin yıpranması, kalıplaşmasıyla oluşan kelime gruplarıdır. Kısaltma gruplarını oluşturan kelime grupları arasındaki bağlantı hâl ekleri veya iyelik ekleriyle kurulur. İlgi grupları, belirtme, yönelme, bulunma, ayrılma, vasıta grupları kısaltma grubunu oluşturabilir: senin iş, cana yakın, işinde usta, içten pazarlıklı vb. Buna göre, II. cümlede geçen "candan dost" ayrılma ekiyle oluşmuş bir kısaltma grubudur.

Cevap B

9. I. cümledeki "caddenin köşesinde" isim tamlaması grubu, yer tamlayıcısı (dolaylı tümleç) görevindedir. Yine II. cümledeki "yağmurun altında", III. cümledeki "apartmanın girişinde", IV. cümledeki "ışığın içinde" isim tamlaması grupları dolaylı tümleçtir. V. cümledeki "adamın olduğunu" isim tamlaması grubu ise belirtili nesne görevindedir.

Cevap E

10. İlgi grubu, ilgi ekiyle (+In/+Un) birbirine bağlanan iki isim unsurunun oluşturduğu kelime gruplarıdır. İlgi gruplarının iyelik (isim tamlaması) gruplarından farkı ise ilgi grubunda, ikinci kelimedeki iyelik ekinin düşmüş olmasıdır. Yani ilgi grupları tamlanan eki düşmüş ad tamlamalarıdır. Buna göre; A, B ve E seçeneklerinde ilgi grubu yoktur. C seçeneğindeki "bizim iş" ilgi grubu özne görevindedir. D seçeneğindeki "kardeşimin eşyayı" ilgi grubu belirtili nesne görevindedir.

Cevap C

11. Verilen parçada geçen "Fahir Ağabey" unvan grubudur, "hey çocuklar" ünlem grubudur, "hızla (<hız ile)" edat grubudur, "yürüyüşü, konuşması" isim-fiil grubudur. Parçada isnat grubu yoktur.

Cevap C

12. A seçeneğinde "senden ayrı (günler)", B seçeneğinde "duvara dönük (yüzler)", C seçeneğinde "on beşe yakın (adamla)", E seçeneğinde "geleneklere bağlı (anne babalar)" kısaltma grupları sıfat görevindedir. D seçeneğinde ise "herkesten geç (çıkmıştı)" kısaltma grubu zarf görevindedir.

Cevap D

13. Parçada geçen "çaba gösterirse" anlamca kalıplaşmış bir birleşik fiil grubudur.

Cevap D

14. A seçeneğinde "devam ediyor", C seçeneğinde "söz ederdim", D seçeneğinde "mahvolacaktım", E seçeneğinde "sorumlu kılıyor" birleşik fiil grupları bir isim ve bir yardımcı fiilin kalıplaşmasıyla oluşmuştur. B seçeneğindeki "öğrenebilmişti" birleşik fiil grubu ise iki fiilin kalıplaşmasıyla oluşmuştur.

Cevap B

15. Verilen cümleleri özneleri bakımından inceleyelim

I. Kasabanın aşağısındaki ovaya doğru yürüdüm. (Gizli Özne)

II. Ana yola çıkıp, gelip geçen otobüslerden birine binmeyi düşünüyordum. (Gizli Özne)

III. Karanlık / çözülmemişti / henüz; / kimi zaman / beni yolumdan **çevirmek istercesine** / ahlatlar / dikiliyordu karşıma. (Ö. / Y. / Z.T. / Z.T. / Z.T. / Ö. / Y.)

IV. Kimi zaman da / el yardımıyla **yürürken** / köstebek yuvalarına / tosluyordum. (Z.T. / Z.T. / D.T. / Y.)

V. Uzaktan, ova köylerinden **gelen** köpek havlamaları / seyrelmişti. (Ö. / Y.)

Cevap E

TEST 1

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisi öge sayısına göre diğerlerinden farklıdır?

A) Benliğimize sunduğumuz bu fırsat, kendimize verebileceğimiz en büyük hediyedir.

B) Bu bilgisayarların çok kullanışlı olduğunu öğrenmiştim ondan.

C) Onun bu sözlerini kabullenmek çok zor görünüyordu.

D) Doğum tarihimle ölüm tarihimin arasındaki kısa çizgiye bir aşk sığdırabilirsem çok mutlu olurum.

E) Kaybettiklerine üzülmek için ayıracağın zamanı kazanabileceklerin için harcamalısın.

2.

Sararıp dökülürken güz rüzgârlarında
Ardında savrulsunlar, unut yaprakları
Sevinçlerinde onlar vardı, hüzünlerinde onlar
Seninle yeşerdiler, seninle soldular
Olsunlar senden sonra da umut yaprakları

Bu şiirin kaçıncı dizesi devrik, basit, olumlu bir fiil cümlesidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Banka kuyruğunda sıra beklemek, otobüs durağında saatlerdir gelmeyen bir otobüsü beklemek gibidir aşkı beklemek.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Yüklemi söz grubundan oluşan devrik bir cümledir.

B) Öge dizilişi yüklem, özne şeklindedir.

C) Adlaşmış sıfat vardır.

D) Birden fazla fiilimsi içerir.

E) Bildirme eki iki farklı görevde kullanılmıştır.

4. Aşağıdaki dizelerin hangisinde yüklem yapısı yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) Tükenen sevgilerin alışkanlıklarında
Gittikçe donuklaşan ışıklar yanıp söner

B) Bir ışık söndüğünde yol yandı
O kedi bunları nasıl da bildi

C) Siyah beyaz tuşlarında piyanomun
Seni çalıyorum şimdi

D) Yarıda kalmış aşklarının hesapları içinde
Denizlere açıldı içimizden biri

E) Öyle çabuk geçiyor ki günler
Hele sen de bir bak hayatına

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yüklem öznesine göre diğerlerinden farklıdır?

A) Karşıdan karşıya geçmeni, bir şey yerken beni izlemeni seviyorum.

B) Şikayet dilekçesi yazınca işimiz kısa süre sonra görüldü.

C) Farklı bakış açıları olmayan bir insanla geçmez zaten bu hayat.

D) Bu sabah telefonumun alarmından tam 7 dakika önce uyandım.

E) Eğitimci olmalarına rağmen o günlerde bizim öğretmenlerimiz bunu düşünmemişti.

6.

Sana yeni ulaşan şimdi, eski bir bakıştan gelmedir
Onun gözü senden öncedir, bir yalnız kalıştan gelmedir
Senin şimdi duyduğun sıcak yaşamını onaran bu ses
Çok ölümlü savaşlar kadar zorlu bir yarıştan gelmedir

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisine yer <u>verilmemiştir</u>?

A) Fiilimsi

B) Bildirme eki

C) İsim cümlesi

D) Çekimli fiil

E) Birleşik cümle

7. Aşağıdakilerin hangisinde fiilimsi ekini alan sözcük cümlenin farklı bir ögesidir?

A) Bu sabah onunla uyanmış olmanın mutluluğu tarif edilemez.

B) Bu son olayda da bir kötülük, bir çocuğun onurunun çiğnenmesi vardı.

C) Tam otobüs yolculuğu sırasında annesinin ve babasının geliş haberini aldı.

D) Adına aşk dediğimiz şey, yalnızca parça parça mutluluklardı.

E) Kahvenin tadının asla değişmediğini sanan sabit fikirli insanlar var hâlâ.

8. (I) Dört şeritli caddenin ortasındaki refüjde karşılaştık. (II) Selamlaşma ve el sıkışmayla hiç vakit harcamadık. (III) Suçluların ve planladıkları aktivitelerin olduğu büyükçe ve kahverengi zarfı bana verdi. (IV) Ben de ulusal güvenlik şefine içi para dolu iki zarf uzattım. (V) Zarfları takas ettik.

Bu parçada numaralandırılmış cümleler öge sayıları yönüyle eşleştirilirse hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9.

Benim oralarda hiçbir işim yoktu
Şeytana uydum
Aç ahtapotlar kaynaşırken dipte
Kaypak kalabalıkta sürükleniyordum.

Bu dizelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Şimdiki zamanın hikâyesi kullanılmıştır.
B) Basit çekimli bir fiil vardır.
C) Ek fiil isme gelerek ismi yüklem yapmıştır.
D) Türemiş bir fiile yer verilmiştir.
E) Kurallı birleşik fiil içerir.

10. Aşağıdaki dizelerin hangisinde çekimli eyleme yer verilmemiştir?

A) İlk sevgili güldü yitik anılardan
Mutsuz, yalnız
B) Gür otlar, çalı, ceylan
Vurulan ben oldum, bu onun resmi
C) Yirmi yedi daire, apartman
Yatmış sanki ölüm uykusunda
D) Yaşarken ve sonra çok kısa ılık su
İnce ipek kaynaşma anları
E) Elbet bir nedeni var
Ben sana küstüm küserek

11. Türkçede birleşik eylemler, isim soylu bir sözcükle yardımcı eylem ya da iki fiilin kaynaşmasıyla oluşur.

Aşağıdakilerden hangisinde bu açıklamanın dışında bir birleşik fiil vardır?

A) Sınıfımıza senenin sonuna doğru gelen, sarışın kıza içim ısınmıştı.
B) Askerden önceki davranışları, askerden sonra da devam etmişti.
C) İkinci kattan tüm gücünle bana seslensen de seni asla duyamam.
D) Yıllardır görmediğim çocukluk arkadaşımla karşılaşınca pek mutlu oldum.
E) Kapıyı açar açmaz karşısındakini görünce kapıda donakaldı.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "-ar,-er,-ır,-ir,-ur,-ür" ekiyle türetilen sözcük, türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) Her zamanki gibi çıkar peşinde koşmuş, kimseyi düşünmemiştir.
B) Bu son durumu bir de bakar körlere anlatamayız.
C) Son kitabında yazar, şimdiye değin ele alınmamış bir konuyu işlemiş.
D) Düşünür, ne pahasına olursa olsun düşüncelerini cesaretle savunmalıdır.
E) Her zamanki gibi, gider dengesi düzgünce ayarlanmamıştı.

13.

Ey gülün pembesiyle
Bir gülümseyişi paylaşan
Kar yağıyor yatağıma
Avuçlarım kutuplara döndü
Gün kararmasın geldiğinde

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

A) Dilek kipiyle çekimlenmiş birden fazla fiil vardır.
B) Birleşik çekimli fiillere yer verilmiştir.
C) Edilgen çatılı fiiller kullanılmıştır.
D) Fiilimsinin üç türü de örneklenmiştir.
E) Fiillerin tümü türemiş yapılıdır.

14.

Bir de belleğim, başıma bela hazin ve komik üstelik
Hatırla eskiyen meydan saatini, çocukluğundur
Tayyare pulları getirdim sana evden kaçışlarımı
İstersen yok say bunları tespih de yapabilirsin
Beni vur saatin altında, seni seviyorumdur bu

Bu dizelerde kaç fiilimsi kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

15. Bu gün; güneşin odamıza neşeyle dolduğu, kuşların cıvıl cıvıl sesleriyle herkesi uyandırdığı, eşsiz, mutlu bir sabahtı.

Bu cümle ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Yüklem isim tamlamasından oluşmaktadır.

B) Yüklem, özneyi tanımlamaktadır.

C) Özne isim tamlamasıdır.

D) Özne, yüklemi tanımlamaktadır.

E) Vurgulanan öge nesnedir.

16.

Takmaya çalışırken kuyruğunu
Birlikte yaptığımız şeytan uçurtmasının
Görürdüm çırpınırdı ufacık kalbin
Hatırımdan bile geçmezdi
Sana duyduklarımı söylemek
Acaba hâlâ yaşıyor musun

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Zarf fiil B) Sıfat fiil

C) Birleşik çekimli fiil D) Türemiş fiil

E) Edilgen fiil

17. Mihrimah güneş ve ay demekti ve bu zarif kadının zihninde güneşin ışığı, gönlünde ayın nuru görünürdü.

Bu cümle ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Bağımlı bir cümledir.

B) Yansımadan türemiş bir fiil kullanılmıştır.

C) İsim fiil ekini alan sözcük yüklem görevindedir.

D) İsim tamlaması özne olarak kullanılmıştır.

E) Birleşik çekimli fiile yer verilmiştir.

18.

Giyilmemiş çamaşırlar nasıl kokar, bilirsin
Sandık odalarında
Senin de dükkanın öyle kokar işte
Ablamı tanımazsın
Hürriyete gelin olacaktı, yaşasaydı
Bu teller onun telleri
Bu duvak onun duvağı işte

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Öznesi iyelik öbeği olan bir cümle kullanılmıştır.

B) Öznesi sıfat tamlaması olan bir isim cümlesine yer verilmiştir.

C) Birleşik zamanlı fiiller yer almaktadır.

D) Yüklemi iyelik öbeği olan bir cümle kullanılmıştır.

E) Ara söz nesnenin açıklayıcısıdır.

19. (I) Hayatta her şeyin bir başlangıcı vardır ve her başlangıç beraberinde sayısız beklentiyi getirir. (II) İnsan beklenti olmadan yaşayamaz. (III) Zaten bu dünyayı çekilebilir hâle getiren bir şey varsa o da hayal dünyamızdır. (IV) Kötü ya da olumsuz sonuçlar doğuracağını bile bile kimse bir işe başlamaz. (V) Hep bir umutla başlarız, hep pembe tonlar.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I. cümle, bağlı cümledir.

B) II. cümlede, yeterlilik fiili kullanılmıştır.

C) III. cümle içinde kurallı birleşik fiil bulunan isim cümlesidir.

D) IV. cümlenin yüklemi isimden türemiş bir fiildir.

E) V. cümlede, geçişli bir fiil kullanılmıştır.

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde cümle dışı unsur <u>yer almaz</u>?

A) Bu sene sınavı kazanırsa, ki bundan eminim, ona yeni bir araba alırız.

B) Bu yaz da tatile gittik ne var ki geçen yılki kadar eğlenemedik.

C) Haydi arkadaşlar! Artık toplanıp çadırımıza dönelim.

D) Adana'ya, doğduğum kente, cumartesi günü otobüsle geldim.

E) Tüyap Kitap Fuarı, geçen yıl ne yazık ki katılamamıştım, Adana'da bir şölene dönüşmüştü.

ÇÖZÜMLER

1. A seçeneğinde verilen cümle özne ve yüklemden; B seçeneğindeki cümle belirtili nesne, yüklem ve dolaylı tümleçten; C seçeneğindeki cümle özne, zarf tümleci ve yüklemden; D seçeneğindeki cümle zarf tümleci, zarf tümleci, zarf tümleci ve yüklemden; E seçeneğindeki cümle ise belirtili nesne, edat tümleci ve yüklemden oluşmaktadır.

Cevap A

2. Verilen şiirin V. dizesinde "olsunlar" yüklemi sonda olmadığı için cümle devriktir. Yüklemde olumsuzluk bildiren bir ek yer almadığı için cümle olumludur. Ayrıca cümlede "olsunlar" fiilinden başka yargı olmadığı için cümle basit bir fiil cümlesidir.

Cevap E

3. Verilen cümle, yüklem ve özneden oluşmaktadır: "Banka kuyruğunda sıra beklemek, otobüs durağında saatlerdir gelmeyen bir otobüsü beklemek gibidir/ aşkı beklemek." Görüldüğü gibi yüklem birden çok sözcükten yani söz grubundan oluşan isim cümlesidir. Cümlede geçen "beklemek", "gelmeyen" sözcükleri fiilimsidir. Cümlede kullanılan "gibidir" ve "saatlerdir" bildirme kiplerinden ilki ismi yüklem yapmış, ikincisi de cümleye abartma/zaman anlamı katmıştır. Ancak cümlede adlaşmış sıfat yoktur, sıfat fiil ismi nitelemiştir.

Cevap C

4. A seçeneğinde "söner", B seçeneğinde "yandı" ve "bildi", C seçeneğinde "çalıyorum", E seçeneğinde ise "geçiyor" yüklemleri yapım eki almamış basit fiillerdir. Ancak D seçeneğindeki "açıldı" yüklemi "aç-" fiilinden türemiş bir fiildir.

Cevap D

5. A seçeneğinde yüklemde belirtilen işi gizli özne (ben), C seçeneğinde "hayat", D seçeneğinde gizli özne (ben), E seçeneğinde de "bizim öğretmenlerimiz" yapmıştır. Dolayısıyla bu cümleler etkendir. Ancak B seçeneğinde yüklemde belirtilen işi yapan belli değildir, bu cümle edilgendir.

Cevap B

6. Verilen şiirde "ulaşan" sıfat fiildir, ayrıca bu sıfat fiil içinde geçtiği cümleyi birleşik cümle yapmıştır. Dizelerin sonlarında bulunan "gelmedir" sözcüklerindeki "-dir" ekleri bildirme ekidir, bu bildirme eki aynı zamanda "önce" ismine gelerek ismi yüklem yaparak isim cümlesi oluşturmuştur (öncedir). Ancak verilen şiirde çekimli eylem yoktur.

Cevap D

7. A seçeneğinde "olmanın", B seçeneğinde "çiğnenmesi", D seçeneğinde "dediğimiz", E seçeneğinde ise "değişmediğini" fiilimsi ekini alan sözcükler özne içerisinde kalmıştır. Ancak C seçeneğinde "geliş" fiilimsi ekini alan sözcük belirtili nesne içerisinde yer almıştır.

Cevap C

8. I ve IV. cümleler iki ögelidir. (I. cümle "D. T/Y.", V. cümle "N./Y." şeklindedir). II ve III. cümleler üç ögelidir (II. cümle "E. T. /Z. T./Y" şeklindedir, III. cümle "N./D. T./Y. şeklindedir). IV. cümle ise dört ögeli bir cümledir (Ö./D. T./N./Y şeklindedir).

Cevap D

9. Verilen şiirde "sürükleniyordum" sözcüğünde şimdiki zamanın hikâyesi kullanılmıştır, aynı zamanda bu sözcük -n yapım ekini alarak türemiştir. Şiirin ikinci dizesinde geçen "uyudum" sözcüğü yalnızca bir tane zaman eki aldığından basit çekimlidir. Şiirin ilk dizesindeki "yoktu" sözcüğünde ise isim ek fiil alarak yüklem olmuştur. Ancak şiirde kurallı birleşik fiil bulunmamaktadır.

Cevap E

10. A seçeneğinde "güldü", B seçeneğinde "oldum", C seçeneğinde "yatmış", E seçeneğinde ise "küstüm" geçmiş zaman ekleri almış çekimli fiillerdir. Ancak D seçeneğinde çekimli bir fiil yoktur.

Cevap D

11. Parçada açıklaması verilen birleşik fiiller, yardımcı eylemle kurulan birleşik fiil ve kurallı birleşik fiildir. B seçeneğinde "devam etmişti", D seçeneğinde "mutlu oldum" yardımcı eylemle kurulan birleşik fiillerdir. C seçeneğinde "duyamam" (duyabilirim), E seçeneğinde "donakaldı" kurallı birleşik fiillerdir. A seçeneğinde ise "içim ısınmıştı" fiili anlamca kaynaşmış birleşik fiiller arasında yer alır.

Cevap A

12. A seçeneğinde "çıkar", C seçeneğinde "yazar", D seçeneğinde "düşünür", E seçeneğinde de "gider" sözcükleri fiil köklerine -r yapım ekini alarak isim görevinde kullanılmıştır. Ancak B seçeneğinde 'bakar kör' söz grubunda -ar yapım eki fiille gelerek fiili sıfat yapmıştır.

Cevap B

13. Verilen şiirde, ikinci dizede "gülümseyiş" isim fiil, "paylaşan" sıfat fiil; son dizede "geldiğinde" zarf fiildir.

Cevap D

14. Verilen şiirin ikinci dizesinde "eskiyen" sıfat fiil; üçüncü dizesinde "kaçışlarımı" isim fiil almış sözcüklerdir.

Cevap B

15. Verilen cümlede yüklem (güneşin odamıza neşeyle dolduğu, kuşların neşeyle herkesi uyandırdığı, eşsiz, mutlu bir sabahtı), özneyi (bu gün) tanımlamaktadır.

Cevap B

16. Şiirde geçen "çalışırken" zarf fiil, "duyduklarımı" sıfat fiil ekini almıştır, "çırpınırdı" fiili geniş zamanın hikâyesiyle çekimlenmiş türemiş bir fiildir. Ancak şiirde edilgen fiile yer verilmemiştir.

Cevap E

17. Verilen cümlede iki yüklem bağlaçla bağlanmıştır ("demekti" ve "gürünürdü") Bu yüklemlerden biri isim fiil eki "-mek/-mak" almıştır (demekti). İsim tamlaması özne görevinde kullanılmıştır (ayın nuru). Birleşik çekimli fiile yer verilmiştir (görünürdü). Ancak cümlede yansımadan türemiş bir sözcük kullanılmamıştır.

Cevap B

18. Verilen şiirde öznesi iyelik öbeği olan bir cümle kullanılmıştır (Senin de dükkanın öyle kokar işte). Öznesi sıfat tamlaması olan bir isim cümlesine yer verilmiştir (Bu teller onun telleri). Birleşik zamanlı fiiller yer almaktadır (olacaktı, yaşasaydı). Yüklemi iyelik öbeği olan bir cümle kullanılmıştır (Bu duvak onun duvağı). Ancak şiirde ara söz yoktur.

Ö Y

Cevap E

19. I. cümlede "vardır" ve "getirir" yüklemleri bağlaçla bağlandığından cümle bağlıdır. II. cümlede "yaşayamaz" fiili yeterlilik fiilinin olumsuzudur (yaşayabilir). III. cümlede "çekilebilir" yeterlilik fiilidir ve "hayal dünyamızdır" yüklemi de isim olduğundan cümle isim cümlesidir. IV. cümlenin yüklemi olan "başlamaz", baş isminden türemiş fiildir. Ancak V. cümlede geçişli herhangi bir fiil kullanılmamıştır.

Cevap E

20. Ara cümle, ünlem ve bağlaçlar cümle dışı unsurdur. Buna göre A seçeneğinde "bundan eminim", E seçeneğinde "geçen yıl ne yazık ki katılamamıştım" ara cümledir. B seçeneğinde "ne var ki" bağlaç, C seçeneğinde "haydi arkadaşlar" ünlemdir. Bunlar cümle dışı unsurdur.

Cevap D

TEST 2

1. Bir polis arabasının yanından geçip tel örgünün bir kısmını yırtarken metalin metale sürtünme sesini hayal meyal duydu. Ateş açıldı, cam patladı. Araba bir an iki tekerleğinin üzerinde kaldıktan sonra düzelip gecenin karanlığına doğru hızla ilerledi.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Birleşik cümlelere yer verilmiştir.

B) Bağımsız sıralı cümle kullanılmıştır.

C) Yansımadan türemiş bir fiil kullanılmıştır.

D) Fillerden biri edilgen çatılıdır.

E) Türemiş yapılı yüklemler vardır.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik çekimli, türemiş bir fiil kullanılmıştır?

A) Buraya gelip burada en az iki ay kalan herkesin gözü açılıyordu.

B) İşe yeni aldığı dul kadına sildirmişti evin tüm camlarını.

C) Söylenenlere kulak asmayan genç adamı görevliler dışarı çıkardılar.

D) Ender, onun bakışlarından her şeyin rahatlıkla anlaşılabileceğini fark etmişti.

E) Cılız, giysileri yırtık, pislikten kararmış adam etrafına meydan okuyordu.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden çok geçişli fiil kullanılmıştır?

A) Adam tekrar sustu ve karşısındakine bakarak bir şeye karşılık olarak başını salladı.

B) İddiaya girerim, müthiş hukuki becerilerimle seni, suçlunun sen olduğuna ikna edebilirim.

C) Yakalanmamak için adli tıp tekniklerini incelemiş, son olarak en kötü olasılığın gerçekleşmesi durumunda yararlanacağı bir kaçış planı hazırlamıştı.

D) Sanırım bir ya da iki gün sonra irtibat kurabilmiştik, sonra uçağa atlayıp buraya geldi.

E) Yaşlı adam önce koridora sonra da ortağının ne yaptığını görmek için pencereden odaya baktı.

4.

Beklenmedik bir anda terk edilmişsindir bütün sevdiklerince
Suçlamak istemesen de hiç kimseyi üzünçle yanmakta yüzün
Adını bile koyamadığın bir boğunç dolmakta şimdi yüreğine
Ve usulca ağmaktadır gözlerinin peteğine ağulu bir hüzün

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

A) Kurallı birleşik fiil, sıfat fiil ekini alarak sıfat görevinde kullanılmıştır.

B) Fiilimsinin üç türü de örneklenmiştir.

C) Birleşik çekimli fiiller kullanılmıştır.

D) Edilgen çatılı fiillere yer verilmiştir.

E) Dizelerin tümünde yüklem isim fiildir.

5. Uzun pardösü giymiş genç bir adam, yolun karşı tarafındaki iş merkezlerinden birine gözünü dikerek kendi kendine söylendi.

Bu cümlenin öge dizilişi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Nesne - zarf tümleci - dolaylı tümleç - yüklem

B) Özne - dolaylı tümleç - zarf tümleci - zarf tümleci - yüklem

C) Nesne - zarf tümleci - zarf tümleci - yüklem

D) Özne - zarf tümleci - dolaylı tümleç - yüklem

E) Özne - zarf tümleci - zarf tümleci - yüklem

6. Aşağıdakilerden hangisi nesnesi ortak bağımlı sıralı cümledir?

A) Duruşmaya ara verildiğinde devam edemeyecek kadar hastaydı, hâkim de mahkemeyi o günlük tatil etti.

B) Aşağı yukarı bir hafta sonra bir gece beni evden aradı, eski evimizde benimle buluşmak istedi.

C) Dışarısı hâlâ kapkaranlıktı; sert, tenini ısıtan rüzgâr uyanık kalmasına yardımcı oluyordu.

D) Masada duran mavi kapaklı kitabı heyecanla eline aldı, hızlıca çantasının ön gözüne yerleştirdi.

E) Tam havuzun ortasında mümkün olduğu kadar çok enerji toplar, sonra dalıp ilerlemeye devam ederdi.

7. Aşağıdakilerin hangisinde soru farklı bir ögeyi buldurmaya yöneliktir?

A) Sürekli aynı şeyi tekrarlıyordu: Bu neden bizim başımıza geldi?

B) Kader miydi seni bana adım adım yaklaştıran güç?

C) Sürekli yerinde oturarak mı başarıya ulaşacaksın?

D) Hey! Güzel kız ne ağlayıp duruyorsun bu kaldırımda?

E) Onca yolu, bu kadar kısa bir sürede nasıl geldin?

8.

I. Kendi kendine hırslı bir insan olduğunu söyledi ama arkadaşlarına başarıdan daha fazla önem verdiğini düşündü.

II. Pencerenin altındaki küçük, kırık rafı ise bir satranç takımı süslüyordu.

III. Babasının sorunlarının kendi hatası olmadığına, hayatına devam etme zamanının geldiğine karar verdi.

IV. Yaşlı adam, desteyi yavaşça karıştırdıktan sonra birini alıp diğerlerini masanın üzerine koydu.

V. Genç avukat, Ali'nin masanın karşısındaki koltuğa kendini atıverdi.

Yukarıdaki numaralanmış cümleler yapısına göre eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. (I) Ne kadar başka bakarsak bakalım aynı dünyaya bakıyoruz. (II) Bundan dolayı bir şekilde bir ortak noktada buluşmamız mümkün. (III) Her insanın korkuları olur ve içinde kimseye söyleyemediği şartlandırılmışlıkları vardır. (IV) İnsan zaten kimseye yenilmez eğer kendine yenilmezse. (V) Yapmam dediklerini yaptığında sen, sen olmaktan çıkıyorsun.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I. cümlede, etken-geçişsiz bir fiil kullanılmıştır.

B) II. cümlede, çatı özelliği aranmaz.

C) III. cümle, bağımlı sıralı cümledir.

D) IV. cümlede, geniş zamanın şartı kullanılmıştır.

E) V. cümle, girişik birleşik cümledir.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçişsiz fiil çatı eki alarak geçişli olmuştur?

A) Son sözleri bu olaydan sonra beni epey düşündürdü.

B) Yeni aldığı kırmızı arabayı, tam evimizin önünde durdurdu.

C) Çevik oyuncu, epey koştuktan sonra topu kalecinin üzerinden aşırdı.

D) Köşede duran, küçük, utangaç kıza şarkının tümünü söyletti.

E) Yeni gelen müdür, kısa sürede kendini öğrencilere sevdirdi.

11.

O gece sen gidiyordun
Bir aşk daha bitiyordu
Buz gibiydi ellerin
Ayakların titriyordu

Bu dörtlükte aşağıdakilerden hangisine yer <u>verilmemiştir</u>?

A) Birleşik çekimli fiil

B) Basit fiil

C) Basit cümle

D) Sıralı cümle

E) Devrik cümle

12. Birileri bizi izliyordu. Bunun önemli bir şey olup olmadığından emin değilim. Ertesi gün ortağımla toplantım vardı. Bunu ona sorabilirdim. Parayı saymayı bitirdik. İki yüz elli bin liraydı. O hafta sonu neredeyse yarım milyon kazanmıştık.

Bu parçada kaç birleşik zamanlı fiil kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

13. Fiilimsiler, olumsuzluk eki "-mA" alabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uymayan bir fiilimsi kullanılmıştır?

A) Yaşanan onca olaydan sonra hâlâ bize gelebiliyordu.

B) Hayat kısa, sevdiklerinize daha çok zaman ayırın.

C) Bütün paraları alıp ortadan kaybolması olacak gibi değildi.

D) Mahallede koşuşan çocukları gördükçe içi huzurla dolardı.

E) Zavallı adam yıllarca durmaksızın çalıştı.

14. Bazı sıfat fiiller, iyelik veya hâl ekleri aldıkları hâlde adlaşmayabilir.

Aşağıdakilerden hangisinde bu açıklamaya uygun bir kullanım vardır?

A) Çok iyi bildiğim hiçbir konudan sınavda soru çıkmadı.

B) Koşar adım dışarı çıkan yaşlı adam, beni epey korkuttu.

C) Bu iş yeri için yaptıklarımızı asla anlatıp canınızı sıkmayacağım.

D) Şimdiye kadar her meseleyi bu işbilmeze sordun.

E) Yaptıklarının hesabın er ya da geç vereceksin.

15. Aşağıdakilerin hangisinde ek eylem alan yüklem türemiş yapılı değildir?

A) Dün izlediğimiz filmde oynayan sarışın adam, ünlü bir oyuncuymuş.

B) Bizi hayatta tutan, hayata bağlayan tek şey sevmektir.

C) Duyduğu bu kötü sözlerden dolayı oldukça huzursuzdu.

D) Küçük çocuğun konuşanları dinlediğini fark edince çocuğu dışarı çıkmalarını istemişti.

E) Kendi gömleklerini her sabah kalkıp kendisi ütülerdi.

16. (I) Fuzûli, tomarlardan bir yenisini açtığında yere saçılan çörekotları ve lotus yapraklarına bakakaldı. (II) Odasına güzel bir koku yayılmıştı. (III) Nil kıyılarında biten lotus esanslarıyla her gün bedenini ovan En-lil'in kokusu gibiydi bu. (IV) Çörekotlarını birer birer toplarken parmaklarının ucuna dolanan bir şeyi fark etti. (IV) Bu Hıta ülkesinin miskleri kadar kara üç tel saç idi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümle, içerisinde fiilimsi bulunan bağlı cümledir.

B) II. cümle, tek yüklemli basit bir cümledir.

C) III. cümle, isim cümlesidir.

D) IV. cümle, bileşiktir.

E) V. cümle, basit bir isim cümlesidir.

17.

Handan hamamdan geçtik
Gün ışığında hissemize razıydık
Saadetanden geçtik
Ümidine razıydık
Hiçbirini bulamadık
Kendimize hüzünler icat ettik
Avunamadık
Yoksa biz
Bu dünyadan değil miydik

Şiirde aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

A) Kurallı birleşik fiil

B) Yardımcı fiille kurulmuş birleşik fiil

C) Ek fiilin olumsuzu

D) Birleşik zamanlı fiil

E) Çekimli fiil

18. Aşağıdakilerin hangisinde yanıt özne de yüklem de değildir?

A) Dünkü kargaşada Ahmet'in kitabı mı kaybolmuş?

B) Adana'ya özgü yemekler arasında hangileri var?

C) Size dün gelen Ahmet miydi?

D) Gönderdiğimiz evraklar size ulaştı mı?

E) Ona doğum gününde ne aldılar?

19. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yan cümle farklı bir ögedir?

A) Koynunda beni sakladığından hiç bahsetmedi ona.

B) Bu sefer yaya giden bir Kalenderî abdalı idi.

C) Nihayet günün sonunda uzak bir bahçe içine kurulmuş tekkede uykuya daldı.

D) Ertesi gün huzuruna çıktığı dedeye başındaki belaları anlattı.

E) Vatanım sayılan Dicle'den birkaç gün sonra ayrıldım.

20. (I) Öğleye doğru artık biraz daha kendilerini güçlü hissediyorlardı. (II) Gökçe'nin yarasındaki kanama da durmuştu. (III) Hazine sandıklarından birini açtılar. (IV) Birer murassa hançer ile üçer zümrüt alıp yeniden kilitlediler ve açıkta kalan hazine sandıkları kürüdükleri kar ile örttüler. (V) Ayakta kalan dört attan ikisini eyerdiler.

Numaralandırılmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümlenin yüklemi birleşik çekimli birleşik bir fiildir.

B) II. cümle basit bir cümledir.

C) III. cümlenin yüklemi basit çekimli basit bir fiildir.

D) IV. cümle bağımlı sıralı cümledir.

E) V. cümle içinde fiilimsi bulunan bir fiil cümlesidir.

ÇÖZÜMLER

1. Verilen parçanın birinci cümlesinde "geçip", "sürtünme", son cümlesindeyse "düzelip", "kaldıktan" sözcükleri fiilimsidir, dolayısıyla bu cümleler birleşiktir. "Ateş açıldı, cam patladı" cümlesinde iki yüklem virgülle bağlanmıştır ve bunlar arasında ortak öge yoktur. Dolayısıyla bu cümle bağımsız sıralı bir cümledir. Ayrıca bu cümlenin ikinci yüklemi "pat" yansıma sözcüğünden türemiş bir fiildir, "açıldı" yüklemi de aç- eyleminden türemiştir. Ancak bu parçada edilgen çatılı bir fiil yoktur.

Cevap D

2. B seçeneğinde "sildirilmişti" sözcüğü, "sil" eylemine -dir yapım eki getirilerek türemiş yapılı hâle getirilmiştir. Aynı zamanda duyulan geçmiş zaman "-mış" eki üzerine ek fiilin hikâyesi getirildiğinden sözcük birleşik çekimlidir.

Cevap B

3. C seçeneğinde "incelenmiş" fiili "adli tıp tekniklerini" söz grubunu; "hazırlamıştı" fiili ise "yararlanacağı bir kaçış planı" söz grubunu nesne olarak aldığından bu iki fiil de geçişlidir.

Cevap C

4. Verilen şiirin üçüncü dizesinde "koyamadığın" (koyabildiğin) yeterlilik kurallı birleşik fiili "-dık" sıfat fiilini almış ve sıfat görevinde kullanılmıştır.

Cevap A

5. Verilen cümlenin öge sırası özne, zarf tümleci, zarf tümleci, yüklem şeklindedir: Uzun pardösü giymiş genç bir adam/ yolun karşı tarafındaki iş merkezlerinden birine gözünü dikerek/ kendi kendine/ söylendi.

Cevap E

6. D seçeneğinde "aldı" ve "yerleştirdi" yüklemleri virgülle bağlanmıştır ve bu iki yüklem için "masada duran mavi kapaklı kitabı" nesnesi ortaktır. Dolayısıyla D seçeneğindeki cümle, nesnesi ortak bağımlı sıralı cümledir.

Cevap D

7. A seçeneğinde "neden", D seçeneğinde "niçin" anlamında kullanılan "ne" sözcüğü E seçeneğinde "nasıl" soru sözcüğü zarf tümlecini buldurmaya yöneliktir. "mı/mi" soru ekiyle kurulan cümlelerdeyse soru eki hangi ögeden önce geldiyse soru o ögeyi buldurmaya yöneliktir. Dolayısıyla C seçeneğinde de soru zarf tümlecini buldurmaya yöneliktir. Ancak B seçeneğinde soru yüklemi buldurmaya yöneliktir.

Cevap B

8. II ve V. cümleler tek bir yargıdan oluştuğundan bu cümleler yapıca basittir. III ve IV. cümleler ise içlerinde fiilimsi barındırdığından yapıca birleşiktir. Ancak A seçeneğinde iki yüklem birbirine "ama" bağlacıyla bağlandığından cümle bağlıdır.

Cevap A

9. I. cümlede "bakıyoruz" yükleminde bakma işini yapan gizli öznedir (biz), dolayısıyla fiil etkendir ve nesne alamadığı için geçişsizdir. II. cümlenin yüklemi isim olduğu için cümlede çatı özelliği aranmaz. IV. cümlede "yenilmezse" sözcüğü geniş zamanın şartını almış birleşik zamanlı bir fiildir. V. cümlede "dedikleri", "yaptığında" gibi fiilimsiler cümleyi birleşik yapmıştır. Ancak III. cümle sıralı değil, bağlıdır.

Cevap C

10. B seçeneğinde verilen cümlede "dur-" geçişsiz eylemi, "-dur" çatı ekini alarak geçişli olmuştur.

Cevap B

11. Verilen dörtlükte "gidiyordun", "bitiyordu" ve "titriyordu" sözcükleri şimdiki zamanın hikâyesiyle çekimlenmiş birleşik fiillerdir, aynı zamanda yapım eki almayan bu sözcükler basit fiildir. Dörtlüklerde geçen cümlelerin hepsi tek bir yargıdan oluşan basit cümledir. Dörtlüğün üçüncü dizesinde ise yüklem sonda olmadığından cümle devriktir. Ancak dörtlükte sıralı cümle yoktur.

Cevap D

12. Verilen parçada "izliyordu", "sorabilirdim", "kazanmıştık" fiilleri zaman ekinden sonra ek fiil kullanıldığı için bu sözcükler birleşik zamanlı fiillerdir.

Cevap C

13. A seçeneğinde "yaşanan" (yaşanmayan), B seçeneğinde "sevdiklerinize" (sevmediklerinize), C seçeneğinde "alıp" (almayıp), "kaybolması" (kaybolmaması), D seçeneğinde "koşuşan" (koşuşmayan) fiilimsi ekini alan sözcükler olumsuz yapılırken E seçeneğindeki "durmaksızın" sözcüğü fiilimsi ekini almış olmasına rağmen olumsuzluk eki alamaz.

Cevap E

14. A seçeneğinde "bildiğim" fiili -dık/-dik sıfat fiilinin ardından -im I. tekil iyelik ekini almasına rağmen "konu" ismini nitelemiş, adlaşmamıştır.

Cevap A

15. A seçeneğinde "oyun" ismine -cı/ -ci yapım eki, ardından ek fiilin duyulan geçmiş zaman -mış eki gelmiştir. B seçeneğinde "sev-" fiili -mek/ -mak isim fiili eki alarak türemiş, ardından ek fiilin geniş zamanı -dır/ -dir ekini almıştır. C seçeneğinde "huzur" ismi, -sız/ -siz yapım ekini, daha sonra da ek fiilin görülen geçmiş zaman -dı/ -di ekini almıştır. E seçeneğinde "ütü" ismi -le/ -la yapım ekini aldıktan sonra ek fiilin görülen geçmiş zaman eki -dı/ -di'yi almıştır. Ancak D seçeneğinde ek fiil almış bir sözcük, "istemişti" basit yapılıdır.

Cevap D

16. II. cümle tek yüklemli basit bir cümledir (yayılmıştı). III. cümle isim cümlesidir. IV. cümle içinde fiilimsi bulunduğundan (toparlarken) birleşik cümledir. V. cümle tek yüklemli bir isim cümlesidir (Hıta ülkesinin miskleri kadar kara üç tel saç idi). Ancak I. cümle bağlı değil, birleşik cümledir, bağlaç iki yüklemi bağlamamıştır.

Cevap A

17. Şiirde geçen "avunamadık, bulamadık (avunabildik, bulabildik)" kurallı birleşik eylemi "icat ettik" yardımcı eylemle kurulmuş birleşik eylem "değil" ek fiilin olumsuzu, "geçtik" çekimli fiildir. Ancak şiirde birleşik zamanlı fiile yer verilmiştir.

Cevap D

18. A ve B seçeneklerinde soru özneyi buldurmaya, C ve D seçenekleride soru yüklemi buldurmaya yöneliktir. E seçeneğinde ise soru belirtisiz nesneyi buldurmaya yöneliktir.

Cevap E

19. A (koynunda beni sakladığından), C (uzak bir bahçe içine kurulmuş tekkede), D (huzuruna çıktığı dedeye), E (vatanım sayılan Dicle'den) seçeneklerinde yan cümle dolaylı tümleç görevindedir. B seçeneğinde ise (yaya giden bir Kalenderî abdalı idi) yan cümle yüklemin içinde kalmıştır.

Cevap B

20. I. cümlenin yüklemi "his" ve "et-" sözcüklerinin birleşmesinden oluşmuş birleşik fiildir ve şimdiki zamanın hikâyesiyle çekimlenmiştir. II. cümle tek yüklemli basit bir cümledir. III. cümlenin yüklemi geçmiş zamanla çekimlenmiş basit bir fiildir. V. cümle -an (kalan) sıfat fiilini almış bir fiil (eyerle-) cümlesidir. Ancak IV. cümle bağımlı sıralı değil bağımlı bağlı (iki yüklem bağlaçla bağlanmıştır) cümledir.

Cevap D

TEST 3

1. Türkçede aynı ünsüzler ekleme ve birleşme dışında yan yana bulunmaz, bu yüzden Arapçadaki "attar" kelimesi dilimizde "aktar" şekline, "muşamma" kelimesi "muşamba" şekline dönüşmüştür.

Bu parçada sözü edilen ses olayı aşağıdakilerdne hangisidir?

A) Sızıcılaşma
B) Benzeşme
C) Aykırılaşma
D) Göçüşme
E) Dudaksıllaşma

2. Türkçede ünsüzler çeşitli özelliklerine göre sınıflandırılır. Seslerin boğumlanma noktası da sınıflamada kullanılan ölçütlerden biridir.

Bu açıklamaya göre;

"Ve kaybetmek (I) daha (II) güç (III) bulamamaktan seni (IV), ey yüzüne sürgün olduğum (V) kadın!"

cümlesinde, numaralandırılmış kelimelerden hangisindeki ünsüzlerin tamamının boğumlanma noktası aynıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

I. -rAk
II. -AcAk
III. -I / -U
IV. -rA
V. -cI / -cU

Yukarıdaki numaralandırılmış eklerden hangisi eklendiği kelimeye "üstünlük ve karşılaştırma" **anlamı katar?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. İlk hafta bayram çocuğu gibi, üniformalarını giymiş geldi. Artık aynalarda, pencere camlarında, belli etmeden hep kendini seyrediyor.

Bu parçadaki altı çizili kelimelerin türleri aşağıdakilerin hangisinde doğru sırasıyla verilmiştir?

A) Sıfat - edat - zarf - zarf
B) İsim - edat - zarf - zamir
C) Zarf - bağlaç - zarf - zamir
D) İsim - bağlaç - zarf - edat
E) İsim - edat - edat - zamir

5. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin yüklemi çatı bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) Polis, güvenlik gerekçesiyle tüm çantaları açtırmış.
B) Dün aldığım kitaplığı bir türlü kurduramadım.
C) Bu parka dikilen bu yapay ağaçları derhâl söktürün.
D) Eşyaları çok ağır olduğu için asansör olmadan çıkaramamıştı.
E) Eğer birini bulursam bahçedeki zararlı otları yolduracağım.

6.

I. O ciddi, ağırbaşlı emekli memur dahi kendini tutamadı.
II. Kaymakamlık binasının önünde flamalarını kapatmış iki araç vardı.
III. Bu alaycı ifade ile bakan, buram buram ihtiras kokan gözleri hatırlıyordum.
IV. Yabancı dil öğrenmedeki yeteneğine hepimiz hayrandık.
V. Ona anlatacağım hikâyeye nereden başlayacağımı bir türlü kestiremiyordum.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerden hangi ikisi öge sıralaması yönünden aynıdır?

A) I ve IV B) II ve III C) II ve IV D) III ve IV E) IV ve V

7. Hiçbir şey umrumda değil diyorum
Aşktan ve umuttan başka
Bir anda üç kadeh ve üç yeni şarkı
Belleğimde tüylü tüylü geyikli gece duruyor

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünsüz sertleşmesi
B) Ünsüz türemesi
C) Ünlü düşmesi
D) Ünlü daralması
E) Ünsüz değişimi

8. Türkçede iyelik grupları, iki isim unsurundan meydana gelir. Bunların bazıları tamlayan unsura "-In/-Un" ilgi eki getirilerek yapılır.

Aşağıdakilerin hangisinde bunun dışında bir ekle kurulmuş iyelik grubu vardır?

A) Uzun bir meslek ve bilim hayatının ürünü olan bu eser, herkese faydalı olacaktır.
B) Pek çok üniversitenin eğitim yatırımı, çağın gerisinde kalıyor.
C) Okumak, kelimelerin şifrelerinin çözülmesi, bunların yarattığı anlamın kavranmasıdır.
D) Tüm çabası bizim geleceğimizi sağlam temeller üzerine oturtmak içindi.
E) Bu saate kadar onun sözüne göre hareket etmiş fakat bir sonuca ulaşamamıştık.

9. Sigara dumanıyla boğulmuş küçücük bir yerdi pastane, ancak beş altı masa sığmış. Saçları oksijenle boyalı, geçkin bir garson kadın ortalıkta dolaşıyor. Birkaç genç dipteki masaya oturmuş, yoğun bir tartışmayı sürdürüyor.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Ek fiil
B) Sıfat-fiil
C) Oldurgan fiil
D) Çekimli fiil
E) Dönüşlü fiil

10. Türkçede zarf-fiiller, fiil tabanlarına belirli bazı eklerin getirilmesiyle yapılır ve bu ekleri alan kelimeler cümlede zarf görevinde kullanılır.

Aşağıdakilerin hangisinde buna uymayan bir durum vardır?

A) Sabah uyandığında, gökyüzü ona keyifli bir yaz gibi göründü.
B) Onu uyandırmamak için büyük dikkat harcayarak yataktan süzüldü.
C) Adama seslendi; fakat ondan bir ses alamayınca biraz ürktü.
D) Böyle anlarda, olur olmaz işlere burnunu soktuğu için kendine kızardı.
E) Annesine bir an evvel kavuşmak için bütün yolu koşarcasına yürümüştü.

11. "Bunlardan birisi bana aitse bir diğeri de aileme aitti." **cümlesindeki altı çizili kelimede görülen yapı özelliği aşağıdakilerin hangisindeki altı çizili kelimede vardır?**

A) Dünden beri kardeşinin elbisesi için çaba harcıyordu.
B) Herkes aynı sonucu bekliyordu adeta!
C) Salonda bekleyenlerin kimisi memnuniyetsiz bir ifadeyle bakınıyor.
D) Pek çok eserin çevirisi Tanzimat Dönemi'nde yapılmıştır.
E) Dinlediğimiz şarkı pek çok yorumcu tarafından okunmuştu.

12.

I. Güz ortalığa bıraktığı ufak tefek kokularını da toplayarak yavaşça çekildi.
II. Elli yaşlarında görünen yüzünün çizgileri yorgun bir adam giriverdi içeriye.
III. Adam bu kadar konuşma arasında bir şaka yapma fırsatı bulunca muzipçe gülümsedi.
IV. On beş yirmi gün sonra bir gün ince, sert, buzul bir kar yağdı.
V. Bütün bir gece gelişmeyen ahbaplığımız sabahki olaydan sonra ilerledi.

Yukarıdaki cümlelerden hangi ikisi ögelerinin dizilişi bakımından özdeştir?

A) I ve III B) I ve V C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

13. Duman beni boğmasa kör etmese
Gözlerim kör olmasa ölmesem
Seni görsem suçlu gözlerini görsem
Yangın gecesinde kaybolduğunu
Bir bıçak gibi savrulduğunu
Başıma taş yağmasa düşmesem
Gemiler ateş almasa gitmese
İstanbul yanmasa sen diye
Ben kendi kendimi yakacaktım

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünlü daralması
B) Ünsüz benzeşmesi
C) Ünsüz türemesi
D) Ünsüz yumuşaması
E) Ünlü düşmesi

14.

I. İyelik ekleri
II. Hâl ekleri
III. Ek fiiller
IV. Bildirme kipleri
V. Şahıs ekleri

Yukarıdakilerden hangisi hem isimlere hem fiillere eklenebilen çekim eklerindendir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Aşağıdakilerin hangisinde isteklenme birleşik fiili vardır?

A) Ne olur bu tuhaf yeri bir an evvel terk etsek.
B) Onu derhâl çantana atıver!
C) Yine de hiçbirimiz onun adına karar vermemeliyiz.
D) Çocukların neşesini görünce çıkıp kartopu oynayasım geldi.
E) Yaşlı adamı o hâlde görünce donakaldık adeta!

16. Meczup, öteden beri eğlencesiz ve neşesiz Anadolu'nun hazin bir şenliğidir. Kasabalar, hele büyükleri, onun barınmasına köyden daha elverişlidir. Halk bu biçarelere bir nevi kutsiyet atfeder.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Edat öbeği
B) Bağlama öbeği
C) İyelik öbeği
D) Birleşik fiil öbeği
E) Sayı öbeği

17. Mustafa Kemal Paşa, oturduğu koltuktan güçlükle kalkmaya çalıştı çünkü kaburga kemikleri hâlâ ağrılar içindeydi. Ona doğru, kalbimde mutlak bir hürmetle gittim. O, mütevazı odada bütün gençliğin "Bu millet yaşasın" diye ölmeyi göze alan kararını temsil ediyordu. Ne saray, ne şöhret, ne herhangi bir kudret onun bu odadaki büyüklüğüne yaklaşabilirdi.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Yüklemi isim olan cümle
B) İşaret zamiri
C) Belgisizlik sıfatı
D) Bağlaç
E) Çekimli fiil

ÇÖZÜMLER

1. "attar > aktar, muşamma > muşamba" kelimelerinde görülen ses olayına aykırılaşma denir. Dilimizde, aynı ünsüzler ekleme ve birleşme dışında yan yana bulunmaz bu yüzden seslerde bir aykırılaşma eğilimi görülür.

Cevap C

2. Türkçede ünsüzler "boğumlanma noktalarına göre, boğumlanma tarzlarına göre, ton alıp almamalarına göre" sınıflandırılır. Boğumlanma noktalarına göre ünsüzler ise

- Çift dudak ünsüzleri → b, m, p
- Diş-dudak ünsüzleri → f, v
- Dil ucu-diş ünsüzleri → d, n, s, t, z
- Diş eti-damak ünsüzleri → c, ç, j, ş
- Damak ünsüzleri → g, ğ, k, l, r, y

şeklinde gruplanır. Buna göre, verilen cümlede numaralanmış "seni" kelimesi boğumlanma noktasına göre aynı olan ünsüzleri içerir.

Cevap D

3. Eski Türkçede aktif olarak kullanılan "-rAk" eki günümüz Türkiye Türkçesinde, sınırlı sayıda kelimede görülür. Bu ek, eklendiği kelimeye "üstünlük ve karşılaştırma" anlamı katar: küçük - rek > küçürek, ufak - rak > ufarak vb.

Cevap A

4. Verilen parçada geçen altı çizili kelimelerden "bayram" isimdir, "gibi" edattır, "hep" zarftır, "kendini" dönüşlülük zamiridir.

Cevap B

5. Verillen cümlelerin yüklemlerini çatı bakımından incelersek:

açtırmış → gerçek öznesi belli olduğu için etkendir, nesnesine göre ise ettirgendir.

kurduramadım → gerçek öznesi belli olduğu için etkendir, nesnesine göre ise ettirgendir.

söktürün → gerçek öznesi belli olduğu için etkendir, nesnesine göre ise ettirgendir.

yolduracağım → gerçek öznesi belli olduğu için etkendir, nesnesine göre ise ettirgendir.

çıkaramamıştı → gerçek öznesi belli olduğu için etkendir, nesnesine göre ise oldurgan fiildir çünkü "çık-" fiili geçişsizken, aldığı "-ar" ekiyle geçişli hâle gelmiştir.

Cevap D

6. Verilen cümleler ögelerine aşağıdaki gibi ayrılır:

I. O ciddi, ağırbaşlı emekli memur (Özne) dahi kendini tutamadı. (Yüklem)

II. Kaymakamlık binasının önünde (D. T.) flamalarını kapatmış iki araç (Özne) vardı. (Yüklem)

III. Bu alaycı ifade ile bakan, buram buram ihtiras kokan gözleri (Nesne) hatırlıyordum. (Yüklem)

IV. Yabancı dil öğrenmedeki yeteneğine (D. T.) hepimiz (Özne) hayrandık. (Yüklem)

V. Ona anlatacağım hikâyeye nereden başlayacağımı (Nesne) bir türlü (Z. T.) kestiremiyordum. (Yüklem)

Cevap C

7. Verilen dizelerde geçen "aşktan, umuttan" kelimelerinde ünsüz sertleşmesi, "umrumda (<umur-um)" kelimesinde ünlü düşmesi, "diyorum (<de-yor)" kelimesinde ünlü daralması, "belleğimde (<bellek-im-de)" kelimesinde ünsüz değişimi (yumuşama) vardır. Dizelerde, ünsüz türemesi olan bir kelime yoktur.

Cevap B

8. Türkçede iyelik grupları, iki isim unsurundan meydana gelir. Bunların bazıları tamlayan unsura "-In/-Un" ilgi eki getirilerek yapılır.

A'da "bilim hayatının ürünü", B'de "üniversitenin eğitim yatırımı, çağın gerisinde", C'de "kelimelerin şifrelerinin çözülmesi, bunların yarattığı", E'de "onun sözüne" iyelik grupları "-In/-Un" ekleriyle kurulmuştur. D'deki "bizim geleceğimizi" grubu ise "-im" ekiyle kurulmuştur.

Cevap D

9. Verilen parçada geçen "yerdi (<yer idi)" ek fiil almış isimdir, "**boğulmuş** küçücük bir yerdi" sıfat-fiildir, "sürdürüyor" oldurgan fiildir, "sığmış, dolaşıyor, oturmuş, sürdürüyor" fiilleri kip ve kişi eki almıştır yani çekimli fiildir. Parçada dönüşlü fiil yoktur.

Cevap E

10. Zarf-fiiller, fiillere"-ıp, -ınca, -erek, -ken, -madan, -meksizin, -dı, -r... -mez, -a... -a, -casına, -dıkça, -dığında" ekleri getirilerek yapılır ve bunlar cümlede zarf olarak kullanılır. D seçeneğindeki "olur olmaz" kelimesi ise zarf değil "işlere" kelimesinin sıfatı olmuştur.

Cevap D

11. Verilen cümledeki altı çizili kelimede ek yığılması vardır, çünkü "bir" kelimesi aynı türden iki eki (iyelik eki) üst üste almıştır. C seçeneğinde geçen "kimisi" kelimesinde de ek yığılması vardır.

Cevap C

12. Verilen cümlelerin ögelere ayrılışı şöyledir:

I. Güz ortalığa bıraktığı ufak tefek kokularını da toplayarak yavaşça çekildi.
Ö. Z.T. Z.T. Y.

II. Elli yaşlarında görünen yüzünün çizgileri yorgun bir adam giriverdi içeriye.
Ö. Y. D.T.

III. Adam bu kadar konuşma arasında bir şaka yapma fırsatı bulunca muzipçe gülümsedi.
Ö. Z.T. Z.T. Y.

IV. On beş yirmi gün sonra bir gün ince, sert, buzul bir kar yağdı.
Z.T. Ö. Y.

V. Bütün bir gece gelişmeyen ahbaplığımız sabahki olaydan sonra ilerledi.
Ö. Z.T. Y.

Buna göre I. ve III. cümlelerin öge dizilişi özdeştir.

Cevap A

13. Verilen dizelerde geçen "diye (<de-y-e)" ünlü daralmasıdır, "yakacaktım" ünsüz benzeşmesidir, "kaybolduğunu (<kayıp ol-duk-un-u)" ünlü düşmesi ve ünsüz yumuşamasıdır. Dizelerde, ünsüz türemesi olmuş bir kelime yoktur.

Cevap C

14. İyelik ve hâl ekleri sadece isimlere eklenir. Bildirme kipleri ve şahıs ekleri sadece fiillere eklenir. Ek fiiller ise hem isimlere hem de fiillere eklenebilir: geçiyor**muş** (fiile eklenmiş), uzak**mış** (isme eklenmiş).

Cevap C

15. İsteklenme fiili, fiil tabanına "+ası gel(mek)" fiili getirilerek yapılan özel birleşik fiildir. D seçeneğindeki cümlenin yüklemi "oynayasım geldi" isteklenme birleşik fiildir.

Cevap D

16. Edat öbekleri edatların oluşturduğu gruplardır: "öteden beri". Bağlama öbekleri bağlaçlardan oluşur: "eğlencesiz ve neşesiz". İyelik öbekleri isim tamlamalarıdır: "Anadolu'nun hazin şenliği, onun barınmasına". Birleşik fiil öbekleri, birleşik fiillerden oluşur: "atfeder". Sayı öbekleri sayılarla kurulur, parçada bunun örneği yoktur.

Cevap E

17. Parçada geçen "ağrılar içindeydi" isimden oluşmuş bir yüklemdir, "bir (hürmetle), bütün (gençliğin), herhangi bir (kudret)" belgisizlik sıfatıdır, "çünkü, ne ... ne" bağlaçtır, "gittim, temsil ediyordu, yaklaşabilirdi" çekimli fiildir. Parçada işaret zamiri yoktur.

Cevap B

TEST 4

1. Aşağıdakilerin hangisinde yan cümle diğerlerinden farklı görevdedir?

A) Onu öyle kabul etmek gerçekten yürek ister.

B) Olaylara böyle yüzeysel bakmayı kendime asla yakıştıramam.

C) Bütün apartmanı sokağa döken gürültü çatıdan geliyordu.

D) Daha çocukluklarından başlamış bu dostluk hiçbir zaman yok olmadı.

E) Hayata başka açılardan bakmak, pek çoğumuzun hayaliydi.

2. Söz dediğin yaş deridir, nereye çekersen oraya gider.
I II III IV V

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerden hangisindeki ünsüzlerin tamamı boğumlanma noktası bakımından aynı grupta yer almaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Sonra saçların, omuzların Elagözlüm
-Sana Elagözlüm diyeceğim ömrümce-
Koyu da olsa rengi gözlerinin
Sen gittin hatıralar perişan etti
Gel, eski günlerin içinden
Benim kuru kirpiklerime bir yağmur gibi dökül

Bu dizelerde aşağıda verilenlerden hangisinin örneği yoktur?

A) Çekimli fiil

B) Durum zarfı

C) Sıfat-fiil

D) Yardımcı fiil

E) Edat öbeği

4. Topuklarını vurarak kadını saygı ile selamladıktan sonra, ağır ve vakur adımlarla sessiz gecenin içinde uzaklaştı.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Bağlaç

B) Birden çok çekim eki almış sözcük

C) Zaman zarfı

D) Belgisiz zamiri

E) Niteleme sıfatı

5. Belirtisiz ad tamlamalarının başına gelen sıfatlar, tamlamanın herhangi bir ögesini değil bütününü niteleyecek şekilde kullanılır.

Bu açıklamaya göre;

I. kullanılmış eşya deposu

II. yeşil kahve fincanı

III. güzel vişne reçeli

tamlamalarından hangileri bu kurala uymamaktadır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

6. Aşağıdakilerin hangisinde belirtili isim tamlaması özne görevinde kullanılmıştır?

A) Bize sarf ettiği sözlerin anlamını zamanla kavrayacağız belki de.

B) Ülke meseleleri konuşmak tüm toplumu rahatlatıyordu.

C) Şu anda, bütün ülkenin kalbi burada, bu maçta atıyor.

D) İnsanlar, herhangi bir zorlukla karşılaştıklarında, onu reddetmeye meyillidir.

E) İşimizin bitmesine az kaldı, onlara yetişebileceğiz galiba.

7. (I) Ay, bulutun arkasına saklanmıştı, sokak fenerlerinin altında, gölgelerine basa basa yürüyorlardı. (II) Ayın, bulutun arkasına saklanmasına özel bir mana vermeye lüzum yoktu. (III) Çünkü bu, doğrudan doğruya yeni çıkmaya başlayan gün doğrusunun marifeti idi. (IV) Gölgelerin yere düşmesi ise, sadece kozmik bir sebebe dayanıyordu. (V) Zaten ay kozmik olayların sonucu olarak yolunun tam doruğunda idi.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir fiilimsi grubu yüklem öbeği içinde yer almıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Gençlerden ölümleri gizlemek gerekirdi
Ne diye zehir olsun şimdiden içtikleri!
Belli bir yaştan sonra görür göz
Siyah serviliği

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünlü daralması
B) Ses düşmesi
C) Ünsüz türemesi
D) Ünsüz değişimi
E) Ünsüz benzeşmesi

9. İstenir, özlenir gün olur bir hastalık
I
Sağlam diye yüklenen hayata kininlerle
II III
Ah ben bitkinsem işte tam fırsattı
IV
Birazcık uyumak uzak serinlerle
V

Bu dizelerdeki numaralanmış kelimelerden hangisi gövdeden türemiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Gerçek özne alan dönüşlü ya da işteş çatılı eylemler bazen edilgenlik ekiyle çatı değiştirir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun olarak iki çatı eki almış bir fiil vardır?

A) Bu olay onu bize iyice yakınlaştırmıştı.
B) Üst kattan hüzünlü bir memleket türküsü duyuluyordu.
C) Bu kirli suda yıkanılmaz bence.
D) Sevdiği kadını yakın çevresiyle tanıştırdı.
E) İşe başlayınca kendisine yeni bir kart çıkarttı.

11. Atasözleri, sosyal olayların nasıl olageldiklerini uzun bir gözlem sonucu olarak bildirirken bundan ders almamızı hatırlatır.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belgisiz sıfat
B) İsim-fiil
C) İsim tamlaması
D) Tezlik fiili
E) Zarf-fiil

12. Hızlı tüketim çağının özgür görünümlü tutsaklarıyız bir bakıma. Bu tutsaklığın farkına vardığımızda yaşamak bizim için daha da zordur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) İşaret sıfatı
B) Zaman zarfı
C) Edat öbeği
D) Şahıs zamiri
E) Çekimli fiil

13. Aşağıdaki cümlelerden hangisi ögelerine yanlış ayrılmıştır?

A) Bu şehre / baharın gelişi / İstanbul'dakinden daha kuvvetli / duyulur.
B) Buranın akşam müşterileri / kerli ferli, efendiden, gün görmüş insanlardı.
C) Canı istediğinde her şeyi yapamayacağı / bu çocuğa / hatırlatılmalı.
D) Vapurdan inen herkes / önce / bu tuhaf tezgahla / karşılaşır.
E) O ciddi, ağırbaşlı adam / kendini tutamadı / birden.

14. Bütün güzel kadınlar zannettiler ki
Aşk üstüne yazdığım her şiir
Kendileri için yazılmıştır.
Bense daima üzüntüsünü çektim
Onları iş olsun diye yazdığımı
Bilmenin

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi yoktur?

A) Ünlü daralması
B) Ünsüz türemesi
C) Ünlü düşmesi
D) Ünsüz yumuşaması
E) Ünlü türemesi

15. Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz seninle
Sana değiniyorum, sana ısınıyorum, bu o değil
Bak nasıl beyaza keser gibi yedi renk
Birleşiyoruz sessizce

Bu dizelerde aşağıdaki eklerden hangisi yoktur?

A) İsimden isim yapma eki
B) Yaklaşma durumu eki
C) Yükleme durumu eki
D) İyelik eki
E) Şahıs eki

16. Bağlaçlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tek başlarına anlamsız kelimelerdir.
B) Bazı noktalama işaretleri bağlaçların görevini üstlenebilir.
C) Her zaman, yalın hâldeki zamirlere eklenir.
D) Cümlede eş görevli kelimeleri bağlayabilir.
E) Sıralı cümlelerin arasında kullanılabilir.

17. Zamirler isimlerin yerini tutan kelimelerdir ve isimler gibi tamlama oluşturabilir ya da cümlede çeşitli ögeleri oluşturabilir.

Buna göre belgisiz zamirler cümlede aşağıdakilerden hangisini oluşturmaz?

A) Yüklem
B) Özne
C) Belirtili nesne
D) Belirtisiz nesne
E) Dolaylı tümleç

18. Sevgilimin mahallesini onun kadar severdim. Bu hava içinde yaşasam, sevgilimle konuşmasam da yine ümit içinde yüzerdim. Sanki herkeste ondan bir şey vardı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Ek fiilin şart çekimi
B) Belirtili isim tamlaması
C) Belgisiz zamir
D) Edat
E) Durum zarfı

19. (I) Cumhuriyet şiirinin başlangıcında türlü yönelimler ve kaynak arayışları gözükmektedir. (II) Dönemin oluşturduğu atmosferin heyecanı, dönem şiirinin de karakterini belirlemiştir. (III) Dönem şairleri birbirinden çok farklı kaynaklara yönelmiştir. (IV) Öncelikle, yaşayan Türkçenin ve halk kültürünün fark edilişi şiirimize bir hareket kazandırmıştır. (V) Daha sonra şairlerin bireysellikleri, bundan kaynaklı temalar şiirimizde yer edinmiştir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) I. cümle isim cümlesidir.
B) II. cümle girişik birleşik cümledir.
C) III. cümle kurallı, fiil cümlesidir.
D) IV. cümle birden çok yan cümle içermektedir.
E) V. cümle basit cümledir.

ÇÖZÜMLER

1. A'daki yan cümle "... kabul etmek", C'deki yan cümle "... döken gürültü", D'deki yan cümle "... başlamış dostluk", E'deki yan cümle "... bakmak" özne görevindedir. B'deki yan cümle "... bakmayı" belirtili nesne görevindedir.

Cevap B

2. Ünsüzler boğumlanma noktalarına göre şu şekilde sınıflandırılır:

- Çift dudak ünsüzleri: b, m, p
- Diş-dudak ünsüzleri: f, v
- Dil ucu-diş ünsüzleri: d, n, s, t, z
- Diş eti-damak ünsüzleri: c, ç, j, ş
- Damak ünsüzleri: g, ğ, k, l, r, y
- Gırtlak ünsüzleri: h

Buna göre, "söz" kelimesi boğumlanma noktasına göre aynı olan ünsüzleri içerir.

Cevap A

3. Verilen dizelerde geçen "diyeceğim, gittin, perişan etti, gel, dökül" çekimli fiildir, "bir yağmur gibi (dökül)" durum zarfıdır. Bu söz öbeği "gibi" edatıyla kurulmuş edat öbeğidir, "(perişan) etti" yardımcı fiildir. Dizelerde sıfat-fiil yoktur.

Cevap C

4. Verilen cümlede geçen "ve" bağlaçtır, "topuk-lar-ı-(n)ı, iç-i(n)de" birden çok çekim eki almış kelimedir, "selamladıktan sonra" zaman zarfıdır, "ağır, vakur, sessiz" niteleme sıfatıdır. Parçada belgisiz zamir yoktur.

Cevap D

5. Verilen tamlamalardan II.sinde "yeşil" sıfatı sadece "kahve" sözünün veya sadece "fincanı" sözünün değil "kahve fincanı" tamlamasının sıfatıdır, III.sünde "güzel" sıfatı sadece "vişne" sözünün veya sadece "reçeli" sözünün değil "vişne reçeli" tamlamasının sıfatıdır. Bunlar, öncülde verilen açıklamaya uygundur. I.deki, "kullanılmış" sıfatı sadece "eşya" sözünün sıfatıdır.

Cevap A

6. A'daki "sözlerin anlamını" tamlaması, "kavrayacağız" yükleminin belirtili nesnesidir (neyi kavrayacağız?), B'de ve D'de belirtili isim tamlaması yoktur. E'de "işimizin bitmesine" tamlaması dolaylı tümleçtir. C'de ise "ülkenin kalbi" belirtili isim tamlaması "atıyor" yükleminin öznesidir.

Cevap C

7. A seçeneğindeki cümlenin yüklemi "yürüyorlardı", B'deki yüklem "yoktu", D'deki yüklem "dayanıyordu", E'deki yüklem "yolunun tam doruğunda idi" sözleridir ve bunlar fiilimsi içermez. C'deki yüklem ise "yeni **çıkmaya başlayan** gün doğrusunun marifeti idi" söz öbeğidir ve fiilimsiler içerir.

Cevap C

8. Verilen dizelerde geçen "diye (<de-y-e)" kelimesinde ünlü daralması, "gerekirdi (<gerekir idi)" kelimesinde ses düşmesi, "serviliği (<servilik-i)" kelimesinde ünsüz değişimi, "içtikleri (<iç-dikleri), yaştan (<yaş-dan)" kelimelerinde ünsüz benzeşmesi vardır. Dizelerde, ünsüz türemesi olan bir kelime yoktur.

Cevap C

9. Yapım eki almış kelimelere "gövde" denir, bir kelimenin gövdeden türemesi ise bir yapım eki daha alması demektir. Verilen kelimeleri yapıları yönüyle incelersek:

I. "istenir" → iste - n - ir
Y.E. Ç.E.

II. "yüklenen" → yük - le - n - en
Y.E. Y.E.Y.E.

III. "kininlerle" → kinin - ler - le
Ç.E. Ç.E.

IV. "bitkinsem" → bit - kin - se - m
Y.E. Ç.E. Ç.E.

V. "birazcık" → bir + az - cık
Y.E.

Buna göre "yüklenen" kelimesi üç yapım eki almış yani gövdeden türemiştir.

Cevap B

10. Seçeneklerde verilen fiilleri çatı ekleri bakımından incelersek:

A'daki "yakınlaştırdı" fiili "-tır" oldurganlık ekini, B'deki "duyuluyordu" fiili "-ul" edilgenlik ekini, D'deki "tanıştırdı" fiili "-ş" işteşlik ekini ve "-tır" oldurganlık ekini, E'deki "çıkarttı" fiili "-ar" oldurganlık ekini ve "-t" ettirgenlik ekini almıştır. C'deki "yıkanılmaz" fiili ise "n" dönüşlülük ekini ve "-ıl" edilgenlik ekini almıştır, yani öncülde verilen açıklamaya uygun olarak iki çatı eki almıştır.

Cevap C

11. Verilen cümlede geçen "bir" kelimesi belgisiz sıfattır, "ders almamızı" isim-fiildir, "olayların nasıl olageldiklerini" isim tamlamasıdır, "olarak" zarf-fiildir. Cümlede tezlik fiili (-ıvermek) yoktur.

Cevap D

12. Verilen parçada geçen "bu (tutsaklığın)" işaret sıfatıdır, "farkına vardığımızda" zaman zarfıdır, "bizim için" edat öbeğidir ve şahıs zamiri de içerir. Parçada çekimli fiil yoktur.

Cevap E

13. B, C, D, E seçeneklerinde verilen cümleler ögelerine doğru ayrılmıştır. A seçeneğindeki cümle ise şöyle ayrılmalıydı: Bu şehre baharın gelişi / İstanbul'dakinden daha kuvvetli / duyulur.

Cevap A

14. Verilen dizelerde geçen "diye (<de-y-e)" kelimesinde ünlü daralması, "zannettiler" kelimesinde ünsüz türemesi, "bense (<ben ise)" kelimesinde ünlü düşmesi, "yazdığım, yazdığımı" kelimelerinde ünsüz yumuşaması vardır. Dizelerde, ünlü türemesi olan kelime yoktur.

Cevap E

15. Verilen dizelerde geçen "sessizce" kelimesi "-siz", isimden isim yapma ekini; "sana, beyaza" kelimeleri "-a" yaklaşma durumu ekini, "sevdayı" kelimesi "-ı" yükleme durumu ekini, "görüyor-sun, büyütüyor-uz, değiniyorum, ısınıyor-um, birleşiyor-uz" kelimeleri şahıs eki almıştır. Dizelerde, iyelik eki almış kelime yoktur.

Cevap D

16. Bağlaçlarla ilgili olarak A, B, D, E seçeneklerinde verilenler doğrudur. C seçeneğindeki yargı yanlıştır, bağlaçlar nadiren ekleşir (ile bağlacı ekleşebilir) ve bazı durumlarda ilgi eki alarak ekleşir (seninle ben gideriz), bazen de yalın hâldeki zamirlere eklenir (Herkesle ben bir miyim?) vb.

Cevap C

17. Belgisiz zamirler (herkes, hepsi, kimse, biri, birkaçı, birçoğu, bazıları vb.) cümlede çeşitli görevlerde kullanılır.

Aradığımız, bu kitapların **birkaçıydı**.
Yüklem

Hepsi bunu biliyor.
özne

Hepsini masaya bıraktı.
B. nesne

Hepsine sordum.
D.T.

Belgisiz zamirler cümlede belirtisiz nesne görevinde kullanılmaz.

Cevap D

18. Verilen parçada geçen "sevgilimin mahallesi" belirtili isim tamlamasıdır, "herkeste" belgisiz zamirdir, "kadar, ile (sevgilimle)" edat, "yine" durum zarfıdır. Parçada ek fiilin şart çekimi (-ise) yoktur.

Cevap A

19. Verilen parçadaki numaralanmış cümlelerden II.'si fiilimsi içerdiği için girişik birleşik cümledir, III. cümlede "yönelmiştir" yüklemi sondadır ve fiildir yani cümle kurallı bir fiil cümlesidir. IV. cümle "yaşayan, fark edilişi" yan cümlelerini içermektedir. V. cümle "yer edinmiştir" yargısı dışında bir yargı içermez, cümle basittir. I. cümlede ise "gözükmektedir" yüklemi "-mekte" kip ekiyle çekimlenmiş bir fiildir, yani cümle bir fiil cümlesidir.

Cevap A

PEGEM AKADEMİ

TEST 5

1. "avırt > avurt, kavın > kavun, kavır- > kavur-" **kelimelerinde görülen ses olayı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ünlü düzleşmesi

B) Ünlü yuvarlaklaşması

C) Ünlü daralması

D) Ünlü genişlemesi

E) Ünlü incelmesi

2. İlgi hâli eki ünlüyle biten isim kök ve gövdelerine eklendiğinde araya /n/ sesi girer.

Aşağıdakilerin hangisinde buna uymayan bir kullanım vardır?

A) Kadın, onun sözlerinin bitmesini bekleyip durdu.

B) Eğer bu bir boşluk olsaydı, içinin herhangi bir şeyle dolacağını bilirdi.

C) Bakış açısının dar olması, meseleleri özünden kavramasına engel.

D) Herkes gibi o da kendini suyun akışına bırakmış yaşıyordu.

E) Uykunun en güzel yerinde uyandırılmış, ne olduğunu anlamaya çalışıyordu.

3. Pelit, Beyoğlu'nda sevimli bir kahvedir. Tiyatronun karşısına düşer. Buraya daha çok sakallı, pipolu yazar, çizer, düşünür takımı, karşıdan da aktörler, müzisyenler gelir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) İşaret sıfatı

B) Tamlananı ortak ad tamlaması

C) Miktar zarfı

D) İşaret zamiri

E) Niteleme sıfatı

4. Çekimli fiiller soru biçimine getirilirken soru eki, kip ekiyle şahıs eki arasına girer.

Aşağıdakilerin hangisinde buna uymayan bir kullanım vardır?

A) Bizi dolandırmaya çalıştıklarını anlamıyor musunuz?

B) Sen çıkmayacak mısın arkadaşlarınla?

C) Ona söylediklerimi duymadın mı sen?

D) Kitapları karşıdaki masaya bırakabilir misin?

E) Biz bu işin üstesinden gelemez miydik sanki?

5. Evin yolunu tuttu, akşam yavaş yavaş köye iniyordu. Eve yaklaşınca soğanlı, sarımsaklı bir köfte kokusu yüzünü yaladı. Keyfi geldi. "Yaşa be Üftade!" diyesi geldi içinden. Doğru mutfağa gitti, karısına sarıldı.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) Fiilimsi grubu

B) Tekrar grubu

C) Birleşik fiil grubu

D) İyelik grubu

E) Edat grubu

6. Bazı uzmanlara göre dil öğrenimi anne karnında başlayan bir süreçtir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi öge dizilişi bakımından bu cümleyle aynıdır?

A) Öğrenmenin gerçekleşmesi için tüm koşullar birbirini tamamlamalıdır.

B) Verilen sürenin etkili kullanımı hızlı okumayla mümkündür.

C) Zaman kullanımını planlayamamak çağımızın sorunlarından biridir.

D) Dil öğreniminin gelişmesi için kitap çok önemli bir unsurdur.

E) Ana dili bilinci çocuklara çok erken dönemlerde aşılanmalıdır.

7. Aşağıdakilerin hangisinde kalınlık-incelik uyumuna aykırılık farklı bir nedenden kaynaklanmaktadır?

A) Bu yoldaki kazalar sürücülerin dikkatsizliğinden kaynaklanıyor.

B) Dükkânın önünden geçiyordum ki bana seslendi içeriden.

C) Zavallı yavrucak, annesinden ayrıldığından beri çok mahzundu.

D) Yemekteki ekşimtırak tat, alışık olduğum bir tat değildi.

E) Ona bakarken ne çok özlediğimi bir kez daha fark etmiştim.

8. Aşağıdakilerin hangisinde birleşik kelime farklı bir yolla oluşmuştur?

A) Daha ilkokul yıllarındayken başlamıştı yazma hevesi.

B) O zamanlar yapılan gecekonduların yerinde apartmanlar var şimdi.

C) Romanın başkişisi kendi başına ayakta durmaya çalışan bir kadındı.

D) Burası ilkbaharın başlarında hareketlenir, yaz sonunda tenhalaşır.

E) Bozkır benim için, huzurun vücut bulmuş hâliydi âdeta.

9. Aşağıdakilerin hangisinde katmerli birleşik çekimli bir fiil vardır?

A) Uzun aradan sonra, yazılarına bu dergide devam edecekmiş.

B) Bunları alacaktıysan neden bu saate kadar bekledin?

C) Yola çıkacağımızı onlara söylemeli miydik?

D) Saatler geçse bile onu bekleyişimiz bitmeyecektir.

E) Daha yüzlercesi gelmiş, etraf bayram yerine dönmüştü.

10. Niteleme sıfatlarının niteledikleri adlar düştüğünde bu sıfatlar ad görevine geçer.

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözlerden hangisi buna elverişli değildir?

A) Böyle soğuk günlerde buraya sığınır, donmaktan kurtulurdu.

B) Sokağa bırakılan hayvanlar ölüme terk ediliyor aslında.

C) Bu sonradan görme tipler yüzünden huzurumuz kaçtı.

D) Bileğinde altın bir künye vardı yaşlı kadının.

E) Sokaktaki kalabalık, coşkuyla onun gelişini bekliyordu.

11. Sabahın ilk saatlerinin suskunluğunu müzikle bile bozmaya kıymamalı. Susmalı, sadece susmalı ve dinlenmelidir. Sabah saatlerinin suskunluğu sadece içilmek içindir. İçe sindirilmek için.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Bildirme kipi

B) Edat

C) Zincirleme isim tamlaması

D) İsim-fiil

E) Zarf

12. Lodos bütün gece kudurmuş durmuş, sabaha doğru yalan söylemiş gibi birden usanıp durulmuştu. Böyle gecelerin sabahında evler, yollar, ağaçlar yıkanmışa döner, uzaklar yakınlaşır. Gözlük camlarını silmiş de öyle bakıyormuş gibi olur insana.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Adlaşmış sıfat

B) Ek fiil

C) Zarf-fiil

D) Zaman zarfı

E) Yardımcı fiil

13. "Ayak" **kelimesi yükleme durum eki aldığında aşağıdakilerden hangisi gerçekleşir?**

A) Tonlulaşma

B) Ünsüz düşmesi

C) Aykırılaşma

D) Benzeşme

E) Büzülme

14.

Adile'yi buldum sevdim
Yalnızlığım onun şehrine ısındı
Yapılar önüme durmuyordu artık
Sokaklar aldatamıyordu
Belki ısınmadım ama katlanıyordum

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Fiilden fiil yapma eki

B) Gövdeden türemiş kelime

C) Dilek kipi eki

D) Birleşik kelime

E) Yaklaşma durumu eki

15. Durum ekleri isimleri -çoğunlukla- fiillere bağlayan eklerdir.

Aşağıdakilerin hangisinde durum eki buna örnek gösterilemez?

A) Nihayet razı olmuştu, suya kararlı kararlı daldı.

B) Sıra bekleyen adamlardan biri homurdanarak itiraz etti.

C) Kimi zaman böyle hisseder, kendini hayranlıkla izlerdi.

D) Uzaklardan, düdük öttürerek bir gemi geçti.

E) Çok sabırlıymış gibi durmuyordu, sıkılıp ilk durakta indi.

16. Hasta ve yorgunmuş, bir lafa alınmış, borç içinde bunalmış, olmayacak bir tutku ile şaşırayazmış da bunu yiğitçe gizlermiş gibi susuyor. Bakışı boşlukta, dudaklarında acı bir kıvrım...

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Bağlama grubu

B) Sıfat-fiil grubu

C) Unvan grubu

D) Edat grubu

E) Birleşik fiil grubu

17. Çoğu hayvanın kulağı insanınkinden delik. İnsanın işitme gücü belli bir titreşimi geçmez. Kaldı ki, işine gelmeyince baş ucunda top atılsa duymuyor. Tazının burnu iki kilometre ötedeki bıldırcının kokusunu duyabilir. İnsanoğlunun koku alma duyusu oldum olasıya güdüktü ya, hele şimdi para kokusundan gayrısını alamıyor.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Belgisiz sıfat

B) Zarf-fiil

C) İlgi zamiri

D) Edat

E) Zaman zarfı

18. Aşağıdakilerin hangisinde yan cümle diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

A) Çamurdan iyice ağırlaşmış çuvalı yerinden oynatamadı.

B) Her şeyi ilk kendisi düşündüğü için epey yorulmuştu aslında.

C) Sarp bir kale burcunu andıran odasını bu sabah terk etmişti.

D) Tüm bu zorluklarla mücadele etmeyi daha küçük yaşta öğrenmişti.

E) Geç saatlere kadar beklemeyi göze alamamıştı.

ÇÖZÜMLER

1. Düz bir ünlünün (a, e, ı, i) özellikle /b, m, p, v/ gibi dudak ünsüzlerinin etkisiyle yuvarlak ünlü (o, ö, u, ü) durumuna geçmesine ünlü yuvarlaklaşması denir: avırt > avurt, kavın > kavun, kavır- > kavur- vb.

Cevap B

2. İlgi hâli eki ünlüyle biten isim kök ve gövdelerine eklendiğinde araya /n/ sesi girer.

Buna göre A'da "**o**nun sözleri**n**in (bitmesi)", B'de "**i**çi**n**in (dolacağını), C'de "açısı**n**ın (dar olması)", E'de "uyku**n**un (en güzel yerinde)" kullanımlarında araya /n/ sesi girmiştir. D'deki "su**y**un (akışı)" kullanımında ise araya /n/ sesi değil /y/ sesi girmiştir.

Cevap D

3. Verilen parçada geçen "yazar, çizer, düşünür takımı" tamlananı ortak ad tamlamasıdır, "daha çok (gelir)" miktar zarfı, "buraya" işaret zamiri, "sevimli, sakallı, pipolu" kelimeleri niteleme sıfatıdır. Parçada işaret sıfatı yoktur.

Cevap A

4. Çekimli fiiller soru biçimine getirilirken soru eki, kip ekiyle şahıs eki arasına girer.

Buna göre, A'da "anlamıyor **mu**sunuz", B'de "çıkmayacak **mı**sın", D'de "bırakabilir **mi**siniz", E'de "gelemez **mi**ydik" sözü edilen duruma uymuştur. C'de ise "duymadı-n mı" kelimesinde "fiil kökü + olumsuzluk eki + kip eki + şahıs eki + soru eki" şeklinde bir sıralama vardır, yani "mi" soru eki kip ekinden sonra gelmiştir.

Cevap C

5. Verilen parçada geçen "eve yaklaşınca" fiilimsi grubudur, "yavaş yavaş" tekrar grubudur, "diyesi geldi" birleşik fiil grubudur, "evin yolu, köfte kokusu" iyelik grubudur. Parçada edat grubu yoktur.

Cevap E

6. Verilen cümlenin ögelere ayrılışı şöyledir:

Bazı uzmanlara göre (Edat Tümleci) dil öğrenimi (Özne) anne karnında başlayan bir süreçtir. (Yüklem)

A) Öğrenmenin gerçekleşmesi için (Edat Tümleci) tüm koşullar (Özne) birbirini (Nesne) tamamlamalıdır. (Yüklem)

B) Verilen sürenin etkili kullanımı (Özne) hızlı okumayla (Edat Tümleci) mümkündür. (Yüklem)

C) Zaman kullanımını planlayamamak (Özne) çağımızın sorunlarından biridir. (Yüklem)

D) Dil öğreniminin gelişmesi için (Edat Tümleci) kitap (Özne) çok önemli bir unsurdur. (Yüklem)

E) Ana dili bilinci (Özne) çocuklara (D.T.) çok erken dönemlerde (Z.T.) aşılanmalıdır. (Yüklem)

Cevap D

7. "yolda-ki, geç-iyor, ekşi-mtırak, bakar-ken" kelimelerindeki kalınlık-incelik (büyük ünlü) uyumuna aykırılığın nedeni, kelimelere gelen eklerin uyuma girmemesidir. "anne-si-n-den" kelimesindeki aykırılık ise kelime kökünün (anne) uyuma aykırı olmasındandır.

Cevap C

8. Birleşik kelimeler sıfat tamlaması biçiminde, isim tamlaması biçiminde ve tür kayması biçiminde oluşur. Buna göre "ilkokul, başkişi, ilkbahar, bozkır" kelimeleri sıfat tamlaması biçiminde oluşmuştur, "gecekondu" kelimesi ise "gece" ismi ve "kondu" fiiliyle oluşmuştur.

Cevap B

9. Fiillerin katmerli birleşik çekimi şu şekilde yapılır:

fiil + kip eki + ek fiil (rivayet / hikâye) + ek fiil (şart)

Buna göre B seçeneğinde geçen "alacaktıysan", "alacak + idi + ise + n" fiili katmerli birleşik çekimlidir.

Cevap B

10. Niteleme sıfatlarının niteledikleri adlar düştüğünde bu sıfatlar ad görevine geçer. Buna göre "soğuk, bırakılan, sonradan görme, sokaktaki" sıfatlarının nitelediği ad düşerse bunlar ad görevine geçer. "Altın" kelimesi isim görevinde olduğu için sonrasında gelen ad düşse de bu kelimenin türü değişmez.

Cevap D

11. Verilen parçada geçen "ile (müzik ile), için" edattır, "sabah saatlerinin suskunluğu" zincirleme isim tamlamasıdır, "bozmaya, içilmek, sindirilmek" isim-fiildir, "sadece" zarftır. Parçada bildirme kipi "+DI, -mIş, -yor, -AcAk, -() r" yoktur.

Cevap A

12. Parçada geçen "yıkanmışa, uzaklar" kelimeleri adlaşmış sıfattır, "durulmuştu < durulmuş idi" ek fiil almıştır, "usanıp" zarf-fiildir, "bütün gece, sabaha doğru, böyle gecelerin sabahında" zaman zarfıdır. Parçada yardımcı fiil yoktur. (Parçada geçen "olur" kelimesi bir adla öbekleşip birleşik fiil oluşturmamış, asıl fiil olarak kullanılmıştır.)

Cevap E

13. "Ayak" kelimesi "+I/+U" yükleme (belirtme) durumu eki aldığında kelime sonundaki /k/ tonsuz (sert) ünsüzü, tonlulaşarak /ğ/ olur: ayak-ı>ayağı

Cevap A

14. Verilen dizelerde geçen "durmuyordu, ısınmadım" kelimelerindeki "-me/-ma" olumsuzluk eki, "ısın-" (Eski Türkçedeki isi- kökünden) ve "katlan-" kelimelerindeki "n" dönüşlülük eki, fiilden fiil yapma ekidir. "Yal(ı)n-ız-lık, kat-la-n" kelimeleri gövdeden türemiş kelimelerdir. "Aldatamıyordu (< aldatabiliyordu)" kelimesi yeterlik fiilinin olumsuzudur yani birleşik kelimedir. "Şehrine, önüme" kelimeleri yaklaşma durumu eki "+A" almıştır.

Parçada dilek kipi (-A/-AlIM),-sA, -mAlI, emir çekimi) eki almış kelime yoktur.

Cevap C

15. Durum ekleri isimleri belirtme, yönelme, bulunma, ayrılma gibi yönlerden -çoğunlukla- fiillere bağlayan eklerdir. A seçeneğinde "suy**a** daldı", C seçeneğinde "kendin**i** izlerdi", D seçeneğinde "uzaklar**dan** geçti", E seçeneğinde durak**ta** indi" ifadelerinde durum ekleri isimleri fiillere bağlamıştır. B seçeneğindeki "adamlar**dan** biri" ifadesinde ise durum eki bir ismi başka bir isme bağlamıştır.

Cevap B

16. Bağlama grupları bağlaçlarla oluşur, parçada geçen "hasta ve yorgunmuş" sözü bağlama grubudur. Sıfat-fiil grubu sıfat-fiillerden oluşur, "olmayacak bir tutku" sıfat-fiil grubudur. Edat grupları edatlarla oluşur, "olmayacak bir tutku ile, bunu yiğitçe gizlermiş gibi" edat grubudur. Birleşik fiil grupları birleşik fiillerden oluşur, "şaşırayazmış" birleşik fiil grubudur. Unvan grupları, unvan sıfatlarıyla kurulur: Ahmet Bey, Hande Hanım, Ali Efendi vb. Parçada bunun örneği yoktur.

Cevap C

17. Verilen parçada geçen "çoğu, bir" kelimeleri belgisiz sıfattır. "İşine gelmeyince" zarf-fiildir. "İnsanınkinden" kelimesindeki "+ki" eki ismin yerini tutan bir ektir yani ilgi zamiridir. "İşine gelmeyince, şimdi" zaman zarfıdır. Parçada edat yoktur.

Cevap D

18. Verilen cümleler ögelerine şöyle ayrılır:

A) Çamurdan iyice **ağırlaşmış** çuvalı yerinden oynatamadı.
Nesne D.T Y.

B) Her şeyi ilk kendisi **düşündüğü** için epey yorulmuştu
Edat Tümleci Z.T. Y.
aslında.
Z.T.

C) Sarp bir kale burcunu **andıran** odasını bu sabah
N. Z.T.
terk etmişti.
Y.

D) Tüm bu zorluklarla mücadele **etmeyi** daha küçük yaşta
N. Z.T.
öğrenmişti.
Y.

E) Geç saatlere kadar **beklemeyi** göze alamamıştı.
N. Y.

Buna göre, B seçeneğinde verilen cümlede, yan cümle farklı bir görevde kullanılmıştır.

Cevap B

TEST 1

1. Aşağıda verilenlerden hangisi çağdaş dilbilimin özellikleri arasında yer almaz?

A) Çağdaş dil incelemelerinde sözlü dil öncelik taşır.

B) Çağdaş dilbilim kuralcı değil, betimleyicidir.

C) Çağdaş dilbilim eşzamanlı çalışmalara öncelik verir.

D) Çağdaş dilbilim sadece işlevsel bir yönelimi yansıtır.

E) Dilde edinç ve edim düzlemlerini birbirinden ayırmak gerekir.

2. Ünlü dilbilimci, dilin düşüncenin aynası olduğunu, düşünce ile dilin birbirine karşılıklı olarak bağlı bulunduğunu, kelimelerin sadece düşüncelerimizi başkalarına bildirmek için değil, kendi kendimize düşünürken de gerekli olduğunu; zihnin hem başkaları ile konuşurken hem de düşünürken, nesnenin yerine kelimeyi koyduğunu, nesnenin yerine bu kelimeyi koyma işinin zihnin işlemesini kolaylaştırdığını belirterek düşünce - dil ilişkisini açıklamaya çalışmıştır.

Bu parçada sözü edilen, XVIII. yy.da yaşamış olan dilbilimci aşağıdakilerden hangisidir?

A) William Labov

B) Jacob Grimm

C) Wilhelm Leibniz

D) Antoine Meillet

E) Louis Hjelmslev

3. Chomsky'nin görüşü, "Dil, insan türü için doğuştandır. Dil insanlar için biyolojik alt yapı, doğuştan donanım, türsel hazır bulunuşluktur." şeklindedir. Chomsky'e göre tüm insanlar yeryüzüne *Dil Edinme Mekanizmasıyla* gelir. Sesler, seslerden morfemler oluşturma, bunlardan anlam yani semantik oluşturma ve sentaks (söz dizimleri) yapıp farklı anlamlar türeterek kullanmak tüm insanlarda doğuştan gelmektedir.

Noam Chomsky'nin de gelişmesinde etkili olduğu dil öğretim yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikolinguistik Kuram

B) Davranışçılık

C) Sosyal Öğrenme

D) Gestalt Kuramı

E) Bilgiyi İşleme Kuramı

4. Aşağıda verilen sözcüklerden hangisinde çıkış yerine göre farklı bir ünsüz kullanılmıştır?

A) Kül B) Gül C) Kal

D) Kel E) Yol

5. Aşağıda verilen ses olaylarından hangisi art zamanlı ses olaylarına örnek sayılmaz?

A) toprak > torpak

B) muşamma > muşamba

C) ısıtma > sıtma

D) küçük-cük > küçücük

E) kılıç > kılınç

6. Aşağıda çoğul eki (+lAr) ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Akrabalık anlamı katar.

B) Civar ve abartma anlamında kullanılır.

C) Asıl işlevi çoğul yapmaktır.

D) İkileme biçiminde de kullanılır.

E) Çoğulluk sadece +lAr eki ile yapılır.

7. Aşağıda verilen sözcüklerden hangisi iyelik kökenli kişi eki almamıştır?

A) gelmedim B) gelsem C) gelem

D) gelmişim E) gelmem

8. L. Tesniere tarafından ortaya atılan bir araştırmadır. Dilbilimci bu araştırmasında yapı ağacını kullanmıştır. Ögeleri yöneten ve yönetilen diye ikiye ayırmış; sözcük türlerini anlam ve işlevine göre ikiye ayırmış; anlamına göre de ayırırken sözcük türlerini boş ve dolu diye sınıflandırmıştır. Boşa edat, bağlaç; doluya ise isim ve sıfatı yerleştirmiştir. İşlevine göre de isim, isim niteleyici, fiil, fiil niteleyici diye sınıflandırmıştır.

Bu parçada sözü edilen dilbilim araştırması aşağıdakilerden hangisidir?

A) İşlevsel Dil Bilgisi

B) Ulamsal Dil Bilgisi

C) Bağımlılık Dil Bilgisi

D) Dönüşümcü Dil Bilgisi

E) Sözcük-İşlevsel Dil Bilgisi

9. Dilde anlamı olan en küçük ögeye biçimbirim denir. Biçimbirim bağımlı ve bağımsız diye ikiye ayrılır.

Aşağıdakilerin hangisinde sadece bağımsız biçimbirim yer almaktadır?

A) Kitap

B) Gözlük

C) Kalemlik

D) Sözcük

E) Dağılım

10.

- V. Propp, Şklovski, R. Jakobson başlıca temsilcileridir.
- Metinsellik kavramı ile ilgilenmişlerdir.
- Bir metnin mimarisini bulan araştırmacılardır.
- Metinlerin kalıbını çıkarmışlardır.

Yukarıda özellikleri sıralanmış olan dilbilim okulu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Prag Okulu

B) Moskova Okulu

C) Cenevre Okulu

D) Kopenhag Okulu

E) Port Royal Okulu

11. "Dil öğrenilmez, edinilir." görüşüne sahip olan ünlü dilbilimci, her insanın bir dil makinesi ile dünyaya geldiğini ama o dilin nasıl şekilleneceğini çevrenin belirlediğini savunur. İnsanın boş levha olmadığını doğuştan bir şeyler getirdiğini savunur. Dilbilimciye göre "Dil, insanın kaderidir."

Bu parçada sözü edilen ve Z. Harris'ten büyük ölçüde etkilenen dilbilimci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Roman Jakobson

B) Lucien Tesniere

C) Edward Sapir

D) Noam Chomsky

E) Leonard Blomfield

12. Edim ile ilgili olarak aşağıda verilen hangisi doğrudur?

A) Saussure tarafından ortaya atılmıştır.

B) Dile karşılık gelmektedir.

C) Dili anlama becerisidir.

D) Bireysel olarak dili kullanma becerisini ifade eder.

E) Herkesin doğuştan getirdiği dil yetisidir.

13.

- Titreşen varlığın titreşim genişliğine bağlı olan kavramdır.
- Sert bir cisme veya yere vurulan nesnenin titreşimleri incelendiğinde, titreşim sırasında nesnenin gidip gelme mesafesi büyürse ses de o kadar artar.
- Titreşim genişliği ile sesin artıp azalan duyulma ölçüsüne denir.

Akustik ses bilimi ile ilgili verilen kavramlardan hangisi yukarıdaki açıklamaları kapsamaktadır?

A) Ses Yeğinliği

B) Sıklık

C) Ton

D) Tını

E) Ezgi

14. Aşağıdaki altı çizili kelimelerden hangisi akıcı ünsüzleri içerir?

A) Bugün ırmağın kıyısında gördüm seni.
B) Yaz yağmurları toprağa hayat verdi.
C) Çarşıdaki kavga korkuttu esnafı.
D) Yamanlar deresi bu sabah kurumuştu.
E) Erciş Kaymakamı bugün okula geldi.

15. Türkçe sözcüklerin kuruluş özelliği olarak kök+ yapım eki + çekim eki şeklinde bir diziliş söz konusudur.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi buna istisna oluşturur?

A) insafsızın
B) kitapsızdan
C) babamsız
D) hatasızsın
E) deftersizler

16. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir isim tamlaması fiilimsi içerir?

A) Okula Ali'nin gelmesi hiç iyi olmadı.
B) Yakında benim defterim de olacak.
C) Arabanın kapısını biri çizmiş.
D) Herkes kapının koluna takılıyor
E) Yolun yarısı bitti sayılır evladım.

17. Aşağıda verilenlerden hangisi insan dilinin özellikleri arasında yer almaz?

A) İnsan dili nedensizdir.
B) Dil canlı bir varlıktır.
C) Bazı diller zamanla ölür.
D) Dil somuttur bu nedenle gördüğümüzü adlandırırız.
E) Çizgisellik ve çift eklemlilik insan dilinin önemli özelliklerindendir.

18. Modern anlamda ilk Türkçe dilbilim kitabı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Müyessiretü'l-Ulûm
B) Divânu Lügati't-Türk
C) Lisan
D) Garipname
E) Müntahabat-ı Eş'ar

19. Amerika'da Bloomfield sonrasındaki yapısalcılığın önde gelen kuramcısıdır. *Yapısal Dilbilimin Yöntemleri* adlı kitabında biz dizi biçimsel işlem kullanarak, anlamadan bağımsız bir dil betimlemesi yapılabileceğini öne sürmüştür. *Dilin Matematiksel Yapısı* adlı eserinde dağılımcılığın yöntem ve ilkelerini ortaya koymuştur.

Bu parçada sözü edilen dilbilimci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Edwar Sapir
B) Franz Boas
C) Z. S. Harris
D) Leonard Blomfield
E) N. Chomsky

20. Ogden – Richards üçgeni 1923'te yapılmış ve Saussure'ün gösterge açıklamasına önemli bir ilave sunmuştur. Bu ilavelere karşın anlamın anlamı hâlâ bir problemdir. Bu üçgeni ortaya atanlar Saussure'ün gösteren ve gösterilen boyutuna ekleme yapmış, ---- kavramını eklemişlerdir.

Bu parçadaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) gönderge
B) dizim
C) çağrışım
D) anlam
E) gösterim

ÇÖZÜMLER

1. Çağdaş dilbilim işlevsel bir yönelim değil yapısal bir yönelim ortaya koyar. Çağdaş dilbilimin özelliklerini ortaya koyan Saussure yapısalcılık kuramını ortaya atarak çağdaş dilbilimin temellerini atmıştır. A, B, C, E seçeneğinde verilen bilgiler ise Saussure'ün ortaya koyduğu çağdaş dilbilimin özelliklerini yansıtmaktadır.

Cevap D

2. Wilhelm Leibniz, Alman matematikçi ve filozoftur. Matematik tarihi ve felsefe tarihinde önemli bir yer tutar. Ünlü felsefecinin dilbilim alanına kazandırdığı en önemli şey düşüncenin dilden ayrılamayacağı görüşüdür. "Dil, düşüncenin aynasıdır." görüşü dilbilime kazandırdığı önemli bir ifadedir. Bu ifadeden ve verilen bilgilerden de anlaşıldığı gibi dil ile düşünce birbirinin kopyasıdır. Düşüncemizi oluştururken dili kullanırız bu düşünceyi de ifade edebilmek için dili kullanırız. Biri olmadan diğeri olmaz.

Cevap C

3. Dilbilimci Chomsky'nin etkisi altında psikologlar, dil öğrenme ile ilgili psikolinguistik kuramı geliştirmişlerdir. Bu kuram, insanların doğuştan dil öğrenme yeteneği ile doğduğunu "insanın dili konuşmak üzere doğumdan önce programlandığını" kabul eder. Böylece hangi çevrede, hangi koşullar altında olursa olsun, çevresinde konuşan olduğu sürece insan yavrusu konuşmayı öğrenir. Psikolinguistik kuram, çocuğun biyolojik yapısına birinci derecede önem verir ve insanoğlunun "biyolojik dil programı" ile doğduğunu kabul eder. Çevre koşulları, çocuğun hangi dili, hangi sözcükleri kullanacağını belirler. Ancak dilin öğrenme sürecini bu koşullarla açıklama olanağı yoktur.

Cevap A

4. A, B, D, E seçeneklerinde verilen örneklerdeki ünsüzler çıkış yerlerine göre ön damak ünsüzleri içerisinde yer alır. Ön damak ünsüzleri *"g, y, k, l, r"* dir. C seçeneğinde de /k/ ve/l/ ünsüzleri yer almaktadır. Fakat /k/ ünsüzü /a/ ünlüsünden dolayı art damak ünsüzleri kapsamında yer almaktadır. Art damak ünsüzleri ise "ğ, ğ, ķ" dir.

Cevap C

5. Art zamanlı ses olayları tarihsel olarak sınıflandırılan dil olayları kapsamında yer alır. Bunlar, metatez (göçüşme, yer değiştirme), aykırılaşma, benzeşme, hoploloji, düşme, türeme, akıcılaşma, sızıcılaşma diye sınıflandırılır. A seçeneğinde metatez (göçüşme, yer değiştirme), B seçeneğinde aykırılaşma, C seçeneğinde düşme (ısıtma), E seçeneğinde ise türeme (kılıç > kılınç) ses olayları vardır. Bunlar art zamanlıdır. D seçeneğinde ise ünsüz düşmesi (küçük+cük > küçücük) vardır. Bu dil bilgiseldir. Yani eş zamanlıdır.

Cevap D

6. Çünkü çoğulluk sadece belirtilen ekle yapılmaz. Sıfat biçiminde ve ikileme biçiminde de çoğulluk anlamı kazandırır. A, B, C, D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. A seçeneği için "Amcalar geldi." , B seçeneği için "Saat üç sularında geldi. – Senin için dünyaları veririm.", D seçeneği "Sana neler neler aldım." örnekleri verilebilir.

Cevap E

7. İyelik kökenli kişi eklerini görülen geçmiş zamanın olumsuzu, şart kipinde, istek kipinin 1. kişisinde ve geniş zamanın olumsuzunun 1. kişisinde görürüz. A seçeneğinde görülen geçmiş zamanın olumsuzuna, B seçeneğinde şart kipine, C seçeneğinde istek kipinin 1. kişisine E seçeneğinde ise geniş zamanın olumsuzunun 1. kişisine örnek verilebilir. D seçeneğinde ise zamir kökenli iyelik ekine örnek verilmiştir. Burada öğrenilmiş geçmiş zaman eki vardır.

Cevap D

8. Özellikleri sıralanan dilbilim araştırma ve yaklaşımı Bağımlılık dil bilgisidir.

Cevap C

9. Öncülde de belirtildiği gibi biçimbirim bağımlı ve bağımsız biçimbirim olarak ikiye ayrılır. Ek almış olan sözcükler bağımlı biçim birim olurken ek almamış sözcükler de bağımsız biçim birim sayılır. Örnekler incelendiğinde A seçeneği bağımsız biçimbirime örnekken B, C, D, E seçenekleri bağımlı biçimbirime birer örnek olarak gösterilebilir. Soru bizden bağımsız olan biçimbirim örneğini sorduğu için Cevap A seçeneğinde yer alan 'kitap' sözcüğüdür.

Cevap A

10. Özellikleri sıralanan okul Moskova Okuludur. Kurucusu Roman Jakobson'dur. En önemli temsilcisi ise Vladimir Propp'tur. Propp dilbilime yapısalcı olarak yaklaşmış ve eserlerini Rus biçimciliği döneminde vermiş ve yapısalcılığın da temellerini atacak bir anlayışla yazmıştır. Bu yüzden yöntem bakımından Fransız yapısalcılarının da etkileyicilerinden biri olmuştur. Bu okul metinler üzerinde çok durmuş, metinlerin yapıları ile ilgilenmişlerdi.

Cevap B

11. N. Chomsky dilbilim tarihine büyük katkıları olan ünlü bir dilbilimcidir. Ortaya koymuş olduğu görüşleri dilbilim tarihine yön vermiş ve vermeye devam etmektedir. Dilbilimci dil öğrenilmez edinilir görüşü ile çevrenin dil öğrenimindeki etkisini ortaya koymuştur. Üretici ya da dönüşümcü olarak da bilinen evrensel dilbilgisi çalışmalarını ortaya koymuştur. Tümdengelimci ve varsayımsalcı bir dilbilimcidir.

Cevap D

12. A, B, C, E seçeneklerinde verilen bilgiler edim için yanlış bilgilerdir. Edim kavramını N. Chomsky ortaya atmıştır. Dile değil söze karşılık gelmektedir. Dili anlama değil kullanma becerisine karşılık gelir. Edim bireysel olarak sonradan gelişir. Yani doğuştan değildir. Bu açıklamalar ışığında edim bireyseldir, Saussure'ün söz kavramına karşılık gelir.

Cevap D

13. Özellikleri verilen kavram Ses Yeğinliği'dir. Bu kavramla ilgili bilinmesi gereken temel özellikler açıklamada verilen bilgilerdir.

Cevap A

14. Akıcı ünsüzler sürekli ünsüzler kapsamında yer alır. Sürekli ünsüzler ikiye ayrılır: Akıcılar ve sızıcılar. Akıcı ünsüzler *"y, m, n, l, r"* dır. Sızıcılar ise akıcı ünsüzler dışında kalanlardır. D seçeneğinde yer alan "Yamanlar" sözcüğünün tüm ünsüzleri akıcı ünsüzlerden oluşmaktadır.

Cevap D

15. Soru kökünde verilen bilgilerde de belirtildiği gibi Türkçede eklerin dizilişi yapım eki + çekim eki şeklindedir. Fakat dilde birçok istisnai durum vardır. Bu istisnalardan biri de bu ek dizilişinde karşımıza çıkmaktadır. İstisnası çekim eki + yapım eki şeklinde oluşur. A, B, D, E seçeneklerinde yapım eki + çekim eki şeklinde bir diziliş varken C seçeneğinde çekim eki + yapım eki şeklinde bir diziliş karşımıza çıkmaktadır.

Cevap C

16. Bu soruda öncelikle isim tamlamalarını bulmakta fayda var. A seçeneğinde Ali'nin gelmesi, B seçeneğinde benim defterim, C seçeneğinde arabanın kapısı, D seçeneğinde kapının kolu, E seçeneğinde ise yolun yarısı sözcük grupları birer isim tamlamasıdır. Fakat bizden soru içerisinde fiilimsinin de olduğu bir isim tamlamasını istiyor. Fiilimsi ise A seçeneğindeki tamlamanın tamlanan kısmında yer almaktadır.

Cevap A

17. İnsan dilinin dört temel özelliği vardır. Bunlar: Nedensizlik, soyutluk, çizgisellik, çift eklemliliktir. Bunun yanında çeşitli özellikleri de vardır. Canlı olması ve zamanla ölmesi bunlardan birkaçına örnektir. A, B, C, E seçeneklerinde verilen bilgiler insan dili için doğru bilgilerdir. D seçeneğinde ise insan dilinin bir özelliği olan soyutluk yerine zıtı olan somutluk denmiş ve yanlış bir bilgi ifade edilmiştir. Dil soyuttur. Zihnimizde canlananları da bu özelliğinden dolayı adlandırırız.

Cevap D

18. Modern anlamda ilk Türkçe dilbilim kitabı Şemseddin Sami'nin 1887 yılında yayımladığı *Lisan* adlı eserdir. Bu eserde dilin nitelikleri, dünya dillerinin tipleri, dil akrabalığı, ses yansımaları gibi dille ilgili çeşitli konuları üzerinde durulur.

Cevap C

19. Özellikleri verilen ünlü dilbilimci Z. S. Harris'tir. Dağılımsal dil bilgisi üzerinde çalışmış ve Chomsky üzerinde büyük etkiler bırakarak Chomsky'nin Evrensel Dil Bilgisi kuramını ortaya atmasını sağlamıştır.

Cevap C

20. Gönderge kavramı bu üçgene daha sonradan ekleniştir. Gönderge nesnenin kendisidir. Örneğin 'kalem' sözcüğü gösterendir. 'kalem' sözcüğünü duyunca zihinde uyanan gösterilendir. 'Kalem' nesnesi ise göndergedir.

Cevap A

TEST 2

1. Modern dilbilimini başlatan bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Z. S. Harris
B) L. Bloomfield
C) N. Chomsky
D) A. Martinet
E) F. de Saussure

2. Port Royal Okulu ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Ünlü, "Görünmeyen Tanrı görünen dünyayı yarattı." cümlesiyle tanınır.
B) Skolastik anlayışa karşı bir okuldur.
C) Descartes çizgisinde bir okuldur.
D) Dil bilgisinin evrensel olduğu ileri sürülmüştür.
E) Harris ve Chomsky'nin geliştirdiği Bağımlılık Dil Bilgisi'nin kökenleri bu okulda atılmıştır.

3. Yapısalcılık ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Chomsky'nin öncülüğünde gelişen ve yaygınlaşan Üretken Dilbilim, yapısalcılıkla beraber uzun yıllar dil incelemelerinde iki etkin kuram olarak kalmıştır.
B) Saussure modeli ve Amerikan modeli olmak üzere iki büyük model vardır.
C) İşlevselcilik ve Üretken Dil Bilgisi gibi kuramlar yapısalcılığın içinden çıkmıştır.
D) Yapı kavramı, bu okulun anahtar kavramıdır.
E) Yapısalcılık, F. de Saussure'nin görüşleriyle başlatılan bir kuramdır.

4. Ferdinand de Saussure ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Göstergenin kavram boyutuna gösterilen adını vermiştir.
B) Dilin toplumsal kullanım ve sözün bireysel kullanım olduğunu söylemiştir.
C) Art zamanlılık, eş zamanlılık ayrımına dikkat çekmiş ve art zamanlılığı savunmuştur.
D) Eş anlamlı sözlerin bile bazen birbirleri yerine kullanılamayacağını ifade etmiştir.
E) Töz ve biçim ayrımında biçimi savunmuştur.

5. Aşağıdakilerden hangisi karşıt çiftler denemesi için örnek olabilir?

A) sağ - sen
B) kes - kın
C) kol - kes
D) gel - gen
E) gül - dün

6. Ona göre dil, gözlemlenebilecek bir veri değil soyut bir dizgedir. Mantıksal incelemeleri önemser ve gösterilen boyutuna odaklanır. Gösterilenleri oluşturan düşünce işlemlerini araştıran dilbilim kuramına da psikomekanik adını verir.

Bu parçada sözü edilen dilbilimci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Lucien Tesniere
B) G. Guillaume
C) L. Hjemsley
D) R. Jacobsan
E) U. Brundall

7. Glosematik Kuramı'nı ortaya atan okul aşağıdakilerden hangisidir?

A) Port Royal Okulu
B) Prag Okulu
C) Cenevre Okulu
D) Londra Okulu
E) Kopenhang Okulu

8. Üretken Dönüşümsel Dil Bilgisi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) İlk yayını Lectures on Governmend and Binding *Yönetme ve Bağlama Üzerine Dersler*dir.
B) Yeniden yazım kuralları ile ilgili bilgiler içerir.
C) Çekirdek cümle kavramına değinmiştir.
D) İnsanın zihninde evrensel bir dil bilgisi olduğunu savunur.
E) Dönüşüm ve üretkenlik kavramlarını açıklar.

9. "Köpek mamasını yedi." – "Mama yenildi." cümlelerinde boş kategori oluşturulmuştur. Bu Chomsky'e göre ---- sonucu ortaya çıkmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Dil Bilgisellik
B) Yeniden Yazım Kuralı
C) Taşıma
D) Derin Yapı
E) Edinç ve Edim

10. Göstergebilim ile ilgili aşağıda verilenlerin hangisinde bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Tikel göstergenin yorumlanmış hâli, nitel göstermedir.
B) Görüntüsel gösterge, temsil ettiği şeye benzeyen göstergelerdir.
C) Kural gösterge genelleme içerir ve uzlaşımsaldır.
D) Önerme, bilgi verici göstergelerdir.
E) Belirti, neden-sonuç ilişkisine dayalı doğal ilişki biçimlerinin sonucu ortaya çıkar.

11. Jacobson, dili çeşitli işlevleri sınıflandırılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu işlevlerden biri değildir?

A) Üstdil işlevi
B) Gösterge işlevi
C) Çağrı işlevi
D) Estetik işlev
E) Coşku işlevi

12. Oluşturduğu diyalojizm kavramı ile metinlerarasılık incelemelerinin temelini oluşturan dilbilimci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vladimir Propp
B) Roland Barthes
C) Osip Brik
D) Jean Dialo
E) Mihail Bahtin

13. Emile Benveniste ve Sözceleme Kuramı ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Sözcelemin incelenmesinde birincil ögeler, kişi bildiren ögeler, zaman ve mekan tümleçleridir.
B) Sözcelemin iki önemli ögesi, gönderici ve alıcıdır.
C) Bu kuram, kendinden sonra gelen isimleri de etkilemiştir.
D) Dili, soyut bir kavram olarak ele alır.
E) Birey, dili kendisi için kullanırsa dil somutlaşır.

14. Uluslararası Fonetik Alfabe (IPA) ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Dilbilimciler, dillerin kendi alfabelerinin yanında evrensel bir alfabe olan IPA'yı da kullanırlar.
B) Sesbirim konusundaki bazı sorunlar bu alfabe ile ortadan kalkmıştır.
C) Danimarkalı dilbilimci Otto Jespersen tarafından Fransız dilbilimci Paul Passy'e önerilmiştir.
D) Ünsüzler için değişik ölçüler kullanılmıştır.
E) Dünya dilbilimcilerinin sesleri işaretlemede kullandıkları önemli bir araçtır.

15. Sözcükler ve ortaya çıkış biçimleri ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Bilgisayar (Birleştirme)
B) Dokunmatik (Ödünçleme)
C) Bilo (Kısaltma)
D) Masmavi (Tekrar)
E) YDS (Kısaltma)

16.

I. Çocuk sözcüğü eskiden domuz yavrusu, küçük olarak kullanılırken bugün insan yavrusu, yavru anlamında kullanılmaktadır.

II. Öfke > Öbke sözcüğünün Eski Türkçedeki anlamı "ciğer" iken bugün bir duyguyu ifade etmektedir.

III. Tanrı kelimesi eskiden hem gökyüzü hem de yaratan, ilah anlamlarındayken bugün yalnızca yaratan anlamında kullanılmaktadır.

Yukarıda verilenler sırasıyla aşağıdakilerin hangisini örneklemektedir?

A) Anlam daralması – Başka anlama geçiş – Anlam genişlemesi

B) Anlam iyileşmesi – Anlam genişlemesi – Anlam daralması

C) Anlam kötüleşmesi – Anlam daralması – Anlam kötüleşmesi

D) Anlam daralması – Başka anlama geçiş – Anlam iyileşmesi

E) Anlam genişlemesi – Başka anlama geçiş – Anlam daralması

17. Dil edinimi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Chomsky'nin, J. B. Watson'un *Verbal Behaviour* adlı eserine yazdığı eleştiri yazısı ile davranışçılığın yeri sarsılmıştır.

B) L. S. Vygotsky ve J. Piaget bilişselci bir yaklaşımı benimsemişlerdir ancak bazı farklılıkları vardır.

C) Davranışçılığa göre çocuk, dil gelişiminde çevresinden etkileniyor ve taklit yoluyla öğreniyordu.

D) Chomsky'e göre insan doğuştan bir dil edinme aracına sahiptir.

E) Davranışçılığa göre çocuk bir şeyi nasıl öğreniyorsa ana dilini de öyle öğreniyordu.

18. Metin dilbilim ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Tutarlılık, metnin derin yapısındaki ilişkidir.

B) Bilgisellik, metnin bilgi taşıma özelliğidir.

C) Amaçlılık, metnin amacıyla ilgili bir ölçüttür.

D) Metinler arasılık, metnin diğer metinlerle kurduğu ilişkiye dayalı bir ölçüttür.

E) Bağdaşıklık, metin ile bağlamın uyumlu olmasıdır.

19. Aşağıdakilerden hangisi dilin bir özelliği değildir?

A) Çizgisellik

B) Durumsallık

C) Nedensizlik

D) Soyutluk

E) Çift eklemlilik

20. Gramer incelemelerinin retorik temelinin gerçek manada sofistlerle birlikte başladığı bilinmektedir.

Buna göre, sofistlerden birisi olan Protogoras hakkında aşağıda yer alan ifadelerden hangisi doğru değildir?

A) Eylemlerin zamanlarıyla ilgili sınıflandırmayı yapmıştır.

B) Tümceleri dilek, soru, emir ve cevap olarak yapısal niteliklerine göre sınıflandırmıştır.

C) Cinsiyet ayrımını ilk yapan kişi olmuştur.

D) Kelimeleri yaratma ve değiştirebilme yetisinin sadece insana ait olduğunu söylemiştir.

E) İsim ve fiil ayrımını yapan ilk isimdir.

21. Aşağıdakilerden hangisi Roma (Latin) geleneği gramercilerinden biri değildir?

A) Varro

B) Donatus

C) Quintilian

D) Remmius Paleamon

E) Apollonius Dyscolus

22. Hint dilciliğinin hangi yaklaşımı Avrupa dilbiliminin biçimbirim (morpheme) kavramını oluşturmasında etkili özellikle olmuştur?

A) Sözcük türlerini ele alması

B) Ses bilgisinin teknik ayrıntılarını ele alması

C) Ünlü ve ünsüzleri sınıflandırması

D) Kökleri listelemesi

E) Sembol kullanması

23. XV. yüzyıl öncesi dil incelemelerinden Arap geleneği sözcükleri kaç başlıkta ele almıştır?

A) İsim ve fiil olmak üzere iki başlıkta ele alır.

B) İsim, fiil ve edat olmak üzere üç başlıkta ele alır.

C) İsim, fiil, edat ve sıfat olmak üzere dört başlıkta ele alır.

D) Belirteç, fiil ve zamir olmak üzere üç başlıkta ele alır.

E) Belirteç ve edat olmak üzere iki başlıkta ele alır.

24. XV. yüzyıl öncesi dil incelemelerinden Arap geleneğinin kurucusu sayılan El Halil hakkında aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Ünsüz harfleri çıkış yerlerine göre sınıflandırmıştır.

B) Arapçanın ilk sözlüğü olan Kitab-ül Ayn'ı yazmıştır.

C) Arap dilbilgisi alimi olan Sibeveyhi'nin hocasıdır.

D) Dildeki seslere dair hiyerarşik bir sınıflama yapmıştır.

E) Biçimbilgisinde isimleri 'hafif', fiiller ise 'ağır' ögeler olarak ele almıştır.

25.

I. İlk Türkçe-Arapça sözlük olma niteliğindedir.

II. Türk boylarının dili hakkında hem sesbilgisi hem de biçimbilgisi ile ilgili bilgiler yer alır.

III. Türk alfabesiyle yazılmıştır.

IV. 7500'den fazla Türkçe kelime içermektedir.

V. XII. yüzyılda kaleme alınmıştır.

Yukarıda maddeler hâlinde sıralanan Kaşgarlı Mahmud'un ünlü eseri *Divanü Lügati't Türk*'ün özelliklerinden hangileri <u>yanlıştır</u>?

A) I ve II

B) II ve V

C) I ve III

D) IV ve V

E) III ve V

26 Adıl çekimiyle birlikte ortaya çıkan 'n' seslerinin adıl yapısının bir parçası olduğunu ve çekime girdiğinde yeniden belirdiği görüşünü *Müyessiretü'l- Ulum* adlı eserinde belirten Osmanlı alimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bergamalı Kadri

B) Ali Kuşçu

C) Tahsin Banguoğlu

D) Ahmed Cevdet Paşa

E) İbn-i Sina

27. Modern dilbilimin kurucusu olarak aşağıdaki isimlerden hangisi gösterilir?

A) Ferdinand de Saussure

B) H. von Humbolt

C) Noam Chomsky

D) Leibniz

E) Franz Bopp

ÇÖZÜMLER

1. Modern dilbilim Saussure ile başlar. 1916'da yayımlanan *Genel Dilbilimi Dersleri* adlı eseri bu alanın kuruluş kitabıdır.

Cevap E

2. Harris ve Chomsky'nin geliştirdiği kuram Üretken Dilbilgisi'dir. Bağımlılık Dilbilgisi, işlevselcilerden L. Tesniere'nin ortaya attığı bir görüştür.

Cevap E

3. Chomsky'nin, Üretken Dönüşümlü Dil Bilgisi yaygınlaşıncaya kadar yapısalcılık dilbilimin en etkin kuramı durumundaydı; ancak yaygınlaştıktan sonra yapısalcılık eski etkililiğini kaybetmiştir.

Cevap A

4. Saussure önceki araştırmacılara göndermede bulunur ve art zamanlılığın dil olgularının anlaşılırlığını güçlendirdiğini savunur. Bu yüzden eş zamanlılığı savunur.

Cevap C

5. Dildeki işlevli seslere sesbirim denir. D şıkkındaki "I" ve "n" harfleri sesbirimdir. Bu sesler anlam ayırt etmektedir.

Cevap D

6. Psikomekanik görüşünü ortaya atan dilbilimci G. Guillaume'dir.

Cevap B

7. Glosematik kuramının ortaya atıldığı okul Kopenhang Dilbilim Okulu'dur. L. Hjelmslev, V. Bröndal, H. Uldall en önemli temsilcileridir.

Cevap E

8. Üretken Dönüşümsel Dilbilgisi'nin ana yayını Syntactic Structures *Sözdizimsel Yapıları*dır. 1957'de yayımlanmıştır. Chomsky'nin doktora tezidir.

Cevap A

9. İlk cümledeki nesne, ikinci cümlede yazılmayarak boş kategori oluşturulmuştur. Bu da Chomsky'e göre taşıma kavramı ile açıklanabilir.

Cevap C

10. Nitel göstergenin yorumlanmış hâline tikel gösterge denir.

Cevap A

11. Jacobsan'a göre gösterge işlevi, dilin işlevi değildir. Gönderge işlevi, dilin işlevlerindendir.

Cevap B

12. Diyalojizm kavramının sahibi M. Bahtin'dir.

Cevap E

13. E. Benveniste'nin Sözcelem Kuramı'nda iki önemli öge, konuşucu ve bağlamdır.

Cevap B

14. Dilbilimciler dillerin kendi alfabelerini değil, evrensel olan IPA'yı kullanmaktadırlar.

Cevap A

15. Dokunmatik ödünçleme değil, yanlış örnekseme örneğidir.

Cevap B

16. 1. Anlam genişlemesi, 2. Başka anlama geçiş, 3. Anlam daralması.

Cevap E

17. Chomsky'nin eleştiri yazdığı Verbal Behaviour adlı eser Watson'a değil, Skinner'e aittir.

Cevap A

18. Metnin bağlam ile uyumuna durumsallık denir. Bağdaşıklık ise metnin yüzey yapısındaki ögelerin birbirleriyle olan ilişkileridir.

Cevap E

19. Durumsallık, dilin bir özelliği değildir.

Cevap B

20. İsim - eylem ayrımını yapan ilk filozof Platon'dur.

Cevap E

21. Varro, Donatus, Quintilian ve Remmius Paleamon Roma geleneği gramercileri arasında; Apollonius Dyscolus ise Yunan geleneği gramercileri arasında yer alır.

Cevap E

22. Hint dilciliğinin özellikle kökleri listelemeye dayanan yaklaşımı Avrupa dilbiliminin morpheme (biçimbirim) kavramını oluşturmasında etkili olmuştur.

Cevap D

23. Arap geleneği sözcükleri isim, fiil ve edat olmak üzere üç başlıkta ele almıştır.

Cevap B

24. Bu ayrımı yapan Arap dilbilimcisi El Halil değil; öğrencisi Sibeveyhi'dir.

Cevap E

25. Divanü Lügati't Türk XI. yüzyılda Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla Arap alfabesiyle kaleme alınmıştır.

Cevap E

26. Soruda anılan eser ve bahsi edilen görüş Bergamalı Kadri'ye aittir.

Cevap A

27. Modern dilbilimin kurucusu fikirleriyle dilbilimin ilerlemesini sağlayan Ferdinand de Saussure olarak kabul edilir.

Cevap A

TEST 3

1. "Dil incelemelerinde her zaman eş zamanlılıktan yanayım. Daha çok sesbirim ve sesbilim ile ilgili çalışmalarım var. Ayrıca o, meşhur iletişim şemasının da sahibi benim."

   Bu sözleri söyleyen bilim adamı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

   A) Ferdinand de Saussure
   B) Gustave Guillaume
   C) Lıcien Tesniere
   D) Roman Jakobson
   E) Andre Martinet

2.
   I. Edward Sapir
   II. Z. Sabbetay Harris
   III. Edward Sapir
   IV. Noam Chomsky
   V. Andre Martinet

   Yukarıdaki isimlerden hangileri "dönüşüm" kavramının gelişiminde etkili olmuştur?

   A) II ve IV B) II ve III C) Yalnız IV
   D) IV ve V E) I ve IV

3. **Dilbilim kuramlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

   A) Saussure'e göre gösterge kavramı gösteren, gösterilen ve göndergeden oluşur.
   B) Dönüşüm kavramını ilk kez N. Chomsky ortaya atmıştır.
   C) Sesbirim, özellikle Prag Dilbilim Okulu ile ünlenen bir kavramdır.
   D) Bloomfield, Skinner ve davranışçılığı eleştiren bir kuram ortaya atmıştır.
   E) Saussure'nin ilk çalışmaları Afrika dilleriyle ilgilidir.

4. "expected > unexpected, kuş > kuşçu, fikas > fumikas" **gibi örnekler aşağıdaki terimlerin hangisine örnek oluşturmaktadır?**

   A) Bağımlı biçimbirim
   B) Bölümlenebilen biçimbirim
   C) Alt biçimbirim
   D) Portmanto biçimbirim
   E) Bağımsız biçimbirim

5. Umberto Eco, özellikle ----, ----, ---- üçlüsünden yola çıkarak göstergebilime katkılarda bulunmuştur.

   Bu cümledeki boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

   A) dil - saptama - yorum
   B) parça - gönderici - alıcı
   C) metin - okur - yorum
   D) dil - alıcı - yorum
   E) ileti - alıcı - yorum

6. "Türkçe = Barışın gücü
   İngilizce = The power of peace"

   Bu iki isim öbeğinde yönetici olan "barış (peace)" sözcüğü, Türkçede öbeğin başındayken İngilizcede öbeğin sonundadır.

   Chomsky bu durumu aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklamaktadır?

   A) Derin Yapı ve Yüzey Yapı
   B) Dil Bilgisellik
   C) Edinç ve Edim
   D) İlkeler ve Değiştirgenler
   E) Rol Kuramı

7. Z. S. Harris, kendinden öncekilerin aksine sesbilgisi ve biçimbilgisi yerine sözdizimini önemsemiştir. 1951'de yayınladığı *Yapısal Dilbiliminde Yöntemler* adlı eseriyle beraber Bloch ve Trager gibi isimlerin de katkısıyla bir akım başlamıştır. Bu akıma göre ise her dilin yapısı, deneysel yöntemlerle açıklanabilir.

Bu parçada sözü edilen akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Doğalcılık
B) Eşsüremlilik
C) Eşyazıcılık
D) Deneysellik
E) Dağılımcılık

8. Richards-Ogden üçgeninde gösteren (sembol) ve gönderge (referent) arasının kesik çizgiyle gösterilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nedenli ve ilişkili olduğu için
B) Nedensiz ve işitsel olduğu için
C) Nedensiz ve saymaca olduğu için
D) Nedenli ve tutarsız olduğu için
E) Nedensiz ve görüntüsel olduğu için

9.

I. Kedi televizyonu yedi.
II. Televizyonu yemek kediydi.

Bu cümlelerden ilki anlamsızdır fakat dil bilgiseldir. İkinci cümle ise hem anlamsız hem de dil bilgisel değildir.

Chomsky bu açıklamayı aşağıdaki kavramlardan hangisini açıklamak amacıyla kullanmıştır?

A) Dil bilgisellik
B) Yeniden Yazım Kuralı
C) Derin Yapı
D) Taşıma
E) Dönüşüm

10. Saussure'nin gösteren boyutuna anlatım, gösterilen boyutuna da içerik diyerek matematiksel bir yaklaşımla dile eğilen okul aşağıdakilerden hangisidir?

A) Prag Okulu
B) Kopenhang Okulu
C) Paris Okulu
D) Londra Okulu
E) Port Royal Okulu

11. ---- yalnızca dilbilimsel bilgiye dayanan anlamı ele alırken dilin iletişimsel boyutuna odaklanan ---- ise dilbilim dışındaki fiziksel ve sosyal dünyayı da dikkate alarak anlamı değerlendirir.

Boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) anlambilim – edimbilim
B) edimbilim – anlambilim
C) semantik – anlambilim
D) pragmatik – edimbilim
E) sözedimi – anlambilim

12. Saussure'deki söz kavramının karşılığı Chomsky'deki ---- kavramıdır.

Bu cümledeki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) edinç
B) edim
C) derin yapı
D) yüzey yapı
E) dönüşüm

13. ---- daha deneysel bir niteliğe sahiptir. Laboratuvar ortamında seslerin çıkış yeri, çıkış biçimi, enerjileri, hızları gibi konuları merkeze alır. ---- ise seslerin iletişimdeki işlevine dayanır. Bir sesin diğer seslerle olan etkileşimini, yapıya kattığı değeri ortaya koymayı amaçlar.

Boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Fonetik – Morfoloji
B) Fonoloji – Sesbilim
C) Sesbilgisi – Sesbilim
D) Akustik – Fonetik
E) Fonetik – Semantik

14. "Gelmelisin" **sözcüğünde kaç biçimbirim vardır?**

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

15. ---- bir sözcüğün çeşitli çekimlenmiş biçimlerini içeren ve sözlüklerde madde başı olmuş ögeleri belirtmek için kullanılan bir terimdir. Örneğin kapağı, kapakta vb.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Biçimbirim
B) Bağımsız biçimbirim
C) Sözbirim
D) Sözcükbirim
E) Anlambirim

16. Beyin dilbilimin en önemli isimlerinden biridir. Özellikle konuşma organlarını yöneten beyin bölgesini tespit etmesiyle bilinir. Konuşmanın motor yönünün aydınlatılmasında öncü rolü üstlenmiştir.

Bu parçada sözü edilen bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) C. Wernicke
B) P. Broca
C) L. Korsakoff
D) L. Wittgenstein
E) R. Bandler

17. Beyin dilbiliminin kökenleri genellikle beyin hasarları sonucu oluşan ---- incelemelerinde aranır. Özellikle Fransız Pierre Paul Broca, bu alandaki öncü çalışmalara sahiptir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan getirilmelidir?

A) apraksi
B) dizatri
C) korsakoff
D) alzeimer
E) afazi

18. Biçim farklıysa anlam da farklıdır.

Anlam ve biçim ile ilgili bu görüş aşağıdaki akımlardan hangisine aittir?

A) Amerikan Yapısalcılığı
B) Üretken Dönüşümsel Dilbilgisi
C) Bergama Okulu
D) İşlevsel Dilbilgisi
E) Port Royal Okulu

19. Bir dilin yabancı dil olarak öğretimi konusunda pek çok dilbilim alanı çalışma yapmaktadır. Ancak dil öğretimi daha çok ---- ile ilgili görülür.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Metin dilbilim
B) Uygulamalı dilbilim
C) Ruh dilbilim
D) Uzam dilbilim
E) Beyin dilbilim

20. Aşağıdaki terimlerden hangisi melez diller için kullanılır?

A) Kreol
B) Varyant
C) Diyalekt
D) Subsrtatum
E) İsoglos

ÇÖZÜMLER

1. Metindeki sözler, ses kavramı ile ilgilenen ve iletişim şemasının sahibi, işlevselcilerden R. Jakobson'a aittir.

Cevap D

2. Z. S. Harris dönüşüm kavramının ilk kullanan kişidir. Daha sonra öğrencisi N. Chomsky bu kavramı başka bir bağlam için yeniden kullanır.

Cevap A

3. Prag Okulu özellikle Trubetskoy ve Karcevski'nin katkılarıyla sesbirim kavramını ortaya atarak dilbilim tarihinde önemli bir dönüşüme imza atmışlardır. Saussure'de gönderge kavramı yoktur. Dönüşüm kavramını S. Harris ortaya atmıştır. Bloomfield, davranışçılığı eleştirmemiş, tam tersine bu akımdan etkilenmiştir. Saussure'nin ilk çalışmaları karşılaştırmalı ve tarihsel Hint-Avrupa dilleriyle ilgilidir.

Cevap C

4. Örnekler, bölümlenebilen biçimbirimin örnekleridir. Buradaki çekimlerde çekimi oluşturan ögeler, ön ek (unexpected), iç ek (f-um-ikas) ve son ek (kuş-çu) biçiminde bölünebilir.

Cevap B

5. U. Eco'nun göstergebilime katkısı olan üçlüsü metin-okur-yorum'dur.

Cevap C

6. Chomsky, sözü edilen durumu ilkeler ve değiştirgenler olarak Yönetme ve Bağlama Kuramı'nda açıklamaktadır. Buna göre her öbekte bir yönetici vardır gibi bir ifade ilke örneğidir. Ancak bu ilkenin her dildeki karşılığı farklı olabilir. Bunu da değiştirgenler kavramıyla açıklar.

Cevap D

7. Parçada sözü edilen kuramın adı dağılımcılıktır.

Cevap E

8. Richards-Ogden üçgeninde gösteren (sembol) ve gönderge (referent) arasının kesik çizgiyle gösterilmesinin nedeni bunların nedensiz ve saymaca olmasıdır.

Cevap C

9. Chomsky'e göre bu örnekler dil bilgisellik için kullanılır. Chomsky ilk yayınında kabul edilebilirlik ve dil bilgisellik için böyle bir ayrım yapar. Anlam ile dil bilgiselliğin farklı olduğunu belirtir.

Cevap A

10. Matematiksel bir yaklaşımla dile yaklaşan kuram Glosematik Kuramı'dır ve bu da Kopenhang Okulunda geliştirilmiştir.

Cevap B

11. Anlambilim (semantik) ve edimbilim (pragmatik) arasındaki fark bağlamın edimbilimde daha önemli olmasıdır.

Cevap A

12. Edinç, bütün insanlarda ortak olan dil kullanma yetisidir. Bu kavrama benzer bir kavramı söz adıyla ilk kez Saussure ileri sürer. Söz (lingua) kavramı ise dilin birey tarafından kullanılmasıdır. Konuşma, yazma gibi dil kullanımları sözdür. Chomsky buna edim (performance) adını verir.

Cevap B

13. Verilen açıklamalar sesbilgisi (fonetik) ve sesbilime (fonoloji) aittir.

Cevap C

14. "Gelmelisin" kelimesinde 3 biçimbirim vardır: *gel-meli-sin.*

Cevap C

15. Sözcüklerin çekimli biçimlerine sözcükbirim veya sözcükbiçim adı verilir.

Cevap D

16. Fransız olan Paul Broca (1824-1880), aslen bir doktordur. Fakat beyin üzerine yaptığı çalışmalarla konuşma-beyin ilişkisinde önemli ilerlemeler kaydetmiştir.

Cevap B

17. Parçada sözü edilen olaya afazi (dil yitimi) adı verilir.

Cevap E

18. Amerikan yapısalcılığından özellikle Bloomfield, biçimi anlamla eş görür.

Cevap A

19. Dil öğretimi daha çok uygulamalı dilbilim konusudur.

Cevap B

20. Kreol, özellikle ada ülkelerinde ticaret ilişkileri sonucunda gelişen dillerin bir halkın ana diline dönüşmesi için kullanılır. Sadece kendi dilini bilen iki topluluk iletişim kurmaya çalıştığında bu iki dilin birleşimi olan bir tür melez diller doğabilmektedir. Özellikle dil ilişkileri alanının popüler konularından olan melez diller, picin (pidgin) ve kreol (creol) biçiminde sınıflandırılır. Picin henüz ana dile dönüşmemiş melez dildir.

Cevap A

TEST 4

1. Bugünkü köken bilgisinin (etimoloji) temelini atan ve Saussure'nin "gösteren ve gösterilen" arasında kurduğu karşıtlığı "anlam ve biçim" olarak ortaya koyan okul hangisidir?

A) Basra Okulu
B) Stoa Okulu
C) Bergama Okulu
D) Kûfe Okulu
E) İskenderiye Okulu

2. Aşağıdakilerden hangisi modern dil bilim okullarından değildir?

A) Port Royal Okulu
B) Kopenhag Okulu
C) Prag Okulu
D) Üretken Dönüşümsel Dil Bilgisi
E) Amerikan Yapısalcılığı

3. 1929 yılında bir bildiri ile kuruluşlarını ilan edilen dil bilim okulu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Prag Okulu
B) Kopenhag Okulu
C) Viyana Okulu
D) Cenevre Okulu
E) Moskova Okulu

4. Aşağıdakilerden hangisi farklı bir dil bilim kuramına aittir?

A) Edim
B) Edinç
C) Yeniden yazım kuralları
D) Yüzey yapı
E) Dizge

5 Aşağıdakilerin hangisinde sözcük ile biçim birim birebir örtüşür?

A) Gel
B) Çaydanlıkta
C) Gerektir
D) Kapı
E) Geliyor

6.

I. Kesin ve açık biçimde tanımlanan kavramlar yaratılması isteği
II. Dilin incelenmesinde bilimsel yöntemlerin kullanılması isteği
III. Güzel duyu, ahlak, tahmin ve izlenime dayanan değerlendirme yapmaktan, her türlü ölçüt düşünce oluşturmaktan uzak durmak

Yukarıdaki öncüllerden hangisi dil bilim okullarında ve alanlarında değişmeyen özelliklerdendir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) Yalnız III
E) I, II ve III

7. Amerikan yapısalcılarından F. Boas, E. Sapir ve D. Whorf yaptıkları antropolojik çalışmalarla Amerika'daki yerli dillerini anlamaya çalışmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu çalışmalarla ilgili yanlış bir bilgi içerir?

A) Avrupa geleneğinden farklı olarak daha çok konuşma dilinden faydalanmışlardır.
B) Betimleyici bir yöntem kullanmışlardır.
C) Yazı dili bulunmayan dilleri incelemişlerdir.
D) Art zamanlılığı yöntem olarak kullanmışlardır.
E) Bir hipotez de oluşturmuşlardır.

8. Göstergebilim ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Peirce'nin gösterge açıklaması görüntüsel gösterge, belirti ve simge olarak üçlüdür.

B) Umberto Eco ise daha çok yorum kavramı üzerinde durmuştur.

C) Greimas'ın incelemeleri kavramsal ve biçimsel olarak varsayımsal ve tümdengelimli bir üst dil oluşturmuştur.

D) Vladimir Propp masallar üzerinde biçimci çözümlemeler yapmıştır.

E) Bahtin'in metinde çok seslilik yaklaşımı karnaval kavramıyla yerini bulmuştur.

9. Aşağıdakilerin hangisinde tam karşıtlık vardır?

A) doktor - hasta

B) sıcak - soğuk

C) ölü - diri

D) siyah - beyaz

E) uzun - kısa

10. Aşağıdakilerin hangisinde sezdirim yapılmamıştır?

A) +O elindeki ne? –Bilmiyorum, küçük ve yuvarlak bir böcek gibi.

B) +Alışverişe gidiyoruz, haydi. –Akşam bizimkilere söz verdim.

C) +Çakmak verebilir misin? –Sigara kullanmıyorum.

D) +İngilizce sınavına hazır mısın? –Merhaba demek neydi?

E) +Senin de kedin var mı? –Köpekleri daha çok seviyorum.

11. Fransız işlevselciliği öncülerinden A. Martinet tarafından, "sözlüksel > kitap" ve "dilbilgisel > +CI, +IIk" olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Birincil Kurucular

B) İç Yapı

C) Çift Eklemlilik

D) Sesbirim (fonem)

E) Anlambirim (moneme)

12. Sözcüklerin birbirleriyle nasıl ilişki kurduklarını, nasıl sıralandıklarını inceleyen dil bilimi dalı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fonetik

B) Morfoloji

C) Leksikoloji

D) Leksigrafi

E) Sentaks

13. Beyin dilbilimi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Wernicke merkezinde oluşan hasar sonucu kişi, anlamsız sesler çıkarır; ama anlayamaz.

B) Broca, beyindeki ses üretimiyle ilgili merkezi keşfetmiştir.

C) Wernicke afazisi kişiler, doğru sözcükleri seçemezler.

D) Dil bozukluğu ve konuşma bozukluğu, ikisi birlikte bir çocukta görülebilir.

E) Broca afazisi kişi, Wernicke afazisi kişiye göre daha uzun ve güçlü konuşmalar yapar.

14. Erken dönem Amerikan dil bilimi için yön gösterici çalışmalara imza atan isimler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) F. Saussure - N. Trubetzkoy

B) A. Martinet - L. Bloomfield

C) F. Boas - E. Sapir

D) V. Propp - R. Jakobson

E) R. Barthes - C. Bally

15. Sezgisel konuşucu, ana dilin bilinçli olmayarak doğal bir şekilde konuşulmasıdır, konuşma dilidir.

Bunun temelleri hangi okulda atılmıştır?

A) Port Royal Okulu

B) Kopenhang Okulu

C) Prag Okulu

D) Moskova Okulu

E) Stoa Okulu

16. "gözlükçülük" **sözcüğünün bağımsız biçim birimleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?**

A) g, z, l, ç, l, k

B) ö, ü

C) göz

D) -lük, -çü, -lük

E) Gözlük

17. N. Chomsky ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kendisi doğuştancıdır. İnsanın bir dil mekanizmasıyla doğduğunu söyler.

B) Yönetme ve Bağlama Kuramı ile önceki çalışmalarını genişletmiştir.

C) Savunduğu dil bilgisel ve anlamsız görüşü ile büyük tepki almıştır.

D) Temel dizilişleri bulmak ve bulduktan sonra da sınırsız cümle üretileceğini savunmuştur.

E) Derin yapı kavramıyla, insanın zihnindeki bir yeri işaret etmiştir ve bunun da anlam olduğunu savunmuştur.

18. Biçim bilimin bağımsız bir disiplin olarak ortaya çıkmasına ilk önemli katkıyı kim ve hangi okul sağlamıştır?

A) R. Jakobson - Prag Okulu

B) L. Bloomfield - Amerikan Yapısalcılık Okulu

C) N. Chomsky - Üretici Dil Bilgisi

D) L. Tesniere - Bağımlılık Dil Bilgisi

E) V. Propp - Moskova Dil Bilim Okulu

19. Bütünleyici karşıtlık ile ilgili olarak aşağıda verilen örneklerden hangisi doğrudur?

A) Uzun değilse kısadır.

B) Açık değilse kapalıdır.

C) Şişman değilse zayıftır.

D) Evli değilse bekardır.

E) Siyah değilse beyazdır.

20. Aşağıdakilerden hangisi Saussure'nin temel kavramlarından biri <u>değildir</u>?

A) Karşıtlık, değer ve anlam

B) Gösterge

C) Dizge

D) Biçim Analizi

E) Dil ve Söz

ÇÖZÜMLER

1. Stoa Okulu bu tartışmada genellikle ayrılıkçılardan yana görülür. Aykırılıkçı olarak değerlendirilseler de köken (etymon) ile ilgili çalışmalarıyla bugünkü köken bilgisinin (etymology) temelini atarak gramerin yani dilin kurallarının belirlenmesinin öncüsü olmuşlardır. Ayrıca bu okul dilde "anlam ve biçim" karşıtlığını koymuş, modern dilbilimin kurucusu Saussure'nin "gösteren ve gösterilen" arasında kurduğu karşıtlığı andıran bir bakış açısıyla dile bakmıştır.

Cevap B

2. Port Royal Okulu XVI. yy.da Fransa'da ortaya çıkan okuldur. Fransa'daki rahipler tarafından geliştirilmiştir.

Cevap A

3. 1929 yılında Dünyanın Bilimsel Kavranışı: Viyana Çevresi adlı bildiri ile kuruluşları ilan edilmiştir.

Cevap C

4. Dizge kavramı modern dil bilimin kurucusu Saussure'e aittir.

Cevap E

5. Bazı sözcükler daha küçük parçalara ayrılamayacak kadar atomiktir ve sözcük ile biçim birim birbiriyle birebir örtüşür. Örneğin kapı, kırmızı vb.

Cevap D

6. Öncüllerde sıralanan tüm maddeler dil bilim okullarında ve alanlarında değişmeyen özelliklerdendir.

Cevap E

7. Art zamanlılığı değil, yazı dillerinin olmamasından dolayı zorunlu olarak eş zamanlılığı yöntem olarak kullanmışlardır.

Cevap D

8. Piercee'nin üçlüsü: gösterge, nesne ve yorumlayan.

Cevap A

9. Tam karşıtlıklarda "ya ya" ilişkisi vardır. Örneğin bir insan ya ölüdür ya diri, arası yoktur oysa sıcak-soğuk karşıtlığı dereceli karşıtlıktır. Soğuk değilse sıcaktır demek doğru olmaz ılık olabilir.

Cevap B

10. B'de gidilemeyeceği, C'de çakmağa sahip olunmadığı, D'de sınava hazır olunmadığı, E'de ise kediye sahip olunmadığı sezdirilmiştir.

Cevap A

11. Anlam birim, Amerikan yapısalcılığının biçim birim kavramına A. Martinet tarafından getirilen başka bir yorumu gibi değerlendirilebilir. Anlamlı ögeler ve ekler bu kavram altında ele alınır.

Cevap E

12. Sözcüklerin birbirleriyle nasıl ilişki kurduklarını,nasıl sıralandıklarını inceleyen bilim dalı (sentaks) söz dizimidir.

Cevap E

13. Broca afazisi kişiler kısa ve güçlükle çıkan konuşmalar yaparlar.

Cevap E

14. Bu iki antropolog yayımladıkları eserlerle ve araştırmalarıyla erken dönem Amerikan dil bilimi için önemli isimlerdir.

Cevap C

15. Ses kavramının ele alındığı okul olan Prag Dilbilim Okulu.

Cevap C

16. Kendi başlarına kullanılamayan ögeler bağımlı biçim birimdir. Örneğin çekim ekleri. Kendi başlarına kullanılabilen ögeler de bağımsız biçim birimdir. Örneğin göz.

Cevap C

17. Chomsky, 1981 Yönetme ve Bağlama Kuramıyla önceki çalışmalarını genişletmemiş, aksine önceki söylediklerini terk etmiştir.

Cevap B

18. Bu okul Amerikan Yapısalcılığıdır. En önemli teorisyenleri Bloomfielddir.

Cevap B

19. A'da orta boylu olabilir, C'de ortalama bir kiloda olabilir, D'de dul olabilir, E'de mavi olabilir.

Cevap B

20. Biçim analizi, L. Bloomfield'in kullandığı bir kavramdır.

Cevap D

TEST

1. Metin merkezli kuramsal yaklaşımların bir kısmı genel olarak kültürlerin ve kültür içindeki çeşitli yaratmaların nasıl oluştuğunu ve geliştiğini açıklamaya dönüktür ve halk edebiyatı yaratmalarını örnek olarak kullanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi parçada sözü edilen kuramlardan biri değildir?

A) Gelişme Kuramı
B) Yayılma Kuramı
C) Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı
D) Psikoanalitik Kuram
E) Bağlamsal Kuram

2. **Aşağıdakilerden hangisi, Cumhuriyet'ten önceki dönemlerde yapılmış halkbilimi çalışmaları arasında değerlendirilemez?**

A) *Durub-i Emsal-i Osmanî*
B) *Şecere-i Türk çevirisi*
C) *Müntehabat-ı Durub-ı Emsal-i Türkiyye*
D) *Şiir ve İnşâ*
E) *Harabat*

3. Esasta kültür ve medeniyetlerin nasıl oluştuğu ve geliştiğini, dünya üzerindeki kültür ve medeniyetlerin benzer ve farklı oluşlarının nedenlerini, bazı kültür ve medeniyetlerin daha ileri olmasına rağmen, bazılarının neden az gelişmiş veya hiç gelişmemiş oldukları varsayımlarından hareketle ortaya atılan kuramın en önemli temsilcisi İngiliz Edward B. Taylor'dur.

Bu parçada sözü edilen kuram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikoanalitik Kuram
B) Gelişme Kuramı
C) Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı
D) Yapısalcı Kuram
E) Bağlamsal Kuram

4. Gelişme Kuramı'na benzer bir şekilde ortaya çıkan ---- özellikle XIX. yüzyıl arkeoloji ve antropoloji araştırmalarının etkisi ve bu çalışmaların sonucunda farklı toplumlarda benzer kültür unsurlarının varlığının tespiti üzerine, benzer yaratmaların farklı toplumlarda var oluşunun nedenlerini açıklamak ve dünyada bir ilk kültür merkezi bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla ortaya atılmıştır. İki gruba ayrılan kuramın mensuplarından Elliot Smith ve arkadaşları dünya üzerinde ilk kültür ve medeniyet oluşturan merkezin Mısır olduğunu kabul etmiştir. "Viyana Yayılmacıları" adıyla anılan ikinci grup ise bu benzerliklerin toplumlar arasındaki tarihsel ilişkiden ileri geldiğini belirtmişlerdir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Yayılma Kuramı
B) Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı
C) Psikoanalitik Kuram
D) Sözlü Formül Kuramı
E) Bağlamsal Kuram

5. **Halkbilimi kuramlarıyla ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı, halk edebiyatı metinlerini karşılaştırarak bir sonuca varmayı amaçlar.
B) Psikoanalitik Kuram'ın asıl temelini Sigmund Freud atmış; bilinçaltının nasıl işlediği konusunda mit, masal, tabu, fıkra ve batıl inançlara yönelmiştir.
C) Bağlamsal Kuram, Homer'in *İlyada ve Odysseia* adlı eserleri nasıl meydana getirdiği sorusuyla ilgilidir.
D) Yapısalcı Kuram, metin yapılarının temel özelliklerinden hareketle bir sonuca varmayı amaçlar.
E) Vladimir Propp, Morfolojik Yöntem ile bir anlatı bütününü oluşturan parçaların bütününü nasıl oluşturduklarını araştırarak masalların yapısal bir tanımını yapar.

6. "Karşılaştırmalı Folklor Kuramı" olarak da adlandırılan bu kuram, halk bilgisi ve özellikle de halk edebiyatı metinlerini karşılaştırmak suretiyle belli sonuçlara ulaşmayı amaçlar. Bu kurama göre halkbilimi araştırmacısının yapması gereken iş, bulabildiği bütün eş metinleri toplamak ve bunlardan birini asıl metin olarak kabul edip daha sonra bütün metinler arasında yapacağı karşılaştırma sonucunda bu anlatmanın ilk şeklini kurmak olacaktır.

Bu parçada sözü edilen kuram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yapısalcı Kuram
B) Yayılmacı Kuram
C) Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı
D) Bağlamsal Kuram
E) Psikoanalitik Kuram

7. **Aşağıdakilerden hangisi halk edebiyatının yazılı kaynakları arasında yer almaz?**

A) *Çin Yıllıkları*
B) *Codex Cumanicus*
C) *Divanü Lügati't-Türk*
D) *Mirkatü'l-Edep*
E) *Dede Korkut Kitabı*

8. *"Türk Masal Tipleri Kataloğu (Typen Turkischer Volksmarchen)"* **aşağıdaki araştırmacılardan hangileri tarafından hazırlanmıştır?**

A) Wolfram Eberhard ve Pertev Naili Boratav
B) Hang-Jörg Uther ve Umay Günay
C) Stith Thopson ve Saim Sakaoğlu
D) Axel Olrik ve Dursun Yıldırım
E) Vladimir Propp ve Şükrü Elçin

9. Bu kuram Wilhelm Wundt tarafından ortaya atılmıştır. Wundt'un araştırma konuları duyum, algı, dikkat, tepki, heyecan ve çağrışımdır. Wundtçu psikolojinin ana konusu tek kelimeyle "bilinç"tir. Wundt'un sistemi, zihnin kendi kendisini düzenleyebilme yeteneği üzerinde yoğunlaşmasından ötürü "iradecilik" olarak anılmıştır. Bu kuramın asıl temeli ise Sigmund Freud tarafından oluşturulmuş ve kuram, onun izinden gidenler tarafından geliştirilmiştir.

Bu parçada sözü edilen kuram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bağlamsal Kuram
B) Psikoanalitik Kuram
C) Yayılmacı Kuram
D) Yapısalcı Kuram
E) Sözlü Formül Kuramı

10. Yapısalcı yaklaşımın ortaya koyduğu yöntemler bütün edebî eserlere uygulanmaktadır. Ancak halk edebiyatı yaratmalarının incelenmesinde kullanılan iki temel yapısal yaklaşım vardır. Bunlar ---- ve ----

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) tek entrika kuralı - epik birlik kuralıdır.
B) ikizler kuralı - anlatı mantığı kuralıdır.
C) Bağlamsal Kuram - Sözlü Formül Kuramı'dır.
D) kahramanın biyografisini çözümleyen yöntem - Propp'un masalların yapısını inceleme yöntemidir.
E) Gelişme Kuramı - Yayılma Kuramı'dır.

11. *"Halk Edebiyatı Motif İndeksi (The Motif İndex of Folk Literature)"* **adlı altı ciltlik çalışma aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Wolfram Eberhard
B) Kaarle Krohn
C) Stith Thompson
D) Antti Aarne
E) Edward B. Taylor

12. Antropolojik Yöntem olarak da bilinen bu yöntemin hareket noktası halk edebiyatı yaratmalarının metinleri değil; bu metinlerin oluşturuldukları, yaratıldıkları ve yeniden yaratılıp nakledikleri bağlamdır. İşte bu bağlam noktasında bir halk edebiyatı yaratmasının anlatılması veya söylenmesindeki temel neden, anlatıcı ve icracının onu yaratma, aktarma ve kullanma nedenleri, dinleyicilerin o yaratmayı dinleme, anlama ve kullanma nedenleri bu yöntemin temel sorunlarını oluşturmaktadır.

Bu parçada sözü edilen yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

A) İşlevsel B) Yayılmacı C) Gelişim
D) Psikoanalitik E) Yapısalcı

13. 1919'da Ahmet Yesevî ve Yunus Emre'yle ilgili araştırmalarını ve fikirlerini de içeren *Türk Edebiyatında ilk Mutasavvıflar* adlı eserini yayımlamıştır. 1924'te Türkiyat Enstitüsünün müdürlüğüne atanmış ve halkbilimi çalışmalarını daha da artırmıştır. *Nasrettin Hoca, Türk Saz Şairleri Antolojisi, Kayıkçı Kul Mustafa ve Genç Osman Hikâyesi* gibi pek çok eseri bu dönemin verimleridir.

Bu parçada tanıtılan halk edebiyatı araştırmacısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ziya Gökalp
B) Fuat Köprülü
C) Rıza Tevfik Bölükbaşı
D) Ali Berat Alptekin
E) Pertev Naili Boratav

14. Aşağıdakilerden hangisinin halk edebiyatıyla ilgili çalışmaları yoktur?

A) Mehmet Kaplan
B) Ali Berat Alptekin
C) Berna Moran
D) Şükrü Elçin
E) Abdülbaki Gölpınarlı

15. Halkbilimi araştırmalarında metin merkezli yaklaşımlar içinde, metinlerin yapısal özellikleri üzerine kurulmuş olan kuram ve yöntemler genel olarak ---- olarak adlandırılmaktadır. Halk edebiyatı yaratmalarının metin özellikleri diğer yöntemlerde belli ölçülerde incelemekle birlikte, bu yöntemin farklılığı metin yapılarının temel özelliklerinden hareketle bir sonuca varma düşüncesinin bu yöntemde esas alınmasıdır.

Bu parçadaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) İşlevsel Yaklaşım
B) Yapısalcı Kuram
C) Psikoanalitik Kuram
D) Bağlamsal Kuram
E) Yayılma Kuramı

16.

I. Eğlenme, eğlendirme ve hoşça vakit geçirme işlevi

II. Toplumsal kurumlara ve törenlere destek verme işlevi

III. Eğitim ve kültürün genç kuşaklara aktarılması işlevi

IV. Toplumsal ve kişisel baskılardan kurtulma işlevi

Yukarıdaki numaralanmış maddelerden hangileri işlevsel halkbilimi yöntemine göre halk edebiyatı yaratmalarının işlevi arasındadır?

A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III D) III ve IV E) I, II, III ve IV

17. *"Uluslararası Masal Tipleri Kataloğu (The Types of Internatiol Folktales)"* **adlı üç ciltlik araştırma aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Hans-Jörg Uther

B) Wolfram Eberhard

C) Stith Thompson

D) Vladimir Propp

E) Antti Aarne

18. Bu kuram ve yöntem uzun zamandan beri Batı dünyasında tartışılan ve özellikle klasikçiler ve edebiyat bilimcilerin uğraştığı Homer'in *İlyada ve Odysseia* adlı eserleri nasıl meydana getirdiği sorusuyla ilgilidir. Bu nedenle "Homer Sorunu" olarak da adlandırılmıştır. Konuyu aydınlatmak amacıyla Milman Parry ve öğrencisi Albert Bates Lord tarafından oluşturulmuştur.

Bu parçada sözü edilen kuram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bağlamsal Kuram

B) İşlevsel Yöntem

C) Sözlü Formül Kuramı

D) Psikoanalitik Kuram

E) Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı

19. Halk edebiyatı kuramlarından ---- ve ---- metin merkezliyken ---- ve ---- bağlam ya da performans merkezlidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) Bağlamsal Kuram - İşlevsel Yöntem / Yayılma Kuramı - Gelişme Kuramı

B) Bağlamsal Kuram - Psikoanalitik Kuram / İşlevsel Yöntem - Gelişme Kuramı

C) Yapısalcı Kuram - İşlevsel Yöntem / Bağlamsal Kuram - Yayılma Kuramı

D) Yapısalcı Kuram - Sözlü Formül Kuramı / Bağlamsal Kuram - İşlevsel Yöntem

E) Yapısalcı Kuram - Yayılma Kuramı / Bağlamsal Kuram - İşlevsel Yöntem

20.

I. Bağlamsal Kuram sadece metni değil, metni oluşturan unsurları ele alan bir yöntemdir.

II. İşlevsel Yöntem'in temeli, halk edebiyatı yaratmalarının metinler değil bu metinlerin oluşturdukları, yaratıldıkları, nakledildikleri bağlamdır.

III. Yapısalcı Kuram, mitlerin ve masalların yorumlanmasında cinsel semboller kullanmayı tercih etmiştir.

IV. Sözlü Formül Kuramı, Homer'in *İlyada ve Odysseia* adlı eserlerini nasıl meydana getirdiğini araştırır.

V. Psikoanalitik Kuram'ın temsilci Sigmund Freud, asıl çalışmasını rüyaların oluşumu ve anlamı üzerine kurmuş; insan zihnini id, ego ve süperego adlı bölümlere ayırmıştır.

Halkbilimi kuramlarıyla ilgili olarak yukarıda verilenlerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜMLER

1. Seçeneklerde verilen Gelişme Kuramı, Yayılma Kuramı, Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı ve Psikoanalitik Kuram metin merkezli kuramsal yaklaşımlar arasında yer almaktadır. Ancak Bağlamsal Kuram, bağlam ve icra merkezli halkbilimi kuramları arasında yer almaktadır.

Cevap E

2. Tanzimat Dönemi'nden itibaren halkbilimi çalışmaları yapılmıştır. Bunlar arasında; Şinasi'nin hazırladığı *Durub-ı Emsal-i Osmanî* adlı atasözleri sözlüğü, Ahmet Vefik Paşa'nın yaptığı *Şecere-i Türk* çevirisi ve yine onun hazırladığı *Müntehabat-ı Durub-ı Emsal-i Türkiyye* adlı atasözleri sözlüğü, Ziya Paşa'nın halk şiiriyle ilgili görüşlerini anlattığı *Şiir ve İnşâ* makalesi sayılabilir. Ziya Paşa'ya ait olan *Hârâbat Antolojisi* ise divan şiiriyle ilgilidir, halkbilimi çalışması olarak değerlendirilemez.

Cevap E

3. Kültür ve medeniyetlerin nasıl oluştuğu ve geliştiğini, dünya üzerindeki kültür ve medeniyetlerin benzer ve farklı oluşlarının nedenlerini, kültür ve medeniyetlerin kiminin az, kiminin çok geliştiği varsayımlarından hareketle ortaya atan ve en önemli temsilcisi Edward B. Taylor olan kuram, Gelişme Kuramı'dır.

Cevap B

4. Farklı toplumlarda benzer kültür unsurlarının varlığının tespiti üzerine, benzer yaratmaların farklı toplumlarda var oluşunun nedenlerini açıklamak ve dünyada ilk kültür merkezi bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla ortaya atılan kuram, Yayılma Kuramı'dır.

Cevap A

5. C seçeneğinde, Homer'in *İlyada ve Odysseia* adlı eserleri nasıl meydana getirdiğini açıklamaya çalışan kuram Bağlamsal Kuram değil, Sözlü Formül Kuramı'dır.

Cevap C

6. Halk bilgisi ve özellikle de halk edebiyatı metinlerini karşılaştırmak suretiyle belli sonuçlara ulaşmayı amaçlayan, "Karşılaştırmalı Folklor Kuramı" olarak da adlandırılan kuram Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı'dır.

Cevap C

7. Çin Yıllıkları, eski Türk boylarının sosyal hayatıyla ilgili bilgiler, *Codex Cumanicus* çeşitli bilmeceler, *Divanü Lügati't-Türk* İslamiyet öncesi dönemle ilgili pek çok edebî verimi, *Dede Korkut Kitabı* Oğuzların sosyal ve kültürel hayatını içeren eserlerdir ve halk edebiyatının yazılı kaynakları arasındadır. *Mirkatü'l-Edeb* ise halk edebiyatının yazılı kaynaklarından değildir. Çünkü Ahmedî tarafından hazırlanmış Arapça-Farsça manzum bir sözlüktür.

Cevap D

8. *Türk Masal Tipleri Kataloğu*, Wolfram Eberhard ve Pertev Naili Boratav tarafından hazırlanmıştır.

Cevap A

9. Wilhelm Wundt tarafından ortaya atılan, ana konusu bilinç olan ve asıl temeli Sigmund Freud tarafından oluşturulan kuram Psikoanalitik Kuram'dır.

Cevap B

10. Yapısalcı yaklaşımın halk edebiyatı yaratmalarının incelenmesinde kullanılan yaklaşımları, kahramanın biyografisini çözümleyen yöntem ve Propp'un masalların yapısını inceleme yöntemidir.

Cevap D

11. *"Halk Edebiyatı Motif İndeksi (The Motif İndex of Folk Literature)"* adlı altı ciltlik çalışma Stith Thompson'a aittir.

Cevap C

12. Hareket noktası, halk edebiyatı yaratmalarının metinleri değil, bu metinlerin oluşturuldukları, yaratıldıkları ve yeniden yaratılıp nakledildikleri bağlam olan; Antropolojik Yöntem olarak da adlandırılan yöntem İşlevsel Yöntem'dir.

Cevap A

13. Türkiyat Enstitüsünün müdürlüğünü yapan ve hem bu dönemde hem de öncesinde pek çok halkbilimi çalışması yapan araştırmacı Fuat Köprülü'dür.

Cevap B

14. Mehmet Kaplan, Köroğlu Destanı'yla ilgili çalışmalar yapmıştır. Ali Berat Alptekin masallar ve efsaneler ile ilgili araştırmalar yapmıştır. Şükrü Elçin âşık edebiyatıyla ilgili çalışmalar, Abdülbaki Gölpınarlı ise daha çok tasavvuf edebiyatıyla ilgili çalışmalar yapmıştır. Berna Moran, yeni Türk edebiyatıyla, özellikle de romancılıkla ilgili çalışmalar yapan eleştirmendir.

Cevap C

15. Metin yapılarının temel özelliklerinden hareketle bir sonuca varma düşüncesinin esas alındığı, metinlerin yapısal özellikleri üzerine kurulu kuram, Yapısalcı Kuram'dır.

Cevap B

16. İşlevsel halkbilimi yöntemine göre eğlenme, eğlendirme ve hoşça vakit geçirme; toplumsal kuramlara ve törenlere destek verme; eğitim ve kültürün genç kuşaklara aktarılması, toplumsal ve kişisel baskılardan kurtulma halk edebiyatı yaratmalarının işlevidir.

Cevap E

17. *"Uluslararası Masal Tipleri Kataloğu (The Types of International Folktales)"* adlı üç ciltlik araştırma Hans-Jörg Uther'e aittir.

Cevap A

18. Homer'in *İlyada ve Odysseia* eserlerini nasıl meydana getirdiği sorusuyla ilgilenen "Homer Sorunu" olarak da adlandırılan kuram Sözlü Formül Kuramı'dır.

Cevap C

19. Halk edebiyatı kuramlarından Yapısalcı Kuram ve Yayılma Kuramı metin merkezliyken Bağlamsal Kuram ve İşlevsel Yöntem bağlam ya da performans merkezlidir.

Cevap E

20. III numaralı cümlede, mitlerin ve masalların yorumlanmasında cinsel semboller kullanmayı tercih eden kuram Yapısalcı Kuram değil, Psikoanalitik Kuram'dır.

Cevap C

TEST 1

1. Mitler, konuları bakımından çeşitli şekillerde sınıflandırılır. Evrenin nasıl oluştuğunu anlatanlar ---- mitleri, tanrıların nereden geldiğini anlatanlar ---- mitleri, insanların yaratılışını anlatanlar ---- mitleri, insanın ve dünyanın geleceğini anlatanlar ---- mitleri başlığı altında toplanır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) kozmogoni - teogoni - antropogoni - eskatoloji

B) teogoni - antropogoni - eskatoloji - kozmogoni

C) antropogoni - eskatoloji - kozmogoni - teogoni

D) eskatoloji - kozmogoni - teogoni - antropogoni

E) kozmogoni - teogoni - eskatoloji - antropogoni

2. Halk hikâyelerinin konuları genellikle aşktır fakat edebiyatımızda kahramanlıkların konu edildiği halk hikâyeleri de önemli bir yer tutar. Bunun yanında bazı halk hikâyelerinde aşk ve kahramanlık temaları iç içedir.

Aşağıdakilerden hangisi hem aşk hem kahramanlık temalarının birlikte işlendiği hikâyelerden biri <u>değildir</u>?

A) Kirmanşah

B) Yaralı Mahmut

C) Âşık Efgan ve Belendihüma

D) Derdiyok ile Zülfü Siyah

E) Kaçak Nebi

3. Türkler kurultayın kararı üzerine buradan çıkmak için yol aradılar, bulamadılar. O zaman bir demirci dedi ki, "Bu dağda bir demir madeni var. Yalın kat demire benzer. Demirini eritirsek belki dağ bize geçit verir." Gidip demir madeninin yanını, yönünü odun kömürle doldurdular. Yetmiş deriden yetmiş büyük körük yapıp yetmiş yere koydular. Odunu kömürü ateşleyip körüklediler. Tanrı'nın yardımıyla demir dağ kızdı, eridi, akıverdi. Bir yüklü deve çıkacak denli yol oldu. Sonra gök yeleli bir Bozkurt çıktı ortaya; nereden geldiği bilinmeyen Bozkurt geldi, Türk'ün önüne dikildi, durdu. Herkes anladı ki yolu o gösterecek.

Bu parça aşağıdaki destanların hangisinden alınmıştır?

A) Bozkurt Destanı

B) Türeyiş Destanı

C) Ergenekon Destanı

D) Göç Destanı

E) Oğuz Kağan Destanı

4. **Aşağıdakilerin hangisinde meddah geleneğiyle ilgili bir bilgi yanlışı vardır?**

A) "Öven" anlamına gelen meddah, tek kişilik bir gösteridir.

B) Yazılı bir metne dayanmaz, doğaçlamadır.

C) Meddah, yüksekçe bir yere çıkarak hikâyesini anlatır.

D) Usta-çırak ilişkisiyle sürdürülen meddahlık geleneği, Araplardaki "kıssahanlık" geleneğine dayandırılır.

E) Meddah, kendisi için önceden hazırlanan dekor içerisinde birçok araçtan faydalanarak gösterisini sergiler.

5. Hikâyelerin başlıca kahramanları Hanlar Hanı Bayındır Han, Beylerbeyi Salur Kazan, Bamsı Beyrek, Uruz Koca, Dirse Han, Begil, Banu Çiçek, Burla Hatun ve Selcen Hatun'dur. İnsanüstü ve doğaüstü unsurları içeren iki hikâyenin kahramanları ise *Tepegöz* ve *Deli Dumrul*'dur.

Bu parçada kahramanları verilen eserle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Toplam on iki hikâyeden oluşur.

B) Hikâyeler nazım-nesir karışık bir yapıdadır.

C) İbn-i Âla tarafından derlenip yazıya geçirilmiştir.

D) Oğuzların sosyal, kültürel ve siyasi hayatlarını yansıtır.

E) Hikâyelerde İslamlık öncesi dönemlerin de izleri görülür.

6. Bir aydınlatma kaynağı ile yarı saydam bir perdeden yararlanılarak bu perdenin önünde ya da gerisinde iki boyutlu saydam ya da saydam olmayan kuklaların oynatılmasıyla sergilenen oyundur.

Bu parçada tanımı yapılan halk tiyatrosu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Karagöz

B) Orta Oyunu

C) Meddah

D) Köy Seyirlik Oyunu

E) Komedi

7.

Bağ bana
Bahçe sana bağ bana
Değme zincir kâr etmez
Zülfün teli bağ bana

Bu dörtlük aşağıdaki mani türlerinden hangisine örnek oluşturur?

A) Düz mani

B) Artık mani

C) Yedekli mani

D) Kesik mani

E) Tam mani

8.

I. Ezgi ile yaratılan pek çok anonim manzume "türkü" olarak adlandırılmaktadır.

II. Başta insan olmak üzere ölen canlıların ardından manzum biçimde söylenen şiirlere ağıt denmektedir.

III. Tekerleme ve bilmecelerin yalnızca manzum biçimleri vardır.

IV. Tekerleme daha çok masal, bilmece, halk hikâyesi gibi diğer türlere bağlı olarak ortaya çıkmıştır.

V. Annelerin çocuklarını sakinleştirmek ve uyutmak amacıyla söyledikleri şiirler ninnidir.

Anonim halk edebiyatıyla ilgili olarak verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Halk hikâyeleri; Türk, Arap ve İran-Hint kaynaklı olmak üzere üç grupta toplanır.

Aşağıdaki halk hikâyeleri kaynaklarına göre eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) Âşık Garip

B) Yusuf ü Züleyha

C) Leyla ile Mecnun

D) Ferhat ile Şirin

E) Emrah ile Selvihan

10. *"Türk Mitolojisi: Kaynakları ve Açıklamaları ile Destanlar"* **adlı çalışma aşağıdaki araştırmacılardan hangisi tarafından hazırlanmıştır?**

A) Bahaeddin Ögel

B) Pertev Naili Boratav

C) Şükrü Elçin

D) Saim Sakaoğlu

E) Umay Günay

11. Genellikle Karagöz ve Hacivat arasında geçer. Olaylar dizisinden sıyrılmıştır, yalnızca söze dayanır. Bu bölümün amacı Karagöz ve Hacivat gibi iki başkişinin kişiliklerini, özelliklerini, zıt karakterlerini ortaya koymaktır.

Bu parçada açıklanan bölüm Karagöz'ün hangi bölümüdür?

A) Mukaddime B) Muhavere C) Fasıl
D) Arzbâr E) Bitiş

12. Yöm vireyin hanum: Yirlü kara taglarun yıkılmasun. Kölgelüçe kaba ağacun kesilmesin, karnım akan görklü suyun kurumasun, kanatlarun uçları kırılmasun, çapar iken ağ boz atun büdrimesun. Çalışanda kara polat öz kılıcun gedilmesün, dürtişür iken ala gönderün ufanmasun, ağ pürçeklü anan yiri behişt olsun, ağ sakallu baban yiri uçmağ olsun.

Kitab-ı Dede Korkut'tan alınan bu parça aşağıdakilerden hangisine örnektir?

A) Alkış D) Kargış C) Masal
D) Efsane E) Halk Hikâyesi

13. Tekerlemelerin anlatım ve içerik özellikleriyle ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Tekerlemeler belli bir ana konudan yoksundur.

B) Mısra başı ve mısra sonu uyak, aliterasyon ve secilerle sağlanan ses oyunlarıyla ve çağrışmalarla bağlanmış belirli bir nazım biçimidir.

C) Duygu, düşünce ve hayaller; tezat, mübalağa, şaşırtma ve güldürmeye dayalı birtakım söz kalıplarından oluşur.

D) Bazı tekerlemeler karşılıklı soru ve cevap şeklinde ve zincirleme diyalog hâlindedir.

E) İçerik ve anlatım bakımından yalnızca tek bir halka özgüdür, benzerlik göstermezler.

14.

Budin dedikleri aksuyun başı
Kan ile yoğrulmuş toprağı taşı
Çerkez bayraktardır şehitler başı

Geldi kâfirleri geçti bedeni aldı
Nemçe bizim nazlı Budin'i

Budin'in üstünde doğdu bir yıldız
Aldı hain küffar on iki bin kız
Kimi kadı, kimi müftü, müderris

Geldi kâfirleri geçti bedeni aldı
Nemçe bizim nazlı Budin'i

Bu şiir aşağıdaki nazım biçimlerinden hangisiyle yazılmıştır?

A) Semai B) Türkü C) Şarkı
D) Mani E) Koşma

15. Halk hikâyelerinin bölümleriyle ilgili verilen aşağıdaki açıklamalardan hangisi yanlıştır?

A) Manzum veya mensur cümlelerden oluşan kalıplaşmış giriştir. (döşeme)

B) Hikâyenin geçtiği yerin ve zamanın, hikâye kahramanları ve bunların ailelerinin tanıtıldığı bölümdür. (fasıl)

C) Âşık hikâyelerinde din ve kahramanlık konularının anlatıldığı bölümdür. (asıl konu)

D) Hikâyelerin çoğunun sevgililer vuslata ermeden bitip bir duanın okunduğu bölümdür. (duvak kapama)

E) Hikâyeyle ilgisi olmayan bu anlatı, vuslatın gerçekleşmediği hikâyelerde sevgililerin öbür dünyada vuslata ereceklerinin anlatıldığı bölümdür. (efsane)

16.

Benim bahtı yârim
Gönlümün tahtı yârim
Yüzünde göz izi var
Sana kim baktı yârim

Kapıdan baktı yârim
Su gibi aktı yârim
Yüzüme göz değmedi
Güneşler yaktı yârim

Bu maninin türü aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Cinaslı mani
B) Düz mani
C) Artık mani
D) Yedekli mani
E) Karşılıklı mani

17.

I. Doğaüstü varlıkların eylemlerinin öyküsünden oluşur.
II. Bu öyküler kesinlikle gerçek değildir, bu sebeple kutsal sayılmaz.
III. Her zaman için bir yaratıkla ilgilidir, bir şeyin yaşamının nasıl geçtiği anlatılır.
IV. İnsan, mitlere nesnelerin kökenini bilir ve nesnelere egemen olur.
V. Mitte dıştan, soyut bir bilgi değil yaşanmış bir bilgi söz konusudur.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde mitler ile ilgili bir bilgi yanlış vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Bu bölüm halk hikâyelerindeki döşemeye benzer. Burada kafiyeli ya da kafiyesiz hikâyenin geçtiği dönem, kişiler ve bu kişilerin toplumsal ve ekonomik durumları sergilenir. Bazen de padişaha övgü yer alır.

Bu parçada meddahın hangi bölümünden söz edilmektedir?

A) Bitiş B) Senaryo C) Açıklama
D) Başlangıç E) Arzbâr

19. Destanlar, sözlü dönemde oluşmuş Türk destanları ve İslamiyet'in kabulünden sonraki döneme ait Türk destanları olarak iki grupta incelenir.

Aşağıdakilerden hangisi sözlü dönemde oluşmuş Türk destanlarından biri değildir?

A) Cengiz Han Destanı
B) Şu Destanı
C) Yaradılış Destanı
D) Alp Er Tunga Destanı
E) Göç Destanı

20. Her şeyden önce su vardı. Yer, ay, gök, güneş yoktu. Tanrı (Kuday) ile Kişi vardı. İkisi de kara kaz gibi su üzerinde uçuyordu. Tanrı bir şey düşünmüyordu. Kişi yel çıkarıp suyu dalgalandırdı; Tanrı'nın yüzüne su sıçrattı. Bunu yapınca da kendisinin Tanrı'dan güçlü olduğunu sandı, daha yüksekte uçmak istedi. Ama uçamadı, suya düşüp dibe battı. Boğulmak üzereydi. "Bana yardım et!" diye bağırıp Tanrı'dan yardım istedi. Tanrı "Yukarı çık!" dedi, o da sudan çıkıverdi. Sonra Tanrı, "Sağlam bir taş olsun!" dedi. Suyun dibinden bir taş yükseldi. Tanrı ile Kişi taşın üstünde oturdu. Tanrı, Kişi'ye "Suya dal, suyun dibinden toprak çıkar!" diye buyruk verdi. Kişi, Tanrı'nın buyruğunu yerine getirdi. Suyun dibinden çıkardığı toprağı Tanrı'ya götürdü. Tanrı, Kişi'nin getirdiği toprağı suyun üzerine serperken "Yer olsun!" diye buyurdu. Buyruk yerine geldi, yeryüzü yaratıldı.

Bu parça aşağıdakilerin hangisinden alınmış olabilir?

A) Masal
B) Halk hikâyesi
C) Efsane
D) Fabl
E) Hikâye

ÇÖZÜMLER

1. Evrenin nasıl oluştuğunu anlatan mitlere kozmogoni mitleri, tanrıların nereden geldiğini anlatanlara teogoni mitleri, insanların yaratılışını anlatanlara antropogoni mitleri, insanın ve dünyanın geleceğini anlatanlara ise eskatoloji mitleri denir.

Cevap A

2. Verilen hikâyelerden *Kirmanşah, Yaralı Mahmut, Âşık Efgan* ve *Belendihüma ve Kaçak Nebi* aşk ve kahramanlığın birlikte konu edildiği halk hikâyelerindendir. Ancak *Derdiyok ile Zülfü Siyah* hikâyesi yalnızca bir aşk hikâyesidir.

Cevap D

3. Türkler, Ergenekon dedikleri bölgeye sığmayınca buradan çıkış yolu ararlar. Türklerin demirden dağı eritip bir Bozkurt'un yol göstermesiyle bölgeden çıkmalarını anlatan destan, Köktürklere ait Ergenekon Destanı'dır.

Cevap C

4. Meddahta dekor yok denecek kadar azdır. Meddah bir sopa ve bir mendille gösteriye çıkar. Bunların dışında yalnızca bir sandalyesi vardır. Bu sebeple E seçeneğinde verilen bilgi doğru değildir.

Cevap E

5. "Bayındır Han, Tepegöz, Deli Dumrul" gibi kahramanlar *Dede Korkut Hikâyeleri*'nin kahramanlarıdır. Buna göre; A, B, D, E seçeneklerindeki bilgiler bu eserle ilgili doğru bilgilerdir. *Dede Korkut Hikâyeleri* İbn-i Âla tarafından yazıya geçirilmemiştir. Tahminen XV. yüzyıl sonlarında bilinmeyen biri tarafından yazıya geçirilmiştir.

Cevap C

6. Bir aydınlatma kaynağı ile kuklaların perdeye yansıtılmasıyla oynanan gölge oyunu, Karagöz'dür.

Cevap A

7. Verilen dörtlükte ilk mısranın hece sayısı 7'den azdır. Böyle ilk mısrası 7 heceden az olan manilere kesik mani (cinaslı mani) denir.

Cevap D

8. Numaralandırılmış cümlelerden I, II, IV, ve V'te herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak III. cümlede tekerleme ve bilmecelerin yalnızca manzum biçimlerinin olduğu yönündeki bilgi yanlıştır. Tekerleme ve bilmecelerin mensur biçimleri de vardır.

Cevap C

9. Verilen hikâyelerden *Âşık Garip* ve *Emrah ile Selvihan* hikâyeleri Türk kaynaklıdır. *Yusuf ü Züleyha* ve *Leyla ile Mecnun* hikâyeleri Arap kaynaklıdır. *Ferhat ile Şirin* hikâyesi ise İran-Hint kaynaklıdır.

Cevap D

10. *"Türk Mitolojisi: Kaynakları ve Açıklamaları ile Destanlar"* adlı çalışma Bahaeddin Ögel tarafından hazırlanmıştır.

Cevap A

11. Genellikle Karagöz ve Hacivat arasında geçen, söylemeye dayalı, başkişilerin kişiliklerini, özelliklerini, zıt karakterlerini ortaya koyan bölüm muhavere (söyleşme) bölümüdür.

Cevap B

12. *Kitab-ı Dede Korkut*'tan alınan parçanın genelinde iyi dileklerde bulunulmaktadır. Dolayısıyla verilen parçanın bir alkış örneği olduğu söylenebilir.

Cevap A

13. A, B, C, D seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Ancak E seçeneğindeki bilgi yanlıştır. Tekerlemelerin bazıları içerik ve anlatım bakımından yakın ya da yabancı halklarla benzerlik gösterir.

Cevap E

14. Verilen şiir 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır. Şiir, bent ve kavuştak (nakarat) bölümlerinden oluşmuştur. Bunlar, türkü nazım biçiminin özelliklerini yansıtmaktadır.

Cevap B

15. Halk hikâyelerinde hikâyenin geçtiği yer ve zaman, hikâyenin kahramanları ve bunların ailelerinin tanıtıldığı bölüm fasıl değil, döşemedir. Fasıl bölümünde âşık, dinleyiciyi hazırlamak, ustalığını göstermek amacıyla şiir söyler.

Cevap B

16. Verilen maninin iki kişi tarafından, karşılıklı söylendiği anlaşılmaktadır. Böyle iki kişinin karşılıklı söylediği mani türü, karşılıklı mani (deyiş) dir.

Cevap E

17. I, III, IV ve V numaralı cümlelerde bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak II numaralı bilgi yanlıştır. Mitler, kesinlikle gerçektir ve doğaüstü varlıklar tarafından yaratıldığı için kutsaldır.

Cevap B

18. Meddahın hikâyenin geçtiği dönemi, kişileri ve bu kişilerin toplumsal ve ekonomik durumlarını sergilediği, bazen de bir padişaha övgüyü de dahil ettiği bölüm, açıklama bölümüdür.

Cevap C

19. Verilen destanlardan Şu, Alp Er Tunga, Yaratılış ve Göç destanları sözlü dönemde oluşmuştur. Ancak Cengiz Han Destanı İslamiyet'in kabulünden sonraki döneme aittir.

Cevap A

20. Verilen parçada doğadaki oluşumlar (yerin yaratılması) ve didaktik bir söyleyiş vardır, nedeni belli olmayan bir oluşum hakkında açıklama yapılmış, aynı zamanda abartma ve olağanüstülüklerden yararlanılmıştır. Tüm bunlar efsanenin özelliğidir.

Cevap C

TEST 2

1. Ben de oradan geçiyordum. "Bana biraz pilav, zerde verin." dedim de aşçı kepçe ile nasıl vurduysa kendimi attım. Kendimi attım da burada buldum.

Bu parça, masalın hangi bölümünden alınmış olabilir?

A) Muhavere
B) Olay formeli
C) Bitiş formeli
D) Kara hikâye
E) Fasıl

2. İslamiyet öncesi döneme ait olan ---- İran kaynaklarında adı "Afrasiyab" olarak geçen hükümdarın hayatı ve yaptığı savaşlar etrafında şekillenmiştir; ---- ise bir savaşta yenilip yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalan Türklerin bir dişi kurt sayesinde yeniden üreyip çoğalmalarını anlatır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Şu Destanı - Türeyiş Destanı
B) Attila Destanı - Bozkurt Destanı
C) Alp Er Tunga Destanı - Bozkurt Destanı
D) Oğuz Kağan Destanı - Türeyiş Destanı
E) Ergenekon Destanı - Göç Destanı

3. Anonim halk edebiyatında halk hikâyelerinden bazıları *Kerem ile Aslı* (I), *Ercişli Emrah ile Selvihan* (II) gibi aşk konulu (III), bazıları ise *Âşık Garip* (IV) ve *Köroğlu* (V) gibi kahramanlık konuludur.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisinde bir yanlışlık vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4.

I. Sosyal olayların nasıl olageldiklerini uzun bir gözlem ve deneme sonucu tarafsızca bildirir.
II. Bunlardan ders almamız gerektiğini açıkça söylemeyip hatırlatır.
III. Birtakım gerçekler, felsefeler, bilgece düşünceler bildirerek yol gösterir.
IV. İnanışlara dair herhangi bir iz taşımaz.
V. Töre ve gelenekleri yansıtır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde atasözleriyle ilgili yanlış bir bilgi verilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Orta oyunu ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisinde bir bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Oyun, palanga adı verilen etrafı seyircilerle çevrili bir alanda oynanır.
B) Asıl kişiler Kavuklu ve Pişekâr'dır.
C) Yazılı bir metne dayanmaz, doğaçlamadır.
D) Kol oyunu olarak da adlandırılan orta oyunu usta - çırak ilişkisi içinde sürdürülmüştür.
E) Tek bir bölümden oluşan orta oyununda müzikli bölümler de yer alır.

6. Âşık fasıllarında anlatılan hikâyeler konularına göre aşk hikâyeleri, dinî temalı kahramanlık hikâyeleri ve destansı halk hikâyeleri olmak üzere üçe ayrılır.

Buna göre aşağıdaki halk hikâyeleri konusuna göre eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

A) Köroğlu B) Âşık Garip C) Tahir ile Zühre
D) Hayber Kalesi E) Danişment Gazi

7.

I. Kişiler, yerler ve olaylar hakkında anlatılabilir.
II. Anlatılanların inandırıcılık özelliği vardır.
III. Genellikle kişi ve olaylarda olağanüstülükler görülür.
IV. Belirli bir şekilleri yoktur, kısa ve konuşma diline yakın bir anlatımı vardır.
V. Dinî motifler içermez.

Numaralanmış cümlelerde efsaneyle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8.

I. Işık
II. Ağaç
III. Bozkurt
IV. Ok-yay

Yukarıdaki numaralanmış mitolojik ögelerden hangileri Türk destanlarında yer almaktadır?

A) I ve II B) I, II, III ve IV C) I, II ve III
D) III ve IV E) I, III ve IV

9. Anonim halk edebiyatı nazım şekilleriyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Mani, 7 heceli dört dizeden oluşan, aaxa biçiminde uyaklanan bir nazım şeklidir.

B) Türküler yapılarına göre usullüler ve usulsüzler olmak üzere ikiye ayrılır.

C) Bilmeceler genellikle anonim olmakla beraber, âşıklar tarafından söylenen manzum bilmeceler de vardır.

D) Tekerlemeler, çoğunlukla masal, bilmece, halk hikâyesi gibi diğer türlere bağlı olarak ortaya çıkmıştır.

E) Anonim ninnilerin çoğu 7 hecelidir ve mani tipinde uyaklanmıştır.

10. Kavuklu ile Pişekâr'ın birbirleriyle tanıdık çıkmalarıyla sonuçlanan tanışma konuşmasının olduğu bölümdür. Bu bölümde Kavuklu ve Pişekâr kendilerini seyircilere takdim ederler.

Bu parçada orta oyununun hangi bölümü hakkında bilgi verilmiştir?

A) Giriş B) Muhavere C) Arzbâr D) Tekerleme E) Fasıl

11. Uzun yıllar, bir edebî eser olarak değil tarih türünde bir eser kabul edilen ----, XII. yüzyıldan itibaren oluşmaya başlamış hikâyelerin derlenmesidir. İlk olarak İbn-i Âlâ tarafından derlenen bu hikâyelerde, Türklerin Anadolu'da İslam'ı yayma mücadeleleri anlatılır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Danişmentnâme*

B) *Battalnâme*

C) *Fütüvvetnâme*

D) *Saltuknâme*

E) *Hamzanâme*

12. Türk bilmeceleriyle ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Genellikle anonim olmakla beraber âşıklar tarafından söylenen bilmeceler de vardır, bunlara muamma ya da askı denir.

B) Pek çok bilmecede doğrudan soruya geçilmez, kalıplaşmış doldurma kelimelerden sonra soru cümlesine geçilir.

C) Bilmecelerin dili, diğer halk edebiyatı ürünleri gibi anlaşılır, sade bir dildir.

D) Bilmecelerin bütünü manzum biçimde söylenmiştir.

E) Hemen her konu hakkında bilmece üretilebilir.

13. Bir varmış, bir yokmuş, evvel zamanda bir padişah ile bunun üç kızı varmış. Bir gün bu padişah kızlarını başına toplamış, beni ne kadar seversiniz, demiş. En büyük kızı "Dünyalar kadar...", ortanca kızı "Kucak kadar...", küçük kızı da "Tuz kadar..." demiş. Padişah küçük kızın cevabına çok sinirlenmiş.

Bu parçanın yazıldığı anonim halk edebiyatı ürünüyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Gerçekle ilgisizdir ve anlatılanlara inandırma çabası yoktur.

B) Olaylar bilinmeyen bir yerde bilinmeyen bir zamanda geçer.

C) Manzum ve mensur biçimleri vardır.

D) Doğaüstü ve olağan dışı olayları içerir.

E) Dinî ve günlük inanışlardan, törelerden bağımsızdır.

14. Âşıklar saz eşliğinde manzum eserlerini sunarken bununla yetinmez, şiirlerinin arasında bazen de bir halk hikâyesi örneği verirler. Ancak bu hikâye anlatmanın belli bir kuralı vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu kurallar içinde yer almaz?

A) Âşıklar hikâyeye başlamadan önce döşeme adını verdikleri mensur bir tekerleme söylerler.

B) Asıl hikâye, tüm şairlerce tekrar edilen klişe bir dua ile başlar.

C) Asıl hikâye, mensur ve manzum kısımlardan meydana gelir.

D) Âşıklar asıl hikâye arasına "karavelli" adını verdikleri müstakil hikâyeler katar.

E) Asıl hikâyede değişmemesi gereken nesir kısımlar yer almaktadır.

PEGEM AKADEMİ

15. ----, daha çok tarih öncesine uzanan bolluk, eriştirme, canlandırıcılık, atalara tapma gibi işlevlere bağlı tiyatro geleneğidir. Köylünün inançlarında tutuculuğu nedeniyle günümüze kadar yaşamıştır. Genellikle oyuncular profesyonel değildir. Bu iş için belirli oyun yerlerine de rastlanmaz. Ancak kılık değiştirme, kişileştirme, maskeler, müzik, kimi doğaçlama ritüel gereği kalıplaşmış söyleşmelere rastlanır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Köy seyirlik oyunları
B) Orta oyunu
C) Karagöz
D) Meddah
E) Kabare tiyatrosu

16. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi ayraç içinde verilen terimle uyuşmamaktadır?

A) Orta oyunu ve Karagöz'de asıl olayın temsil edildiği bölümdür. (fasıl)
B) Halk hikâyelerinde mensur bir tekerlemenin söylendiği bölümdür. (döşeme)
C) Gerçek veya hayalî, çeşitli olay, kişi ve yer hakkında anlatılan hikâyelerdir. (efsane)
D) Zurnanın Pişekâr havası çaldığı, meydana Kavuklu ile Kavuklu Arkası'nın girdiği kısımdır. (muhavere)
E) Orta oyununun, oynandığı alana verilen isimdir. (palanga)

17. Fıkra, atasözü, ninni gibi sözlü ürünlerle ilgili en eski bilgileri aşağıdaki yapıtlardan hangisinde bulmak mümkündür?

A) *Codex Cumanicus*
B) *Divanü Lügat-it-Türk*
C) *Atabetü'l-Hakayık*
D) *Kutadgu Bilig*
E) *Muhakemetü'l-Lugateyn*

18.

Akar senün sularun Kazılık Tagı
Akar iken akmaz olsun
Biter senin otlarun Kazılık Tagı
Biter iken bitmez olsun
Kaçar senün geyiklerün Kazılık Tagı
Kaçar iken kaçmaz olsun taşa dönsün

Bu dizeler aşağıdaki anonim halk edebiyatı ürünlerinden hangisine örnek oluşturur?

A) Alkış B) Kargış C) Mani
D) Ninni E) Ağıt

19.

Ağlarım çağlar gibi
Derdim var dağlar gibi
Ciğerden yaralıyım
Gülerim sağlar gibi
Her gelen bir gül ister
Sahipsiz bağlar gibi

Bu dizeler hangi mani türü içerisinde yer almaktadır?

A) Düz mani
B) Cinaslı mani
C) Karşılıklı mani
D) Yedekli mani
E) Kesik mani

20. Aşağıdakilerden hangisi Nasreddin Hoca fıkralarını içeren eserlerden biri değildir?

A) *Mecmuâü'l-Letaif*
B) *Pendnâme*
C) *Kâbusnâme*
D) *Saltuknâme*
E) *Seyahatnâme*

ÇÖZÜMLER

1. Masal anlatıcısı, masalı orijinal bir sonla bitirmeye çalışır. Anlattığı masaldaki olayların, durumların gerçekten yaşanmış olduğu hissini uyandırmak için masalın sonunu süsler. Bu bölümde geçen tekerlemelere "bitiş formeli ya da tekerlemesi" adı verilir.

Cevap C

2. İran kaynaklarında adı "Afrasiyab" olarak geçen hükümdarın hayatı ve yaptığı savaşları anlatan destan Alp Er Tunga Destanı; savaşta yenilen Türklerin yok olma tehlikesinden bir dişi kurdun sayesinde kurtulmalarını anlatan destan Bozkurt Destanı'dır.

Cevap C

3. Verilen parçada IV numaralı bilgide bir yanlışlık yapılmıştır. Âşık Garip bir kahramanlığı değil, bir aşk hikâyesini anlatır.

Cevap D

4. I, II, III ve V. cümlelerde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak IV. cümlede atasözlerinin inanışlara dair bir iz taşımadıklarına ilişkin bilgi yanlıştır. Atasözleri, halkın kimi inanışlarını da yansıtır.

Cevap D

5. A, B, C ve D seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak E seçeneğinde orta oyununun tek bölümden oluştuğu yönündeki bilgi yanlıştır. Orta oyunu giriş, muhavere (arzbâr, tekerleme), fasıl ve bitiş bölümlerinden oluşmaktadır.

Cevap E

6. Seçeneklerde verilen *Âşık Garip* ve *Tahir ile Zühre* aşk hikâyelerine, *Hayber Kalesi* ve *Danişment Gazi* dinî temalı kahramanlık hikâyelerine örnektir. Ancak *Köroğlu* hikâyesi destansı halk hikâyesidir.

Cevap A

7. Numaralandırılmış cümlelerden I, II, III ve IV'te bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak V. cümlede efsanelerin dinî özellikler taşımadığı yönündeki bilgi yanlıştır. Efsaneler, tarihî ve dinî özellikler taşır.

Cevap E

8. Türk destanlarında ışık, kutsallıktan kaynaklanan hayat vericiliği; ağaç, ana, ata ya da devleti; bozkurt Türk'ün hayat ve savaş gücünü; ok-yay ise üstünlüğü sembolize eden mitolojik ögelerdir.

Cevap B

9. B seçeneğinde türküyle ilgili verilen bilgi yanlıştır. Türküler ezgilerine göre usullüler (kırık havalar) ve usulsüzler (uzun havalar) olarak ikiye ayrılır. Yapılarına göre ise iki dizeli türküler, üçlüklerden oluşmuş türküler ve dörtlüklerden oluşmuş türküler şeklinde tasnif edilir.

Cevap B

10. Kavuklu ile Pişekâr'ın birbirleriyle tanıdık çıkmalarıyla sonuçlanan tanışma konusunun olduğu ve Kavuklu ile Pişekâr'ın kendilerini seyircilere takdim ettikleri bölüm arzbârdır.

Cevap C

11. Selçuklu sultanı II. İzzettin Keykavus'un emriyle ilk olarak İbn-i Âlâ tarafından derlenen eser *Danişmentnâme*'dir.

Cevap A

12. Verilen seçeneklerden A, B, C ve E'de herhangi bir bilgi yanlışı yapılmamıştır. Ancak D seçeneğinde bilmecelerin tümünün manzum biçimde söylendiği yönündeki bilgi yanlıştır, anonim bilmeceler hem manzum hem mensur biçimde söylenebilir.

Cevap D

13. Parça anonim halk edebiyatı ürünü olan masaldan alınmıştır. Masalla ilgili verilen A, B, D ve E seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak C seçeneğinde masalların manzum ve mensur yazıldığı yönündeki bilgi yanlıştır. Masallar yalnızca mensur biçimdedir.

Cevap C

14. Asıl hikâyede değişmemesi gereken kısım nesir değil, nazım parçalarıdır. Bu sebeple E seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır.

Cevap E

15. Çeşitli işlevlere bağlı olarak ortaya çıkan, köylünün inançlarında tutuculuğu nedeniyle günümüze kadar yaşayan, belirli bir oyun yerine sahip olmayan ve amatörlerce oynanan oyunlar köy seyirlik oyunları olarak adlandırılmaktadır.

Cevap A

16. D seçeneğinde, zurnanın Pişekâr havası çaldığı, meydana Kavuklu ile Kavuklu Arkası'nın geldiği kısım olarak açıklanan bölüm, muhavere değil; giriş bölümüdür.

Cevap D

17. Fıkra, atasözü, ninni gibi bir çok sözlü ürünlerle ilgili en eski bilgileri Kaşgarlı Mahmut'un, ilk sözlüğümüz olan *Divanü Lügat-it Türk* adlı eserinde bulmak mümkündür.

Cevap B

18. Verilen dizelerde bir beddua söz konusudur (akar iken akmaz olsun, biter iken bitmez olsun, kaçar iken kaçmaz olsun taşa dönsün). Dolayısıyla bu dizelerin anonim halk edebiyatı ürünlerinden kargış olduğu söylenebilir.

Cevap B

19. Verilen mani, düz maninin dizelerine anlamlı başka dizelerin eklenmesi sonucu oluşmuştur. Düz maninin dizelerine anlamı başka dizelerin eklenmesiyle oluşan manilere yedekli (artık) mani denmektedir.

Cevap D

20. Lamiî, *Mecmuâü'l-Letaif* adlı eserinde beş fıkra metnine; Güvâhî, *Pendnâme* adlı eserinde üç fıkra metnine yer verir (Bunlardan ikisinin Nasreddin Hoca'ya ait olmadığı sonraki araştırmalarda ortaya çıkmıştır). Ebu'l Hayr-ı Rûmî, *Saltuknâme* adlı eserinde bir fıkra metnine yer verir. Evliya Çelebi, *Seyahatnâme* adlı eserinde Hoca'dan ve mezarından söz ederek bir de fıkrasına yer verir. *Kâbusnâme* adlı eserde Nasreddin Hoca fıkralarına yer verilmez, bu eser Farsçadan çeviridir.

Cevap C

TEST I

1.

Yesârî bu zâre, düştü ne çâre
Eyledi âvâre, o kaşı kare
Âlem âşıkâre, derdine çâre
Sarınca o yârî merhemcesine

Bu şiir aşağıdaki koşma türlerinden hangisiyle yazılmıştır?

A) Zincirleme koşma
B) Ayaklı koşma
C) Yedekli koşma
D) Musammat koşma
E) Zincirbent koşma

2.

Ela gözlerine kurban olduğum
Yüzüne bakmaya doyamadım ben
İbret için gelmiş derler cihana
Noktadır benlerin sayamadım ben

Bu şiirden hareketle âşık edebiyatı sanatçıları için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Şiirlerde temel ölçü hece, birim ise dörtlüktür.
B) Hemen bütün şiirlerde dil, yalın bir halk dilidir.
C) Anlatım divan edebiyatındaki gibi soyuttur.
D) Aşk, işlenen temaların başında gelir.
E) Söz sanatları divan edebiyatındaki kadar çok kullanılmaz.

3.

Karacaoğlan der ki n'olup n'olmalı
Keten gömlek giymiş kolu salmalı
Anasın kandırıp kızın almalı
Emirler'den bir kız indi pınara

Bu dörtlük aşağıdaki nazım türlerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

A) Güzelleme
B) Koçaklama
C) Ağıt
D) Taşlama
E) Varsağı

4.

I. Âşık:

Meyvesi tatlıdır, siyahtır, aktır
Bunu yaratan da şüphesiz Hâk'tır
Koca ağaç amma çiçeği yoktur
Hangi ağaçtır bu bildiniz mi siz

II. Âşık:

Aydın'dır merkezi lezzeti olur
Yaprağı iridir Havva'yı korur
Güzelse söz çekirdeği doldurur
Çiçeksiz bu ağaç incirdir, incir

Âşıkların karşılıklı olarak birbirlerine bilmece sormasına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Leb değmez
B) Muamma
C) Dedim-dedi
D) Askı
E) Atışma

5.

Güzel ne güzel olmuşsun
Görülmeyi görülmeyi
Siyah zülfün halkalanmış
Örülmeyi örülmeyi

Bu dörtlüğün nazım biçimiyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Âşıklar tarafından özel bir ezgiyle terennüm edilir.
B) Hece ile söylenenler, aruzla söylenenlerden tür ve şekil bakımından tamamen farklıdır.
C) Âşık edebiyatında bir törene bağlı olarak söylenir.
D) Daha çok sevgi, doğa, güzellik gibi konularda söylenir.
E) Güzellemelere göre daha canlı, kıvrak bir üslubu vardır.

6. Yeniçeri şairlerindendir. Dönemin önemli olayları üzerine şiirler söylemiş, devrin tarihî olaylarıyla ilgilenmiştir. XVII. yüzyılın ilk yarısında büyük bir üne kavuşan şairin tamamen halk zevkine bağlı, sade ve doğal söyleyişi başlıca özelliğini oluşturur. Bağdat kuşatmasında ölen *Genç Osman* adında bir yiğit üzerine söylediği destan, şiirlerinin en ünlülerinden sayılır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hayalî

B) Köroğlu

C) Dadaloğlu

D) Âşık Ömer

E) Kayıkçı Kul Mustafa

7. Âşık karşılaşmaları, iki veya daha çok âşığın bir arada bir bilirkişi kurulu veya halk topluluğu karşısında sazlı-sözlü imtihan olması, karşısındakiyle atışması ve birbirinin sözlerine karşılık vermeleri şeklinde olur. Âşık karşılaşmalarına verilen adlar konusunda bir çeşitlilik ve karışıklık söz konusudur. ---- sözcüğü âşık karşılaşmaları için kullanılan sözcüklerden yalnızca biridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) Deyişme

B) Söyleşi

C) Atışma

D) Askı

E) Müşaare

8. Aşağıdaki dörtlüklerden hangisi âşık tarzı edebiyatın özelliklerini <u>yansıtmaz</u>?

A) Ben bilirim yâr sevgisi candandır
Yârsız bana fena dünya zindandır
Benim ulu korkum hemen şundandır
Gayrılara görül vere yâr deyu

B) Elvedâ günüdür çimenli dağlar
Göllerde yeşilbaş sunalar kaldı
Sarı mermer, ak suvaklı odalar
Cenneti okşayan haneler kaldı

C) Edeplü ol cân isen
Hakkı'ı bil insân isen
Müştâk-ı Sultan isen
Var edeb öğren edeb

D) Dedim inci nedir dedi dişimdir
Dedim kalem nedir dedi kaşımdır
Dedim on beş nedir dedi yaşımdır
Dedim daha var mı söyledi yok yok

E) Sende ne halet var, ey peri sanem
Gönül verir sana her gören âdem
Kâkülünden gelir gûşume her dem
Zenci sesi, Mansur sesi, dâr sesi

9. Rüya ve bade motifiyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Âşıklık geleneğinin beslendiği ozan-baksı geleneğiyle tasavvuf düşüncesi somutlaşarak rüya-bade-pir üçlüsü hâline gelmiştir.

B) Hazırlık evresinde adayın içinde bulunduğu kötü koşullar, adayı rüya ortamına sürükler.

C) Aday, genellikle kutsal sayılan bir mekânda, ıssız, adayın korku ve yalnızlık duygusunu derinden hissettiği bir yerde uykuya dalar.

D) Uykuya dalan aday, kutsal sayılan bir mekânda, kutsal kişilerle karşılaşır ve pir elinden bade içer.

E) Kendi kendine uyanan aday, bir süre baygın yatar, gönül ehli bir kişinin sazının tellerine dokunmasıyla uyanır ve gönül ehli kişiden mahlasını alır.

10. Âşıkların aruzun "feilâtün feilâtün feilâtün feilün" kalıbına uyan şiirlerine "selis" denilmiştir.

Buna göre aşağıdaki beyitlerden hangisi bir selisten alınmıştır?

A) Vefâsın görmedim, ol şûha meftûn olduğum kaldı
Düşüp sevdâsına âlemde mahzûn olduğum kaldı

B) Gide mi haşre kadar hûzn ile firkat acaba
Yoksa hâsıl ola mı yâr ile vuslat acaba

C) İkbâle zevâl erse ne var, sende kemâl var
Mağrur-ı kemâl olma ki ardınca zevâl var

D) Dilbere "gülşâne doğru gel" dedim, gelmem dedi
"Remzi-i âşıkâne doğru gel" dedim, gelmem dedi

E) Medhine meddâh olalım hüsrev-i hûban güzele
Vasfını söyler bulalım dünyaya yâran güzele

11. ---- XIX. yüzyılın güçlü halk ozanlarındandır. Divan, tekke ve halk edebiyatıyla ilgili geniş bir kültürü vardır. Bir divanı da vardır ama daha çok âşık tarzı şiirleriyle tanınır. Dilinde divan dili etkisi sezilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Dadaloğlu

B) Seyrani

C) Erzurumlu Emrah

D) Ercişli Emrah

E) Gevherî

12.

Kul Mustafa:

Feymanî seninle gence girelim
Amma sözlerime darılmayasın
Gücün ne kadarsa o kadar yüklen
Yokuşun dibinde yorulmayasın

Feymanî:

Muhabbet cenginde söz silahını
Giyinip kuşanıp kurulmayasın
Dikkat eyle ileride deniz var
Düşünce yılana sarılmayasın

En az iki kişi tarafından icra edilen bu dörtlükler aşağıdakilerden hangisine örnektir?

A) Leb değmez

B) Atışma

C) Taşlama

D) Dedim-dedi

E) Kargış

13. Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki dörtlüklerden hangisinin Dadaloğlu'na ait olduğu söylenemez?

A) Avşar içinde ben güzel gördüm
Kozan arasından çeker göçünü
Kınalamış ayağını başını
Sırma ile örmüş sümbül saçını

B) Bıktım usandım canımdan
Ayrı düştüm vatanımdan
Bizimkiler kavgasından
Sağ selamet çıktı m'ola

C) Bizim yaylamız meşeli
Dibinde güller döşeli
Eli top top menevşeli
Kızlar varır yaylamıza

D) Ey şuh-ı devran insafa gel gel
Vay can u canan insafa gel gel
Ey şuh-ı devran vay can u canan
Can sana kurban insafa gel gel

E) Belimizde kılıcımız Kirmani
Taşı deler mızrağımın temreni
Hakkımızda devlet vermiş fermanı
Ferman padişahın dağlar bizimdir

14. Genellikle halk şairlerinin biyografilerine ışık tutacak bilgileri içeren eserler, âşıklar tarafından hece ölçüsüyle söylenir ya da yazılır. Bir bakıma klasik Türk edebiyatının tezkireleri niteliğindedir; ancak tezkireler gibi belirli bir plana, kronolojiye, alfabe düzenine göre düzenlenmemiştir. Bu eserlerde saz şairlerinin adlarına, sanatlarına, devirlerine, memleketlerine, bağlı bulundukları tarikat, zümre ya da sınıflara dair bilgilere yer verilir.

Aşağıdakilerden hangisinin, bu parçada sözü edilen türde eseri vardır?

A) Dertli

B) Gevherî

C) Âşık Ömer

D) Bayburtlu Zihni

E) Köroğlu

15.

Figan eylemesin yok yere bülbül
Bülbül bilir elbet gül kıymetini
Kıymetini kendi ne bilsin gönül
Gönül veren bilir dil kıymetini

Bu dörtlük aşağıdaki koşma türlerinden hangisiyle yazılmıştır?

A) Ayaklı koşma
B) Zincirli koşma
C) Yedekli koşma
D) Musammat koşma
E) Tecnis koşma

16. Âşık edebiyatında toplumdaki haksızlıkların, yoksulukların, geriliklerin ve ekonomik sorunların mizahi bir dille sergilendiği koşmalara "taşlama" adı verilir.

Aşağıdakilerin hangisinde taşlama türünde eser veren sanatçılar bir arada vermiştir?

A) Köroğlu - Karacaoğlan - Erzurumlu Emrah
B) Ercişli Emrah - Dadaloğlu - Karacaoğlan
C) Gevherî - Dertli - Köroğlu
D) Bayburtlu Zihni - Seyranî - Kâtibî
E) Erzurumlu Emrah - Ercişli Emrah - Dadaloğlu

17. *Türkiye'de Âşık Edebiyatı ve Rüya Motifi* **adlı eser aşağıdakilerden hangisine aittir?**

A) Pertev Naili Boratav
B) Saim Sakaoğlu
C) Umay Günay
D) Fuat Köprülü
E) Dursun Yıldırım

18. Şiirlerindeki insana dönüklüğünün özünde belirgin olan tema, doğa ve aşktır. Ayrılık, gurbet, ölüm, sıla özlemi diğer temalarıdır. Duygularını gerçekçi bir biçimde dile getirmiştir. Duygu ve düşüncelerini açık anlaşılır bir dille ortaya koymuştur. XVII. yüzyılda yetişmiş başka saz şairlerinin aksine dil ve ölçü bakımından divan şiirinin etkisinden uzak durmuştur. Güney Anadolu insanının o çağdaki günlük konuşma diliyle yazmıştır.

Bu parçada tanıtılan saz şairi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Karacaoğlan B) Köroğlu C) Hayalî
D) Sümmanî E) Gevherî

19. Âşık edebiyatında genellikle hece ölçüsü ve dörtlük nazım birimi kullanılmıştır. Ancak hece ölçüsünün yanında divan edebiyatı geleneğinden etkilenerek aruz ölçüsüyle şiirler söyleyen, yazan şairler de vardır.

Aşağıdaki şairlerden hangisi sözü edilen şairler arasında yer almaz?

A) Bayburtlu Zihni
B) Âşık Ömer
C) Dertli
D) Gevherî
E) Köroğlu

20. Divanı ile başından geçen olayları anlatan şair, daha çok saz şairi olmak kaygısı gütmüştür. Ancak yine de adını, sayısı az olan, hece ile söylenmiş koşmaları ve destanları yaşatmaktadır. Divanında divan şiirinin bütün şekilleriyle yazılmış şiirler vardır. Usta bir taşlamacı olan şair, bu tür eserlerinde yer yer açık saçık sözlere ve kaba küfürlere de başvurur. Ayrıca şair, sağlığında divan tertip ederek bunu saraya sunan ender halk şairlerindendir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada tanıtılan şaire ait bir eserdir?

A) *Genç Osman Destanı*
B) *Dolapnâme*
C) *Şairnâme*
D) *Sergüzeştnâme*
E) *Deyişler*

ÇÖZÜMLER

1. Dizelerinde iç uyak bulunan koşmalara musammat koşma denir. Her dizenin sonuda bulunan uyak, dize içinde belirli kurallarla yinelenir. Verilen dörtlükte de dize içlerinde "zâre, âvâre, âşıkâre" kelimeleri uyaklıdır. Buna göre, verilen dörtlük bir musammat koşmadan alınmış olabilir.

Cevap D

2. Verilen şiir, hece ölçüsüyle ve dörtlük nazım birimiyle, yalın bir halk diliyle yazılmıştır. Aşk temasının işlendiği şiirde söz sanatlarına pek yer verilmemiştir. Ancak âşık şiirleri,, divan edebiyatındaki gibi soyut değildir. Tam aksine âşıklar şiirlerini gördükleri bir güzele yazmışlardır. Yani âşık edebiyatı somut bir edebiyattır.

Cevap C

3. Elinde sazıyla diyar diyar dolaşan, pınar başlarında, oba çadırında ve düğünlerde gördüğü güzellere şiir düzen âşıkların verdiği ürünlerin başında güzellemeler gelmektedir. Verilen şiirde de Karacaoğlan pınara inen bir güzele şiir söylemiştir, bu şiir de güzelleme türüne örnektir.

Cevap A

4. Verilen dörtlüktekiler gibi, soru cevap şeklinde manzum şekilde düzenlenen bilmecelere muamma adı verilmektedir.

Cevap B

5. Verilen dörtlük, 8'li hece ölçüsüyle yazılmış bir semaidir. Semailer, özel bir ezgiyle terennüm edilir ve bu şiirlerde daha çok sevgi, doğa, güzellik gibi konular işlenir. 8'li hece ölçüsüyle söylendiği için 11'li ölçüyle yazılan güzellemelerden daha canlı, kıvrak olan üsluplarıyla ayrılır. Semai hem aruz hem hece ölçüsüyle yazılabilir ancak bunlar birbirlerinden tür ve şekil yönüyle tamamen farklıdır. Fakat semailer bir törene bağlı olarak söylenmez.

Cevap C

6. Dönemin sosyal ve tarihî olaylarıyla ilgilenen, *Genç Osman Destanı* ile ünlü XVII. yüzyıl yeniçeri şairi Kayıkçı Kul Mustafa'dır.

Cevap E

7. Müşaare, deyişme, söyleşi, atışma, bağlama, tekellüm gibi kelimelerin tümü âşık karşılaşmalarını ifade etmek için kullanılmaktadır. Askı ise mendil, sepet, kutu gibi kapalı bir paketin içine herhangi bir cisim konularak paketin içinde bulunan cismin özelliklerinin manzum bir biçimde anlatıldığı ve cevabının istendiği bir âşıklık geleneği uygulamasıdır.

Cevap D

8. Âşık edebiyatında aşk, tabiat, gurbet, ayrılık, ölüm, özlem, kıskançlık, yiğitlik gibi birçok konu işlenmiştir. A, B, D ve E seçeneklerinde âşık geleneğine ait şiirler verilmiştir. C seçeneğinde verilen şiir ise tarikata yeni girenlere öğüt vermek amacıyla yazılmış bir nutuktur.

Cevap C

9. Rüya ve bade motifi çeşitli aşamalarda sunulur. Bu aşamaların ikincisinde aday rüya görür. Kutsal bir mekânda, kutsal kişilerle karşılaşır ve pir elinden bade içer. Pirler tarafından bilgilerle kuşatılır ve kendisine bir mahlas verilir. E seçeneğinde verilen "adayın uyandıktan sonra gönül ehli bir kişiden mahlas aldığı" yönündeki bilgi yanlıştır.

Cevap E

10. Verilen beyitlerden B seçeneğindeki beyit "feilâtün feilâtün feilâtün feilün" kalıbına uymaktadır. Dolayısıyla bu beytin bir selisten alındığını söyleyebiliriz.

Gide mi haş / re kadar hüzn / ile firkat / acaba

Yoksa hâsıl / ola mı yâr / ile vuslat / acaba

Cevap B

11. Divan, tekke, halk edebiyatıyla ilgili geniş bir kültüre sahip, divan edebiyatından etkilenip bir de divan yazan XIX. yüzyıl saz şairi Dertli'dir.

Cevap B

12. Âşık edebiyatında en az iki ozanın, verilen dörtlüklerdeki gibi karşılıklı şiir söylemesine, atışma diğer bir adıyla deyişme adı verilir.

Cevap B

13. XIX. yy. şairi Dadaloğlu kavga, tabiat ve aşk şairidir. Divan edebiyatının etkisini gösterdiği dönemlerde kırsal kesimde bulunan Dalaloğlu, divan geleneğinden etkilenmemiş, aruzla şiir yazmamıştır. D seçeneğinde verilen şiir aruzla yazılmış olduğundan Dadaloğlu'na ait olamaz.

Cevap D

14. Parçada tanıtılan, klasik Türk edebiyatının tezkireleri niteliğindeki eser, şairler hakkında çeşitli bilgiler veren şairnâmelerdir. Bu eserin en ünlü örneği ise Âşık Ömer' in *Şairnâme*'sidir.

Cevap C

15. Zincirli (zincirbent) koşmalarda; ilk dörtlükten sonraki dörtlüklerde, mısra sonundaki kelimenin, sonraki mısranın başında yer alması şeklinde bir ahenk vardır. Verilen dörtlükte I. dizenin son kelimesi II. dizenin başında, II.nin sonundaki III.nün başında, III.nün sonundaki IV.nün başında yer almıştır.

Cevap B

16. XVII. yüzyılda Kâtibî, XIX. yüzyılda Bayburtlu Zihni ve Seyranî taşlama türünde eser veren ünlü şairlerimizdendir.

Cevap D

17. Türkiye'de *Âşık Edebiyatı ve Rüya Motifi* adlı eser Umay Günay tarafından yayımlanmıştır.

Cevap C

18. XVII. yüzyılda, temelde doğa ve aşk konularını işleyen, divan şiirinden hiç etkilenmeyen, açık, anlaşılır bir dille, Güney Anadolu insanının günlük konuşma diliyle şiirler söyleyen saz şairi Karacaoğlan'dır.

Cevap A

19. Bayburtlu Zihni, Âşık Ömer, Dertli ve Gevherî divan şiiri geleneğinden etkilenip aruzla şiirler yazan şairlerdir. Ancak Köroğlu, divan şiirinden hiç etkilenmemiştir.

Cevap E

20. Verilen parçada divan şiirinden etkilenip bir de divan tertip ederek bunu saraya sunan sanatçı Bayburtlu Zihni' dir. Bayburtlu Zihni'nin şiirlerini topladığı bir *Divan'ı* bir de *Sergüzeştnâme* adlı mesnevisi vardır.

Cevap D

TEST 2

1. Eski Türk şairlerinin "sâhir - şairler" olduğunu belirten Fuat Köprülü farklı Türk boylarında bu şairlerin değişik adlarla anıldığını ifade eder. Bunlardan ----, Anadolu'da yerini ---- kelimesine bırakmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) şaman - oyun
B) yuğ - âşık
C) kam - meddah
D) oyun - baksı
E) ozan - âşık

2.

Ey benim cânânım can içre cânım
Şuh nevcivânım olma bî-vefâ
Rahmeyle bana
Ben sana kurbanım gel kes gerdanım
Dök yerlere kanım tek ol aşinâ
Olma bî-vefâ

Bu şiir aşağıdaki koşma türlerinden hangisiyle yazılmıştır?

A) Musammat koşma
B) Musammat ayaklı koşma
C) Yedekli koşma
D) Tecnis koşma
E) Zincirbent koşma

3.

Hırka-pûş olduk kalender-meşreb olduk hâsılı
Hîçe saydık âlemin âlâsını ednâsını

Düştüler çâh-ı kazâya göz göre göre ikbâl için
Âlemin gördük nice bînâ vü nâ-bînâsını

Aruz ölçüsüyle yazılan bu beyitler aşağıdaki nazım türlerinden hangisine örnektir?

A) Divan B) Semai C) Selis
D) Satranç E) Kalenderî

4.

I. Yavuz Sultan Selim döneminde tımarlı sipahi olarak savaşlara katılmış, şöhretini *Pendnâme* adlı eserle kazanmıştır.

II. XIX. yüzyılda tasavvufa bağlı bir şair olarak aruzla didaktik şiirler yazmıştır.

III. Doğu Anadolu'da yetişmiş, âşık geleneğine bağlı olarak şiirler söylemiş, hayalî sevgilisi Gülperi'yi bulmak için pek çok ülke gezmiştir.

IV. Şiirlerinde aşk, yurt sevgisi, toprak sevgisi gibi konular işlemiş, gözlerinin dış dünyaya kapalı olması, ona zengin bir iç dünya kazandırmıştır.

Yukarıdakilerden hangisi, aşağıdaki şairlerden herhangi biriyle ilişkilendirilemez?

A) Âşık Ömer B) Güvahî
C) Ruhsatî D) Âşık Veysel
E) Sümmanî

5.

Üftâden oldum gül gibi soldum sor bana n'oldum cevrinle cânân

Gül gibi soldum sor bana n'oldum cevrinle cânân oldum perişân

Sor bana n'oldum cevrinle cânân oldum perişan ey fitne devrân

Cevrinle cânân oldum perîşân ey fitne devrân âhir zamânsın

Aruzla yazılan bu dörtlük aşağıdaki nazım biçimlerinden hangisiyle yazılmıştır?

A) Vezn-i aher B) Kalenderî
C) Satranç D) Divan
E) Semaî

6. XVII. yüzyılın ikinci yarısıyla XVIII. yüzyılın ilk yarısı arasında yaşamıştır. Hem aruz hem de hece ölçüsüyle şiirler söylemiştir. Ancak aruzda, hecedeki kadar başarılı olamamıştır. Pek çok eski eserde ondan söz edilmesi şiirlerinin çokça tanındığını ve sevildiğini gösterir. Müzikle de ilgilenen şair pek çok makam kullanmıştır. Bazı şiirleri başkaları tarafından bestelenmiştir. Kendi adıyla bilinen bir de makamı vardır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dertli B) Gevherî
C) Güvahî D) Ercişli Emrah
E) Seyranî

7.

I. Karacaoğlan

II. Köroğlu

III. Dadaloğlu

IV. Seyranî

V. Bayburtlu Zihni

Numaralanmış şairler ünlü oldukları nazım yönünde ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8.

I. XVI. yüzyılda yaşadığı sanılan en çok koçaklamarıyla tanınan şair kavganın ve yiğitliğin simgesidir.

II. Âşık edebiyatının en zengin ve güçlü şairi, divan ve tekke şiirinden hiç etkilenmemiştir.

III. Divan edebiyatından etkilenen şair, kaside, gazel ve tahmisler yazmış, bunları *Divan*'ında toplamıştır.

IV. Şiirlerinde insan, yurt, tabiat sevgisini dile getiren şair, XX. yüzyılın en büyük halk şairidir.

Aşağıdaki dörtlüklerden hangisi numaralanmış cümlelerde tanıtılan şairlerden birine ait <u>değildir</u>?

A) Açar solar türlü çiçek
Kimler gülmüş kim gülecek
Murat yalan, ölüm gerçek
Dostlar beni hatırlasın

B) Vardım ki yurdumdan ayak götürmüş
Yavru gitmiş ıssız kalmış otağı
Camlar şikest olmuş meyler dökülmüş
Sakiler meclisten çekmiş ayağı

C) Düşman geldi bölük bölük dizildi
Alnımıza kara yazı yazıldı
Tüfenk icad oldu mertlik bozuldu
Eğri kılıç kınında paslanmalıdır

D) Bana kara diyen dilber
Gözlerin kara değil mi
Yüzünü sevdiren gelin
Kaşların kara değil mi

E) Hakikat bağına girdik
Vahdet güllerini derdik
Tecridlik mülküne erdik
Fenâlarız fenâlarız

9. Âşık edebiyatına özgü aşağıda verilen terimlere ilişkin tanımların hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) "Koşma" ayrılık, aşk ve doğa konuları üzerinde 11'li hece ölçüsüyle saz eşliğinde söylenen lirik şiirlerdir.

B) "Semai" 8'li hece ölçüsüyle ya da aruzla yazılan; sevgi, doğa, güzellik konularını işleyen şiir türüdür.

C) "Destan" dörtlük sayısı yüzü geçebilen daha çok 11'li kalıpla söylenen uzun bir nazım biçimidir.

D) "Cönk" saz şairlerine ait ürünlerin meraklıları tarafından toplandığı özel bir defterdir.

E) "Pazat" âşık da denen halk ozanlarının gerçek ya da takma adıdır.

10. Leb değmez; saz şairleri arasındaki atışmalar, taşlamalar gibi karşılaşmalarda şairlerin söyleyecekleri dörtlüklerde dudak ünsüzlerinden herhangi birini kullanmamalarıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin bir leb değmez örneği olduğu söylenebilir?

A) Kurtulamam üç nesnenin elinden
Biri firkat biri gurbet biri aşk
Üçü bilmez birbirinin hâlinden
Biri firkat biri gurbet biri aşk

B) Nice yıldır dil gireli zarına canan senin
Cana tek can asılıdır darına canan senin
Âşıkın daldan atarak yardaki aşnâsın sen
Hayalet nice dayanarak narına canan senin

C) Öldürüp kanıma girme
Her bir yada gönül verme
Elâ göze siyah sürme
Çekme, beni öldürürsün

D) Tan eyleyip niçin eli kınarım
Yad elinden giryan olup yanarım
Pervaneyim, dost şemine dönerim
Gam değildir, ko meskenim yâr oldun

E) Gece gündüz bir visâle ermedim
Bülbül olup gonce gülün dermedim
Bu cefalar nedir ben de bilmedim
Var mı ki bir zalim senden ziyâde

11. 1938'de dünyaya gelen şair, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen birçok festivale, programa ve organizasyona katıldı. UNESCO'nun 1988'de hazırladığı Dünya Sanat Dizgisi'nde, Türkiye'deki âşıklık geleneğini temsil etme görevi kendisine verildi. Kültür Bakanlığı tarafından *Gönül Bahçesi* isimli bir şiir kitabı 1990 yılında yayımlandı.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Murat Çobanoğlu
B) Âşık Veysel
C) Âşık Ömer
D) Mahzunî Şerif
E) Şeref Taşlıova

12. Aşağıdakilerden hangisi Köroğlu Destanı üzerine ülkemizde ilk bilimsel çalışmaları yapmıştır?

A) Pertev Naili Boratav
B) Umay Günay
C) Saim Sakaoğlu
D) Cem Dilçin
E) Fuat Köprülü

13. Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki dörtlüklerden hangisinin Karacaoğlan'a ait olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Söyledikçe lezzet vardır sözünde
Gece gündüz tüter iki gözümde
Hüda emri ile mah yüzünde
Ak güller açılır güldüğü zaman

B) Kaşları siyah karadan
Seni halk etmiş Yaradan
Şimdi ne geçti aradan
Küskün müsün akça gelin

C) Ak süt iken kızıl kana karışıp
Emr-i Hak'la coşup cevlâna geldim
Mâ-i câri gibi akıp yarışıp
Katre-i nâcizden ummâna geldim

D) Bahçelerde biter nergis
Ben ağlarım gece gündüz
Seher vakti doğan yıldız
Yitik yavru bulunur mu

E) Yürü bire yalan dünya
Sana konan göçer bir gün
İnsan bir ekin misali
Seni eken biçer bir gün

14.

Yürü bire Bulgar Dağı
Senden yüce dağ olma mı
Sen yalanın güzelisin
Yanakların ağ olma mı

Bu şiirin nazım biçimiyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Varsak aşiretinin söyledikleri şiirlerdir.
B) Pek azı 11, çoğu 8 heceden oluşur.
C) Aruzla yazılan örnekleri de vardır.
D) En ayırıcı özelliği beste ile sert ve dağlı diliyle söylenmiş olmasıdır.
E) Karacaoğlan'ın bu nazım biçimiyle söylediği şiirleri ünlüdür.

15.

I. Saz şairleri arasında en çok şiiri bulunan şairdir. (Âşık Ömer)
II. XIX. yüzyıl saz şairleri arasında divan şiirini en iyi bilen şairlerdendir, heceyle yazdığı koşma ve semaileriyle ünlüdür. (Erzurumlu Emrah)
III. Kayseri'nin Develi kasabasında doğmuş, İstanbul'a gelmiş ancak devrin büyüklerini hicvettiğinden memleketine dönmek zorunda kalmıştır. (Seyranî)
IV. XVII. yüzyılın ilk yarısında yaşayan şair, duygularını ve sevgilisini anlatırken bitki, hayvan motiflerinden ve dinî motiflerden yararlanmıştır. (Ercişli Emrah)
V. Toplumsal yergi içerikli şiirleriyle tanınan Bolulu halk ozanı, halk şiirinin son ustalarından sayılır. (Sümmanî)

Numaralanmış cümlelerdeki bilgilerden hangisi parantez içinde verilen şaire ait <u>değildir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. XX. yüzyılın en büyük halk ozanı ve âşık tarzının büyük ustalarından biridir. Küçük yaşta gözlerini kaybettiğinden tahsil görmemiş, usta-çırak geleneğiyle yetişmiştir. Doğa ve yurt güzelliklerini, ulusal birliği, Allah sevgisini lirik-didaktik bir üslupla anlatmıştır. Edebiyatımızda tanınması Ahmet Kutsi Tecer sayesinde olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada tanıtılan ozana ait bir eserdir?

A) *Sergüzeştnâme*
B) *Sazımdan Sesler*
C) *Şairnâme*
D) *Genç Osman Destanı*
E) *Budalanâme*

17. Tekke ve divan edebiyatını iyi bilen Dertli; Gevherî, Âşık Ömer ve Fuzulî gibi ozanların etkisinde kalmıştır.

Aşağıdaki şiirlerin içeriği dikkate alındığında hangisi Dertli'nin Fuzulî etkisinde kaldığını gösterir?

A) Aşk oduna yanmış ciğer kebâbız
Hicr ile giryanımız dide-i pur-âbız
Yakılmış yıkılmış hane-harâbız
Bünyâd olsak da bir olmasak da

B) Abdest alsan aldın demez
Namaz kılsan kıldın demez
Kadı gibi haram yemez
Şeytan bunun neresinde

C) Bahar seli gibi dağlar başında
Gör nice duruldum nice bulandım
Bir dârüşşifâdan boşanmış gibi
Sürüyüp zinciri hayri dolandım

D) Yürü gönül yürü dostundan kalma
Daim hatırını soruver gitsin
Eski düşman sakın dost olur sanma
Arkasından bıyık buruver gitsin

E) Sâkiya camında nedir bu esrar
Kıldı bir katresi mestane beni
Şarab-ı lalinde ne keyfiyet var
Söyletir efsane efsane beni

18. Kayseri'nin Everek ilçesinde doğan ----, XIX. yüzyılın usta şairlerindendir. Toplumsal sorunlarla ilgilenmiş, taşlamalarıyla dikkat çekmiştir. Hatta taşlamaları, yüzünden İstanbul'da barınamayıp köyüne döndüğü söylenir. Güzellemelerinde de başarılıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Hayalî
B) Âşık Ömer
C) Ercişli Emrah
D) Erzurumlu Emrah
E) Seyranî

19. **Aşağıdakilerden hangisi Âşık Veysel'in tüm şiirlerini *"Dostlar Beni Hatırlasın"* adıyla yayımlamıştır?**

A) Ahmet Ümit
B) Selim İleri
C) Ümit Yaşar Oğuzcan
D) Ahmet Kutsi Tecer
E) Berna Moran

20. Halk edebiyatının en önemli yazılı kaynakları olan ----, her ne kadar klasik Türk edebiyatının tezkireleri gibi düzenli ve sistemli bir şekilde yazılmamış ve bu nedenle araştırmacıları zaman zaman yanıltmış olsa da geçmişe ait halk edebiyatı ürünlerini yansıtmaları bakımından son derece önemlidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) cönk
B) tapşırma
C) mazmun
D) mecmua
E) menakıbnâme

ÇÖZÜMLER

1. Farklı Türk boylarında şairler; şaman, baksı, oyun, kam, ozan gibi çeşitli isimlerle anılmıştır. Bunlardan ozan, Anadolu'da yerini "âşık" kelimesine bırakmıştır.

Cevap E

2. Verilen şiirde dörtlüğün ikinci ve dördüncü dizelerinden sonra beş heceli birer dize eklenmiştir. Bu tür koşmalara ayaklı koşma adı verilir, yine dörtlüğün içindeki "cânânım, nevcivânım, kurbanım, kanım" kelimeleri iç kafiye oluşturur. Buna da musammat denir.

Cevap B

3. Halk edebiyatında aruzun "fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün" kalıbıyla gazel, murabba, muhammes, müseddes biçimlerinde yazılan şiirlere divan denir. Verilen beyitler gazel biçiminde yazılmış bir divandır. Beytin taktîi ise şöyledir;

hır-ka-pûş-ol-duk-ka-len-der-meş-re-bol-duk-hâ-sı-lı
– • – –/ – • – – / – • – –/ – • –

Cevap A

4. I numaralı cümle Güvahî, II numaralı cümle Ruhsatî, III numaralı cümle Sümmanî, IV numaralı cümle Âşık Veysel'le ilgili bilgi içermektedir. Âşık Ömer'le ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Cevap A

5. Verilen dörtlükte her dize ilk üçü birbiriyle kafiyeli dört eşit parçaya bölünmüştür. (Üftâden oldum/ gül gibi soldum/ sor bana/ noldum cevrinle cânân) Her parça ardından gelen dizelerin başında tekrarlandığı gibi, öteki parçalar da aynı dizede birbirini izlemiştir. Bu şekilde oluşturulan nazım biçimi vezn-i aherdir.

Cevap A

6. XVII. yüzyılın ikinci yarısıyla XVIII. yüzyılın ilk yarısı arasında yaşayan, hem aruzla hem heceyle şiirler yazan, müzikle ilgilenip kendi adıyla bir de makamı bulunan (Gevherî makamı) şair, Gevherî'dir.

Cevap B

7. Verilen şairlerden Köroğlu ve Dadaloğlu koçaklamalarıyla, Seyranî ve Bayburtlu Zihni taşlamalarıyla ünlüdür. Karacaoğlan ise güzellemeleriyle ünlüdür.

Cevap A

8. I. cümlede sözü edilen, XVI. yüzyılda yaşayan, koçaklamalarıyla tanınan şair Köroğlu'dur. C seçeneğinde verilen dörtlük de Köroğlu'na aittir. II. cümlede, âşık edebiyatının en zengin ve güçlü şairi olarak sözü edilen şair Karacaoğlan'dır ve D seçeneğinde verilen dörtlüğün sahibidir. IV. cümlede, divan edebiyatından etkilenip bir de Divan'ı bulunan şair olarak tanıtılan Bayburtlu Zihni'dir ve B seçeneğinde verilen dörtlük kendisine aittir. E seçeneğinde verilen dörtlük tasavvuf temalıdır. Verilen şairlerden herhangi birine ait değildir.

Cevap E

9. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen ifadeler doğrudur. E seçeneğindeki "pazat" orta oyununda oyuncalara verilen icazetname niteliğindeki belgenin adıdır.

Cevap E

10. Verilen dörtlükler arasında B seçeneğindeki dörtlükte herhangi bir dudak ünsüzü (b, f, m, p, v) bulunmadığından bu dörtlüğün leb değmez örneği olduğu söylenebilir.

Cevap B

11. Yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen birçok programa ve organizasyona katılan, 1988'de Türkiye'deki âşıklık geleneğini temsil etme görevi kendisine verilen ve 1990 yılında *Gönül Bahçesi* isimli bir şiir kitabı yayımlanan şair Şeref Taşlıova'dır.

Cevap E

12. Pertev Naili Boratav, 1930 yılındaki Köroğlu Destanı adlı teziyle Köroğlu destanı üzerine ülkemizde ilk kez bilimsel bir çalışma yapmıştır.

Cevap A

13. Karacaoğlan koşma, semai, varsağı nazım biçimleriyle yazdığı şiirlerinde aşk, özlem, ayrılık gibi konuları işlemiştir. Divan ve tekke şiirinden hiç etkilenmemiştir. Dolayısıyla C seçeneğinde tekke şiirinin özelliklerini taşıyan dörtlük Karacaoğlan'a ait olamaz.

Cevap C

14. Verilen dörtlük 8'li hece ölçüsüyle yazılmış ve dörtlükte ünleme (bire) de yer verilmiştir. Dolayısıyla bu dörtlük varsağı nazım biçimiyle yazılmıştır. Varsağı, Varsak Türklerinin söyledikleri şiirlerdir. Genellikle 8'li hece ölçüsüyle yazılsa da çok az bir kısmı 11 heceyle yazılmıştır. Özel bir besteyle, sert ve dağlı diliyle söylenirler, Karacaoğlan'ın varsağıları ünlüdür. Ancak varsağılar aruzla yazılmaz, tüm örnekleri hece vezniyle yazılmıştır.

Cevap C

15. I, II, III ve IV. cümlelerdeki bilgi, parantez içinde verilen şairle uyuşmaktadır. Ancak V. cümledeki bilgi Sümmani'ye ait değildir. Bu cümlede hakkında bilgi verilen âşık, Dertli'dir.

Cevap E

16. Parçada tanıtılan XX. yüzyılın halk ozanı Âşık Veysel' dir. B seçeneğinde verilen *Sazımdan Sesler* adlı eser Âşık Veysel'e aittir.

Cevap B

17. Divan şairi Fuzulî, çektiği aşk açısından hiç kurtulmak istememiş, çektiği acıdan zevk almıştır. A seçeneğinde verilen dörtlükte de Dertli, acı çekmiştir ve çektiği bu acının sona ermesi konusunda bir beklentisi yoktur. Görüldüğü gibi Dertli, "bünyâd" olmak istememektedir.

Cevap A

18. Toplumsal sorunlarla ilgilenip taşlamalarıyla dikkat çeken, güzellemeleriyle de tanınan XIX. yüzyıl ozanı Seyranî'dir.

Cevap E

19. Âşık Veysel' in bütün şiirleri *Dostlar Beni Hatırlasın* adlı eserde, Ümit Yaşar Oğuzcan tarafından yayımlanmıştır.

Cevap C

20. Geçmişe ait halk edebiyatı ürünlerini yansıtan en önemli yazılı kaynak, az çok okuma yazma bilen şairlerce veya halk edebiyatına meraklı bazı kişilerce kaleme alınan "cönk" adı verilen defterlerdir.

Cevap A

TEST 1

1. Tekke şiirinde türler; Allah hakkında yazılanlar, Peygamber hakkında yazılanlar, din ve tasavvuf hakkında yazılanlar, dinî inançlar ve tasavvufi düşüncelerle ilgili yazılanlar olarak bölümlere ayrılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Peygamber hakkında yazılan türlerden biri değildir?

A) Mîrâcnâme
B) Mevlid
C) Münacaat
D) Hilye
E) Hicretnâme

2.

Türlü dillerin var
Ne acayip hâllerin var
Ne karanlık yolların var
Sırat köprün nerde senin

Âdemi sürdün bakmadın
Cennette de bırakmadın
Şeytanı niçin yakmadın
Cehennemin var da senin

Bu şiir aşağıdaki nazım türlerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

A) İlahi
B) Nutuk
C) Devriye
D) Şathiye
E) Deme

3. İlahi türü, konu olarak dinî ve ilahi duygu ve düşünceleri içermektedir. Tanrı'nın birliğini, ululuğunu ve kudretini anlatan ya da telkin eden bu tür manzumeler tarikat çevrelerinde değişik adlarla anılmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen farklı adlardan biri değildir?

A) Âyin
B) Tapuğ
C) Nefes
D) Durak
E) Hikmet

4. Tarikate yeni girecek olanlara rehberi olan mürşit tarafından tarikatin âdap ve erkanını, derecelerini öğreterek irşat etmek maksadıyla söylenen manzum eserlere "nutuk" adı verilir.

Buna göre aşağıdaki dörtlüklerden hangisinin bir nutuktan alındığı söylenebilir?

A) Üçüncü yâ Hû ismini oku
Garib bülbül gibi durmayıp şakı
Kendi vücudunda bulagör Hakk'ı
Erişir canına Fazlı Huda'nın

B) Nice bu dert ile yanam
Ecel ere bir gün ölem
Meğerki sinimde bulam
Şöyle garip bencileyin

C) Unuttun diye namazı
Bizi ateşe atarsın
Kul yanması abes değil
Gel bas kızgın saca Tanrı

D) Sultan Nevruz günü cemdir erenler
Gönüller şâd oldu ehl-i imanın
Cemâl-i yâr görüp doğru bilenler
Himmeti erince Nevruz Sultan'ın

E) Arının yaptığı güle benzersin
Şu gurbet illerde gönlüm eğlersin
Bend idüb de ikrârına bağlarsın
Sâilin satduğı kul Hacı Bektaş

5.

I. Geldi rebiü'l-evvel
Mevlud-ı Muhammed'dir
Mahbub-ı azze ve cel
Mevlud-ı Muhammed'dir

II. Eden bu kaddimi duta
Hüseyn-i Kerbela derdi
Kılan bu çeşmimi derya
Hüseyn-i Kerbela derdi

III. Sekiz cennet yaptın sen âdem için
Adın büyük bağışla onun suçun
Âdemi cennetten çıkardın niçin
Buğday nene lâzım harmancı mısın

IV. Katre idim ummanlara karıştım
Kaç bulandım kaç duruldum kim bilir
Devre edip âlemleri dolaştım
Bir sanata kaç sarıldım kim bilir

Aşağıdaki nazım türlerinden hangisi numaralanmış dörtlüklerden biriyle eşleştirilemez?

A) Şathiye
B) Nutuk
C) Devriye
D) Maktel-i Hüseyin
E) Mevlid

6. Tekke-tasavvuf edebiyatı araştırmalarında çok önemli bir yere sahip olan, muhtemelen XIII. yüzyıldan başlayarak bir velinin kerametlerini anlatan kısa hikâyelere ---- denir. Bu hikâyeler, Arapça, Farsça ve Türkçe gibi çeşitli dillerde yazılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Menâkıpnâme
B) Saltuknâme
C) Hızırnâme
D) Hamzanâme
E) Cengiznâme

7.

Sıfat-ı hayvanda gezdim bir eyyâm
Geçip menzillerim olunca tamâm
Bildim aslım Âdem aleyhi's-selâm
Ahsen-i sûrette cihâna geldim

Çok seyr ü devr edip geldim ben ey cân
Bildim cihân yine evvelki cihân
Bundan ötesini etmezem beyan
Bu sırrı saklayıp pinhâna geldim

Bu şiir aşağıdaki nazım türlerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

A) Nutuk
B) Devriye
C) Şathiye
D) İlahi
E) Nefes

8. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi ayraç içinde verilen terimle uyuşmamaktadır?

A) Allah dışındaki tüm diğer varlıklardır. (masiva)
B) İlahi aşk şarabını sunan kişi, doğru yolu gösteren şeyhtir. (sâki)
C) Nefsi köreltmek için yapılan terbiyeye verilen addır. (çile)
D) Allah'a ulaşmak için dünya zevklerinden vazgeçip Allah'a bağlanmayı amaçlayan, varlığın tek oluşunu işleyen düşüncedir. (vahdet-i vücut)
E) İtiyat, alışkanlık hâlinde nafile olarak devamlı yapılan ibadet, tesbih ve dualardır. (fenafillah)

9.

Ne varlığa sevinirim
Ne yokluğa yerinirim
Aşkın ile avunurum
Bana seni gerek seni

Bu şiirin nazım türüyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Hem koşma hem semai biçiminde, hem hece hem de aruzla yazılabilir.

B) Kendine özgü bir ezgiyle okunur.

C) Yer yer Tanrı'yla samimi, şakalı bir edayla konuşur gibi bir üslup da benimsenebilir.

D) Hece ölçüsünün 7, 8 ve 11'li kalıplarıyla yazılabilir.

E) Yunus Emre bu türde verdiği eserleriyle ünlüdür.

10. Hikmetler, İslamiyet'in esaslarını, şeriatın hükümlerini öğretmek; tasavvufun inceliklerini, tarikatın adap ve erkanını müritlere aktarmak amacıyla kaleme alınmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin bir hikmet olduğu söylenebilir?

A) Hak bir gönül verdi bana
Ha! demeden hayran olur
Bir dem gelir şadan olur
Bir dem gelir giryan olur

B) Hayber kal'asın yıkan
Kâfiri oda yakan
Şahinler gibi bakan
Ali gibi er yatur

C) Sular dibinde mahi ile
Sahralarda ahu ile
Abdal olup "Ya Hu" ile
Çağırayım Mevlam seni

D) Ümmet olsan, gariplere uyar ol
Ayet ve hadisi her kim dese, duyar ol
Rızk nasip er ne verse, tok gözlü ol
Tok gözlü olup şevk şarabını içtim ben işte

E) Sensin bize bizden yakın
Görünmezsin hicap nedir
Çün aybı yok görklü yüzün
Üzerinde nikap nedir

11.

Hasan'ın aşkına kılalım zârı
Hüseyin'dir dinimizin serveri
Âlemler Cebbârı Cenâb-ı Bâri
Bizi dergâhından mahrum eyleme

Zeynel'in canına kıldılar eza
Ol İmam Bâkır'dır sırr-ı Mürteza
İmam Câfer, Kâzım Mûsa-yı Rıza
Bizi dergâhından mahrum eyleme

Bu şiir aşağıdaki nazım türlerinden hangisiyle yazılmıştır?

A) Nutuk

B) Devriye

C) Şathiye

D) Nefes

E) Duvaz

12.

Amine Hatun Muhammed annesi
Ol sadeften doğdu ol dür danesi

Çünki Abdullah'dan oldu hâmile
Vakt erişdi hefte vü eyyam ile

Hem Muhammed gelmesi oldu yakîn
Çok alametler belirdi gelmeden

İçeriği dikkate alındığında bu şiirin aşağıdaki türlerden hangisiyle yazıldığı söylenebilir?

A) İlahi

B) Hilye

C) Miracnâme

D) Mevlid

E) Hicretnâme

13. ----, tarikatlarda özellikle Bektaşiler arasında çok yaygın bir gelenek olmuştur. Kırda ya da dergâhlarda bestelenmiş şiirlerden meydana getirilmiş bu şiirler, Bektaşilerce Halife Ali'nin doğum günü olarak kabul edilmiş ve bu güne özel olarak yazılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nevruziye

B) Duvaz

C) Mevlid

D) Maktel-i Hüseyin

E) İlahi

14.

I. Bugün maktele bismillâh ile biz
Diyelüm dinlen imdi cân-ıla siz
Maktelinden ol emire'l-müminin
Bu Hüseynün binde birin eydeyin

(Maktel-i Hüseyin)

II. Âdem vardır cismi semiz
Abdes alır olmaz temiz
Halkı dahleylemek n'emiz
Bilcümle vebal bizdedir

(Nefes)

III. Bir sinek bir kartalı salladı vurdu yere
Yalan değil gerçektir ben de gördüm tozunu
Bir küt ile güreştim elsiz ayağım aldı
Şunu da basamadım göyündürdü özümü

(Şathiye)

IV. Gel Hakk'a olma asi
Tâ gide gönlüm pası
Dört kitabın manası
Var edep öğren edep

(Nutuk)

V. Sözni aydım her kim olsa didar-talep
Canı canga peyvend kılıp rengi ulap
Garib fakir yetimlerini könglin avlap
Köngli bütün halayıkdın kaçtım muna

(İlahi)

Numaralanmış dörtlükten hangisinin türü yanlış verilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Tekke-tasavvuf edebiyatı ürünleri, eski Türk edebiyatı, âşık şiiri ve anonim halk şiirinin nazım şekilleriyle ortaya konulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi tekke-tasavvuf edebiyatında kullanılan nazım biçimlerinden değildir?

A) Mani B) Koşma C) Varsağı
D) Gazel E) Kaside

16.

Yeri göğü ins ü cinni yarattun
Sen ey mimar başı eyvancı mısın
Ayı günü çarhı burcu var ettin
Ey mekân sahibi rahşancı mısın

Bu dörtlüğün nazım türü ve şekli aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Devriye - koşma
B) İlahi - koşma
C) Nutuk - mani
D) Şathiye - koşma
E) İlahi - mani

17. İslam konulu birçok eser, tekke-tasavvuf edebiyatına kaynaklık eder.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tekke - tasavvuf edebiyatına kaynaklık eden eserlerden biri değildir?

A) Hamzanâme
B) Saltuknâme
C) Hz. Ali Cenknâmeleri
D) Hızırnâmeler
E) Surnâmeler

ÇÖZÜMLER

1. Verilen seçeneklerde mîrâcnâme, Hz. Muhammed'in peygamberliğinin dokuzuncu senesinde meydana gelen miracını anlatan manzumelerdir; mevlid, Hz. Muhammed'in doğumunu anlatan edebî metinlerdir; hilye, Hz. Muhammed'in fiziksel özelliklerinin ve güzelliğinin anlatıldığı sade bir dille yazılan eserlerdir; hicretnâme, Hz. Muhammed'in hicretini anlatan eserlerdir. Münacaat ise Allah'a yakarmak ve ondan istekte bulunmak amacıyla yazılmış şiirlere denir, Peygamber hakkında yazılmaz.

Cevap C

2. Verilen şiire bakıldığında ilk bakışta şiirin şeriata aykırı ve anlamsız düşüncelerden meydana geldiği görülmektedir. Ancak bu şiirin erbabı tarafından yorumlandığında çok derin anlamlar taşıdığı anlaşılmaktadır. Tekke şiirinde bu türde yazılan şiirlere "şathiye" denir.

Cevap D

3. İlahi türü tarikat çevrelerinde, âyin (Mevlevî tekkelerinde okunur), tapuğ (Gülşenî tekkelerinde okunur), nefes (Alevi- Bektaşi tekkelerinde okunur), durak (Halvetî tarikatlarında okunur) adlarıyla anılmaktadır. Hikmet ise Türkistan sahası tekke-tasavvuf edebiyatının en büyük temsilcisi Ahmet Yesevî'nin şiirlerine verilen addır.

Cevap E

4. A seçeneğinde, mürşidin yapması gerekenler aşamalar hâlinde belirtilmiş (birinci, ikinci, üçüncü) ve eylemler emir kipiyle çekimlenerek aşamalar açıklanmıştır. Dolayısıyla A seçeneğindeki dörtlüğün bir nutuktan alındığı söylenebilir.

Cevap A

5. I numaralı dörtlük, Peygamber'in doğumunu anlattığından mevliddir. III numaralı dörtlük, Hz. Hüseyin'in ölümünü anlattığından maktel-i Hüseyin türünde yazılmıştır; IV numaralı dörtlük Allah'la senli-benli konuşma havası içinde yazıldığından şathiyedir; V numaralı dörtlük tasavvuftaki devir felsefesini anlattığından bir devriyedir.

Cevap B

6. Tekke-tasavvuf edebiyatında, bir velinin kerametlerini anlatan eserlere menâkıpnâme ya da velâyetnâme denir.

Cevap A

7. Devriye, evrenin ve insanın Tanrı'dan çıkıp tekrar Tanrı'ya dönmesi felsefesine göre yazılan tasavvuf şiiridir. Bu şiirde ruhun âlemi dolaşması konu edilir. Verilen şiirde de hayvan suretinden insan suretine gelinmesi anlatılmış, ruhun dolaşması (çok seyr ü devr edip geldim ben ey cân) konu edilmiştir.

Cevap B

8. A, B, C ve D seçeneklerindeki açıklamalar parantez içinde verilen terimle uyuşmaktadır. Ancak E seçeneğinde, itiyat, alışkanlık hâlinde nâfile olarak devamlı yapılan ibâdet, tesbih ve dualara fenafillah değil, "evrad" adı verilmektedir. Fenafillah, ölmeden önce ölmek manasına gelen, tüm varlıkları Tanrı'nın bir yansıması olarak gören tasavvufi bir anlayıştır.

Cevap E

9. Verilen dörtlük, ilahi nazım türüyle yazılmıştır. İlahi, hem koşma hem semai biçiminde ve hem aruzla hem de heceyle yazılabilir. Yunus Emre, ilahi türünde verdiği eseriyle ünlüdür. Ancak ilahilerde, Tanrı'yla samimi, şakalı bir edayla konuşur gibi bir üslup benimsenmez; bu, şathiye türüne ait bir özelliktir.

Cevap C

10. D seçeneğinde verilen dörtlükte, didaktik bir üslupla İslamiyet'in esasları anlatıldığından bu dörtlüğün bir hikmet olduğu söylenebilir.

Cevap D

11. Alevi-Bektaşi geleneğinde, Mevlevîliğin Şems koluna bağlı şairlerin On İki İmam'ı ad ve özellikleriyle saydığı şiirlere duvaz denmektedir. Verilen şiirde Hasan, Hüseyin, Zeynel Abidin, İmam Bâkır, İmam Câfer, Kâzım Musa gibi imamlar ad ve özellikleriyle sayıldığından şiir, bir duvazdır denilebilir.

Cevap E

12. Verilen şiir, Hz. Muhammed'in doğumunu anlatan manzum bir eserdir. Hz. Muhammed'in doğumunu anlatan bu eserlere mevlid adı verilir.

Cevap D

13. Bektaşilerde Halife Ali'nin doğum günü olarak kabul edilmiş gün nevruzdur, bu yüzden bu güne özel bir ilgi gösterilmiştir. Kırda ya da dergâhlarda bu günde, bestelenerek okunan bu şiirlere nevruziye denmektedir.

Cevap A

14. I, II, III ve IV numaralı dörtlüklerin türü doğrudur. Ancak V numaralı dörtlükte didaktik bir üslupla İslam'ın ve tasavvufun esasları anlatılmıştır. Bu yüzden bir ilahi değil, hikmet örneğidir.

Cevap E

15. Hece ölçüsüyle şiirler söyleyen tekke şairleri koşma ve mani nazım biçimlerini kullanmışlardır. Eski Türk edebiyatının nazım şekillerinden kaside, daha çok tevhid ve naatlar yazılırken kullanılmıştır, gazel ise ilahi aşkı anlatmak amacıyla kullanılmıştır. Ancak varsağı, tekke-tasavvuf şairlerince kullanılmamıştır.

Cevap C

16. Verilen dörtlük, ilk görüşte saçma, Tanrı'yla dalga geçermiş gibi bir üslupla yazıldığından türü şathiyedir; 11'li hece ölçüsüyle yazıldığından nazım şekli koşmadır.

Cevap D

17. Verilen seçeneklerden Hamzanâme, Hz. Hamza'nın şahsiyeti etrafında teşekkül eden rivayetleri toplayan eserlerdir; Saltuknâme, Anadolu ve Rumeli'nin Türkleşmesinde önemli görevler üstlenen XIII. yüzyıl alperenlerinden Sarı Saltuk etrafında gelişen menkabeleri işler; Hz. Ali Cenknâmeleri, Hz. Ali'nin savaşlarını destansı bir dille anlatan eserdir; Hızırnameler, Hızır ve İlyas'la ilgili menkıbe, efsane ve inanmalara yer veren yazılı eserlerdir ve bunların tümü tekke-tasavvuf edebiyatına kaynaklık eder. Surnâmeler ise Osmanlı dönemi düğünleri, şenlikleri, eğlenceleri ve halk sporlarından bahseden eserlerdir, dolaylı olarak halk tiyatrosu ve âşık edebiyatına kaynaklık eder.

Cevap E

TEST 2

1. Tanrı, öyle bir kudret sahibidir ki bir bakışta "kaf" ile "nun"dan iki cihanı da meydana getiriverdi. Kudretinin kaf'ı kaleme nefes bağışlar bağışlamaz yokluk "levh"inden binlerce suret izhar etti. İki âleminde o nefesten meydana geldi. Âdem'in ruhu da o nefesten meydana geldi.

Bu parçada, tasavvuftaki hangi kavramla ilgili bilgi verilmiştir?

A) Âyan-ı sabite
B) Vahdet-i vücut
C) Tecelli
D) Fenafillah
E) Vücud-ı mutlak

2. **Aşağıdakilerden hangisi, tasavvufu anlatan bir eserden alınmış olabilir?**

A) Çıkar göklere âhım şereri döne döne
Yandı kandil-i sipihrin cigeri döne döne
B) Çünkü bildin mü'minin gönlünde beytullah var
Niçin izzet etmedin el beyte kim Allah var
C) Hâbdan açdım gözüm, nâgâh kaldırdım seri
Karşuma gördüm durur bir mâh-çehre dilberi
D) Gamzesi öldüğüne lebleri canlar verir
Var ise ol rûh-bahşın dini İsa râhıdır
E) Nûr akar gördüm cemâlinden eğerçi zahira
Kendüsi benzer Müselmâna libası kâferi

3. **Aşağıdakilerden hangisi tasavvuf konulu bir eser <u>değildir</u>?**

A) *Cemşid ü Hurşid*
B) *Matıku't-Tayr*
C) *Garipnâme*
D) *Risaletü'n-Nushiyye*
E) *Divan-ı Hikmet*

4. Asıl adı Alaaddin Gaybî olan şair, Sarayî mahlasını da kullanmıştır. Şiirlerinde Yunus Emre etkisi sezilir. Hece ölçüsüyle ve sade bir dille; ilahiler, nefesler, şathiyeler söylemiştir. Aruzla yazdığı şiirleri de vardır. Eserlerinin bir kısmı manzum bir kısmı mensurdur. *Budalanâme* ve *Vücutnâme* mensur eserlerindendir.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hacı Bayram Veli
B) Kaygusuz Abdal
C) Pir Sultan Abdal
D) Kazak Abdal
E) Eşrefoğlu Rumî

5.

I. Yunus Emre	→	İlahi
II. Kaygusuz Abdal	→	Şathiye
III. Sultan Veled	→	Nutuk
IV. Pir Sultan Abdal	→	Nefes
V. Ahmet Yesevî	→	Hikmet

Yukarıdaki numaralanmış şairlerden hangisi karşısında verilen nazım türüyle eser <u>vermemiştir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Eserlerini Farsça yazmakla birlikte epeyce Türkçe şiiri bulunan şair, bu açıdan Ahmet Fakih'le birlikte Anadolu Türk edebiyatında bir öncü durumundadır. Sistemli bir tarikat hâline getirdiği Mevlevîlik, Anadolu Türklüğünün yetiştirilmesinde ve terbiye edilmesinde önemli rol oynamış, Mevlevî dergâhları bir okul gibi halkın aydınlatılmasında büyük hizmetler görmüştür.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada tanıtılan şairlerin eserlerinden biri <u>değildir</u>?

A) *İbtidânâme*
B) *Çarhnâme*
C) *Rebâbnâme*
D) *İntihânâme*
E) *Ma'arif*

7.

Alai Gaybî bundan tekke kılmaz
Hakk'ın fazlıdurur ancak dayağı
Sabır seccadesin altına almış
Tevekkülden kuşanmıştır kuşağı

Bu şiir aşağıdaki şairlerden hangisine aittir?

A) Eşrefoğlu Rumî
B) Gülşehrî
C) Âşık Paşa
D) Yunus Emre
E) Kaygusuz Abdal

8. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi ayraç içindeki şaire ait değildir?

A) Devrin bilgin ve şairleri başka dilde yazarken kendisi çağlar ötesi bir görüşle Türkçe eserler yazmıştır. (Âşık Paşa)
B) Ana konuları aşk, tasavvuf ve kavga olan şiirlerini duru ve yalın bir dille söylemiştir. (Pir Sultan Abdal)
C) Astronomiden ahlaka ve itikada, tasavvuftan felsefeye ve musikiye, dinî ilimlerden fiziki ve tıbbi ilimlere kadar birçok bilgiyi eserlerinde kullanan mutasavvıf şairdir. (Erzurumlu İbrahim Hakkı)
D) İznik'te bir tekke kuran şair, hece ve aruz veznini başarıyla kullanmış, lirik şiirler yanında didaktik eserler de yazmıştır. (Hacı Bayram Veli)
E) Nazmı ustalıkla kullandığı eserinden başka bir eseri bulunmayan şair, asrın ileri gelen âlimlerindendir. (Süleyman Çelebi)

9. Gülşehrî, XIII. yüzyılın sonlarıyla XIV. yüzyılın başlarında yaşamış bir şeyh ve şairdir. Yunus Emre gibi Anadolu tekke edebiyatının önde gelen isimlerindendir. İslam dinini ve İran edebiyatını iyi bilen bir sufidir. Özenilmiş bir üslupla şiirlerini oluşturan Gülşehrî, pek çok ünlü şairin tesiri altında kalmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Gülşehrî'nin tesiri altında kaldığı şairlerden biri olamaz?

A) Pir Sultan Abdal
B) Feridüddin Attar
C) Mevlânâ
D) Sultan Veled
E) Genceli Nizamî

10. Tasavvuf edebiyatı, tasavvufla uğraşan kişilerin ortaya koyduğu ürünleri kapsayan edebiyattır. Halk edebiyatının tasavvufi halk edebiyatı türü XII. yüzyılda Ahmet Yesevî ile başlar. XIII. yüzyılda ise Mevlâna, Hacı Bektaş Veli, Sultan Veled, Ahmet Fakih, Şeyyad Hamza, Yunus Emre gibi isimler bu tarzda ürünler ortaya koyup bu edebiyatı geliştirmiştir.

Aşağıdaki eserlerden hangisi parçada geçen şairlerden birine ait değildir?

A) *Çarhnâme*
B) *Risalet'ü'n-Nushiyye*
C) *Yusuf u Zelihâ*
D) *Rebabnâme*
E) *Garipnâme*

11. İznik'te Kadirîliğin kolu olan bir tarikat kuran şair, halkı irşada başlar. Tarikatı kısa zamanda her tarafa yayılır. Özellikle İznik ve Bursa havalisinde etkili olur. Bu tarikatı Anadolu'ya getirip yaygınlaştırdığı ve bir kurum hâline getirdiği için de Pir-i Sânî olarak anılır. Anadolu'nun Türkleşmesi ve Türklerin İslamiyet'i hayat tarzı hâline getirmesinde rol oynayan mutasavvıfın *Müzekki'n-Nüfus* adlı bir mensur eseri vardır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gülşehrî
B) Eşrefoğlu Rumî
C) Şeyyad Hamza
D) Erzurumlu İbrahim Hakkı
E) Hacı Bayram Velî

12. Araştırmacı ve mutasavvıf bir kişiliğe sahip olan İbrahim Hakkı'nın eserlerinin sayısı on beşi bulmaktadır. Bunlardan en tanınmışı ---- adlı eseridir. Bu eserin sonunda ---- başlığı altında yazılan manzum bölümde insan vücudunun, insan uzuvlarının şekilleri ve manaları belirtilmiştir.

Bu parçada boş bırakılmış yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *İlahinâme - Surnâme*

B) *Marifetnâme - Kıyafetnâme*

C) *Divan - Gazavatnâme*

D) *Marifetnâme - Gazavatnâme*

E) *Budalanâme - Kıyafetnâme*

13.

I. Vesilet'ü'n-Necat

II. Tarikatnâme

III. Makâlât

IV. Garipnâme

V. Mantıku't-Tayr

Yukarıdaki numaralanmış eserler, yazdıkları yüzyıllara göre ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14.

Eşeği saldım çayıra
Otlaya karnın doyura
Gördüğü düşü hayıra
Yoranın da avradını

Şiiriyle tanınan şair Bektaşi tarikatına bağlıdır. Romanya Türklerindendir ve taşlamalarıyla ünlüdür.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kaygusuz Abdal

B) Kazak Abdal

C) Niyazi-i Mısrî

D) Hacı Bayram Veli

E) Pir Sultan Abdal

15. Aşağıdakilerin hangisinde, ayraç içinde verilen eserle ilgili bir <u>yanlışlık</u> vardır?

A) Türk dilinin arı, katıksız örneklerini yaşatan; 12.000 beyitlik ahlaki, felsefi, psikolojik, tasavvufi bir mesnevidir. (Garipnâme)

B) Dünya faniliğinden, kıyametin dehşetinden ve o güne hazır olmak gerektiğinden söz eden; Anadolu Türkçesinin bilinen en eski örneğidir. (Çarhnâme)

C) İnsan vücudunun çeşitli uzuvlarıyla, bazı dinî ve tasavvufi ve kozmik kavramlar arasında teşbihler yapan münasebetler kuran bir eserdir. (Budalanâme)

D) Kuşlarla ilgili bir hikâye kullanılarak, çeşitli semboller aracılığıyla tasavvufun temellerinin, önemli prensiplerinin ve tasavvufi yaşam ile inancın anlatıldığı eserdir. (Mantıku't-Tayr)

E) Dinî ve tasavvufi nasihatler içeren eser bir anlamda halka tasavvufu anlatmak için yazılmış mensur bir eserdir. (Müzekki'n-Nüfus)

16. Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki şiirlerden hangisinin Pir Sultan Abdal'a ait olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Alçakta yüksekte yatan erenler
Yetişin imdada aldı dert beni
Başımı alıp hangi yere gideyim
Gittiğim yerlerde buldu dert beni

B) Beni görüp yönün öte döndürme
Yine gitmez meylim sendedir sende
Yıkıp hilâl kaşlarını yere indirme
Günah sende değil bendedir bende

C) Ben dervişim diye göğsün gerersin
Hakk'ı zikretmeye dilin var mıdır
Sen kendini görsene ilden n'ararsın
Hâli hâl etmeye hâlin var mıdır

D) Bir güzelin âşıkıyım erenler
Anın için taşa tutar el beni
Gündüz hayalimde gece düşümde
Kumdan kuma savuruyor yel beni

E) Zühdünü ko, aşka düş ehl-i canân etsin seni
Pir-i aşka kulluk et canane cân etsin seni
Bir zaman bülbül gibi efgânın ağdır göklere
Şol kadar kıl nâleyi kim gülistân etsin seni

PEGEM AKADEMİ

17. Hacı Bayram Veli'yle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) XIV ve XV. yüzyıllarda eserlerini Türkçe yazarak Türkçe kullanımını Anadolu'da önemli bir şekilde etkilemiştir.

B) Ölümünden sonra öğretileri doğrultusunda, öğrencileri tarafından Bayramîlik tarikatı kurulmuştur.

C) Tasavvuf felsefesi bakımından kendinden öncekilere göre bir yenilik getirmemiş ancak dünyayı ret ve terk yerine onu imara yönelmiştir.

D) Divan edebiyatından etkilenmiştir; aruzla, gazel nazım biçimiyle ilahi türünde eserler vermiştir.

E) Hoca Ahmet Yesevî'yi örnek alan şair, Eşrefoğlu Rumî gibi birçok mutasavvıf yetiştirmiştir.

18.

I. Türklere İslam'ı kolaylaştırmak ve benimsetmek amacıyla İslam inancını Türk gelenek, inanç ve yaşam tarzı ile uygun biçimde sentezlenmiştir.

II. Tasavvuf düşüncesini benimseyip Allah aşkını ve insan sevgisini dile getiren tekke edebiyatının en lirik şairidir.

III. Dinsel inançların etkili olduğu bir ayaklanmanın önderliğini yapmıştır, Alevi-Bektaşi şiir geleneğinin en ünlü şairidir.

IV. Tasavvuf konulu eserlerin yanında tefsir kitapları da kaleme alan, Yunus Emre tarzının XVII. yüzyıldaki en önemli temsilcisidir.

Bu cümlelerde, aşağıdaki şairlerden hangisiyle ilgili bir bilgi yoktur?

A) Kaygusuz Abdal

B) Niyazi-i Mısrî

C) Yunus Emre

D) Ahmet Yesevî

E) Pir Sultan Abdal

19. Kaygusuz Abdal'ın manzum, mensur ve manzum mensur karışık olmak üzere birçok eseri vardır.

Aşağıdakilerden hangisi Kaygusuz Abdal'ın manzum eserlerinden biri değildir?

A) *Divân*

B) *Budalanâme*

C) *Gülistân*

D) *Gevhernâme*

E) *Minbernâme*

20. Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki şiirlerden hangisinin Yunus Emre'ye ait olduğu söylenemez?

A) Salınır Tubâ dalları
Kur'an okur hem dilleri
Cennet bağının gülleri
Kokar Allah deyü deyü

B) Murâdıma, maksuduma ermezsem
Hayıf bana, yazık bana, vah bana
Kadir Mevlâ'm cemâlini görmezsem
Hayıf bana, yazık bana, vah bana

C) Bir garip ölmüş diyeler
Soğuk su ile yuyalar
Üç günden sonra duyalar
Şöyle garip bencileyin

D) Şahımın şahıdır gönlümdeki hep ehl-i beyit
Kevn mekândan geçmişiz biz al-abanın aşkına
La-feta illa Ali'nin manisinin fehmeylemeyen
Zikrederler gece gündüz Mücteba'nın aşkına

E) Canlar canını buldum
Bu canım yağma olsun
Ballar balını buldum
Kovanım yağma olsun

ÇÖZÜMLER

1. Âyan-ı sabite, iki cihanı dolduran nesnelerin, "Kün" emri verilip de yaratılmadan önce, tecelli anında hangi şekle gireceklerinin Allah tarafından bilinmesidir. Vahdet-i vücut, tasavvuftaki tek varlık inancıdır. Fenafillah, tasavvuftaki en üst mertebenin adıdır. Vücud-ı mutlak, ilk ve tek varlığın Allah olduğu inancıdır. Tecelli ise insanın, Allah'ın bir yansıması olduğu inacıdır. Allah "Kün (Ol)!" emri verdiğinde Âdem'e kendi ruhundan üflemiştir, yani Âdem ve dolayısıyla insan, Allah'ın bir yansımasıdır. Verilen parçada da bununla ilgili bilgiler verilmiştir.

Cevap C

2. B seçeneğinde verilen beyitte "Müminin gönlünde Allah'ın evi var, niçin izzet etmedin o eve" denilerek tasavvuftaki "tecelli" inancı anlatılmıştır. Bu inanca göre insan, Allah'ın bir yansımasıdır.

Cevap B

3. *Mantıku't-Tayr (Gülşehrî)*, *Garibnâme* (Âşık Paşa), *Risalet'ün-Nushiyye* (Yunus Emre), *Divan-ı Hikmet* (Ahmet Yesevî) tasavvuf konulu eserlerdir. *Cemşid ü Hurşid* (Ahmedî) ise beşerî aşk anlatan bir mesnevidir.

Cevap A

4. Asıl adı Alaaddin Gaybî olan, Sarayî mahlasını da kullanan, eserlerini hece ölçüsüyle ve sade bir dille ilahi, nefes, şathiye türünde veren ve Budalanâme, Vücutnâme gibi eserlerin sahibi Kaygusuz Abdal'dır.

Cevap B

5. Yunus Emre, ilahileriyle; Kaygusuz Abdal, şathiyeleriyle; Pir Sultan Abdal, nefesleriyle; Ahmet Yesevî de hikmetleriyle ünlüdür. Ancak Sultan Veled'in nutuk nazım türüyle verdiği eseri yoktur.

Cevap C

6. Eserlerini Farsça yazan, Ahmet Fakih'le birlikte Anadolu Türk edebiyatında öncü durumunda olan ve Mevlevîliği sistemli bir tarikat hâline getiren şair Sultan Veled'dir. *İbtidânâme, Rebâbnâme, İntihânâme* ve *Maarifi Sultan* Veled'e ait eserlerdir. *Çarhnâme* ise Ahmet Fakih'in eseridir.

Cevap B

7. Verilen dörtlüğün ilk dizesinde "Alai Gaybî" ismi geçmektedir. Kaygusuz Abdal kimi zaman Sarayî mahlasını kullansa da asıl adı Alaaddin Gaybî'dir.

Cevap E

8. A, B, C ve E seçeneklerinde herhangi bir yanlışlık yoktur. Ancak D seçeneğinde, İznik'te bir tekke kuran, hece ve aruzu başarıyla kullanan, lirik ve didaktik eserler veren şair Hacı Bayram Veli değil, Eşrefoğlu Rumî'dir.

Cevap D

9. Gülşehrî, XIII. yüzyılın sonlarında, XIV. yüzyılın başlarında yaşamış bir şairdir. Kendisinden önce ya da kendisiyle aynı dönemlerde yaşayan Feridüddin Attar, Mevlânâ, Sultan Veled, Genceli Nizamî gibi isimlerin tesirinde kalmıştır. Ancak Pir Sultan Abdal, Gülşehrî'den sonra, XVI. yüzyılda yaşamıştır. Yani Gülşehrî'nin, Pir Sultan Abdal'ın etkisi altında kalması mümkün değildir.

Cevap A

10. Verilen seçeneklerden *Çarhnâme*, Ahmet Fakih'e; *Risalet'ü'n-Nushiyye*, Yunus Emre'ye; *Yusufu Zelihâ*, Şeyyad Hamza'ya; *Rebabnâme* de Sultan Veled'e aittir. *Garipnâme* ise XIV. yüzyıl şairi Âşık Paşa'ya aittir.

Cevap E

11. İznik'te bir tarikat kurarak Anadolu'nun Türkleşmesinde rol oynayan, Pîr-i Sâni olarak tanınan, *Müzekki'n Nüfus* adlı eseriyle ünlü mutasavvıf şair Eşrefoğlu-Rumî'dir.

Cevap B

12. İbrahim Hakkı'nın en tanınmış eseri *Marifetnâme*'dir. *Marifetnâme*'nin sonunda *Kıyafetnâme* başlığı altında yazılan manzum bölümde insan vücudunun, insan uzuvlarının şekilleri ve manaları belirtilmiştir.

Cevap B

13. Verilen eserlerden *Vesilet'ü'n-Necat*, Süleyman Çelebi'ye; *Tarikâtnâme* ise Eşrefoğlu Rumi'ye aittir ve her iki eser de XV. yüzyıl eseridir. *Garipnâme*, Âşık Paşa'ya; *Mantıku't-Tayr* ise Gülşehrî'ye aittir ve bu iki eser de XIV. yüzyıl eseridir. *Makâlât* ise Hacı Bektaş Veli'ye ait olup XIII. yüzyıl eseridir.

Cevap C

14. Verilen dörtlükteki şiirle tanınan, Bektaşi tarikatına bağlı, Romanya Türkü ve taşlamalarıyla tanınan şair Kazak Abdal'dır.

Cevap B

15. A, B, D ve E seçeneklerinde herhangi bir yanlışlık yoktur. Ancak C seçeneğinde, insan vücudunun çeşitli uzuvlarıyla; bazı dinî, tasavvufi ve kozmik kavramlar arasında teşbihler yapan ve münasebetler kuran eser *Budalanâme* değil, *Vücutnâme*'dir.

Cevap C

16. Pir Sultan Abdal, şiirlerinde duru ve yalın bir dil kullanmış, divan edebiyatından hiç etkilenmemiştir. E seçeneğine bakıldığında şiirde pek çok yabancı sözcüğe yer verildiği görülür. Dolayısıyla şiirin Pir Sultan Abdal'a ait olduğu söylenemez.

Cevap E

17. Hacı Bayram Velî'yle ilgili verilen bilgilerden A, B, C ve E seçeneklerinde herhangi bir yanlışlık yapılmamıştır. Ancak D seçeneğinde, verilen bilgide bir yanlışlık vardır. Hacı Bayram Velî, divan edebiyatından etkilenmemiştir, şiirlerini Türkçe söylemiştir. Günümüze ulaşan birkaç ilahi ve şathiyesi vardır.

Cevap D

18. I numaralı bilgi, Ahmet Yesevî'ye; II numaralı bilgi, Yunus Emre'ye; III numaralı bilgi Pir Sultan Abdal'a; IV numaralı bilgi, Niyazi-i Mısrî'ye aittir. Kaygusuz Abdal'a ait herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Cevap A

19. Verilen eserlerden *Divân*, *Gülistân*, *Gevhernâme* ve *Minbernâme* Kaygusuz Abdal'ın manzum olarak yazdığı eserleridir. Ancak *Budalanâme*, mensur olarak kaleme alınmıştır.

Cevap B

20. Yunus Emre duyup düşündüklerini özellikle ilahilerinde XIII. yüzyıl Türkçesiyle her dilin söyleyemeyeceği bir kolaylıkla, hece ölçüsüyle terennüm etmiştir. D seçeneğindeki şiire bakıldığında XIII. yüzyılın konuşma dilinde kullanılmayan birçok yabancı sözcüğün şiirde yer aldığı görülür. Bunun yanında bu şiir, Bektaşî geleneğinin izlerini taşır. Dolayısıyla bu seçenekteki şiirin Yunus Emre'ye ait olmadığı söylenebilir.

Cevap D

TEST 1

1. Az sayıda, bazen bir tek türkünün etrafında meydana gelmiş; yapısı basit, kısa anlatmalardır. Kuzeydoğu Anadolu'da "kaside" olarak da ifade edilen bu tür hikâyelerde asıl olan, nesirdir; macera nesir kısmında anlatılır. Asıl halk hikâyelerimizde olduğu gibi nazım, ikinci plandadır.

Bu parçada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Serküşte
B) Bozlak
C) Karavelli
D) Divani
E) Kara hikâye

2. ----, masal incelemeleri alanında daha önce yapılmış çalışmaları eleştirmiştir; ona göre masalın doğuşunu, kaynaklarını araştırmak için öncelikle masalın ne olduğunu bilmek, masalı tanımlamak gerekmektedir. A. Aarne'nin görüşüne karşı çıkarak motiflerin, masalın sabit ve en küçük birimi olduğunu kabul etmemiş, motiflerin bölünebildiğini ve çeşitlendiğini göstermiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Axel Olrik
B) Vladimir Propp
C) Lord Raglan
D) Claude Levi-Strauss
E) Roman Jacobson

3. Bugün elimizde bulunan en eski sagu örneği aşağıdaki eserlerin hangisinde yer almaktadır?

A) *Köktürk Kitabeleri*
B) *Kutadgu Bilig*
C) *Dîvânu Lugati't-Türk*
D) *Atabetü'l-Hakayık*
E) *Divan-ı Hikmet*

4. Mahz-ı lütfun ey kadir ilah
Âşıkın kalbine kılsan bir nigâh
Bir gedadır Nurî kulun padişah
Aşk senin âşık senin maşuk senin

Aşağıdakilerden hangisi bu şiirle içerik açısından benzerlik gösterir?

A) Ir
B) Kojan
C) Şlok
D) Başik
E) Padak

5. Üç harflidir ağyârı çok
Dostu azdır, hem yâri çok
Âşık olan tanır anı
Nadir gezer, efkârı çok

Bu dörtlük aşağıdaki şiir türlerinden hangisine örnek gösterilebilir?

A) Muamma
B) Lebdeğmez
C) Şathiye
D) Semai
E) Sayışmaca

6. Doğu Anadolu ile Azeri alanına giren bölgelerdeki saz şairlerinin kullandıkları bir koşma çeşididir. Bu tür koşmalarda beyitlerin arasına, aynı uyakta bir mâni kıtası ya da uyak şeması mâniye uymayan, yedi heceli kıtalar girer.

Bu parçada sözü edilen koşma türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ayaklı
B) Musammat
C) Zincirbent
D) Yedekli
E) Tecnis

7. Elestten nûş eden şarâb-ı aşkı
Mest olup bu dâr-ı mihnetten geçer
Okuyup anlayan kitâb-ı aşkı
Ta'lim-i ulûm-ı kesretten geçer

Bu dörtlükle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Koşma nazım şekliyle söylenmiştir.
B) Tüm dizeler 6+5 duraklıdır.
C) Sözcük ve ek hâlinde redif kullanılmıştır.
D) Tasavvufi mecazlara yer verilmiştir.
E) Nazım türü şathiyedir.

8. Erzurumlu Emrah'ın şiirleriyle Ercişli Emrah'ın şiirleri zaman içinde türlü nedenlerle birbiriyle karıştırılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu iki âşığın şiirlerini ayırt etmede kullanılan ölçütlerden biri olamaz?

A) Tasavvufi içerik
B) Divan şiiri etkisi
C) Eğitim durumu
D) Badeli âşık olma
E) Şiirleri saz eşliğinde okuma

9. Anadolu'da oluşmuş destan zincirinin ilk halkasıdır. Kaynaklar *"Zatü'l-himme, (ya da Zü'l-himme, Delhemma)"* adıyla bilinen Arapça eserden tercüme edildiğini veya tesirinin bulunduğunu söylemektedir. Konu bakımından Türklerle ilgili olmamasına rağmen Türk muhayyilesiyle şekillendiği için millî bir destan kimliği kazanmıştır. Türkler tarafından çok sevilmesinin sebebi, kahramanının İslâmiyet'in yayılması uğruna kahramanlık göstermesi ve kahramanlığın mekânının Anadolu olmasından kaynaklanıyor görünmektedir.

Bu parçada sözü edilen destan aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Battalgazi Destanı*
B) *Saltuk Gazi Destanı*
C) *Danişment Gazi Destanı*
D) *Manas Destanı*
E) *Ebû Müslümnâme*

10. Bizim ailenin bir çocuk hariç tamamını Orta Asya'da bir savaşta öldürmüşler. Yalnızca bir çocuk kalmış. O çocuğu kurt emzirmiş. Alıp bir dağ ortasına getirmiş. O dağ ortasında besleyip büyütmüş. Sonra o çocuk o dağ ortasında çoğalmış. Çocukları, torunları, gelinleri, kızları olmuş. Bir gün buradan çıkalım da yaşayacak bir yer bulalım derler. Ne yaptılarsa dağdan çıkamazlar. Dağlardan kurtların yardımıyla çıkıp buraya, Karadeniz Bölgesi'ne gelmişler.

Trabzon'un Of ilçesinde derlenen bu anlatı, aşağıdaki destanların hangisiyle içerik açısından benzerlikler taşır?

A) *Alp Er Tonga Destanı*
B) *Şu Destanı*
C) *Oğuz Kağan Destanı*
D) *Manas Destanı*
E) *Ergenekon Destanı*

11. Söz verdik barıştık sözde tam durduk
Öz sardık görüştük biz de cem kurduk
Düz vardık eriştik sizde gam kırdık
Yaş geçti göz doldu tüttük kül küle

Bu koşmanın türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Düz koşma
B) Musammat koşma
C) Tecnis koşma
D) Müracaa koşma
E) Zincirbent koşma

12. Aşağıdaki nazım şekillerinden hangisinin uyak düzeni rubai ve tuyuğ ile aynıdır?

A) Mani B) Semai C) Varsağı
D) Koşma E) Destan

13. Yaratıcı veya icracının eseriyle, dinleyicide uyandırmak istediği duygu ve düşünceleri gerçekleştirme amacına yönelik olarak konuya karşı takındığı övme, övünme, yerme, yerinme, öğüt verme, bilgilendirme, eğlendirme, yas tutturma gibi geleneksel tavırlara ve bunlara bağlı olarak konuyu işleyiş tarzının her birine anlatım tutumu veya eda denilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde anlatım tutumu diğerlerinden farklıdır?

A) Elifname B) Satranç C) Sicilleme
D) Lebdeğmez E) Tecnis

14. Aşağıdaki şiir türlerinin hangisinde mutlaka nakarat bulunur?

A) Semai B) Varsağı C) Destan
D) Koşma-şarkı E) Mani

15. Halk hikâyelerinin sonunda âşık ve maşukun kavuşturulmasından sonra söylenen genellikle muhammes ve müseddes türünde şen, şakrak neşeli güzellemelere verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Duvaggapma
B) Selçuk
C) Peşrev
D) Kara hikâye
E) Karavelli

16. Atamız hazret-i Âdem'den evvel
Sırr-ı Kibriyâ'da pinhan idim ben
Hiç âb-ı engûra nûn eylemeden
Revân-ı çeşmimden seyrân idim ben

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu şiirin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nutuk B) Şathiye C) Devriye
D) Durak E) Hikmet

17. Orta oyununda muhavere bölümü içinde çoğunlukla tanımama ya da tanımazdan gelme motifinin kullanıldığı özel bölüme verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) arzbar B) tekerleme C) palanka
D) prolog E) nareke

18. Şiirlerinin teması ve söyleyiş özellikleriyle Türk halk şiirinin önde gelen âşıklarından Karacaoğlan ve Köroğlu'nun edasına yaklaşmaktadır. Şiirlerinde doğallık ve içtenlik ön plandadır. Çünkü XIX. yüzyılın bu büyük âşığı da kendinden iki yüz yıl önce bir büyük şiir ustası Karacaoğlan'ı yetiştiren çevreden gelmiştir. Bu çevre Çukurova'nın dağları, ovaları, yaylaları ve buralardaki yaşam biçimidir.

Bu parçada sözü edilen âşık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ercişli Emrah
B) Dadaloğlu
C) Ruhsatî
D) Seyranî
E) Dertli

19. Dertli, Seyrani, Dadaloğlu gibi âşıklarla aynı yüzyılda yaşamıştır. Doğaçlama, muamma çözme ve atışma yapmada usta âşıklar arasında yer alır. *93 Koçaklaması* ile ismini duyurmasının yanı sıra *Latif Şah, Salman Bey, Sevdakar Şah* adlarında hikâyeleri de bulunmaktadır.

Bu parçada sözü edilen âşık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Erzurumlu Emrah
B) Sümmani
C) Çıldırlı Âşık Şenlik
D) Şeref Taşlıova
E) Bayburtlu Zihni

20. Aşağıdakilerden hangisi Türk epik destanlarında görülen başlıca tiplerden değildir?

A) Cadı tipi
B) Alperen tipi
C) Bilge devlet adamı tipi
D) Kahramanın atı tipi
E) Kadın tipi

ÇÖZÜMLER

1. **Serküşteler;** az sayıda, bazen bir tek türkünün etrafında meydana gelmiş; yapısı basit, kısa anlatmalardır. Kuzeydoğu Anadolu'da **"kaside"** olarak da ifade edilen bu tür hikâyelerde asıl olan, nesirdir.

Cevap A

2. Masaldaki motiflerin, masalın sabit ve en küçük birimi olduğunu kabul etmeyip, motiflerin bölünebildiğini ve çeşitlendiğini gösteren araştırmacı **Vladimir Propp**'tur. Peri masalları üzerine yaptığı çalışmalarda kahramanların eylemlerinin değişmediğini görmüş, değişmeyen bu eylemlere işlev adını vermiştir. Masallarda 31 değişmez fonksiyon tespit etmiştir.

Cevap B

3. Bugün elimizde bulunan en eski sagu örneği; Kâşgârlı Mahmut'un ***"Dîvânu Lugati't-Türk"*** adlı eserinde yer alan Saka hükümdarı Alper Tunga adına söylenmiş olan sagudur.

Cevap C

4. Verilen şiirin içerik özelliklerine dikkat edildiğinde Allah sevgisini dile getiren bir şiir olduğu görülür ve türü **"ilahi"**dir denebilir. İlahi türü ile benzerlik taşıyan kavram ise, **"başik"**tir (diğer adı baş).

Cevap D

5. Verilen dörtlükte görüldüğü gibi şiirin, bilmeceye yakın bir tarzı olduğu görülür. Halk şiirindeki bu tür şiirlere **"muamma"** adı verilir.

Cevap A

6. Parçada verilen bilgiler şu şekilde şemalaştırılabilir:

Mâni ya da 7 heceli şiir parçası

Bu tür koşmalara **"yedekli koşma"** adı verilir.

Cevap D

7. Uyak düzeni ve ölçüsü dikkate alındığında şiir, koşma nazım şekliyle söylenmiştir. **"geçer"** sözcük hâlindeki, **"-ten"** ise ek hâlindeki redife örnektir. **"Elestten nûş eden şarâb-ı aşkı"** ve **"Ta'lim-i ulûm-ı kesretten geçer"** ifadelerinde tasavvufi mecazlara yer verilmiştir.

Ancak içerik özellikleri dikkate alındığında şiirin türü şathiye değildir.

Cevap E

8. Erzurumlu Emrah'ın şiirlerinde tasavvufi içerik görülürken Ercişli Emrah'ta görülmez.

Erzurumlu Emrah'ta divan şiiri etkisi görülür ki divan sahibi bir âşıktır. Ercişli Emrah'ta ise bu etki söz konusu değildir.

Divan şiirini kullanma becerisi de dikkate alındığında Erzurumlu Emrah'ın iyi eğitim görmüş bir âşık olduğu söylenebilir.

Erzurumlu Emrah badeli bir âşık değilken Ercişli Emrah badeli bir âşıktır.

Ancak her ikisi de şiirlerini saz eşliğinde icra ettiklerinden E seçeneğindeki iki sanatçının şiirlerini ayırmada bir ölçüt olarak kullanılamaz.

Cevap E

9. Konu bakımından Türklerle ilgili olmamasına rağmen Türk muhayyilesiyle şekillendiği için millî bir destan kimliği kazanan destan, ***Battalgazi Destanı***'dır.

Cevap A

10. Bu anlatıda geçen **"kurttan türeme"**, "bir dağın ortasında çoğalıp buradan yayılma" motifleri seçeneklerde yer alan Ergenekon Destanı ile içerik açısından örtüşür.

Cevap E

11. *Söz verdik **barıştık** sözde tam durduk*
*Öz sardık **görüştük** biz de cem kurduk*
*Düz vardık **eriştik** sizde gam kırdık*
Yaş geçti göz doldu tüttük kül küle

Verilen dörtlükle koyu renkli olarak gösterilen sözcükler yardımıyla bir iç kafiye sağlanmıştır. İç kafiyesi olan koşmalar **"musammat koşma"** olarak adlandırılır.

Cevap B

12. Rubai ve tuyuğun uyak düzeni **"aaxa"** biçimdedir. Bu uyak düzeni, aynı zamanda **"mani"**nin de uyak düzenidir.

Cevap A

13. Yazılış amaçları dikkate alındığında elifname, satranç, lebdeğmez ve tecnis gibi türlerde; hüner göstermeye-övünmeye yönelik bir anlatım tutumu söz konusudur. Sicillemede ise yermeye dayalı bir anlatım tutumu söz konusudur.

Cevap C

14. Kuruluşları bakımından şarkılara benzedikleri için şarkı-koşma denilen koşmalarda, ilk dörtlüğün ikinci ve dördüncü mısralarıyla diğer dörtlüklerin dördüncü mısraları kavuştak (nakarat) olarak aynen tekrar edilir.

Cevap D

15. Halk hikâyelerinin sonunda âşık ve maşukun kavuşturulmasından sonra söylenen genellikle muhammes ve müseddes türünde şen, şakrak neşeli güzellemelere duvaggapma (duvakkapama) adı verilir. Seçeneklerde yer alan diğer türler ise ya hikâyenin başlangıcında ya da hikâye parçalarının arasında aktarılır.

Cevap A

16. Verilen şiirin içerik özellikleri dikkate alındığında şiirin, insanoğlunun yaratılış süreci ile ilgili bilgiler verdiği görülür. Bu içerik özelliklerine sahip dinî-tasavvufi Türk şiiri nazım türü devriyedir.

Cevap C

17. Orta oyununda muhavere bölümü içinde çoğunlukla tanımama ya da tanımazdan gelme motifinin kullanıldığı özel bölüme **"arzbar"** adı verilir.

Cevap A

18. **"Karacaoğlan ve Köroğlu'nun edasına yaklaşmaktadır.", "XIX. yüzyılın bu büyük âşığı"**, "Bu çevre Çukurova'nın dağları, ovaları, yaylaları ve buralardaki yaşam biçimidir." ipuçlarından Dadaloğlu seçeneğine ulaşılabilir.

Cevap B

19. Şeref Taşlıova (XX. yy.) hariç diğer seçeneklerdeki âşıklar XIX. yüzyılda yaşamıştır. Parçada sözü edilen Âşık, Çıldırlı Aşık Şenlik'tir.

Cevap C

20. Türk epik destanlarında kullanılan başlıca tipler "alperen, bilge devlet adamı, kahramanın atı ve kadın tipi"dir. Türk epik destanlarında cadı tipi başlıca tip değildir.

Cevap A

TEST 2

1. Seherlerde Kur'an okub senâ kılsam
Hazretinge kol kötarıb duâ kılsam
Zâri kılıb bu cânımnı fedâ kılsam
Seherlerde kobub ta'at kılgum kelür

Bu dizeler aşağıdakilerin hangisinden alınmış olabilir?

A) *Kutadgu Bilig*
B) *Divan-ı Hikmet*
C) *İlahiname*
D) *Makâlât*
E) *Müzekki'n Nüfus*

2.

I. Türk masalarının sınıflandırılması konusunda Stith Thompson ve Pertev Naili Boratav çalışmış, çalışmalarını *Typen Turkischer Volkmarchen* adlı eserde toplamışlardır.

II. Propp aynı özelliklerde masal parçalarının yapısını inceleyerek masalların işlevlerini ortaya koymaya çalışmıştır.

III. Masallardaki motiflerle ilgili *Motif Index of Folk-Literature* adlı çalışma W. Eberhard tarafından yapılmıştır.

IV. Umay Günay Elazığ yöresinden derlediği 70 masal metnini Propp metoduna göre incelemiştir, Günay'ın bu çalışması Türk halk masalları çalışmalarında ilktir.

V. Ziya Gökalp, *Altın Işık* ve *Kızıl Elma* kitaplarında çeşitli masalları bir araya getirmiştir, meşhur Alageyik masalı *Kızıl Elma* adlı eserinde yer almaktadır.

Yukarıda verilen numaralanmış cümlelerin hangisinde masal araştırmalarıyla ilgili bilgi yanlışı vardır?

A) I ve III B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

3. Çünki söz olmaz sözüne kaşına şehlâ gözüne
Hâsılı dünyâ yüzüne gelmemiş aslâ bedeli
Rehberi akrânı da yok lutfu da ihsânı da yok
Vaslına imkânı da yok bilmem ammâ neylemeli

Aruz ölçüsü ile yazılan bu dizeler aşağıdaki nazım türlerinden hangisine örnektir?

A) Selis
B) Kalenderi
C) Semai
D) Vezn-i ahar
E) Satranç

4. Aşağıdakilerden hangisi realist halk hikâyelerinden biri değildir?

A) *Sansar Mustafa*
B) *Cevri Çelebi*
C) *Tayyarzade Hikâyesi*
D) *Tiflî ile İki Biraderler Hikâyesi*
E) *Kirmanşah Hikâyesi*

5. Bu kuramın amacı, halk bilimi türlerini evrensel model ve formüllere indirgeyerek ortaya koymaktır. Parçalara bakarak bütüne ulaşmayı hedefleyen bu kuramın önde gelen isimleri Vladimir Propp ve Claude Levi-Strauss'tur.

Bu parçada sözü edilen kuram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yığın Kültürü Kuramı
B) Yapısalcı Halk Bilimi Kuramı
C) Yayılma Kuramı
D) İdeolojik Halk Bilimi Kuramı
E) Tarihî-Coğrafi Halk Bilimi Kuramı

6. Türkiye'de halk edebiyatı ile ilgilenenlerin, eserlerinden birine muhakkak başvurduğu bu büyük bilim adamının özellikle "efsane" üzerine yaptığı çalışmalar henüz aşılmış değildir. *Efsane Araştırmaları* adlı eserinin giriş bölümünde efsane hakkında bu zamana kadar ayrıntılı bir değerlendirme yapıldığını belirterek efsane, mit, masal ve destan türlerinin ortak yönlerini ve farklarını açıklamıştır. Diğer önemli eserlerinden bazıları şunlardır: *Karacaoğlan, Ercişli Emrah, Masal Araştırmaları, Dadaloğlu, Karagöz.*

Bu parçada sözü edilen araştırmacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Umay Günay
B) İlhan Başgöz
C) Saim Sakaoğlu
D) Dursun Yıldırım
E) Pertev Naili Boratav

7.

I. Tarikate girecek müritlere tarikatin adap ve erkânını öğretmek için mürşit tarafından kaleme alınan şiirlerdir.
II. Alevi-Bektaşi tarikatının inanış ve düşüncelerinin dile getirildiği dinî-tasavvufi şiirlerdir.
III. Tanrı'yı övmek ve ona yakarmak amacıyla yazılan ve özel bir ezgiyle okunan şiirlerdir.
IV. Evrenin, insanın, canlı ve cansız bütün varlıkların yaratılışının kaynağını açıklayan şiirlerdir.

Aşağıdakilerden hangisinin tanımı yukarıda <u>verilmemiştir</u>?

A) Şathiye
B) Devriye
C) Nutuk
D) İlahi
E) Nefes

8. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) Öksüz Dede, XVI. yüzyılda yaşamış, oğlu esir edilen Safevi şahının acısını dile getiren bir şiir kaleme almıştır.
B) Kayıkçı Kul Mustafa, IV. Murat'ın Bağdat Seferi sırasında Genç Osman için söylediği destanla ünlenmiştir.
C) Bolu Beyi ile mücadeleleri destanlaşan Köroğlu, XVII. yüzyılda yaşamış, epik şiirleri meşhur bir halk şairidir.
D) Şiirlerinde hecenin yanı sıra aruzu da kullanan Âşık Ömer, asıl şöhretini hece ile yazdığı şiirlerle kazanmıştır.
E) *Divan* ve *Müzekki'n-Nüfus* adlı eserleri bulunan Eşrefoğlu Rumi, lirik ve didaktik tarzda şiirler yazmıştır.

9. Ak süt iken kızıl kana karışıp
Emr-i Hak'la coşup cevlâna geldim
Mâi cârî ile akıp yarışıp
Katre-i nâçizden ummâna geldim

Bu dörtlük ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Vahdetivücut düşüncesinden yola çıkılarak yazılmıştır.
B) Nutuk türünde kaleme alınmıştır.
C) 11'li hece ölçüsü ve 6+5 durak sistemi kullanılmıştır.
D) Ek hâlinde redif içermektedir.
E) Tasavvuf geleneği içinde oluşturulmuştur.

10. (I) Kahramanları olağanüstü özellikler taşıyan masallarda gerçek anlamda bir zaman ve mekân kavramı yoktur. (II) Daha çok kadınlar tarafından anlatılan masallar, anlatıcı tarafından eklenen kısa manzum parçalar istisna sayılırsa mensurdur. (III) Türk masalları "fasıl", "döşeme", "asıl konu (hikâye)" ve "dua" olmak üzere dört bölümden oluşur. (IV) Formeller yani kalıp sözler masalın girişinde bulunabildiği gibi ortasında ve sonunda da bulunabilir. (V) Türk masallarının en önemli erkek tiplerinden biri Keloğlan'dır; o kötüyü temsil eden Köse'yi her defasında alt etmeyi başarır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde "masal" ile ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Siz Çinli prensesimizle evlendiniz. Bizim de sizden bazı yardımlarınızı istemek için ricalarımız olacak. "İyi Talih" dağının taşları sizin muhterem memleketinizce kullanılmaktadır. Sizin yerinize bu taşları değerlendirelim, dediler ve Tigin ile anlaştılar. Bu taşları alıp Çin'e götürmek istediler. Fakat taşlar çok büyüktü ve Çin'e götürmenin imkânı yoktu. Bunun üzerine taşlara ateş verip yaktılar, hepsini küçük parçalara ayırdılar. Ondan sonra da bu parçaları alıp Çin'e gittiler.

Bu parça aşağıdaki Türk destanlarının hangisinden alınmış olabilir?

A) *Şu Destanı*
B) *Göç Destanı*
C) *Bozkurt Destanı*
D) *Manas Destanı*
E) *Ergenekon Destanı*

12. Fuat Köprülü'nün, terazinin bir kefesine bütün Türk edebiyatını diğer kefesine bu destanları koysanız, yine de bu destanlar ağır basar, diyerek önemine vurgu yaptığı bu edebî ürünler hakkında Orhan Şaik Gökyay'ın kapsamlı bir araştırması vardır.

Bu parçada sözü edilen edebî ürünler hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Biri Vatikan'da biri de Dresden'de olmak üzere iki nüshası vardır.
B) Mukaddime ve 12 ayrı hikâyeden oluşmaktadır.
C) XVI. yüzyılın başında meçhul bir sanatkâr tarafından yazıya geçirilmiştir.
D) Olaylar Doğu Türkistan bölgesinde geçmektedir.
E) Göktanrı dininden İslam'a geçiş dönemi özelliklerini de yansıtır.

13. Bir vakte erdi ki bizim günümüz
Yiğit belli değil mert belli değil
Herkes yarasına derman arıyor
Deva belli değil dert belli değil

Bu dörtlüğün nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Destan
B) Koşma
C) Koçaklama
D) Varsağı
E) Taşlama

14.

I. Giriş, muhavere, fasıl ve bitiş olmak üzere dört bölümden oluşur.
II. Muhavere bölümünde Karagöz, Hacivat'ın sözlerini yanlış anlayarak kendince yakıştırmalar yaparak seyirciyi güldürür.
III. Bebe Ruhi, Laz, Tuzsuz Deli Bekir, Zenne, Tiryaki Karagöz'de yer alan yardımcı tiplerden bazılarıdır.
IV. Olaylar ve yardımcı tipler muhavere bölümünde görülür.
V. Hayalbaz, oyun esnasında bir metne dayanmaz, oyunu doğaçlama icra eder.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde Karagöz ile ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. "Akl-ı maâş, akl-ı maâd, nefsi bilmek..." gibi tasavufi meselelerin anlatıldığı mensur bir risaledir. Eser, "Bu kitaba delil-i büdelâ ve deftar-i âşık ve siyar-ı sadık derler." ifadesiyle başlar.

Bu parçada sözü edilen, Kaygusuz Abdal'a ait eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Envarü'l Âşıkîn*

B) *Mektubat*

C) *Budalaname*

D) *Müzekki'n Nüfûs*

E) *Makalat*

16. Aşağıdakilerden hangisi Hacı Bektaş Velî'ye ait menkıbelerden biri değildir?

A) Karacuk Dağı'nı kerametle ortadan kaldırması

B) Boşlukta duran bir seccade üzerinde namaz kılması

C) Duasıyla çeç içindeki arpa, buğday, mercimek ve nohutun taş kesilmesi

D) Ölen bir çocuğu diriltmesi

E) Ölmüş bir kuzuyu diriltmesi

17. Dilberâ gülşâne doğru gel dedim gelmem dedi
Bezm-i âşıkane doğru gel dedim gelmem dedi
Gel dedim gelmem dedi nedir murâdı dilberin
Yürü bizden yâne doğru gel dedim gelmem dedi

Aruz ölçüsüyle yazılan bu şiir, aşağıdaki nazım şekillerinden hangisine örnektir?

A) Divan B) Semai C) Selis

D) Satranç E) Vezn-i ahar

18. İslamiyet öncesi Türk edebiyatının Uygur Dönemi'ne ait olan ve "şlok - şloka" **olarak adlandırılan ürünler, konuları bakımından aşağıdaki türlerden hangisiyle paralellik göstermektedir?**

A) Hicviye B) Mersiye C) Medhiye

D) Şathiye E) Devriye

19. (I) Karagözcüler ortalama beş kişiden oluşur: görüntüleri oynatan Hayalî-Hayalbâz denilen usta, çırak, çırağa yardım eden Dayrezen denilen bir kişi, türküleri okuyan Yardak ve Sandıkkâr denilen def çalan kimse. (II) Görüntülerin üzerine yansıtıldığı perdenin kenarları çiçekli bezden, üzerine görüntü düşürülen yer ise beyaz mermerşahi ya da patiskadandır. (III) Perdenin arkasında ve tabanında, üzerinde meşaleler, sonraları şem'a denilen mumlar konulan destgâh denilen raflar vardır. (IV) Görüntülerin bağlı bulunduğu yaklaşık 60 cm. uzunluğundaki sopalar oynatma sırasında yatay ve perdeyle dik açı oluşturacak biçimde tutulur ve değnekleri kullanmaya el peşrevi denilir. (V) Oyun başlamadan önce, seyirciyi oyuna hazırlayan, konuyla ilintili ya da ilintisiz perdeye düşürülen resimlere göstermelik denir.

Karagöz oyunu ile ilgili bilgi verilen bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A)IV B) II C) III D) I E) V

20. Karacaoğlan ile ilgili bazı belgeler vardır. Bu belgelerin başında Osmanlı musiki bilgini ve bestecisi olan Polonyalı Albert Bobowski'nin 1650 yılında yazdığı eseri gelmektedir. Daha sonra Ali Ufki adını alacak olan Bobowski bu eserinde Karacaoğlan'ın iki şiirine ve onların notalarına yer verir.

Bobowski'nin Karacaoğlan'la ilgili belge niteliği taşıyan eseri aşağıdakilerden hangisidir?

A) *İleri Musiki Mecmuası*

B) *Karac'oğlan*

C) *Mecmua-i Sâz ü Söz*

D) *Ozan ve Gölgesi*

E) *Karacaoğlan'a Yeni Bir Bakış*

ÇÖZÜMLER

1. *Divan-ı Hikmet* dini-tasavvufi konuların anlatıldığı didaktik bir eserdir. Metnin konusu ve dil özellikleri dikkate alındığında verilen dörtlüğün *Divan-ı Hikmet*'ten alındığı söylenebilir.

Cevap B

2. I. cümlede bilgi yanlışı vardır. Türk masallarıyla ilgili P. N. Boratav ve W. Eberhard çalışmış bunları *Typen Turkischer Volkmarchen* adlı eserde toplamıştır.

III. cümle yanlıştır çünkü *Motif İndex Of Folk Literature* adlı eser S. Thompson'a aittir.

Cevap A

3. Erzurumlu Emrah'ın bu dizeleri aruzun "müfte'ilün / müfte'ilün / müfte'ilün / müfte'ilün kalıbıyla yazıldığı için nazım şekli santrançtır.

Cevap E

4. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen hikâyeler realist halk hikâyeleridir. (P. N. Boratav, realist halk hikâyelerini daha çok İstanbul'da anlatılan, âşıkların anlattığı hikâyelerden ayrı değerlendirmiştir.)

Kirmanşah Hikâyesi ise realist halk hikâyesi değil, kahramanlık anlatan halk hikâyesidir.

Cevap E

5. Parçada sözü edilen kuram Yapısalcı Halk Bilimi Kuramı'dır.

Cevap B

6. *Efsane Araştırmaları, Karacaoğlan, Ercişli Emrah, Masal Araştırmaları, Dadaloğlu, Karagöz* adlı eserler Saim Sakaoğlu'na aittir.

Cevap C

7. Tarikate girecek müritlere tarikatin adap ve erkanını öğretmek için mürşit tarafından kaleme alınan şiirlere nutuk, Alevi-Bektaşi tarikatının inanış ve düşüncelerinin dile getirildiği dinî-tasavvufi şiirlere nefes, Tanrı'yı övmek ve ona yakarmak amacıyla yazılan ve özel bir ezgiyle okunan şiirlere ilahi, evrenin, insanın, canlı ve cansız bütün varlıkların yaratılışının kaynağını açıklayan şiirlere devriye denir.

Cevap A

8. C seçeneğinde sözü edilen Köroğlu, XVI. yüzyıl saz şairlerindendir.

Cevap C

9. Dörtlüğe dikkat edildiğinde bir eylemler dizisi olduğu görülür. "Ak süt iken kana karışmak ve Allah'ın emriyle cevlâna gelmek" ifadelerinden "yaratılma" eyleminin kastedildiği anlaşılabilir. Kainatın, insanın yaratılışını açıklayan şiirler devriye türündedir. Dolayısıyla dörtlüğün türü nutuk değil devriyedir.

Cevap B

10. Masal, döşeme, olay ve dilek olmak üzere üç bölümden oluşur. Dolayısıyla III. cümlede bir bilgi yanlışı vardır.

Cevap C

11. Parçaya dikkat edildiğinde "kutsal taş" motifinin kullanıldığı görülür. Kutsal taş motifi, Uygurların Göç Destanı'nda görülmektedir.

Cevap B

12. Fuat Köprülü'nün hakkında değerlendirme yaptığı ve Orhan Şaik Gökyay'ın üzerinde kapsamlı bir çalışma hazırladığı edebî ürünlerimiz *Dede Korkut Hikâyeleri*'dir. Dede Korkut Hikâyeleri'ndeki olaylar Doğu Anadolu ve Azerbaycan bölgesinde gerçekleşmiştir.

Cevap D

13. Dörtlükte toplumsal bir eleştiri yapıldığı görülmektedir. Her şeyin iç içe geçtiği, iyinin kötünün birbirinden ayrılmasının zorlaştığı yönündeki bu eleştiriler dörtlüğün türünü de ortaya koyar. Herhangi bir konuda eleştiri yapan bu şiir, koşma nazım biçiminin bir türü olan taşlamadır.

Cevap E

14. Karagöz'de olaylar ve yardımcı tipler muhavere bölümünde değil fasıl bölümünde görülür.

Cevap D

15. Parçada sözü edilen ve Kaygusuz Abdal'a ait olan eser *Budalaname*'dir.

Cevap C

16. Hacı Bektaş Velî'yle ilgili olarak menakıbnamelerde ve velayetnamelerde pek çok menkıbe anlatılır, bunlar arasında "Boşlukta duran bir seccade üzerinde namaz kılması, duasıyla çeç içindeki arpa, buğday, mercimek ve nohutun taş kesilmesi, ölen bir çocuğu diriltmesi, ölmüş bir kuzuyu diriltmesi" sayılır. "Karacuk Dağı'nın ortadan kaldırılması" ise Ahmet Yesevî'nin kerametlerinden biridir.

Cevap A

17. Halk şiirinde, aruzun "fâilâtün / fâilâtün / fâilâtün / fâilün" kalıbıyla düzenlenen şiirlere divan adı verilir.

Cevap A

18. İslamiyet öncesi Türk edebiyatında "şlok / şloka" olarak adlandırılan ürünler, konuları bakımından medhiyeyle benzerlik göstermektedir.

Cevap C

19. Karagözcüler ortalama beş kişiden oluşur.

Hayalbâz: Görüntüleri oynatan kişi, usta

Çırak: Ustanın yardımcısı

Sandıkkâr: Çırağın yardımcısı

Yardak: Oyundaki türküleri okuyan kişi

Dayrezen: Oyunda def çalan kişi

Cevap D

20. Bobowski'nin Karacaoğlan'ın iki türküsüne ve bunların notalarına yer verdiği eseri *Mecmua-i Sâz ü Söz*'dür.

Cevap C

TEST 3

1. XIX. yüzyılda yaşamış olan ---- Dertli ve Gevheri gibi divan ve tasavvuf geleneğine özenen ürünler verdi ama bunlarda, gereken yetkinlik ve özgünlüğe kavuşamadı. Asıl başarısını halk geleneğini sürdüren, heceyle söylediği şiirlerde gösterdi. Özellikle müracaa koşmalarıyla haklı bir üne kavuştu. Çevresindeki kimi şairleri etkiledi. Tokatlı Nuri de bunlardan biridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Âşık Ömer
B) Dadaloğlu
C) Erzurumlu Emrah
D) Bayburtlu Zihni
E) Everekli Seyranî

2. Ey benim cânânım can içre cânım
Şûh nev-civânım olma bî-vefa
Rahm eyle bana

Ben sana kurbânım gel kes gerdânım
Dök yerlere kanım tek ol aşinâ
Olma bî vefa

Bu dizeler aşağıdakilerden hangisine örnek oluşturur?

A) Yedekli koşma
B) Zincirbent koşma
C) Düz koşma
D) Ayaklı koşma
E) Tecnis koşma

3. Osmanlı devri İstanbul velilerinin büyüklerindendir. Cüneyd-î Bağdâdî Hazretleri'nin neslinden olup "Seyyid"dir. Bunu ilahilerinin birinde:

Ceddim ü pîrim sultan
Sensin yâ Resulâllah

diyerek kendisi de ifade eder. Bursa'da Muhammed Üftâde'den feyz aldı. Üsküdar'da cami ve dergâh yaptırdı.

Bu parçada sözü edilen tasavvuf büyüğü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Niyazi Mısrî
B) Eşrefoğlu Rumî
C) Aziz Mahmut Hüdayî
D) İbrahim Gülşeni
E) Vahab Ümmî

4. **Aşağıdakilerden hangisi âşık tarzı halk edebiyatı çalışması yapacak bir araştırmacının başvuracağı kaynaklardan biri değildir?**

A) *Şairnameler* B) *Cönkler* C) *Tezkireler*
D) *Envarü'l-Âşıkîn* E) *Mecmualar*

5. Bu kuramın araştırma yönteminde ve halk yaratmaları üzerinde uygulanmasında üç ana kavram geliştirilmiştir: Sözeldoku, metin ve bağlam. Bunlardan sözeldoku, metnin oluşturduğu dilin özellikleri; metin, halk yaratmasının kendisi; bağlam metnin yaratıldığı sosyal ortam demektir. Bu kavramlar halkbilimi çalışmalarının daha sağlam temellere oturmasını sağlamıştır çünkü ele alınan yaratmalar çok yönlü değerlendirilebilmiştir.

Bu parçada sözü edilen kuram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Psikoanalitik
B) Sözlü Kompozisyon
C) İşlevsel Halkbilimi
D) Tarihî Coğrafi Fin
E) Bağlamsal

6. **Hanelerin beyitleri arasına ya da hanelerden sonra bir mani eklenmesiyle yazılan koşma türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Ayaklı
B) Yedekli
C) Zincirleme
D) Musammat
E) Zincirbent

7. Menkabelere göre, Ahmet Yesevî'nin işareti üzerine Anadolu'ya geçerek Sulucakarahöyük'e yerleşmiştir. Halkın sorunlarıyla ilgilenerek Anadolu'da Türkler arasında sosyal ve dinî birliğin yeniden canlanmasına, gelişmesine önderlik etmiştir. "Rum abdallarının piri" olarak anılır. *Makalat* adlı tasavvufi bir düzyazı eseri ve -ona ait olup olmadığı tartışılan- *Kitabü'l-Fevaid* adlı eserleri vardır.

Bu parçada sözü edilen mutasavvıf aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdal Musa
B) Hacı Bektaş Veli
C) Balım Sultan
D) Said Emre
E) Sarı Saltuk

8. Halk hikâyeleri -genel olarak- nazım, nesir karışık bir yapıya sahiptir. Hikâyelerin özellikle giriş kısmında, hikâyenin aslında olmayan, anlatıcı tarafından sonradan eklenen manzum parçalara rastlanabilir.

Buna göre;

I. karavelli

II. selçuk

III. peşrov

IV. sersuhane

gibi terimlerden hangisi bu bölüme verilen adlardan biri değildir?

A) Yalnız I B) I ve III C) Yalnız II

D) II ve III E) III ve IV

9. Derviş Paşa komutasındaki Fırka-ı İslahiye ordusunun zorla iskan politikasına karşı sazıyla savaş vermiştir. Koşma, türkü, varsağı, semai ve destanları kudretli bir sanat ifadesi taşırken aynı zamanda mensup olduğu zümrenin, dönemin tarihî ve sosyal olaylarına bakışını yansıtması açısından önem taşımaktadır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kayıkçı Kul Mustafa

B) Köroğlu

C) Gevherî

D) Dadaloğlu

E) Seyrani

10. İstivâyı gözler gözüm
Râh-ı Hakka yüz tutarız
Mânâ gevherin satarız
Mürşidimiz vardır bizim

Balım Sultan'a ait bir şiirden alınan bu dörtlük aşağıdaki nazım türlerinden hangisine örnek oluşturur?

A) Tapuğ B) Nutuk C) Nefes

D) Duvaz E) Durak

11. Umay, Türk mitolojisini ve diğer Asya kavimlerini inanç açısından etkileyen kutsal bir ruhtur.

Buna göre, Umay'ın adı

I. *Köktürk Yazıtları*

II. *Divanü Lügati't Türk*

III. *Kutadgu Bilig*

gibi eserlerin hangisinde geçmektedir?

A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II

D) I ve III E) I, II ve III

12. Bu teori dilbilim çalışmalarının etkisiyle doğmuştur. Kurucusu Max Müller'dir. Max Müller'e göre dildeki kelimeler, adlarını bazı somut özelliklerinden almıştır. Bu nesne başka özellikleri nedeniyle aynı adla adlandırılabilir. Yıldızı anlatmak için "o, parlak, parlak olan, ışıldayan" gibi pek çok kelime kullanılabilir. Kelimelerdeki bu çeşitlilik ve anlamca sabit kullanılmayışları uzun dönemde çeşitli karışıklıklara ve kelimelerin orijinal anlamlarını kaybetmelerine neden olmuş ve "dil hastalığı" ortaya çıkmıştır. Bu dil hastalığı da doğal bir olay ya da olgunun fantastik şekilde anlatılmasını ortaya çıkarmıştır.

Bu parçada sözü edilen kuram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yayılma Kuramı

B) Güneş Mitleri Teorisi

C) İşlevsel Halk Bilim Yöntemi

D) Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı

E) Yapısalcı Kuram

13. El uzatan nazlı yurda
Hep mahvolur bu uğurda
Moskof geber sen de burda
Bir dahi göz dik de görem
Moskova'ya kadar sürem

Dedi şanlı ordu yaşa
Osmanlılar şânın koşa
Attırdı Kurt Hakkı Paşa
Binler yaşa binler yaşa

Bu koşmanın türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Musammat ayaklı koşma

B) Koşma şarkı

C) Zincirleme koşma

D) Yedekli koşma

E) Tecnis koşma

14. ***Dede Korkut Hikâyeleri* ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**

A) Basat'ın Tepegöz'ü öldürdüğü hikâye ile *Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Hikâyesi*'nde Oğuzların olağanüstü güçlerle olan mücadeleleri anlatılmıştır.

B) Hikâyelerden birincisi (*Dirse Han Oğlu Boğaç Han*) ve on ikincisi (*İç Oğuz'un Dış Oğuz'a Asi Olup Beyrek'in Öldürülmesi*) hikâyelerinde Oğuzların kendi aralarındaki mücadeleleri anlatılmıştır.

C) *Bamsı Beyrek Hikâyesi* ile *Tayyarzâde Hikâyesi* arasında görmeyen gözün tedavisi, düğünlerin otuz dokuzuncu günü kahramanların gelmesi gibi motif benzerlikleri görülür.

D) Hikâyelerde alp tipi evlilik vardır, en güzel örneği *Bamsı Beyrek* ve *Kanturalı* hikâyeleridir.

E) Hikâyelerde kopuzun yanı sıra davuldan da söz edilir, kopuz Oğuzlarda tanınma işaretidir.

15. XX. yüzyılın önemli âşıklarındandır. Şiirlerinde tabiat ve ormanın önemli bir yeri vardır. Bazı tasavvuf unsurlarını şiirlerinde ön plana çıkarmıştır. Taşlamaları ünlüdür. Hayattayken adına şenlikler düzenlenen ilk âşıktır. Aynı zamanda Çukurova'da şiirleri bestelenen ilk âşığımızdır.

Bu parçada sözü edilen âşık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Âşık Murat Çobanoğlu
B) Çıldırlı Âşık Şenlik
C) Âşık Şeref Taşlıova
D) Dadaloğlu
E) Âşık Osman Feymânî

16. Kadeh peymânesin sâkî ki ben nûş ettim Emvâhî
Ezelden mest ü medhûşum
Bana aşkın şarâbın bir güzel bezmin nihânından
Kadeh pür leb cabâ verdi

Aruz ölçüsüyle yazılan bu dizeler aşağıdaki nazım türlerinden hangisine örnektir?

A) Semaî
B) Satranç
C) Kalenderî
D) Selis
E) Divan

17. Karagöz oyunuyla ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Oyunun icrası başlamadan önce perdeye göstermelik adı verilen "hayat ağacı, fıskiyeli havuz, zümrüdüanka" gibi tasvirler konmaktadır.
B) Oyun hakkındaki ilk kesin belge şehzadelerin sünnet törenlerini anlatan 1582 yıllı "Surnâme-i Hümayun"dur.
C) Oyunlar ramazan ayının ilk gecesi "Meyhane" oyunuyla başlatılıp arife gecesi "Mandıra" oyunuyla tamamlanır.
D) Oyunda icrası yapılan bazı klasik oyunlar "Abdal Bekçi, Kanlı Nigar, Pehlivanlar, Büyük Evlenme"dir.
E) Oyunun ikincil tiplerinden olan "Çelebi, Tiryaki" İstanbul ağzı konuşanlar arasındadır.

18.

I. *Câmiü't-Tevârih*
II. *Şecere-i Terâkime*
III. *Târih-i Cihan Güşa*

Halk edebiyatının yazılı kaynakları arasında yer alan yukarıdaki tarih kitaplarından hangileri "Oğuznâme"nin varyantı olarak kabul edilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

19.

I. Saz meclislerinde âşığın kendi şiirlerini okumadan önce veya bir hikâyeyi anlatmaya başlamadan önce fikrî, mistik hatta didaktik tarzda söylediği manzum üründür.
II. Herhangi bir nesnenin özellikleri anlatılarak yazılan üründür.
III. Halk hikâyelerinde âşık ve mâşukun kavuşturulmasından sonra söylenen genellikle muhammes ve müseddes türünde şen şakrak neşeli güzellemelerdir.
IV. Oyunda çeşitli nesneleri işaret etmek, bazı sesleri taklit amacıyla kullanılan orta oyunun olmazsa olmazı sembolü durumundaki tahta maşadır.

Aşağıda verilen kavramlardan hangisi yukarıdaki açıklamalardan biriyle ilişkilendirilemez?

A) Duvaggapma
B) Pastav
C) Lugaz
D) Pazat
E) Sersuhâne

20. Aşağıdakilerden hangisinin Dadaloğlu'na ait olmadığı söylenebilir?

A) Sökün geldin şu cihana beriden
Ah çekip de dağı taşı eriden
Bakırları adam yapıp yürüden
Sultan Süleyman'a kalmadı dünya

B) Ah elinden zülf-i kemendim benim
Müjen urdu sinem yaralandı gel
Güzel başın içün ağlatma beni
Dilber gam başımdan aralandı gel

C) Yürü yiğit yürü yolundan kalma
Her yüze güleni dost olur sanma
Ölümden korkup da sen geri durma
Yiğidin alnına yazılan gelir

D) Sana derim sana Hasan Kalesi
Alt yanında dövüş oldu hön oldu
Yiğit olan yiğit çıktı meydana
Koç yiğitler arap ata bin oldu

E) Çok geçmeden nice atlı sökülür
Cümlesi de yolumuza dökülür
Yenilirsem boyuncuğum bükülür
Eller derer has bağrımda gülleri

ÇÖZÜMLER

1. Parçada sözü edilen sanatçı Erzurumlu Emrah'tır. Âşık Ömer, XVII. yüzyıl şairidir dolayısıyla kendisinden sonra yaşayan Dertli ve Gevheri gibi ürünler vermez. Dadaloğlu, sadece hece ölçüsüyle şiir yazmıştır. Bayburtlu Zihni ve Everekli Seyranî ise medrese eğitimi görmüş kalem şairlerindendir.

Cevap C

2. Soruda verilen dizeler, ayaklı koşma örneğidir. Ayak bölümü; ikinci ve dördüncü dizeden sonra gelen kısa bölümlerdir.

Cevap D

3. Parçada sözü edilen kişi Aziz Mahmut Hüdayî'dir. Aziz Mahmut Hüdayî Bayramiyye tarikatının devamı niteliğinde olan Celvetiyye tarikatının kurucusudur.

Cevap C

4. *Envarü'l Âşıkîn*, Ahmet Bîcan tarafından kaleme alınmış dinî içerikli didaktik bir eserdir. Bu eserde âşık tarzı halk edebiyatıyla ilgili bir bilgi yer almamaktadır.

Cevap D

5. Sözü edilen kuram Bağlamsal Kuram'dır. Parçada sözü edilen kavramları ortaya atan araştırmacı ise Alan Dundes'tir. (Yine parçada sözü edilen "bağlam" ifadesi cevaba ulaşmamızdaki önemli bir ipucudur).

Cevap E

6. Hanelerin beyitleri arasına ya da hanelerden sonra bir mani eklenmesiyle yazılan koşma türüne yedekli koşma adı verilir.

Cevap B

7. "Rum abdallarının piri" olarak anılan ve *Makalat* adlı mensur eserin sahibi mutasavvıf Hacı Bektaş Veli'dir.

Cevap B

8. Halk hikâyeleri -genel olarak- nazım, nesir karışık bir yapıya sahiptir. Hikâyelerin özellikle giriş kısmında, hikâyenin aslında olmayan, anlatıcı tarafından sonradan eklenen manzum parçalara rastlanabilir. Bu bölüme selçuk, peşrov, sersuhane gibi adlar verilir. Karavelli ise hikâyeye eklenen ve hikâyenin aslında olmayan kısa, mensur hikâyelere verilen addır.

Cevap A

9. Fırka-i İslahiye ordusuna karşı verilen mücadelenin simge ismi XIX. yüzyıl âşıklarından Dadaloğlu'dur.

Cevap D

10. Soru kökünde geçen "Balım Sultan" ifadesi en önemli ipucudur zira o, Bektaşi geleneğinin önemli şairlerinden biridir. Bektaşi şairlere ait tasavvufi içerikli ve genellikle vahdet-i vücut felsefesini anlatan şiirlere nefes adı verilir.

Cevap C

11. Umay'ın adı Tonyukuk Yazıtı'nda "Teŋri Umay ıduk yer sub basa berti erinç neke tezer biz." şeklinde bir cümlede geçmektedir. *Divanü Lügati't Türk*'te ise Umay kelimesi açıklanmıştır. *Kutadgu Bilig*'de Umay'ın adı geçmemektedir.

Cevap B

12. Max Müller'in "Dil hastalığı" teorisiyle destekleyerek ortaya çıkardığı kuram "Güneş Mitleri Teorisi"dir.

Cevap B

13. Yedekli koşma iki şekilde meydana getirilir. Birinci şekli koşma dörtlüklerinin ikinci ve üçüncü mısralarının arasına bir mâninin yerleştirilmesiyle oluşur. İkinci şekli ise hecenin 8'li kalıbıyla oluşturulur. Bu koşmanın her bendinde iki kıta bulunur. İlk kıta beş, ikinci kıta dört mısradır. Birinci kıtanın ilk üç mısrası birbiriyle dördüncü ve beşinci mısraları da ilk üç mısradan ayrı ve kendi aralarında kafiyelidir. İkinci kıtanın dört mısrası kendi aralarında kafiyeli olmakla birlikte bu kıtaların ikinci mısraları birbiriyle ve dördüncü mısralar birbiriyle nakarattır. Kafiye örgüsü "aaabb – cCcC ..." şeklindedir.

Cevap D

14. A, B, D, E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. C'de verilen bilgi yanlıştır. *Bamsı Beyrek Hikâyesi* ile *Âşık Garip Hikâyesi*'nde motif benzerlikleri vardır. Görmeyen gözün tedavisi, *Âşık Garip*'te Hz. Hızır'ın atının sağ arka ayağından alınan toprağın göze sürülmesi; *Bamsı Beyrek*'te Beyrek'in kanının mendile sürülmesi benzerdir. Düğünlerin otuz dokuzuncu günü Bamsı Beyrek (Deli Ozan) ve Âşık Garip'in gelmesi ortaktır.

Cevap C

15. Parçada tanıtılan Çukurova yöresi âşığımız Âşık Osman (Taşkaya) Feymânî'dir. Aynı zamanda bölgede saz eşliğinde şiir söyleyen ilk âşıklar arasındadır.

Cevap E

16. Soruda verilen dizeler aruzun "mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün" kalıbındaki mısralardan sonra "mefâ'îlün mefâ'îlün" kalıbında kısa ziyade bir mısranın eklenmesiyle oluşturulmuştur. Bu kalıp semaînin "ayaklı semaî" çeşidine örnektir.

Cevap A

17. A, B, D, E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. C seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Oyunlar ramazan ayının ilk gecesi "Mandıra" oyunuyla başlatılıp arife gecesi "Meyhane" oyunuyla tamamlanır.

Cevap C

18. *Câmiü't-Tevârih*, İlhanlı tarihçisi Reşidüddin tarafından Arapça ve Farsça olarak yazılmıştır. Eserin Türklerle ilgili bölümünde Oğuznâme'nin İslami varyantı yer almaktadır.

Şecere-i Terâkime, Ebu'l Gazi Bahadır Han tarafından yazılmıştır. Bu eser de Oğuznâme'nin bir varyantını içerir.

Târih-i Cihan Güşa, Cüveynî tarafından yazılmıştır. Eserde Uygurların türeyişiyle ilgili rivayetlere yer verilmiştir. Bunun dışında Cengiz Han tarihine yer verilmiş ve bu bölüm İslami dönem Oğuznâmeleri'nden biri olarak kabul edilmiştir.

Cevap E

19. Orta oyununda oyuncuların usta-çırak ilişkisiyle yetiştirilip kolbaşısından aldığı diplomaya "pazat" denir. Dolayısıyla "pazat" ile ilgili herhangi bir bilgi verilmemiştir.

Halk hikâyesinde âşık ve mâşukun kavuşturulmasından sonra söylenen neşeli güzellemelere "duvaggapma" denir.

Orta oyunun olmazsa olmazı sembolü "pastav" (tahta maşa)'dır.

Herhangi bir nesnenin özellikleri anlatılarak yazılan ürün "lugaz"dır.

Saz meclislerinde âşığın kendi şiirlerini okumadan önce fikrî, mistik ve didaktik tarzda söylediği manzum ürün "sersuhâne"dir.

Cevap D

20. Dadaloğlu XIX. yüzyılın en büyük âşıklarındandır. Şiirlerinde göçerlik koşullarını, döneminde Orta Anadolu'da hüküm süren aşiret kavgaları ve aşiretlerin Osmanlı ile savaşlarını yansıtır. Dili, Anadolu Türkmen boylarının kullandığı halk Türkçesidir. Asıl ünü kavga türküleri ile oluşmuştur. Buna göre A, C, D, E seçeneklerinde verilen şiirler ona aittir. B seçeneğindeki şiir ise Gevherî'ye aittir. Gevherî eğitim aldığı için Arapça ve Farsça sözcükleri şiirlerinde kullanmıştır. Dadaloğlu'nun şiirleri incelendiği zaman onun öğrenim görmediği düşüncesi ağır basmaktadır.

Cevap B

TEST 4

1. Aşağıdakilerden hangisi masalların başlangıç formellerinden biri değildir?

A) Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde
B) Dile dileğini, vereyim muradını
C) Bir varmış bir yokmuş, Allah'ın günü çokmuş
D) Develer tellal iken
E) Cinler cirit oynarken

2. Aşağıdakilerden hangisi eski Türk edebiyatındaki manzum türlerden biri değildir?

A) Kavi
B) Şlok
C) Takşut
D) Koşuk
E) Başik

3. *Divânü Lügati't Türk,* Türk halk edebiyatı araştırmaları için de önemli bir kaynaktır.

Bu eserde;

I. Atasözü
II. Bilmece
III. Dedim-dedi'li şiirler
IV. Ninni

gibi halk edebiyatı verimlerinden hangileri örnekleriyle birlikte ilk kez yer almaktadır?

A) I ve III
B) II ve III
C) Yalnız I
D) Yalnız III
E) III ve IV

4. Aşağıdakilerden hangisi *Kutadgu Bilig*'de geçen karakterler ve bunların temsil ettikleri kavramlardan biri değildir?

A) Kün Togdı → adalet
B) Ay Toldı → mutluluk
C) Ögdülmiş → akıl
D) Odgurmış → akıbet
E) Alp Er Tunga → kahramanlık

5. Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Kaygusuz Abdal - *Gevhername*
B) Hacı Bektaş-ı Veli - *Makalat*
C) Ahmet Yesevî - *Divan-ı Hikmet*
D) Aziz Mahmud Hüdayi - *Divan-ı İlahiyat*
E) Süleyman Çelebi - *Vücutname*

6. Bu dervişlik bir dilektir
Bilene büyük devlettir
Yensiz yakasız gömlektir
Giyemezsin demedim mi

Pir Sultan Abdal şahımız
Hakka ulaşır yolumuz
On iki imam katarımız
Uyamazsın demedim mi

Bu şiirle ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Şair düşüncelerini nükteli bir üslupla ifade etmiştir.
B) Bazı dizeler duraksız oluşturulmuştur.
C) Tekke edebiyatına özgü bir üslupla oluşturulmuştur.
D) Bektaşilerin tarikat, inanç ve düşünce sistemiyle ilgili temaları içermektedir.
E) Tarikata yeni giren dervişlere adap öğretmek için yazılmıştır.

7.

I. Savaş sahnelerini tasvir eden, kahramanlık konularını işleyen yiğitçe bir eda ile söylenen şiirlerdir.
II. Mevlevilerde ilahi türünün karşılığı olan şiirlerdir.
III. Kainatın ve insanın Allah'tan çıkıp tekrar Allah'a döndüğünü anlatan şiirlerdir.
IV. Semai ya da koşma nazım biçimleriyle yazılan konusu aşk ve sevgi olan lirik şiirlerdir.

Aşağıdaki şiir türlerinden hangisinin tanımı yukarıda verilmemiştir?

A) Koçaklama B) Devriye C) Güzelleme
D) Âyin E) Taşlama

8. Aşağıdaki halk hikâyeleri konularına göre eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) Kesikbaş Hikâyesi
B) Geyik Hikâyesi
C) Köroğlu
D) Âşık Garip
E) Emrah ile Selvihan

9. 1797'de doğan şair, Erzurum ve Trabzon medreselerinde tahsil gördükten sonra İstanbul'a gelmiş ve buradaki devlet adamlarına kasideler yazmıştır. Hem heceyi hem de aruzu kullanan şairin aruzla yazdığı şiirleri 1876'da yayımlanmıştır ama asıl ününü hece ölçüsüyle yazdığı koşma ve destanlara borçludur. 1828'de memleketinin Rus işgalinden gördüğü zararları dile getiren koşma biçimindeki ağıtıyla büyük ün kazanmış, "Vardım ki yurdundan ayağ göçürmüş / Yavru gitmiş ıssız kalmış otağı" dizeleriyle başlayan bu koşma sonradan bestelenmiştir. *Sergüzeştname* adlı eserinde ise başından geçen serüvenleri, şiir, yergi ve destanlar biçiminde anlatmıştır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Karacaoğlan
B) Bayburtlu Zihni
C) Âşık Ömer
D) Âşık Şenlik
E) Erzurumlu Emrah

10. Fark eyledik ahir vaktin yettiğin
Merhamet çekilip göğe gittiğin
Gücü yeten soyar gücü yettiğin
Papak belli değil, börk belli değil

Ruhsati'ye ait bu dizelerin nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Koçaklama
B) Taşlama
C) Güzelleme
D) Ağıt
E) Mani

11. Bir gece bir ağacın üzerine gökyüzünden ilâhi bir ışık indi sonra ağacın gövdesi şişti; ilâhi ışık dokuz ay on gün şişkinlik üzerinde durdu. Ağacın gövdesi yarılınca içinden 5 çocuk çıktı. Uygur halkı bu çocukları büyüttü ve en küçükleri olan Bugu Hanı hükümdar yaptı. Ülke zengin, halk mutlu oldu. Aradan uzun zaman geçti. Yulug Tigin isimli bir prens hakan oldu. Yulug Tigin, Çinlilerle çok savaştı. Çinliler, bu savaşlara son vermek için Tanrı Dağı'nın eteğindeki Kutlu Dağ adını taşıyan kayayı istediler, Uygurlar bunu kabul edince Çinliler, kayayı ufak parçalara ayırıp Çin'e taşıdılar. Kayanın gidişinin ardından kıtlık ve kuraklık oldu.

Bu parçada özeti verilen destan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bozkurt B) Ergenekon C) Göç
D) Oğuz Kağan E) Türeyiş

12. Aşağıdakilerden hangisinin tekke edebiyatına özgü temaları işlediği <u>söylenemez</u>?

A) Dağlar ile taşlar ile
Çağırayım mevlam seni
Seherlerde kuşlar ile
Çağırayım mevlam seni

B) Biz erenler gerçeğiyiz
Has bahçenin çiçeğiyiz
Hacı Bektaş köçeğiyiz
Edep erkan yol bizdedir

C) Evvel tevhit sürer mürşit dilinden
Erişir canına fazlı Huda'nın
Kurtulursun emarenin elinden
Erişir canına fazlı Huda'nın

D) Kömür gözlüm ne salının karşımda
Gündüz hayalimde, gece düşümde
Bir güzelin sevdası var başımda
Yâr sevdası çetin olur yaradan

E) Üryan püryan edip beni soydular
Nazik tenim teneşirde yuydular
Götürüben kabristana koydular
Hayıf ben o sessiz virana geldim

13. Halk edebiyatında aruz vezniyle yazılmış şiirlerle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Kalenderi, halk şairleri tarafından aruzun mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü feûlün kalıbıyla gazel, murabba, muhammes, müseddes biçiminde söylenen şiire denir.

B) Dörtlüklerden de oluşabilen ve "fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün" kalıbıyla yazılan divanların kafiye şeması şöyledir: aaba- ccca- çççа.

C) Aruzun "fe'ilâtün (fâilâtün) fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün" kalıbıyla yazılan şiirlere "selis" denir.

D) Satranç, aruzun "müfteilün müfteilün müfteilün müfteilün" kalıbıyla ve musammat gazel biçimiyle düzenlenir.

E) Vezn-i âher, "mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün" kalıbıyla yazılır.

14. Aşağıdakilerin hangisinde "kurt" motifi yaratılış-doğuş bağlamında ele alınmıştır?

A) Yaratılış Destanı
B) Bozkurt Destanı
C) Oğuz Kağan Destanı
D) Siyenpi Destanı
E) Ergenekon Destan

15. Ağacınız yapraklarla donanır
Taşlarınız bir birliğe inanır
Hep çiçekler bağrınızda gönenir
Pınarınız çağlar, akışır dağlar

Rüzgâr eser, dallarınız atışır
Kuşlarınız birbiriyle ötüşür
Ören yerler bu bayramdan pek üşür
Sümbül niçin yaslı bakışır dağlar

Bu şiirin nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varsağı
B) Güzelleme
C) Taşlama
D) Koşma
E) Koçaklama

16. Cihan var olmadan ketm-i ademde
Hak ile birlikte yektaş idim ben
Yarattı bu mülkü çünkü o demde
Yaptım tasvirini nakkaş idim ben

Anasırdan bir libasa büründüm
Nar'ü, hak'ü, bad'ü, ab'dan göründüm
Hayrül beşer ile dünyaya geldim
Âdem ile bile bir yaş idim ben

Bu şiir ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Şathiye türünde kaleme alınmıştır.
B) Vahdetivücut düşüncesi etrafında oluşturulmuştur.
C) Sözcük düzeyinde redife yer verilmiştir.
D) İşlediği konuya göre "arşiyye" özelliği gösterir.
E) Tam kafiyeye yer verilmiştir.

17.

I. Oyuncular usta-çırak ilişkisiyle yetişip kolbaşısından pazat adı verilen diplomasını aldıktan sonra oyunun icrasına başlar.
II. Fasıl bölümünde anlatılan konuların geneli Karagöz geleneğinden alınmıştır.
III. Bu oyuna has "Kunduracı, Kağıthane Sefası, Büyücü, Pazarcılar" gibi oyunlar bulunmaktadır.
IV. Kavuklu'nun, Pişekâr ve diğer oyuncularla olan ilişkisi bu oyunun güldürme amaçlı yapısının temelidir.
V. Muhâvere bölümü Pişekâr'ın elinde pastav (tahta maşa) ile ciddi bir havada meydana gelip seyircileri selamladığı bölümdür.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde orta oyunu ile ilgili bir bilgi <u>yanlışı</u> vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

18. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) Supara, genellikle dikey olarak aşağıdan yukarıya doğru açılan içinde âşık şiirinin yanı sıra divan şiirinden de örneklerin bulunduğu defterlerdir.
B) Âşıkların eğitim durumuna göre yapılan ilk sınıflandırma Fuat Köprülü'ye aittir, âşıkları kalem ve meydan şairleri şeklinde iki başlıkta değerlendirmiştir.
C) Umay Günay âşık fasıllarını "hoşlama, merhabalaşma", "hatırlatma, canlandırma" ve "tekellüm" şeklinde üç başlıkta sistemleştirmiştir.
D) Dadaloğlu, Erzurumlu Emrah, Âşık Ömer göçebe ortamda yetişen âşıklar arasındadır.
E) Âşık kolu, usta-çırak geleneği içinde birbiri ardınca yetişen âşıklar tarafından usta âşığa bağlılık duyarak devam ettirilir. Bu kavramı ilk kez Eflatun Cem Güney kullanmıştır.

19. Bolu'nun Gerede ilçesinin Şahnalar köyünde doğmuştur. Asıl adı İbrahim'dir. Badeli âşıklarımızdandır. İlk şiirlerinde Lütfî mahlasını kullanmıştır. Hem heceyi hem aruzu kullanmış fakat hece ile yazdığı şiirlerinde daha başarılı olmuştur. Saz ve fes üzerine söylediği şiirleriyle ünlenmiştir. Bektaşi tarikatına mensuptur. Kendinden sonra gelen birçok şairi etkilemiştir.

Bu parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Seyrânî
B) Dertli
C) Şeref Taşlıova
D) Âşık Osman Taşkaya
E) Âşık Pünhanî

ÇÖZÜMLER

1. B seçeneğindeki "Dile dileğini, vereyim muradını" masalın iç formellerindendir. Diğer seçeneklerdeki kalıp ifadeler ise başlangıç formelleridir. Bu sözleri anlatıcı, dinleyeni masala hazırlamak için söyler. İç formeller ise masal anlatılırken çeşitli durum ve olayları daha iyi vurgulamak, dinleyicinin dikkatini çekmek, merak ve heyecanını artırmak için söylenir.

Cevap B

2. Şlok, Uygur metinlerinde görülür ve "methiye manzumesi" anlamındadır. Takşut, sadece Uygur metinlerinde rastlanan bir türdür ve "şiir, nazım" anlamındadır. Koşuk, güzellik ve övgü temalı şiirlerdir. Başik, Mani dinini benimsemiş Türklerdeki ilahilerin karşılığı olan türdür. Kavi ise "artistik nesir" anlamında kullanılan bir kelimedir, bunlar nesir türünde eserlerdir.

Cevap A

3. *Divânü Lügati't Türk*, Türk halk edebiyatı araştırmaları için de önemli bir kaynaktır. Bu eserde sagu, koşuk, atasözü, destanlar örnekleriyle yer almaktadır. Ninni, bilmece ve fıkra ile ilgili açıklamalar yer alır fakat bunlarla ilgili örnek yer almaz. Atasözleri ilk kez *Köktürk Yazıtları*'nda geçmektedir. İlk bilmece örnekleri ise *Codex Cumanicus*'tadır. Seçeneklerde verilen "dedim-dedi'li şiirlerin ilk örnekleri *Divânü Lügati't Türk*'te geçmektedir.

Cevap C

4. *Kutadgu Bilig*, dört sembolik kişi üzerine kurulu bir eserdir. Bu dört sembol kişinin karşılıklı konuşmaları şeklinde düzenlenmiş bir eserdir. Buna göre A, B, C, D seçeneklerinde verilen eşleştirmeler doğrudur. Bu eserde "Alp Er Tunga" geçmektedir fakat eserin ana kurgusu içinde yer alan bir karakter olarak geçmez, bu yüzden eserde bir kavramın temsili olarak da aktarılmaz.

Cevap E

5. *Vücutname* adlı eser, Süleyman Çelebi'ye değil Kaygusuz Abdal'a aittir. Kaygusuz Abdal bu eserde insan vücudundaki organları, tasavvufi kavramları anlatmak için teşbih unsuru olarak kullanmıştır.

Cevap E

6. Nefes, Alevi-Bektaşi tarikatının inanış ve düşüncelerini dile getiren, kalenderane, alçakgönüllü biraz da alaycı bir söyleyişe sahip tekke edebiyatı şiiridir. E seçeneğinde ifade edilen tarikata yeni giren dervişlere adap öğretmek için yazılan şiirlere ise "nutuk" denir. Soruda verilen şiir, bir şeyi öğretmeyi amaçlamaktan ziyade şairin kendi görüşlerini içermektedir.

Cevap E

7. Taşlama, bir kişiyi yermek veya toplumdaki aksak yönleri eleştirmek için yazılan manzum eserlere verilen addır. Öncülde taşlamanın tanımı yer almamaktadır.

Cevap E

8. Konularına göre eşleştirildiğinde Köroğlu Hikâyesi dışarıda kalır. Köroğlu, kahramanlık hikâyelerindendir. Âşık Garip ve Emrah ile Selvihan aşk hikâyelerindendir. Kesikbaş ve Geyik hikâyeleri, dini-sosyal-ahlaki hikâyelerdendir. Bazı halk hikâyelerinin konularına göre tasnifi şöyledir:

a) Kahramanlık hikâyeleri: Köroğlu Hikâyesi, Celali Bey ve Mehmet Bey, Kirmanşah, Eşref Bey hikâyeleri.

b) Dinî-destani hikâyeler: Hz. Ali Cenkleri, Hamzaname, Battal Gazi, Ebu Müslim Cenkleri.

c) Dinî-sosyal-ahlaki hikâyeler: Kesikbaş Hikâyesi, Geyik Hikâyesi, Güvercin Hikâyesi, Deve Hikâyesi, Ejderha Hikâyesi, Baykuş Hikâyesi, Hatun Hikâyesi, Muhammed Destanı, İbrahim Destanı, Muhammed Hanefi Cengi, İbrahim Edhem Destanı.

d) Aşk hikâyeleri: Kerem ile Aslı, Ferhad ile Şirin, Âşık Garip, Emrah ile Selvihan.

e) Serkuşteler (kısa hikâyeler): Ali Şir Hikâyesi, Gündeşlioğlu Hikâyesi, Namuslu Kız Hikâyesi, Kerem Bey Hikâyesi, Mihrali Bey Hikâyesi.

Cevap C

9. Karacaoğlan ve Âşık Ömer XVII. yüzyıl halk şairlerindendir. Âşık Şenlik ve Erzurumlu Emrah ise XIX. yüzyıl halk şairlerindendir. Öncülde bahsedilen şair, Bayburtlu Zihni'dir. Zihni, Rus istilası geçtikten sonra Bayburt'a döndüğü zaman yazdığı manzumesinde, harabeye dönmüş anayurdunun elemlerini ve acılarını inleyerek samimi bir şekilde anlatır: "Vardım ki yurdundan ayak göçürmüş/Yavru gitmiş ıssız kalmış otağı/Camlar şikest olmuş meyler dökülmüş/Sakiler meclisten çekmiş ayağı" şiiri bestesiyle bugün hâlen icra edilmektedir.

Cevap B

10. Dörtlüğün nazım türü taşlamadır. Taşlama, bir kişiyi yermek veya toplumdaki aksak yönleri eleştirmek için yazılan manzum eserlere verilen addır. Taşlamalar, semai ve koşma nazım biçimleriyle yazılır.

Cevap B

11. Öncülde bahsedilen destan Uygurların Göç Destanı'dır. Bu destanda Uygur Türklerinin ulusal birliğini koruyan tılsım bozulunca, yurtlarını bırakarak güneybatıya doğru nasıl göç ettikleri anlatılır.

Cevap C

12. A seçeneği ilahidir, ilahiler Tanrı'yı övmek, ona yalvarmak için yazılır. B seçeneği nefestir, nefesler Alevi-Bektaşi tarikatının inanışlarını dile getirir. C seçeneği nutuktur, nutuklar tarikata yeni giren mürşidlere adap erkan öğretmek amacıyla yazılır. E seçeneği devriyedir, devriyeler yaradılışın kaynağını, nereden gelip nereye gittiğimizi anlatmak için yazılır. D seçeneğindeki dörtlük ise "güzelleme"dir. Güzelleme âşık edebiyatı nazım türlerinden biridir.

Cevap D

13. Vezn-i aher ile ilgili verilen bilgiler yanlıştır. Vezn-i aher, aruz ölçüsünün "müstef'ilâtün müstef'ilâtün müstef'ilâtün müstef'ilâtün" kalıbıyla düzenlenir.

Cevap E

14. "Kurt (Böri, Gök Böri)" Türk mitolojisinin en önemli motiflerinden biridir ve "Bozkurt, Türeyiş, Oğuz Kağan, Ergenekon" gibi pek çok destanın yanında *Kutadgu Bilig, Dede Korkut Hikâyeleri* gibi eserlerde geçmektedir. Köktürklerin Bozkurt destanında ve Uygurların Türeyiş destanında yaratılış-doğuş bağlamında ele alınmıştır.

Cavap B

15. Şiirde tabiat güzelliği anlatılmaktadır. Tabiat manzarasını övmek maksadıyla söylenmiştir. Şairin gayesi gördüğü güzelliği dile getirmektir. Buna göre, şiirin türü güzellemedir. Verilen şiir Karacaoğlan'a aittir, bu türün en ünlü şairidir. Verilen şiirin nazım biçimi koşmadır. Soru kökünde "nazım türü" dendiği için cevap "koşma" olmaz çünkü koşma bir nazım biçimidir.

Cevap B

16. Şiirde kişinin dünyaya gelirken izlediği yol haritası "hayrül beşer" diye verilmiştir. "Anasırdan bir libasa bürünmek" de dört ana elementten (toprak, hava, ateş, su) bir elbise giyinmektir. Yani şiirde, devr felsefesindeki inişin kademeleri anlatılmaktadır. Dolayısıyla şiirin türü şathiye değil, devriyedir. Devriyeler konusuna göre ikiye ayrılır: Arşiyye ve Ferşiyye. Arşiyye, mutlak varlıktan ayrılıp dünyaya gelinceye kadar geçen maceradır. Ferşiyye, dünyadan tekrar yüce âleme doğru yapılan seyahattir.

Cevap A

17. I, II, III ve IV numaralı cümlelerde orta oyunu ile ilgili verilen bilgiler doğrudur. V. cümlede Pişekâr'ın elinde pastav (tahta maşa) ile ciddi bir havada meydana gelip seyircileri selamladığı bölüm, giriş bölümüdür. Muhâvere, Pişekâr ile Kavuklu'nun birbiriyle tanıdık çıkmasından sonra söz ustalıklarını ortaya koydukları bölümdür.

Cevap E

18. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. D seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Dadaloğlu, Karacaoğlan gibi âşıklar göçebe ortamda yetişmiştir. Erzurumlu Emrah, Âşık Ömer, Gevherî, Bayburtlu Zihni gibi âşıklar şehir ortamında yetişen âşıklar arasındadır.

Cevap D

19. Bu parçada tanıtılan, özellikle saz ve fes üzerine söylediği şiirleriyle ünlenen sanatçı Dertli'dir.

Cevap B

TEST 5

1. Âşık Şenlik:

Şöhretin vezir payında
Rütbesiyle şana layık
Oturuşun o duruşun
Hem sultana hana layık

Âşık Feryadî:

Safa geldin gözüm üzre
Olsam mihmana layık
Şeyhülislam, sadrazam
Doğru Al'Osman'a layık

Yukarıda örneklendirilen âşık faslı bölümü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tüketmece
B) Hoşlama
C) Canlandırma
D) Gönül Alma
E) Öğütleme

2. Aşağıdaki eserlerin hangisinde ağıt metinleri yer almaktadır?

A) *Köktürk Kitabeleri*
B) *Çin Yıllıkları*
C) *Dîvânu Lugati't-Türk*
D) *Codex Cumanicus*
E) *Kutadgu Bilig*

3. Şunda bir dilbere gönül düşürdüm
Aldı beni kaşlarının arası
Hûb cemâlin gördüm aklım şaşırdım
Yaradan Mevlâ'ya kaldı çaresi

Bu dörtlükle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Koşma nazım şekliyle söylenmiştir.
B) Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
C) Tüm mısralar 6+5 duraklıdır.
D) Güzelleme örneğidir.
E) Yarım kafiye kullanılmıştır.

4. Büyük bir çoğunluğu 11 ve 8 heceli koşma, çok az bir kısmı mani ve pek nadir olarak da divani şeklindeki örneklerine rastlanan 5 veya 7 dörtlükten aşağı olmamak şartıyla hacim ve konu sınırlaması olmaksızın âşık tarafından konu olarak seçilmeye değer bulunan bir olayı, bir cismi veya kavramı hikâye ederek anlatan ve sözlü kültür ortamında, âşığın ele aldığı konuyu anlatım tutumuna bağlı olarak geleneksel âşık havaları eşliğinde icra ettiği nazım türüne ---- adı verilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) destan
B) varsağı
C) sicilleme
D) tekerleme
E) elifname

5. Âşıklar, araştırmacılar tarafından yetiştikleri çevreye göre farklı başlıklar altında sınıflandırılmışlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi yetiştikleri çevreye göre diğerlerinden ayrı bir grup içerisinde yer alır?

A) Âşık Ömer
B) Gevherî
C) Erzurumlu Emrah
D) Bayburtlu Zihnî
E) Ruhsatî

6. Vaktiyle güneş tutulmuş, ortalık o kadar kararmış ki, yıldızlar görülmeye başlamış ve bundan dolayı Şanlıurfa'da salgın bir veba baş göstermiş. O kadar insan ölmüş ki, bir mahallede bir veya iki evin halkı kalmış, diğer evlerin anahtarları hükûmete teslim edilmiş. Hastalığın adına da "karanlık ölet" demişler. Karanlık öletin seyrekleştiği memlekete, Kerkük'ten gelen halk yerleşmiş, Kerküklerle akrabalık bağları oluşmuş, bu nedenle Şanlıurfalılarla Kerküklerin "dayı-yeğen" olduğu söylenir.

Bu parçadaki halk anlatısının türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Efsane
B) Memorat
C) Masal
D) Halk hikâyesi
E) Mit

7. Hacivat sahneye gelir ve bir semai okur. Semai bitiminde ise perde gazeline başlar. Bu gazellerde *Karagöz* oyununun bir öğrenek yeri olduğu, felsefi ve tasavvufi anlamı, kurucusunun Şeyh Küşteri olduğu belirtilir. Ayrıca padişaha yakarış da yer alır. Ardından Karagöz perdeye gelir. Hemen bir kavgaya tutuşurlar ve Karagöz bir tekerleme söyler.

Bu parçada *Karagöz* oyununun hangi bölümünden söz edilmektedir?

A) Mukaddime
B) Muhavere
C) Arzbar
D) Fasıl
E) Bitiş

8. Bu yöntem sözlü halk anlatılarının nerede ve ne zaman yaratıldığını ve onun muhtemel ilk şeklinin ne olduğunu belirlemeyi amaçlar. Halkbilimi araştırmacısının yapacağı iş, bulabildiği bütün eş metinleri toplamak ve bunlardan birini asıl metin olarak kabul edip daha bütün metinler arasında yapacağı karşılaştırma sonucunda bu anlatmanın ilk şeklini kurmak olacaktır. Bütün bu çalışma anlatının yayılma yollarını, ilk defa nerede yaratıldığını belirleyebilecektir.

Bu parçada sözü edilen halkbilimi kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı
B) Tarihi Yeniden Kurma Kuramı
C) Yapısal Halkbilimi Kuramı
D) İşlevsel Halkbilimi Kuramı
E) Yayılma Kuramı

9. İstanbul'a mesleğini icra etmek için gelen âşık, devrin her âşığı gibi saray âşıklarının arasına katılmayı arzu etmiştir. Fakat bu arzusu gerçekleşmemiştir. Bundan dolayı olsa gerek saray erkânını özellikle sadrazamları keskin bir dille hicvetmiştir. Saraya karşı bu kadar sert tavır almasına başka bir sebep olarak da Yeniçeriliğin kaldırılması gösterilebilir. Bektaşiliğe meyilli olan âşık da diğer Bektaşi şairleri gibi bu teşkilatın kaldırılmasını kabullenememiş bundan dolayı saraya menfi tavır almıştır. Ayrıca şiirlerinde on dokuzuncu yüzyılın sosyal, ekonomik hayatını bulmak mümkündür.

Bu parçada sözü edilen âşık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Pir Sultan Abdal
B) Seyranî
C) Muhyiddin Abdal
D) Viranî
E) Teslim Abdal

10. Kültür ve medeniyetlerin nasıl oluştuğunu, dünya üzerindeki medeniyetlerin birbirleriyle benzerlik ve farklılıklarının oluşunun nedenlerini, bazı kültür ve medeniyetlerin diğerlerine göre ileri ya da geri olmasından kaynaklanan sorunları açıklamaya çalışan bu kuramın ana temsilcisi İngiliz Edward Tylor'dur. XIX. yüzyıl sonlarında ortaya atılan bu kuram, bazı medeniyetlerin diğerlerinden ileride bazılarının ise geride olduğunu ve bu toplumların din, inanç ve günlük yaşantılarda birbirleriyle ortak özelliklerinin olduğunu tespit etmiştir. Bu kurama göre medeniyetler düz bir çizgi üzerinde hareket etmektedir ve geride kalanlar bir gün aralarında bağlantı olmasa bile diğerleri ile benzer kültür birikimini gerçekleştirecektir.

Bu parçada sözü edilen halk bilimi kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yayılma Kuramı
B) Gelişme Kuramı
C) Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı
D) Yapısalcı Halk Bilimi Kuramı
E) Psikoanalitik Halk Bilimi Kuramı

11. "Ölüyü diriltme" **aşağıdaki isimlerden hangisinin kerametleri arasında yer almaktadır?**

A) Hacı Bektaş-ı Veli
B) Yunus Emre
C) Ahi Evran
D) Abdal Musa
E) Kaygusuz Abdal

12.

I. Usta âşığın tasnif ettiği hikâyeler
II. Usta âşığın karşılaşmaları
III. Usta âşığın kullandığı nazım şekilleri

Yukarıdaki numaralanmış ifadelerden hangileri âşık kollarının belirlenmesinde kullanılan unsurlardan biri <u>değildir</u>?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

13. Tarikat toplantılarında, bazı dinî ve resmî törenlerde belli bir eda ile veya makamla okunan dualara verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nefes
B) Durak
C) Cumhur
D) Gülbank
E) İlahi

14. Siftah yalvarırım Gani Subhan'a
Sonradan dönerim bir aç aslana
Dönerem aç aslana
Saldırıram cihana
Kâh o yana bu yana
Diyeceksin daha ne
Nece ki bir serçe geçer şahana
Kırsam kanadını yolsam el kına

Yukarıda üçüncü bendi verilen koşmanın türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ayaklı koşma
B) Tecnis koşma
C) Müracaa koşma
D) Koşma-şarkı
E) Yedekli koşma

15. XIII. yüzyıl Moğol tarihçisi Reşidüddin tarafından *Câmi'ü't-Tevarih* adlı eserinde Farsça olarak kaydedilen, daha sonra XVII. yüzyılda, Ebulgazi Bahadır Han tarafından yazılan *Şecere-i Türk* adlı eserde de yer alan Türk destanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Edige*
B) *Manas*
C) *Türeyiş*
D) *Göç*
E) *Ergenekon*

16. Sevgilim hayal-i vuslatın beni
Diyar-ı gurbette hayran gezdirir
Haşre dek cemal-i firkatin beni
Neş'e-yi vaslında giryan gezdirir

Dil ve üslup özellikleri dikkate alındığında bu dörtlük aşağıdaki âşıklardan hangisine ait olabilir?

A) Ercişli Emrah
B) Karac'oğlan
C) Pir Sultan Abdal
D) Dadaloğlu
E) Erzurumlu Emrah

17. Zülfikar'ın cevri lâl ile gevher
Muhammed Bakır'dan ol İmam Câfer
Sorun görün sevdiğimden ne haber
On'ki İmamlara giden turnalar

Bu dörtlüğün türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şathiye
B) Düvaz
C) Devriye
D) Nutuk
E) Elifname

18. Çok eski zamanlarda bir gelin alayı, Kızıldağ yamaçlarından geçerken eşkıya hücumuna uğrar. Eşkıya düzlükteki yolu kestiği için, düğün alayı Kızıldağ'a tırmanmaya başlar. Gelin, eşkıya elinden kurtulamayacağını anlayınca Allah'a yalvarır."Ya onları taş kes, ya beni taş kes."der. Düğün alayı o anda Kızıldağ'a yamacında taş kesilir. Gerçekten de o yörede, uzaktan bakıldığında, dağın yamaçlarına yayılmış ve bir düğün alayını anımsatan irili ufaklı kayalar görülür; hatta bunların arasında bir çeyiz sandığı bile vardır.

Bu anlatının türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Memorat
B) Menakıpname
C) Efsane
D) Masal
E) Halk Hikâyesi

ÇÖZÜMLER

1. Tüketmece, birbirini yenemeyen âşıkların dudak değmezlerle birbirlerini zorladıkları bölümdür. Hoşlama, âşıkların dinleyicileri selamladığı bölümdür. Canlandırma, eski usta âşıkların şiirlerinin söylendiği ve onlara saygı duyulduğu kısımdır. Öğütleme, iki âşığın birbirine nasihat vermesidir. Gönül alma, âşık fasıllarında taşlama ve takılmalardan sonra âşıkların atıştığı âşığın gönlünü kırdıysa özür dileyip birbirlerinin gönüllerini aldıkları kısımdır.

   Cevap D

2. Ağıt metni örnekleri *Dîvânu Lugati't-Türk*'te yer almaktadır. Burada iki ağıt metni vardır. Biri Alper Tunga içindir. Diğerinin ise kim için söylendiği belli değildir.

   Cevap C

3. abab şeklindeki uyak düzeni ve 11'li hece ölçüsüyle söylenmesi dörtlüğün nazım şeklinin koşma olduğunu gösterir. Dörtlük, koşmanın ilk dörtlüğüdür.

   I. ve III. mısralar arasındaki "-ürdüm/-ırdım" ve II. ve IV. mısralar arasındaki "-sı/-si" ekleri rediftir. Yine I. ve III. mısralar arasındaki "-ş" sesi ise yarım uyaktır.

   Bir güzelin övgüsü için söylendiğinden türü güzellemedir.

   Ancak I, III ve IV. mısralar 6+5 duraklı iken II. mısra 4+4+3 duraklıdır.

   Cevap C

4. Seçeneklerde yer alan türlerden, 5 veya 7 dörtlükten aşağı olmamak şartıyla hacim ve konu sınırlaması olmaksızın âşık tarafından konu olarak seçilmeye değer bulunan bir olayı, bir cismi veya kavramı hikâye ederek anlatan tür "destan"dır.

   Cevap A

5. Âşık Ömer, Gevherî, Erzurumlu Emrah ve Bayburtlu Zihnî şehir ortamında yetişen şairlerdir. Bu âşıkların şiirlerinde şehir ve medrese kültürünün etkisiyle divan şiiri etkisi yoğun hissedilir. Ancak Ruhsatî, köy ortamında yetişmiş bir âşıktır.

   Cevap E

6. Parçada Şanlıurfalılarla Kerküklerin "dayı-yeğen" olmasının kökeni açıklanmıştır. Bu tip köken açıklayan anlatılar efsanelerdir.

   Cevap A

7. Parçada sözü edilen *Karagöz* oyununun bölümü "mukaddime"dir. Bu bölümde Hacivat bir semaî söyleyerek perdeye gelir ve "Off! Hay Hak" diyerek perde gazeline başlar. Perde gazellerinde dünyanın geçiciliği, dış görünüşe aldanılmayıp onun arkasındaki gerçeği görmenin gerekliliği gibi tasavvufî olarak da yorumlanabilecek konular ele alınır. Bu perdenin kurucusunun Şeyh Küşteri olduğu söylenilir. Allah ve devrin padişahı övülürdü.

   Cevap A

8. Sözlü halk anlatılarının nerede ve ne zaman yaratıldığını ve onun muhtemel ilk şeklinin ne olduğunu belirlemeye çalışan kuram "Tarihî-Coğrafi Fin Kuramı"dır.

   Cevap A

9. XIX. yüzyılda yaşayan, Bektaşiliğe meyilli olan ve taşlamaları ile ünlü âşık Seyranî'dir.

   Cevap B

10. Kültür ve medeniyetlerin nasıl oluştuğunu, dünya üzerindeki medeniyetlerin birbirleriyle benzerlik ve farklılıklarının oluşunun nedenlerini, bazı kültür ve medeniyetlerin diğerlerine göre ileri ya da geri olmasından kaynaklanan sorunları açıklamaya çalışan kuram, "gelişme kuramı"dır.

    Cevap B

11. "Ölüyü diriltme" motifi, Velâyetnâme'de Hacı Bektaş-i Veli'nin kerametleri arasında gösterilmektedir. Ölü insan veya hayvanların diriltilmesi motifi, menakıpnamelerde oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Bu tür eserlerde Hacı Bektaş ve halifelerine bağlı olarak anlatılan ölü insan ve hayvanları diriltme kerametleri örneklendirilmiştir.

    Cevap A

12. Usta âşığın tasnif ettiği hikâyeler ve usta âşığın karşılaşmaları âşık kollarının belirlenmesinde kullanılan unsurlardır.

    Cevap C

13. Tarikat toplantılarında, bazı dinî ve resmî törenlerde belli bir eda ile veya makamla okunan dualara "gülbank" denir.

    Cevap D

14. Verilen koşmada ilk iki mısradan sonra araya 7'li hece ölçüsüyle söylenmiş bir dörtlük alınmıştır. Bu tür koşmalara "yedekli koşma" adı verilir.

    Cevap E

15. XIII. yüzyıl Moğol tarihçisi Reşidüddin'in tarafından *Câmi'ü't-Tevarih* adlı eserinde Farsça olarak kaydedilen, daha sonra XVII. yüzyılda, Ebulgazi Bahadır Han tarafından yazılan *Şecere-i Türk* adlı eserde de yer alan Türk destanı Ergenekon'dur.

    Cevap E

16. Verilen dörtlüğün dil ve anlatım özelliklerine dikkat edildiğinde Arapça ve Farsça sözcüklerin yoğun kullanıldığı dolayısıyla klasik Türk şiirine aşina olunduğu görülmektedir. Bu özelliklere sahip âşık ise Erzurumlu Emrah'tır.

    Cevap E

17. Özellikle Alevî-Bektaşi şiirinde örneklerine rastlanan On İki İmam övgüsünde söylenen, onların isimlerinin zikredildiği şiirlere "düvaz" adı verilir.

    Cevap B

18. Anlatıda "taş kesilme motifi" kullanılmıştır. Bu motif özellikle efsanelerde sıkça yer bulur. Ayrıca "Gerçekten de o yörede, uzaktan bakıldığında, dağın yamaçlarına yayılmış ve bir düğün alayını anımsatan irili ufaklı kayalar görülür; hatta bunların arasında bir çeyiz sandığı bile vardır." ifadeleri anlatının da gerçek kabul edildiğini gösterir.

    Cevap C

TEST

1. ----, ölçüde kapalı hece gereken yerde açık heceyi biraz uzatarak okumaktır. Bu, aruzda bir kusur sayılır. Arapça, Farsça kısa hecelerde yapılmaz. Daha çok Türkçe kelimelerdeki kısa hecelerde ve Farsça izafet kesrelerinde yapılır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) İmâle B) Med
C) Zihaf D) Vasl
E) Sekt-i melih

2. Yaraşır kim seni ser-defter-i hûban yazalar
Nâme-i hüsnün için bir yeni unvan yazalar

Din etibbâya ki Kânûn-ı şifâ yazmaktan
Hüner oldur ki gam-ı dil-bere derman yazalar

Bana dirlik yeter ol kim ölicek derdin ile
Meşhedim mermerine küşte-i cânan yazalar

Beni ser-defter-i ışk eden erenler umarın
Sen şehi pâdişeh-i milket-i Osman yazalar

Şi'r-i dil-sûz-ı Necâtî var iken hayf ola kim
Yine yazıp yanılıp defter ü dîvan yazalar

Bu gazelin aruz kalıbı "fe'ilâtün (fâ'ilâtün) / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün (fa'ûl)" dür.

Yukarıda verilen gazelin kaçıncı beytinde birden çok yerde imâle vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aruzun remel bahri Türk şiirinde sıkça kullanılmış kalıpları içerir. Remel bahrinin "fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün" kalıbında ilk tefile "fâ'ilâtün (- . - -)" son tefile de "fa'lün (- -)" şeklinde değişebilir. Bu durum kalıba bir ritm ve işleklik sağlamıştır.

Aşağıdakilerin hangisinde verilen beyit, bu parçada sözü edilen durumu örnekler?

A) Cân u dil kaydını çekmeden özüm kurtardum
Cânı cânâneye etdüm dili dildâra fedâ

B) Nice feryâd etmesin derd ile miskîn andelîb
Kimse görmez çün habîbine rakîbinden karîb

C) Veh ne kâmet ne kıyâmet bu ne şâh-ı gül-i terdür
Ne belâdur nazar ehline ne hoş medd-i nazardur

D) Aşk zevkiyle hoşem terk-i nasîhat kıl refik
Men ki tiryâkî mizâcem zehr kâr etmez mana

E) Gamzesin sevdün gönül cânun gerekmez mi sana
Tîge urdun cism-i uryânun gerekmez mi sana

4. "fe'ilâtün (fâ'ilâtün) / mefâ'ilün / fe'ilün (fâ'lün)" **kalıbıyla yazılan aşağıdaki beyitlerin hangisinde, birden çok vasl (ulama) vardır?**

A) Başla ey hâme zîb-i unvâna
Mithat-ı pâdişeh-i devrâna

B) Ruh-ı mûşgin hatun kitab-ı nefîs
Mihr ile ana müşteri Bercis

C) Yıkılıp kasr-ı âlemin tâkı
Oda yansun sipihrün evrâkı

D) Gülşen istersen işte meyhâne
Gül-i handân gerekse peymâne

E) Berg-i gülden edüp zebân gonca
Vâsf-ı yâra açar dehân gonca

5. Dâ'imâ fikr-i derûn-ı dilrübâdur pîşemüz
Mâ'nî-i nâ-güfteye dildâdedür endîşemüz

Bu beyitte, aruz kalıbının uyması için hangi kelimenin değiştirilerek okunması gerekir?

A) dâ'ima B) derûn C) pîşemüz
D) ma'nî E) dildâdedür

6. Türk şiirinde çok kullanılan bazı aruz kalıplarının son tefilesi şiirin herhangi bir dizesinde değişerek "fa'lün (- -)" olabilir.

Aşağıdaki kalıplardan hangisi, bu parçada sözü edilen kalıplardan biri <u>değildir</u>?

A) fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
B) fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün
C) fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
D) mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün
E) fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

7. **Aşağıdaki beyitlerden hangisi hem** "mef'ûlü / fâ'ilâtün / mef'ûlü / fâ'ilâtün" **şeklinde hem de** "müstef'ilün / fe'ûlün / müstef'ilün / fe'ûlün" **şeklinde taktî edilebilir?**

A) Geh nâz ü geh kirişme vü geh işvedür işün
Cânın sevenler olmasa yeğ âşinâ sana

B) Baktıkca sana kan saçılır dîdelerümden
Bağrum delinür nâvek-i müjgânını görgeç

C) Cefâ vü cevr ile mu'tâdem anlarsuz n'olur hâlüm
Cefâsına had ü cevrine pâyân olmasun yâ Rab

D) Ol ki her sâat gülerdi çeşm-i giryânum görüp
Ağlar oldı hâlüme bî-rahm cânânum görüp

E) Oldukca sâye-efgen perr-i külâh-ı dilber
Vuslat dilersen ey dil ol hâk-ı râh-ı dilber

8. İki kapalı hece arasında bir açık hece gerektiğinde, sonu bir uzun ünlü ve bir ünsüzle biten heceyi imâleden biraz daha uzun okumaya med denir.

Aşağıdakilerden hangisinde, buna örnek olabilecek bir durum vardır?

A) Verseydi âh-ı Mecnun feryâdımın sedâsın
Kuş mu karâr ederdi başındaki yuvada

B) Ol kadar âsûde âlem saye-i adlinde kim
Hâb-gâh eyle gazâle pehlu-yı şîr-i neri

C) Tarîk-i fâkada hem-kefş olup Senâî'ye
Cenâb-ı Külhani-i Lây-hârla dek gideriz

D) Döktü omuzdan poşu saçağını
Açtı gönüller deli bayrağını

E) Şâyed eser ede nefes-i âteşîni hayf
Söylen Nedîm-i zâr ile germ ülfet olmasın

9. Her yirde âdetiyle kerem hem-nişîn olup
Her yolda merkebiyle zafer hem-inân imiş

Bu beytin aruz vezni aşağıdakilerden hangisidir?

A) fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûl

B) mefû'lü / fâ'ilâtü / mefâ'îlü / fâ'ilün

C) müfte'ilün / fâ'ilün / müfte'ilün / fâ'ilün

D) fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fâ'ilün

E) müfte'ilün / müfte'ilün / müfte'ilün / müfte'ilün

10. **Aşağıdaki beyitlerden hangisi** "mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün" **kalıbıyla yazılmıştır?**

A) Çekme dâmen nâz idüb üftâdelerden vehm kıl
Göklere açulmasun eller ki dâmânundadır

B) Esdi nesîm-i nevbahâr açıldı subh dem
Açsın bizim de gönlümüz sâkî sun câm-ı cem

C) Firâk eyyâmı seylâb-ı sirişkümden haber dutmaz
Kıyâmet macerasından gör ol zâlim ne gâfildür

D) Bu yerde bir olmak içün ikilik etmem ihtiyâr
Ağyâr oluben gayrîye cânâne-i aşkam yine

E) El hamd ül-illâh vaslına erdim yine
Ben ölmeden dîdârını gördüm yine

11. Kimsede ruhsârına tâkat-i nezzâre yoh
Âşıkı öldürdü şevk bir nazara çâre yoh

Bu beytin aruz kalıbı aşağıdakilerden hangisidir?

A) müfte'ilün / fâ'ilün / müfte'ilün / fâ'ilün

B) mefûlü / fa'ilâtün / mefûlü / fa'ilatün

C) mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün

D) fâ'ülün / fâ'ülün / fâ'ülün / fâ'ülün

E) fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün

12. Ezelden tâ ebed kârum benüm lutf u inâyetdür
Hidâyetdür habîbüm bu hidâyetdür hidâyettür

Aşağıdaki beyitlerden hangisi, bu beyitle aynı aruz kalıbıyla yazılmıştır?

A) Lâhza lâhza gönlüm adından şererlerdür çıhan
Katre katre göz töken sanman şirişküm kanıdur

B) Mülk-i bekâdan geçmişem fâni cihânı neylerem
Ben dost cemâlin görmişem hûr u cinânı neylerem

C) Benim kim bir leb-i handân içün giryânlığum vardur
Perîşân turralar devrinde sergerdânlığum vardur

D) Kabrüm daşına kim gam odından zebânedür
Ta'n okın atma kim hatan çok nişânedür

E) Bîmâr tenüm nerkis-i mestün eleminden
Hûnin ciğerüm lâl-i dür efşânun içündür

13.

I. Hâlüm deyüp murâduma yetsem aceb degül
Bir bendeem ki dergeh-i sultâna yetmişem

II. Görmez cihânı gözlerümüz yâri görmese
Mîrât-ı hüsni var ise âlem nümâ imiş

III. Tursun yerinde gamze-i hûnrîz-i cân-sitân
Başdan belâlu âşıkı ol perçem öldürür

IV. Def'ât ile süpürmeğe meyhâne sadrını
Mestâne rîş-i zâhid-i şeyyâdı bulmuşuz

V. Aşk ehline şol câmı sunar sâki-i lâ'lün
Kim akla cilâ kalbe safâ rûha gıdâdur

Yukarıdaki numaralanmış beyitlerden hangisi diğerlerinden farklı bir aruz kalıbıyla yazılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Nederler cânı cânân olmayınca
Nederler hânümân hân olmayınca

Bu beytin aruz kalıbı aşağıdakilerden hangisidir?

A) feilâtün / mefâilün / feilün
B) mefâîlün / mefâîlün / feûlün
C) mefûlü / mefâilün / feûlün
D) müstefilâtün / müstefilâtün
E) fâilâtün / fâilâtün / fâilün

15. Aşağıdaki beyitlerden hangisi, aruzun "müfte'ilün/ mefâ'ilün / müfte'ilün / mefâ'ilün " **kalıbıyla yazılmıştır?**

A) Bihamdillah şeref buldı yine mülk-i Süleymânî
Cülûs etti sa'âdet tahtına İskender-i sânî

B) Çemende ol kadar medh etdüm ol serv-i hırâmânı
Kulakdan âşık etdüm gül yüzine verd-i handânı

C) Dil-i sûzânı ol şuh-ı kemân-dârûm nişân eyler
Semenderdür hadengi âteş içre âşiyan eyler

D) Aşk ile kendüden gider âşıka bir nidâ gelür
Yazısı yok kitâb okur âlim olur çıka gelür

E) Dilümde olmış iken şevk-i la'linden eser peydâ
Dahı kân-ı ademden olmamışdı bir güher peydâ

16. Aruzun "fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün" kalıbının ilk ve son tefilesi şiirin herhangi bir dizesinde değişikliğe uğrayabilir.

Aşağıdakilerden hangisi, yukarıda verilen kalıpla yazılmasına rağmen tefilelerinden herhangi biri değişmemiştir?

A) Dil müjen oklarına sîne tutar
Var demürden yüregi misl-i siper

B) Hâk-i kûyunda yatur bîkesdür
İltifat eyle benüm sultanım

C) Zere döndi yüzüm ey sîm-berüm
Olalı za'f-ı tenünden haberüm

D) Çeşm-i mestün gibi bîmâr etdün
Yok mı insâfun a zâlim söyle

E) Açmış ol gonca o al hâre seni
Gösterir gül gibi hemvâre seni

17. Leşger-i serhadd-i hüsn zülf-i siyâhun mıdur
Dâmen-i çetr-i belâ tarf-ı külâhun mıdur

Aşağıdaki beyitlerden hangisi, bu beyitle aynı aruz kalıbıyla yazılmıştır?

A) Cihân-ârâ cihân içindedür arâyı bilmezler
O mâhîler ki deryâ içredür deryâyı bilmezler

B) Hem dahi peygamber ol kim vere Hak'dan haber
Bay u tuvanger durur yohsula derler geday

C) Gönül sabr u sükûtın nâle vü feryâda verdüm heb
Bu çeşm-i âteşînün hâk u âbın bâda verdüm heb

D) Kerem kıl kesme sâkî iltifâtın bî-nevâlardan
Elimden geldiği hayrı dirîg etme gedâlardan

E) Elâ ey aşk-ı bî-pervâ ki sensün maksad-ı aksâ
Çü sensün ahsen-i hüsnâ hem oldun âşık-ı şeydâ

18. Hevâ-yı aşka uyup kûy-ı yâra dek giderüz
Nesîm-i subha refîkız bahâra dek giderüz

Bu beytin aruz kalıbı aşağıdakilerden hangisidir?

A) fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün
B) mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün
C) mefâ'ilün /mefâ'ilün /mefâ'ilün /mefâ'ilün
D) mefâ'ilün / fe'ûlün / mefâ'ilün / fe'ûlün
E) mef'ûlü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ûlün

19. Diyâr-ı yârı koyup seyr-i sebze-zâr itsem
Çemende dil uzadur her biten giyâh bana

Bu beytin aruz kalıbı aşağıdakilerden hangisidir?

A) mef'ûlü / fâ'ilâtü / mefâ'îlü / fâ'ilün
B) fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûlün
C) müfâ'aletün / müfâ'aletün / müfâ'aletün
D) mefâ'ilün / fe'ilâtün / me'fâilün / fe'ilün
E) mefâ'ilü / mefâ'ilü / mefâ'ilü / fâ'ilün

20. Gönül göz güzel el güzellik mahal
Nâzirün bulunmaz güzelsin güzel

Aşağıdakilerden hangisi, bu beyitle aynı aruz kalıbıyla yazılmıştır?

A) Bu hâdîsi buyurdı Peygamber
Kanlı kişi ki dirliğin ister
B) Bir gece ittifak o nûr-ı şirişt
Gün yüzinden kılur cihânı bihişt
C) Firâkunla bir dem aceb şen miyem
Ya zâr u hazînnün hemîn ben miyem
D) Yine bir âfitâba düşdi gönül
Şeh-i âlî cenâba düşdi gönül
E) Hüsn ile sancağın çeker kad-i yâr
Olsa tan mı güzellere serdâr

21. Dolaştırmış perîşân seyri râha
Tutulmuş kendisi çün dâmı-mâha

Bu beytin aruz kalıbı aşağıdakilerden hangisidir?

A) mef'ûlü / mefâ'ilü / fe'ûlün
B) müfte'ilün / müfte'ilün / müfte'ilün
C) fe'ilâtün / mefâilün / fe'ûlün
D) fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûlün
E) mefâ'îlün / mefâ'îlün / fe'ûlün

22. Yeter ey felek bu cefâ yetir men-i zâra serv-i rêvanımı
Meh-i tal'âtıyla münevver et dil ü dîde-i nigerânımı

"mütefâ'ilün / mütefâ'ilün / mütefâ'ilün / mütefâ'ilün" kalıbıyla yazılmış bu beyitte olduğu gibi, normalde "mâh" şeklinde olan kelime hafifleştirilerek "meh" hâline getirilmiştir. Bunu yapmaktaki amaç hecenin, aruz kalıbına uydurulmasıdır.

Bu parçada sözü edilen duruma verilen ad, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kasr B) Vasl C) İmâle D) Med E) Zihaf

23. Sanemâ cemîl-i zâtun ezelî cemâl imiş ol
Zihi hüsnü zî-letâfet nice bir kemâl imiş ol

Bu beytin aruz kalıbı aşağıdakilerden hangisidir?

A) fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün
B) müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün
C) mütefâ'ilün / fe'ûlün / mütefâ'ilün / fe'ûlün
D) mütefâ'ilün / fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûlün
E) mütefâ'ilün / fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûlün

24. Nedür o kadd-i sanavber nedür o hadd-i münevver
O çehre mih-i cihân-sûz o sîne mâha berâber

Bu beytin aruz kalıbı aşağıdakilerden hangisidir?

A) mefâ'ilün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün
B) fe'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün
C) müfte'ilün / fâ'ilün / fâ'ilün / fâ'ilün
D) mef'ûlü / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün
E) mef'ûlü / fâ'ilâtün / mefâ'ilün / fâ'ilün

ÇÖZÜMLER

1. Kısa hecenin ölçü gereği, uzun okunmasına imâle denir. İmale Türkçe kelimelerdeki kısa hecelerde ve Farsça izafet kesrelerinde yapılır.

Cevap A

2. I. beytin 2. dizesindeki "nâ - me - i " hecesinde,

II. beytin 2. dizesindeki " ga - mı " hecesinde,

III. beytin 2. dizesindeki "mer - me - ri - ne" hecesinde,

IV. beytin I. dizesindeki "e - den" hecesinde ve "pâ - di - şe - hi" hecesinde, V. beyitteki "ya - zıp" hecesinde imâle vardır.

Cevap D

3. A seçeneğindeki beyit, öncülde söz edilen duruma örnek oluşturur. Beytin taktîi şöyledir:

câ-nu-dil-kay-dı-nı-çek-me-de-nö-züm-kur-tar-dum
– • – – / • • – – / • • – – / – –

câ - nı - câ - nâ - ne - ye - et - düm / di - li - dil - dâ - ra - fe - dâ
– • – – / • • – – / • • – – / • • –

Beytin her iki dizesinin de ilk tefilesi "fâilâtün" olmuştur, ilk dizesinin son tefilesi "fa'lün" olmuştur.

Cevap A

4. Vasl (ulama), ünsüzle biten bir kelimeyi ondan sonra gelen kelimenin ünlü harfine bağlamaktır. Buna göre; A, B, E seçeneklerinde vasl yapılmasına gerek yoktur. C seçeneğinde "si-pih-rü-nev-râ-kı" kısmında vasl yapılmalıdır. D seçeneğindeki beytin taktii şöyledir:

gül - şe - nis - ter - se - niş - te - mey - hâ - ne
– • – – / • – • – / – –

Beytin ilk dizesinde aruz kalıbının uyması için iki yerde vasl yapılmalıdır.

Cevap D

5. Verilen beytin taktîi şöyledir:

dâ' - i - mâ - fikr - i - de - rûn - ı - dil - rü - bâ - dur - pî - şe - müz

mâ'- nî - i - nâ - güf - te - ye - dil - dâ - de - dür - en - dî - şe - müz
– • – – / – • – – / – • – – / – • –

"fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün" kalıbına uyması için "ma'nî" kelimesinin ikinci hecesinin kısaltılarak "ma'ni" şeklinde okunması gerekir, buna zihaf denir.

Cevap D

6. Parçada sözü edilen durum, sonu "fe'ilün (• • –)" ile biten kalıplarda görülür. Bu tarz kalıplarda bu "fe'ilün" değişerek "fa'lün (– –)" olabilir; "fâ'ilün (– • –)" ile biten kalıplarda bu tarz bir değişiklik görülmez.

Cevap E

7. E seçeneğindeki beyit şu iki şekilde de taktî edilebilir:

I. mef'ûlü / fâ'ilâtün / mef'ûlü / fâ'ilâtün

ol - duk - ca - sâ - ye - ef - gen - per - ri - kü - lâ - hı - dil - ber
– – • / – • • – / – – • / – • – –

II. müstef'ilün / fe'ûlün / müstef'ilün / fe'ûlün

ol - duk - ca - sâ - ye - ef - gen - per - ri - kü - lâ - hı - dil - ber
– – • – / • – – / – – • – / • – –

Cevap E

8. B seçeneğinde verilen beytin aruz kalıbı "fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün"dür. Beytin taktii ise şöyledir:

ol - ka - dar - â - sû - de - â - lem - sâ - ye - i - ad - lin - de - kim
– • – – / – • – – / – • – – / – • –

hâb - gâh - ey - ler - ga - zâ - le / peh - lu - yı - şî - ri - ne - ri
– • – – / – • – • / – • – – / – • –

Buna göre, 2. dizedeki "hâb" kelimesinde med vardır, bu hece uzatılıp "fâ - i - lâ - tün" tefilesine uygun hâle getirilmiştir.

Cevap B

9. Verilen beytin taktîi şöyledir:

her - yir - de - â - de - tiy - le - ke - rem - hem - ni - şîn - o - lup"
– – • / – • – • / • – – • / – • –

Buna göre beytin aruz kalıbı B seçeneğinde verilen "mefûlü / fâilâtü / mefâîlü / fâilün" dür.

Cevap B

10. C seçeneğinde verilen beyit "mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün" kalıbıyla yazılmıştır, beytin taktîi şöyledir:

fi - râk - ey - yâ - mı - sey - lâ - bı - si - riş - küm - den -
• – – – / • – – – / • – – –

ha - ber - dut - maz
• – – –

Cevap C

11. Verilen beyit şöyle taktîi edilir:

kim - se - de - ruh - sâ - rı - na - tâ - kat - i - nez - zâ - re - yoh
– • • – / – • – / – – • – / – • –

Buna göre, verilen beytin kalıbı A seçeneğindeki "müfte'ilün / fâ'ilün / müfte'ilün / fâ'ilün" kalıbıdır.

Cevap A

12. Öncülde verilen beytin taktîi şöyledir:

e-zel-den-tâ-e-bed-kâ-rum-be-nüm-lut-fu-i-nâ-yet-dür
• – – – / • – – – / • – – – / • – – –

Bu beyit aruzun "mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün" kalıbıyla yazılmıştır. A, D, E seçeneklerinde verilen beyitler "fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün" kalıbıyla, B seçeneğinde verilen beyit "müstefilün / müstefilün / müstefilün / müstefilün" kalıbıyla yazılmıştır.

C seçeneğinde verilen beyit öncüldeki beyitle aynı kalıpla yazılmıştır, taktîi şöyledir:

be - nim - kim - bir - le - bi - han - dâ - ni - çün - gir - yân-
• – – – / • – – – / • – – – /

lı - ğum - var - dur
• – – –

Cevap C

13. Verilen beyitler şöyle taktîi edilir.

I.

hâ-lüm-de-yüp-mu-râ-du-ma-yet-sem-a-ceb-de-gül
– – • / – • – • / • – – • / – • –

II.

gör-mez-ci-hâ-nu-göz-le-rü-müz-yâ-rı-gör-me-se
– – • / – • – • / • – – • / – • –

III.

tur-sun-ye-rin-de-gam-ze-i-hûn-rî-zi-cân-si-tan
– – • / – • – • / • – – • / – • –

IV.

def-ât-i-le-sü-pür-me-ğe-mey-hâ-ne-sad-rı-nı
– – • / – • – • / • – – • / – • –

V.

aşk-eh-li-ne-şol-câ-mı-su-nar-sâ-ki-i-lâ'-lün
– – • / • – – • / • – – • / • – –

Buna göre ilk dört beyit " mef'ûlü / fâ'ilâtü / mefâ'îlü / fâ'ilün" kalıbıyla, V. beyit "mef'ûlü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ûlün" kalıbıyla yazılmıştır.

Cevap E

14. Verilen beyit şöyle taktîi edilir:

ne - der - ler - câ - nı - câ - nân - nol - ma - yın - ca
• – – – / • – – – / • – –

Buna göre beytin aruz kalıbı, B seçeneğinde verilen "mefâîlün / mefâîlün / feûlün" kalıbıdır.

Cevap B

15. A, B, C, E seçeneklerindeki beyitler aruzun "mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün" kalıbıyla yazılmıştır. D seçeneğindeki beyit "müfte'ilün / mefâ'ilün / müfte'ilün / mefâ'ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Beytin taktîi şöyledir:

aşk-i-le-ken-dü-den-gi-der-â-şı-ka-bir-ni-dâ-ge-lür
– • • – / • – • – / – • • – / • – • –

(2. dizenin 1. ve 14. hecelerinde imâle, "âli - mo - olur" kısmında vasl vardır).

Cevap D

16. A ve E seçeneklerindeki beyitlerin her iki dizesinin de ilk tefilesi "fâ'ilâtün (– • – –)" olmuştur. B ve D seçeneğindeki beyitlerin her iki dizesinde de ilk ve son tefileler değişmiş, ilk tefileleri "fâilâtün" olmuştur, son tefileleri "fa'lün (– –)" olmuştur. C seçeneğindeki beytin herhangi bir tefilesinde değişiklik olmamıştır. Beyit şöyle takti edilir:

Ze - re - dön - di - yü - zü - mey - sîm - be - rüm
• • – – / • • – – / • –

(1. dizede "yüzüm ey" kelimeleri arasında vasl vardır, "sîm" kelimesinde med vardır.)

Cevap C

17. Verilen beyit şöyle taktî edilir:

leş - ge - ri - ser - had - di - hüsn - zül - fi - si - yâ - hun - mı dur
– • • –/ – • – /– • • –/ – • –

Buna göre beytin aruz kalıbı "müfteilün / fâ'ilün / müfte-ilün / fâ'ilün" tür.

B seçeneğindeki beyit bu kalıpla yazılmıştır. Taktîi şöyledir:

hem-da-hi-pey-gam-be-rol-kim-ve-re-Hak'dan-ha-ber
– • • –/ – • –/– • • –/– • –

Cevap B

18. Verilen beyit şöyle taktîi edilir:

he - vâ - yı - aş - ka - u - yup - kû - yı - yâ - ra - dek - gi - de - rüz
• – • –/ • • – –/ • – • – /• • –

Buna göre, beytin aruz kalıbı, B seçeneğinde verilen "mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün" dür.

Cevap B

19. Verilen beyit şu şekilde taktî edilir:

di - yâ - rı - yâ - rı - ko - yup - sey - ri - seb - ze - zâ r- it - sem
• – • –/ • • – – /• – • – /– –

Buna göre, D seçeneğindeki kalıp "mefâ'ilün / fe'ilâtün / me'fâilün / fe'ilün" verilen beytin kalıbıdır.

Not: Türk şiirinde çok kullanılmış ve sonu "fe'ilün (• • • –)" olan bu kalıpta bu sondaki "fe'ilün" şiirin herhangi bir dizesinde ya da dizelerinde "fa'lün (– –)" olabilir.

Cevap D

20. A, B, D, E seçeneklerindeki beyitler "fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilün" kalıbıyla yazılmıştır. (Bu kalıpta ilk tefile "fâ'ilâtün (– • – –)" olabilir, son tefile " fa'lün (– –) olabilir). Verilen beytin taktîi ise şöyledir:

gö - nül - göz - gü - zel - el - gü - zel - lik - ma - hal
• – – / • – – /• – –/ • –

C seçeneğindeki beytin taktîi ise şöyledir:

fi - râ - kun - la - bir - dem - a - ceb - şen - mi - yem
• – – / • – – /• – –/ • –

Öncüldeki ve C seçeneğindeki beyitlerin kalıbı "fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûl" dür.

Cevap C

21. Verilen beytin taklîi şöyledir:

do - laş - tır - mış - pe - rî - şân - sey - ri - râ - ha
• – – – / • – – – /• – –

Buna göre beytin aruz kalıbı E seçeneğinde verilen "mefâ'îlün / mefâ'îlün / fe'ûlün" dur.

Cevap E

22. Aruzda, uzun olan Arapça, Farsça kelimeyi hafifleştirerek, kısaltarak olumaya kasr adı verilir. (mâh > meh, şâh.> şeh, nigâh > nigeh vb.)

Cevap A

23. Verilen beytin taklîi şöyledir:

sa - ne - mâ - ce - mîl-i - zâ - tun - e - ze - lî - ce - mâl-i i - miş - ol
• • – • –/• – –/ • • – • –/• – –

Buna göre, verilen beytin aruz kalıbı C seçeneğinde verilen "mütefâ'ilün / fe'ûlün / mütefâ'ilün / fe'ûlün" dür.

Cevap C

24. Verilen beytin taklîi şöyledir:

ne - dür - o - kad - di - sa - nav - ber - ne - dü - ro
• – • –/ • • – – / • • –

had - di - mü - nev - ver
– /• • – –

Buna göre beytin kalıbı A seçeneğinde verilen "mefâ'ilün / fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilâtün" dür.

Cevap A

TEST

1. Degüldüm ben sana mâ'il sen itdün aklımı za'il
Meni ta'n eyleyen gâfil seni görgeç utanmaz mı

Bu beyitle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi doğrudur?

A) Bir mesneviden alınmıştır.

B) Kasidenin fahriye beytidir.

C) Musammat gazel örneğidir.

D) Gazelin makta beytidir.

E) Kasidenin tac beytidir.

2.

I. Âsmân-pâye hümâ sâye Ali Paşa kim
Eremez tâk-ı celâline kemend-i efkâr

II. Koma Bâkî kulunı cur'a-sıfat ayakta
Dest-gîr ol ana ey dâver-i âlî mikdâr

III. Dâmenin dürr ü cevâhirle pür etdi gül-i ter
Ki ede hâk-i der-i hazret paşaya nisâr

IV. Hâm var ise eğer micmere-i nazmumda
Dâmen-i lütfun anı setr ede ey fahr-ı kibâr

V. Döşedi mihr-i fellek yolları dîbâlar ile
Etdi teşrif çemen mülkini sultân-ı bahar

Bu beyitler Bâkî'nin Ali Paşa'ya yazdığı kasideden alınmıştır.

Yukarıda karışık şekilde verilen beyitlerden hangisi, sözü edilen kasidenin nesib bölümünden alınmış olabilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Ben cihân-ârâ şehenşâh-ı cihân-ı Ma'niyim
Sözlerin de padişâh-ı kâmrânidir sözüm

Klasik bir kasidede bu beytin, içinde yer alması gereken bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

A) Methiye B) Tegazzül C) Nesib
D) Fahriye E) Dua

4. Dîl-berin haddi gül-i handân durur
Şol mutarra sünbülü reyhân durur
Cân eğer tenden revân olsa ne gam
Ehl-i aşkın cânı çün cânân durur

Bu dizeler aşağıdaki nazım şekilerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

A) Şarkı B) Rubai C) Tuyuğ
D) Kıt'a E) Gazel

5. Terciibentlerin, terkibibentlerden en önemli farkı,----

Bu cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

A) vasıta beytinin her bendin sonunda değişmesidir.

B) terciibende özgü aruz kalıplarıyla yazılmasıdır.

C) vasıta beytinin, her bendin sonunda aynen tekrarlanmasıdır.

D) sadece felsefi konuların işlenmesidir.

E) bent sayısının daha fazla olmasıdır.

6. Öpsem seni toyunca toyunca seni öpsem
Öpsem dimesem nola nola dimesem öpsem

Demdür sanemâ gel kim gel kim sanemâ demdür
Bir dem kılalum sohbet sohbet kılalum bir dem

Bu dizeler aşağıdaki nazım şekillerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

A) Gazel B) Şarkı C) Tuyuğ
D) Mesnevi E) Muhammes

7. Aşağıdaki beyitlerden hangisi hikemî gazelden alınmış olabilir?

A) O sîm-endamı aldık halka-î âgûşa bir kerre
O elmasın hele zîb-i nigîn-dân olduğun gördük

B) Çok da magrûr olma kim meyhâne-i ikbâlde
Biz hezâran mest-i mağrûrun humârın görmüşüz

C) Çoktan ey sâkî gelüp sînemde mihmân olmadın
Derdime destindeki sagârle derman olmadın

D) Gül mevsiminde tevbe-i meyden benim gibi
Zannım budur ki sen de peşîmânsın ey gönül

E) Âkıbet gönlüm esîr ettin o gisûlarla sen
Hey ne câdûsun ki âteş bağladın mûlarla sen

8. Mîsal-i Nâdirî ey dil ser-â-ser gezdim âfâkı
Temâşâ eyledim ahvâl-i ma'şûkân-ı uşşâkı
Cefâkâr olsa da dilber esirger yine müştâkı
Güzeller mihrîbân olmaz demek yanlışdır ey Bâkî
Olur vallâhi billâhi heman yalvarı görsünler

Son bendi verilen bu musammatla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Nâdirî, Bâkî'nin şiirini tazmin etmiştir.

B) Şiirin nazım şekli müsebbadır.

C) Nâdirî, Bâki'nin şiirini tahmis etmiştir.

D) 1, 2 ve 3. mısralar Bakî'ye ; 4 ve 5. mısralar Nâdirî'ye aittir.

E) Methiye türünde yazılmış bir şiirdir.

9. Mesnevilerde, her beytin kendi içinde kafiyeli oluşunun ve aruzun kısa kalıplarının tercih edilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mesnevilerde konu sınırının olmaması

B) Mesnevi yazmanın ustalık gerektirmesi

C) Mesnevilerin oldukça sanatlı metinler olması

D) Mesnevilerin olay anlatan, çok uzun şiirler olması

E) Mesnevilerin müretteb hâle gelmesinin yıllar sürmesi

10. Aşağıdakilerden hangisinde verilen beyit bir methiyeden alınmış olabilir?

A) Hayflar oldu ana iftirâ ile gitdi
Huzûr-ı Hakka dûa sanâ ile gitdi

B) Âlemin sâhib-i kırânıdur Süleymân Hânımız
Yerden üstün ola her dem sâye-i Yezdânımız

C) İlahi cennet-i Firdevs ana turağ olsun
Nizam-ı âlem olan padîşâh olsun

D) Bunun gibi işi kim gördü kim işitdi aceb
Ki oğluna kıya bir server-i Ömer meşreb

E) Olsun gamında bencileyin zâr u bî-karâr
Âfâkı gezsin ağlayarak ebr-i nev-bahâr

11. Ey hoş ki gam-ı aşka giriftâr degüldüm
Bîmâr degüldüm

Ol günleri bîçâre gönül şimdi anupdur
Kendi kazanupdur

Bu dizeler aşağıdaki nazım şekillerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

A) Müstezad B) Gazel C) Rubai

D) Murabba E) Şarkı

12. Rakkâs bu hâlet senün oynunda mıdır
Âşıkların günahı boynunda mıdır
Döymen şeb-i vasluna şeb-i rûze gibi
Ey sîm-beden sabâh koynunda mıdır

Bu dizelerin yazıldığı nazım şekliyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Birinci, ikinci ve dördüncü dizeler birbiriyle kafiyelidir.

B) Aruzun, bu nazım şekline özgü kalıplarıyla yazılır.

C) Üçüncü dizenin aruz kalıbı diğerlerinden farklı olabilir.

D) Fars edebiyatından Arap ve Türk edebiyatlarına geçmiştir.

E) Dört dizeden fazla olan örneklerine "terane" adı verilir.

13. Elümi al koma mey gibi ayaklarda beni
Meded Allâh meded hey meded Allah meded

İçeriği dikkate alındığında bu beyit aşağıdaki nazım türlerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

A) Tevhid B) Münacât C) Na't

D) Fahriye E) Methiye

14. Aşağıdaki beyitlerden hangisi bir tevhidden alınmış olabilir?

A) Nesîm-i subh gibi yerde koma âhımızı
Hakaret eylediler nesl-i padişâhımızı

B) Ezelden mazhar-ı aşkız bizim icâdımız yokdur
Elemler cümle bizdendir ana isnâdımız yokdur

C) Gördüğümce sen gül-i râná-yı nazik teni
Aklım alır vâlih ü dîvâne eylesin beni

D) Açıldı dağlar sinemde çâk ettim girîbânım
Muhabbet gülşeninde açılan gül-nârı görsünler

E) Çünkü sen âyine-i kevne tecellâ eyledin
Öz cemâlin çeşm-i âşıkdan temâşâ eyledin

15.

I. Klasik kasidelerde, konudaki yeknesaklığı gidermek için kasidenin arasına sıkıştırılmış gazellerdir.

II. Kasidelerin nesib bölümünden methiye bölümüne geçilirken söylenen beyit ya da beyitlerdir

III. Nesib bölümünde baharın anlatıldığı kasidedir.

IV. Kasidenin sonunda şairin mahlasını söylediği beyittir.

Aşağıdaki terimlerden hangisinin tanımı yukarıda verilmemiştir?

A) Tac-beyt B) Dua C) Bahariyye
D) Girizgâh E) Tegazzül

16. Aşağıdakilerden hangisi mesnevi nazım şekliyle yazılmış olamaz?

A) Gül ü lâleyle zeyn olur olmış çemenler
Oyuna girdi gönlekcek semenler

B) Abdî gibi âşüfte-i hübân-ı cihân ol
Nâbî sana ta ehl-i riyâdur demesinler

C) Eğer olmasa hayret envârına
Dayanmazdı hurşid divârına

D) Ol rıtl bana giran göründü
Bir suret-i imtihân göründü

E) Ey baht vefâsız olma sen hem
Hemrânlık it bizümle bir dem

17. Aşağıdakilerden hangisi klasik bir kasidenin fahriye bölümünden alınmış olabilir?

A) Yine erişdi temmûz oldu cihân pür-tef ü tâb
Girdi bir hilkate hep âteşe ü bâd âb u türâb

B) Şu sırma saçlarla birden sarıldı sevdâlar
Emîn-i şîm-keşâne bu yıl göründü zarar

C) Lâle sarâyı bugün kân-ı Badehşân etti
Jâle gülzara nisar eyledi dürr-i şehvâr

D) Bu şehr-i Stanbûl ki bî-misl ü behâdır
Bir rengine yek-pâre Acem mülki fedâdır

E) Benim ol nâdire zer-dûz-i âlem kim zamanumda
Gelür her ehl-i dil tahsil iderler ilm ü irfânı

18. Mesnevilerde asıl konunun işlendiği bölüme verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dîbâce

B) Münacât

C) Methiye

D) Sebeb-i telif

E) Âgâz-ı dâstan

19. İtibârât-ı halâikde Reşîd
Dehri esbâb-ı tecemmül görürüm
Hasılı âlem-i kevni Remzî
Kendi hükmünce tehayyül görürüm

Son bendi verilen bu musammatla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Reşîd, Remzî'yi terbi etmiştir.

B) Tekrarlanan dizeler içerebilir.

C) Nazım şekli müseddestir.

D) Reşîd, Remzî'yi tahmis etmiştir.

E) Mersiye türünde yazılmıştır.

20. Yıkıldı yeryüzüne aslına rücû etdi
Saâdet ile hemân kurb-i Hazrete gitdi

Bu dizeler aşağıdaki nazım türlerinden hangisine örnek oluşturur?

A) Mersiye B) Fahriye C) Münacât
D) Methiye E) Tevhid

21. Mahzûn idi bir gün dil mey-hâne-i ma'nâda
İnkâra döşenmiştim efkâr düşüp yâda
Bir pîr gelip nâ-gâh pend etti ale'lâde
Al destine bir bâde derd ü gamı ver bâda
Âşıkda keder neyler gam halk-ı cihânındır
Koyma kadehi elden söz pîr-i mugânındır

Bu dizeler aşağıdaki nazım şekillerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

A) Muhammes B) Murabba C) Şarkı
D) Müseddes E) Terkibibent

22. Aşağıdakilerin hangisinde, ayraç içindeki terimin tanımı yanlış verilmiştir?

A) Bentlerinin dize sayısı yedi olan nazım şeklidir. (Müsebba)

B) Bentlerinin dize sayısı sekiz olan nazım şeklidir. (Tardiye)

C) Bentlerinin dize sayısı dokuz olan nazım şeklidir. (Mütessa)

D) Bentlerinin dize sayısı on olan nazım şeklidir. (Muaşşer)

E) Gazelin beyitlerindeki dizeler arasına üçer dize eklenerek yazılan şiirlerdir. (Taştir)

23. Iyd erişsün bâ'is-i şevk-i cedîd olsun da gör
Seyr-i Sa'dâbâdı sen bir kerre ıyd olsun da gör
Gûşe gûşe mihirler mehler bedîd olsun da gör
Seyr-i Sa'dâbâdı sen bir kere ıyd olsun da gör

Bu dizeler aşağıdaki nazım şekillerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

A) Rubai B) Şarkı C) Tuyuğ
D) Muhammes E) Müseddes

24.

I. Bir gazelin beyitlerinin üstüne, başka bir şair tarafından aynı vezin ve kafiyeyle ikişer dize eklenerek yazılan murabbalardır.

II. Bir şarkının, anlamca en güzel ve etkili dizesidir.

III. 3 - 10 ve daha çok mısralı bentlerin birleşmesiyle oluşan nazım şekillerinin genel adıdır.

IV. Matla ve makta beyti olmayan, konu ve kafiyeleniş yönüyle gazele benzeyen nazım şeklidir.

Aşağıdaki terimlerden hangisinin tanımı yukarıda <u>verilmemiştir</u>?

A) Murabba B) Terbi C) Miyan
D) Musammat E) Kıt'a

25. Aşağıdaki beyitlerden hangisi bir hicviyeden alınmış olabilir?

A) Bûydan hoş rengden pâkîzedür nâzük tenün
Beslemiş koynunda gûyâ gül-i ra'nâ seni

B) Murg-ı câna tîr-i gamzeden per ü bâl eyledün
Halka-i zülfün hayâlin ana hallâl eyledün

C) Var mı bir hüsn âfitâbı sen kamer tal'at gibi
Kim ide aks-i ruhından âlemi cennet gibi

D) Ehl-i dil düşmeni dîn yoksılı bir mel'ûnsun
Öldürürlerse eger cân be-cehennem a köpek

E) Sâkîyâ sun bezm-i hüsnünden lebün câmın bize
Kim benefşeyle müzeyyendür gülistânun senün

ÇÖZÜMLER

1. Verilen beyit mesneviden alınmış olamaz çünkü kafiye düzeni mesnevininki gibi "aa / bb / cc" değildir. Kasidenin fahriye beyti değildir çünkü şairin kendisini övmesi gibi içeriği yoktur. Gazelin makta beyti ya da kasidenin tac beyti değildir çünkü şairinin mahlasını içermez. Verilen beyit bir musammat gazeldir.

Musammat gazel: Matladan sonra gelen beytin ilk ve ikinci mısralarının ortası, ilk mısranın ortasıyla kafiyeli olur ve bu beyitler bölünüp dörtlük (murabba) şekline dönüştürülebilir. Verilen beyitte de dize ortasında "mâil/ gâfil" kelimeleri I. dizenin sonuyla ve kendi aralarında kafiyelidir.

Cevap C

2. Kasidenin nesib ya da teşbib bölümlerinde çeşitli konularda (bahar, kış, gece vb.) tasvirler yapılır. Bu bölüm kasidenin yazılış amacından bağımsız bir bölümdür. Numaralandırılarak verilen beyitlerden I ve III. kasidenin girizgâh ya da methiye bölümünden alınmış olabilir çünkü bunlarda kasidenin ithaf edildiği kişiye (Ali Paşa) övgü vardır. II ve IV. beyitler "tac-beyt ve fahriye" bölümleridir çünkü bunlarda şairin mahlası vardır ve kendini övmesi söz konusudur. V. beyit ise kasidenin nesib bölümünden alınmıştır çünkü "Etdi teşrif sultân-ı bahâr" sözüyle baharın gelişi anlatılmaktadır.

Cevap E

3. Verilen beytin ikinci dizesinde şair "sözlerin de (mutluluğa, amacına ulaşmış) padişahıdır sözüm" diyerek kendi şairlik yeteneğini övmüştür. Klasik bir kasidede, şairin kendini övdüğü bölüme fahriye denir.

Cevap D

4. Verilen dizelerin kafiye dizilişi aaxa şeklindedir; bu, dizelerin rubai ya da tuyuğ olduğunun göstergesidir (Diğerlerinin kafiyelenişleri farklıdır). Tuyuğ ile rubaiyi ayırmak için en ideal yol aruz kalıbına bakmaktır (Rubailer, kullanılan kalıp gereği genelde 12 veya fazla heceden oluşur, tuyuğlar ise 11 tane heceye denk gelir. Fakat bu yöntem iki nazım şeklini kesin olarak ayırmamıza yaramayabilir). Bu yüzden tuyuğlar aruzun "fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün" kalıbıyla yazılır bilgisi önemlidir. Verilen dizeler de bu kalıpla yazılmıştır, yani dizeler tuyuğ nazım şekliyle yazılmıştır.

Cevap C

5. Terkibibent ve terciibent arasında konu, bent sayısı aruz kalıbı yönüyle herhangi bir fark yoktur. İki nazım şeklinin tek farkı, vasıta beyti yönüyledir; vasıta beyti terciibentlerde aynen tekrarlanır, terkibibentte ise her bendin sonunda değişir.

Cevap C

6. Verilen dizeler, beyitlerden oluşmaktadır ve kafiye düzeni "aa / ba" şeklindedir. Buna göre, verilen dizeler gazel nazım şekliyle yazılmış olabilir.

Cevap A

7. Hikemî gazeller ahlakla ilgili öğütler veren çeşitli hayat görüşlerini yansıtan, didaktik içerikli gazellerdir. Buna göre, B seçeneğindeki beyitte şair "Çok mağrur olma işlerim yolunda diye, biz böbürlenen binlerce kişinin yok olduğunu görmüşüz" diyerek "mütevazılık"la ilgili öğüt vermektedir.

Cevap B

8. Bir gazelin beyitlerinin üstüne aynı ölçü ve uyakta üçer dize eklenmesiyle yazılarak "muhammes" hâline getirilmesine "tahmis" denir. (Tahmisler bir şairin, başka bir şairin gazelinin üstüne dizeler eklemesi şeklinde de yazılabilir). Verilen şiirde Nâdirî, Bâkî'nin gazelinin üstüne 3 dize ekleyerek onu tahmis etmiştir (İlk 3 dize Nâdirî'ye, son 2 dize Bâki'ye aittir).

Cevap C

9. Mesneviler, olay anlatan ve beyit sayısında bir sınırlanmanın olmadığı nazım şekillerindendir. Bu yüzden mesnevilerde aruzun kısa kalıpları tercih edilir ve mesnevilerde her beyit kendi içinde kafiyelidir.

Cevap D

10. Methiye, bir kişiyi ya da mevhumu öven şiirlere verilen addır. B seçeneğindeki beyitte şair "Süleyman Han"ı övmüştür. A, C, D, E seçeneklerindeki beyitler ise "yas" temalıdır.

Cevap B

11. Gazelden türetilmiş bir nazım şekli olan müstezadlar, aruzun "mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fa'û'lün" kalıbıyla yazılan ve her mısra altına "mef'ûlü fa'û'lün" cüzleriyle kısa bir mısra eklenerek oluşturulan şiirdir. Verilen dizeler müstezad nazım şekliyle yazılmıştır.

Cevap A

12. Verilen şiir rubaidir (kafiye düzeni aaxa şeklindedir). Rubailer Fars şiirinde doğup Arap ve Türk şiirine geçmiştir. Birinci, ikinci ve dördüncü dizeleri kendi içinde kafiyelidir. Rubai, aruzun rubaiye özgü kalıplarıyla yazılır bunlara ahreb ve ahrem kalıpları denir. Rubailer divan edebiyatındaki tüm nazım şekillerinden farklı olarak, her beyti farklı bir aruz kalıbıyla da yazılabilir. Dört dizeden fazla olan rubai yoktur, "terane ya da rubai-i musarra" kafiye düzeni "xaxa" şeklinde olan rubailere verilen addır.

Cevap E

13. Verilen beyitte şair "Elimi al koyma (şair burada elini kana bulamamaktan söz etmiştir) yardım et Allah'ım" diyerek Allah'a yakarmıştır. Allah'a yakarış temalı şiirlere münacât adı verilir.

Cevap B

14. Allah'ın birliğini ve yüceliğini anlatan şiirlere tevhid denir. E seçeneğindeki beyitte (tasavvuftaki tecelli inanışına da vurgu yapılarak) Allah'ın varlığından söz edilmiştir. B, C, D seçeneklerindeki beyitler "sevgilinin güzelliğini" anlatır, A seçeneğindeki şiir ise "yas" temalıdır.

Cevap E

15. Verilen tanımlardan I.si "tegazzül", II.si "girizgâh", III.sü "bahariyye", IV.sü "tac-beyt" terimlerine aittir. Kasidelerdeki "dua" bölümünün tanımı verilmemiştir.

Cevap B

16. Mesnevilerde her beyit kendi içinde kafiyelidir. A, C, D, E seçeneklerindeki beyitler de kendi içinde kafiyelidir yani bir mesneviden alınmış olabilir, B seçeneğindeki beyitte ise dizeler kendi aralarında kafiyeli değildir, bu beyit bir mesneviden alınmış olamaz.

Cevap B

17. Fahriye, bir şairin kendini övdüğü bölüme verilen addır. E seçeneğindeki beyitte şair "Ben dünyanın öyle usta şairiyim ki, şairler gelip benden bilgi ve irfan alır. " diyerek kendini övmektedir.

Cevap E

18. Mesnevilerin ön sözüne dîbâce, Allah'a yakarış konulu şiir içeren bölümüne münacât, mesnevinin sunulduğu kişiye övgü içeren bölümüne methiye denir. Dîbâceler manzum ya da mensur olabilir. Münacât ve methiye genelde kaside nazım şeklindedir. Mesnevilerde, eserin yazılma amacından söz edilen bölüme sebeb-i telif, asıl konunun işlendiği bölüme ise âğâz-ı dâstân denir.

Cevap E

19. Terbi, gazel beyitlerindeki dizeler üzerine ikişer dize eklenmesiyle yazılır. Verilen şiirde Reşîd adlı şair, Remzî adlı şairin gazelindeki dizeler üzerine iki dize eklemiştir.

Cevap A

20. Verilen şiirde şair "yıkıldı yeryüzüne aslına geri döndü (toprağa gömüldü, topraktan yaratılan aslına geri döndü). Mutlulukla Hazret'in (Allah'ın) yakınına gitti." diyerek bir ölümden söz etmektedir. Ölen birinin arkasından yazılan şiirlere mersiye adı verilir.

Cevap A

21. Bentleri 6 dizeden oluşan nazım şekillerine müseddes denir. Verilen dizeler bir müseddesten alınmıştır.

Cevap D

22. A, C, D, E seçeneklerindeki tanımlar, ayraç içindeki terimlerin tanımıdır. Bentlerindeki dize sayısı sekiz olan nazım şekillerine tardiye değil, müsemmen adı verilir. (Tardiye; muhammesin tek bir aruz kalıbıyla yazılan özel bir biçimidir.)

Cevap B

23. Verilen dörtlükte tekrarlanan dize (nakarat) vardır. Buna göre bu dizeler şarkı nazım şekliyle yazılmıştır.

Cevap B

24. Numaralanmış tanımlardan I.si "terbi"nin, II.si "miyan"ın, III.sü "musammat"ın, IV.sü "kıta"nın tanımıdır. Murabanın tanımı verilmemiştir. (Murabba, 4 dizelik bentlerden oluşan, kafiye dizilişi aBaB cccB ... şeklinde olan, genellikle 5 - 7 bentlik nazım şeklidir.)

Cevap A

25. Eleştiri temalı şiirlere hicviye adı verilir. D seçeneğindeki beyitte şair, "Gönül ehli şairlerin düşmanı dinsiz bir melunsun, öldürürlerse canın cehenneme gitsin a köpek" diyerek bir kişiyi hicvetmiştir.

Cevap D

TEST 1

1. Benzetme unsurlarından yalnızca kendisine benzetilenin kullanılmasıyla açık istiare sanatı yapılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde açık istiare vardır?

A) Ger derse Fuzûlî ki 'güzellerde vefâ var'
Aldanma ki şâir sözü elbette yalandır

B) Bir tâne idi o mâh gitti
Aylarca olup tebâh gitti

C) Ne şeb ki kûyuna yüz sürmesem ol şeb ölürüm
Ne gün ki kâmetini görmesem kıyâmet olur

D) Aşk imiş her ne var âlemde
İlm bir kîl ü kâl imiş ancak

E) Ben bu sözden dönmezem devr eyledikçe nûh felek
Şâhid olsun aşkıma arz u semâ sevdim seni

2. Bir şu'lesi var ki şem'-i cânın
Fânusuna sığmaz âsumânın

Bu beyitte benzetilen unsurlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) fânus - şem

B) âsumân - cân

C) şule - şem

D) fânus - cân

E) şem - âsumân

3. Vur pençe-i Alideki şemşîr aşkına
Gülbang-ı âsmânı tutan pîr aşkına

Bu beyitte belirgin olan söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Açık istiare

B) Terdit

C) Tenasüp

D) Kapalı istiare

E) Kinaye

4. Temâşâ-çün beri gel kim göresin
Nite gözüm yaşı ırmak u çaydır

Aşağıdakilerin hangisinde, bu beyittekiyle aynı söz sanatı vardır?

A) Çeşm-i nücûma kühl için ey serv-i meh-likâ
Her gün izin tozun çıkarır göklere sabâ

B) Her hâr ile sen sohbet edersin dün ü gün ben
Derdin ederin mûnis-i cân yandım elinden

C) Erdi bir gâyete te'sîr-i hevâ kim bir mûr
Bir dem-i germ ile eyler idi deryâyı serâb

D) Kimseden ümmîd-i feyz etmem dilenmem perr ü bâl
Kendi cevvim kendi eflâkimde kendi tâirim

E) Mâha çektim şeb-i hicrân alem-i şu'le-i âh
Âh kim olmadı ol mâh haberdâr henüz

5. Bir sözün hem gerçek hem mecaz anlama gelecek biçimde kullanılmasına kinaye denir. Kinayede asıl kastedilen mecaz anlamdır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözde kinayeli bir söyleyiş vardır?

A) Canıma bir merhaba sundu ezelden çeşm-i yâr
Öyle mest oldum ki gayrın merhabasın bilmedim

B) Künc-i mihnetde rakîbâ beni tenhâ sanma
Yâr ger sende yatursa elemi bende yatur

C) Cihânın nimetinden kendi âb u dânemiz yeğdir
Elin kaşânesinden kûşe-i virânemiz yeğdir

D) Birden serildi hâke Ridâniyye cebhesi
Bed'etti feth-i Kâhire'den inhizâm-ı tâm

E) Sanmam ki sefâdan semâh-ı râh ederim
Döner döner bakarım, kûy-i yâre âh ederim

6. Ey dost senin yolunda
Canım vereyim Mevlâ
Aşkını komayayım
Od'a gireyim Mevlâ

Aşağıdakilerin hangisinde bu dörtlüğün son dizesindekiyle özdeş bir söz sanatı vardır?

A) Ve senin serviler altında kalan kabrinde
Her seher bir gül açar, her gece bir bülbül öter

B) Mevzim iyi, kâinat iyiydi
Yıldızlar o yana, biz bu yana

C) Atamız elma çaldı cennetten
Biz o hırsızların çocuklarıyız

D) Cânan aramızda bir adındı
Senin gibi hüsn ü âna unvan

E) Hâla mütehayyilim sadânın
Gönlümde kalan akislerinden

7. Hâk-i pâyine yetem der ömrlerdir muttasıl
Başını taştan taşa urup gezer âvâre su

Bu beyitte belirgin olan söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Telmih
B) Hüsnitalil
C) Tevriye
D) İştirak
E) Tedric

8.

I. Bu dünyâ bir gelindür yeşil kızıl donanmış
Kişi yeni geline bakubanı toyamaz
(Teşbih)

II. Niteliğim soran işit hikâyet
Su vü toprak od u yil oldu sûret
(Tenasüp)

III. Dilde safâ-yı aşkın dîde gamınla pür nem
Bir evde ayş ü şâdî bir evde ye's ü mâtem
(Tezat)

IV. Sûfî ne sorar meygedenin âb u hevâsın
Hızr âbı biri birisi enfâs-ı Mesîhâ
(Leff ü neşir)

V. Hicrân gecesin görgeç düzah elemin bildim
Kim rûz-ı kıyâmettir yârîn şeb-i hicrânı
(Tariz)

Yukarıdaki numaralanmış beyitlerin hangisinde, ayraç içinde verilen söz sanatı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Aşağıdaki beyitlerden hangisinde tezat sanatına yer verilmemiştir?

A) Dört asırdır inerek câmie nûr üstüne nûr
Yerde bulmuş yaşayanlar da ölenler de huzûr

B) Memât çekmede pîşinde meş'al-i tekbir
Hayât kılmada ardında nâle-i hasret

C) Âkibet gönlüm esîr ettin o gisûlarla sen
Hey ne câdûsun ki âteş bağladın mûlarla sen

D) Geceler encüm sayarım subha dek
Ey şeb-i hecrin bana rûz-ı hisâb

E) Aşk derdiyle hoşem el çek ilâcımdan tabib
Kılma dermân kim helâkim zehri dermânındadır

10. Ger vuslata erdin ise bu derd ile firâk nedir
Dostu yakın gördün ise bu baktığın ırak nedir

Bu beyitte belirgin olan söz sanatları aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Tezat - istifham
B) Teşbih - teshih
C) Tezat - kinaye
D) Tevriye - istifham
E) Teşbih - tevriye

11. Ziyâretten murâd olan duâdır
Bugün bana ise yarın sanadır

Aşağıdakilerin hangisinde, bu beyittekiyle aynı söz sanatı vardır?

A) Bir safa bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâda
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'dâbâd'a

B) Öyle sermestem ki idrâk etmezem dünyâ nedir
Ben kimem sâkî olan kimdir mey ü sahbâ nedir

C) Şükrâne senin yoluna bin cân ola bir gün
Kim hazretine ermeğe imkân ola bir gün

D) Sözünde doğru ol kasd etme ola
Ki duyulur sûni sığmaz çuvala

E) Her gören ayb etti âb-ı dîde-i giryânımı
Eyledim tahkîk görmüş kimse yok cânânımı

12. Nevcivân sevmekte ben pîrânı tayib eylemem
Hüsn olur kim seyrederken ihtiyâr elden gider

Bu beyitteki altı çizili sözcükte aşağıdaki sanatlardan hangisi vardır?

A) Kinâye
B) Tevriye
C) İstiare
D) Mübalağa
E) Teşbih

13.

I. Müzeyyen oldu reyâhin bezendi bâğ-ı çemen
Meğerki bağa haber geldi yârdan bu gece

II. Leb mi bu ya yakût mu ya la'l-i Bedahşan
Halvâ mı bu ya şehd-i şekker mi nedir bu

III. Aks-i mâh-ı nev değildir döymeyüp ey meh-likâ
Fürkat-i ebrûnla kendin suya atmıştır hilâl

IV. Cânını ışk yolına vermeyen âşık mıdır
Cehd eyleyip ol dosta ermeyen âşık mıdır

V. Yedisinde güzer eylerdi nemnâk olmadan payı
Yolu düşse eğer yel gibi gâhî heft deryâya

Bu beyitlerde bulunan söz sanatları eşleştirilirse aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Senin boyun budaktan ağdı geçti
Cihân imdi yüzünden yaz u yaydır

Bu beytin ikinci dizesinde aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

A) Hüsn-i talil
B) Tecahül-i arif
C) İstifham
D) Tezat
E) Tekrir

15. Hey ala gözlüm bizimle nice bir bu mekr ü al
Cevr ise pâyâna erdi cân ise maksûdun al

Bu beyitte belirgin olan sanat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tariz
B) Kinaye
C) Cinas
D) Teşhis
E) Tevriye

16. Cennet gibidir rûyun rûyun gibidir cennet
Âdem doyamaz sana sana doyamaz âdem

Bu beyitte bulunan söz sanatı aşağıdakilerin hangisinde yoktur?

A) Küh u deryâ iki cânibden derâgûş eylemiş
Sanki deryâ dâyesi kûhsâr ise lâlâsıdır
B) Reng ü bûda zülf-i cânâna müşabin olmasa
Kim bakar gülzâr-ı dehrin sünbül ü şebbûsına
C) Serv derdim boyuna servde reftâr olsa
Gonca derdim femine goncada güftâr olsa
D) Cânum u gönlüm ile bu cism-i sûzânım benim
Gûyiyâ bir evdir içinde iki ocağı var
E) Kadrini seng-i musallâda bilip ey Bâkî
Turup el bağlayalar karşında yârân saf saf

17. Şöyle zerd oldu terim derd ile kim altın sanıp
Hey beğim yer yuta yazdı bendeni Kârûn sanıp

Bu beyitte belirgin olan sanatlar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Mübalağa - telmih
B) Telmih - kinaye
C) Mübalağa - tariz
D) Tenasüp - teşbih
E) Teşhis - teşhis

18. Âkil ü makûl ü akl u âşık u maşûk u ışk
Cümle sensin pes nereden geldi bunca kîl ü kâl

Bu şiirin ilk dizesinde âkil, makûl ve akıl kelimelerinin hepsi aynı köktendir. Aynı şekilde âşık, maşûk ve ışk aynı kökten türeyen sözcüklerdir. Bu şekilde aynı kökten türemiş sözcüklerin aynı beyitte bulunmasına ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) rücu
B) terdit
C) akis
D) iştikak
E) seci

19. Zemân gelir ki cihân içre ins ü cân kalmaz
Değil değil yalınız ins ü cân cihân kalmaz

Şair "Öyle bir dönem gelir ki dünyada insanlar ve cinler kalmaz." dedikten sonra bu söylediğinin eksik olduğunun farkına varıp bu sözünden dönerek "Dünya da kalmaz." demektedir.

Buna göre beyitteki sanat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rücû
B) Terdit
C) Tedric
D) İştikak
E) Akis

20. Aşiyan-ı mûrg-i dil zülf-i perişandır
Kande olsam ey perî gönlüm senin yanındadır

Beyitte altı çizili sözcük hem "nerede" hem de "kanda (kan içinde)" anlamına gelecek şekilde kullanılmıştır.

Bu beyitte altı çizili sözcükle aşağıdaki sanatlardan hangisi yapılmıştır?

A) Kinaye
B) Tevriye
C) Tezat
D) Teşbih
E) Teşhis

ÇÖZÜMLER

1. B seçeneğinde verilen beytin ilk dizesinde sevgili aya (mâh) benzetilmiştir. "Sevgili" benzeyen, "ay" kendisine benzetilendir. Bu beyitte yalnızca kendisine benzetilen kullanıldığından açık istiare yapılmıştır.

Cevap B

2. Verilen beyit, "Can mumunun öyle bir alevi vardır ki alevi semâ fânusuna sığmaz." anlamına gelmektedir. Beyitte asumân bir fânusa, cân da bir muma (şem) benzetilmiştir. Yani âsumân ve cân benzeyen, fânus ve mum (şem) benzetilen unsurlardır.

Cevap A

3. Verilen beyitte Hz. Ali bir aslana benzetilmiş, ancak "aslan" açıkça söylenmemiştir. Bunun yerine aslanın belirgin bir özelliği olan "pençe" söylenmiştir. Bu durumda "Hz. Ali" benzeyen, "aslan" kendisine benzetilendir. Yalnızca benzeyen söylendiğinden beyitte kapalı istiare yapılmıştır.

Cevap D

4. Verilen beytin ikinci dizesinde şair, ne kadar çok ağladığını anlatmak için gözünün yaşının çay ve ırmak olduğunu söylemiş, mübalağa (abartma) sanatı yapmıştır. C seçeneğinde de şair, havanın sıcaklığını anlatmak için bir karıncanın (mûr) sıcak nefesinin denizi kuruttuğunu söyleyerek yine mübalağa sanatı yapmıştır.

Cevap C

5. D seçeneğindeki beytin ilk dizesinde "hâke serilmek (yere serilmek)" sözüyle "cephede vurulan askerlerin gerçekte de yere serilmesi ve cephenin düşmesi" anlatılmıştır. Ancak bu sözden mecaz olarak "yenilmek" anlamı kastedilmiştir. Asıl kastedilen de bu mecaz anlamdır.

Cevap D

6. Şiirin son dizesinde ateş anlamına gelen od'a girme eylemi Hz. İbrahim'in ateşe atılması olayını hatırlatır. Dolayısıyla burada telmih sanatı vardır. C seçeneğinde de "atamız elma çaldı cennetten" ifadesinde Hz. Adem'in yasak ağaçtan elma yemesiyle beraber cennetten kovulmasına telmih vardır.

Cevap C

7. Verilen beyitte suyun başını taştan taşa vurup gezmesi, onun sevgiliye (Hz. Muhammet) duyduğu büyük aşk ve hasret sebebiyle sevgilinin ayağının bastığı toprağa kavuşma isteğine bağlanmıştır. Yani sebebi bilinen bir olay, gerçek sebebi dışında başka bir olaya bağlanarak hüsnitalil yapılmıştır.

Cevap B

8. I. beyitte dünya bir geline benzetilerek teşbih sanatı; II. beytin ikinci dizesinde "su, toprak, ateş ve hava (varlığın dört unsuru)" sözcükleri arasındaki anlam bağından dolayı tenasüp sanatı; III. beyitte "safa - gam", "şâd - ye's" karşıt anlamlı sözcükleri arasında tezat sanatı; IV. beyitte ilk dizede geçen âb ve hevâ, ikinci dizedeki Hızr âbı ve enfâs-ı Mesihâ sözleriyle açıklanarak leff ü neşr sanatı yapılmıştır. Ancak V. beyitte tariz sanatına yer verilmemiştir.

Cevap E

9. A seçeneğinde yaşamak ve ölmek, B seçeneğinde memât (ölüm) ve hayât, D seçeneğinde gece ve subh (sabah), E seçeneğinde de dert ve dermân zıt anlamlı sözcükleri bir arada kullanıldığından bu beyitlerde tezat sanatı yapılmıştır. Ancak, C seçeneğinde bir arada kullanılan karşıt anlamlı sözcükler yoktur.

Cevap C

10. Verilen beyitte, "vuslat ile firâk" ve "yakın ile ırak" kelimeleri karşıt anlamlıdır. Dolayısıyla tezat sanatına yer verilmiştir. Ayrıca her iki dizede de soru sorulmuştur; buna göre, beyitte istifham sanatı da vardır.

Cevap A

11. Verilen beyitte şair, ilk dizede söylediğini ikinci dizede halk arasında dolaşan bir hikmetli sözle (bugün banaysa yarın sana) desteklemiştir. Böylece irâdımesel sanatı yapılmıştır. D seçeneğinde de ikinci dizede birinci dizeyi destekleyen bir atasözü (süngü çuvala sığmaz) kullanılarak, irsalimesel sanatı yapılmıştır.

Cevap D

12. Verilen beyitte şair, yaşlı insanların gençlere ilgi duymasını kınamadığını söylemektedir. Beyitte, "ihtiyâr" sözcüğünün metinde akla gelen ilk anlamı iradedir. Ancak, aslında şair ilk mısrasındaki "pîrân (yaşlı)" kelimesinin de yardımıyla uzak anlamı yaşlı insan anlamına işaret etmektedir. Bu beyitte olduğu gibi, bir sözcüğün iki gerçek anlama gelecek şekilde kullanılmasına tevriye denir.

Cevap B

13. I. beyitte, şair bahçenin kokular sürünmesini, süslenmesini, sevgiliden aldığı habere bağlamıştır. Yani bir durumu gerçek nedeninden başka bir nedene bağlayarak hüsn-i talil yapmıştır. III. beyitte de şair ayın gece suya yansımasını, güzel bir sebebe bağlamıştır. Şaire göre sevgilinin kaşını andıran hilal, sevgilinin güzel kaşından ayrı kalmaya dayanamayıp kendisini suya atmıştır. II. beyitte şair sevgilinin dudağı ile çeşitli sorular sormuş ve bunun ne olduğunu bildiği hâlde bilmezden gelerek tecahül-i arif sanatını kullanmıştır. IV. beyitte de şair soru yoluyla bildiği bir şeyi bilmezden gelip tecahül-i arif sanatını kullanmıştır. V. beyitte ise şair atın süratini anlatmak için yedi deryayı dolaşsa ayağının ıslanmayacağını belirterek mübalağa sanatını kullanmıştır.

Cevap E

14. Verilen beytin ikinci dizesinde şair, cihânın yaz olmasının sebebini gerçek sebebi dışında başka bir sebebe bağlamıştır. Şaire göre cihânın yaz olmasının sebebi sevgilinin yüzüdür.

Cevap A

15. Verilen beytin ilk mısra sonundaki "al" hile anlamında, ikinci mısra sonundaki "al" ise "al-" fiilinin emir çekimidir. Yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları farklı olan bu sözcükler cinas sanatı oluşturmuştur.

Cevap C

16. Verilen beyitte sevgilinin yüzü cennete benzetilmiş, dolayısıyla teşbih sanatı yapılmıştır. A seçeneğinde bir köşkü tasvir eden şair, köşkü dağ ve denizin kucağına aldığı bir çocuğa, dağ ve denizi de dadı ve lalaya benzetmiştir. B seçeneğinde sümbül ve şebboy sevgilinin zülfüne (saçına) benzetilmiştir. C seçeneğinde boy, selviye benzetilmiştir. D seçeneğinde de şair aşk ateşi ile yanan bedeninin can ve gönül ile olan durumunu içinde iki ocağı olan bir eve benzetmiştir. Ancak E seçeneğinde herhangi bir benzetme yoktur.

Cevap E

17. Verilen beyitte şair, aşk derdiyle öyle sararmıştır ki arzyer onu renginden dolayı altın sanıp neredeyse Kârun'u yuttuğu gibi yutacaktır. Burada şair, sararmasını abartarak mübalâğâ, Kârun olayını da hatırlatarak telmih sanatı yapmıştır.

Cevap A

18. Bir kök ile o kökten türemiş bir veya daha fazla kelimenin aynı beyitte bulunmasına, iştikak denir.

Cevap D

19. Söylenen sözden herhangi bir sebebe bağlı olarak geri dönme sanatına rücû denmektedir.

Cevap A

20. Şiirde "kande" sözcüğü hem "nerede" hem de "kanda (kan içinde)" anlamına gelecek şekilde iki gerçek anlamıyla kullanılmıştır. Burada olduğu gibi, bir sözün iki gerçek anlama gelecek şekilde kullanılmasına tevriye adı verilir.

Cevap B

TEST 2

1. Mahmur uyanır gölgede binlerce ziyâlar
Çöller düşünür, gün düşünür, gölgeler ağlar

Bu şiirde belirgin olan söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Teşbih
B) Teşhis
C) Tevriye
D) Kinaye
E) Telmih

2. Girye-i gamla geçti eyyâmım
Etmedi hande rûy-i şâdânî

Yok yok estağfurullah ettim sehv
Eyledim çard u bahta bühtânî

Bu beyitlerdeki söz sanatının özdeşi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Tenha yolun ortasında rüzgâr
Teşrin yapraklarıyla oynar
B) Ol mühr ü mâh-rûyum bir serv-kâmet ancak
Yok yok ne serv-kâmet ol kad kıyâmet ancak
C) Yurdun bu iftarından uzak kalmanın gamı
Hadsiz yaşattı ruhuma bir gurbet akşamı
D) Alnında halka halkadır aşüfte kâkülü
Göğsünde yosma Gırnata'nın en güzel gülü
E) O kuşun ömrü, bir güzel gecede
Bir güzel beste söylemekle geçer

3. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde istifham sanatı yoktur?**

A) Her yer karanlık pür-nûr o mevki
Mağrib mi yoksa makber mi yâ Rab
B) Bahâr erdi açıldı sevdiğim hem fasl-ı dey hem gül
Biri sahn-ı gülistândan biri fasl-ı gülistânda
C) Öyle sermestim ki idrâk etmezem dünyâ nedir
Ben kimim sâki olan kimdir mey ü sahbâ nedir
D) Nazm-ı pervin mi bu ya dendân-ı dilber vasfı mı
Yohsa bahr içinde ey Emrî dür-i meknûn mıdır
E) Bir gülşen olmuş bak şu harâbe
Ebr-i seher mi düşmüş türâbe

4. İlâhi! Her ne kadar cehd edip zâhirim mamur edersem bâtınım vîrân. Zâhirde her ne kadar sana kul isem içimde hevâ sultân.

Bu parçadaki altı çizili sözcüklerde aşağıdaki sanatlardan hangisi vardır?

A) Seci
B) Cinas
C) Tekrir
D) Kinaye
E) Tenasüp

5. Fikrim tebeddül eylemez âlem tebeddül eylese
Âlem tebeddül eylese fikrim tebeddül eylemez

Burada ilk mısranın ilk yarısı ikinci, ikinci yarısı da ikinci mısranın ilk yarısını meydana getirmiştir. Böylece bir mısra veya cümlenin yahut cümle içinde bir ibarenin sonunu başa, başını sona alarak yeni bir ibare ve tamlama getirmeye ---- adı verilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) terdit
B) tedric
C) rücû
D) irad-ı mesel
E) akis

6. Ne muhrik nağmeler, yâ Rab, ne mevcâmevc demlerdi
Ağaçlar, taşlar ürpermişti, gûya Sûr-i Mahşerdi

Bu beytin ikinci dizesinde belirgin olan söz sanatları aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Tecahül-i arif / tezat
B) Tezat / telmih
C) Kinaye / teşhis
D) Teşhis / teşbih
E) Teşbih / kinaye

7. Gördüm deniz dedikleri bin başlı ejderi
Gördüm güzel vücûdunu zümrütleyen deri
Keskin bir ürperişle kımıldandı anbean
Baktım ve anladım ki o ejderdi canlanan
Sonsuz ufuktan âh o ne coşkun gelişti o
Birden nasıl toparlanarak kükremişti o
Yelken, vapur ne varsa kaçışmış limanlara
Yalnız onundu koskoca meydan ve manzara

Bu şiirde aşağıdaki söz sanatlarından hangisine yer verilmemiştir?

A) Teşbih
B) Kapalı istiare
C) Teşhis
D) Tenasüp
E) Tezat

8. Bu mısraı benimçün okurmuş şitâ vü sayf
"Söylen Nedîm-i zâr ile germ-ülfet olmasın"

Bu beyitteki söz sanatları aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Kinâye - teşhis
B) Teşhis - tevriye
C) Teşhis - intak
D) Tenasüp - teşbih
E) Teşbih - intak

9. Sanma ey hâce ki senden zer ü sîm isterler
"Yevme lâ yenfeu"da kalb-i selîm isterler

Şair para peşinde koşan zenginlere ve tüccarlara hitap ederek "Kıyamet gününde sizden altın, gümüş isteyeceklerini sanmayın, hiçbir şeyin faydası olmayacak o kıyamet gününde kalb-i selim isterler", demektedir. Beytin ikinci mısrasında "O gün ki ne mal fayda verir ne de oğullar. Ancak kalb-ı selim ile gelenler müstesna." ayetinden alıntı yapılmıştır.

Buna göre bu beyitte görülen söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Terdit
B) Tedric
C) Akis
D) İktibas
E) İrâd-ı mesel

10. Gül hasretinle yollara tutsun kulağını
Nergis gibi kıyâmete dek çeksin intizâr

Bu beyitte belirgin olan söz sanatları aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Teşbih - kinaye
B) Tenasüp - tevriye
C) Teşbih - teşhis
D) Tezat - teşbih
E) Tekrir - teşhis

11. Hicretten bakıyyesi hicranlı duygular
Mahzun hudutların ötesinden akan sular

Bu şiirde belirgin olan söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İstiare
B) İntak
C) Tecahül-i arif
D) Telmih
E) Tekrir

12. Ey felek maksadın ülfet mi adâvet mi nedir
Yoksa ol mâh ile uşşâka felâket mi nedir
Ermeden vuslata hicrâna eriştik ammâ
Anlasam bari bidâyet mi nihâyet mi nedir

Bu şiirde aşağıdaki sanatlardan hangisi yoktur?

A) İstiare
B) Tezat
C) İstifham
D) Tecâhül-i ârif
E) Hüsn-i tâlil

13. Varı yoğ yoğu var eden oldurur
Dünyede her olanı ol oldurur

Bu şiirde bulunan sanatlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Tezat - cinas
B) Akis - teşbih
C) İstiare - tezat
D) Tenasüp - teşhis
E) Akis - terdit

14.

I. Hak çalabım Hak çalabım sencileyin yok çalabım
Günahlarımız yarlığa ey rahmeti çok çalabım
(Tekrir)

II. Neyledim ben sana kim ney gibi nâlân eyledin
Şem-i bezm-ârâ gibi sûzan u giryân eyledin
(Teşbih)

III. Ol mihr ü mâh-rûyum bir serv-kâmet ancak
Yok yok ne serv-kâmet ol kad kıyâmet ancak
(Teşhis)

IV. Beyâzlar giydiğince bir dürr-i yektâya benzersin
Siyâhlar giydiğince sen hemân Leylâya benzersin
(Tezat)

V. Hayâtım hâsılım ömrüm şarâb-ı Kevserim Adnim
Bahârım behçetim rûzum gülüm ey verd-i handânım
(Tenasüp)

Yukarıdaki numaralanmış beyitlerin hangisinde, ayraç içindeki söz sanatı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Cem-i ışk ile beni sen pîr iken ettin cüvân
Hak teâla sen cüvân göreyin pîr eylesin

Bu beyitteki sanatlar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Tenasüp - teşhis
B) Teşhis - teşbih
C) Tezat - tekrir
D) Tezat - kinâye
E) Tevriye - tekrir

16. Deniz ufkunda bu top sesleri nereden geliyor
Barbaros, belki donanmayla seferden geliyor
Adalar'dan mı? Tunus'tan mı, Cezayir'den mi
Hür ufuklarda donanmış iki yüz pâre gemi

Bu şiirde kullanılan söz sanatları aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Teşbih / teşhis / telmih
B) Tecahül-i arif / istifham / teşhis
C) İstifham / terdit / kinaye
D) Tevriye / tecahül-i arif / tezat
E) İstifham / tecahül-i arif / telmih

17. Işkın oduna gönül pervânedir
Tâkatim yoh bilmezem pervâ nedir
Fursat olunca gönül sen yaradır
Âşıkın âyini budur ya nedir

Bu şiirde aşağıdaki sanatlardan hangisi yoktur?

A) Teşbih
B) Cinas
C) Mecaz-ı mürsel
D) İstifham
E) Hüsn-i tâlil

18. Çıktım ser-i dâra hem-çü Mansûr
Âvâzım ezânı nefha-i sûr

Bu beyitteki sanatlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Telmih - teşbih
B) Teşbih - tezat
C) Tezat - tekrir
D) Tekrir - kinaye
E) Kinaye - telmih

19. Eski Şiraz'ı hayal ettiren ahengiyle
Ölüm asude bahar ülkesidir bir rinde

Bu beyitte belirgin olan söz sanatları aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tezat / telmih
B) Teşbih / teşhis
C) İntak / teşhis
D) Telmih / teşbih
E) Tecahül-i arif / telmih

20. Su gibi aktı pâyına bir serv-kâmetin
Dîvâne gönlümüz ne acep bî-karârdır

Bu beyitte bulunan sanatlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Teşhis / tevriye
B) Teşbih / mecaz-ı mürsel
C) Mecaz-ı mürsel / kinaye
D) Rücu / tenasüp
E) Teşbih / akis

ÇÖZÜMLER

1. Verilen şiirin ikinci dizesinde düşünmek ve ağlamak insana ait özelliklerdir. Ancak bunlar çöl, gün ve gölgeye ait özellikler gibi gösterilmiş; insana ait özellikler, insan dışındaki varlıklara aktarılmıştır. Böylece teşhis sanatı yapılmıştır.

Cevap B

2. Verilen dizede şair, "Yok yok estağfurullah ettim sehv" diyerek söylediği sözden dönmüştür, bu beyitte rücu sanatı vardır. B seçeneğindeki beyitte de şair söylediği sözden dönerek rücu yapmıştır.

Cevap B

3. A seçeneğindeki beyitte şair gece vakti baktığı yerin doğu mu batı mı olduğunu bildiği hâlde bunu sormuştur, dolayısıyla burada istifham vardır. C seçeneğinde, şair öyle sarhoş olmuştur ki dünya nedir, kendisi kimdir, o içkiyi sunan kimdir, şarap nedir bunların farkında değildir. Ancak sorulan sorular cevap aramak için değildir, dolayısıyla burada istifham sanatı vardır. D seçeneğinde şair, sevgilisinin dişlerinin "nazm-ı pervin" mi yoksa "denizdeki dür-i meknûn" mu olduğu hususunda şüphelidir ve yine soruları cevap aramak için değildir. Bu beyitte de istifham sanatı vardır. E seçeneğinde de şair toprağa seher bulutunun düşüp düşmediğini elbette bilmektedir, ancak bilmezden gelmek amacıyla sorular sormuştur. Bu beyitte de istifham sanatı vardır. B seçeneğinde ise bahâr, gül, gülistân sözcükleri arasında anlamca bir bağ vardır. Dolayısıyla burada tenasüp sanatı vardır.

Cevap B

4. Verilen parçada altı çizili sözcükler kendi aralarında uyaklıdır. Düzyazıda cümle sonlarında aynı sesin tekrar edilmesiyle uyak oluşmasına seci adı verilir.

Cevap A

5. Bir mısra veya cümlenin yahut cümle içinde bir ibarenin sonunu başa, başını sona alarak yeni bir ibare ve tamlama getirmeye "akis" adı verilir.

Cevap E

6. Beytin ikinci dizesinde insana ait olan ürperme eylemi cansız varlık olan taş ve ağaçlara yüklenmiştir. Burada teşhis sanatı vardır. Ayrıca bu dizede şair, ağaç ve taşların ürpermesini kıyamete benzeterek teşbih sanatı yapmıştır.

Cevap D

7. Şiirde deniz, bin başlı ejdere benzetilerek teşbih sanatı yapılmıştır. Şiirin altıncı dizesinde deniz, kükreme eyleminden hareketle bir aslana benzetilmiş, ancak aslan (kendisine benzetilen) söylenmemiş, yalnızca deniz (benzeyen) söylenmiştir. Dolayısıyla burada kapalı istiare yapılmıştır. Şiirin yedinci dizesinde yelken ve vapura, insani özellik olan kaçışmak eylemi yüklenmiş ve teşhis sanatı yapılmıştır. Ayrıca bu dizede yelken, vapur ve liman anlamca birbirlerini çağrıştıran sözcükler olduğundan burada tanasüp sanatı yapılmıştır.

Cevap E

8. Verilen beyitte, kış ve yaza (şitâ vü sayf) insan özelliği olan "konuşma" özelliği verilmiştir. İnsana ait bir özelliğin başka varlıklara aktarılmasıyla teşhis sanatı yapılmıştır. Ayrıca kış ve yazı konuşturan şair teşhisin yanında intak sanatını da kullanmıştır.

Cevap C

9. Şiir ya da düzyazı metinlerinde bir ayet-i kerimenin veya hadis-i şerifin tamamının veya bazı kelimelerinin alıntılanmasına "iktibas" adı verilir.

Cevap D

10. Verilen beytin ilk dizesinde güle insani bir özellik yüklenmiş, gül yola kulağını tutması konusunda insan yerine konulmuştur. Dolayısıyla bu dizede teşhis vardır. Beytin ikinci dizesinde ise gül; bekleme, gözleme özelliği göz önünde bulundurularak nergise benzetilmiştir. Dolayısıyla burada da teşbih sanatı vardır.

Cevap C

11. Verilen şiirin ikinci dizesinde hudutlar, hüzünlü (mahzun) bir insana benzetilmiştir. Ancak benzetme unsurlarından yalnızca benzeyen (hudut) söylenmiştir. Benzetme unsurlarından yalnızca birinin söylendiği benzetmelere istiare denmektedir.

Cevap A

12. Verilen şiirin ikinci dizesinde geçen mâh (ay) sözcüğü sevgiliyi anlatmaktadır. Sevgili aya benzetilmiştir. Dolayısıyla sevgili benzeyen, mâh kendisine benzetilendir. Benzetme unsurlarından yalnızca kendisine benzetilenin kullanıldığı bu dizede istiare sanatı vardır. Şiirde ülfet (dostluk) ile adâvet (düşmanlık); vuslat (kavuşma) ile hicrân (ayrılık); bidâyet (başlangıç) ile nihâyet (son) arasında tezat vardır. Ayrıca şair birçok yerde soru sorulmuştur, dolayısıyla burada soru sorma sanatı istifham vardır. Ancak bu sorular bir cevap alınmak amacıyla sorulmamıştır. Şair soruların cevabını bildiği hâlde bilmezden gelmiştir. Burada da tecâhül-i ârif sanatı vardır. Ancak şiirde hüsn-i tâlil sanatı yoktur.

Cevap E

13. Verilen beyitin ilk dizesinde yer alan var ile yok karşıt anlamlı sözcükleri tezat oluşturmuştur. Ayrıca dize sonlarında bulunan "oldurur" sözcüklerinden birinci dizedeki "ol (o) zamirinin ek fiil almış şeklidir (ol-durur > odur), ikinci dizedeki "oldurur", olmak fiilinin geçişli hâlidir. Yazılışları aynı, anlamları farklı olan bu sözcüklerde cinas sanatı vardır.

Cevap A

14. I. beyitte "çalabım" sözcüğü dört kez tekrar edildiğinden burada tekrir sanatı vardır. II. beyitte âşık sevgilinin davranışlarından duyduğu üzüntüyü anlatmak için kendisini "ney"e benzetmiştir. Dolayısıyla burada teşbih vardır. IV. beyitte beyaz ve siyah karşıt anlamlı sözcükleri bir arada kullanıldığından burada tezat vardır. V. beyitte; bahar, gül ve verd (gül) sözcükleri arasında anlamca bir bağ olduğundan burada tenasüp vardır. Ancak III. beyitte teşhise yer verilmemiştir.

Cevap C

15. Verilen beyitte pîr (yaşlı) ile cüvân (genç) sözcükleri arasında tezat vardır. Aynı zamanda pîr, cüvân, sen sözcükleri ikinci dizede de söylenmiştir. Burada da tekrir sanatı vardır.

Cevap C

16. Şair, Barbaros'un seferden gelmediğini bildiği hâlde, belki seferden geliyor, sözleriyle gerçeği bilmiyormuş gibi davranmaktadır. Dolayısıyla burada tecahül-i arif sanatı vardır. Ayrıca şair burada Osmanlı Donanma Komutanı Barbaros'u hatırlattığı için telmih sanatı yapmıştır. Dizelerde sık sık soru soran şair, istifham yapmıştır.

Cevap E

17. Verilen beyitte, ilk dizede gönül, aşk ateşinin etrafındaki bir pervâneye benzetilmiş ve teşbih yapılmıştır. İlk ve ikinci dizenin sonundaki "pervânedir" ile "pervâ nedir" sözcüklerinin yazılışı aynı ancak anlamları farklı olduğundan burada cinas sanatı vardır. Beytin üçüncü dizesinde, "gönül" söylenmiş, ancak benzetme amacı güdülmeden "âşığın kendisi" kastedilmiştir. Böylece mecaz-ı mürsel yapılmıştır. Aynı zamanda şair, ikinci ve dördüncü dizede soru sorarak, istifham sanatını da kullanılmıştır. Ancak şiirde hüsn-i tâlile yer verilmemiştir.

Cevap E

18. Verilen beyitte ilk dizede şair darağacına Hallac-ı Mansur gibi çıktığını söylemiş, Hallac-ı Mansur'un darağacında asılmasını hatırlatmıştır. Dolayısıyla burada telmih sanatı vardır. İkinci dizede ise şair, sesini surun üfürülüşüne benzetmiş, teşbih sanatı yapmıştır.

Cevap A

19. Verilen beytin ilk dizesinde şair, İran şairi Hafız Şirazî'yi hatırlatarak telmih sanatı yapmıştır. Beytin ikinci dizesinde ise, ölümü sakin (asude) bir bahar ülkesine benzeterek teşbih sanatını kullanmıştır.

Cevap D

20. Verilen beyitte şair, "âşık"ı sevgilinin ayağına akan bir suya benzeterek teşbih sanatını kullanmıştır. İkinci dizede ise kararsız olan gönül değil, "âşığın kendisi (insan)" dir. Şair, parçayı söyleyip bütünü kastetmiş, benzetme amacı gütmemiştir. Dolayısıyla burada mecaz-ı mürsel vardır.

Cevap B

TEST

1. Nedim bir kasidesinin fahriye bölümünde

Nef'î vâdî-i kasâidde sühan-perdâzdır
Olamaz amma gazelde Bâkî vü Yahyâ gibi

diyerek aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiş olabilir?

A) Bâkî ve Yahyâ'nın gazellerinin Nef'î'ninkinden daha güzel olduğunu
B) Nef'î'nin şiirlerini çok da beğenmediğini
C) Bâkî ve Yahyâ'nın tüm şiirlerinde usta olduğunu
D) Nef'î'nin kasidelerinde pervasızca davrandığını
E) Kendi şiirlerinde Bâkî ve Yahyâ taklit ettiğini

2. Aşağıdakilerin hangisinde "şairin âşık olduğu kadının da kendisiyle aynı derde düşmesini istediği" **anlamı vardır?**

A) Beraber itdi yere bürc gibi seddümizi
Yıkıla dileğim oldur bu nüh hisâr-ı felek
B) Aş ile halvâ bişürmekde râkib üstad imiş
Hak nasîb itsün bize halvâsını vü aşını
C) Beni ser-mest iden çeşm-i siyâhın pür-hümar olsun
Beni şeydâ iden zülfün de sevdâya şikâr olsun
D) Günc-i mihnette rakibâ beni tenhâ sanma
Yâr ger sende yatursa elemi bende yatur
E) Ders-i aşkın müşkîlin Yahya nice halleylesin
Söyleyenler kendin bilmez bilenler söylemez

3. Bâkî, bazı şiirlerinde gerçek âşkın maddi değerlere önem vermemek olduğunu vurgulamış ve aşkta dünya nimetlerine tamah edenlerin değerli kişiler olmadığını belirtmiştir.

Aşağıdakilerin hangisi, bu parçada sözü edilen duruma örnek gösterilebilir?

A) Ezelden şâh-ı aşkun bende-i fermanıyuz cânâ
Muhabbet mülkinün sultân-ı âlî-şânıyuz cânâ
B) Her kim ki meyl ider zen-i dünyâya Bâkıyâ
Merdâneler içinde anı sanma er geçer
C) İşret-i bezm-i visâl-i yâr geldi yâduma
Gussa-i dehri gam-ı devri ferâmûş eyledüm
D) Âyîne gibi her kese yüz virmesün ol mâh
Bir bağrı yanuk âşıkun uğrar nefesine
E) Bâkîye ab-ı vaslun irmez ise
Âteş-i hecr ile yanur kül olur

4. Aşağıdakilerin hangisinde şair, âşık olduğu kişinin vefasızlığından yakınmaktadır?

A) Didim ne içün rakîbi oklamazsun
Didi yakın nişan kördür urılmaz
B) Didüm kaç bûseye bir cân alırsın
Didi hey bu ne söz bire bire
C) Aşkda keder neyler gam halk-ı cihânındır
Koyma kadehi elden söz pîr-i muganındır
D) Dikkatler ile seyr iderüz yâri ser-â-pâ
Görmez mi idük biz de eger olsa vefâsı
E) Didüm yolunda ey dil-ber ne çok âşıkların ölmüş
Didi kim Kâ'be yolunda ölenlere hisâb olmaz

5. Güzel tasvir edersin hâl ü hatt-ı dilberi ammâ
Füsûn-ı fitneye geldikte ey Bihzad neylersin

Bu beyitte geçen "Bihzad"**ın divan şiirinde anılan özelliği aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Büyücü, efsuncu olması
B) Tasvir yapmadaki ustalığı
C) Fitne yayarak kötülük yapması
D) Mücadeleci bir kişiliğinin olması
E) Çaresizce boyun eğmesi

6. Yazık sana kim eyleyesin hırs u tama'dan
Bir habbe için kendini âlemlere bednâm

Bu beyitte işlenen kavram, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rindlik
B) Yiğitlik
C) İradesizlik
D) Kötümserlik
E) Vefasızlık

7. Aşağıdakilerin hangisinde şair, sevgilisinin boyundan övgüyle söz etmektedir?

A) Çin ellerinin çok yüzü âhûların öğme
Ey hâce bu Rûm elleridir bunda neler var
B) Yok bu şehr içre vasfettiğin güzel Nedîm
Bir peri suret görünmüş bir hayal olmuş sana
C) Her hâr ile sohbet idersin dün ü gün ben
Derdin iderin mûnis-i cân yandım elinden
D) Benzetirdim ka'd-i bâlânı nihâl-i güle ger
Gonca-i sürh dehen gül ona ruhsar ola
E) Düşdüm belâ-yı ışka hıred-mend-i asr iken
El şimdi benden aldığı pendi bana verir

8. Benden Fûzûlî isteme eş'ar-ı medh ü zem
Ben âşıkım hemişe sözüm âşıkânedir

Bu beyite göre şairin şiir yazma amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sevgilisini övmek
B) Aşkını sevdiğine duyurmak
C) Aşkı anlatmak
D) Başkalarını eleştirmek
E) Methiyelerle sevgilisini etkilemek

9. Sözi rengin edâ etmek Hayâlî ihtirâ'ıdur
Horasan ehli sanmasun bunu tarz-ı Nevâyî'dür

Hayâlî'nin bu beytinden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Hayâlî, Nevâyî'yi taklit ettiğini söylemektedir.
B) Hayâlî, yetenekli bir şair olduğu kanısındadır.
C) Hayâlî Nevâyî'nin, şiirlerine olan ilgisizliğinden yakınmaktadır.
D) Hayâlî, Horasan'ın önemli bir sanat merkezi olduğunu anlatmaktadır.
E) Hayâlî, Horasanlıların onun şiirlerini anlayamadığından yakınmaktadır.

10. Aşağıdaki beyitlerden hangisi özellikle tasavvufla ilgili kavram içermektedir?

A) Tâli bu vechile dün serkeş nigâr böyle
Bîçâre âşıkı gör baht böyle yâr böyle
B) Nâbî ile ol âfetin ahvalini naklet
Efsâne-i Mecnun ile Leylâ'dan usandık
C) Aşk içre azab olduğun andan bilirim ki
Her kimse ki âşıktır işi ah u efgândır
D) Nûra gark olmuş güneş tek cilve vermiş hüsnüne
Dâmenin tutmuş melâik sol u sağından gelir
E) Âdem'de tecelli kıldı Allah
Kıl âdeme secde olma gürmah

11. Gel Hayâlî'nün teninde dâğ-ı İbrahim'e bak
Bu kadar ancak cerâğ-ı Hazret-i Edhem yanar

Bu beyitte geçen "dâğ-ı İbrahim" ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aşk acısının büyüklüğü
B) Şairin bedeninin zayıflığı
C) Acılar karşısındaki dayanıklılık
D) Şairin teninin güzelliği
E) Sevgilinin eşsiz güzelliği

12. Bir sözün, mısranın, nüktenin veya beytin içine teşbih, istiare, ima, telmih, leffüneşr, hüsnitalil gibi çeşitli sanatlardan biriyle yerleştirilen özel manaya mazmun denir. Bu mazmunlar çok çeşitli şeyle ilgili olabilir.

Aşağıdakilerin hangisinde şair, sevgilinin gözleriyle ilgili mazmunlar kullanmıştır?

A) Ol zülf-ü hambeham ki rûy-i nigâre düşmüş
Gûya bir iki sünbül, bir cûybare düşmüş
B) Dîdem ruhunu gözler gözler ruhunu didem
Kıblem olalı kaşın kaşın olalı kıblem
C) Didiler dü çeşm-i yâr ne demek olur, didim
İki nergis, iki bâdem, iki sahir, iki âhu
D) Veh ne sâhirsin ki oddan su çıkardın sudan od
Derlenip ruhsârın gül gül kılanda tâb-ı mül
E) Zülf ü ruhuna sünbül ü gülzâr benzemez
Ey gül-izâr goncada yokdur bu lâm u bâ

13. Şi'r-i Bâki'ye kulak tutmasa zahid ne aceb
Söz güherdür ne bilür kadrini nâdân güherün

Bu beytin ikinci dizesinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sözün, kimi durumlarda yetersiz kaldığı
B) Sözlerin boş ve anlamsız olduğu
C) Cehaletin, sözün etkisiyle ortadan kalkacağı
D) Sözün, onu anlamayacaklara söylenmemesi gerektiği
E) Cahillerin, sözün kıymetini bilemeyeceği

14. Ger derse Fuzûlî ki güzellerde vefâ var
Aldanma ki şair sözi elbet yalandır

Aşağıdakilerden hangisi bu beyitle anlamca özdeş değildir?

A) Şi're heves etme kim yamandur
Yahşi deseler ona yalandur
B) Didüm ki şâiri koyup rakîbe yâr oldun
Ol âhû didi ki gerçek yalancıdan it yeğ
C) Ravzî o mâh-rûyı mihr itdi dir imişsin
Meşhurdur ezelden şairlerin yalanı
D) Serve benzer dir isem kaddün eğer incinme
Togrusı bu ki yalancı olur ekser şu'arâ
E) Bâkîyâ söyle lebi yâdına rengin gazeli
Demidür nûş-ı meyûn mevsimidür eş'ârun

15. Habbezâ ey tâc- bahşâ-yı Ferîdûn u Kubad
Habbezâ ey müttekâpîrâ-yı mülk-i Kayserî

Bu beyitte geçen "Ferîdûn"un divan şiirinde anılan özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kötü ve zalim olması
B) Güneş gibi parlak olması
C) Adil, cesur ve azametli olması
D) Sanat yeteneğiyle dikkat çekmesi
E) Halka zulmeden bir hükümdar olması

16. Bâkî sühanda sana bugün hem-cenâh yok
Tab'-ı bülendün evc-i belâgat hümâsıdur

Bu beyitteki altı çizili sözle anlatmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eskisi gibi büyük şairlerin yetişmediği
B) Şiirde kendisine denk kimsenin olmadığı
C) Şiirlerini anlayacak kimsenin bulunmadığı
D) Şiirin, eskiden olduğu kadar önemsenmediği
E) Zamanın şairlerinin şiirde eşsiz olduğu

17. Dem-i âhirde dilüm bağlama ey dest-i ecel
K'ol vefâsuz sanem içün biraz efgân kılam

Bu beyitte şair ecele seslenerek dilini bağlamamasını emretmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi şairin bu emrinin nedenidir?

A) Ecele meydan okuma düşüncesi
B) Sevgili için bağırıp inlemek istemesi
C) Son kez sevgiliye aşkını söyleme arzusu
D) Ölümden korkmadığını haykırmak istemesi
E) Haklı olduğunun anlaşılacağı umudu

18. Buldı her bir şeyde zihnim gevher-i manî-i hâs
Necâti şi'rine zînet hayâl-i hâs verir

Bu beyitte altı çizili tamlamadan hareketle Necâtî için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Maznumları şiirinde sıkı sık kullanmıştır.
B) Kendine özgü hayal ve orijinal anlamlarla şiirini süslemiştir.
C) Başka şairlere ait hayalleri beğenmemektedir.
D) Söyleyişindeki güzelliği yakalamak adına çok çaba sarf etmiştir.
E) Has hayal ve orijinal mananın şiirde sözü yok yere uzatmak olduğu düşüncesindedir.

19. Od düşdi bağa gel beri yağma mahallidir
Esbâb-ı âyşdan alagör sen de yâd-gâr

Bu beyitte zevk ehlinin meclise davet edilmesi aşağıdakilerden hangisine benzetilmiştir?

A) Bahçedeki bir hırsıza
B) Yangınlarda kargaşadan faydalananlara
C) Bahçede zamansız açılan güle
D) Kırmızı güllerin derilmesine
E) Yağmayı önlemeye çalışan bekçiye

20. Can vermedikçe vuslat-ı cânân olur mu hiç
Ankâ-şikâr dâne-i imkân olur mu hiç

Aşağıdaki beyitlerden hangisi bu beyitle aynı duyguyu yansıtmamaktadır?

A) Sinemi tig ile yarup beni öldürse hemân
Yani kurtarsa gamumdan beni yârân olsa
B) Gel beni öldür hey âfet hançer-i bûrran ile
Kurtulayın günde bin kez ölmeden hicran ile
C) Dir imişsin yarın öldürsem gerekdür anı ben
Gel bu gün öldür âninde öldüğüm ferdayı ko
D) Nev-cüvânum beni öldür gam ile pîr itme
Kerem it begcegüzüm hayr işi tehir itme
E) Gerçi tamunun adı yedidür evet ey dost
Olmaya senün dûzah-ı hicrâna beraber

ÇÖZÜMLER

1. Verilen beyitte Nedîm, "Kaside söylemekte Nef'î ustadır amma gazelde Bâkî ve Yahyâ gibi olamaz." diyerek "Bâkî ve Yahyâ'nın gazellerinin Nef'î'ninkilerden güzel olduğunu" anlatmak istemiştir.

Cevap A

2. C seçeneğindeki beyitte "Beni sarhoş eden siyah gözlerin daha çok sarhoş olsun. Beni (aşkından) divane eden saçların da sevdaya düşsün." diyen şair, âşık olduğu kadının da kendisiyle aynı şeyleri yaşamasını isteyerek ona ilenmiştir.

Cevap C

3. B seçeneğinde verilen beyitte Bâkî "Dünya zevkleri için kadına meyl edenler, sanma ki erkekler içinde mert kabul edilir." diyerek aşkın, maddi değerlere önem vermemek olduğunu, bunu yapanların da değerli kişiler olmadığını anlatmıştır.

Cevap B

4. D seçeneğinde verilen beyitte şair "Yârî, baştan ayağa dikkatle seyrediyoruz, vefası olsa görmez miydik?" diyerek âşık olduğu kadının vefasızlığından yakınmıştır.

Cevap D

5. Bihzad, Mani gibi tasvir, resim ustasıdır. Şair ilk dizede "Sevgilinin hâlini, endamını güzel tasvir edersin" diyerek bunu işaret etmiştir. "Bihzad" imgesi, sevgiliyi yüceltme amacıyla kullanılır.

Cevap B

6. Verilen beyitte şair "Yazık sana, hırs ve tamah ederek bir tane (şiirde en ufak dünya malları anlamında) için kendi adını kötüye çıkarıyorsun." diyerek "dünya malı için yaşayan, onu önemseyen kimselere" yazıklanır. Burada şair rindane bir yaklaşım sergiler çünkü rind; mal, şöhret, mevki gibi dünya işlerini önemsemeyip kendi değer yargılarına göre yaşayan kişi, bohem demektir.

Cevap A

7. Divan şiirinde boy (ka'd, kamet) denince servi, çınar, şîmşâd (şimşir ağacı) vb. şeyler hatırlanır. D seçeneğinde şair "benzetirdim ka'd-i bâlânı nihâl-i güle (uzun boyunu taze gül dalına benzetirdim)" diyerek sevgilinin boyundan övgüyle söz etmiştir.

Cevap D

8. Verilen beyitte Fuzûlî şöyle der: "Benden övmek ve eleştirmekle ilgili şiirler isteme. Ben âşığım bu yüzden sözüm de âşıkânedir." Buna göre şair, şiir yazma amacının övmek ya da eleştirmek olmadığını, aşkı anlatmak olduğunu belirtmiştir.

Cevap C

9. Verilen beyitte şair "Sözü değişik ve güzel söylemek Hayâlî'nin işidir. Horasan halkı bunun, Nevâyî'nin şiir üslubu olduğunu sanmasın" diyerek kendi şiirini, Nevâyî gibi önemli ve ünü her yere yayılmış bir şairin şiiriyle karşılaştırıp ona denk olduğunu anlatmaya çalışmıştır. Böylelikle şair (Hayâlî), kendisinin de önemli ve yetenekli bir şair olduğunu anlatmaya çalışmıştır.

Cevap B

10. A, B, C, D seçeneklerinde "beşeri aşk"tan söz edilmiştir. E seçeneğindeki beyitte ise tasavvuftaki "tecelli" inancı anlatılmıştır, Tasavvufa göre insan, Allah'ın kendi ruhundan üflediği canlıdır, yani insan, Allah'ın bir tecellisidir (yansımasıdır).

Cevap E

11. Verilen beyitte şair "Gel, Hayâlî'nin vücudundaki, Hz. İbrahim için yakılan ateşe benzeyen yanık yarasına bak! İbrahim Ethem hazretlerinin gönlündeki ateş bu kadar yanabilir." diyerek Hz. İbrahim'in kıssasına telmihte bulunur. (Kıssaya göre, Hz. İbrahim putları kırınca Nemrûd'un yaktırdığı büyük ateşe atılmış burada üç ya da yedi gün kaldığı hâlde yanmamıştır; ateş, Tanrı'nın emriyle gül bahçesi hâline gelmiştir).

Cevap A

12. Divan şiirinde göz (çeşm) denince görünüşüyle "nergis, bâdem, ahu"; rengiyle "kâfir, siyah"; eylemleriyle "büyücü, kafir"; özellikleriyle "nazlı, mahmur" oluşu hatırlanır. Buna göre, C seçeneğindeki beyitte şair "sevgilinin iki gözünü (dü çeşm-i yâr) iki nergise, bâdeme, büyücüye, ahuya (ceylana)" benzeterek gözle ilgili mazmunlar kullanmıştır.

Cevap C

13. Beytin ikinci dizesinde şair "söz elmas gibi değerlidir, cahiller onun kıymetini ne bilir" diyerek "cahillerin, sözün kıymetini bilmeyeceğini" anlatmıştır.

Cevap E

14. Verilen beyitte "şair sözüne aldanmamak gerektiği, şair sözünün yalan, dolayısıyla şairlerin yalancı olduğu" anlatılmak istenmiştir. Buna göre A, B, C, D seçeneklerindekiler, verilen beyitle anlamca özdeştir. E seçeneğindeki beyitte şair "Ey Bâkî! Sevgilinin dudaklarıyla ilgili eşsiz gazelleri söyle. İçkinin, sarhoşluğun, şairlerin mevsimidir." diyerek baharın gelişini anlatmıştır.

Cevap E

15. Feridun, Fars mitolojisinde "Dahhak adlı zalim hükümdarı tahttan indiren kahraman"dır. Divan şiirinde adaletin, cesaretin ve azametin sembolü olarak anılır.

Cevap C

16. Altı çizili sözle şair "şiirde kendisine denk kimsenin olmadığını" anlatmıştır. (Sühan "söz", hem-cenah "eşsiz" demektir.)

Cevap B

17. Beytin ikinci dizesinde şair, put gibi güzel vefasız sevgili için bağırıp inlemek istediğini söylemektedir. Bu sebeple ecele dilini bağlamamasını emretmiştir.

Cevap B

18. Necâtî beyitte has hayal ve orijinal mananın şiirin süsü ve ayırt edici özelliği olduğunu belirtmiştir.

Cevap B

19. Verilen beyitte şair, yangınlarda kargaşadan faydalanan kişilerin yanan binaları yağma etmesinden hareketle bahçeye ateş düştü diyerek zevk ehlini meclise çağırmıştır.

Cevap B

20. Verilen beyitte şair, ölünmediği müddetçe sevgiliye kavuşulmayacağını, bu yüzden ölümü istediğini belitmiştir. A, B, C, D seçeneklerinde de âşığa eziyet ve işkence eden sevgiliden kurtulmanın ölüm olduğu düşünülür ve âşıklar ölmek ister. E seçeneğindeki beyitte şair "Gerçi cehennemin adı yedidir ama senden ayrı olmanın yarattığı cehennem (dûzah-ı hicrân) gibi olamaz." diyerek ayrılık acısını anlatmıştır.

Cevap E

TEST 1

1. Fuzûlî, sevgiliye kavuşmak istemeyen, ayrılığın getirdiği acıdan hoşlanan bir şairdir.

Buna göre aşağıdaki beyitlerden hangisi Fuzûlî'ye ait olabilir?

A) Getir ey sâkî yeter eyledin işgal bizi
Bir zaman da mey-i bî-gışş ile meşgul olalım

B) Kal'a-yı maarif satılık suklarında
Bazâr-ı hüner mâ'deni ilm ü ulemâdır

C) Haddeden geçmiş nezaket yâl ü bâl olmuş sana
Mey süzülmüş şişeden ruhsâr-ı âl olmuş sana

D) Aşk derdiyle hoşem el çek ilacumdan tabip
Kılmam derman kim helakim zehri dermânındadur

E) Bûydan hoş renkten pâkîzedir nâzik tenin
Beslenmiş koynunda gûyâ kim gül-i ra'nâ seni

2. **Aşağıda verilen bilgilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?**

A) Tasavvufun hâkim olduğu bir dönemde ilk kez din dışı konuları işleyen şairdir. (Hoca Dehhanî)

B) XIV. yüzyılda verdiği eserlerinde Oğuz Türkçesinin özellikleri görülür. (Ahmedî)

C) Şiirlerinde dünya zevkleri konu edinen, tuyuğlarıyla ünlü aynı zamanda bir beylik kuran şairdir. (Kadı Burhanettin)

D) Azeri Türkçesiyle verdiği eserlerinde tasavvufi konuları işlemiş, sade bir dil kullanmıştır. (Nesimî)

E) XV. yüzyılda tasavvuftan etkilen şair; ince bir dile, zengin bir düş evrenine, canlı bir tasvir yeteneğine sahiptir. (Şeyh Gâlib)

3. Türkçeyi yüksek bir sanat dili hâlinde işlemeye çalışan, bu görüşü savunan ve Türk diline değer kazandıran bir bilgin ve devlet adamıdır. Kaşgarlı Mahmut'tan sonra Türk diline hizmet eden büyük bir isim olarak tanınan şair, Türkçe ile Farsçayı karşılaştırarak pek çok yerde Türkçenin üstünlüğünü savunmuştur. Sözü edilen bu eserini de, Türkçeyi bırakarak Farsça yazanlara ithafen kaleme almıştır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada tanıtılan şaire ait <u>değildir</u>?

A) *Muhâkemetü'l - Lûgateyn*

B) *Hadikatü's - Sûeda*

C) *Mecâlisü'n - Nefâis*

D) *Lisânü't - Tayr*

E) *Mizânü'l - Evzân*

4. **Şeyh Gâlib ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Tasavvufun özellikle Mevlevilik koluna bağlı kalmış, tasavvufi şiirler yazmıştır.

B) Divan şiirinde yapmış olduğu başlıca yenilik, bambaşka bir üslup bulması, bir başka lugat tekellüm etmiş olmasıdır.

C) Mahallileşme akımından etkilenmiş, halk söyleyişine yakın bir dille şiirler yazsa da tüm şiirlerinde aruzu kullanmıştır.

D) İlahi aşk uğruna dervişin çekmek zorunda olduğu çileleri, sembolik bir dille anlattığı bir mesnevisi vardır.

E) XVIII. yüzyılda yaşamış; divan şiirinin son büyük ustası kabul edilen şairin sembolik, sanatlı ve ağır bir dili vardır.

5.

Bir eşek var idi zâif ü nizâr
Yük elinde katı şikeste vü zâr

Gâh odunda vü gâh suda idi
Dün ü gün kahr ile kısuda idi

Ol çeker idi yükler ağır
Ki teninde tü komamışdı yağır

Nice tü kalmamışdı et ü deri
Yükler altında kana batdı deri

Bu dizeler aşağıdaki eserlerin hangisinden alınmıştır?

A) *Hüsrev ü Şirin*

B) *Hüsn ü Aşk*

C) *Cemşîd ü Hurşîd*

D) *Beng ü Bâde*

E) *Harnâme*

6. Nâbî, şiirinde öğüt verici bir üslup benimsemiştir. Bu üslubunu atasözleriyle zenginleştirmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin Nâbî'ye ait olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Azm-i sefer ettin dil-i nâçârı unutma
Gittin güzel ammâ bu dil-i efkârı unutma

B) Kapısın kakma ilün tâ ki âhir
Kakılmaya senün kapun da vâfir

C) Dimegil dost ana kim safâda
Yakın olup ırag ola belâda

D) Büyükçe kaz kazarsan kimseye çâh
Ki şâyed sen düşersin anda nâ-gâh

E) Sözünde doğru ol başlama ola
Ki tuyılur sünü sığmaz çuvâla

7. Divan şiirinde biçim ve içerik açısından birçok yenilik getiren ve yaşarken Sultanü'ş Şuârâ unvanını alan şair, medresede hocalık yapmış ve kadılık görevinde bulunmuştur. Şiirinde dine, tasavvufa yer vermemiştir. Aşk, doğa, dünya zevki, hayattan tat alma ve devrinin ihtişamı şiirinde yer alan başlıca konulardır. Gazel türünün tanınmış şairlerindendir.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nâbî
B) Ahmedî
C) Şeyhülislam Yahya
D) Bâkî
E) Nedîm

8.

I. Sağlam bir üslubu, ağır bir dili vardır; ölçüsüz bir şairdir, övdüğünü göklere çıkarır, yerdiğini yerin dibine geçirir.

II. Eserlerini Azeri Türkçesiyle veren şair, bedensel zevklerden ziyade tasavvufi bir aşk, ehlibeyite duyulan özlem, ayrılık acısı gibi konuları işlemiştir.

III. Sebk-i Hindi üslubunun edebiyatımızdaki temsilcisi olan şair, şiirlerinde sembolik anlatıma, soyut ve kapalı hayallare, mecazlara yer vermiştir.

IV. Din dışı konularda eser veren şair, divan edebiyatının Anadolu'daki ilk şairi olarak kabul edilir.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki cümlelerde tanıtılan şairlerden birine ait <u>değildir</u>?

A) *Selçuklu Şehnâmesi*
B) *Hüsrev ü Şirin*
C) *Hüsn ü Aşk*
D) *Beng ü Bâde*
E) *Sihâm-ı Kazâ*

9. Konuşma dilinden gelen söyleyişleri kullanımındaki dehası ve ahengi sağlamadaki titiz işçiliği şairi çağdaşlarından ayırır. Kafiye, redif, vezin kullanımındaki başarısı, şiirlerinde ritmik akıcılığın sağlanmasında etkili olmuştur. Şiirlerinin bestelenmeye elverişli bir yapısı vardır.

Bu parçada şiirinin özelliklerinden söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nedîm
B) Nev'î
C) Nef'î
D) Nâbî
E) Bağdatlı Rûhî

10. Gazeller işledikleri konulara ve bu konulara bağlı üsluplara göre farklı adlarla anılır. Aşkla ilgili acı, keder, yakarış, yakınma gibi içli duyguların anlatıldığı gazele âşıkane gazel denir ve ---- bu tür gazelin ustasıdır. Dünya malına, şan ve şöhrete önem vermemeyi, yaşamaktan zevk alma düşüncesini anlatan gazellere rindâne gazel denir ve ---- bu tür gazellerle ünlüdür. Özlü sözlere hayat dersi veren ya da ahlakla ilgili öğütler veren gazele hikemî gazel denir ve ---- bu türdeki gazelleriyle tanınır. Sevgiliyi ve aşkın zevklerini zarif, çapkınca bir tarzda anlatan gazellere ise şûhâne gazel denir ve ---- bu tür gazelde rakipsizdir.

Bu parçadaki boş bırakılan yerlere <u>sırasıyla</u> aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nâbî - Bâkî - Fuzûlî - Nedîm
B) Fuzûlî - Nedîm - Nâbî - Bâkî
C) Nâbî - Nedîm - Nef'î - Fuzûlî
D) Fuzûlî - Bâkî - Nâbî - Nedîm
E) Nedîm - Nâbî - Fuzûlî - Bâkî

11. Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisinin Nedîm'e ait olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Bir elde gül bir elde câm geldin sâkiyâ
Kangısın alsam gülü yâhud ki câmı yâ seni

B) Âfet-i can dediler gamze-i cellâdın için
Nahl-i gül söylediler kâmet-i şimşâdın için

C) Bir nîm neş'e say bu cihânın bahârını
Bir sâgar-ı keşîdeye tut lâle-zârını

D) Bir söz dedi cânan ki kerâmet var içinde
Dün giceye dâir işâret var içinde

E) Ümmetüm hiç birisi birine fahr eylemesün
Bana vahy aldı tevazu diyü eylerdi nidâ

12. XIII ve XIV. yüzyıllar boyu kuruluş aşamasında olan Türk divan şiiri, XV. yüzyılda Şeyhî, Ahmed Paşa ve Necatî Bey'le bu kuruluşunu tamamlamıştır. XVI. yüzyıla gelindiğinde Arap ve Fars nazireciliği Bâkî, Fuzûlî gibi şairlerin öncülüğünde sona ermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada adı geçen şairlerden birine ait <u>değildir</u>?

A) *Heft Câm*
B) *Kanunî Mersiyesi*
C) *Tuhfet'ül - Harameyn*
D) *Kerem Kasidesi*
E) *Hüsrev ü Şirin*

13.

Ka'bedür sâk-ı dıraht-ı rahmet
Ka'bedür südde-i dîn ü devlet

Ka'bedür şem-i serâperde-i râz
Oldı pervânesi erbâb-ı niyâz

Biçim ve içerik özellikleri düşünüldüğünde bu şiirin aşağıdakilerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Bâkî
B) Hoca Dehhanî
C) Nedîm
D) Nâbî
E) Şeyhülislâm Yahya

14. Aşağıdaki yüzyıl - şair eşleştirmelerin hangisinde bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Ahmedî - XIV. yüzyıl
B) Necatî Bey - XV. yüzyıl
C) Bağdatlı Rûhî - XVI. yüzyıl
D) Nef'î - XVII. yüzyıl
E) Nedîm - XVII. yüzyıl

15. Şekil ve içerik özellikleri bakımından kasidede farklı bir tarz ortaya koyan Nef'î; nesib ve methiye bölümlerini kısaltmış, özellikle fahriye bölümünü genişletmiştir. Bu yüzden fahriye denince akla Nef'î gelir.

Buna göre aşağıdaki beyitlerden hangisinin Nef'î'ye ait olduğu söylenebilir?

A) Benim gibi senâ-hânın sen olsan n'ola memdûhu
Ki zâtın gibi tab'ım dahi bî-mânend ü hemtâdır

B) Ağyâre nigâh etmediğin nâz sanırdım
Çok lutf imiş ol âşıka ben az sanırdım

C) Âşık olduk dâm-ı zülf-i yâre düşdü gönlümüz
Akla uyduk bir garib âvâre düştü gönlümüz

D) N'ola olsa muztarib hâl-i dil-i uşşâkdan
Sînesi âyine-i âlem-nümâdır n'eylesin

E) Ey dil hele âlemde bir âdem yoğ imiş
Vâr ise de ehl-i dile mahrem yoğ imiş

16.

I. Şarkılarıyla tanınmaları
II. Heceyle de şiir yazmaları
III. Dönemlerini şiirleştirmeleri

Yukarıdakilerden hangileri Bâkî ile Nedîm'in ortak özelliğidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

17. Hint üslubu anlamına gelen Sebk-i Hindî, İran'da doğmuştur. Sebk-i Hindî'ye göre anlam sözden üstün tutulmalıdır. Anlam derin ve girift olmalıdır. Bu anlayıştaki şairlere göre şiiri şiir yapan unsurlar arasında hayal, ızdırap, mübalağa ilk sıralarda yer almaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Sebk-i Hindi akımından <u>etkilenmemiştir</u>?

A) Nef'î
B) Nâbî
C) Nailî
D) Neşâtî
E) Şeyh Gâlib

18. Divan şirinde İstanbul Türkçesinin başarılı örneklerini verdi. Temiz ve akıcı bir üslup kullandı. İran etkisinden kaçınmaya çalıştı, Türkçe sözcükleri aruz ölçüsüne uydurdu. Yazdığı *Şâh ü Gedâ*, divan edebiyatının özgün mesnevileri arasındadır. Bunun yanında Hürrem Sultan'ın entrikaları sonucu katledilen Şehzade Mustafa için söylediği mersiyesiyle ünlüdür.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmed Paşa
B) Bağdatlı Rûhî
C) Taşlıcalı Yahya
D) Kadı Burhanettin
E) Neşâtî

PEGEM AKADEMİ

ÇÖZÜMLER

1. D seçeneğinde verilen beyitte şair, aşk derdiyle hoşnut olduğunu, ilaç istemediğini, doktorun derman diye vereceği ilacın kendisinin helâki olduğunu söylemiştir. Bu anlama bakıldığında beytin Fuzûlî'ye ait olduğu söylenebilir.

Cevap D

2. E seçeneğinde verilen bilgiler Şeyh Gâlib'e ait değildir. XV. yüzyılda tasavvuftan etkilenen; ince bir dile, zengin bir düş evrenine, canlı bir tasvir yeteneğine sahip şair, Şeyhî'dir.

Cevap E

3. Türkçeyi yüksek bir sanat dili hâlinde işlemeye çalışan, Türk diline hizmet ederek ona değer kazandıran, Türkçe ile Farsçayı karşılaştırarak Türkçe'yi üstün tutan sanatçımız Ali Şiir Nevaî'dir. *Muhâkemetü'l-Lügâteyn, Mecâlisü'n - Nefâis, Lisânü't - Tayr ve Mizân'ül - Evzân* Ali Şir Nevaî'nin ünlü eserleridir. *Hadikatü's - Süeda* ise Fuzûlî'ye ait bir eserdir.

Cevap B

4. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Şeyh Gâlib, genel olarak Sebk-i Hindî tarzında yazsa da, mahallileşme akımından da etkilenmiş, halk söyleyişine yakın bir dille de şiirler yazmıştır. Ancak tüm şiirlerinde aruzu kullanmamıştır. Mahallileşme akımının etkisiyle hece ölçüsüyle yazdığı bir şarkısı vardır.

Cevap C

5. Verilen beyitlerde bir eşek, özellikleri ve yaptıklarıyla anlatılmaktadır. Bu da Şeyhî'nin, bir eşeği sembol olarak kullandığı eseri *Harnâme*'yi çağrıştırır. Şeyhî bu eserinde bir eşeği sembol olarak kullanarak "elindekiyle yetinmeyen insanları" anlatır.

Cevap E

6. B seçeneğinde "çalma elin kapısını, çalarlar kapını". C seçeneğinde "Dost kara günde belli olur.", D seçeneğinde "El için kuyu kazan evvelâ kendi düşer.", E seçeneğinde de "Mızrak çuvala sığmaz." atasözleri kullanılmıştır. A seçeneğinde ise öğüt verici bir üslup görülmediğinden beytin Nâbî'ye ait olduğu söylenemez.

Cevap A

7. Divan şiirine biçim ve içerik açısından yenilik getiren ve Sultanü'ş - Şuârâ olarak tanınan, din adamlığı da yapan ancak şiirlerinde dinle ilgili konulara yer vermeyen, gazel türünün tanınmış şairi Bâkî'dir.

Cevap D

8. I. cümleden tanıtılan şair, Nef'î'dir ve *Sihâm-ı Kazâ* adlı eser Nef'î'ye aittir. II. cümlede tanıtılan şair Fuzûlî'dir, *Beng ü Bâde* adlı mesnevi kendisine aittir. III. cümlede tanıtılan şair Şeyh Gâlib'dir, *Hüsn ü Aşk* adlı eser Şeyh Gâlib'e aittir. Son olarak IV. cümlede tanıtılan şair, Hoca Dehhanî'dir ve *Selçuklu Şehnâmesi*, Hoca Dehhanî'ye aittir. *Hüsrev ü Şirin* ise Şeyhî'nin bir mesnevisidir, verilen cümlelerde Şeyhî hakkında bir bilgi yoktur.

Cevap B

9. Konuşma dilinden gelen söyleyişleri ustalıkla kullanan; kafiye, redif ve vezindeki başarısıyla şiirlerinde ritmik akıcılığı sağlayan ve şiirleri bestelenmeye uygun olan şair Nedîm'dir.

Cevap A

10. Divan şiirinde âşıkâne gazelleriyle Fuzûlî, rindâne gazelleriyle Bâkî, hikemî gazelleriyle Nâbî, şûhâne gazelleriyle ise Nedim ünlüdür.

Cevap D

11. Nedîm, zevk ve eğlence şairidir. Sevgiliyi ve aşkın zevklerini zarif bir dille anlattığı şûhâne gazelleriyle ünlüdür. Nedîm şiirlerinde, dinî unsurlara yer vermemiştir. Dolayısıyla E seçeneğindeki, "muhakkak Allahu Teala bana sizin mütavazı olmanızı vahyetti, hiç kimse diğerine karşı övünmesin" anlamına gelen beyit Nedîm'e ait olamaz.

Cevap E

12. Verilen seçeneklerden *Heft Câm*, Fuzûli'ye; *Kanunî Mersiyesi*, Bâkî'ye; *Kerem Kasidesi*; Ahmet Paşa'ya; *Hüsrev ü Şirin*, Şeyhî'ye ait eserlerdir. Ancak *Tuhfet'ül - Harameyn* Nâbî'ye aittir ve Nâbî'nin adı parçada geçmemektedir.

Cevap C

13. Verilen şiir, dinî unsurlar taşımaktadır. Bâki, Hoca Dehhanî, Nedîm ve Şeyhülislâm Yahya'nın dinî unsurlar taşıyan şiirleri yoktur. Dinî unsurlar taşıyan bu şiirin, şiirlerinde ayet, hadis doğrultusunda öğütler veren Nâbî'ye ait olduğu söylenebilir.

Cevap D

14. Verilen seçeneklerde Ahmedî, XIV. yüzyıl; Necatî Bey XV. yüzyıl; Bağdatlı Ruhî. XVI. yüzyıl; Nef'î, XVII. yüzyıl şairidir. Ancak Nedîm, XVII. yüzyıl değil, XVIII. yüzyıl şairidir.

Cevap E

15. A seçeneğinde, "Benim gibi bir övgücünün memdûhu sen olsan buna şaşılmaz çünkü senin kişiliğin gibi benim yeteneğim de bir tanedir, eşsizdir." anlamına gelen beyit, Nef'î'nin fahriyelerini örnekler niteliktedir.

Cevap A

16. Bâkî şarkılarıyla değil, gazelleriyle tanınır, ayrıca Bâkî'nin şarkı nazım biçimiyle verdiği eseri yoktur. Ancak her iki şair de dönemlerindeki olayları, eğlenceleri şiirlerine yansıtmışlardır.

Cevap C

17. XVII. yüzyıl divan sanatçılardan Nef'î, Nailî, Neşâtî; XVIII. yüzyıl şairlerinden de Şeyh Gâlib gibi sanatçılar, bütünüyle bu akım içinde yer almamakla birlikte Sebk-i Hindî'den etkilenmiştir. Nâbî ise bu akımdan hiç etkilenmemiştir.

Cevap B

18. Divan şiirinde İstanbul Türkçesinin başarılı örneklerini veren, temiz ve akıcı bir üslup kullanan, Türkçe sözcükleri aruza başarıyla uyduran, *Şâh ü Gedâ* ve Şehzade Mustafa için söylediği mersiyesiyle tanınan şair Taşlıcalı Yahya'dır.

Cevap C

TEST 2

1. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) Edebiyatımızda şairlerin hayatlarının yer aldığı ilk eser, Ali Şîr Nevaî'nin *Mecalisü'n - Nefâis* adlı tezkiresidir.

B) Fuzûlî, *Hadikatü's - Süedâ* adlı mesnevisinde Kerbela Olayı'nı yer yer manzum parçalarla anlatmıştır.

C) Bâkî'nin *Fezail-i Mekke* adlı eseri, Mekke'nin faziletlerinin anlatıldığı çeviri bir eserdir.

D) Nâbî'nin *Hayrabâd* adlı mesnevisi bir aşk macerasını anlatmaktadır.

E) Şeyh Gâlib, *Hüsn ü Aşk* adlı mesnevisinde hiciv türündeki eserlerini toplamıştır.

2.

I. *Süheyl ü Nevbahâr*

II. *Cemşîd ü Hurşîd*

III. *Beng ü Bâde*

IV. *Hurşîdnâme*

V. *Hüsrev ü Şîrîn*

Yukarıdaki numaralanmış mesnevilerden hangisinin teması aşk değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

- *Mantıku't - Tayr*
- *Garibnâme*
- *Varka ve Gülşah*
- *Camasbnâme*

Aşağıdakilerden hangisi, yukarıdaki eserlerden biriyle ilişkilendirilemez?

A) Ahmed Paşa

B) Âşık Paşa

C) Gülşehrî

D) Yusuf-ı Meddah

E) Ahmed-i Dâi

4. Türk divan şiirinin klasik döneminde hazırlayıcılarından biridir. İranlı şairleri taklit etmemek, Türkçeyi bir sanat dili yapmak onun başlıca amaçlarından biridir. Bu uğurda, hemen her gazelinde halk söyleyişlerine, deyimlere, atasözlerine yer vermiştir denebilir. Bu nedenle "meselgûy" şairlerden biri olarak anılmıştır.

Bu parçada hakkında bilgi verilen şair, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şeyhî

B) Süleyman Çelebi

C) Cem Sultan

D) Necatî

E) Fuzûlî

5. Nef'î padişahlara ve devrin ileri gelenlerine yazdığı kasidelerle tanınmıştır. Methiye ve hicviyelerinde ölçüsüzdür. Babasına bile hiciv yazmıştır. Hicivleri bazen yumuşak takılmalar şeklindedir, kimi zaman da oldukça ağır ve küfürlüdür.

Bu bilgilden hareketle aşağıdakilerden hangisinin Nef'î'ye ait olduğu kesin olarak söylenemez?

A) Ne ihanetdür o sadra bu zamanda ki onun
Olmaya sahibi bir asaf-ı kerem a köpek

B) Peder degül bu belâ-yı siyehdür başıma
Sözüm yirinde n'ola güç gelirse hâne

C) Sana kaç kere dedim anlamadın
Sözde mazmun gerekir â pezeveng

D) Kendi İstanbul'a sığamaz devletle
Babası Edirne şehrinde gezer sa'il iken

E) Bu ne devlet ne sa'âdet bu ne câh
K'olasın tâ'if-i dergâh-ı İlâh

6.

I. Nef'î → kaside

II. Bâki → mesnevi

III. Kadı Burhanettin → tuyuğ

IV. Fuzûlî → gazel

V. Nedîm → şarkı

Yukarıdaki numaralanmış şairlerden hangisi, eşleştirildiği nazım şekliyle şiirler yazmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7.

I. Özel yaşamındaki özgürlüğüne ve sınırsızlığına rağmen kadılık görevlerinde adalete düşkünlüğü ile dikkat çekmiş, mesnevi yazmamıştır.

II. Din ve ahlak anlayışının aksayan taraflarından yola çıkarak söylediği satirik terkib-i bentleriyle ünlüdür.

III. Dil ve teknikte usta olan şair, divan şiirinde Türkçe mazmunlar ve atasözleri kullanmasıyla dikkat çekmiştir.

IV. Azeri Türkçesiyle eserlerini yazan şair, Hurufîlik tarikatına bağlıdır ve şiirlerinde düşüncelerini, tarikat inançlarını açık bir dille anlatır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerde aşağıdaki şairlerden hangisiyle ilgili bir bilgi yoktur?

A) Hayâlî
B) Necatî Bey
C) Bağdatlı Ruhî
D) Bâkî
E) Nesîmî

8.

I. Nâbî
II. Nedîm
III. Fuzûlî
IV. Şeyh Gâlib

Yukarıdaki şairlerinden hangilerinin hece ölçüsüyle yazılmış şiiri vardır?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) II ve IV
E) I ve IV

9. XVIII. yüzyılın gazel ustalarındandır. Kaside de yazmış olmakla birlikte esas ününü gazelleriyle kazanmıştır. Kasidelerinde Nef'î etkisi görülür. Şiirleri içten ve duygulu olup daha çok âşıkâne tarzda yazmıştır. Divanında yer alan şiirlerin çoğu nazire olmakla birlikte bunlar sıradan nazireler değildir, bunlar özgün eser görünümündedir. Sebk-i Hindî tarzı şiirleriyle Nâilî ve Fehîm'i etkilemiştir.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Enderunlu Vasıf
B) Keçecizâde İzzet Molla
C) Neşâtî
D) Şeyhülislâm Yahya
E) Şeyyad Hamza

10. Nedîm ile ilgili olarak verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Lale Devri'nin coşkun; aşk, zevk ve neşe şairidir.
B) Mahallileşme akımından etkilenmiş, İstanbul'u ve İstanbul Türkçesini, gerçek yaşamı ve gözlemlenebilen doğayı şiire sokmuştur.
C) Aşk, şarap, tabiat, hayattan zevk alma şiirlerinin başlıca konularıdır, şiirlerinde dinî ve tasavvufî konulara yer vermemiştir.
D) Mesnevi nazım biçimiyle yazdığı pek çok şiirinde açık ve yalın bir dil kullanmıştır.
E) Edebiyatımızda şarkı türünün en önemli ismidir, şiirlerini *Divan*'ında toplamıştır.

11. Nâbî'nin ---- adlı eseri, oğlu Ebu'l-hayr Mehmet Çelebi için yazılmış öğretici, ahlaki bir mesnevidir. Nâbî'nin hac ziyaretinin bir ürünü olan ---- esas itibariyle bir seyahatnâmedir. ---- Nâbî'nin mektuplarını topladığı bir eseridir. ---- ise IV. Mehmed'in oğulları için yapılan ve on beş gün süren sünnet düğününü anlatan bir eserdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada boş bırakılan yerlerden birine getirilemez?

A) *Hayrâbâd*
B) *Hayriyye*
C) *Sûrnâme*
D) *Tuhfet'ül - Harameyn*
E) *Münşeât*

12.

Oldu bu serâya pâ-nihâde
Ol gice iki kibâr-zâde

Fî-l hâl açıldı subh-ı ümmîd
Hem mâh doğdu hem de hurşîd

Ol hâle sebeb bu iki şehmiş
Her biri süvâr-ı mihr ü mehmiş

Ammâ biri duhter-i semen-ber
Biri püser-i Mesîh-peyger

Fehmetti kabîle mâcerâyı
Hep duydu bu iki mübtelâyı

Hüsn eylediler o duhtere ad
Ferzend-i güzîne Aşk-ı nâşâd

Bu beyitler aşağıdaki eserlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) *Hüsrev ü Şirin*
B) *Hüsn ü Aşk*
C) *Leyla vü Mecnun*
D) *Beng ü Bâde*
E) *Cemşid ü Hurşîd*

13. Aşağıdakilerden hangisi, Şeyyad Hamza'ya ait bir eser değildir?

A) *Yusuf u Züleyhâ*
B) *Vesiletü'n - Necât*
C) *Dastân-ı Sultan Mahmud*
D) *Ahvâl-i Kıyamet*
E) *Mirâcnâme*

14.

I. Ali Şir Nevaî
II. Taşlıcalı Yahya
III. Nev'izâde Atayî

Yukarıdaki şairlerden hangileri hamse sahibi şairler arasında yer alır?

A) I ve II
B) Yalnız I
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

15.

I. Neşâtî
II. Fuzûlî
III. Aydınlı Visâlî
IV. Nedîm

Aşağıdakilerden hangisi bu şairlerden herhangi biriyle eşleştirilemez?

A) Mahallileşme
B) Sebk-i Hindî
C) Hamse
D) Sade nesir
E) Türkî-i basit

16. XIV. asrın en çok eser veren, klasik edebiyatın kurulmasında büyük rolü olan şairi ---- Fazla sayıda ve hacimli eserler veren şair, büyük bir şair olmamakla beraber devrinin üstadı ve Türkçeyi iyi kullanan, nazım tekniğine hâkim, kudretli bir sanatkârdır. Şairin 8000 beyti aşan büyük bir Divan'ı, 8250 beyitlik *İskender-nâme*'si, 5000 beyit tutan *Cemşîd ü Hurşîd*'i eserlerinin en önemlileridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ahmed Paşa'dır.
B) Âşık Paşa'dır.
C) Ahmedî'dir.
D) Hayretî'dir.
E) Hayalî'dir.

17. Aşağıdakilerden hangisi Bâki ile Fuzûlî'nin ortak özellikleri arasındadır?

A) Eserlerinde dinî-tasavvufi unsurlara yer vermeleri
B) Aynı yüzyılda yaşamaları
C) Eserlerini Azeri Türkçesiyle vermeleri
D) Gazel ve mesnevileriyle ünlü olmaları
E) Dillerinin dönemlerine göre sade olması

18. ---- şair olarak çağının gerçek gazel ustalarından biri olarak değerlendirilmektedir. Dili zarif ve temiz, hayali zengin, ifadesi ince ve nükteli bir şairdir. Günlük zevkleri, duyguları, aşkları; aşıkâne, rindâne, kalenderâne bir edayla dile getirmiştir. Gazelde rubai veznini kullanan ilk şairdir. Bir taraftan Bâki'ye bir taraftan Nedîm'e el veren büyük bir şair olarak tarif edilmiş, Bâki'yi Nedîm'e yaklaştıran çizgi üzerinde değerlendirilmiştir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Necatî Bey
B) Zâtî
C) Şeyhülislam Yahya
D) Taşlıcalı Yahya
E) Neşâtî

ÇÖZÜMLER

1. A, B, C ve D seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışlığı yoktur. E seçeneğinde, hiciv türünde eserlerini Şeyh Gâlib değil Nef'î, *Sihâm-ı Kazâ* adlı eserinde toplanmıştır. *Hüsn ü Aşk*, Allah aşkına ulaşmak isteyen dervişin yaşamını konu edinen bir mesnevidir.

Cevap E

2. *Süheyl ü Nevbahâr*, Hoca Mesud'a aittir. Eser Farsçadan çeviridir. Fakat Farsçada bu adla bir mesnevi bilinmemektedir. Eser, Yemen padişahının oğlu Süheyl ile Çin fağfurunun kızı Nevbahâr arasındaki aşkı anlatır. *Cemşîd ü Hurşîd*, Ahmedî'nin İranlı şair Selman'ın aynı adlı eserinden yaptığı çeviridir ve Çin fağfurunun oğlu Cemşîd ile Rum kayserinin kızı Hurşîd arasındaki aşkı anlatır. *Hurşidnâme*, Şeyhoğlu Mustafa'ya aittir ve Siyavuş'un kızı Hurşîd ile Ferahşâd adlı gencin aşkını konu edinir. *Hüsrev ü Şîrîn*, Şeyhî'nin Genceli Nizamî'nin aynı adlı eserinden yaptığı çeviridir ve Sasani hükümdarı Hürmüz'ün oğlu Hüsrev ile Şîrîn ve onun âşık olduğu Ferhad arasındaki olayları işler. C seçeneğinde verilen *Beng ü Bâde* ise Fuzûlî'ye aittir fakat konusu aşk değil beng (esrar) ve bâde (şarap) şeklinde iki simge kullanılarak bir mücadelenin anlatımıdır.

Cevap C

3. *Mantıku't - Tayr*, Gülşehrî'nin İranlı şair Attar'dan çevirdiği, tasavvuf konulu alegorik mesnevidir. *Garibnâme*, Âşık Paşa'ya air, tasavvufi içerikli mesnevidir. *Varka ve Gülşah*, Yusuf-ı Meddah'a ait mesnevidir. *Camasbnâme* ise Ahmet-i Dâi'nin İranlı şair Tûsî'den yaptığı çeviri bir mesnevidir. Öncüllerde Ahmed Paşa'ya ait bir eser geçmemektedir.

Cevap A

4. Türk divan şiirinin klasik döneminin (XVI. yüzyıl) hazırlayıcısı olan ve İran şiirini taklit etmeyen, "meselgûy (atasözü söyleyicisi)" şairlerden biri olan sanatçı Necatî'dir.

Cevap D

5. A, B, C ve D seçenekleri Nef'î'nin hicivleri arasındadır. Ancak, "günahların arınmasına vesile olduğu için hac (dergâh-ı İlâh) mümine mutluluk verir" manasına gelen E seçeneğindeki beyit herhangi bir yergi ya da övgü içeren bir kaside olmadığından beytin Nef'î'ye ait olduğu söylenemez.

Cevap E

6. Numaralanmış şairlerden Nef'î, kasideleriyle; Kadı Burhanettin, tuyuğlarıyla; Fuzûlî, gazelleriyle; Nedîm, şarkılarıyla ünlüdür. Ancak Bâki'nin mesnevi nazım biçimiyle yazdığı eseri yoktur.

Cevap B

7. I. cümle, Bâki'yi; II. cümle, Bağdatlı Ruhî'yi; III. cümle, Necatî Bey'i; IV. cümle, Nesîmî'yi tanıtmaktadır. Ancak Hayâlî hakkında verilen bir bilgi yoktur.

Cevap A

8. Numaralandırılmış şairlerden Nedîm'in mahallileşme akımının etkisiyle heceyle yazdığı bir türküsü, Şeyh Gâlib'in ise yine mahallileşme akımının etkisiyle heceyle yazdığı bir şarkısı vardır. Nâbî ve Fuzûlî tüm eserlerini aruzla yazmışlardır.

Cevap D

9. XVIII. yüzyılda âşıkâne gazelleriyle ünlenen, kendine özgü nazireleri divanında yer alan ve Sebk-i Hindî'nin temsilcisi şair, Neşâtî'dir.

Cevap C

10. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen bilgilerde bir yanlışlık yoktur. Ancak D seçeneğinde, Nedîm'in mesnevi nazım biçimiyle eser verdiği doğrultusundaki bilgi yanlıştır. Nedîm mesnevi nazım biçimiyle yazdığı şiirlerle tanınmaz.

Cevap D

11. Nâbî'nin oğlu Ebu'l-hayr Mehmet Çelebi için yazdığı öğretici, ahlakî öğüt kitabı Hayriyye'dir. Hac ziyaretini anlattığı eser *Tûhfet'ül - Harameyn*'dir. Mektuplarını topladığı eseri *Münşeat*, IV. Murat'ın oğullarının sünnetini anlattığı eser *Sûrnâme*'dir. Ancak bir macera romanı niteliği taşıyan *Hayrâbâd* ile ilgili bir bilgi verilmemiştir.

Cevap A

12. 'O gece bu dünyaya iki kibarzâde ayak bastı. Hemen ümit sabahı ışıdı, hem ay doğdu hem güneş. Meğer o hâle sebep iki padişahmış, her biri güneşe, aya binmişlerdi. Ama öyle ki biri yasemin bedeli bir kız, diğeri Mesih bedeli bir oğlandı. Kabile macerayı anladı, herkes belalara uğramış bu iki çocuğun doğumunu duydu. O kıza Hüsn adını verdiler, o seçkin oğlana da şad olmayan Aşk adını taktılar." anlamına gelen beyitlerin, son beytinde çocukların adlandırılmasından anlaşılacağı üzere beyitlerin *Hüsn ü Aşk*'tan alındığı söylenebilir.

Cevap B

13. XIV. yüzyıl şairlerin Şeyyad Hamza dinî, ahlaki, tasavvufi, didaktik eserler yazmıştır. Bunlardan *Yusuf u Züleyha*, konusunu Kuran'daki Hz. Yusuf kıssasından alan bir mesnevidir. *Dastân-ı Sultan Mahmud*, Gazneli Mahmud ve bir derviş arasındaki hikâyeyi konu edinen bir mesnevidir. *Ahvâl-i Kıyamet*, kıyamet hakkında bilgi veren bir eserdir. *Miracname*, Hz. Muhammed'in miraca çıkışını anlatan bir mesnevidir. B seçeneğinde verilen *Vesiletü'n Necât* (meşhur adıyla Mevlid) Süleyman Çelebi'ye aittir.

Cevap B

14. Hamse, bir şairin beş mesnevisinin bir araya getirilmesiyle oluşturulan yapıttır. Türk edebiyatında ilk hamseyi Ali Şîr Nevaî yazmıştır. Taşlıcalı Yahya ve Nevizade Atayi de hamse sahibi şairler arasında yer alır.

Cevap E

15. Verilen şairlerden Neşatî, Sebk-i Hindi'nin; Aydınlı Visali, Türkî-i basitin; Nedîm ise mahallileşme akımının temsilcisidir. Fuzûlî de hamse sahibi şairdir. Bu şairler arasında sade nesirle eser veren yoktur. Fuzûlî'nin *Şikayetnâme*'si süslü nesir örneğidir.

Cevap D

16. XIV. asrın en çok eser veren, devrinin üstadı, Türkçeyi iyi kullanan, kudretli bir sanatkâr; *Divan, Cemşid ü Hurşîd, İskendernâme* adlı eserleriyle ünlü şair Ahmedî'dir.

Cevap C

17. Fuzûlî eserlerinde dinî-tasavvufi unsurlara yer verirken Bâkî din dışı konularda yazmıştır. Bâkî eserlerinde Azeri Türkçesini kullanmazken Fuzûlî eserlerini Azeri Türkçesiyle yazmıştır. Fuzûlî gazel ve mesnevileriyle ünlenmiş, Bâkî mesnevi yazmamıştır. Her ikisinin de dilleri dönemlerine göre ağırdır. Ancak her iki şair de aynı yüzyılda, XVI. yüzyılda yaşamıştır.

Cevap B

18. Çağının gazel ustası, gazelde rubai veznini kullanan ilk şair, Bâkî ve Nedîm'e el veren, Bâkî'yi Nedîm'e yaklaştıran çizgi üzerindeki sanatçı Şeyhülislam Yahya'dır.

Cevap C

TEST

1.

Yazaruz la'l-i lebün yâdına rengin gazeli
Diyicek şi'r dirüz biz begüm inşâ dimezüz

Bu beyitten hareketle divan nesri için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Şiirin gölgesinde kalmıştır.

B) Daha çok süslü nesir örneği verilmiştir.

C) Söz sanatı ve mecazlara önem verilmiştir.

D) Söyleyiş güzelliği ön plandadır.

E) Konu sınırlaması nedeniyle tercih edilmemiştir.

2. Ve sûr-ı hitân-ı hûmâyûnda fukara ve sülehâ ve nice bî-kudret olan kimesnelerin evlâdları sünnet olunmak kânûn olmagla Edirne'den ve Âsitâne'den fukarâ degil nice agniyâların evlâdları hemân sûr-ı sultânîde bile bulunsun deyü meymenet-i itibâr ile üç bîn beş yüz kadar masûmân cem ve defter-i emîn-i sûra kaydolundular.

Bu parça aşağıdaki nesir türlerinden hangisiyle yazılmıştır?

A) Kıyafetnâme

B) Gazavatnâme

C) Şehrengiz

D) Sûrnâme

E) Hâbnâme

3.

Kim ki boyu tavil
Sade dil olur cemil
Kim ki boyudur kesir
Hilesi vardır kesir
Kim ki vasat boyludur
Âkil ve hoş huyudur

Bu dizeler aşağıdaki türlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) Gazavatnâme

B) Hâbnâme

C) Sefaretnâme

D) Kıyafetnâme

E) Hilye

4. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi ayraç içinde verilen terimle uyuşmamaktadır?

A) Divan şairlerinin İstanbul kıyıları ile buralardaki yerleşim yerlerini, yaşayış biçimlerini anlattıkları şiirlerin genel adıdır. (Sahilnâme)

B) Görülen bir rüya anlatılıyormuş gibi bir olay ya da kişi hakkında görüşlerin söylenmesi biçiminde yazılan türdür. (Hâbnâme)

C) Din uğruna yapılan savaşların anlatıldığı manzum veya düzyazı eserlerdir. (Sefaretnâme)

D) Gezilip görülen yerlerin sade bir dille anlatıldığı eserlerdir. (Seyahatnâme)

E) Bir şehrin güzelliklerinin, erkek ve kadınların özelliklerinden de söz edilerek anlatıldığı eserlerdir. (Şehrengiz)

5. ----, *Tezkiretü'ş Şu'arâ* ve *Tabsıra-i Nuzema* adlı eseri edebiyatımızın en önemli tezkirelerindendir. Sanatçı; Câmî'nin, Nevaî'nin ve Sehî'nin tezkirelerini model alsa da onlardan tamamen ayrı bir yöntemle çalışmış ve kronolojik tasnif yerine alfabetik sıralamayı tercih etmiştir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Latifî'nin

B) Ahdî'nin

C) Riyazî'nin

D) Âşık Çelebi'nin

E) Kınalızade Hasan Çelebi'nin

6.

Tenezzül eylemem inşâya eylesem belki
Müsebbihân - felek vird iderdi inşâmı

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu beytin aşağıdakilerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Nefî

B) Nâimâ

C) Sehi Bey

D) Kâtip Çelebi

E) Sinan Paşa

7. Elfâzda garâbet o kadar muteberdir ki meselâ Nergisî gibi milletimizin en meşhûr bir te'lif-i edibânesinden istihrâc-ı melâl etmek, bize göre ecnebî bir lisânda yazılmış Gülistân'ı anlamaktan müşkildir. Türkçenin eczâ-yı terkîbi olan üç lisân ki telaffuzda oldukça ittihad bulmuşken tahrîrde hâlâ heyet-i asliyelerini muhafaza ediyor. Ekânim-i selâse gibi sözde gûya müttehid ve hakikatde zıdd-ı kâmildir.

Bu parçaya göre Namık Kemal'in divan nesrine getirdiği eleştiri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Belli bir fikir etrafında yazılmaması

B) Dilinin Arapça ve Farsça tamlamalardan dolayı anlaşılmaz oluşu

C) Cümlelere yerleştirilen secilerle, nesrin şiirselleştirilmesi

D) Sosyal meselelerden uzak temalara değinilmiş olması

E) Cümlelerin bağlaçlar yardımıyla oldukça uzatılması

8.

Hâcıb-i adn-i letâ'if âb-rû-yı pîr Hudâ
Ol kerâmet feleğinde gurr-i îd-i vefâ

Nâr-ı nûr-ı hattıdur rûz-ı vefâda âftâb
Sâye-i himmeti leyle-i hafâda mâhtâb

Penc havâşş-ı bâtiniden çeşm-i kalbi pür - ziyâ
Âlem-i ahfâya tâb-âver olup virür ziyâ

Kevser-i nutkına mecrâ menba'ı sîr-âb-ı şeyh
Nihr-i zikre sadrıdır matla-ı nûr tâbân-ı şeyh

Hz. Muhammed'in ya da bazı din büyüklerinin iç ve dış özelliklerinin anlatıldığı ve yukarıda örneği verilen tür ---- olarak adlandırılmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) siyer

B) mektup

C) tezkire

D) hilye

E) velayetnâme

9. Birâder-i kihteri Mehmet Çelebi Mânî mahlası ile şöhret şi'âr ve tamga-zen-i pernigân-ı eş'ar olmuşdı. Mevlânâ-yı merkûm nahl-ı bend-i elvân-ı ulûm fazîlet ü ma'rifet ile ser-bülend-i emşâl şa'ir-i nazük hayâl idi. Müretteb ve mükemmel dîvânı ve makbûl ü mütedâvel eş'âr-ı belâgat nişânı vardur.

Bu parça aşağıdaki nesir türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

A) Şehrengiz

B) Tezkîre

C) Sûrnâme

D) Seyahatnâme

E) Hilye

10. Çâr-cihet-i sâhire-i zenîn mugtenim-i ni'am-ı ilâhî ve tarâvet - yâfte-i feyz-i nâmutenâhî iken Kâbil birâderi Hâbil-i küşte-i hançer-i gadr idip, ol şemâet-i katl ile miyâne-i evlâd-ı Âdem'e düşen âteş-i tefrika cümlesin iki fırka idip ol iki gürûh-ı enbûhun biri kâfir biri müselmân olmagla şemşîr-i bâr-ı fitne vü fesâd iki yüz seksen kadar aralarında der - kâr olup nice yüz bin üftâde-i hâk ü helâk olan Âdem kanından rûy-yı zemin kassâb dükkânına döndükde mi dünyâ ma'mûr u âbâdân idi

Bu parça aşağıdaki nesir türlerinden hangisine örnek oluşturur?

A) Sade Nesir

B) Sanatlı Nesir

C) Yalın Nesir

D) Orta Nesir

E) Münşi

11. O sırada ben İstanbul Kalesi'ni adımla ölçtüğüm için beyan edeyim: Yedikule'den dışarı hendek kenarınca Eyüp Kapısı'na gelinceye kadar 8810 adım ve 6 kapıdır. Küçük Ayvansaray Kapısı'ndan Bahçe Kapısı'na kadar 6500 adım ve 14 kapıdır. Arpa ambarı dibinde Kireççibaşı Kapısı'ndan İstanbul'un merkezi olan Yeni Saray çepeçevre 16 kapıdır. 10 tanesi açıktır.

Bu parça aşağıdaki nesir türlerinden hangisiyle yazılmıştır?

A) Sefaretnâme

B) Seyahatnâme

C) Tarih

D) Tezkîre

E) Şehrengiz

12. XIX. yüzyıla kadar bizde tarih eserleri bilim değil, edebiyatın konusu sayılmış, edebî üslupla kaleme alınmıştır. Ancak her ne kadar edebî üslupla kaleme alınsa da ---- ve ---- gibi eserler seferleri, fetihleri günü gününe kaydettikleri için tarihe kaynaklık etmiştir.

Bu parçadaki boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilebilir?

A) sûrnâme - sefaretnâme
B) hâbnâme - şehrengiz
C) seyahatnâme - tezkîre
D) gazavatnâme - mektup
E) fütuhâtnâme - vakayinâme

13. Nazire mecmuaları, ağırlıklı olarak derlendikleri dönemin şairlerine ait nazireleri barındırarak belli bir dönemin panoramasını gözler önüne serer. Bu mecmuaların, edebiyatımızdaki ilk örneği Ömer bin Mezid'in ---- adlı eseridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Câmi'ün-Nezair*
B) *Mecmû'atü'n-Nezair*
C) *Mecmûa'ü'n-Nezair*
D) *Matâli'u'n-Nezair*
E) *Menşeat Mecmuası*

14. Halka hitap için yazılmış, dili ağır olmayan nesirlere sade nesir denir. Masallar, efsaneler, menkıbeler, destanlar, dinî ve tasavvufi konular, tarih ve gezi eserleri, o devre göre sade bir dille yazılmıştır.

Buna göre aşağıdaki eserden hangisi sade nesir örneği <u>değildir</u>?

A) *Miratü'l - Memâlik*
B) *Heşt Behişt*
C) *Şikâyetnâme*
D) *Seyahatnâme*
E) *Tevarih-i Al-i Osman*

15. Divan nesrinin en önemli eserlerinden biri ---- Süslü Türk nesrinin ilk büyük örneğidir. Bu tasavvufi eserde aşk konusu ele alınır ve varlıkların aslı bulunmaya çalışılır. Allah'ın büyüklüğü ve yüceliğinin anlatıldığı bu eserde yedi büyük peygamberin hayatı da anlatılır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Kitâb-ı Bahriye*'dir.
B) *Tazarrunâme*'dir.
C) *Miratü'l - Memâlik*'tir.
D) *Fezleke*'dir.
E) *Cihannümâ*'dır.

16. Kâtip Çelebi'nin eserleriyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) *Keşfü'z - Zünun* on beş bin eser ve on bin yazarın tanıtıldığı Arapça bir bibliyografyadır.
B) *Cihannümâ*, Batılı anlayışla hazırlanmış dünyanın yuvarlak olduğunu da anlatan bir coğrafya kitabıdır.
C) *Mizanü'l-Hakk*, dinî, ahlaki, toplumsal konuları, işleyen, pozitif bilimlerin gerekliliğini, batıl inanışların açtığı yaraları, hoşgörüyü anlatan didaktik bir eserdir.
D) *Düstûrü'l-Amel*, devlet işlerinde görülen aksaklıkları ve bunların çarelerini anlatan bir eserdir.
E) *Fezleke*, deniz seferlerinden ve büyük Türk denizcilerinden söz eden bir eserdir.

17. Divan edebiyatında düzyazı ayrı bir marifet ürünü sayılır, ağdalı bir biçimle ortaya konurdu. ----, bir yazar olarak, bu geleneğe uymadı, daha çok günlük konuşma diline yakın, kolay söyleyip yazan; akıcı, sürükleyici, yer yer eğlenceli ve alaycıdır. Yazar gezdiği yerlerde gördüklerini duyduklarını yalnız aktarmakla kalmamış, onlara kendi yorumlarını, düşüncelerini de katarak gezi yazısına yeni bir içerik kazandırmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Evliyâ Çelebi
B) Naimâ
C) Sehî Bey
D) Veysî
E) Nergîsî

18. Tarih, geçmişteki belli bir dönemi anlatan, resmî niteliği olmayan eserlerdir. Vakâyinâme ise Osmanlı Devleti'nin resmî tarihidir. Divan edebiyatında tarih türünde çok sayıda eser verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu türde eser veren nasirlerden biri <u>değildir</u>?

A) Aşıkpaşazâde
B) Peçevî
C) Nâimâ
D) Eşrefoğlu Rûmî
E) Hoca Saadettin Efendi

19. Aşağıdakilerden hangisi mensur eser <u>değildir</u>?

A) *Zeyl-i Siyer-i Nebî*
B) *Gülşen-i Şu'a-râ*
C) *Oğuznâme*
D) *Subhâtü'l-Uşşak*
E) *Hadikat'üs-Süeda*

20. XV. yüzyılda sade, açık Türkçe ile güzel yazı yazan ediplerden biri ve en ünlüsü olan yazarın telif eseri yoktur. Yalnız, Kâbus Unsur ül-Maâli tarafından oğlu Geylânşah'a hitaben yazılmış bir nasihatname, bir ahlâk ve siyaset kitabı olan *Kâbusnâme*'yi Türkçeye çevirmiştir. Bu eser birçok yabancı dile ve Türkçeye birkaç defa çevrilmiştir. Fakat Sultan II. Murat bu tercümelerin hiçbirini beğenmemiş, daha açık, güzel ve anlaşılır bir Türkçe ile tercümesini istemiştir. İşte bu görev ünlü yazara verilmiştir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ebu'l Hayr Rûmî
B) Mercimek Ahmed
C) Sinan Paşa
D) Tursun Bey
E) Kul Mesud

21. Ali Şîr Nevâî, *Mecalisü'n - Nefais* adlı tezkiresini oluştururken aşağıdakilerden hangisini örnek almıştır?

A) *Devletşah Tezkiresi*
B) *Gülşen-i Şuarâ*
C) *Meşâiru'ş Şuarâ*
D) *Riyâzu'ş Şuarâ*
E) *Heşt Behişt*

22. Osmanlı Devleti'nde geçici ve daimi olarak görevlendirilen elçiler, gönderildikleri yerlerdeki gözlemlerini, görüştükleri devlet adamlarını, onlarla yapılan müzakereleri ayrıntılı bir şekilde yazıp takrir adı verilen raporla devlet büyüklerine takdim ederlerdi. Bu raporlar ya şeriflerin kendileri ya da maiyetlerinde bulunan şair ve edip kişiler tarafından kaleme alınırdı.

Aşağıdakilerden hangisi bu şair ve ediplerden <u>değildir</u>?

A) Kara Mehmed Paşa
B) Mehmed Edib
C) Yirmisekiz Mehmet Çelebi
D) Mustafa Rahmî
E) Ebu Bekir Ratıb

23. Şair ve yazardır, ancak asıl ününü denizcilikte sağlamıştır. Osmanlı donanma komutanlarındandır. Sade bir dili vardır, hatta halk ozanları tarzında şiirler yazmış, bazı eserlerinde Nevâî Türkçesini kullanmıştır. En önemli eseri, Hint Seferi sırasında yaşadıklarını anlattığı eseridir. Çıktığı Hindistan seferinde donanmasını Hint Okyanusu'ndaki fırtınada kaybedip karadan ülkeye dönmüş ve yaşadıklarını yazıya aktarmıştır.

Bu parçada tanıtılan yazar ve eseri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Pîrî Reis - *Kitab-ı Bahriye*
B) Seydî Ali Reis - *Kitab-ı Muhit*
C) Evliyâ Çelebi - *Seyahatnâme*
D) Babür Şah - *Babürnâme*
E) Seydî Ali Reis - *Miratü'l - Memâlik*

24.

I. XVI. yüzyılda 200 kadar şair hakkında, sade bir dille bilgi veren eserdir.
II. Denizcilikle ilgili bilgilerin yer aldığı kitap, buna eklenmiş haritasıyla tanınır.
III. XVI. ve XVII. yüzyıl olaylarını işleyen bir tarih kitabıdır.
IV. Tasavvufi düşüncelerin işlendiği eser, bir süslü nesir örneğidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlelerde tanıtılan eserlerden birinin yazarı <u>değildir</u>?

A) Sinan Paşa
B) Kâtip Çelebi
C) Pîrî Reis
D) Sehî Bey
E) Seydî Ali Reis

25. Dedüm: "Ey arkadaşlar bu ne hatalı iş ve bu ne çin-i ebrûdur?"

Dediler: "Bizim devamlı âdetümüz budur."

Dedüm: "Benim riâyetimi gerekli görmüşler ve bana tekâüd berâtı vermişler ki evkaftan her zaman nasipleneyim ve pâdişâha gönül rahatlığıyla dua kılam."

Dediler: "Ey miskin sana zulmetmişler ve sana gidiş geliş sermayesi vermişler ki sürekli bî-fâide mükâdele edesin ve uğursuz yüzler görüp sert sözler işitesin."

Dedüm: "Berâtumun gereği niçin yerine gelmez?"

Dediler: "Zevâiddür, husulû mümkün olmaz."

Dedüm: "Böyle evkaf zevâidsüz olur mı?"

Dediler: "Âstânenin zarûrî masraflarından fazla kalursa bizden kalur mı?"

Bu parça aşağıdaki eserlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) *Şikâyetnâme*
B) *Tazarrunâme*
C) *Keşfü'z-Zünûn*
D) *Cihannümâ*
E) *Kâbusnâme*

26. Görülen bir rüya anlatılıyormuş gibi bir olay ya da kişi hakkında görüşlerin söylenmesi biçiminde yazılan eserlere hâbnâme adı verilir, bu serler manzum ya da mensur yazılabilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu türde eser veren yazarlardan biridir?

A) Feridun Bey
B) Nâimâ
C) Sehî Bey
D) Veysî
E) Ahmed-i Dai

27. Türkçe siyer kitapları genelde, tercüme eserler olsa da başka kaynaklardan da yararlanıldığı için yalnızca birer tercüme eser sayılmaz. Siyer türündeki eserlerin en önemlilerinden olan *Şevâhidün Nübüvve* XVI. yüzyılda, Câmî'nin aynı adlı eseri esas alınarak fakat genişletilerek kaleme alınmıştır.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Lami'î
B) Bâkî
C) Veysî
D) Nergîsî
E) Mustafa Darîr

28. ---- ve onu izleyen ilk dönem biyografi yazarları, kendilerine Camî'nin *Baharistan*'ını, Devletşah'ın *Tezkiretü'ş-Şuarâ*'sını ve *Mecalisü'n - Nefâis*'i örnek almışlarsa da XVI. yüzyıla kadar gelişen edebî birikim ve onların yaratıcılarını bir araya getirme ihtiyacı, zamansız bir özenti değil, bir ihtiyacın cevabıdır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sâdıkî
B) Mûcib
C) Sehî Bey
D) Latîfî
E) Âşık Çelebi

29. **Aşağıdakilerden hangisinin tezkire türünde eseri <u>yoktur</u>?**

A) Riyâzî
B) Mucîb
C) Lütfî
D) Beyanî
E) Âşık Çelebi

30. Divan edebiyatında Hz. Muhammed'in dünyaya gelişini, peygamberliğini, Mirac olayını, Hicret olayını, savaşlarını, mucizelerini ve vefatını konu edinen pek çok eser vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu türde eser veren yazarlardan biridir?

A) Yazıcıoğlu Ali
B) Fuzûlî
C) Erzurumlu Darîr
D) Kâtip Çelebi
E) Feridun Bey

ÇÖZÜMLER

1. Verilen dizede şair, devrin sanat görüşünü yansıtarak "nesirden ziyade şiirin öncelikli olduğunu" anlatmıştır. Bu durum, düzyazının şiirin gölgesinde kaldığını gösterir.

Cevap A

2. Verilen parçada bir sünnet töreni anlatılmaktadır. Divan nesrinde, özellikle şehzadelerin sünnet düğünlerini ve kadın sultanların düğün törenlerini anlatan eserlere surnâme denir.

Cevap D

3. Verilen dizelerde şair, insanların fiziksel görünümlerini esas alarak karakterlerini açıklamaya çalışmıştır. İnsanların fiziksel görünümlerinden hareketle karakterlerini açıklayan türe divan edebiyatında kıyafetnâme denmektedir.

Cevap D

4. C seçeneğinde açıklaması verilen tür, yanında verilen terimle uyuşmamaktadır. Din uğruna yapılan savaşların anlatıldığı manzum veya düzyazı eserler sefaretnâme değil, gazavatnâmedir.

Cevap C

5. Latifî'ye ait olan Tezkiretü'ş Şu'arâ ve Tabsıra-i Nuzema adlı eser Anadolu sahasındaki ikinci tezkiredir fakat eserde uygulanan yöntem bakımından edebiyatımızdaki ilk örnektir. Çünkü Latifî bu eserde Câmî, Nevaî ve Sehî Bey'den farklı olarak kronolojik tasnif yerine alfabetik tasnifi kullanmıştır.

Cevap A

6. Verilen beyitte, nazım dururken nesirle meşgul olmayı tenezzül sayan bir sanatçı görürüz. Bu da sanatçının nesir türünde eser vermediğini, nazımla uğraştığını gösterir. Dolayısıyla bu beytin nesir türünde eser vermeyen Nefi'ye ait olduğu söylenebilir.

Cevap A

7. Verilen parçada Namık Kemal, divan nesrinin görünüşte birbiriyle uyumlu ancak gerçekte birbirinin zıttı üç dilin karıştırılmasından dolayı anlaşılmamasını eleştirmektedir.

Cevap B

8. Hz. Muhammed'in ya da bazı din büyüklerinin iç ve dış özelliklerini anlatan, öncülde bir de örneği verilen tür hilye olarak adlandırılmaktadır.

Cevap D

9. Verilen parçada sözü edilen bir şairin hayatının bir kısmı aktarılmaktadır. Divan edebiyatında bir kimsenin hayatının anlatıldığı eserlere tezkire denilmektedir.

Cevap B

10. Verilen parça, gösterişli mecazlar ve söz sanatlarıyla süslenmiş, secili nesirdir. Kâbil ve Hâbil olayını anlatan bu nesirde amaç sanat yapmaktır. Tüm bunlar bu parçanın sanatlı nesir olduğunu göstermektedir.

Cevap B

11. Verilen parçada gezilip görülen yerler anlatılmıştır. Divan edebiyatında gezilip görülen yerlerin anlatıldığı eserlere seyahatnâme denmektedir.

Cevap B

12. Fütuhâtnâme ve vakayinâmeler seferleri, fetihleri günü gününe kaydettikleri için edebî değerlerinin yanında tarihî değer de taşımaktadır.

Cevap E

13. Nazire mecmualarının edebiyatımızdaki ilk örneği, Ömer bin Mezid'in 1437'de derlediği *Mecmû'atü'n-Nezair* adlı eseridir.

Cevap B

14. Seydî Ali Reis'in *Miratü'l - Memâlik* adlı gezi yazısı, Sehî Bey'in *Heşt Behişt* adlı şuarâ tezkiresi, Evliyâ Çelebi'nin *Seyahatnâme* adlı gezi yazısı ve Âşıkpaşazade'nin *Tevarih-i Âl-i Osman* adlı tarihi sade nesir örneğidir. Ancak Fuzûlî'nin *Şikayetnâme* adlı mektup türündeki eseri süslü nesirdir.

Cevap C

15. Süslü Türk nesrinin ilk büyük örneği, tasavvufi aşkın konu alındığı ve varlıkların aslının bulunmaya çalışıldığı, Allah'ın büyüklüğü ve yüceliğinin ele alındığı, yedi büyük peygamberin hayatının da anlatıldığı eser Sinan Paşa'nın *Tazarrunâme*'sidir.

Cevap B

16. A, B, C ve D seçeneklerinde bir bilgi yanlışlığı yoktur. Ancak E seçeneğinde açıklanan eser *Fezleke* adlı esere ait değildir. *Fezleke*, XVI. ve XVII. yüzyıl olaylarını işleyen bir tarih kitabıdır. Deniz seferlerinden ve büyük Türk denizcilerinden söz eden eser, *Tufetü'l-Kibar-fi Esfarü'l-Bihar*'dır.

Cevap E

17. Parçada sözü edilen yazar Evliyâ Çelebi'dir.

Cevap A

18. Divan edebiyatında XV. yüzyılda Âşıkpaşazade'nin *Âşıkpaşazade Tarihi*; XVI. yüzyılda Hoca Saadettin Efendi'nin *Tacü't-Tevarih*, XVII. yüzyılda Peçevî'nin *Peçevî Tarihi*, XVIII. yüzyılda Naîmâ'nın *Naîmâ Tarihi* adlı tarih türünde eserleri vardır. Ancak Eşrefoğlu Rûmî'nin bu türde verdiği bir eseri yoktur, tasavvuf konulu eser olan *Müzekkîn-Nüfus*'u yazmıştır.

Cevap D

19. *Zeyl-i Siyer-i Nebî*, ünlü şair Nâbî'nin siyer türündeki eseridir, Nâbî'nin bu eseri Veysî'nin siyerine zeyl olarak yazılmıştır; onun eksik bıraktığı yerden Mekke'nin fethine kadar olan dönemi devam ettirmiştir. *Gülşen-i Şu'arâ* Ahdî'ye ait, XVI. yüzyılda yazılmış bir tezkiredir. *Oğuznâme*, Yazıcıoğlu Ali'ye ait, destanî tarih türünde bir eserdir. *Hadikat'üs Süeda*, Fuzûlî'ye aittir, aslında bir tercüme olan bu esere Fuzûlî pek çok ekleme yapmıştır, bu eserde Kerbela Olayı anlatılır. Bu sayılan eserler mensurdur. *Subhâtü'l Uşşak* ise Latîfî'nin tercüme ettiği bir mesnevidir.

Cevap D

20. XV. yüzyılda sade, açık Türkçe ile güzel yazı yazan ediplerden biri olan, telif eseri olmayan ve *Kâbusnâme*'yi Türkçeye açık ve anlaşılır bir dille çeviren yazar Mercimek Ahmed'dir.

Cevap B

21. Türk edebiyatındaki ilk tezkire Ali Şir Nevâî'nin *Mecâlisü'n - Nefâis* adlı tezkiresidir. Ali Şir Nevâî, bu eserini oluştururken Devletşah'ın tezkiresini örnek almıştır.

Cevap A

22. Parçada sözü edilen tür, geçici ve daimi elçilerin kaleme aldığı sefaretnâmedir. Yirmisekiz Mehmet Çelebi'nin, *Paris Sefaretnâmesi*, Kara Mehmed Paşa'nın *Viyana Sefaretnâmesi,* Mustafa Rahmî'nin *Sefaretnâme-i İran*, Ebu Bekir Ratıb'ın *Nemçe Sefaretnâmesi* bu türe örnektir. Mehmed Edib'in Hac yolculuğunu anlattığı *Nehcetü'l Menazil* ise seyahatnâme olarak değerlendirilebilir.

Cevap B

23. Asıl ününü denizlicilikte yapan, Osmanlı komutanı, şair ve yazar Seydî Ali Reis'tir. Seydî Ali Reis'in Hindistan seferi sırasında yaşadıklarını anlattığı eseri *Miratü'l - Memâlik*'tir.

Cevap E

24. I. cümlede bahsedilen eser *Heşt Behişt*'tir ve Sehî Bey'e aittir. II. cümlede bahsedilen eser *Kitab-ı Bahriye*'dir ve Pîrî Reis'e aittir. III. cümlede bahsedilen eser *Fezleke*'dir ve Kâtip Çelebi'ye aittir. IV. cümlede bahsedilen eser *Tazarrunâme*'dir ve Sinan Paşa'ya aittir. Ancak Seydî Ali Reis'e ait bir eserden söz edilmemiştir.

Cevap E

25. Kanunî Bağdat'ı aldıktan sonra Fuzûlî'ye yörenin vakıf gelirlerinin ihtiyaç fazlasından ödenmek üzere günlük 9 akçe tutarında maaş bağlar. Ancak "Vakıf gelirleri ihtiyacı ancak karşılıyor." diye bu maaş Fuzûlî'ye ödenmez. Fuzûlî de bu durumu bildiren bir mektup yazar. *Şikâyetnâme*, Fuzûlî'nin mektup türünde yazdığı süslü bir nesirdir. Verilen parça da bu eserden alınmıştır.

Cevap A

26. Görülen bir rüya anlatılıyormuş gibi bir olay ya da kişi hakkında görüşlerin söylenmesi biçiminde yazılan eserlere habnâme adı verilir. Veysî'nin *Hâbnâme*'si bu türün en önemli örneğidir.

Cevap D

27. Lamî'î XVI. yüzyılda, Câmî'nin *Şevâhid-ün-Nübüvve* adlı eserini genişleterek kaleme almıştır.

Cevap A

28. Şairler tezkiresi olarak Batı Türkçesindeki ilk örnek Sehî Bey tarafından kaleme alınmıştır. Dolayısıyla boş bırakılan yere Sehî Bey getirilmelidir.

Cevap C

29. Riyâzî, XVII. yüzyılda eser vermiş tezkire yazarlarındandır, *Riyâzü'ş Şu'arâ* adlı tezkiresiyle tanınır. Mucîb, XVIII. yüzyılda eser vermiş bir tezkire yazarıdır, *Tezkire-i Mucîb* adlı eseriyle tanınır. Beyanî XVI. yüzyılda yaşamış ve *Hasan Çelebi Tezkiresi*'nin özeti mahiyetinde hazırladığı *Tezkire-i Şu'arâ* adlı eseriyle tanınır. Âşık Çelebi XVI. yüzyılda yaşamış pek çok çeviri yapmış, şiirler yazmıştır. Sanatçının *Meşâ'irü'ş-Şu'arâ* adlı tezkiresi de vardır. Lütfî ise tezkire değil tarih türünde yazmıştır.

Cevap C

30. Divan edebiyatında Hz. Muhammed'in hayatını anlatan yapıtlara siyer adı verilir. Edebiyatımızda bu türün ilk örneği, Erzurumlu Darîr'in *Siretü'n - Nebî* adlı yapıtıdır.

Cevap C

TEST 1

1. Ey her tekellümün hat-ı sebzün hikâyeti
Virdüm hemîşe mushaf-ı ruhsârun âyeti

Bu beyitle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Beytin vezni, "mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün"dür.
B) I. mısrada, imale yapılmıştır.
C) II. mısrada, vasl yapılmıştır.
D) "mushaf-ı ruhsâr" ifadesiyle teşbihibeliğ yapılmıştır.
E) Musarradır.

2. Bazı kasidelerde şairler, şiirin ahengini artırmak ve tekdüzeliği kırmak için ---- denilen bir yola başvurmuşlardır. ----, kasidede yeni bir matla beyti söylemektir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) hüsn-i matla
B) tecdid-i matla
C) redd-i matla
D) hüsn-i makta
E) redd-i mısra

3. Divanların kasaid bölümlerinde kasidelerin kendi içlerinde bir sıralamaya tabi tutulduğu görülmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi için yazılmış kasideler diğerlerinden daha önde yer alır?

A) Hz. Ali
B) Kanunî Sultan Süleyman
C) Mevlana
D) Sadrazam Damat İbrahim Paşa
E) Şeyhülislam Ebussuud Efendi

4. Cibrîl görüp bu vaz'-ı hâmı
Şerme bedel oldı ihtirâmı
Ana didi ey Burâk-ı gül-gûn
Bilmem ne bu cünbiş-i diger-gûn
N'oldı sana kim ibâ idersün
Baht irdi sana hebâ idersün
Bu devlet ü bu sa'âdet u fer
Bir rahşa hîç olmadı müyesser

İçerik özellikleri göz önünde bulundurulduğunda yukarıdaki beyitler aşağıdakilerden hangisini örnekler niteliktedir?

A) Miraciye
B) Rahşiyye
C) Şehrengiz
D) Sergüzeştname
E) Sıhhatname

5. Işkın odına gönül pervânedür
Tâkatüm yoh bilmezem pervâ nedür
Fursat olınca gönül sen yanadur
Âşıkun âyîni budur ya nedür

Yukarıda tamamı verilen şiirin nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tuyuğ
B) Kıta
C) Nazım
D) Rubai
E) Mesnevi

6. Mîve-i vuslatumı sana yidürmem dirsin
Olmaz o bilmiş ol ey gözleri bâdâm olmaz

Bu beyitte;

I. kapalı istiare,
II. teşbihibeliğ,
III. leffüneşir,
IV. nida,
V. tezat

sanatlarından hangileri yoktur?

A) II ve V
B) III ve V
C) I, IV ve V
D) II, III ve IV
E) III, IV ve V

7. Benim nev-güfteyi ezberlesin şimdengirü 'âlem
Oda yansın 'Acem şâ'irlerinin köhne dîvânı

Nev'î, bu beytinde şiirinin hangi özelliğini vurgulamak istemiştir?

A) Bilgi birikiminin yansıması olduğunu
B) Özgünlüğünü
C) Sadeliğini
D) Sanatlı bir anlatıma sahip olduğunu
E) Fars şairlerince örnek alındığını

8.

I. Kadı Darîr
II. Hamdullah Hamdî
III. Taşlıcalı Yahya

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen şairlerin ortak özelliğidir?

A) Hamse sahibi olmaları
B) Aynı yüzyılda yaşamaları
C) *Yusûf u Züleyhâ* mesnevisi yazmaları
D) Türkîbasit hareketinden etkilenmeleri
E) Doğu Türkçesinin özelliklerini kullanmaları

9. Ben bülbül-i elvân-negam-ı gülşen-i feyzem
Murgân-ı kafes nağme-i tekrârı ne bilsün

Üslup özellikleri dikkate alındığında bu beytin, aşağıdakilerden hangisinin özelliklerini belirgin olarak taşıdığı söylenebilir?

A) Sebkiırakî
B) Hikemî tarz
C) Sebkihindî
D) Mahallileşme akımı
E) Sebkihorasanî

10. Kim gördi kim işitdi 'aceb bir senün gibi
Hüsn ile Yûsuf ola şecâ'atle Kahramân

Bu beyitle ilgili olarak;

I. Kasidenin methiye bölümünden alınmış olabilir.
II. İlk mısrada, vasl yapılmıştır.
III. İkinci mısrada, birden fazla hecede imale yapılmıştır.
IV. Telmih sanatından yararlanılmıştır.
V. Kasidenin taç beytidir.

yargılarından hangileri söylenemez?

A) Yalnız II B) II ve V C) III ve IV
D) IV ve V E) I, II ve V

11. Divan edebiyatında şairler daha çok beş beyitli gazeller yazmışlardır. Ancak 15 beyitten uzun gazellere de rastlanır. Bunlara ---- adı verilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) müselsel gazel
B) mutavvel gazel
C) müracaa gazel
D) müzeyyel gazel
E) musammat gazel

12. Tîr-i gamzenle nigârâ 'âşık öldürdün gibi
Yâsı var ebrûlarunun yine geymiş karalar

Altı çizili sözdeki edebî sanat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tevriye B) Cinas C) Kinaye
D) Tariz E) Sihrihelal

13. Büt-i nev-resüm namâza şeb ü rûz râgıb olmuş
Bu ne dîndir Allah Allah büte secde vâcib olmuş

Bu beyitte vezin gereği kaç vasl yapılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

14. İki gezdür iderüz kasd-ı küffâr
Bizi men eyler ol işden bu idbâr

Geçen yıl geldi Beg şehrini aldı
Ne denlü mescidi varısa yıkdı

Bu yıl ol Begpazarı'na kim irmiş
Tamamet ilini yagmaya virmiş

Meger kâfirler ile ittifâkı
Var ola kim ider bunca nifâkı

Geçen yıl kim ben anunla barışdım
Gelüp Dervent'te kâfire iriştim

Aynı şiirden alınan bu beyitlerin nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Surnâme
B) Sefaretnâme
C) Gazavatnâme
D) Sıhhatnâme
E) Sahilnâme

15. Aşağıdakilerden hangisi Mevlana'nın *Mesnevî*'sinin tam metnini Türkçe olarak şerh etmiştir?

A) Ankaravî İsmail Rusuhî Dede
B) Şeyh Galib
C) Esrâr Dede
D) Nahifî
E) Neşatî

16. Ben sana bâde içme güzel sevme mi dedim
Benden niçin bu gûne girîzânsın ey gönül

Yalnızca bu beyitten hareketle Nedîm'in edebî kişiliğiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İstanbul Türkçesini başarıyla kullanmıştır.
B) Sebkihindînin hayal dünyasına özgü benzetmelere yer vermiştir.
C) Mübalağa sanatından sıkça yararlanmıştır.
D) Dönemin sosyal yaşantısını şiire taşımıştır.
E) Kendinden sonraki birçok şairi etkilemiştir.

ÇÖZÜMLER

1. Beyitin taktii şu şekildedir:

Ey her tekellümün hat-ı sebzün hikâyeti

_ _ +/_ + _ +/ + _ _ +/_ + _

Virdüm hemîşe mushaf-ı ruhsârun âyeti

_ _ +/_ + _ +/ + _ _ +/ _ + _

Beytin vezni, **"mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün"**dür. (A)

II. mısrada, **"ruhsârun âyeti"** sözcükleri arasında vasl yapılmıştır. (C)

"mushaf-ı ruhsâr" ifadesinde sevgilinin yanağı kitap sayfasına benzetilerek teşbihibeliğ yapılmıştır. (D)

Uyak düzeni **"aa"** olduğundan musarradır. (E)

Ancak beyitte imale yapılmamıştır. (B)

Cevap B

2. Kasidede yeni bir matla beyti söylemeye **"tecdid-i matla (matla'ı yenileme)"** adı verilir.

Cevap B

3. Kasaid bölümünde yer alan kasideler memduhun hiyerarşik konumuna göre divanlarda sıralanır. Bu sıralamada Allah, Hz. Muhammet (sav) ve dört halife övgüsündeki kasideler bu sıra ile en başta yer alırlar. Seçeneklerde yer alan Hz. Ali dört halifeden biri olduğu için onun övgüsündeki şiirler diğer şahsiyetlere sunulan kasidelerden daha önde yer alır.

Cevap A

4. İçerik özellikleri göz önünde bulundurulduğunda yukarıdaki beyitlerin bir **"miraciye"**den alındığı görülür. Burada beyitlerin tümünün anlamından ziyade anahtar sözcüklere dikkat etmek gerekir. **"Cibril, Burak"** sözcükleri doğru yanıtı bulmak için önemli ipuçlarıdır.

Cevap A

5. Şiirin uyak düzeni **"aaxa"**dır. Vezni, **"fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün"**dür. Ayrıca cinaslı kafiye tercih edilmiştir. Bu özelliklerin tamamı **tuyuğ** ile ilişkilendirilebilir.

Cevap A

6. **"mîve-i vuslat"** ifadesinde somutlama yoluyla kapalı istiare, **"gözleri bâdâm"** ifadesinde teşbihibeliğ, **"ey"** sözcüğüyle nida sanatı yapılmıştır.

Cevap B

7. Beytin dil içi çevirisi şu şekilde yapılabilir: **"Bundan sonra herkes benim yeni şiirlerimi ezberlesin. İran şairlerinin eskimiş şiirlerinden oluşan divanları ateşlerde yansın."**

Nev'î, bu beyitte şiirlerinin Acem taklidi olmadığı ve onlardan daha iyi olduğunu şairane bir fahriye ile aktarmıştır. Bu düşüncelere en yakın seçenek ise B seçeneğidir.

Cevap B

8. Verilen şairlerin ortak özelliği *Yusûf u Züleyhâ* mesnevisi yazmalarıdır. Verilen isimlerden H. Hamdî ve T. Yahyâ hamse sahibidir. Darîr XIV. H. Hamdî XV. T. Yahyâ XVI. yüzyıl sanatçısıdır. Üç isimde de Türkîibasit hareketinin ve Doğu Türkçesinin belirgin izleri görülmez.

Cevap C

9. Üslup özellikleri dikkate alındığında bu beyitte uzun Farsça tamlamaların bulunduğu görülür. Ayrıca ilk mısradaki somutlamalar ve yoğun anlatım beytin **sebkihindî**nin özelliklerini taşıdığını gösterir.

Cevap C

10. Beytin taktii aşağıdaki gibidir:

Kim gördi kim işitdi 'aceb bir senün gibi

_ _ +/ _ + _ +/ + _ _ +/ _ + _

Hüsn ile Yûsuf ola şecâ'atle Kahramân

_ +/ _ + _ +/ + _ _ +/ _ + _

Beytin vezni **"mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün"**dür. İkinci mısrada **"i-" ve "o-"** hecelerinde imale yapılmıştır.

Beyitte Hz. Yusuf'un güzelliğine, Kahraman'ın cesaretine telmihte bulunulmuştur.

Beyitte övgü söz konusu olduğundan bir kasidenin methiye bölümünden alınmış olabilir.

Beyitte şairin mahlasına yer verilmediğinden kasidenin taç beyti olamaz. Ayrıca I. mısrada vasl yapılmamıştır.

Cevap B

11. 15 beyitten uzun gazellere mutavvel gazel adı verilir.

Cevap B

12. Beytin dil içi çevirisi şu şekilde yapılabilir: **"Ey sevgili, bakış oklarınla âşık öldürmüşe benziyorsun. Yine kaşları yas tutup karalar giymiş."**

Beyitte geçen **"yâsı var"** ifadesinin iki anlamı vardır. Birinci anlamı acı nedeniyle **"yas tutmak"**tır. İkinci anlamda ise sevgilinin kaşı Arap alfabesindeki "y" harfine benzetilmiş ve bu anlam kastedilmiştir. Bu iki anlam kullanılarak tevriye yapılmıştır.

Cevap A

13. Beytin taktii şu şekilde yapılabilir:

Büt-i nev-resüm namâza şeb ü rûz râgıb olmuş

+ + _ + _ / + _ _/ + +_+_/+ _ _

Bu ne dîndir Allah Allah büte secde vâcib olmuş

+ + _ + _/+ _ _ /++ _ + _ /+ _ _

Beytin vezni, **"mütefâ'ilün fe'ûlün mütefâ'ilün fe'ûlün"**dür. Yukarıda da gösterildiği üzere beş yerde vasl yapılmıştır.

Cevap E

14. Verilen beyitlerin içerik özellikleri dikkate alındığında bir savaş durumunun anlatıldığı görülmektedir. Sözcük seçimi de (kasd-ı küffâr, Beg şehrini aldı, yağmaya virmiş, barışdım) bunu desteklemiştir. Seçenekte yer alan türlerden "gazavatnâme" bu içerikle örtüşür.

Cevap C

15. *Mesnevî*'nin tamamını geniş bir şekilde ilk defa, bir Mevlevî şeyhi Ankaravî İsmail Rusûhî Efendi tarafından şerh edilmiştir.

Cevap A

16. Nedîm, mahallileşme akımının edebiyatımızdaki en önemli ismidir. Beytin dil özelliklerine dikkat edildiğinde terkipsiz bir dil kullanıldığı görülür. Konuşma dilindeki yapmacıksız söyleyişi de beyitte görmek mümkündür. Bu da A seçeneği ile ilgilidir.

Cevap A

TEST 2

1. Tohındı mihr-i cemâli bozuldı erkânı
Vebâle koydılar âl ile Al-i Osmânı

Bu beytin ikinci dizesindeki "âl" sözcüğü hem hile hem de kırmızı (kan) anlamına gelecek şekilde kullanılarak tevriye yapılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinde buna benzer bir anlatım özelliği görülmez?

A) Perde-i nâleleri çıksa Hüseynî'ye nola
Dili zâr etmege ol vech-i Hasen'dir bâ'is

B) Bir delikanlu harâmidir deyu afv ettiler
Asmadan kurtuldu ammâ çok sıkılmış şarâb

C) Gervâs-ı bahr-ı aşk geçersin râkib sen
Uşşâk içinde olmaya mı bir derin yüzer

D) Tanbûra der nevâziş ile mutrib-i zârif
Âhengi bozma yohsa burarlar kulağını

E) Aceb nişlerdi ol şîveyle bilsem Leylî-i gül-rû
Koparırken göreydi ravzasından Kays'ı şeftalû

2. Bir söz dedi cânân ki kerâmet var içinde
Dün geceye dâ'ir bir işâret var içinde

Aşağıdaki beyitlerden hangisinin kalıbı yukarıda verilen beytinkiyle aynıdır?

A) Derd-i aşkun âşık-ı miskîni âhir öldürür
Mestlik pâyâna yetse erişür elbette hâb

B) Gel görmemek dilersen resm-i cefâ Fuzûlî
Olma vefâya tâlib dünyâ-yı bî-vefâda

C) Anlar ki tecerrüd eteğin pâya çekerler
Himmet kademin târem-i ma'nâya çekerler

D) Yine nevrûz erişûp geldi gülistâna sabâ
Verdi peyâmı-ı güli bülbül-i nâlâna sabâ

E) Devr-i meclis ki safâ câmi'inün çenberidür
Âb-ı rengîn ile kandîl-i Fürûzân-ı kadeh

3. Klasik edebiyatın en müstesna kişilerinden biridir. Klasik şiire yenilik getirmesinin yanında üslubuyla da diğer şairlerden ayrılmıştır ve bu durumu "Malûmdur benim sühanım mahlas
istemez / Fehm eyler anı şehrimizin nüktedanları" beytiyle vurgulamıştır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nef'î B) Bâkî C) Fuzûlî
D) Nedîm E) Nâbî

4. Ey Hayâlî aşka kul olalı sultânsın yine
Ya'ni bir hûrî-veşin hüsnüne hayrânsın yine
Bir melek sûretlinin derdiyle nâlânsın yine
Zülf-i dilber gibi ey Zâti perîşânsın yine
Cevr-i bî-had yoksa bir yâr-i perîşânın mı var

Son bendi verilen bu musammatla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Hayâlî, Zâti'nin şiirini tehzil etmiştir.

B) Şiirin nazım şekli taştirdir.

C) Zâti, Hayâlî'nin şiirini tahmis etmiştir.

D) 1, 2 ve 3. mısralar Hayâlî'ye 4 ve 5. mısralar Zâtî'ye aittir.

E) Aruzun mefâîlün / mefâîlün / mefâîlün / feûlün kalıbıyla yazılmıştır.

5.

I. Kuruldı zînet ile sâyebânler güyâ
Sehab-ı rahmet ile taldı At Meydânı

II. Döküldi gözyaşı yılduzları çoğaldı figân
Dem-i memâtı kıyâmet güninden oldı nişân

III. İzzet ü şânını takdis kılar cümle melek
Eğilir secde eder pîş-i celâlinde felek

Aşağıdakilerin hangisinde farklı şiirlerden alınan bu beyitlerin nazım türü sırasıyla verilmiştir?

A) surname - mersiye - münâcât

B) mevlid - hilye - tevhid

C) mersiye - mevlid - hilye

D) gazavatname - ramazaniye - siyer

E) tevhid - medhiye - pendname

6. İşret arasında nukl-i bâdâm
Çeşm-i bed-i hulk u zehr-i âlâm

Minâdaki penbe penbe-i dâğ
Dağ içre şerab-ı şule ırmağ

Feryâd u şikence ye's ü hasret
Esbâb-ı safâ dahi ne hâcet

Aynı şiirden alınan bu beyitler aşağıdakilerden hangisine örnektir?

A) Müseddes B) Murabba C) Gazel
D) Kaside E) Mesnevi

7. Şehr-i Bağdât gibi kişver-i dil oldu harâb
O civânım sitem-i çeşm-i Hülâgüsundan

Bu beyitte geçen "Hülagü Han"ın divan şiirinde anılan özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sürekli gözyaşı dökmesi
B) Şikayetleri dinleyen bir hükümdar olması
C) Yıkıcı ve yok edici bir hükümdar olması
D) Bağdat şehrinin anahtarını elinde bulundurması
E) Gözüne mil çekilmiş olması

8. Güzelsin bî-bedelsin müntehâsın sidre hakk içün
Ruhun cennet lebün kevser dişün lü' lü' kadün tûbâ

Bu beyitle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Leb, diş sözcükleri arasında tenasüp ilişkisi vardır.
B) İkinci mısrada birden çok teşbihibeliğ örneği vardır.
C) Aruzun "mefâîlün / mefâîlün / mefâîlün / mefâîlün" kalıbıyla yazılmıştır.
D) İlk beyitte hüsnitalile örnek vardır.
E) Bir gazelin matla beyti olmadığı kesindir.

9. Su istedüm gece ---- elüme sundı mey-i nâb
Hezâr özr ile dedüm bu meydür âb degüldür
Dedi ki ---- ammâ kızardı aks-i ruhumdan
Al iç tekellüfe düşme sudur şarâb degüldür

Vezin ve anlam özellikleri dikkate alındığında, bu şiirde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) hûrî - sudur
B) güzel - iyidir
C) sâkî - âbdur
D) uyku - meydür
E) servi - âbdur

10. XVI. yüzyıl şairlerinden Âhî'nin yazdığı *Hüsrev ü Şîrîn* mesnevisi, bir değerlendirme yapması için Zâtî'ye getirilir. Zâtî de bu eser için şu yorumda bulunur:

Bize iller sözü ile şîve vü nâz eyleme Âhî
Getirme sözlerinden anların âlemde nâzük çok

Bana bir cüz getürdiler kitâbundan anı gördüm
Didiler nice bu billahi Zâtî ben didüm söz yok

Buna göre, Zâtî'nin sözlerinden çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Âhî'nin eserini kalitesiz bulmuştur.
B) Âhî'yi kendisinden intihal yapmakla suçlamıştır.
C) Âhî'nin şiirini çok beğenmiştir.
D) Âhî'yi başkalarından üstün görmüştür.
E) Âhî'nin sözlerini nazik bulmuştur.

11. Aşağıdaki beyitlerin hangisinde "dünyanın geçiciliği" **anlamı vardır?**

A) Ey Fuzûlî öyle kim bîmâr-ı derd-i ışksan
Yohdurur ölmekden özge hîç dermânun senün
B) Ey gönül âleme aldanma sana reng verür
Hâkdür kim anı geh lâ'l kılur geh hazef
C) Zevk istersen Fuzûlî terk-i dünyâ et ki men
Bulmadum bir zevk mundan gayrı tâ dünyadeem
D) Mümkin degül cihânda Fuzûlî ikametün
Bîhûde sen bu merhaleyi mesken eyledün
E) Gelme kabrüm üzre ey eşk içre men tek ölmeyen
Ta'ne daşıdır sana seng-i mezârumdan sakın

12. Olursun Nâilî-veş gördüğün mahbûba efgende
Metâ'-ı sabrını talan eder her tıfl-ı nâzende
Muhabbet gam-fezâ esbâb-ı cemiyyet perâkende
Bahâyî-veş değülsün kâbil-i feyz-i safâ sen de
Tekellüf ber-tarâf ey hâtır-ı nâ-şâd n'eylersün

Son bendi verilen bu musammatla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Şiirin nazım şekli müseddestir.
B) Fahriye türünde yazılmış bir şiirdir.
C) Bahayi, Naili'nin şiirini tahmis etmiştir.
D) Naili, Bahayi'nin şiirini tazmin etmiştir.
E) 1, 2 ve 3. mısralar Naili'ye, 4 ve 5. mısralar Bahai'ye aittir.

13. Âvâzeyi bu âleme Dâvûd gibi sal
Bâkî kalan bu kubbede bir hoş sedâ imiş

Bu beyit ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Telmih sanatına başvurulmuştur.
B) Hüsn-i tahallus yapılmıştır.
C) Sözün, edebiyatın kalıcılığı anlatılmıştır.
D) Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün kalıbıyla yazılmıştır.
E) Tevriye sanatı örneklenmiştir.

14. XVII. yüzyılda yaşayan şair, şiirin temelinde hikmetli bir söyleyiş olması gerektiği iddiasıyla yazdığı şiirlerle zaman zaman kendi adıyla da anılan bir şiir anlayışının kurucusu olmuştur. Divanı da olan şairin *Hayriye* ve *Hayrabad* mesnevileri meşhurdur.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen şairin şiir anlayışını benimseyen şairlerden biridir?

A) Nefî
B) Nailî
C) Neşâtî
D) Koca Ragıp Paşa
E) Fuzûlî

15. Güfti tarafından kaleme alınan ve edebiyatımızda kendinden başka bir örneği bulunmayan bu tezkirede 106 şair ele alınmıştır. Bu şair tezkiresini diğerlerinden ayıran özellik ise manzum olarak yazılmış olmasıdır.

Bu parçada sözü edilen şair tezkiresi aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Zübdetü'l-Eşâr*
B) *Teşrifatü'ş-Şuara*
C) *Mecalisü'n-Nefâis*
D) *Meşâirü'ş-Şuârâ*
E) *Heşt Behişt*

16. Vücut yapısı ile karakter arasında bir ilişki olduğu çok eski zamanlardan beri kabul gören bir görüştür. Bu görüşe dayanarak bir kişinin saç, göz, kulak, el gibi organlarına ve dış görünüşlerine bakılarak onun karakter yapısı hakkında görüşler ortaya koyan eserler verilmiştir. Bu tür eserlere ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) hilye
B) münazara
C) kıyafetname
D) muamma
E) lügaz

ÇÖZÜMLER

1. A seçeneğinde Hüseyni, hem müzikte bir makam hem de Hz. Hüseyin anlamındadır.

B seçeneğinde asma, hem asmak eylemi hem de üzüm bitkisi anlamındadır.

C seçeneğinde derin yüzer, hem denizin derinlerinde yüzmesi hem de derinin yüzülmesi anlamındadır.

E seçeneğinde Kays'ı hem Leyla vü Mecnun hikayesinin erkek kahramanı hem de meyveye karşılık gelecek şekilde kullanılmıştır ve tevriye sanatı örneklenmiştir.

D seçeneğinde ise buna benzer bir anlatım özelliği yoktur.

Cevap D

2. Öncülde verilen beyit aruzun "mef'ûlü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ûlun" kalıbıyla yazılmıştır.

A → fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilün

B → mef'ûlü / fâ'ilâtün / mef'ûlü / fâ'ilâtün

C → mef'ûlü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / fe'ûlun

D → feilâtün / feilâtün / feilâtün / feilün

E → feilâtün / feilâtün / feilâtün / feilün

Cevap C

3. Parçada sözü edilen şair Nedîm'dir. Nedîm klasik şiire pek çok yenilik getirmiştir ve parçada verilen beyit ona aittir.

Cevap D

4. Verilen şiirde Hayali, Zati'nin beytinin başına aynı ölçü ve uyakla üç mısra daha eklemiştir. Buna tahmis denir. Hayali, Zati'yi tahmis etmiştir.

Cevap D

5. I. beyit surnameden,

II. beyit mersiyeden,

III. beyit münâcâttan alınmıştır.

Cevap A

6. Verilen beyitler kendi arasında kafiyelenmiştir. Bu sebeple nazım şekli mesnevidir.

Cevap E

7. 1258 yılında Moğollar Bağdat'a saldırırlar ve Hülagü Han ordusuyla şehre girerek kısa sürede şehri yıkıp yağmalar ve Halife El-Müsta'sın Billah'ı ailesiyle birlikte öldürtür. Bu zulüm yüzyılarca unutulmaz ve divan şiirinde de Hülagü Han bu özellikleriyle yani yıkıcı ve yok edici olmasıyla anılır.

Cevap C

8. Beyitte geçen "leb, diş" sözcükleri arasında tenasüp ilişkisi vardır. (A)

ruh (yanak) cennet, leb kevser, diş-lü'lü (inci) ifadeleri teşbihibeliğe örnektir. (B)

Beyit aruzun "mefâîlün / mefâîlün / mefâîlün / mefâîlün kalıbıyla yazılmıştır. (C)

Kafiye düzeni "aa" olmadığı için bir gazelin matla beytinden alınmamıştır. (E)

Parçada herhangi bir durum güzel bir nedene bağlanmamıştır. Dolayısıyla hüsnitalil yoktur.

Cevap D

9. Verilen dörtlüğün aruz kalıbı **"mefâ'îlün fe'ilâtün mefâ'îlün fe'ilâtün"**dür. Buna göre, şiirde boş bırakılan yerlere C seçeneğinde verilen **"sâkî - âbdur"** kelimeleri getirilmelidir.

Cevap C

10. Verilen kıtada Zâtî şöyle demiştir. "Ey Âhî, bize başkalarının sözüyle nazlanma, onların sözlerinden getirme; dünyada zarif çoktur. Senin kitabından bana bir bölüm getirdiler, onu gördüm. 'Zâtî bu nasıldır?' dediler. Ben de 'Billahi söz yok.' dedim. diyerek Âhî'nin eserini beğenmediğini, kalitesiz bulduğunu anlatmıştır.

Cevap A

11. D seçeneğinde verilen beyitte şair "Ey Fuzûlî, dünyada senin oturup kalman imkânsız. Sen bu konak yerini yani dünyayı beyhude yere, bir ikamet yeri yaptın kendine." diyerek dünyanın geçiciliğini anlatmıştır.

Cevap D

12. Dikkat edilirse bu bentte iki mahlas geçmektedir: Bahâyî ve Nâilî. 5 mısralık bir bend olduğuna göre bu bent bir tahmis olabilir. Tahmis gazelin beyitleri önüne üç mısra eklemek suretiyle oluşturulan nazım biçimidir. Bu bentte eklemeleri yapanın Nâilî olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla 1, 2 ve 3. mısralar Naili'ye; 4 ve 5. mısralar Bahai'ye aittir. A seçeneği olamaz çünkü müseddes 6 mısradan oluşur. Fahriye kendini övmek anlamına gelir, hâlbuki bu bentte sevgili övülmektedir. Bahayî, Nâilî'nin şiirini tahmis etmiş olsaydı, önde Bahâyî'nin mahlasının olması gerekirdi fakat önde Nâilî'nin mahlası bulunmaktadır, dolayısıyla tahmis eden Nâilî'dir.

Cevap E

13. Davut Peygamberin sesinin gürlüğüne telmihte bulunulan beyitte "bâkî" sözü hem mahlas hem de "kalıcı" anlamında kullanılarak tevriye sanatı örneklenmiştir. Bu beyit Bâki tarafından kaleme alındığına göre XVI. yüzyıl eseridir. Beyitte kalıcı olanın sadece güzel beyitler olduğu, dolayısıyla edebiyatın, sözün kalıcılığı vurgulanmıştır. Fakat beyitte kullanılan aruz kalıbı "mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün"dür.

Cevap D

14. Parçada sözü edilen şair Nâbî'dir ve hikemî üslubun edebiyatımızdaki kurucusudur. Nefî, Nâilî ve Neşâti sebkihindîyi, Fuzûlî ise klasik üslubu benimsemiştir. Koca Ragıp Paşa, Nâbî'den sonra hikemî üslubun en kuvvetli temsilcisidir.

Cevap D

15. Güftî tarafından kaleme alınan, edebiyatımızın manzum tek tezkiresi *Teşrifatü'ş-Şuara*'dır.

Cevap B

16. Parçada sözü edilen edebî tür kıyafetnamedir.

Cevap C

TEST 3

1.

I. Âb-gîne içinde mey gibidir
Şeb-i la'lin hayâli dilde müdâm
(Teşbih)

II. Aceb ne bezmde şeb-zinde dâr-ı sohbet idin
Henüz nergis-i mestinde bûy-ı hâb kokar
(Tezat)

III. Aldın hezâr büt-gedeyi mescid eyledin
Nâkûs yerlerinde okuttun ezânları
(Mecazımürsel)

IV. Gönlüm gibi ey nâme gidip yârda kaldın
Baş üzere yerin var ham-ı destânda kaldın
(Kinaye)

V. Hârdur tahrîk-i bâd ile libâsın çâk eden
Yoktur ey hâce güle hergiz ziyânı bülbülün
(Teşhis)

Yukarıda numaralanmış beyitlerin hangisinde ayraç içinde verilen söz sanatı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

I. Efrasiyab tarafından içine atıldığı kuyuyla birlikte anılır. Halkını Turanlılara karşı korumuştur. (Bihzad)

II. Yedi iklime egemen olma gayesiyle hareket ettiğine inanılır ve sahip olduğu toprakların geniş olması sebebiyle "Dırâzdest" lakabıyla da anılır. (Behmen)

III. Cemşid'i öldürüp tahta oturan İran hükümdarıdır. Şehnâme'de hep kötülüğü ve zalimliğiyle anılmıştır. Şeytanın onu aldatması sonucu omuzlarında iki yılan peyda olmuştur. (Dahhâk)

IV. Keyhüsrev'i Çin'den kurtarıp İran'a getirmiştir. Ayrıca Siyavuş'un sihirli zırhına sahip olması dikkat çekilen diğer bir özelliğidir. (Giv)

V. İskender'le olan efsanevi savaşları, tacı ve tahtıyla dillere destan olmuş bir hükümdardır. Ululuk, azamet ve saşaa sembolüdür. (Dârâ)

Yukarıdaki numaralanmış parçaların hangisinde ayraç içinde verilen mitolojik kahraman ile ilgili bilgi verilmemiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Ey Fuzûlî çıhsa can çıhman tarîk-i ışkdan
Reh-güzâr-ı ehl-i ışk üzre kılun medfen bana

Bu beyitte geçen "reh-güzâr-ı ehl-i ışk" sözünün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aşk yolunda çekilen ıstırap
B) Âşıkların gelip geçtiği yol
C) Işıklı yollarda yürümek
D) Âşıkların buluştuğu yol
E) Aşk derdiyle mükemmelleşme

4. Kanunî Sultan Süleyman döneminin ünlü bilginlerinden Taşköprülüzâde Ahmet Efendi tarafından yazılmıştır. Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan XVI. yüzyıl ortalarına kadar yaşamış 502 ilim adamının hayat hikâyesini içerir. Gelinciğe benzer bir çiçeğin adını taşıyan eserin simge anlamı "ölümsüzlük uykusu" dur. Taşköprülüzâde, kitabına bu ismi vermekle biyografilerini yazdığı şahısların gelincikler misali her yıl yeniden doğacak ölümsüz bir uykuya yattıklarına işaret etmektedir.

Bu parçada özellikleri verilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Nefhatü'l - Ezhâr*
B) *Keşfü'z - Zünûn*
C) *Süllemü'l - Vusûl*
D) *Şakayıku'n - Numaniyye*
E) *Gülşen - Abad*

5. Vezinli, kafiyeli uzun mensur cümlelerle kurulan divan edebiyatı nazım türüdür. Fe'ilâtün, mefa'îlün, müstef'ilün gibi cüzler arka arkaya tekrarlanır. Türk edebiyatında örneğine çok az rastlanır. Bunlardan biri de Ahmet Paşa'ya aittir.

Bu parçada özellikleri verilen tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Medhiye B) Mersiye C) Nazire
D) Bahr-i tavil E) Tehzil

6. Daha önce bu tarz şiirler yazılmakla birlikte akım olarak ortaya çıkması XVII. yüzyılın ikinci yarısını bulan hikemî üslup, düşünceye ağırlık veren şiir tarzıdır. En önemli temsilcisi Nâbî olduğu için "Nâbî ekolü" olarak da bilinir.

Aşağıdaki beyitlerden hangisi Nâbî ekolüne mensup bir şair tarafından yazılmış olabilir?

A) Ben bu sözden dönmezem devr eyledikçe nüh felek
Şâhid olsun aşkıma arz u semâ sevdim seni

B) Hattım hisabın bil dedin gavgalara saldın beni
Zülfüm hayalin kıl dedin sevdalara saldın beni

C) Bağlanıp zülfünde bozdum ahdi de peymânı da
Çeşmini gördüm unuttum derdi de dermânı da

D) Derdim nice bir sînede pinhân iderim ben
Bir âh ile bu âlemi vîrân iderim ben

E) Ey gönül umma kerem bir zât-ı dil-cû kalmamış
Hâtem-âsâ dehrde bir merd-i nîgû kalmamış

7. Hoş geldin eyâ hidîv-i ekrem
Lutfunla gönüller oldu hurrem
Şâd oldu mekâriminle âlem
Her gûne meâ'sirin dem-â-dem
Ârâyiş-i arsa-i cihandır

I. bendi verilen ve tamamı on iki bent olan Nedîm'e ait bu musammatın nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Terbî
B) Terci-bent
C) Tardiye
D) Muhammes
E) Terkib-bend

8. Lebleri mül saçları sünbül yanagı berg-i gül
Bir semen-ber serv-i hoş-reftâr dirsen işte sen

Bu beyitle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bir gazelden alınmış olabilir.
B) Birinci mısrada birden fazla teşbihibeliğ vardır.
C) İkinci mısrada mufassal teşbih örneği vardır.
D) Birinci mısrada birden fazla imale yapılmıştır.
E) İkinci mısrada med yapılmıştır.

9. Nâbî ile ol âfetin ahvâlini nakl et
Efsâne-i Mecnûn ile Leylâ'dan usandık

Nâbî bu beyitte şiir sanatı için aşağıdakilerden hangisinin gerekliliği üzerinde durmuştur?

A) Gelenekten yeterince yararlanmanın
B) Yeni ve özgün konuları işlemenin
C) Aşk temasına daha fazla yer verilmesinin
D) Öğretici yönün ağır basmasının
E) Kişisel yaşantıların dile getirilmemesinin

10. Sâkiyâ ol câmı sen doldur tamâm etsün bize
Ömri noksân olsun anun kim didi anı harâm

Bâdeden pürdür sürâhî dâmeninde ol müdâm
Sanasın güller biter pehlû-yı serv-i hoş-hırâm

Bu beyitler aşağıdaki türlerden hangisine ait olabilir?

A) Kahvename
B) Şehrengiz
C) İşretname
D) Dâriyye
E) Biladiyye

11. Zebânum kıl fesâhat şehriyârı
Dehânum şehrî dendânum hisârî

Bu beyitte aşağıdaki aruz uygulamalarından hangisinin örneği vardır?

A) Med
B) İmale
C) Vasl
D) Zihaf
E) Sekt-i melih

12. Olur mu böyle bir rûz-ı mübârek dahi ey Nef'î
Ki hem nevrûz ola hem lutf-ı şâhenşâh ola rûzı

Ol şâhenşâh-ı dâna-dil ki olmuşdur âdaletle
Mühim-sâz-ı cihân akl-ı selîm-i dâniş-endûzı

Şeh-i Cem-rütbe Sultân Ahmed-i ferhûnde tal'at kim
Bahâr-ı bâğ-ı devletdür cemâl-i âlem-efrûzı

Yukarıda Nef'î'nin bir gazeline ait beyitler verilmiştir.

Buna göre bu gazel aşağıdakilerden hangisine örnektir?

A) Müşterek gazel
B) Müselsel gazel
C) Müracaa gazel
D) Mülemma gazel
E) Müzeyyel gazel

13. Dil senin sohbetine tâlib ü râgıbdır pek
Şevkımız tal'at-ı pür-nûruna tâlibdir pek
Hele Top-hâne günü olsa münâsibdir pek
Gel benim kaşı hilâlim bize bir ıyd idelim

Tamamı beş bent olan ve yukarıda dördüncü bendi verilen bu şiirin nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şarkı
B) Tuyuğ
C) Nazım
D) Muhammes
E) Rubai

14. Arnavut asıllı olmakla birlikte ----, İstanbul Türkçesinin kudretli bir şairi olmayı başarabilmiştir. Gazel ve kasidelerinde temiz ve sade bir dil kullanmış ancak asıl şöhreti mesnevileriyle yakalamıştır. *Gencîne-i Râz, Kitâb-ı Usûl, Şâh u Gedâ, Yûsuf u Züleyhâ, Gülşen-i Envâr* mesnevilerinden meydana gelen bir hamsesi ve *Dîvân*'ı vardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Hamdullah Hamdî
B) Taşlıcalı Yahyâ
C) Hayalî
D) Lamiî Çelebi
E) Nevizade Atayî

15. Nedim'e ait,

Bûy-ı gül taktîr olunmuş nâzın işlenmiş ucu
Biri olmuş hoy birisi dest- mâl olmuş sana

beytinde birinci mısradaki "bûy-ı gül" tamlaması ikinci mısradaki "hoy"; yine birinci mısradaki "nâz" kelimesi de ikinci mısradaki "dest-mâl" sözcüğüyle ilişkilidir.

Buna göre yukarıda sözü edilen edebî sanat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarsi
B) Leffüneşir
C) Akis
D) Tevriye
E) Sihrihelal

ÇÖZÜMLER

1. I. beyitte sevgilinin kırmızı dudağının hayali, kırmızılığından ve zevk vericiliğinden dolayı billûr kadeh içindeki şaraba benzetilmiştir.

II. beyitte "nergis" ile "göz" kastedilmiştir. Benzetilen "göz" söylenmemiş kendisine benzetilen unsur olan "nergis" doğrudan "göz" anlamında kullanılmıştır, yani beyitte tezat değil açık istiare yapılmıştır.

III. beyitte parça-bütün ilişkisi bağlamında "nâkûs" parçasıyla Hristiyanlık, "ezan" parçasıyla da İslam dini vurgulanmak istenmiştir.

IV. beyitte mektubun sarığın kıvrımları arasında kalması gerçek anlamında, onun baş üzere yeri olması da hem gerçek anlamındadır hem de saygı ifade eder.

V. beyitte gül, bülbül ve diken kişileştirilmiştir.

Cevap B

2. I. metinde özellikleri verilen mitolojik kahraman Bihzad değil Bijen'dir. Bihzad, tıpkı Mani gibi resim yapmadaki maharetiyle ünlü bir sanatçıdır.

Cevap A

3. Verilen beyitte şair, "Ey Fuzûlî canım çıksa yolunda çıkmam. Mezarımı âşıkların gelip geçtiği yol üzerine yapın." demiştir.

Buna göre beyitte geçen "reh-güzâr-ı ehl-i ışk" sözü "âşıkların gelip geçtiği yol" anlamında kullanılmıştır.

Cevap B

4. Parçada özellikleri verilen eser *Şakayık-ı Numaniye*'dir.

Cevap D

5. Parçada özellikleri verilen nazım türü bahr-i tavildir. Ölçülü ve kafiyeli uzun cümlelerle kurulur.

Cevap D

6. A, B, C, D seçeneklerinde yer alan beyitlerde aşk, sevgili teması ön plandadır. E seçeneğinde ise şair "Ey gönül, cömertlik bekleme, hatır soran kimse kalmamış. Zamanımızda Hatem gibi iyi insan kalmamış." diyerek hikemî tarzı yansıtan bir beyit söylemiştir.

Cevap E

7. Verilen musammat beş mısradan oluşmuştur ve ilk bendinin uyak düzeni "aaaab" şeklindedir. Seçeneklerde beşer mısralık bentlerden oluşan iki nazım şekli vardır. Biri muhammes diğeri ise tardiyyedir. Ancak muhammesin ilk bendinin uyak düzeni her zaman "aaaaa" şeklindedir. Ayrıca verilen musammatın vezni "mef'ûlü mefâ'ilün fe'ûlün"dür. Uyak düzen ve vezin ipuçlarından "tardiye" seçeneğine ulaşılabilir.

Cevap C

8. Beytin taktii şu şekilde yapılabilir:

Leble**ri** mül saçla**rı** sünbül ya**nağı** berg-i gül

_ + _ _/ _ + _ _/ _ + _ _/ _ + _

Bir semen-ber serv-i hoş-ref**târ** dirsen işte sen

_ + _ _/ _ + _ _ / _ + _ _ /_ + _

Beytin vezni "fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün"dür. I. mısrada dört hecede imale yapılmıştır. II. mısrada ise "-târ" hecesinde med yapılmıştır.

Uyak düzeni ve vezne bakılarak bir gazelden alındığı söylenebilir.

I. mısrada, "leb-mül", "saç-sünbül", yanak-gül" arasında teşbihibeliğ vardır.

Ancak II. mısrada mufassal (ayrıntılı=dört ögeli) bir benzetme söz konusu değildir.

Cevap C

9. Beytin dil içi çevirisi şu şekilde yapılabilir: "Leyla ve Mecnun efsanesini dinlemekten bıktık. (Bundan sonra) o güzelle Nâbî'nin hikâyesini anlat."

Anlamdan da anlaşılacağı üzere Nâbî eski konuların artık bıkkınlık verdiğini, yeni şeyler söylemek gerektiğini vurgulayarak poetik bir yenileşmenin gerekliliğini dile getirmiştir. Buna en yakın seçenek B'dir.

Cevap B

10. Beyitte geçen "sâkî, câm, doldur-, bâde, sürahi, müdâm" sözcükleri ve anlam yardımıyla bir içki meclisinin tasvirinin yapıldığı görülür. Divan şiirinde bu türe verilen adlardan biri de "işretname"dir.

Cevap C

11. Beytin taktii şu şekilde yapılabilir:

Zebânum kıl fesâhat şehriyârı

\+ _ _ _/ + _ _ _/ + _ _

Dehânum şehrî dendânum hisârî

\+ _ _ _/ + _ _ _/ + _ _

Vezin, "mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün"dür. Vezin gereği "şehrî" sözcüğünde yer alan "-rî" kapalı bir hecedir. Ancak vezin nedeniyle uzun ünlü kısa okunarak "zihaf" yapılmıştır.

Cevap D

12. Gazelde Nef'î'nin, mahlas beytinden sonra iki beyit daha söylediği görülür. Bu tür gazellere "müzeyyel gazel" adı verilir.

Cevap E

13. Verilen şiir, dörder mısralık birden fazla bentle kurulmuştur. Tuyuğ ve rubai tek dörtlükle, nazım beyitlerle, muhammes ise beşer dizelik bentlerle kurulur. Hem dörder dizeyle hem de birden fazla bentle kurulan nazım şekli "şarkı"dır.

Cevap A

14. Parçada verilen eser isimlerinden "Taşlıcalı Yahyâ" seçeneğine ulaşılabilir.

Cevap B

15. I. mısrada sözü edilen bir kavramla ilişkili diğer kavramın ikinci beyitte verilmesiyle yapılan edebî sanat "leffüneşir"dir.

Cevap B

TEST 4

1. Ol pîr dedi ki bilmedin mi
Bu hayretten kesilmedin mi

Şeyh Gâlib'e ait bu beyitte mısralar arasında vezinde bir farklılaşma vardır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Tahallus
B) Med
C) Zihaf
D) Sekt-i melih
E) Musarra

2. Her kimin var ise zâtında şerâret küfrü
Istılahât-ı ulûm ile müselmân olmaz

Ger kara taşı kızıl kan ile rengîn etsen
Tab'a tağyir verip la'l-i Bedahşân olmaz

Eylesen tûtîye ta'lim-i edâ-yı kelimât
Nutku insân olur amma özü insân olmaz

Her uzun boylu şecâ'at edebilmez dâ'vî
Her ağaç ki boy atar serv-i hırâmân olmaz

Yukarıda tamamı verilmiş olan bu şiir aşağıdakilerden hangisine örnektir?

A) Kıt'a
B) Gazel-i nâ-tamam
C) Musammat gazel
D) Zülmetâlî
E) Gazel-i müzeyyel

3. Îran zemîne tuhfemiz olsun bu nev-gazel
İrgürsün Isfahân'a Sitanbul diyârını

Bu beyitle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Beyitte iki yerde vasl yapılmıştır.
B) Mef'ûlü fâilâtü mefâ'îlü fâilün vezniyle yazılmıştır.
C) Kasr yapılmıştır.
D) Zihaf yapılmıştır.
E) İmale yoktur.

4. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi <u>yanlışı</u> vardır?

A) Anadolu sahasında yazılan ilk Türkçe divan Ahmedî'ye aittir.
B) Anadolu sahasında divan sahibi ilk Türk beyi Kadı Burhaneddin'dir.
C) Anadolu sahasında divanına ön söz yazan ilk şair Necâtî'dir.
D) Hayatının farklı dönemlerindeki şiirleri farklı divanlarda toplayan ilk Türk şairi Nevâî'dir.
E) Divan sahibi ilk Osmanlı padişahı II. Murat'tır.

5. Aşk derdiyle hoşem el çek ilâcumdan tabîb
Kılma derman kim helâkim zehri dermânındadır

Bu beyitte aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi vardır?

A) Tevriye
B) Tezat
C) Tecrîd
D) Rücu
E) Telmih

6. XVII. yüzyılın en önemli yazarlarından Kâtip Çelebi, ---- adlı eserini coğrafya, ---- adlı eserini ise tarih sahasında yazmıştır. Yazarın bibliyografi eseri olan ---- ise önemli bir kaynaktır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Keşfü'z Zünûn - Cihannümâ - Fezleke*
B) *Mizânü'l Hak - Tuhfetü'l Kibâr - Keşfü'z Zünûn*
C) *Tuhfetü'l Kibâr - Keşfü'z Zünûn - Cihannümâ*
D) *Cihannümâ - Fezleke - Keşfü'z Zünûn*
E) *Fezleke - Mizânü'l Hak - Keşfü'z Zünûn*

7. Devlet adamları, âlim kişiler ve şairlerin biyografilerini yazma geleneği, bir zincirin halkaları şeklinde ---- adı verilen devam kitaplarıyla sürdürülmüştür. Türk edebiyatında XVI. yüzyılda yazılan ---- adlı eser ---- tarafından kaleme alınmış ve devam kitaplarıyla XIX. yüzyıla kadar gelmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *hâşiye - Mecâlisü'n Nefâis - Nevâî*
B) *hâtime - Künhü'l Ahbar - Güftî*
C) *zeyl - Şakayıkı'n Nûmâniyye - Taşköprîzâde*
D) *zeyl - Teressül - Ahmed-i Dâî*
E) *dîbâçe - Keşfü'z Zünûn - Gelibolulu Âlî*

8. Yok bî-garaz mu'amele ehl-i zamânede
Kimse ibâdet itmez idi cennet olmasa

Bu beyitte aşağıdakilerden hangisi eleştirilmektedir?

A) Cahiller
B) Tasavvuf ehli
C) Çıkarcı insanlar
D) Yeteneksiz şairler
E) Faydasız âlimler

9. Şevk u zevk ehli çekildi biz dahı yâ Hû didük
Zevkı gitdi 'âlemün ehl-i mezâkı kalmadı

Bu beyitteki altı çizili sözcükle kastedilen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rint
B) Zahit
C) Rakip
D) Âlim
E) Mahbûb

10. Minnet Hudâ'ya devlet-i dünyâ fenâ bulur
Bâkî kalur sahîfe-i 'âlemde adumuz

Bâkî'ye ait bu beyitle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) İmale yapılmıştır.
B) "devlet-i dünyâ" tamlamasında teşbihibeliğ vardır.
C) Hüsn-i tahallus yapılmıştır.
D) Tezat sanatından yararlanılmıştır.
E) Fahriye yapılmıştır.

11. Oldı Sâbit Atâyî-i sâni
Tâzelendürdi bâğ-ı irfânı

Sâbit'e ait bu beyitten aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Sâbit ile Atâyî'nin benzer şiir tarzlarına sahip olduğuna
B) Sâbit ile Atâyî'nin düşünce yönü ağır basan şiirler kaleme aldığına
C) Atâyî'nin, Sâbit'in şiirlerini övdüğüne
D) Sâbit'in, dönemindeki şiir ortamına yenilikler getirdiğine
E) Sâbit'in, Atâyî'nin şiir anlayışını beğendiğine

12. Ey şehenşâh-ı kerem-güster ü dâniş-perver
Sâye-i lutf-i Hudâ pertev-i envâr-ı ezel
Hâce-i rûy-ı zemîn pâdişeh-i devr-i zamân
Husrev-i Cem-'azamet dâver-i Cemşîd-mahal

Yukarıda tamamı verilen şiirin nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rubai
B) Tuyuğ
C) Nazım
D) Kıt'a
E) Gazel

13. Ne denlü gösterürse fi'l-i ahsen
İnanma dost olmaz eski düşmen

Bu beyitte görülen edebî sanat aşağıdakilerden hangisidir?

A) İktibas
B) Telmih
C) Sihrihelal
D) Kinaye
E) İrsalimesel

14. Pendnameler, birey ve toplumu eğitmek, devlette dirlik ve düzenliği sağlamak amacıyla yazılan eserlerin genel adıdır.

Buna göre aşağıdaki eserlerden hangisi nasihatname özelliği <u>göstermez</u>?

A) *Lutfiyye*
B) *Risâletü'n-Nushiyye*
C) *Maârifnâme*
D) *Çarhnâme*
E) *Hayrâbâd*

15. Her nefes dûd-ı âha mensûbuz
Ya'nî dûd-ı siyâha mensûbuz

Vezin gereği bu beyitte yapılan aruz işlemleri hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

A) med – med
B) imale – imale
C) vasl – zihaf
D) zihaf – imale
E) vasl – med

16. Kaside ve gazellerinin yanı sıra musammatları ve şehrengizleriyle de dikkat çekmiştir. Kıtalarının bir kısmı, hiciv türünde yazılmış olup başta Hayâlî Bey olmak üzere Kandî, Rahmî, Sırrî gibi döneminin bazı şairlerine yönelttiği eleştirilerini yansıtmaktadır. Onun en önemli yanı, İran örneklerine bağlı kalmadan yerli renklerle ve sade bir dille kaleme aldığı mesnevileriyle Türk edebiyatında hamse yazan şairlerin öncülerinden olmasıdır. *Şah u Gedâ* ve *Gencîne-i Râz,* hamsesinde yer alan önemli mesnevilerdendir.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hamdullah Hamdî
B) Nev'izâde Atayî
C) Taşlıcalı Yahyâ
D) Bursalı Celilî
E) Lamiî Çelebi

17. Zihî kâdir-i ber-kemâl ki bî-çâre âşık-ı âşüfte hâle hüzn ü melâl-ı dûrî müşerref-i merg-i zarûrî itmiş iken bir lahza izz-i teşrîf-i yârânla azîz-i Mısr itdüginden gayrı cenâb-ı cânânun ihtiyarı züll-i hizmetkârî itmesi dâhil-i hadd-i istihâle iken kalb-i ser-keş ol hâle dahı imâlede lutf-ı amîmîn havâle kılup bî-renciş-i bâzû-yı taleb murâd-bahş-ı âşık-ı sâde-nakş oldugı garâyib-i nâdirül-vukû'dandır.

Dil ve üslup özellikleri dikkate alındığında bu parça aşağıdaki eserlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) *Kâbûsnâme*
B) *Meşakku'l-Uşşâk*
C) *Mir'atü'l-Memâlik*
D) *Müsâmeretnâme*
E) *Muhayyelât*

ÇÖZÜMLER

1. Şiirin taktii aşağıdaki gibidir:

Ol pîr dedi ki bilmedin mi

_ _ +/ + _ + _ / + _ _

Bu hayretten kesilmedin mi

_ _ _ /_ + _ /+ _ _

Birinci mısrada "pîr" kelimesi medli, "dedi" kelimesinde ikinci hece imalelidir. Buna göre bu mısraın vezni "mef'û lüme fâilün feûlün" şeklindedir. İkinci mısrada "bu" kelimesi imalelidir ve bu mısranın vezni "mef'ûlün fâilün feûlün" şeklindedir. Birinci mısradan diğerine geçerken yaşanan bu vezin değişikliğine "sekt-i melih" denir.

Cevap D

2. Şiiri incelediğimizde beyitlerle yazıldığını ve gazel çağrışımı yaptığını görürüz ancak gazelin ilk beyti (matla beyti) mukaffa yani kafiyeli olmak zorundadır. Ayrıca normal bir gazel en az beş beyitten oluşur ve genellikle son beyitte şairin mahlası geçer. Beyitlerle yazılan, matla ve mahlas beyti olmayan bu tip şiirlere kıt'a denir. Kıtalar en az iki beyitten oluşur. İki beyitten fazla beyti olan kıt'alara ise "kıt'a-i kebîre" denir. Gazeli nâ-tamam diyebilmemiz için matla beyti olmalıydı. Musammat gazel, dörtlüğe dönüştürülebilen vezinle yazılmış gazel demektir ama burada vezin bir yana bir gazel yoktur. Zülmetâli, birden fazla matla kullanılması demektir. Gazel-i müzeyyel ise mahlas beytinden sonra da birkaç beyitle devam eden gazel demektir.

Cevap A

3. Verilen beyit aruzun "Mef'ûlü fâilâtü mefâ'îlü fâilün" kalıbıyla yazılmıştır. "tuhfemiz olsun, irgürsün isfahan" kelimeleri arasında vasl yapılmalıdır. "İstanbul > Stanbul" şeklinde söylenerek kasr yapılmıştır.

Beyitte imale ve zihaf yapılmamıştır.

Cevap D

4. Osmanlı padişahları arasında divan sahibi ilk şair padişah Fatih'tir. Fatih, Avnî mahlasıyla yazdığı şiirleriyle divan tertip etmiştir. II. Murat şiire çok düşkündür ama divanı yoktur. İlk dört seçenekte verilen bilgiler doğrudur.

Cevap E

5. Beyitte şair aşk derdi çekmekten bir şikâyeti olmadığını ve bununla ilgili bir derman, tedavi istemediğini çünkü derman olarak verilecek ilacın kendisini yok edecek bir zehir olduğunu anlatmaktadır. Burada ilacın zehir olarak vasıflandırılması tam bir tezattır.

Cevap B

6. Katip Çelebi'nin coğrafya konusundaki eseri *Cihannümâ*, tarih konusundaki eseri ise *Fezleke*'dir. Yazarın kitap bilimi yani bibliyografya türündeki eseri ise *Keşfü'z Zünûn*'dur. Bu eserde 14 binden fazla kitabın tanıtımı yapılmıştır.

Cevap D

7. Türk edebiyatında biyografi türündeki kitaplara ekleme ya da devam kitabı olarak yazılan eserlere genel olarak "zeyl" denir. XVI. yüzyılda devlet adamları, âlim kişiler bazı sanatçıların biyografilerinin yazıldığı eserlerden biri *Şakayıkı'n Nûmâniyye*'dir. Eser Taşköprîzâde tarafından Arapça olarak yazılmış ve sonrasında da peş peşe yazılan zeyllerle Osmanlı son dönemine kadar getirilmiştir. Cevap "zeyl" ile başlamalıdır. Buna göre C ve D seçeneği düşünülür ama D seçeneğindeki *Teressül* bir inşa kitabıdır ve biyografi özelliği göstermez.

Cevap C

8. Beytin dil içi çevirisi şu şekilde yapılabilir: "Günümüz insanı bir çıkarı olmadan (bî-garaz) bir iş yapmaz. (Bunlar) Cennet olmasa ibadet bile etmez."

Anlamdan da anlaşılacağı üzere beyitte "çıkarcı insanlar" eleştirilmektedir.

Cevap C

9. Divan şiirinde "şevk u zevk ehli" olarak kabul edilen kişiler "rint"lerdir. Divan şiirinde rindin vasıfları şu şekilde sıralanabilir: Rint, dış dünyadan kopuk, toplumun baskısından kaçan, kendi yarattığı dünyada aşk sarhoşu olarak yaşamayı tercih eden biridir. Dar görüşlü, şahsi çıkarları için ibadet eden, riyakâr zahitle hiçbir zaman anlaşamayan rint, zahitle sürekli bir mücadele hâlindedir. Kimsenin kınamasına aldırmadan riyasız ve yalansız yaşamaya çalışır. Divan şairi kendini rint olarak görür. Gerçek olsun ya da olmasın şiirlerinde toplum kurallarını ve dinin yasaklarını, zahidin öğüdünü aşarak içkinin verdiği keyfi doyasıya yaşamayı tercih etmiştir. Bu dünyadaki cenneti yaşamak isteyen rint, sevgiliden ve aşktan vazgeçmez.

Cevap A

10. II. mısradaki "a-" hecesinde imale yapılmıştır.

Bakî, II. mısrada mahlasını, gerçek anlamını da kastedecek biçimde kullanmıştır ve böylece "hüsn-i tahallus (mahlası güzel kullanma)" yapmıştır.

"fenâ bulur - bâkî kalur" ifadeleri karşıt anlamlıdır ve bu sözler aracılığıyla "tezat" sanatından yararlanılmıştır.

Bâkî, beyitte şiirlerinin kalıcılığı ile övünerek "fahriye" yapmıştır.

Cevap B

11. Beytin dil içi çevirisi şu şekilde yapılabilir: "Sâbit, ikinci Atâyî oldu. (Böylece) Bilgi bağına yeniden can verdi."

Anlama dikkat edildiğinde, Sâbit ve Atâyî'nin irfanlı (düşünce yönü ağır basan) söyleyişe sahip olduğu anlaşılır (Ayrıca İkinci Atâyî denildiğine göre şiirlerinin ve şairlik kudretlerinin de benzerliği düşünülebilir). "Tâzelendürdi" ifadesinden, Sâbit'in yenilikler getirdiğine ulaşılabilir.

Ancak beyitte Atâyî'nin, Sâbit şiirlerini beğendiği ya da övdüğüne dair bir bilgi yoktur.

Cevap C

12. Verilen şiirin uyak düzeni, "abcb = axbx" şeklindedir. Bu yönüyle matla beyti olmayan bir gazel görünümündedir. Bu nazım şekli de "kıt'a"dır.

Cevap D

13. Beytin ikinci mısrasında "Eski dost düşman olmaz." atasözü kullanılmıştır. Bu edebî sanat "irsalimesel"dir.

Cevap E

14. *Lutfiyye,* Sünbülzade Vehbî'ye; *Risâletü'n-Nushiyye,* Yunus Emre'ye; *Maârifnâme,* Sinan Paşa'ya; Çarhnâme ise Ahmed Fakih'e ait öğretici yönü ağır basan eserlerdir. *Hayrâbâd* ise Nabî'ye ait, mutlu sonla biten bir aşk mesnevisidir.

Cevap E

15. Beytin taktii şu şekildedir:

Her nefes dûd-ı âha mensûbuz
_ + _ _/+_ + _/_ _

Ya'nî dûd-ı siyâha mensûbuz
_ + _ _/+ _+ _/ _ _

Vezin, "fe'ilâtün (fâ'ilâtün) mefâ'ilün fe'ilün (fa'lün)"dür.

Buna göre, II. mısradaki "-nî" hecesindeki ünlü, vezin gereği kısa okunmuş ve zihaf yapılmış; "-dı" hecesinde ise imale yapılmıştır.

Cevap D

16.

- Kaside ve gazellerinin yanı sıra musammatları ve şehrengizleriyle de dikkat çekmiştir.
- Onun en önemli yanı, İran örneklerine bağlı kalmadan yerli renklerle ve sade bir dille kaleme aldığı mesnevileriyle Türk edebiyatında hamse yazan şairlerin öncülerinden olmasıdır.
- *Şah u Gedâ* ve *Gencîne-i Râz,* hamsesinde yer alan önemli mesnevilerdendir.

ipuçlarından "Taşlıcalı Yahyâ" seçeneğine ulaşılabilir.

Cevap C

17. Verilen metnin üslup özelliklerine bakıldığında, Arapça ve Farsça sözcüklerin yoğun olarak kullanıldığı, secilerle örülü olduğu görülür. Bu da "süslü nesir" özellikleridir.

Seçeneklerdeki eserlerden *Meşakku'l-Uşşâk* süslü nesir üstadı Nergisî'ye ait olduğundan üslup özellikleri bu eserle örtüşür.

Cevap B

TEST 5

1. Haftalarla gülmeyüp yıllarla ağlarsam n'ola
Ay olur göstermez ol mihr-i cihân-ârâ yüzün

Hayâlî Bey'den alınan bu beyitle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Her iki mısrada imale yapılmıştır.
B) II. mısrada, vasl vardır.
C) İstiare, tezat, tenasüp ve telmih sanatları örnekleri vardır.
D) Dönemine göre oldukça sade bir dille kaleme alınmıştır.
E) XVI. yüzyılda kaleme alınmıştır.

2. N'ola dirsem ana Firdevs-i Sânî
Ki İrem bağıdur her bûstânı

Akar tahtından enhârı berâber
Sanasun her birisi âb-ı Kevser

Sanasın hâk-i pâki misk ü anber
Dimâg-ı âlemi eyler muattar

Bu beyitler aşağıdaki türlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) Kıyafetname
B) Şehrengiz
C) İşretnâme
D) Methiye
E) Pendnâme

3. Süslü nesirde ele alınan konu, seci denen söz içi kafiyeleri eşliğinde ve dilin bütün imkânlarından faydalanılarak sunulur. Divan edebiyatındaki ilk nesir örnekleri tıpkı Mercimek Ahmet'in Farsçadan çevirdiği ---- örneğinde olduğu gibi sade nesirle verilmiştir. ---- ise *Tazarrunâme* ile süslü nesrin ilk örneğini vermiştir. Süslü nesrin en uç örnekleri ise XVII. yüzyıl münşilerinden ---- tarafından kaleme alınmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Tevârih-i Âl-i Osman* – Veysî – Nergisî
B) *Heşt Behişt* – *Naima* – Veysî
C) *Keşfü'z-Zünûn* – Veysî – Cevdet Paşa
D) *Kabusnâme* – Sinan Paşa – Nergisî
E) *İskendername* – Nergisî – Naima

4. Sen kim gelesin meclise bir yer mi bulunmaz
Baş üzre yerin var
Gül goncesisin gûşe-i destâr senindir
Gel ey gül-i ranâ

Bir bölümü verilen bu şiirin nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Müstezat
B) Terbi
C) Rubai
D) Murabba
E) Kıta

5.
I. Yazaruz la'l-i lebün yâdına rengîn gazeli
Diyicek şi'r dirüz biz begüm inşâ dimezüz
II. Tenezzül eylemem inşâya eylesem belki
Müsebbihân-ı felek vird iderdi inşâmı

Yukarıdaki iki beyitte, iki farklı şairin şiir ve inşa hakkındaki düşüncelerine yer verilmiştir.

Buna göre divan edebiyatında sanatçıların şiir ve inşaya yaklaşımları ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Şiirin inşaya göre daha değerli görüldüğüne
B) Şairlerin, sevgilinin güzelliğinin ancak şiirle anlatılabileceğini düşündüğüne
C) Konu bakımından şiir ve inşanın birbirinden farklı olduğuna
D) Şiirin akıldan ziyade okuyanın duygularına seslendiğine
E) Sanat gücünün asıl olarak şiirde ortaya çıktığına

6. Ruhları vü ağzını zikr etse Şeyhî sebzede
Gonca dem-beste kalur u gül hayâdan ter saçar

Bu beyitte aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi vardır?

A) Tekrir
B) Hüsnitalil
C) İrsalimesel
D) Tezat
E) Tevriye

7. Şeyhülislam Bayramzâde Zekeriya Efendi'nin oğludur. İstanbul'da dünyaya gelen şair, kültürlü bir aileden gelmenin etkisiyle iyi bir eğitim almıştır. Çeşitli görevlerde bulunduktan sonra Sultan IV. Murat Dönemi'nde şairin yıldızı parlamıştır. IV. Murat'ın danışmanlığını yapmış, şiir meclislerinin vazgeçilmez isimlerinden biri olmuştur. Gazel nazım biçimini oldukça başarılı bir biçimde kullanan şair hakkında araştırmacıların uzlaştıkları nokta, onun Bâkî ve Nedim arasında, bir başka söyleyişle eski devir ile yeni devir arasında, bir geçiş görevi üstlendiği hususudur.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nevî
B) Nef'î
C) Şeyhülislam Yahya
D) Şeyhülislam Bâhayî
E) Sâbit

8. Divanını tamamladıktan iki sene sonra bir gün bulunduğu bir mecliste henüz asrın ilk çeyreğinde hayatını kaybetmiş bir şairin mesnevisini haddinden fazla övmüşlerdi. Bu büyük şaire hürmeti olduğu hâlde, onun yazdığı bu eserin kıymetsizliğinden bahsetti ve "Bir hırsızın kemalini irad" etmekten ibaret olan bu mesneviden daha mükemmel manzum bir hikâye kaleme alabileceğini muhataplarına açıkça söylemekten çekinmedi. Fakat bu vesile ile mecliste bulunanların istihfafına maruz kaldı. İşte yirmi altı yaşında bulunan ----, derin ve ani bir heyecanla bir iddia yüzünden başladığı ---- adlı eserini altı ay zarfında ikmal etti ve ikmal tarihi olarak 1197/1782 "Hitâmühül-misk" terkibini buldu.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nâbî - *Hayrâbâd*
B) Enderunlu Fazıl - *Defter-i Aşk*
C) Şeyh Galip - *Hüsn ü Aşk*
D) İzzet Molla - *Mihnetkeşân*
E) Fuzûlî - *Leyla ve Mecnun*

9. Farkına bir niçe per takınur altun telli
Hayl-i ezhâra meğer zanbak olupdur serdâr

Dikdi leşgergeh-i ezhâra sanavber tûgın
Haymeler kurdı yine sahn-ı çemende eşcâr

Döşedi mihr-i felek yolları dîbâlar ile
İtdi teşrif çemen mülkini sultân-ı bahâr

Bu beyitlerin, klasik bir kasidede bulunduğu bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

A) Methiye
B) Tegazzül
C) Fahriye
D) Nesib/Teşbib
E) Dua

10.

I. Şiir yazmaktan maksat anlamdır, yani içeriktir ve bununla okuyucuya mesaj vermektir.

II. Şiirin hikmet dolu olması ve anlamının da insanlara yol göstermesine önem verilmiştir.

III. Şiirin anlamı lirizm ve duygudan ziyade düşünce ve hikmete dayanmalıdır.

Aşağıdaki beyitlerden hangisi yukarıda özellikleri verilen şiir anlayışına uygun olarak <u>yazılmamıştır</u>?

A) Âsûde olam dersen gelme cihâna
Meydâna düşen kurtulamaz seng-i kazâdan

B) Sarf eyleme dünyaya yazık ömrü telefdir
Dünya selef uhrâ bilene hayr-halefdir

C) Bakma noksanına her şahsın efendim hoş geç
Kimi mağşuş-dimâg u kimi pür-efkârdır

D) Yürürem hasret-i zülf ü ruh-ı mehrûlar ile
Gündüzin gussalar ile gece kaygular ile

E) Haşmet âvâdi-i merdâneyi derdest eyle
Himmetinden bilinir rütbesi insân olanın

11. Mârız ki asâ-yı kef-i Mûsâ'da nihânız
Mâr anlama mûruz ki kef-i pâda nihânız

Nâilî'den alınan bu beyit ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Hz. Musa'nın asasının yılana dönüşmesine telmih vardır.

B) İmale ve med yapılmıştır.

C) Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün kalıbıyla yazılmıştır.

D) Musarra bir beyittir.

E) Bir gazelin matla beyti olabilir.

12.

I. Anadolu sahasının ilk şair tezkiresi, Sehi Bey tarafından kaleme alınan *Heşt Behişt*'tir.

II. Latîfî, hazırladığı *Tezkiretü'ş-Şuara* adlı eserinde şairleri ilk kez alfabetik olarak sıralamıştır.

III. Gelibolulu Mustafa Ali'nin *Tezkiretü'ş-Şuarası* XVI. yüzyılda yazılmış önemli bir şair tezkiresidir.

IV. Şairleri "ebcet" sistemine göre sıralayan Âşık Çelebi, *Meşâirü'ş-Şuarâsı*'nda şairler hakkında birçok anekdota yer vermiştir.

V. Ahdî'nin kaleme aldığı *Gülşen-i Şuara*, Bağdat ci-varındaki şairler ile İran sahasında yetişen Türk şairleri içermesi bakımından önemlidir.

Yukarıda numaralanmış yargıların hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I. B) II. C) III.
D) IV. E) V.

13. XVI. yüzyıldan itibaren bir tür olarak karşımıza çıkan bu eserlerde dönemin zihniyeti hakkında diğer bir ifadeyle eğlence anlayışı, yapılan gösteriler, yarışmalar, folklorik gelenekler, devlet ileri gelenlerinin takdim ettiği hediyeler, çalıp söylenilen musiki parçaları, musiki aletleri, ziyafetler, giyim kuşam, kap kacak, yiyecek ve içecekler hakkında ayrıntılı bilgi verilmektedir. Manzum ve mensur örnekleri bulunmaktadır.

Bu parçada sözü edilen edebî tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Surnâme B) Pendnâme C) Hilye
D) Şehrengiz E) Sakinâme

14. Tâ ki düşdi ışk ile bî-çâre dil
Bulmadı derdine hergiz çâre dil
Kâbil-i merhem degüldür hâsılı
Tîr-i gamzenden yidiyse yara dil

Yukarıda tamamı verilen şiirin nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şarkı

B) Kıt'a

C) Murabba

D) Tuyuğ

E) Terbi

ÇÖZÜMLER

1. Beyitte aruzun "fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün" kalıbı kullanılmıştır. Buna göre "haftalar**la**" ve "mihr-**i**" sözlerindeki işaretli hecelerde imale görülmektedir. II. mısradaki "göstermez ol" ifadesinde ulama (vasl) yapılmalı ve bir açık hece oluşturulmalıdır.

Dikkat edilirse beyitte "mihr-i cihân-ârâ" ifadesi dışında yabancı bir söz yoktur. Bu, Hayâlî Bey'in yaşadığı XVI. yüzyıl için oldukça sade bir beyittir.

"Mihr", güneş anlamındadır ve beyitte kendisine benzetilendir; mısrada sadece kendisine benzetilen kullanılmış ve açık istiare yapılmıştır. I. mısrada geçen "ağlamak ve gülmek" ifadelerinde tezat vardır. "Hafta", "ay" ve "yıl" sözcükleri zaman bildiren ifadeler olması bakımından tenasüp oluşturur. Beyitte telmih yoktur.

Cevap C

2. İnsanların fiziksel özelliklerinden yola çıkılarak karakter tahlillerinin yapıldığı eserlere kıyafetname denir. *İşretnâme*, Revanî tarafından kaleme alınan bir eserin adı olup içki meclislerini, içki içme kurallarını anlatan sakinâme türünün ilk örneği kabul edilir. Methiye, bir kişinin övüldüğü şiirlerdir.

Pendnâme, öğüt vermek amacıyla yazılan şiirlerdir. Türü sorulan şiirden alınan beyitlere dikkat edildiğinde, "Firdevs'e benzeyen, her bostanı İrem bağını andıran, içinden Kev-ser'e benzeyen ırmakların aktığı ve toprağı misk ve amberden oluşan bir yerin tarif edildiği" görülür. Dolayısıyla bu beyitlerde bir şehrin güzellikleri anlatılmaktadır. Bir şehrin güzelliklerini anlatan şiirlere ise şehrengiz denir.

Cevap B

3. Nesirle ilgili bu sorunun çözümünde üç temel bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır:

1. *Kabusnâme* Mercimek Ahmet tarafından kaleme alınmıştır.
2. Süslü nesrin ilk örneği olan *Tazarrunâme*'nin yazarı Sinan Paşa'dır.
3. Nergisî, XVII. yüzyılın en önemli münşilerindendir.

Metindeki boşluklar bu bilgiler eşliğinde doldurulduğunda, doğru yanıtın D olduğu görülecektir.

Cevap D

4. Müstezat, gazelin her mısrasının ardına ziyade adı verilen daha kısa bir mısranın eklenmesiyle oluşan bir nazım biçimidir. Genellikle aruzun "mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün" kalıbıyla yazılır. Ziyadeler okunmasa dahi şiirde anlam bütünlüğü olur. Buna göre, şiir bir müstezattan alınmıştır.

Cevap A

5. 1. beyit günümüz Türkçesine şöyle aktarılabilir: "Biz sevgilinin lal dudaklarını anmak için renkli gazeller yazarız, beyim biz bunun için şiir söyleriz, inşaya başvurmayız." Bu beyitten şu sonuçlara ulaşılabilir: Sevgilinin güzellik unsurlarından biri olan "dudak" ancak şiirle ifade edilebilir. Dolayısıyla sevgiliyi anlatmada şiir en etkili yoldur. Bununla birlikte şair, şiire sevgiliyle sınırlı bir konu çerçevesi çizmektedir. Buradan hareketle A ve C seçeneklerine ulaşılabilir.

2. beyit ise günümüz Türkçesine şöyle aktarılabilir: "Ben inşaya tenezzül etmem, eğer etseydim feleğin zikircileri benim inşamı sürekli tekrarlardı." Bu beyte göre inşa tenezzül edilmeyecek bir hünerdir yani şiir kadar değerli değildir. O hâlde sanat gücü şiir yoluyla sergilenmelidir. Buna göre B ve E seçeneklerine ulaşılabilir.

Beyitlerde akıl veya duygulara hiç değinilmemiştir. Dolayısıyla D seçeneğindeki yargıya ulaşılamaz.

Cevap D

6. Beyit günümüz Türkçesine şu şekilde aktarılabilir: "*Şeyhî* yeşillikte sevgilinin yanaklarını ve ağzını ansa goncanın dili tutulur, gül utancından terler (ter saçar)."

Buna göre goncanın dem-beste kalması yani tomurcuk biçiminde bulunması ve gül yapraklarının ter saçması yani yapraklarında şebnemlerin oluşması doğal olaylardır fakat şair bu doğal olayların oluşumunu sevgilinin adının anılmasına bağlayarak bu doğal olaylara farklı bir sebep bulmuştur; dolayısıyla hüsnitalil sanatına başvurmuştur.

Cevap B

7. Sözü edilen sanatçının iki önemli özelliği, gazel şairi olması ve IV. Murat Dönemi'nde yaşamasıdır. IV. Murat Dönemi denince akla ilk olarak Nef'î gelir, ancak Nef'î bir kaside şairidir. Nevî, XVII. yüzyıl şairidir. Sâbit ise Nef'î yolunda yazdığı kasideleriyle tanınmıştır. Şeyhülislam Bahâyî, XVII. yüzyıl şairi olmakla birlikte sadece 42 gazel yazmıştır, başarı sağladığı söylenebilecek bir şair değildir. Şeyhülislam Yahya ise 500'e yakın gazeliyle İstanbul Türkçesinin güzelliklerini de şiire aktararak Bâkî ile Nedim gibi iki büyük gazel şairi arasında köprü olmuştur.

Cevap C

8. Metindeki iki önemli bilgi bizi doğru cevaba götürecektir. Bunlardan birincisi eserin tamamlanış tarihi olan 1782'dir. İkincisi ise eser sahibinin yaşı olan 26'dır. Eser 1782 yılında tamamlandığına göre şair XVIII. yüzyılda yaşamış demektir. Fuzûlî, XVI. yüzyılın ilk yarısında; Nâbî, XVII. yüzyılın ikinci yarısı ve XVIII. yüzyılın başında; İzzet Molla ise XIX. yüzyılın ilk yarısında yaşamıştır. Dolayısıyla bu eserin sahibi olamazlar. Enderunlu Fazıl XVIII. yüzyıln ikinci yarısında yaşamış bir şairdir; fakat "*Defter-i Aşk*" adlı mesnevisi, nazire niteliği taşımaz ve şairin başından geçen 4 aşk hikâyesini anlatır. Şair eserini 26 yaşında tamamlamıştır, bu büyük kabiliyet "kuğunun son şarkısı" olarak da adlandırılan Şeyh Galip'tir. Şeyh Galip *Hüsn ü Aşk* adlı mesnevisini Nâbî'nin *Hayrâbâd*'ına nazire olarak yazmıştır.

Cevap C

9. Dikkat edilirse alınan beyitlerde çiçekler, zambak, sanavber- tasvir edilmiş ve çemen ülkesine bahar sultanının teşrif ettiği belirtilmiştir. Buna göre bu beyitlerin öncesinde ve sonrasında da bu gibi bahçe unsurlarının tasviri devam etmektedir. Kasidelerde nesib/teşbib bölümünde bu gibi tasvirler yapılmaktadır.

Cevap D

10. Özellikleri verilen şiir anlayışı "hikemî şiir"dir. Dolayısıyla seçeneklerde hikmetli olmayan beyti bulmak gerekir. D seçeneğindeki beyti günümüz Türkçesine şu şekilde aktarabiliriz: "Ay yüzlülerin saçı ve yanağının hasreti ile gündüz gam, gece kaygılarla yürürüm." Bu beyitte âşığın sevgiliye olan hasreti işlenmiştir. Sevgiliye ait "saç, yanak" gibi güzellik unsurları kullanılmıştır dolayısıyla beyit âşıkanedir.

Cevap D

11. Hz. Musa'nın asasının yılana dönüşmesi Firavun'un sihirbazlarını şaşkına çeviren bir mucizedir. "Mâr" yılan anlamına gelir, "asâ ve Mûsâ" ile birlikte kullanıldığına göre telmih vardır. Beyitte kullanılan aruz kalıbı "mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün"dür. Musarra beyit, mısraları kafiyeli olan beyitlere denir. Bir gazelin ilk beyti kendi içinde kafiyeli olduğuna göre bu beyit bir gazelin ilk beyti olabilir. Beyitte "asâ-**yı**, kef-**i**" sözlerinde imale vardır fakat bu beyitte med yoktur.

Cevap B

12. Gelibolulu Mustafa Ali'nin XVI. yüzyılda bir tezkire yazdığı doğrudur ancak bu tezkirenin adı *Tezkiretü'ş-Şuara* değil *Künhü'l-Ahbâr*'dır.

Cevap C

13. Şehrengizde bir şehrin güzellikleri, hilyede Hz. Muhammed'in özellikleri anlatılır, pendnâmede ise nasihatlere yer verilir. Sakinâme içki meclislerini ele alan manzum eserlerdir, mensur sakinâme yoktur. Surnâmede ise düğün törenlerinin bütün ayrıntıları tasvir edilir.

Cevap A

14. Verilen dörtlüğün uyak düzeni "aaxa"dır. Vezni "fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün"dür. Tamamı da dört mısradır. Bu özelliklerin tamamını taşıyan nazım şekli "tuyuğ"dur.

Cevap D

TEST 6

1. Aşağıdakilerin hangisinde med, imale ve vasl yapılmalıdır?

A) Hoş zamândur ki bahâr oldı bezendi yine şâh
Gül-i ter bülbüle arz etti cemâlin küstâh

B) Devr ederken gece meclisde şarâb-ı gülfâm
Der-i meyhâneye mühr urdı gelüp mâh-ı siyâm

C) Ruhzârlarun zülfün içün etdi şikâyet
Bir dini karadur ki eder şemse ibâdet

D) Ruh-ı zîbâsını vasf eyler isem şem' utanır
Kad-ı bâlâsını yâd eyler isem söz utanır

E) Hep yapardı yıkılan hâtır-ı yârânı kadeh
Ser-nigûn eylese ol âfet-i devrânı kadeh

2. Meh-i çarh-ı maârif Hazret-i Şevket Efendi'nin
Semâ-yı gaybdan bak dogdu bir mahdûmu san bir ay

Hudâ ömrün füzûn etsin hem olsun dâr-ı âlemde
Cenâb-ı vâlidi gibi hüner-zây u güher-efzây

Tamamı verilen bu şiirin nazım biçimi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İki beyitten uzun olanlarına "kıt'a-i kebire" denir.

B) Mısraları arasında anlam bütünlüğü bulunur.

C) Anlam bakımından güçlü dizelerine miyan adı verilir.

D) Genellikle mahlas kullanılmaz.

E) Genellikle 2 - 12 beyitten oluşur.

3. Necâtî Bey'in "üstüne" redifli gazelinin matlaı,

Her kaçan şiir okusam ol hadd-i gül-gûn üstüne
Dil-berün derler okursın yine efsûn üstüne

maktaı ise,

Ey Necâtî al kâgıd üzre yazar hûblar
Her kaçan şiir okusam ol hadd-i gül-gûn üstüne

şeklindedir.

Buna göre Necâtî Bey'in bu gazeliyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

A) Yek-avazdır.

B) Redd-i matla yapılmıştır.

C) Mutavveldir.

D) Akis sanatından yararlanılmıştır.

E) Zü'l-metalidir.

4. Nazire geleneği, divan şiirinde sürekliliği sağlaması, şairlerin yetişmesi ve birbirleriyle yarışması açısından son derece etkili olmuştur. Bu nazirelerden oluşan mecmualar tertip edilmeye başlanmıştır. Bu mecmuaların ilki ve en önemlilerinden biri hiç şüphesiz ---- tarafından kaleme alınan ---- adlı eserdir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Budinli Hisalî - *Metâliü'n-Nezâir*

B) Eğridirli Hacı Kemal - *Câmiü'n-Nezâir*

C) Edirneli Nazmi - *Mecmaü'n-Nezâir*

D) Pervane Bey - *Pervane Bey Mecmuası*

E) Ömer bin Mezid - *Mecmuatü'n-Nezâir*

5. Cân diler ayaguna yüz süre lîkin korkar
Kirpüginün dikeni ide ayagun mecrûh

Bu beyit ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Aruz kalıbı "fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün"dür.

B) Teşbih sanatına başvurulmuştur.

C) Birden fazla imâle vardır.

D) Mübalağa söz konusudur.

E) Sevgilinin vefasızlığından yakınılmaktadır.

6. XVII. yüzyılın başlarında doğduğu tahmin edilmektedir. Edirnelidir ve asıl adı Ahmed'dir. 1670 yılında Edirne Mevlevihanesi şeyhliğine tayin edildi. Burada dört yıl şeyhlik yaptı. Sağlam bir dile ve zarif bir üsluba sahip olan sanatçının şiirlerinde titiz bir sanatkarın derinliği ve duygulu ifadesi görülür. Önde gelen sebkihindi temsilcilerinden biri olarak görülmekle birlikte bu üslubun, bütün şiirlerine hâkim olduğunu söylemek mümkün değildir. *Divan*'ının dışında *Hilye-i Enbiya* ve *Edirne Şehrengizi* adlı eserleri de vardır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şehrî

B) Şeyh Galib

C) Nailî

D) Neşatî

E) İsmetî

7. Eskimişdür güzelüm kıssa-i Kays u Ferhâd
Kendümüzden yeni efsâneler icâd idelüm

Nevizâde Atayî'nin bu beyitte, şiirle ilgili olarak vurgulamak istediği asıl düşünce aşağıdakilerin hangisidir?

A) Ferhad ile Kays'ın aşk hikâyelerinin eskidiği
B) Farklı ve güzel bir anlatımın şiire asıl değerini verdiği
C) Şiirde anlamın, üsluptan daha önemli olduğu
D) Şiirin özgün konularla oluşturulması gerektiği
E) Edebî sanatların şiire güzellik veren temel unsur olduğu

8. Eşcâr-ı bâğ hırka-i tecrîde girdiler
Bâd-ı hazân çemende el aldı çınârdan

Her yâneden ayağına altın akıp gelir
Eşcâr-ı bâğ himmet umar cûy-bârdan

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi <u>yoktur</u>?

A) Teşhis
B) Tenasüp
C) Kapalı istiare
D) Açık istiare
E) Leff ü neşr

9. Rahm edüp âşıkını haşr günü yahmayalar
Ki bu dünyâda esîr-i gam-ı hicrân olmuş

Bu beyitte anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ayrılık azabı, cehennem azabı gibidir.
B) Âşıklar sevgilinin azabından memnun olurlar.
C) Âşıklara merhamet edilmelidir.
D) Âşığına zulmedenler kıyamet günü acı çekecektir.
E) Ayrılık acısı yaşayanlar kıyamet günü acı çekmeyecektir.

10. ---- tarafından yazılan --- Anadolu sahasının ilk şuarâ tezkiresidir. Anadolu sahasında alfabetik sıraya göre düzenlenmiş ilk şuarâ tezkiresi olan --- ise --- tarafından kaleme alınmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ali Şir Nevâi - *Mecâlisü'n Nefâis* - *Tezkiretü'ş Şuarâ* - Latîfî
B) Latîfî - *Tezkiretü'ş Şuarâ* - *Heşt Behişt* - Sehî Bey
C) Ali Şir Nevâi - *Mecâlisü'n Nefâis* - *Heşt Behişt* - Sehî Bey
D) Sehî Bey - *Heşt Behişt* - *Tezkiretü'ş Şuarâ* - Latîfî
E) Sehî Bey - *Heşt Behişt* - *Teşrifatü'ş Şuarâ* - Güftî

11. XIX. asırda yazılmış olan ---- bir sergüzeştnâme niteliğindedir. Siyasi hiciv özelliği de taşıyan eser tasvir ve tahkiye özellikleri bakımından önemli sayılmıştır. Bir sürgün hikâyesi olan ve mesnevi tarzında yazılan eserde farklı nazım şekillerine de yer verilmiştir. *Bahâr-ı Efkâr* ve *Hazân-ı Âsar* adlı divanların da şairi olan ---- başka mesneviler de yazmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Gülşen-i Aşk* - Keçecizade İzzet Molla
B) *Mihnet-i Keşan* - Keçecizade Fuat Paşa
C) *Âteşgede* - Yenişehirli Avni
D) *Mir'ât-ı Cünûn* - Yenişehirli Avni
E) *Mihnet-i Keşan* - Keçecizade İzzet Molla

12. Sulhiyye türündeki eserler edebiyatla tarihin buluştuğu eserlerdir. Devletler arasında yapılan barış antlaşmaları bazı şairler tarafından şiirleştirilmiştir. ---- Türk edebiyatında sulhiyye türünde eser veren isimlerden biridir.

Buna göre;

I. Nâbî,
II. Nevîzâde Atâyî,
III. Sâbit,
IV. Seyyid Vehbi,
V. Şeyhülislam Yahya

isimlerinden hangileri boş bırakılan yere <u>getirilemez</u>?

A) I ve III B) II ve III C) III ve IV D) IV ve V E) II ve V

13. Der imiş görüb ol âfet bu tahammülüm cefâya
Dil-i Nâilî değüldür kopa seng ü hâredür bu

Aşağıdakilerden hangisi bu beyitle aynı vezniyle yazılmıştır?

A) Esdi nesîm-i nev-bahâr açıldı güller subh-ı dem
Açsun bizim de gönlümüz sâkî medet sun câm-ı Cem

B) Süzülüp o çeşm-i âhû dedi zevk-ı varsa Yâ Hû
Bu değildi n'eyleyim bu yolum intizâre düşdü

C) Gül ü gülşeni terk eyledi sohbet sana kaldı
Bülbül yine meydân-ı muhabbet sana kaldı

D) Bağ-ı dehrin hem hazânın hem bahârın gözmüşüz
Biz neşâtın da gamın da rûzgârın görmüşüz

E) Zaman gelür yine zerrîn kadeh alur eline
Çemende nergis-i şehlâ hemân bahâra bakar

14. Nâbî'nin

Bâğ-ı dehrin hem hazânın hem bahârın görmüşüz
Biz neşâtın da gamın da rûzgârın görmüşüz

matlalı gazeline Tırsî isimli şairin,

Biz bu şehrin kış günü yağmurla karın görmüşüz
Cümle etfâlin kızaklarla kayarın görmüşüz

matlalı bir gazelle cevap vermesi aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

A) Nazîre
B) Tehzil
C) Taşlama
D) Lugaz
E) Şaka

15. Ârif kim ola müdbir ü nâdân ola mukbîl
İkbâline yûf âlemin idbârına hem yûf

Bu beyitte

I. Tezat
II. İştikak
III. Rücu'
IV. İktibas
V. Telmih

sanatlarından hangi ikisi örneklendirilmiştir?

A) I ve II B) II ve IV C) II ve V
D) I ve V E) III ve V

16. Didi dilber hüsnümün hayranı ol didüm be-ser
Didi her dem ışkumun giryanı ol didüm be-ser

Didi hüsnüm gülsitanının hezaran derd ile
Ruz u şeb bülbül gibi nâlânı ol didüm be-ser
....

Didi ey Mihrî sana cânân gerekse can vir
İmdi gel ışkum yolında fâni ol didüm be-ser

Mihrî Hatun'a ait yukarıdaki gazel, edebiyatımızdaki ---- türünün bir örneğidir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) gazel-i nâtamam
B) müracaa gazel
C) gazel-i müşterek
D) musammat gazel
E) gazel-i müzeyyel

ÇÖZÜMLER

1. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen beyitlerin aruz kalıbı "fe'ilâtün (fâ'ilâtün) fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (fa'lün)"dür.

C seçeneğinde verilen beytin aruz kalıbı

"mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fa'ûlün"dür ve beytin taktii şöyledir:

ruh-zâr-la-run-zül-fü-ni-çün-et-di-şi-kâ-yet
– – ⏑ | – ⏑ – | – ⏑ – | – ⏑ –

Bir-di-ni-ka-ra-dur-ki-e-der-şem-se-i-bâ-det
– ⏑ – | – ⏑ – | – ⏑ – | ⏑ – –

Buna göre "ruh**zâr**" kelimesinde med, "zül**fün** için" kelimeleri arasında vasl, "di**ni**, ka**ra**" kelimelerinde imale yapılmalıdır.

Cevap C

2. Soruda şiirinin tamamının alındığı ifade edilmiştir. İki beyitten oluşan ve ilk beyti kafiyeli olmayan bu şiirde mahlas kullanılmamıştır. O hâlde sorulan nazım biçimi "kıta"dır. Kıtalarda anlam bütünlüğü bulunur, en az iki beyitten oluşur. İki beyitten uzun kıtalara "kıta-i kebire" denir. "Miyan" ise şarkı türünde yazılmış şiirlerde anlam bakımından güçlü dizelere verilen addır.

Cevap C

3. Bir gazelin yek-avaz veya yek-ahenk olduğunu anlamak için gazelin tamamı görülmelidir çünkü aynı ahenkte veya aynı konuda yazılıp yazılmadığı ancak böyle anlaşılabilir. Mutavvel gazel olmanın şartı, 15 beyitten uzun olmasıdır. Verilen beyitlerden bu da anlaşılamaz. Akis, dize içerisinde sözleri ters çevirerek söylemektir, bu beyitlerde akis yoktur. "Zü'l-metali" birden fazla musarra beytin aynı gazel içinde bulunmasıdır. Redd-i matla ise matla beytinde bulunan bir mısranın maktada tekrar edilmesi sonucu oluşur. Bu örnekte de matladaki beyit maktada tekrarlanmış ve redd-i matla oluşmuştur.

Cevap B

4. İçinde 84 şairin 397 şiiri olan ve şiirlerin kafiye düzenine göre sıralandığı *Mecmuatü'n-Nezâir*, Ömer bin Mezid tarafından 1436'da kaleme alınmıştır.

Cevap E

5. "Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün" kalıbı şu şekilde de kullanılabilir: "fâ'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fa'lün". Kalıbın bu özelliği dikkate alındığında verilen bilginin doğru olduğu görülür. "Kirpik" dikene benzetilerek teşbih, kirpiğin ayağı yaralayacağı iddia edilerek mübalağa yapılmıştır. "**ayagu**na" sözcüğünde iki imale olduğu görülmektedir. Beyitte sevgilinin vefasızlığından değil narinliğinden bahsedilmektedir.

Cevap E

6. *Hilye-i Enbiya* ve *Edirne Şehrengizi* adlı eserleri en önemli ipuçlarıdır. Bunlar dışında, "XVII. yüzyıl şairi olması, sebkihindi üslubunu benimsemesi ve bir Mevlevi şeyhi olması" gibi ifadeler sözü geçen şairin Neşati olduğunu gösterir.

Cevap D

7. Ferhad ü Şirin ve Leyla vü Mecnun edebiyatımızda sıkça işlenen aşk hikâyeleridir. Atayî bu beyitte bu hikâyelerin tekrarlana tekrarlana eskidiğine işaret ederek şairlerin yeni ve farklı konular bulması gerektiğini vurgulamıştır. Beytin yazılış amacı Ferhad ile Kays'ın aşk hikâyelerinin eskidiğini belirtmekten ziyade eskiyen konulardan uzaklaşılarak şiirin özgün konularla oluşturulması gerekliliğini vurgulamaktır.

Cevap D

8. "Eşcâr-ı bâğ"ın hırka giymesi ve himmet umması teşhise örnektir ve bu teşhisten dolayı kapalı istiare de oluşur. "Bağ, çemen, çınar" sözleri arasında tenasüp vardır. "altın" sözünde açık istiare vardır. Bu şöyle bir benzetmenin sadece kendisine benzetilenin kullanılmasıyla oluşmuştur: Altın gibi sarı yapraklar. Burada kendisinde benzetilen altındır, dolayısıyla sadece kendisine benzetilen kullanılarak açık istiare yapılmıştır. Dizelerde leff ü neşr yoktur.

Cevap E

9. Verilen beyitte şair "Merhamet edip âşığını, mahşer günü (cehennem ateşinde) yakmasınlar. (Zirâ) o, bu dünyada ayrılık gamına esir olmuştur."

Buna göre şair, ayrılık acısıyla cehennem azabını eş tutmuştur.

Cevap A

10. Soru kökünde verilen cümleye bakıldığında Anadolu sahasında yazılan ilk tezkire ve yazarı ile yine Anadolu sahasında yazılan ve alfabetik dizilişe sahip ilk tezkire ve yazarı sorulmaktadır. Türk edebiyatının ilk tezkiresi Ali Şir Nevâî tarafından yazılan *Mecalisü'n Nefâis*'tir ama bu eser Çağatay sahasına aittir. Anadolu sahasındaki ilk tezkire *Heşt Behişt*'tir ve Sehî Bey tarafından yazılmıştır. Anadolu sahasında alfabetik dizilişe sahip ilk tezkire ise Âşık Çelebi'nin *Tezkiretü'ş Şuarâ* adlı eseridir.

Cevap D

11. Edebiyatımızdaki "sergüzeştnâme" türünden bir eser sorulmakta ve eserin şairine ait iki divan ismi verilmektedir. Verilen divanlar Keçecizâde İzzet Molla'ya aittir. Siyasi hiciv niteliği taşıyan ve sergüzeştnâme türünün başarılı örneği olan eser ise "Mihnet-i Keşan" ya da "Mihnet-Keşan" adıyla bilinen mesnevîdir.

Cevap E

12. Barış antlaşmaları hakkında yazılan sulhiyye türünün ilk örnekleri Nâbî ve Sâbit tarafından Karlofça Antlaşmasıyla ilgili olarak yazılmıştır. Bir başka sulhiyye ise Seyyid Vehbî tarafından Pasarofça Antlaşması ile ilgili olarak yazılmıştır. Soru, verilen sanatçılardan hangilerinin sulhiyye türünde eser vermediği ile ilgilidir.

Cevap E

13. Der imiş görüb ol âfet bu tahammülüm cefâya

\+ + - + - / + - - / + + - + - / + - -

Mü te fâ i lün / Fe û lün / Mü te fâ i lün / Fe û lün

Dil-i Nâilî değüldür kopa seng ü hâredür bu

\+ + - + - / + - - / + + - + - / + - -

Mü te fâ i lün / Fe û lün / Mü te fâ i lün / Fe û lün

Verilen beytin taktii yukarıdaki gibidir.

A seçeneğinde müs tef 'i lün / müs tef 'i lün / müs tef 'i lün/ müs tef 'i lün

C seçeneğinde mef 'ûlü / me fâ î lü / me fâ î lü /.fe ûlün

D seçeneğinde fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lâ tün / fâ i lün

E seçeneğinde me fâ i lün / fe i lâ tün / me fâ i lün / fe i lün

B seçeneğinde ise takti

Süzülüp o çeşm-i âhû dedi zevk-ı varsa Yâ Hû

\+ + - + - / + - - / + + - + - / + - -

Mü te fâ i lün / Fe û lün / Mü te fâ i lün / Fe û lün

Bu değildi n'eyleyim bu yolum intizâre düşdü

\+ + - + - / + - - / + + - + - / + - -

Mü te fâ i lün / Fe û lün / Mü te fâ i lün / Fe û lün

şeklindedir.

Cevap B

14. Önceden yazılmış bir şiire alaysı bir dille ve şaka amacıyla yazılan cevap şiirine tehzil denir.

Cevap B

15. Beytin dil içi çevirisi "İrfan sahibi kişiler düşkün, akılsızlar şanslı, değerli olsun. Böyle âlemin düşkünlüğüne de yüceliğine de yuh olsun." şeklinde yapılabilir. Burada "ârif-nâdân, müdbir-mukbil, ikbal-idbar" sözleri arasında ve irfan sahibinin düşkün akılsızın değerli kabul edilmesi durumuyla ilgili olarak kuvvetli tezatlar vardır. Ayrıca müdbir ve idbar kelimeleri ile mukbil ve ikbal kelimeleri aynı kökten türetilmiş kelime çiftleridir ve bu durum iştikak olduğunu gösterir.

Cevap A

16. Gazel-i nâtamam, tamamlanmamış gazel; gazel-i müşterek iki şair tarafından yazılan gazel (Türk edebiyatında ilk örneğini Nâbî ve Abdî vermiştir); musammat gazel özel vezinle yazılan ve ortadan bölünerek dörtlük gibi okunabilen gazel; gazel-i müzeyyel ise zeyl yazılmış, uzatılmış gazel demektir. "Dedim-dedi" şeklinde yazılan gazele ise müracaa gazel denir.

Cevap B

PEGEM AKADEMİ

TEST

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde redif yoktur?

A) Bu vatandaş biraz ahşapla kerpiçten
Yapabilmiş bu güzellikleri birkaç hiçten

B) Manevi varlığının resmini çizmiş havaya
Ki bugün karşılaşan benzetiyor rüyaya

C) Çık tay-yı zaman et, açılır her perde
Bir ömür geçir istediğin her yerde

D) Raks ortasında bir durup oynar, yürür gibi
Bir baş çevirmesiyle bakar, öldürür gibi

E) Her yerden o hep aynı bakış aynı emelde
Bir kanlı gül ağzında ve o mey kâsesi elde

2. Yahya Kemal'in şiirlerinde tabiatın ana kuvvetleri dile gelir. Deniz, gök, gece, hayat, aşk, ölüm, kitle ruhu... Bu büyük temalar kendilerine uygun, sade fakat muhteşem bir inşa içinde yükseldikleri zaman, bizde büyük mimari eserlerinin intibalarını uyandırırlar. Bu intibaya çoğunlukla güzelliğin üstünde bir his eşlik eder. Fakat tabiatın ana kuvvetlerini içeriğini bozmadan ifade ve idare edebilmek ne kadar zor bir iştir. Bu, büyük bir gürültüyü en nefis musiki hâline getirebilmek demektir.

Bu parça aşağıdaki anlatım türlerinin hangisinden alınmıştır?

A) Deneme B) Makale C) Eleştiri
D) Fıkra E) Anı

3.

I. Güncel olayları samimi bir üslupla kaleme alan günübirlik yazılardır.

II. Bilimsel konularda ciddi, ağırbaşlı bir üslupla kaleme alınan yazılardır.

III. Yaşanan olayların üzerinden belli bir süre geçtikten sonra yazıya aktarıldığı türdür.

IV. Haber iletmek, duygu ve düşünceleri açıklamak amacıyla kullanılan türdür.

V. Alanında ün yapmış kişilerin hayatlarının ele alındığı eserlerdir.

Aşağıdaki metin türlerinden hangisinin tanımı yukarıda verilmemiştir?

A) Deneme B) Mektup C) Anı
D) Biyografi E) Makale

4. Bu anlatım türünde yazar, karşısında biri varmış gibi konuşur. Samimi bir üslupla ele alınan bu tür, aslında bir tarzdır. Günümüzde dergi ve gazetelerde bir konu üzerinde soru cevap şeklinde oluşturulanları da vardır.

Bu parçada açıklaması verilen metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Makale B) Fıkra C) Deneme
D) Sohbet E) Günlük

5. Aşağıdakilerden hangisi trajedinin özellikleri arasında yer almaz?

A) Üç birlik kuralına uyulur.

B) Vurma, yaralama gibi acı veren olaylar sahnede canlandırılabilir.

C) Korku, acıma gibi duygular uyandırarak kişinin arınmasını sağlar.

D) Kahramanlar, tanrı, tanrıça, kral, kraliçe gibi olağanüstü ya da üst tabakadan kişilerdir.

E) Konular tarih ve mitolojiden seçilir.

6. Yürüyordum. Yürüdükçe de açılıyordum. Evden kızgın çıkmıştım. Belki de tıraş bıçağına sinirlenmiştim. Olur, olur! Mutlak tıraş bıçağına sinirlenmiş olacağım. Otların yeşil olması, denizin mavi olması, gökyüzünün bulutsuz olması, pekâlâ bir meseledir. Kim demiş mesele değildir diye? Budalalık! Ya yağmur yağsaydı... Ya otların yeşili mor, ya denizin mavisi kırmızı olsaydı... Olsaydı o zaman mesele olurdu işte.

Bu parça ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Öğretici metinlere örnek oluşturur.

B) Olaylar gözlemci figürün bakış açısıyla anlatılmıştır.

C) Dil, göndergesel işlevde kullanılmıştır.

D) Bir hikâyeden alınmıştır.

E) Göstermeye bağlı edebî metinlere örnektir.

7. ---- ve ---- arasında belirgin bir fark vardır. Biri olayları günü gününe yazıya aktarır ve bu sebeple olayın ayrıntıları hâlâ hatırdadır. Diğeri ise yaşanan olayların üzerinden belli bir zaman geçtikten sonra bunları kaleme alır ve bu sebeple olayın ayrıntıları net olarak hatırda kalmaz.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Anı - biyografi
B) Günlük - gezi yazısı
C) Anı - gezi yazısı
D) Biyografi - gezi yazısı
E) Anı - günlük

8. Aşağıdakilerin hangisinde zengin kafiye vardır?

A) Bütün eserlerimiz, halkımız ve askerimiz
Birer birer görünen anlı şanlı cedlerimiz
B) Çok insan anlayamaz eski mûsikimizden
Ve ondan anlamayan, bir şey anlamaz bizden
C) Hicretlerin bakiyyesi hicranlı duygular
Mahzun hudutların ötesinden akan sular
D) Lâkin o bahçelerde geçen devreden beri
Kalbimde solmamıştır o şi'rin çiçekleri
E) Balkan şehirlerinde geçerken çocukluğum
Her lâhza bir alev gibi hasretli duyduğum

9. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) Entrika komedisi, olayların akışı ile güldürmeyi amaçlayan basit komedidir.
B) Operet, sözlerinin bir kısmı müzikli olan, halk için yazılmış bir oyundur.
C) Skeç, 5-10 dakikalık kısa oyunlardır.
D) Feeri, yalnızca güldürme amacıyla yazılan, argoya da yer veren kaba tiyatrodur.
E) Pandomim, tamamen jest ve mimiklere dayanan sözsüz tiyatro türüdür.

10. Aşağıdaki dizelerin hangisinde farklı tür bir kafiye vardır?

A) Şekvanı dinledim ezelî mustarip deniz
Duydum ki ruhumuzla bu gurbette sendeniz
B) Rûh arar başka teselli her esen rüzgârda
Ne yazık doğmuyoruz şimdi o topraklarda
C) Yalnız bu semti sevmek için ömrümüz kısa
Yazlar yavaşça bitmese, günler kısalmasa
D) İçtik bu nadir içkiyi yıllarca kanmadık
Bir böyle zevkle tek bir ömür yetmiyor yazık
E) Ölmek kaderde var, bize ürküntü vermiyor
Lâkin vatandan ayrılışın ızdırabı zor

11. Bir zamanlar cimri bir adam yaşarmış. Öyle cimriymiş ki bütün mallarını altınla değiştirirmiş. Bir çuval altını olunca da gidip bir ağacın altına gömermiş. Gelgelelim aklı hep altınlardaymış. Onları düşünmekten gözüne uyku girmez olmuş. Yemeden içmeden kesilmiş. Gece gündüz demez, aklına estiği zaman gider toprağı kazarmış. Sonra altınlarını bir bir sayarmış. Rastlantı bu ya oradan geçen biri olanları uzaktan görmüş. Bakmış ki bu iş her gün tekrarlanıyor durumu hemen anlamış.

Bu parçanın yazıldığı anlatım türüyle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Yer ve zaman belli değildir.
B) Ulusal ve dinî özellikler taşır.
C) Halk arasında oluşmuş, ağızdan ağıza yayılmıştır.
D) Kötülükler her zaman yerilir, iyilik yüceltir.
E) Öğüt verici nitelikler taşır.

12. ----, gazete ve dergilerde yayımlanan yazı türlerinden biridir. Bir olay, bir durum; yerinde gezip görülerek, olayla ya da durumla ilgili değişik kişilerle konuşularak, soruşturularak yazılır. Hem gezi yazılarının hem makalenin özelliklerini taşır. Makale gibi dayandığı sağlam bir düşünce, bir tez vardır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Röportaj B) Mülakat C) Sohbet
D) Anı E) Fıkra

13. Aşağıdakilerden hangisi biyografinin özelliklerinden biri değildir?

A) Biyografi, belgelere dayanılarak yazılır, rivayetlere ve tartışmalara yol açacak bilgilere yer verilmez.

B) Kaynak olarak yaşıyorsa ünlü kişinin kendisine ulaşılır, eserleri ve anıları incelenir; yaşamıyorsa yakınlarına ulaşılıp onlardan bilgi alınır.

C) Roman, hikâye gibi bir kurgu içerisinde, olay anlatımı üslubuyla kişiyi bir roman kahramanı gibi olayların içindeki konumlarıyla sunan eserlere biyografik roman denir.

D) Biyografi sayesinde kişinin sanatı, düşünceleri, yaptığı işler hakkında bilgi edinilebilir.

E) Biyografi yazarı görüşlerinde ve verdiği bilgilerde subjektif olmalıdır.

14. Redif, dize sonlarında kafiyeden sonra gelen ve aynı görevdeki seslerin tekrarlanmasıdır.

Aşağıdakilerin hangisi bu açıklamaya örnek oluşturmaz?

A) Oradayım ben hep orada, derinde
Gemilerin ihtiyar köpüklerinde

B) Süt emmiş Elif en eski destanlardan
Elif bir mağarada geçmiş zamanlardan

C) Ben kutup yelkenlisi, buz tutmuş kayalarda
Öküzün altın bahtı, yıldızdan mahyalarda

D) Güneşin batmasına yakın saatlerde
Yıkanırdı gölgesi kuytu bir derede

E) Hangi kabus bastı ki seni uykularında
Birdenbire cehennem kaynadı sularında

15. Bir yaz günü idi, galiba temmuz. Teyzemin Kanlıca'da oturan kızı, küçük oğlu Ali ile beraber bize misafir gelmişti. Büyükler, ninemin odasına çekildiler, iki üç yaş kadar küçüğüm Ali ile ben de soluğu doğru selâmlıkta aldık. Vapur iskelesi bitişik, deniz önümde, bana karışacak kimseler uzak. Bahçe her yaramazlığa müsait, havuzun içi kırmızı balıkla dolu. Bana olta verecek, yem hazırlayacak, emirlerimi dinleyecek kayıkçı uşak hep orda. Haremde ne işim var benim?

Bu parçada aşağıdaki anlatım türlerinden hangisine ait özellikler ağır basmaktadır?

A) Gezi Yazısı B) Anı C) Günlük
D) Biyografi E) Mektup

16. Aşağıdakilerin hansinde tunç kafiye vardır?

A) Serviliklerde sükûn, yolda sükûn, evde sükûn
Her taraf sanki bu halkıyla ezelden meskûn

B) Neden sonra sarıldı altımda demir yaylar
Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar

C) Bir noktada birleşmiş vatanın dört bucağı
Gurbet çeken gönüller kuşatmış ocağı

D) Ben garip çizgilerle uğraşırken baş başa
Rastlamıştım duvarda bir şair arkadaşa

E) Sızlatır bazı saatler dayanılmaz bir acı
Kökü toprakta kalıp kendi kesilmiş ağacı

17. Karagöz oyunuyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Beberuhi; çıtkırıldım, İstanbullu, mirasyedi tiptir.

B) Yardak tef çalar, perde gazelleri okur.

C) Oyun dört bölümden oluşur.

D) Osmanlı yaşam tarzı tüm oyunlara yansır.

E) Oyunda kadın karakterlere de yer verilir.

18. Aşağıdaki dizelerin hangisinde yarım kafiye vardır?

A) Aynası ufkunun ateşten bayrak
Babamın gülleri sen kana toprak

B) Allah'ın seçtiği kurtulmuş millet
Güneşten başını göklere yükselt

C) Yürü altın nesli demir Oğuz'un
Adet küçük, zaman çabuk, yol uzun

D) Penceremde bir gün, günlerden bir gün
Ses baygın, renk dalgın ve ışık süzgün

E) Nurtopu günlerin kanına girdim
Kutsi emaneti yedim bitirdim

ÇÖZÜMLER

1. Dize sonlarındaki yazımı, anlamı aynı kelimelerin veya eş görevli eklerin oluşturduğu ahenge redif denir. A seçeneğinde "hiç-ten/kerpiç-ten" kelimelerinde, B seçeneğindeki "hava-y-a/rüya-y-a" kelimelerinde, E seçeneğindeki "emel-de/el-de" kelimelerinde eş görevli ekler vardır, bunlar ek biçiminde rediftir. D seçeneğindeki "gibi" kelimesi sözcük biçiminde rediftir. C seçeneğindeki "perde/yer-de" kelimelerinde eş görevli ek yoktur, yani redif yoktur.

Cevap C

2. Verilen parçada Yahya Kemal'in şiirleri değerlendirilmiştir. Bir sanat yapıtının zayıf ve güçlü yönlerini anlatan yazı türü eleştiridir. Parçada da Yahya Kemal'in şiirlerinin güçlü yönleri ele alınmıştır.

Cevap C

3. I. cümle fıkranın, II. cümle makalenin, III. cümle anının, IV. cümle mektubun, V. cümle biyografinin tanımıdır. Ancak deneme türünün numaralanmış cümlelelerin herhangi birinde tanımı yoktur.

Cevap A

4. Yazarın karşısındakiyle konuşuyormuş gibi samimi bir üslupla yazdığı, günümüzde dergi ve gazetelerde soru cevap şeklinde oluşturulan tür sohbettir.

Cevap D

5. Trajedide vurma, yaralama gibi acı veren olaylar sahnede canlandırılmaz. Böyle olayları sahne arkasından biri haber verir. Ancak komedi ve dramda acı ve korku veren olaylar sahnede gösterilebilir.

Cevap B

6. Verilen parça yer ve kişi, bir olay ekseninde yazıldığı için bu parçanın bir hikâyeden alındığı söylenebilir.

Cevap D

7. Verilen parçada, anı ve günlük farkı ele alınmıştır. Günlükte olaylar günü gününe yazıya aktarılır, anıda ise olaylar, üzerinden belli bir zaman geçtikten sonra yazıya aktarılır.

Cevap E

8. Dize sonlarında -varsa rediften sonra kalan- en az üç sesin benzeşmesiyle oluşan kafiye türü, zengin kafiyedir. Buna göre; A seçeneğinde "asker-imiz/ced-ler-imiz" kelimelerindeki "-imiz" ekleri rediftir, bunun dışında kalan "-er" sesleri tam kafiyedir, çünkü iki sesin benzerliğiyle oluşmuştur. Aynı şekilde, B seçeneğinde "mûsiki-mizden/biz-den" kelimelerinde "-iz" tam kafiyedir. Yine E seçeneğindeki "çocuk-luk-um/duy-duk-um" kelimelerinde "-uk(ğ)" tam kafiye oluşturur. C seçeneğindeki "duygular/su-lar" kelimelerinde "-u" tek sesin benzerliği yarım kafiyedir. D seçeneğinde ise "beri/çiçek-leri" kelimelerinde redif yoktur, "-eri" üç sesin benzerliği zengin kafiyedir.

Cevap D

9. A, B, C ve E seçeneklerinde herhangi bir yanlışlık söz konusu değildir. Ancak D seçeneğinde, yalnızca güldürme amacıyla yazılan argoya da yer veren kaba tiyatro türü diye tanımı verilen tiyatro feeri değil farstır. Feeri, olağanüstü olayları işleyen masalımsı bir tiyatro türüdür.

Cevap D

10. B seçeneğinde "rüzgâr-da/topraklar-da" kelimelerinde "-ar" tam kafiye, C seçeneğinde "kısa/kısalma-sa" kelimelerinde "-sa" tam kafiyedir, D seçeneğinde "kanmadık/yazık" kelimelerinde "-ık" tam kafiyedir, E seçeneğinde "vermiyor/zor" kelimelerinde "-or" tam kafiyedir çünkü bunlarda iki sesin benzerliği vardır. A seçeneğinde ise ilk dizedeki "deniz" kelimesi, ikinci dizedeki "sendeniz" kelimesinin içinde aynen geçmiştir; bu, tunç kafiyeyi oluşturur.

Cevap A

11. Verilen parça masal türündedir. A, C, D ve E seçenekleri masal türünün özelliklerini yansıtır. Masallar ulusal ve dinî nitelik taşımaz, evrenseldir.

Cevap B

12. Bir olayı, bir durumun; yerinde gezip görülerek, olayla ya da durumla ilgili değişik kişilerle konuşularak, soruşturularak kaleme alınan gazete ve dergilerde yayımlanan yazı türü röportajdır.

Cevap A

13. Biyografi yazarı eserini oluştururken objektif olmalıdır. Hatta derlediği bilgiler arasında subjektif (öznel) bilgileri eserinde yansıtmamalıdır.

Cevap E

14. A seçeneğinde "derin-de/köpüklerin-de" kelimelerindeki redif "-erin" zengin kafiyesinden sonra gelmiştir. B seçeneğinde "destan-lar-dan/zaman-lar-dan" kelimelerinde redif, "-an" tam kafiyeden sonra gelmiştir. C seçeneğinde "kaya-lar-da/mahya-lar-da" redif, "-ya" tam kafiyeden sonra gelmiştir. E seçeneğinde "uyku-lar-ın-da/su-lar-ın-da" kelimelerinde redif, "-u" yarım kafiyeden sonra gelmiştir fakat D seçeneğinde "saatler-de/dere-de" redif, kafiyeden sonra gelmemiştir çünkü bu kelimelerde redifften önce, kafiye oluşturan bir ses yoktur.

Cevap D

15. Verilen parçada olayın kahramanı yaşadığı bir olayı anlatmaktadır. Yaşanılan olayların üzerinden bir zaman geçtikten sonra kaleme alındığı eserlere anı denir.

Cevap B

16. Dize sonundaki bir kelimenin, başka bir dize sonundaki kelime içinde aynen geçmesi tunç kafiyeyi oluşturur. Buna göre, E seçeneğindeki "acı" kelimesi, diğer dizedeki "ağacı" kelimesinin içinde aynen geçmiştir.

Cevap E

17. Karagöz oyunuyla ilgili olarak B, C, D, E seçeneklerinden verilenler doğrudur, oyunda Beberuhi çıtkırıldım İstanbullu değil, kabadayı tiptir.

Cevap A

18. Dize sonlarında -varsa redif dışında kalan- tek sesin benzerliğine yarım kafiye denir. A seçeneğinde redif yoktur, "-rak" sesleri zengin kafiye, C seçeneğinde redif yoktur "Oğuzun/uzun" tunç ve zengin kafiyedir, D seçeneğinde "gün/süzgün" tunç kafiye oluşturur. E seçeneğinde "gir-di-m/bitir-di-m" kelimelerinde "-di-m" kip ve şahıs ekleri redif, "-ir" tam kafiyedir. B seçeneğinde ise "millet/yükselt" kelimelerinde redif yoktur, "-t" tek sesin benzerliği yarım kafiyedir.

Cevap B

TEST

1. İtalya'da Dante, Petrarca, Boccacio gibi sanatçıların öncülük ettiği bir akımdır. Bu akımda Grek-Latin kültür çağına köklü ve samimi bir yöneliş vardır.

Bu parçada sözü edilen akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Klasisizm B) Romantizm
C) Realizm D) Hümanizm
E) Rasyonalizm

2. Türk halk edebiyatında görülen "Kerpiç koydum kazana, poyraz ile kaynattım Nedir diye sorana, bandım verdim özünü" şeklindeki örnekler, anlatım şekliyle Batı edebiyatındaki ---- ile benzerlikler gösterir.

Bu parçadaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) sembolizm B) emperyonizm
C) sürrealizm D) natüralizm
E) realizm

3. Klasikler akıl ve mantığı baş tacı etmiş iken bunlar, aklın denetiminden kurtulmak, duyuş ve ilhamlara sonsuz mecralar açmak istiyor. Bunlar, şiiri ölçü, nizam ve açıklık olarak algılamıyor. Bunlara göre şiir coşkunluk, sezgi ve aşırı içtenliktir. Hatta sadece şiir değil, tüm edebiyat böyledir ve hiçbir tür, kurallara hapsedilemez.

Bu parçada "bunlar" olarak sözü edilen sanatçılar aşağıdaki akımlardan hangisine bağlı eserler vermiştir?

A) Realizm B) Romantizm
C) Natüralizm D) Parnasizm
E) Fütürizm

4. Tarih, yazılı belgelerle meydana getirildiği gibi, bugünkü roman da anlatılmış veya tabiattan çıkarılmış belgelerle yazılıyor. Tarihçiler geçmişin hikâyecileri ise romancılar da şimdiki zamanın tarihçileridir.

Bu düşünceleri ileri süren bir yazar aşağıdakilerin hangisiyle nitelendirilebilir?

A) Akılcı
B) Gerçekçi
C) Gerçeküstücü
D) Romantik
E) Varoluşçu

5.

- Ahmet Haşim
- Ahmet Muhip
- Ahmet Hamdi

Yukarıda sıralanan şairler aşağıdaki edebiyat akımlarından hangisinin etkisinde kalmıştır?

A) Dadaizm B) Sürrealizm
C) Sembolizm D) Fütürizm
E) Parnasizm

6. - 7. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Claude Bernard'a göre çağdaş ahlak kötülük ve iyilik kavramlarına hâkim olarak iyiliği yaymak, kötülüğü yok etmek ister. İşte biz ---- sosyal yaraların sebeplerini bunun için araştırıyoruz. Biz, toplumda ve insanda olan bozuklukları izah etmek için sınıfların ve kişilerin anatomisini yapıyoruz. İşte bunun için çoğunlukla kokmuş ve çürümüş konuları ele almaya, insan sefalet ve çılgınlıklarının bulunduğu uçurumun dibine kadar inmeye mecbur oluyoruz.

6. Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) fütüristler
B) parnasyenler
C) sembolistler
D) natüralistler
E) empresyonistler

7. Bu parçadaki görüşler aşağıdaki sanatçılardan hangisine ait olabilir?

A) Victor Hugo
B) Charles Baudelaire
C) Arthur Rimbaud
D) A. Dumas Pere
E) Emile Zola

8. Bireyin, kendine ve topluma yabancılaşması, sanayileşmenin insanı ezen, bir ticari mala dönüştüren sonuçları, Avrupa'nın içinde bulunduğu siyasi ortam dönemin aydınlarını isyana ve çözüm arayışlarına yöneltmiştir. Bu akımın öncüleri olan Franz Kafka, James Joyce gibi sanatçılar okuru "sarsarak" uyandırmayı amaç edinmiştir.

Bu parçada sözü edilen edebiyat akımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Empresyonizm
B) Dadaizm
C) Fütürizm
D) Kübizm
E) Ekspresyonizm

9. Parnasizmi hazırlayan sosyal sebeplerle realizminkiler aynıdır. Realistlerin romanda yaptığını parnasçılar şiirde yapmıştır ancak parnasçıların tıpa tıp realist ilkelere bağlandıkları söylenemez. Özellikle konu bakımından farklar görülür. Parnasçılar, realistlerden farklı olarak Eski Yunan kaynaklarına geri dönmüştür.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi parnasizm etkisiyle yazılmış olabilir?

A) Hani rahatı kaçmış uykun seni
Gecenin koynuna terk ettiği an
Başlığını atarsın da başından
Yatağına bir bakarsın ya hani

B) Kalbime dedim ki, zayıf kalbime
Yetmez mi çektiğin bugüne kadar
Değişe değişe süren acılar
Keder yetmiyor mu kederlerine

C) Belki de ancak doğura doğura
Bir fare doğuran kocaman dağlar
Hiçbir vakit yaşanmamış sevdalar
Şekerlemeler, belki de bir koca

D) Kısık hıçkırıktan ıslanan sesler
Ağlamaktan sarhoş bir hâlleri var
Korkunç ahenkli bir ağıt yakmışlar
Adonis'e kadınları Biblos'un

E) Nasıl olur kalmasın bir iz avucunuzda
Nasıl yok olur her şey büsbütün silinerek
Demek vefasız zaman o demleri bir daha
Geri getirmeyecek

10. Tanzimat Dönemi'nde yazılan dram türündeki tiyatrolarda aşağıdaki akımlardan hangisinin etkisi görülür?

A) Klasisizm
B) Romantizm
C) Hümanizm
D) Realizm
E) Sembolizm

11. Tristan Tzara'nın öncülüğünü yaptığı ve sanatın, edebiyatın tüm kurallarına karşı çıkılan akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dadaizm
B) Kübizm
C) Fütürizm
D) Sürrealizm
E) Egzistansiyalizm

12. ---- Türk edebiyatındaki ilk izleri Servetifünun şairlerinde görülür. Cenap Şahabettin bu akımı bizim edebiyatımıza tanıtmıştır. Yine bu dönemde Tevfik Fikret ve daha sonraki dönemlerde Yahya Kemal -birkaç şiirinde- bu akımın etkilerini göstermiştir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sembolizmin
B) Romantizmin
C) Sürrealizmin
D) Parnasizmin
E) Empresyonizmin

13. (I) Dilde ve zevkte ideal bir noktaya ulaşmak amacı güttüler. (II) Kraliyet ve Hristiyanlık nizamı gibi, edebiyatın sert kaidelerini de tartışmasız kabul ettiler. (III) Coşkunluğu, lirizmi, savruk ilhamları, aşırı tabiat hayranlığını ve yazıcıların şahsi eğilimlerini sanat dışında bıraktılar. (IV) Hayatta nadir görülen acayip, gülünç ve kaba sayılan vakaları konu edinmediler. (V) Bu yüzden, Hristiyanlık mucizeleri, millî tarihler ve kahramanlık hikâyeleri sürekli işlenen temalar olmuştur.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde klasisizmle ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Ey göl, dilsiz kayalar, mağaralar kuytu orman
Siz ki zaman esirger, tazeler havasını
Ne olur ey tabiat o günlerin saklasın
Bari hatırasını

Bu dizeler aşağıdaki edebî akımlardan hangisinin etkisiyle yazılmıştır?

A) Romantizm
B) Klasisizm
C) Kübizm
D) Fütürizm
E) Dadaizm

15. - 17. soruları aşağıdaki şiire göre cevaplayınız.

Bak göğün balkonlarından geçmiş seneler
Eski zaman esvaplarıyla eğilmişler
Hüzün yükseliyor güler yüzle, sulardan

Seyret bir kemerde yorgun ölen güneşi
Ve uzun bir kefen gibi doğuyu saran
Geceyi dinle, yürüyen tatlı geceyi

15. Biçim ve içerik özellikleri göz önüne alındığında, bu dizelerin aşağıdaki akımlardan hangisinin etkisiyle yazıldığı söylenebilir?

A) Sembolizm B) Fütürizm
C) Klasisizm D) Egzistansiyalizm
E) Dadaizm

16. Aşağıdakilerden hangisi bu dizelerin etkisini yansıttığı akımın özelliklerinden değildir?

A) Somut gerçeklik anlayışına tepki olarak doğmuştur.
B) Anlatımda kapalılık esas alınmıştır.
C) Şiirin biçim unsurlarına sıkı sıkıya bağlı kalınmıştır.
D) Lirik bir karamsarlık, hüzün pek çok şairin bakış açısıdır.
E) Şiir bir gösterme aracı olarak değil sezdirme aracı olarak algılanmıştır.

17. Aşağıdakilerden hangisi bu şiirin etkisini yansıttığı akımın etkisinde kalmamıştır?

A) C. Baudelaire
B) A. Rimbaud
C) J. M. Heredia
D) P. Valery
E) S. Mallarme

18. II. Dünya Savaşı dönemlerinde ortaya çıkan ----, var olan edebî ilkeleri reddeder. İsodore İsou'nun öncülük ettiği bu akımda belirlenen ilkeye göre dil, harflere indirgenir. Bunun sonucu olarak alfabeye yeni harfler eklenir. Bu akım köklü bir değişiklik olmaktan çok bir tepki akımıdır.

Bu parçadaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) ekspresyonizm
B) dadaizm
C) sürrealizm
D) letrizm
E) egzistansiyalizm

19.

I. Moliere → klasisizm
II. Mayakovski → empresyonizm
III. A. Daudet → natüralizm
IV. L. Aragon → sürrealizm
V. A. Camus → egzistansiyalizm

Yukarıdaki sanatçı - akım eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

20. Aşağıdakilerin hangisinde realizm ile ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

A) İnsana ve topluma yaklaşım pozitivizm felsefesine göre olmuştur.
B) İnsan, yaşadığı çevreyle birlikte, o çevrenin bir yansıması olarak ele alınır.
C) Potitivizmin gereği olarak iç gerçeklik tümüyle yok sayılmış, dış gerçekliğe yönelmiştir.
D) Dil ve üsluba önem verilmiş, sanat eserinde bütünlük gözetilmiştir.
E) Bazı sanatçıları, sosyal faydayı da esas alarak eser vermiştir.

21. Gerek Euiripides'ten gerek Homeros'tan taklit ettiğim şeylerin tiyatromuz üzerinde yaptığı tesir karşısında, sağduyunun ve aklın her çağda aynı olduğunu kabul ettim.

Bu sözleri söyleyen bir sanatçı aşağıdaki akımlardan hangisinin etkisinde kalmıştır?

A) Klasisizm
B) Romantizm
C) Sürrealizm
D) Kübizm
E) Egzistansiyalizm

22. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi farklı bir akımın etkisinde kalmıştır?

A) F. Coppee
B) T. Gautier
C) T. Banville
D) J. M. Heredia
E) Apollinaire

23. - 24. soruları aşağıdaki şiire göre cevaplayınız.

Yeryüzü pasta olsaydı
Denizler siyah mürekkep
Ve bütün ağaçlar lamba direkleri
İçecek ne kalırdı bize

23. Biçim ve içerik özellikleri göz önüne alındığında bu dizelerin aşağıdaki akımlardan hangisinin etkisiyle yazıldığı söylenebilir?

A) Romantizm
B) Sembolizm
C) Klasisizm
D) Parnasizm
E) Sürrealizm

24. Bu şiirin yazıldığı akımla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Otomatik yazı yöntemiyle şiirler yazılmıştır.
B) İnsan, bilinciyle değil; bilinçaltına göre yansıtılmıştır.
C) Töre, ahlak ve geleneklere zıt gidilmiştir.
D) Edebiyata toplumcu bir işlev yüklenmiştir.
E) Dilin anlatım olanaklarını zorlayan bir üslup kullanılmıştır.

25. İtalyan şair Marinetti tarafından manifestosu yayımlanan bu akım sanayileşmeyi, onun doğurduğu ahengi, makine ritmini şiire sokarak bunları anlatmayı ana ilke edinmiştir.

Bu cümlede sözü edilen edebiyat akımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kübizm
B) Fütürizm
C) Sürrealizm
D) Postmodernizm
E) Egzisyansiyalizm

26. Aşağıdakilerden hangisi herhangi bir edebiyat akımının öncülerinden biri değildir?

A) Dostoyevski
B) G. Flaubert
C) V. Hugo
D) C. Baudleaire
E) J. P. Sartre

27.

- Metinlerarasılık
- Üst kurmaca
- Parodileştirme, ironi

Yukarıdaki kavramlar aşağıdaki akımlardan hangisinin roman anlayışına özgüdür?

A) Klasisizm
B) Realizm
C) Natüralizm
D) Romantizm
E) Postmodernizm

28.

- Var oluş, öz'den önce gelir.
- Sonuç değişmeyecek olsa da çözüm için gayret edilmelidir.
- Edebiyat, sosyal işlevi olan bir araçtır.

Yukarıda sıralanan görüşler aşağıdaki edebiyat akımlarından hangisine aittir?

A) Sürrealizm
B) Realizm
C) Egzistansiyalizm
D) Fütürizm
E) Empresyonizm

29. Bu akım insan iradesinin, duygularının hiçe sayıldığı pozitivist bir ortamda, önce resim sanatında doğmuş daha sonra edebiyata yansımıştır. Bu akımda dış dünya, olduğu gibi değil, sanatçıların izlenimlerine göre aktarılmıştır.

Bu parçada sözü edilen edebiyat akımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Parnasizm
B) Empresyonizm
C) Dadaizm
D) Natüralizm
E) Klasisizm

30. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi realizm etkisinde kalmamıştır?

A) A. Puşkin
B) L. Tolstoy
C) A. Çehov
D) N. Gogol
E) M. Gorki

ÇÖZÜMLER

1. Dante, Petrarca, Boccacio gibi İtalyan sanatçıların öncülüğünde başlayan ve Grek-Latin kültürüne yönelen akım hümanizmdir.

Cevap D

2. Batı edebiyatında sürrealizm "otomatik yazı" yönetimini geliştirerek aklın sınırlarını zorlayan, olağanüstülükler içeren bir anlatım ortaya çıkarmıştır. Türk edebiyatındaki bazı tekerlemeler, bazı halk oyunları ve şathiyeler bu yönleriyle sürrealizm ile benzerlikler gösterir.

Cevap C

3. Klasisizmin kuralcılığına karşı çıkarak edebiyata coşkun ve samimi duyguları getiren ve edebî türlerdeki kuralcılığı ortadan kaldıran akım romantizmdir.

Cevap B

4. Verilen parçada aktarılan görüşlerin ana fikri "gerçekçilik"tir. Çünkü roman ve tarih arasında bir benzerlik kurularak romanın da tarih gibi belgelere dayalı, nesnel olduğu aktarılmıştır. Verilen görüşleri ileri süren yazar "gerçekçi (realist)" olarak nitelendirilebilir.

Cevap B

5. Ahmet Haşim, Ahmet Muhip ve Ahmet Hamdi, sembolizm etkisinde şiirler de yazmıştır.

Cevap C

6. Verilen parçada "kokmuş ve çürümüş insana yönelmekten, bunların anatomisini çıkarmaktan" söz edilmiştir. Toplum dışına itilmiş kişilere yönelen edebî akım natüralizmdir.

Cevap D

7. Verilen parçadaki görüşler natüralizmle ilgilidir. Emile Zola bu akımın kurucusudur, verilen görüşler ona ait olabilir.

Cevap E

8. Parçada sözü edilen akım ekspresyonizmdir. Kafka, J. Joyce gibi sanatçılar bu akımın temsilcileridir.

Cevap E

9. D seçeneğinde verilen dizelerde, Eski Yunan'dan alınmış bir tema işlenmiştir. (Adonis, Yunan mitolojisinde erkek güzelliğinin sembolüdür ve bir av sırasında ölmüştür. Aphrodit ona âşıktı ve ölümüne katlanamadı, bunun üzerine Zeus, Adonis'i altı ay dirilterek Aphrodit'in yanında kalmasını sağladı. Verilen şiirde Adonis'in ölümü sonrası durum anlatılmıştır.)

Cevap D

10. Dram türü, dünya edebiyatında romantizm akımıyla başlamıştır. Tanzimat sanatçıları da yazdıkları dramlarda bu akımın etkisini gösterir.

Cevap B

11. Tristan Tzara'nın öncülük ettiği ve yerleşik tüm kurallara karşı çıkılan akım dadaizmdir.

Cevap A

12. Parnasizm bizim edebiyatımıza ilk kez Servetifünun Dönemi'nde yansımıştır. Cenab Şahabettin, Tevfik Fikret ve birkaç şiirinde Yahya Kemal parnasizm etkisinde kalmıştır.

Cevap D

13. I, II, III. ve IV. cümlelerde klasisizmle ilgili olarak verilenler doğrudur. Klasisizmde, Hristiyanlıkla, millî tarihle ilgili temalara değil; Eski Yunan, Latin kültürleriyle ilgili temalara yer verilmiştir.

Cevap E

14. Kübizm ve dadaizmde daha çok bilinçaltı unsurları aktarılır. Fütürizmde makineleşme ve bunun getirdiği ritm şiire yansıtılır. Klasisizmde doğa teması işlenmez. Buna göre, verilen şiir bu akımlardan birinin etkisinde yazılmış olamaz. Verilen şiirde tabiat ve onun yarattığı duygular anlatılmıştır, bu temalar romantizmde sıkça işlenmiştir.

Cevap A

15. Verilen parçada mecazlı bir söyleyiş vardır ve dış dünya olduğu gibi değil, şairde bıraktığı izlenimlere göre aktarılmıştır; şiirde melankolik bir tema işlenmiştir. Bu özellikler sembolizme aittir.

Cevap A

16. Verilen şiir sembolizm etkisiye yazılmıştır. A, B, D, E seçeneklerinde verilen özelliklerle, verilen şiiri birlikte düşündüğümüzde bu daha rahat anlaşılacaktır. Sembolistler, şiirin biçim unsurlarını önemsememiştir, bu yüzden Avrupa'daki serbest şiir bu dönemde başlamıştır.

Cevap C

17. A, B, D, E seçeneklerinde verilen şairler sembolizm etkisinde kalmıştır; J. M. Heredia ise parnasizm etkisindedir.

Cevap C

18. II. Dünya Savaşı yıllarında İsodore İsou tarafından başlatılan tepki akımı letrizmdir.

Cevap D

19. I, III, IV ve V. de yapılan eşleştirmeler doğrudur. Rus şair Mayakovski empresyonizmin değil, fütürizmin etkisinde kalmıştır.

Cevap B

20. Realizmle ilgili olarak A, B, D, E seçeneklerinde verilenler doğrudur. Realist eserlerde sadece dış gerçeklik değil, iç gerçeklik de ele alınmıştır. İnsan, psikolojik yanlarıyla da değerlendirilmiştir.

Cevap C

21. Parçadaki sözlerde sanatçı "Euiripides'i, Homeros'u taklit ettiğini" söylemiştir, bu kişiler Eski Yunan edebiyatı sanatçılarıdır. Yine parçada "akıl ve sağduyu"dan söz edilmiştir. Eski Yunan edebiyatını örnek alan, akıl ve sağduyuya önem veren akım klasisizmdir.

Cevap A

22. F. Coppee, T. Gautier, T. Banville, J. M. Heredia parnasizm etkisinde kalmıştır. Apollinaire ise kübizm etkisinde kalmıştır.

Cevap E

23. Verilen dizeler "aklın sınırlarını zorlayan, otomatik yazı tekniğiyle yazılmış" bir şiirdir. Bu özellikler sürrealizmin şiir yazma tarzını yansıtır.

Cevap E

24. A, B, C, E seçeneklerinde verilen özellikler sürrealizme özgüdür. Sürrealizmde edebiyat, toplumcu işlevi olan bir sanat olarak algılanmaz.

Cevap D

25. Sanayileşmenin, makineleşmenin ahengini edebiyata uyarlayan akım fütürizmdir.

Cevap B

26. G. Flaubert realizmin, V. Hugo romantizmin, C. Baudleaire sembolizmin, J. P. Sartre egzistansiyalizmin öncüsü kabul edilir. Dostoyevski realizm etkisinde kalmış fakat bu akıma öncülük etmemiştir.

Cevap A

27. Postmodernizmde geleneksel roman tarzına karşı çıkış vardır. Postmodern romanlarda gerçekle kurmaca iç içedir. Anlatımda ironi ve parodileştirme görülür.

Cevap E

28. Verilen görüşler, II. Dünya Savaşı Dönemi'nde J. P. Sartre tarafından edebiyata uyarlanan egzistansiyalizmin temel görüşleridir.

Cevap C

29. 19. yy. sonlarında önce resimde başlayan, daha sonra edebiyatı da etkileyen ve pozitivist akımlara tepki olan akım empresyonizmdir. Bu akımda dış dünya olduğu gibi değil izlenimlere göre aktarılmıştır.

Cevap B

30. L. Tolstoy, A. Çehov, N. Gogol, M. Gorki realizm etkisinde kalan yazarlardır. A. Puşkin ise önceleri klasisizm daha sona romantizm etkisinde kalmıştır.

Cevap A

TEST 1

1. 1827'de de *Cromwell* isimli oyununu yazmış ve bu oyunda romantizm akımının ilkelerini belirlemiştir. Daha sonra yazdığı *Hernani* ise yazarın ününü daha da artırmıştır. Dönemin klasik sanatçıları ile romantik sanatçıları arasında fikir ayrılıkları yaşanmasına neden olan bu oyun romantizmi iyice güçlendirmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Alexandre Dumas
B) Gustave Flaubert
C) Victor Hugo
D) Goethe
E) Honore de Balzac

2. ---- Yunan tiyatro edebiyatının MÖ V. yüzyılda yetiştirdiği, büyük trajedi şairidir. İyi bir öğrenim görerek yetişmiş, trajedileriyle haklı ve geniş bir şöhret kazanmıştır. Trajediye üçüncü aktörü o katmış, Yunan tiyatrosunda zengin bir sahne unsuru olan koroyu o çoğaltmıştır. Eserlerindeki facialarn esasını "tanrılar tarafından çizilen alınyazısının değişmezliği ve buna rağmen insan iradesinin mukadderatla mücadelesi" oluşturur. Yüzden fazla trajedi yazdığı bilinir; *Kral Oidipus, Elektra, Antigone* gibi bazı eserleri dilimize çevrilmiştir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sophokles
B) Homeros
C) Sappho
D) Aiskhylos
E) Aristophanes

3. Eserde, sanatçının hayal dünyasında canlandırdığı ölüm sonrasında sırasıyla Cehennem, Araf ve Cennet'te geçen alegorik ve hayalî bir yolculuk anlatılır. Eser Vergilius'un *Aeneis* destanını örnek alan onun gibi sıra dışı bir aşkı mitoloji, tarih ve kutsal metinlere de temas ederek kurmacalarla aktarır.

Bu parçada sözü edilen eser ve sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) *İlahi Komedya* - Dante
B) *Sefiller* - Victor Hugo
C) *Le Cid* - Corneille
D) *Parma Manastırı* - Stendhal
E) *Dünyanın Merkezine Yolculuk* - Jules Verne

4. "Zaman" farklı coğrafyalardaki sanatçılar tarafından duyuş ve düşünüşte bazen şaşırtacak kadar benzer, bazen de umulmayacak kadar zıt algılarla aktarılmıştır. Bizim edebiyatımızda Abdülhak Şinasi Hisar'ın geçmiş zamanın doğuş imgelerini yakalayışı ile Fransız yazar ---- *Kayıp Zamanın İzinde* adlı seri romanında geçmiş zamanı ele alışı yer yer benzer. Her iki yazar da kendi bireysel zamanının peşindedir. Her iki yazarın da kurmaca dünyada zamanın şekillenmesinde ortak alanları vardır. Mekân, ses, tabiat, eşya ve diğer varlıklar her iki sanatçıda da zamanın geri alınmasını sağlayan, içselleştirilen ve çağrışıma dönüştürülen zengin birer kaynak durumundadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Marcel Proust
B) James Joyce
C) Franz Kafka
D) S. Mallarme
E) Andre Gide

5. Servetifünun romanı gerek içerik gerekse teknik yönden Batı romanının etkisinde gelişir. Özellikle realizm, natüralizm akımları ve psikolojik roman anlayışı, eserlerde etkisini hissettirir. Servetifünun romancılarının doğrudan etkilendiği Batılı yazarlar arasında ---- gibi isimler öne çıkar.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) Gustave Flaubert
B) Goethe
C) Emile Zola
D) Stendhal
E) A. Daudet

6. Aile, terbiye, insanların birbirlerine karşı hileleri ve haksızlıkları, zor kazanan, fakir ve muzdarip halkın hayatı gibi konular onun roman ve hikâye vasıtasıyla üzerinde durduğu sosyal konulardır. Genel hatlarıyla kendi çocukluk hayatının hikâyesi sayılan *David Copperfield*, çocuk edebiyatının sayılı eserlerindendir. Roman, hikâye ve gezi yazıları yazan sanatçının belli başlı eserleri şunlardır: *Oliver Twist, Nicolas Nickleby, Martin Chuzzlevit, Antikacı Dükkânı, İki Şehrin Hikâyesi, Büyük Umutlar* ve *Noel Hikâyeleri.*

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Guy de Maupassant
B) Jules Verne
C) Charles Dickens
D) Jack London
E) Jonathan Swift

PEGEM AKADEMİ

7. İnebahtı deniz savaşına katıldı. Bu savaşta sol elinden sakatlandı. Savaştan sonra Sicilya'da, Tunus'ta, İtalya'da bulundu. İtalyan edebiyatını inceledi. Dönüşte, Türk denizcilerine esir düştü, Cezayir'e götürüldü ve burada beş yıl esir kaldı. Esareti bitince İspanya'ya büyük hayat tecrübeleriyle döndü, birçok hikâye yazdı. *Don Kişot* (Don Quijote, Don Quichotte) romanıyla dünya ölçüsünde bir hareket yaparak roman sanatında insan yaratmak kudretini gösterdi. Roman sanatı, karakter yaratmak ve bu karakterlerin hayatını inceden inceye anlatmak şeklindeki yeni hamlesine denebilir ki *Don Kişot* romanıyla başladı. *Don Kişot*'un, dünya edebiyatında, hikâyeden romana doğru atılmış büyük adım sayılması bundandır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Boccaccio
B) Rabelais
C) La Fontaine
D) Cervantes
E) Montaigne

8. *Cimri*, Tartuffe ve kısmen *Kibarlık Budalası* gibi komedilerinde insanların sosyal hayattan kaptıkları cimrilik, dalkavukluk, gösteriş meraklı gibi gülünç huylarını karikatürize eden bir özellik vardır. Sanatçının asıl komedileri, bu çeşit karakter ve satir komedileridir. Aynı yazar, başlangıcı eski Yunan-Latin komedisine kadar uzanan Avrupa komedi geleneğine uyarak bol neşeli, bol hareketli, komik hareket tekrarlarıyla dolu ve yalnız güldürme amacı güden komediler de yazmıştır. Onun 1671'de *Scapin'in Dolapları* adıyla yazdığı ve dilimize Tanzimat yazarlarından Ali Bey tarafından *Ayyar Hamza* adıyla adapte edilen komedisi, bu çeşit komedilerindendir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Racine
B) Corneille
C) La Bruyere
D) A. Dumas
E) Moliere

9.

Gaskonyalı mı değil mi, her neyse, bir tilki
Açlıktan ölme raddelerine gelmişti ki
Olgun üzümler gördü bir çardakta
Kabukları kırmızı kırmızıydı
Karnını doyurmanın tamam da sırasıydı
Ama güçlük çıkınca uzanmakta
"Ham" dedi, "Ne anlarım ben bunları yemekle?"
İyi etmedi mi böyle demekle?

Bu eser aşağıdakilerin hangisi tarafından yazılmış olabilir?

A) La Fontaine
B) Montaigne
C) Boccacio
D) Voltaire
E) Bernardin de Saint-Pierre

10. XVII. yüzyıl sonlarında, cerrahlık göreviyle İngiliz gemilerinde seyahat eden Gulliver, bindiği geminin batması üzerine tek başına bir sahile çıkar. Yorgunluktan uykuya dalar. Uyandığı zaman, her tarafından ince zincirler ve iplerle, toprağa çakılı kazıklara sımsıkı bağlandığını anlar. Onu bağlayanlar Lilliput denilen bir ülkenin, en uzunu beş on santim boyundaki insanlarıdır. Gulliver, böylelikle bir küçük adamlar memleketine düştüğünü anlar. Önce kendisinden çok korkan ve kımıldadıkça vücuduna iğneden ufak oklar yağdıran Lilliput'lular, yavaş yavaş ona alışırlar. Gulliver'e "Dağ Adam" unvanını verirler. Onu sevmeye başlarlar. İri vücudunun üzerinde gezmeye, saçlarının arasında saklanmaya cesaret ederler. Gulliver, bu ülkede insanların küçüklüğünden başka, birçok tuhaflık görür. Milyonlarca küçük insanın, kanunları olan, esaslı bir devlet kurduklarını görür. Devlet adamlarının, devlet adamı olabilmek için, imparatorun huzurunda düzenlenen bir eğlencede birtakım cambazlıklar yaptıklarını ve en iyi cambazın en yüksek mevkiye geçtiğini öğrenir. Bu diktatör hükümdar, Gulliver'den, düşman gemilerini elde etmek, bir başka adada oturan düşmanlarının ülkesine sahip olmak için faydalanmaya kalkar.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdaki sanatçılardan hangisine aittir?

A) Guy de Maupassant
B) Jules Verne
C) Charles Dickens
D) Jack London
E) Jonathan Swift

11. Demir Özlü, ---- varoluşçuluğunun açık etkilerini gösteren, bireyi ve onun bunalımlarını anlattığı hikâyeleri bir araya topladığı *Bulantı'yı*, Mavi Hareketi dönemlerinde yayımlar. Bu bakımdan Mavi dergisinin daha sonra "1950 Kuşağı" olarak adlandırılan ve varoluşçu pek çok temayı, kavramı eserlerinde işleyen bir grup yazarı bir araya getirmek gibi bir işlevi yerine getirdiği söylenebilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Marcel Proust
B) J. Paul Sartre
C) Marinetti
D) Tristan Tzara
E) Andre Gide

12. Edebiyatta alegorik anlatım ve absürt biçemin en iyi örneklerini veren yazarlar arasında özgün bir yere sahiptir. Yazmış olduğu eserler, edebiyat alanında bir alt alanın öncülü olarak kabul edilmektedir ve bu alan, edebiyat çevreleri tarafından onun adıyla adlandırılmaktadır. Kendine özgü üslubu, ironiyi kullanma biçimi, toplumsal tahlilleri ve varoluşçu tonlarıyla XX ve XXI. yy.ın en önemli yazarları arasında sayılmaktadır. *Dönüşüm, Dava, Şato* gibi eserlerin her biri kendince derin ve yoğun bir anlam alanına sahiptir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Andre Breton
B) James Joyce
C) Albert Camus
D) Franz Kafka
E) Ernest Hemingway

13. Aşağıdakilerin hangisinde sanatçı-akım-eser eşleştirmesi <u>yanlıştır?</u>

A) C. Baudlaire – sembolizm – *Kötülük Çiçekleri*
B) G. de Maupassant – fütürizm – *Güzel Dost*
C) B. Saint Pierre – romantizm – *Pol ve Virjini*
D) Lamartine – romantizm – *Graziella*
E) Emile Zola – natüralizm – *Meyhane*

14. Sanatçı, *Isabelle* adlı romanında ironi anlatım tekniğiyle söylemek istediği bir şeyin tersini söyleyerek romaneski gülünç hâle getirmektedir. Böylece geleneksel romanın romanesk ögelerini, kabul etmek veya onaylamak için değil aksine onları ironik olarak eleştirmek için kullanır. Bu durum onu modern romanın öncülerinden biri hâline getirmiştir. Onun; *Ahlaksız, Dar Kapı, Kır Senfonisi* adlı eserlerinde de anti romanın izlerini görmek mümkündür.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ernest Hemingway
B) Albert Camus
C) Tolstoy
D) Dostoyevski
E) Andre Gide

15. Onun eserleri Platon'un ideal devletinde görmek istediği rehber, şairin ta kendisidir. Yarattığı yeni tiyatro türü -komedya- yol gösterici mesajlarla doludur. Dönemin toplumsal ve siyasi olayları onun eserlerinin ana temasıdır. Atina'nın siyasi olarak karışık olduğu dönemlerde eserleriyle topluma önderlik etmeye çabalamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aristophanes
B) Euripides
C) Sophokles
D) Aiskhylos
E) Aisopos

ÇÖZÜMLER

1. *Cromwell* adlı dramının ön sözünde romantizm akımının ilkelerini benimseyen, *Hernani* adlı dramın da yazarı sanatçı Victor Hugo'dur.

Cevap C

2. MÖ V. yüzyılda yaşayan, koroyu çoğaltan ve *Kral Oidipus, Elektra, Antigone* gibi tragedyaları yazan sanatçı Sophokles'tir.

Cevap A

3. Vergilius'un *Aeneis* destanını örnek alan, Cehennem, Araf ve Cennet'te geçen alegorik anlatımlı eser Dante'ye ait olan *İlahi Komedya* adlı eserdir.

Cevap A

4. *Kayıp Zamanın İzinde* adlı seri romanında geçmiş zamanı bireysel dünyasından ele alan Fransız romancı Marcel Proust'tur.

Cevap A

5. Servetifünun romancıları realizm, natüralizm akımlarından etkilenmiştir. Buna göre, Gustave Flaubert, Emile Zola, Stendhal, A. Daudet bu akımın temsilcileri arasındadır fakat Goethe romantizm akımının temsilcisidir; Servetifünun romancıları Goethe'nin etkisinde kalmamıştır.

Cevap B

6. Aile, terbiye, insanların birbirlerine karşı hileleri ve haksızlıkları, zor kazanan, fakir ve mustarip halkın hayatı gibi konularda eserler veren ve *David Copperfield, Oliver Twist, Antikacı Dükkânı, İki Şehrin Hikâyesi, Büyük Umutlar* gibi eserlerin yazarı Charles Dickens'tır.

Cevap C

7. *Don Kişot* adlı eseriyle roman türünü başlatan sanatçı İspanyol yazar Cervantes'tir. Bu romanın konusu şöyledir: "İspanya'nın Mancha bölgesinde yaşayan Alonso Quijiano (Don Kişot) adlı bir köy asilzadesi, kafasını -deli oluncaya kadar- şövalye romanslarıyla doldurur. Elli yaşına geldiğini unutarak romanslardaki gibi devlerle ve haksızlıklarla savaşan bir şövalye olmaya karar verir."

Cevap D

8. *Cimri, Tartuffe, Kibarlık Budalası* gibi komedilerin yazarı olan ve *Scapin'in Dolapları* adlı eseri, Ali Bey tarafından Ayyar Hamza adıyla dilimize uyarlanan sanatçı Moliere'dir.

Cevap E

9. Verilen şiir bir fabldır, bunu şiirdeki "tilki" karakterinden ve şiirin sonundaki öğütten anlayabiliriz. Buna göre, seçeneklerde geçen La Fontaine, Fransız edebiyatının dünyaca tanınmış fabl yazarıdır ve verilen eser ona aittir.

Cevap A

10. Parçada sözü edilen eser *Gulliver'in Gezileri* adlı romandır ve bu roman, İngiliz romancı Jonathan Swift'e aittir.

Cevap E

11. Varoluşçuluk akımını edebiyata uyarlayan sanatçı J. Paul Sarte'dır ve bu akımın eserlerinde birey ve onun bunalımları konu edilir. Edebiyatımızda 1950 Kuşağı olarak adlandırılan Güner Sümer, Ferit Edgü, Ahmet Oktay, Orhan Duru, Demir Özlü gibi isimler bu akımdan etkilenmiştir.

Cevap B

12. *Dönüşüm, Dava, Şato* gibi eserlerinde alegorik anlatım ve absürt biçemin en iyi örneklerini veren, bu eserlerde ironi, toplumsal tahliller yapan sanatçı Franz Kafka'dır.

Cevap D

13. A, C, D ve E seçeneklerinde verilen eşleştirmeler doğrudur. G. de Maupassant, Güzel Dost adlı eserin yazarıdır fakat fütürizm değil realizm, natüralizm etkisindedir.

Cevap B

14. *Isabella, Ahlaksız, Dar Kapı, Kır Senfonisi* adlı eserlerinde anti roman tarzını yansıtarak modern romanın öncüsü olan Fransız romancı Andre Gide'dir.

Cevap E

15. Verilen parçada geçen "Yarattığı yeni tiyatro türü -komedya- yol gösterici mesajlarla doludur." ifadesi sorunun çözümündeki en önemli ipucudur çünkü komedya türünü ortaya çıkaran sanatçı Aristophanes'tir.

Cevap A

TEST 2

1. Hem denemelerinde hem de felsefi eserlerindeki fikirleri nedeniyle çağdaş dünyaya özgü bilimsel tutumun öncüsü sayılmıştır. Tümdengelimci Aristoteles mantığının karşısına araştırıcı, somut gözlemci bir kafayla çıkarak modern deneysel bilimlerin çekirdeği olan tümevarımcı yöntemin temellerini atmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı ve düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Francis Bacon
B) Cervantes
C) Montaigne
D) Victor Hugo
E) Voltaire

2. *Robinson Crusoe* adlı romanı İngiliz edebiyatının ilk romanı olarak kabul edilir. Roman, doğa ile insan mücadelesini ele alan, en ilkel insanların dahi eğitilebileceğini ortaya koyan bir başyapıttır. Hem yetişkinlerce hem de çocuklarca çok sevilen bu roman İngiliz burjuvazisi ve sömürgecilikle ilgili pek çok bilgi içermektedir.

Bu parçada sözü edilen roman aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Charles Dickens
B) Jonathan Swift
C) Daniel Defoe
D) John Milton
E) Lord Byron

3. *Yanlışlıklar Komedisi* gibi ilk komedyaları oldukça basit, sadece güldürme amacı güden türde eserlerdir. Olgunluk döneminde ise bu tarz bir tek oyun yazmıştır: *Windsorlu Şen Kadınlar*. Olgunlaştıkça bu basit güldürülerden uzaklaşmış, "yüksek komedya" denilen türe yönelmiştir. Bu oyunlar sadece güldürmeyi amaç edinmeyen, incelikle işlenmiş karmaşık kişilerle, bu kişilerin düşüncelerini ve duygularını ön plana çıkaran eserlerdir. Hatta bunlar yer yer tragedyayla iç içe geçmiştir. *Macbeth* adlı oyunu buna örnek gösterilebilir. *Romeo ve Juliet* onun acemilik dönemi tragedyalarından biri olarak kabul edilirken Hamlet, *Othello* gibi eserler onun sanatının zirve noktalarıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Racine
B) Corneille
C) Shakespeare
D) Moliere
E) Victor Hugo

4. *Yabancı* adlı eserinde bir insanın başından geçenleri yüzeysel olarak anlatır. Ancak roman derinlemesine incelendiği zaman romanın kahramanı Meursault'ün hayat karşısında çaresizliği ve hayatı anlamlandırma arayışı içinde karşılaştığı kimlik problemi dikkati çeker. Sosyal bir varlık olan insan, toplumsal boyutta "kim" olduğunu bilmemesinden kaynaklı bir yabancılaşma yaşar. Kişinin topluma olan yabancılaşmasının altında, hayatın absürt (saçma) olduğu felsefesi yatar. *Yabancı* adlı eserde bu felsefe ile karşılaşırız.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ernest Hemingway
B) Umberto Eco
C) Dostoyevski
D) Franz Kafka
E) Albert Camus

5.

Yazar	Yüzyıl	Eser
I	17.	*Kaybolmuş Cennet*
Corneille	II	*Le Cid*
Gustave Flaubert	19.	III

Bu tabloda numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

	I	II	III
A)	Ariosto	18.	*Goriot Baba*
B)	John Milton	17.	*Madame Bovary*
C)	Madame de Steal	16.	*Germinal*
D)	Dante	17.	*Sefiller*
E)	Lamartine	18.	*Vadideki Zambak*

6. Roman kahramanı, Bazarov isimli bir tıp öğrencisidir. Bazarov, nihilizm felsefesine inanmaktadır, her tür şiire, sanat ve ahlaka, mevcut tüm inanç ve kurumlara karşı çıkan, tüm çalışmasını ve enerjisini matematiğe ve bilimsel çalışmalara harcayan bir kişiliktir. Bazarov, yeni bir Rus kuşağının tipik bir temsilcisi olmuştur. Eski ile yeni arasındaki kopuşu temsil etmektedir. Muhafazakârlar, onu yıkıcı; liberaller ise onu fazla karikatürize bulmuştur. Turgenyev'e göre ise Bazarov, dinle, şiirle, vatanseverlikle, liberallerle, tabiatla, aşkla alay eden ve hiçbir otoriteye boyun eğmeyen, ilerici ve devrimci biridir.

Bu parçada sözü edilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Babalar ve Oğullar*
B) *İnsan Ne İle Yaşar*
C) *Suç ve Ceza*
D) *Ana*
E) *İnsancıklar*

7. *Genç Kader Tanrıçası, Eski Dizeler Albümü* gibi ilk şiirlerinde sembolizmin etkisindedir fakat şiir yazmaya yirmi yıl ara vermiş, bunun ardından yazdığı şiirlerinde ilhamı değil zekayı; dokunaklı, duygusal şiirleri değil zihinsel süreçleri ve aklı öne çıkarmış ve saf şiir içinde şiiri sözcük-ses ahengine dayandıran eserler vermiştir.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Louis Aragon
B) Tristan Tzara
C) Paul Valery
D) Andre Breton
E) Edgar Allen Poe

8. XVI. yüzyıl sonları, XVII. yüzyıl başlarında yaşamıştır. Hayatı hakkında bilgilerimiz kısıtlıdır. Sadece bir tiyatro yazarı değildir, sone türünde de pek çok şiir yazmıştır. Bu şiirlerinin bir kısmı evrensel nitelikliyken bazıları oldukça kişiseldir. Bu sonelerinde hayal kırıklığı, yabancılaşma, başarısızlık gibi temaları ele almıştır. *Macbeth, Hamlet, Otello, Kral Lear* gibi eserleri tiyatro türünün en görkemli eserleri olarak kabul edilir. Sanatçının dilimize ilk çevirileri ise Abdullah Cevdet tarafından II. Meşrutiyet dönemlerinde yapılmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Moliere
B) Francis Bacon
C) Shakespeare
D) Anton Cehov
E) Henrik İbsen

9. Şiir türlerinin geçirdiği evrime bakacak olursak lirik şiirin epik şiirden sonra MÖ VII. yüzyılda Lesbos Adası'nda ortaya çıktığını görürüz. Bu yeni şiir türünün ilk önemli şairleri arasında ise ---- özel bir yere sahiptir. Şiirlerinde kişisel temaları işleyen şairin, öğrencilerinden esinlendiği, onlar için düğün türküleri yazdığı gibi, kendisini unutanlara sitem eden şiirler yazdığı da bilinir. Dokuz şiir kitabı yazdığı bilinir fakat bunlar günümüze ulaşamamıştır, şiirlerinden bazı parçalar elimizdedir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Hesiodos
B) Sappho
C) Aristophanes
D) Aisopos
E) Euripides

10. Parnasizm akımının tanınmış şairlerinden biridir. Yazdığı manzum hikâyelerinde halk tabakalarına mensup insanların günlük hayatlarını anlatmıştır, bu yönüyle bizim edebiyatımızda özellikle Tevfik Fikret üzerinde etkili olmuştur.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Charles Baudelaire
B) Stephane Mallerme
C) Francois Coppee
D) Paul Verlaine
E) Arthur Rimbaud

11. İngiliz edebiyatının en önemli realist yazarlarından biridir. *Oliver Twist, David Copperfield, Büyük Umutlar* adlı eserlerinde yarattığı karakterler sosyal hayatın içinden kişilerdir, bu kişiler çeşitli ekonomik sorunlar yaşayan yoksul kimselerdir. Yazar, bu kişilerin samimi ve temiz hayatlarını aktarırken bir yandan da burjuva sınıfının eleştirisini yapmıştır. Yazarın başyapıtı olarak görülen *İki Şehrin Hikâyesi* adlı romanda ise Fransız İhtilali dönemlerinde yaşanan kanlı olayları anlatılmaktadır.

Bu parçada bazı eserleri değerlendirilerek sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Jack London
B) Daniel Defoe
C) Ernest Hemingway
D) Charles Dickens
E) Mark Twain

12. XIX. yüzyılda eser veren sanatçı, modern Rus edebiyatının oluşmasına öncülük etmiştir. Genel olarak romantizm akımının etkisindedir fakat bu tarz eserlerinde realizmin izleri de açıkça görülür. Şiirleri folklor ile bağlantılıdır, pek çok halk şiiri motifi, masallara dayalı öge içerir. Bu tarz şiirlerini *Çingeneler, Kafkas Esiri* adlı eserlerinde toplamıştır. *Yevgeni Onegin* adlı eser ise Rus edebiyatındaki ilk şiirsel romandır. Bu eser, çevrenin insan üzerindeki etkisinin ele alınışı bakımından Rus edebiyatındaki ilk realist eserdir.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aleksandre Puşkin
B) Nikolay Gogol
C) Anton Cehov
D) Maksim Gorki
E) Lev Tolstoy

13. Rus edebiyatının yetiştirdiği en büyük hikâye yazarıdır, yarattığı anlatımla tüm dünyada kendi adıyla anılacak olan hikâye tarzını başlatmıştır. Eserlerinde Rus toplumunun tüm katmanlarından kişiler yer alır. *Martı, Vanya Dayı, Vişne Bahçesi, Üç Kız Kardeş* gibi oyunları ise altüst olmuş toplumsal değerleri ele alır. Yazar, eleştirmenlerce karamsar olmakla suçlansa da bu oyunlardaki halktan kişiler coşkulu, dürüst ve uyumlu tiplerdir, burjuva kökenli olanlarsa uyumsuz kişilerdir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tolstoy
B) Turgenyev
C) Anton Çehov
D) Aleksandre Puşkin
E) Gogol

14. ---- *Anna Karanina* adlı romanında dönemin aristokrasisinin temsil ettiği değerlerin biçimlendirdiği evlilik yaşamını ve serfliğin kaldırılması sonrasındaki Rus köylüsünün durumunu anlatmıştır. *İtiraflarım, İvan İlyiç'in Ölümü, Sergey Baba* ve *Diriliş* kitaplarında mutluluğun Tanrı'ya hizmet etmekte olduğunu anlatmıştır. Yazarın en önemli eseri, *Savaş ve Barış*'tır. 1805'ten 1813'e kadar süren Napolyon Savaşları bu eserin ana temasıdır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Dostoyevski B) Gogol C) Puşkin
D) Tolstoy E) Çehov

15. ---- tiyatronun özünün sahneye aktarılmasını sorunsallaştırarak bir şeyi eskiden olduğu şekilde yapma yerine, o şeyin değiştirilip dönüştürülmesi üzerinden hareket etmiştir. Bu nedenle var olan kalıpların dışına çıkmış, tiyatrosunun amacını ve araçlarını netleştirerek epik tiyatro adı verilen yeni bir tiyatro türü ortaya çıkarmıştır. Bu yeni teknikleri ise *Adam Adamdır, Hitler Rejiminin Korku ve Sefaleti, Galilei'nin Yaşamı, Cesaret Ana ve Çocukları, Kafkas Tebeşir Dairesi* gibi eserlerinde başarıyla uygulamıştır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Bertolt Brecht
B) Thomas Mann
C) Umberto Eco
D) Albet Camus
E) J. Paul Sartre

ÇÖZÜMLER

1. Denemelerinde ve felsefi eserlerindeki fikirleri nedeniyle çağdaş dünyaya özgü bilimsel tutumun öncüsü sayılan sanatçı, İngiliz deneme yazarı Francis Bacon'dur.

Cevap A

2. *Robinson Crusoe* adlı eseriyle İngiliz edebiyatında roman türünü başlatan sanatçı Daniel Defoe'dir.

Cevap C

3. *Yanlışlıklar Komedisi, Windsorlu Şen Kadınlar, Macbeth, Romeo ve Juliet, Hamlet, Othello* gibi tiyatrolar Shakespeare'e aittir.

Cevap C

4. *Yabancı, Veba, Düşüş* gibi pek çok eserinde yabancılaşma, nihilizm, hayatın absürtlüğü gibi kavramları ele alan sanatçı Albert Camus'dur.

Cevap E

5. *Kaybolmuş (Kaybolan) Cennet* adlı eser İngiliz sanatçı John Milton'a aittir. Corneille ise 17. yüzyılda yaşamış, klasisizm temsilcisi olan Fransız tragedya sanatçısıdır. Gustave Flaubert ise yazdığı *Madame Bovary* adlı romanla realizm akımını başlatmıştır.

Cevap B

6. Bazarov adlı karakter üzerinden nihilizm felsefesi anlatılan ve Turgenyev'e ait eser *Babalar ve Oğullar* adlı romandır.

Cevap A

7. *Genç Kader Tanrıçası, Eski Dizeler Albümü* gibi ilk şiirlerinde sembolizmin etkisinde olan, Büyüler adlı eserinden itibaren ilhamı değil zekayı; dokunaklı, duygusal şiirleri değil zihinsel süreçleri ve aklı öne çıkaran şair Paul Valery'dir.

Cevap C

8. *Hamlet, Macbeth, Hamlet, Otello, Kral Lear* gibi eserleri tiyatro türünün en görkemli eserleri olarak kabul edilen, tiyatro dışında soneler de yazan sanatçı Shakespeare'dir.

Cevap C

9. Lirik şiirin ilk önemli temsilcisi Sappho'dur. Onun şiirlerinden günümüze bazı parçalar kalmıştır.

Cevap B

10. Parnasizm akımının tanınmış şairlerinden olan Francois Coppee Tevfik Fikret üzerinde etkili olmuş şairlerden biridir. *Kutsal Eşya Kutusu, Modern Şiirler, Sürgün Kadın* ona ait şiir kitaplarıdır.

Cevap C

11. *Oliver Twist, David Copperfield, Büyük Umutlar, İki Şehrin Hikâyesi* gibi eserlerin sahibi İngiliz roman yazarı, XIX. yüzyılda yaşamış olan Charles Dickens'tır.

Cevap D

12. Modern Rus edebiyatının kurucusu ve *Çingeneler, Kafkas Esiri, Yevgeni Onegin* adlı eserlerin sahibi sanatçı Aleksandre Puşkin'dir.

Cevap A

13. Yarattığı anlatımla tüm dünyada kendi adıyla anılacak olan hikâye tarzını başlatan, *Martı, Vanya Dayı, Vişne Bahçesi, Üç Kız Kardeş* gibi tiyatroları yazan sanatçı Anton Çehov'dur.

Cevap C

14. *Anna Karanina, İtiraflarım, İvan İlyiç'in Ölümü, Sergey Baba, Diriliş, Savaş ve Barış* adlı romanların yazarı Tolstoy'dur.

Cevap D

15. Epik tiyatronun kurucusu olan ve *Adam Adamdır, Hitler Rejiminin Korku ve Sefaleti, Galilei'nin Yaşamı, Cesaret Ana ve Çocukları, Kafkas Tebeşir Dairesi* gibi eserlerin yazarı Alman tiyatro yazarı Bertolt Brecht'tir.

Cevap A

TEST 1

1. Tanzimat hareketi genel olarak dünya görüşünde bir zihniyet değişiminin ifadesiydi. Siyasi alanda, meşrutiyet fikri etrafında yoğunlaşan hak, adalet, kanun, müsavat, hürriyet gibi kavramlara yeni bir bakış açısı ile, yeni muhtevalar kazandırılmaya çalışılıyor; edebiyat yoluyla da bu gayretler destekleniyordu.

Aşağıdaki dizelerden hangisi Tanzimat Dönemi'nin zihniyetini yansıtmaz?

A) Bulunmazsa adâlet milletin efrâd-ı beyninde
Geçer bir gün zemin-i arşa çıksa paye-i devlet

B) Mahveder bülbül bile hürriyet için
Çekilir mi bu belâ âlem-i pür-mihnet için

C) Musırrım sâbitim tâ can verince halka hizmete
Fedâkârın kalır ezkârı daim kal-i millete

D) Sâki bize en puhtesini sun mey-i nâbın
Zira işimiz himmetine kaldı şarâbın

E) Yok mudur meşverete milletin istidâdı
Kime verdik bakınız devleti istibdâdı

2. Eski şiir tarzının daha çok şekil üzerindeki değişmelerine örnek olabilecek nitelikteki şiirlerinden oluşan *Nağme-i Seher*'den sonra şair, *Yadigâr-ı Şebab*'ta mısra kümelenişi, kafiye dizilişinde ve kafiye anlayışında daha büyük yenilikler yapmış, *Zemzeme* adlı eserinde ise hem muhteva hem de şekil yönünden tümüyle yeni şiirleriyle okuyucuların karşısına çıkmıştır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdülhak Hamit

B) Recaizade Mahmut

C) Muallim Naci

D) Samipaşazade Sezai

E) Elhac İbrahim Efendi

3. **Recaizade Mahmut'a ait aşağıdaki eserlerden hangisi, Namık Kemal'in *Zavallı Çocuk* adlı eseriyle tema yönünden benzerlik gösterir?**

A) *Afife Anjelik*

B) *Atala*

C) *Araba Sevdası*

D) *Çok Bilen Çok Yanılır*

E) *Vuslat* (Süreksiz *Sevinç*)

4. ---- ilk piyesi olan *Besa yahut Ahde Vefa*, o yıllarda *Vatan* piyesinden önce Osmanlı Tiyatrosunda oynanmıştır. Yazarın diğer tiyatrolarından *Seydi Yahya* konusunu Endülüs tarihinden alırken *Gave* adlı üçüncü piyesini ise Firdevsî'nin *Şahname* adlı eserinden esinlenerek kaleme almıştır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Güllü Agop'un

B) Ali Suavi'nin

C) Direktör Ali'nin

D) Şemsettin Sami'nin

E) Ahmet Vefik'in

5.

Allah ki mucîd-i cihândır
Bin türlü nikâbdan ıyândır

Kesrette hezâr renge girmiş
Her mazhara başka renk vermiş

Bulmaz o tecelliyât gâyet
A'dâd nasıl bulur nihâyet

Tevhîdi sever o Hâlikür rûh
Birdir bir o bî-niyâz-ı sübbûh

Biçim ve içerik özellikleri göz önüne alındığında bu dizelerin, aşağıdaki sanatçılardan hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Recaizade Mahmut

B) Abdülhak Hamit

C) Tevfik Fikret

D) Menemenlizade Mehmet Tahir

E) Muallim Naci

6.

Gâhîce Garîbî'yi okurdum
Âşık Kerem'e yanar dururdum

Âşık Ömer'i ki gâh alırdım
Uçkur sözüne şaşar kalırdım

Ziya Paşa

Tarz-ı Acemi niçindir ihyâ
Kilk-i edebe papaklar iksâ
Elvermedi mi Nedim ü Nef'î
Şi'rin bize var mı hiç nef'î
En parlağı en büyük yalandır
Doğrusunu bul beni inandır

Namık Kemal

İçerik özellikleri dikkate alındığında, bu dizeler sırasıyla aşağıdaki eserlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) *Harâbât / Tahrib-i Harâbât*

B) *Şiir ve İnşâ / Takip*

C) *Zafernâme / Bahar-ı Dâniş mukaddimesi*

D) *Takip / Tahrib-i Harâbât*

E) *Harâbât / Şiir ve İnşâ*

7. Namık Kemal'in ---- adlarında altı tiyatro eseri bulunmaktadır. Bunların biri hariç hepsi, ya yurtseverlik ülküsü etrafında ya da zulme karşı bir tepki hikâyesi hâlinde yazılmıştır. Hepsi, kahramanlığı yüceltmek, bayağılığı kınamak, halkı iyilik ve fazilete çağırmak için birer telkin aracı tarzındadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) *Vuslat*

B) *Gülnihal*

C) *Zavallı Çocuk*

D) *Akif Bey*

E) *Kara Bela*

8. Şinasi, Paris'ten dönüşünde yepyeni bir anlayışla karşımıza çıkar. ----, çevirdiği şiirin aslı ile Türkçesini karşılıklı olarak okuyucuya sunması bir yenilikti. ---- her ne kadar divan geleneğinin etkisiyle düzenlenmiş izlenimi veriyorsa da daha adından başlayarak birtakım yenilikleri bünyesinde toplamıştır. Bir kere bu kitaptaki şiirlerde, gelenekten farklı olarak, divan şiirinin mazmunlarından uzaklaşma ve doğrudan doğruya yalın düşünceye yönelme hemen dikkat çeker.

Bu parçada boş bırakılmış yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Emile'de - Terkib-i Bend*

B) *Le Lac'de - Reşit Paşa Kasidesi*

C) *Tercüme-i Manzume'de - Müntahabât-ı Eş'ar*

D) *Tercüme-i Telemak'ta - Takdir-i Elhan*

E) *Hâtimetü'l-Eş'ar'da - Duhter-i Hindû*

9. Victor Hugo adlı biyografik eserinin çıkması üzerine Menemenlizade Mehmet Tahir ile yazışmaları kısa sürede genişledi, araya başka yazarlar da girdi ve tartışma "edebiyat-fen, romantizm-realizm, şiir-hakikat" konularına kaydı, Saadet gazetesinde yayımladığı *Üdebâdan İstirhâmım* adlı yazısı ile tenkit tarzını gözden geçirdi fakat savunduğu pozitivist düşünce tarzını hiç bırakmadı. Hatta bu uğurda büyük tenkitlere uğramış ve bu yüzden hayatının son aylarında buhranlı günler geçirmiştir. Bu tenkitlere verdiği cevapları ve dostlarına yazdığı mektupları derlenerek *İntikad, Mektûbât* adlı eserlerde yayımlanmıştır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Beşir Fuat

B) Mizancı Murat

C) Şemsettin Sami

D) Muallim Naci

E) Ebuzziya Tevfik

10.

Türkî'de kaside görmedim ben
Beş beyti bile mutabık-ı fen
Mazmunları vehmdir zünûndur
Akla göre âdetâ cünûndur

Bu dizelere göre aşağıdakilerden hangisi, Namık Kemal'in eski şiire getirdiği eleştirilerden <u>değildir</u>?

A) Anlam bütünlüğünün olmaması

B) Sade bir Türkçeyle yazılmaması

C) Mazmunların gerçeğe aykırı olması

D) Mantıksız olması

E) Mazmunların şüpheler içermesi

11. Esasen, bir kadının kıskançlığı etrafında dönen romanda kişileri natüralist anlamda, çevreye ve soya bağlama istekleri, ruh tahlilleri önemli bir yer tutar. Kişiler iyi ve kötü yanlarıyla anlatılır. Kişiler arasındaki aşk bağlılıkları ve ihtiraslar gerçeğe aykırı değildir, benzerine hayatta rastlanabilir. Suphi adlı erkek kahramanın aşktan aşka koştuktan sonra yoksulluğa sürüklenip mahvolması, romanda birçok kişinin felakete uğraması ve ölmesi, olayların ibret verici tarzda sıralanması her ne kadar romantik eserleri ve Ahmet Mithat havasını hatırlatsa da bu, dönemin koşullarında olağan görülebilir.

Bu parçada sözü edilen roman ve yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Eylül* - Mehmet Rauf

B) *Aşk-ı Memnu* - Halit Ziya

C) *İffet* - Hüseyin Rahmi

D) *Araba Sevdası* - Recaizade Mahmut

E) *Zehra* - Nabizade Nazım

12. O da hemen bütün Tanzimatçılar gibi kendini yetiştirmiş bir insandı. Derinlemesine bir bilgin değil "ansiklopedik" denilen tipte bilgili bir insandı. Bu hâl, onu akla gelen ve gelmeyen binbir çeşit konuda yazmaya götürdü. Denilebilir ki önce kendisi okuyup öğreniyor, sonra da öğrendiklerini neşeli bir öğretmen olarak sıcağı sıcağına kimi zaman Tercüman-ı Hakikat adlı gazetesinde, kimi zaman da çeşitli eserlerinde okuyucularına aktarıyordu.

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçada sözü edilen yazara ait değildir?

A) *Esrar-ı Cinayet*

B) *Avrupa'da Bir Cevelan*

C) *Köylü Kızların Şarkısı*

D) *Felatun Bey'le Rakım Efendi*

E) *Çerkes Özdenleri*

13. Abdülhak Hamit'in şiirleriyle ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kurallı nazım şekillerini (gazel, murabba, mesnevi vb.) yıkarak kuralsız nazım şekilleri getirmiştir.

B) Kurallı nazım şekillerindeki kafiye dizilişlerini bırakarak aynı bent içindeki mısraları istediği gibi kafiyelendirmiş veya serbest bırakmıştır.

C) Aruzun mevcut kalıplarıyla yetinmeyerek müfâiletün mütefâiletün mütefâilün gibi görülmemiş kalıplar icad etmiştir.

D) Eski edebiyatın mazmunlarını büsbütün silmeye çalışmış var gücüyle Avrupa tarzı yeni mecazlara sarılmıştır.

E) Kafiyenin göz için değil, kulak için olacağı fikrini ortaya atmış ve genç şairleri bu yönden etkilemiştir.

14. Namık Kemal; *Takip* (I), *Şiir ve İnşa* (II), *İrfan Paşa'ya* (III) Mektup, Bahar-ı Dâniş mukaddimesi (IV), Celâl Piyesi (V)

Mukaddimesi gibi pek çok eserinde, birbirini tamamlayan şu iki temel fikir üzerinde durmaktadır: Eski edebiyatı yıkmak, yeni bir edebiyat kurmak.

Yukarıdaki numaralanmış yerlerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15.

I. Firak u haps u nefyi kadr-ü namusumla gördüm hep
Cihanın bir belâsından bana pervâ mı kalmıştır

II. Ne efsunkâr imişsin âh, ey didâr-ı hürriyet
Esir-i aşkın olduk gerçi kurtulduk esâretten

III. Vatanın bağrına düşman dayadı hançerini
Yoğimiş kurtaracak bahtı kara maderini

IV. Memleket bitti yine bitmedi hâlâ sen ben
Bize bu hâl ile bizden büyük olmaz düşman

V. Bilmem ki neden her işde mutlak
Avrupalıya mukallid olmak

Yukarıdaki beyitlerden hangisi Namık Kemal'e ait değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. Aşağıdakilerden hangisi, Tanzimat edebiyatında yoğun şekilde tartışılmış konulardan biri değildir?

A) Eserlerde halka, kendi diliyle hitap edilmesinin gerekliliği

B) Divan edebiyatının çok soyut oluşunun doğurduğu sonuçlar

C) Asıl Türk şiirinin neye dayalı olduğu

D) Batı edebiyatından alınan türlerin halkı bilinçlendirmekteki önemi

E) İslamiyet öncesi Türk edebiyatının derinlemesine araştırılmasının gerekliliği

17.

Bais-i şekva bize hüzn-ü umûmidir Kemal
Kendi derdi gönlümün, billâh gelmez yâdıma

Bu dizelerden hareketle, Tanzimat Dönemi şairlerinin aşağıdaki temalardan hangisini daha az işlediği söylenebilir?

A) Cehalet
B) Eşitlik
C) Kanun
D) Aşk
E) Vatan

18. Aşağıdakilerden hangisi, Tanzimat şiirinde görülen yenileşme çabalarından biri olarak değerlendirilemez?

A) Akif Paşa → *Mersiye*
B) Şinasi → *Reşit Paşa Kasidesi*
C) Namık Kemal → *Hürriyet Kasidesi*
D) Abdülhak Hamit → *Bâlâdan Bir Ses*
E) Ziya Paşa → *Terkib-i Bend*

19. Tanzimat Dönemi'nde kaleme alınan oyunlar genellikle komedi, trajedi, dram, melodram niteliğini taşımaktadır. ---- ile başlayan komedi tarzı, ---- tarafından yapılan Moliere uyarlamalarıyla rağbet kazanır. Trajedi ise ---- tarafından yazılan *Sergüzeşt-i Perviz*, *II. Ersas* adlı basit kuruluştaki denemeler ile görülür. Bu türün en başarılı örneklerini ----; *Nesteren*, *Eşber*, *Tezer*, *Hakan*, *Sardanapal* gibi oyunlarıyla verir.

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçadaki boş bırakılmış yerlerden herhangi birisine getirilemez?

A) Şair Evlenmesi
B) Ahmet Vefik Paşa
C) Recaizade Mahmut
D) Ali Haydar Bey
E) Abdülhak Hamit

20. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi'nde yapılan çevirilerden biri değildir?

A) *Muhâverat-ı Hikemiye*
B) *Tercüme-i Telemak*
C) *Robenson*
D) *Hikâye-yi İbrahim Paşa ve İbrahim Gülşeni*
E) *Paul ve Virginie*

21. Tarife hâcet olmadığı üzere kelam, ifade-i meram etmeye mahsus bir mevhibe-i kudret olduğu misillû, en güzel icâd-ı akl-ı insani olan hitâbet dahi tasvir-i kelâm eylemek fenninden ibarettir; bu itibâr-ı hakikate mebni, giderek, umum halkın kolaylıkla anlayabileceği mertebede iş bu münasebetiyle şimdiden ihtar olunur.

***Tercüman-ı Ahval* mukaddimesinden alınan bu parçada Şinasi, Tanzimat edebiyatının hangi amacından söz etmiştir?**

A) Sosyal meselelere değinileceğinden
B) Halka, halkın diliyle hitap edileceğinden
C) Halkı bilgilendirecek gazeteler çıkarılacağından
D) Edebî eserlerde akıl ve sağduyu aşılanacağından
E) Halkın ihtiyaçlarından gazete aracılığıyla söz edileceğinden

22. Abdülhak Hamit'e ait aşağıdaki eserlerden hangisi, türü yönüyle ötekilerden farklıdır?

A) *Belde*
B) *Makber*
C) *Duhter-i Hindû*
D) *Bâlâdan Bir Ses*
E) *Ölü*

ÇÖZÜMLER

1. Tanzimat'ın özellikle de I. döneminde, siyasi alanda meşrutiyet etrafında yoğunlaşan muhtevalar edebî eserlerde işlenmiştir. Buna göre, A seçeneğindeki beyitte "adalet", B seçeneğindeki beyitte "hürriyet", C seçeneğinde "millete hizmet", E seçeneğindeki beyitte "meşveret (danışma, şiirde parlementer sistem kastedilmiştir.)" kavramlarına değinilmiştir; bunlar Tanzimat Dönemi'nin zihniyet unsurlarını yansıtır. D seçeneğindeki beyitte ise "(Saki bize en saf içkini sun çünkü işimiz şarabın himmetine kaldı.)" denilerek Tanzimat'ın zihniyet unsurlarından uzak bir tema işlenmiştir. Bu beyit, Tanzimat'ın zihniyet unsurlarını yansıtmaz.

Cevap D

2. Verilen parçada geçen *Nağme-i Seher*, *Yâdigâr-ı Şebab*, *Zemzeme* gibi eserler Recaizade Mahmut'a aittir.

Cevap B

3. Recaizade'nin ilk telif piyesi olan *Vuslat yahut Süreksiz Sevinç* adlı eser Namık Kemal'in *Zavallı Çocuk* adlı eseriyle benzerlik gösterir. Her iki eserde de "görücü usulü evlilik ve zorla evlendirilme" teması işlenir.

Cevap E

4. Parçada verilen *Besa yahut Ahde Vefa*, *Seydi Yahya*, *Gave* adlı tiyatro eserlerinin yazarı Şemsettin Sami'dir.

Cevap D

5. Verilen şiirde şair "(I. beyit) Cihanı yoktan var eden Allah, her türlü gizlilikten sıyrılmış hâldedir. (IV. beyit) Ruhların yaratıcısı olan o yüce varlık, birliği sever, kullarının yalvarıp yakarmasına ihtiyacı olmayan Allah birdir." der. Buna göre, bu şiir Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan bir tevhidden alınmıştır. Tevhid ise divan şiiri geleneğine özgü bir nazım türüdür, Tanzimat Dönemi'nde yeni edebiyatı savunan şairler bu tarz şiirler yazmamıştır, dönemde Muallim Naci bu tarz şiirleriyle dikkati çeker ve verilen dizeler ona ait bir tevhidden alınmıştır.

Cevap E

6. Verilen dizelerin ilkinde Ziya Paşa "Garîbî, Âşık Kerem, Âşık Ömer" gibi halk şairlerini daha önce okuduğunu, onların bazı sözlerine şaşırdığını alaycı bir dille anlatmıştır. Ziya Paşa *Şiir ve İnşâ* makalesinde halk edebiyatını yüceltmiş, daha sonra hazırladığı *Harâbât* adlı divan şiiri antolojisinin ön sözünde tam tersi görüşleri savunarak halk edebiyatını alaya almıştır. Bunu "Uçkur sözüne şaşar kalırdım." dizesinden anlıyoruz. Buna karşılık N. Kemal ise *Tahrib-i Harâbât* adlı eserinde eski şiiri ve Ziya Paşa'nın bu şiiri savunmasını eleştirmiştir.

Cevap A

7. Namık Kemal; *Vatan Yahut Silistre*, *Gülnihal*, *Zavallı Çocuk*, *Akif Bey*, *Kara Bela*, *Celaleddin Harzemşah* adlı 6 tiyatro eseri yazmış ve bu eserlerinde sosyal faydayı esas almıştır. *Vuslat* adlı eser Recaizade Mahmut'a aittir.

Cevap A

8. Şinasi, Fransızcadan çevirdiği şiirleri *Tercüme-i Manzume* adlı eserinde toplamıştır; bu eser Racine, La Fontaine, Gilbert, Fenelon gibi sanatçılardan yapılan çevirileri içerir. Şairin kendi şiirleri ise *Müntahabât-ı Eş'ar* adlı eserde bir araya getirilmiştir.

Cevap C

9. Edebiyatımızda, pozitivizmin en önemli temsilcisi ve *Victor Hugo* adlı biyografik eserin yazarı Beşir Fuat'tır. Beşir Fuat'la Menemenli Mehmet Tahir arasında başlayan polemik daha sonra genişleyerek "romantizm-realizm (hayaliyyun-hakikiyyun) tartışması"na dönüşmüştür.

Cevap A

10. Verilen dizelerde N. Kemal "Türkçede beş beyti bile mutabık olan bir kaside görmedim, mazmunları şüphe ve zandır (zünun), akıl ölçülerine göre adeta bir deliliktir." diyerek eski şiiri "anlam bütünlüğü olmamakla, mazmunlarını şüpheli, gerçeğe aykırı ve mantıksız olmakla eleştirmiştir. "Verilen dizelere göre N. Kemal, eski şiirin diline herhangi bir eleştiri getirmemiştir.

Cevap B

11. Nabizade Nazım, *Zehra* adlı romanında bir kadının kıskançlığını ve bu eksende gelişen olayları anlatır. Bu roman edebiyatımızdaki ilk natüralist eserlerdendir fakat bu eserde bazı romantik ögeler de göze çarpar.

Cevap E

12. Verilen parçada sözü edilen sanatçı Ahmet Mithat'tır, bunu, parçada geçen Tercüman-ı Hakikat gazetesinden kesin olarak anlayabiliriz. A, B, D, E seçeneklerinde verilen eserler ona aittir. *Köylü Kızların Şarkısı* adlı eser ise Muallim Naci'ye aittir.

Cevap C

13. A, B, C, D seçeneklerinde verilenler Abdülhak Hamit'in şiirlerinde görülen yeniliklerdendir. Abdülhak Hamit'in şiirlerinde de kafiyenin kulak için olacağı anlayışı görülür fakat bu görüşü ortaya çıkaran o değil Recaizade Mahmut'tur.

Cevap E

14. Namık Kemal; *Tahrib-i Harâbât, Takip, İrfan Paşa'ya Mektup, Bahar-ı Dâniş mukaddimesi, Celâl piyesi mukaddimesi* gibi eserlerinde eski edebiyatı yıkmak ve yeni bir edebiyat kurmak için uğraşmıştır. Verilen eserlerden Şiir ve İnşa, Namık Kemal'e değil Ziya Paşa'ya aittir.

Cevap B

15. Namık Kemal eserlerinde "vatan, millet, hak, adalet, hürriyet, millet" gibi temaları işlemiş ve bu uğurda sürgünlere uğramıştır. Verilen beyitlerin ilkinde şair "ayrılığı, mahpusluğu, sürgünleri gördüm hep" diyerek bu durumunu anlatmıştır. II. beyitte ise "hürriyet" e övgü teması vardır, III. ve IV. beyitlerde ise ülkenin içinde bulunduğu olumsuz şartlar anlatılmıştır, bu beyitler Namık Kemal'e aittir. V. beyitte, Batılılaşmaya karşı çıkılmıştır, bu beyit Namık Kemal'e ait olamaz. (Verilen beyit Ziya Paşa'nındır.)

Cevap E

16. Tanzimat Dönemi'nde çeşitli yazarların makalelerinde (*Tercüman-ı Ahval* mukaddimesi, *Bahar-ı Daniş* mukaddimesi, *Şiir ve İnşâ* vb.) edebî eserlerde halk dilinin kullanılması, eski-yeni edebiyat meseleleri, Batı edebiyatını örnek almanın gerekliliği uzun uzun tartışılmıştır. İslamiyet öncesi edebiyatın araştırılmasının gerekliliği ise II. Meşrutiyet Dönemi'nde önem kazanmış ve bu yönde çalışmalar yapılmıştır.

Cevap E

17. Verilen beyitte Namık Kemal "Şikâyet sebebimiz halkın üzüntüleridir, kendi dertlerim aklıma gelmez." diyerek Tanzimat Dönemi'ndeki "sosyal fayda" ilkesine değinmiştir. Buna göre; aşk, Tanzimat Dönemi şairlerinin daha az işlediği temalardandır.

Cevap D

18. Tanzimat şiirindeki yenileşme çabaları hem sanatçıların sanat görüşlerinin etkisiyle hem de Batı'dan yapılan çevirilerin etkisiyle gerçekleşmiştir. Akif Paşa, *Mersiye* adlı eserinde ve Şinasi, *Reşit Paşa Kasidesi*'nde geleneksel anlatım tarzından uzaklaşmıştır. Namık Kemal ise *Hürriyet Kasidesi*'nde kasideyi hem biçim hem de içerik açısından yenileştirmiştir, A. Hamit, *Bâlâdan Bir Ses* adlı şiirinde vezin kullanmamıştır; tüm bunlar Tanzimat şiirinde görülen yeniliklerdir. Ziya Paşa *Terkib-i Bent* adlı eserini geleneksel unsurlara bağlı kalarak yazmıştır.

Cevap E

19. Tanzimat Dönemi'nde kaleme alınan oyunlar komedi, trajedi, dram ve melodram niteliği taşımaktadır. Şinasi'nin *Şair Evlenmesi* adlı eseri ilk yerli komedi olarak dikkati çeker. Yine Ahmet Vefik Paşa, Moliere'den çeşitli uyarlamalar yaparak bu türe katkı sağlar. İlk trajedi denemeleri ise Ali Haydar Bey'in *Sergüzeşt-i Perviz* ve *II. Ersas* adlı eserleridir. Abdülhak Hamit'e ait olan *Nesteren*, *Eşber*, *Tezer* gibi eserler trajedinin ilk yetkin örnekleridir. Verilen parçada Recaizade Mahmut'a ait bir eser geçmemektedir.

Cevap C

20. Tanzimat Dönemi'nde Batı'dan çeşitli edebî ve felsefi eserler tercüme edilmiştir. Bunlar arasında Münif Paşa'nın *Muhâverat-ı Hikemiye* (Felsefi Konuşmalar), Yusuf Kamil Paşa'nın *Tercüme-i Telemak*, Ahmet Lütfi Efendi'nin *Robenson*, Tercüme Odasının *Paul* ve *Virginie* adlı çevirileri sayılabilir. *Hikâye-yi İbrahim Paşa* ve *İbrahim Gülşeni* adlı eser ise bir tercüme değil, Hayrullah Efendi'ye ait telif bir eserdir.

Cevap D

21. Şinasi, 22 Ekim 1860'ta çıkan *Tercüman-ı Ahval* gazetesinde, bu gazetenin gerekliğinden ve amaçlarından söz etmiştir. Bu makaleden alınan parçada geçen "umum halkın anlayabileceği..." ifadesinden "çıkarılan gazatede halka, halkın diliyle hitap edileceği" amacından söz edilmiştir.

Cevap B

22. *Belde*, *Makber*, *Bâlâdan Bir Ses*, *Ölü* Abdülhak Hamit'in şiirleridir. *Duhter-i Hindû* ise tiyatro türündeki eserlerindendir.

Cevap C

TEST 2

1.

I. *Zavallı Çocuk*

II. *Taaşşuk-ı Talât ve Fitnat*

III. *Sergüzeşt*

IV. *Sahra*

V. *Araba Sevdası*

Yukarıdaki numaralanmış eserlerden hangisinin "sosyal fayda" ilkesince yazılmadığı söylenebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Gerek işlediği tema, gerek yarattığı Dilber tipi, gerek romantizmden realizme kayış tarzı ve üslubu ile edebiyat tarihinde gerçek yerini almış bir romandır. Şüphesiz bunda yazarın realist tutumunun payı büyüktür. Kendi içinden yetiştiği hayattan edindiği izlenimleri, o yıllarda Batı'da yaygınlaşmaya başlayan realist ve natüralist ölçüler içinde değerlendirmesi bu romana haklı bir şöhret ve edebiyatımızda ayrı bir yer kazandırmıştır.

Bu parçada sözü edilen roman ve yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Sergüzeşt* - Samipaşazade Sezai

B) *Araba Sevdası* - Recaizade Mahmut

C) *Eylül* - Mehmet Rauf

D) *İntibah* - Namık Kemal

E) *Taaşşuk-ı Talât ve Fitnat* - Şemsettin Sami

3. ----, Rûzname-i Ceride-i Havadis adlı gazatede çıkan bazı makalelerde Arapça terkiblerin (mebhusetün anha, salifetü'z zikr, tûl ü dıraz) yazımını tenkid ederek Sait Efendi ile polemiklere girmiş, böylelikle hem dile verdiği önemi hem de ilk tenkit örneğini ortaya koymuştur.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Şinasi

B) Namık Kemal

C) Ziya Paşa

D) Âkif Paşa

E) Recaizade Mahmut

4. *Lehçe-i Osmanî* adlı eserinde, Türkiye'de ilk defa çeşitli Türk lehçeleri hakkında bilgiler veren ve ----, bu lehçelerin Türkiye ile Türkistan'daki yayılış sahalarını da belirtmiş, özellikle de "Türk" maddesinde vermiş olduğu dikkate değer bilgiler nedeniyle, daha sonraki yıllarda Ziya Gökalp tarafından Türkçülük cereyanının öncülerinden biri sayılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sadullah Paşa

B) Şemsettin Sami

C) Ahmet Vefik Paşa

D) Ahmet Cevdet Paşa

E) Namık Kemal

5. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi'nde tarih alanında çalışmalar yapmamıştır?

A) Şinasi

B) Namık Kemal

C) Süleyman Paşa

D) Cevdet Paşa

E) Ahmet Vefik Paşa

6. "Gerçek Türk şiiri, avâm şarkıları ve taşralarda ve çöğür şairleri arasında deyiş, üçleme ve kayabaşı tabir olunan nazımlardır."

Bu söz, Ziya Paşa'nın aşağıdaki eserlerinin hangisinden alınmış olabilir?

A) *Zafername*

B) *Rüya*

C) *Şiir ve İnşâ*

D) *Defter-i Amal*

E) *Harâbât*

7. Sözlük, ansiklopedi ve dil üzerindeki çalışmaları ile Türk kültürüne büyük katkılar sağlayarak Türkçülüğün öncülerinden olan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şinasi
B) Ziya Gökalp
C) Şemsettin Sami
D) Sadullah Paşa
E) Yusuf Kamil Paşa

8. Ahmet Vefik Paşa valilik, sadrazamlık gibi resmî görevleri dışında edebiyatla da ilgilenmiş, ayrıca dil ve tarih çalışmaları yapmıştır. (I) Bursa valisi iken burada bir tiyatro binası yaptırmış ve Moliere'nin pek çok eserini dilimize çevirmiştir. (II) Ayrıca Voltaire'den *Hikâye-i Hikemiyye-i Mikromega*'yı, Fenelon'dan *Telemak*'ı, Victor Hugo'dan *Hernani*'nin bir kısmını Türkçeye çevirmiştir. (III) Dil konusundaki çalışmaları ise *Lehçe-i Osmanî*'de "Lisan-ı Osmanî" olarak nitelediği Türkçeyi tek başına ele almasıyla başlar. (IV) Daha sonraki dönemlerde bu eseri genişleterek *Kamus-ı Türkî* adıyla yayımlamıştır. (V) Onun tarih konusundaki çalışması Ebulgazi Bahadır Han' ın eserlerinden çevirdiği *Şecere-i Evşal-i Türkiyye* ise Türk aydınları arasında Türkçülük bilincinin gelişmesini sağlamıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Ona göre "Zerrattan şumusa kadar her güzel şey şiirdir." Edebiyatta ve özellikle şiirde bu güzellik unsurunu yaratacak olan da içerik güzelliği ile üslup güzelliğidir. Menemenlizade Tahir'in Elhan adlı şiirine yazdığı *Takdir-i Elhan* adlı eleştirisinde bu yönde görüşler ileri sürmüş ve başta Elhac İbrahim Efendi, Muallim Naci gibi pek çok gelenekçinin tenkidine uğramıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdülhak Hamit
B) Beşir Fuat
C) Recaizade Mahmut
D) Samipaşazade Sezai
E) Şinasi

10. Edebiyatımızın yenileşmesinde ve değişmesinde olduğu kadar Tanzimat fikir hayatının oluşmasında da emeği geçen usta bir kalemdir. Edebiyata, özellikle şiire, eski tarz denemeleri ile küçük yaşta başlamış olmakla birlikte o, gerçek kişiliğini ve kimliğini gazetecilik hayatında bulmuştur. Şinasi'yi tanıması ve Tasvir-i Efkâr'a bağlanması ile ufku genişleyen şairin Avrupa hayatı da bu fikrî gelişmeyi pekiştirmiştir. Nitekim onun yazı hayatına kronolojik olarak bakıldığında, Encümen-i Şuara'dan kopup Şinasi ile Tasvir-i Efkâr'a bağlandığı 1862'lerden, ilk yeni edebî türlerden olan tiyatroyu yazdığı 1873 yılına kadar geçen sürede yazı hayatında gazete ve makale görülür.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ziya Paşa
B) Namık Kemal
C) Ahmet Mithat Efendi
D) Şemsettin Sami
E) Ahmet Vefik Paşa

11. Çıkardığı gazeteyle sadece matbuat hayatımıza hizmet etmemiş, edebiyatımıza da pek çok katkı sağlamıştır. Özellikle tenkit türünde Tanzimat edebiyatının önemli eserlerini değerlendirerek güzel örnekler vermiştir. Gazetesinde çıkan *Üdebâmızın Nümune-i İmtisalleri* başlıklı seri yazıları ile *Vatan yahut Silistre, Vuslat, Sergüzeşt* adlı eserleri usûl-i tenkid tarzında değerlendirmiştir. Tek romanı *Turfanda mı Turfa* mı ile bu türde yaptığı deneme aynı zamanda kendi hayatından kesitler vermesi bakımından da bizdeki ilk otobiyografik romanın örneği olarak nitelenebilir. *Tencere Yuvarlandı Kapağını Buldu* adlı dört perdelik bir de piyes denemesi yapan yazar, bu devrin önemli sosyal meselelerinden olan gençlerin evlendirilmeleri konusunu işlemiştir.

Bu parçada hakkında bilgi verilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mizancı Murat Bey
B) Ebuzziya Tevfik
C) Samipaşazade Sezai
D) Muallim Naci
E) İbrahim Şinasi

12. Onun fikirleri, laisisizmden milliyetçiliğe ve İslami değerlere kadar uzanan, bunları yenileştirmeye yönelik bir yapı gösterir. "Yenilik" ile ilgili fikirlerini savunduğu gazetesi Muhbir kapatılır. Daha sonra Londra'da yeniden çıkarırken manşetine şunları yazar: "Muhbir, doğru söylemek yasak olmayan bir memleket bulur, yine çıkar."

Bu parçada sözü edilen gazeteci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Namık Kemal
B) Ali Suavi
C) Ziya Paşa
D) Ebuzziya Tevfik
E) Şinasi

13. "Her kusur ile şunu da itiraf edeyim: *Duhter-i Hindû*, tiyatro kaidelerine uydurulamaz. Şahıslardan bazısının uzun hitapları, hele temaşa sahnesinde büsbütün garabet saçar. Bunun sebebi, emelim tasvir-i hayal olduğundan, yazdığım sırada tiyatro sahnesine konulacağını düşünmediğim gibi fikirlerimin seviyesini tiyatro aktörlerinin kasvetli söyleme tarzı derekesine indirmek istemeyişimdir. "

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki sözleri söyleyen sanatçıya ait değildir?

A) *İçli Kız*
B) *Seydi Yahya*
C) *Sardanapal*
D) *Hakan*
E) *Finten*

14. Edebiyatımızdaki ilk yerli hikâyeler ve romanlar 1870'ten sonra görülmeye başlar. Bu eserlerden bazıları eski halk hikâyelerini ve meddahı devam ettirir gibidirler çünkü bu ilk eserlerde "sonuçtan ders çıkarılacak" konuları hikâye etmek gibi bir yöntem göze çarpar.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada sözü edilen duruma örnek gösterilemez?

A) *Kıssadan Hisse*
B) *Letaif-i Rivâyât*
C) *Müsâmeretname*
D) *Sergüzeşt*
E) *Felâtun Bey'le Rakım Efendi*

15. Sadullah Paşa, Tanzimat Dönemi'nde Batı'nın müsbet ilimlerine inanmış bir devlet adamıdır. Edebiyatla da yakından ilgilenmiş fakat yazdıklarının pek çoğu ele geçmemiştir. Onun yazdıkları içinde en dikkate değer olanı *On Dokuzuncu Asır* adlı manzumesidir. Bu manzumede şair, Batı'nın müsbet ilimlerde kaydettiği gelişme karşısında Doğu dünyasının durumunu etraflıca gözler önüne sermektedir.

Bu parçadaki açıklamaya göre, aşağıdaki beyitlerden hangisinin Sadullah Paşa'ya ait olduğu söylenemez?

A) Mecâz oldu hakîkat, hakîkat oldu mecâz
Yıkıldı belki esâsından eski malûmat

B) Yatdıkça tâ-be haşr o dür-i gec-i ma'delet
Mehdûmı ola zîver-i evreng-i saltanat

C) Münevver eyledi ezhânı intişâr-ı ulûm
Mükemmel eyledi noksan-ı feyz-i matbûât

D) Cihât-ı erba'aya berk-i nâkil-i ahbâr
Buhâr bahr u ber üstünde Hızr-ı nakliyyât

E) Ne kaldı çeşme-i hayvân ne dâru-yı suhrâb
Ne kaldı nüsha-i efsûn ne hükm-i tılsımiyât

16. Birkaç şiiri hariç tutulacak olursa ---- sırf nesir alanında kaldığı söylenebilir. Hikâye, roman, makale türlerinde eserleri vardır, ayrıca *Şîr* adlı bir oyun yazmış ve Alphonse Daudet' nin *Jack* romanını Türkçeye çevirmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nabizade Nazım'ın
B) Fatma Aliye'nin
C) Samipaşazade Sezai'nin
D) Mizancı Murat'ın
E) Ahmet Vefik Paşa'nın

17.

I. *Ömer'in Çocukluğu*
II. *Demdeme*
III. *Yazmış Bulundum*
IV. *Muallim*
V. *Müdafaaname*

Yukarıdaki numaralanmış eserlerden hangisi Muallim Naci'nin farklı türdeki eseridir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

PEGEM AKADEMİ

18. Gerek sosyal gerekse metafizik konularda yazdığı şiirlerindeki ahlakçı ve filozofça tutumuyla Ziya Paşa, divan şiirindeki "hakimane" şiirin son ustalarındandır. Onun pek çok beyti birer atasözü sağlamlığıyla akıllarda yer etmiştir.

Bu parçadaki açıklamaya göre, aşağıda verilen beyitlerden hangisinin Ziya Paşa'ya ait olduğu söylenemez?

A) Diyâr-ı küfrü gezdim beldeler kâşâneler gördüm
Dolaştım mülk-i İslâmı bütün virâneler gördüm

B) İdrâk-i meâli bu küçük akla gerekmez
Zirâ bu terâzû o kadar sıkleti çekmez

C) Bî-baht olanın bağına bir katresi düşmez
Bârân yerine dürr-i güher yağsa semâdan

D) Âyînesi iştir kişinin lâfa bakılmaz
Şahsın görünür rütbe-i akl-ı eserinde

E) Çemendir, bahrdır, kûh-sârdır, subh-ı rebîîdir
Bu yerlerde doğan bir şair olmak pek tabîîdir

19. Aşağıdakilerden hangisi Şinasi'nin, *Şair Evlenmesi* adlı oyunu yazarken orta oyunundan etkilendiğine kanıt olarak gösterilemez?

A) Diyaloglarda cinaslı söz ve nükteler bulunması

B) Çeşitli güldürü unsurları içermesi

C) Şive taklitlerine yer vermesi

D) Kişilerini, kendi meslek ve seviyelerine göre konuşturması

E) Kişilerine, oynadıkları rol ve karaktere uygun isimler koyması

20. Bu romanın geçeceği yeri Anadolu köylerinden seçmeme gelince, köylülükten ve çiftçilikten uzaksanız oraları için düşüncelerinize bir kapı açmaya çalıştım. Romanın geçtiği yerlerde halkımızın işleri, geçimleri üzerinde bilgiler bulacaksınız, dillerine de yabancı kalmayacaksınız.

Bu parça aşağıdaki eserlerden hangisinin ön sözünden alınmış alabilir?

A) *Hasan Mellah*

B) *Zehra*

C) *Kiralık Konak*

D) *Karabibik*

E) *Sinekli Bakkal*

21. Hikâye ve romancı olarak Namık Kemal'in bu yeni türlerin gelişmesinde büyük katkıları vardır. Yaşanılan günlük hayatın romanlaştırılmasına "yerli roman" adını vermiş ve *Dünyaya İkinci Geliş* romanında kölelik temasını, *Felâtun Bey'le Rakım Efendi* romanında Doğulu- Batılı hayatı, *Henüz On Yedi* yaşında romanında düşkün kadınları işlemiştir.

Bu parçadaki bilgi yanlışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Namık Kemal hikâye, roman değil şiir ve tiyatro yazmıştır.

B) Verilen bilgiler ve eserler Namık Kemal'le değil, Ahmet Mithat'la ilgilidir.

C) Dünyaya İkinci Geliş bir yerli roman değil, fantastik romandır.

D) Verilen eserler Namık Kemal'e değil, Recaizade Mahmut'a aittir.

E) Felâtun Bey'le Rakım Efendi bir roman değil, hikâyedir.

22. Aşağıdaki eserlerden hangisi "Batılılaşmanın yanlış anlaşılmasının yarattığı olumsuzluklar" **temasını işlemektedir?**

A) *Araba Sevdası*

B) *Cezmi*

C) *Karabibik*

D) *Sergüzeşt*

E) *Mai ve Siyah*

ÇÖZÜMLER

1. Namık Kemal'in *Zavallı Çocuk* adlı eserinin teması "görücü usulü evlilik ve zorla evlendirme"dir. S. Sami'nin *Taaşşuk-ı Talât ve Fitnat* adlı eserinde "ülkedeki kadın-erkek ilişkisi" teması işlenir. Ş. Sezai'ye ait *Sergüzeşt* romanında kölelik, cariyelik düzenine bir eleştiri getirilir. R. Mahmut, *Araba Sevdası* romanında yanlış Batılılaşmayı ele alır. Bunlar, "sosyal fayda" ilkesiyle yazılmış eserlerdir. A. Hamit'in *Sahra* şiirinde ise pek çok pastoral şiir yer alır.

Cevap D

2. "Dilber" adlı karakter, Samipaşazade'nin *Sergüzeşt* adlı romanının kahramanıdır. Bu roman, edebiyatımızda romantizmden realizme geçiş eseridir.

Cevap A

3. Şinasi, Rûzname-i Ceride-i Havadis adlı gazatede çıkan bazı makalelerde Arapça terkiblerin (mebhusetün anha, salifetü'z zikr, tûl ü dıraz) yazımını tenkid ederek Sait Efendi ile polemiklere girmiş, böylelikle hem dile verdiği önemi hem de ilk tenkit örneğini ortaya koymuştur. Bu yazılar daha sonra, *Müntahabât-ı Tasvir-i Efkâr* adlı eserde toplanmıştır.

Cevap A

4. *Lehçe-i Osmanî* adlı sözlüğü hazırlayan ve Türkçülük cereyanının öncüllerinden olan sanatçı ve fikir adamı Ahmet Vefik Paşa'dır.

Cevap C

5. Tanzimat Dönemi'nde Türk tarihiyle ilgili çalışmalar da önem kazanmıştır. Bunlar arasında Namık Kemal'in *Osmanlı Tarihi*, *Büyük İslam Tarihi* (tamamlayamamıştır.), Süleyman Paşa'nın *Tarih-i Alem*, Cevdet Paşa'nın *Tezakir-i Cevdet*, Ahmet Vefik Paşa'nın *Salname-i Devlet-i Osmaniyye* gibi eserleri sayılabilir. Şinasi'nin tarih alanında bir çalışması olmamıştır.

Cevap A

6. Ziya Paşa, *Şiir ve İnşâ* adlı makalesinde Osmanlı şiirinin, gerçekte halk şairlerince icra olunanlar olduğunu söylemiştir. Öncülde verilen sözler ise Ziya Paşa'nın bu makalesinden alınmıştır.

Cevap C

7. Türkçenin ilk sözlüğü olan *Kamus-ı Türkî'yi* hazırlayan ve Orhun Yazıtları, Kutadgu Bilig ile ilgili dil çalışmaları yapan ve Türkçülüğün öncüllerinden olan yazar Şemsettin Sami'dir.

Cevap C

8. Ahmet Vefik Paşa'yla ilgili olarak verilen yargılardan I, II, III ve V. de bilgi yanlışı yoktur. IV. cümlede geçen *Kamus-ı Türkî* adlı sözlük ise Ahmet Vefik'e değil, Şemsettin Sami'ye aittir.

Cevap D

9. "Zerrattan şumusa (zerreden güneşe) kadar her güzel şey şiirdir." diyerek şiirdeki tek unsuru "güzellik" olarak gören ve *Takdir-i Elhan* adlı eserinde bu görüşlerini anlatan sanatçı Recaizade Mahmut'tur.

Cevap C

10. Parçada, başlarda Encümen-i Şuara'da yer alan sonra edebiyatımızdaki yeniliğin öncülerinden olan bir şair, tiyatro yazarı ve gazeteciden söz edilmiştir; bu özelliklerin tümü Namık Kemal'le ilgilidir.

Cevap B

11. Parçada söz edilen sanatçı, Murat Bey'dir. O, Mizan adlı bir gazete çıkarmış ve bu yüzden Mizancı Murat Bey olarak anılmıştır. Gazetecilik dışında roman, tiyatro, eleştiri yazarlığı da yaparak edebiyatımıza katkı sağlamıştır.

Cevap A

12. Muhbir gazetesini önce 1867'de İstanbul'da, daha sonra Londra'da çıkaran ve bu gazetede "kanun, hürriyet, meşruiyet, laisisizm vb." temaları işleyen makaleler yazan gazeteci Ali Suavi'dir.

Cevap B

13. Verilen parça A. Hamit'in *Duher-i Hindû* adlı tiyatrosunun ön sözünden alınmıştır. Yazar burada, tiyatrolarını okunmak için yazmadığını belirtmiştir. *İçli Kız*, *Sardanapal*, *Hakan* ve *Finten* A. Hamit'e ait tiyatro eserleridir. *Seydi Yahya* ise Şemsettin Sami'ye ait bir tiyatro eseridir.

Cevap B

14. Edebiyatımızın ilk yerli hikâyelerinden olan *Kıssadan Hisse*, *Letaif-i Rivâyet* (A. Mithat), *Müsâmeretnâme* (E. Nihat) gibi eserlerde ve *Felâtun Bey'le Rakım Efendi* romanında "sonuçtan ders çıkarılacak" konular işlenmiş ve bu eserlerin sonunda, bazı eski halk hikâyeleri ve meddahta olduğu gibi, iyiler ödül kötüler ceza almıştır. *Sergüzeşt* adlı roman ise bu tarz, öğüt verici romanlardan değildir hatta romanın sonunda, eserin baş kişisi Dilber intihar etmiştir.

Cevap D

15. A seçeneğindeki beyitte "eski bilgilerin kökünden yıkıldığından", C seçeneğindeki beyitte "...matbaa sayesinde tüm eksiklerin giderildiğinden", D seçeneğindeki beyitte "eskiden Hızır'ın yaptığına inanılan taşıma işinin bugün artık buharla yapıldığından", E seçeneğindeki beyitte "Artık ne Hızır'ı ebedî hayata ulaştıran ölümsüzlük suyu ne tüm hastalıklara şifa olan dârû-yı suhrâb ne büyü ne efsun ne tılsım kaldığından" söz edilmektedir. Bu beyitler, şiirlerinde aklı ve müsbet bilimleri anlatan Sadullah Paşa'ya aittir. B seçeneğindeki beyitte ise şair, "O adalet hazinesinin incisi mezarda yattıkça, oğlu kıyamete kadar, saltanat tahtının süsü olsun" diyerek bir sultanın ölümünü anlatmaktadır.

Cevap B

16. *Şîr* adlı oyunu yazan ve A. Daudet'nin *Jack* romanını çeviren sanatçı Samipaşazade Sezai'dir.

Cevap C

17. *Demdeme*, *Yazmış Bulundum*, *Muallim*, *Müdafaaname* adlı eserler yazarın "eski-yeni edebiyat tartışmaları" konusunda yazdığı eleştiri türündeki eserleridir; *Ömer'in Çocukluğu* ise anı türündedir.

Cevap A

18. A ve D seçeneklerinde verilen beyitlerde sosyal meseleler, B ve C seçeneklerindeki beyitlerde insanla ilgili öğütler tema olarak işlenmiştir. Bu beyitler "hakimane" tarz şiirlere örnektir, buna göre Ziya Paşa'ya aittir. E seçeneğindeki beyitte ise bir doğa görünümünden ve bunun kişide doğuracağı sonuçtan söz edilmektedir, bu beyit Ziya Paşa'ya ait değildir.

Cevap E

19. *Şair Evlenmesi* adlı eserdeki diyaloglarda cinaslı sözlerin bulunması, şive taklitlerine yer verilmesi, kişilerin kendi mesleklerine göre konuşturulması ve oynadıkları role göre ad verilmesi bu eserin orta oyunu geleneğinden etkilendiğini gösterir. Eserdeki güldürü unsuru ise yalnız orta oyununa özgü değildir, Batı tiyatrosunda da komedi geleneği söz konusudur.

Cevap B

20. Verilen parçada "romanın temasının Anadolu'daki köylerden seçildiği" anlatılmıştır. *Karabibik* adlı romanın vakası Antalya yöresindeki bir köyde geçer.

Cevap D

21. Bir romancı ve hikâyeci olan Ahmet Mithat, *Felâtun Bey'le Rakım Efendi*, *Henüz On Yedi Yaşında*, *Dünyaya İkinci Geliş* gibi pek çok eserini sosyal faydayı esas alarak yazmıştır. Namık Kemal de bu ilkeyle eserler yazmıştır fakat parçadaki romanlar ona değil, Ahmet Mithat'a aittir.

Cevap B

22. Tanzimat Dönemi'nin tipik konularından biri olan Batılılaşmanın yanlış anlaşılmasının yarattığı olumsuzluklar teması, Recaizade'nin, *Araba Sevdası* adlı romanda işlenmiştir.

Cevap A

TEST 1

1.

Ey kulûbün sürûd-ı şeydâsı
Ey kebûterlerin neşîdeleri
O bahârın bu işte ferdâsı
Kapladı bir derin sükûta yeri
karlar
Ki hamûşâne dem-be-dem ağlar
Ey uçarken düşüp ölen kelebek

Bu şiirden hareketle Servetifünun Dönemi şiiri için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Şiirler, toplumsal duyarlılıkla, topluma yol gösterecek şekilde yazılmıştır.

B) Duygular yalın, anlaşılır bir dille aktarılmıştır.

C) Türk edebiyatına özgü nazım biçimleri kullanılmıştır.

D) Şairler içe kapanık, toplumdan soyutlanmış bir şiir atmosferi yaratmışlardır.

E) Genellikle hayatın olumlu yönlerini vurgulayarak topluma hayatı sevdirmek amaçlanmıştır.

2. Lisanın, edebiyatın ulûm-ı edebiyye ve içtimaiyyenin terakkisine hizmet etmek, şurada burada tenemmüv eden istidatları sinesinde cem ederek ittihat ve içtimain hasıl edeceği kuvvetle tekemmüle, müsademe-i efkârın parlatacağı barika-yi hakıkatla tenvir-i efkâra çalışmak: İşte gaye-i azim ve meramımız.

Yayımladıkları bildiride, azim ve isteklerini bu sözlerle açıklayan topluluk aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Tanzimat sanatçıları

B) Edebiyatı cedideciler

C) Fecriâticiler

D) Yeni Lisancılar

E) Garipçiler

3.

Söner şimdi, manzûr olurken demin
Hayûlâsı karşımda bir âlemin

Açılmaz ne bir yüz ne bir pencere
Bakıldıkça vahşet çöker yerler

Geçer baş sokaktan hayâlet gibi
Şitabân u pûşide-ser bir sabi

O dem leyl-i yâdımda, solgun, tebâh
Sürûr bir kadın bir rıda-yı siyâh

Bu şiirden hareketle Tevfik Fikret'in aşağıdaki akımların hangisinden etkilendiği söylenebilir?

A) Klasisizm B) Romantizm C) Parnasizm D) Fütürizm E) Sürrealizm

4. Servetifünun hareketinin şiir anlayışının oluşmasına katkı sağlamış, şiirlerinde musikîye önem vererek sembolist şiirer kaleme almıştır. Toplumsal konulardan uzak durmuş, şiirlerinde daha çok aşkı, doğayı ve doğanın değişen durumlarını anlatmıştır. Şiir anlayışını oluştururken Verlaine ve Baudelaire'den etkilenmiş; şiiri düzyazı ve müziğin birleşiminden oluşan bir tür olarak değerlendirmiştir. Şiirlerde sözcüklerin ahengine, ses gücüne ve tonlamalarına büyük önem vermiştir.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tevfik Fikret

B) Cenap Şahabettin

C) Ali Ekrem Bolayır

D) Süleyman Nazif

E) Mehmet Rauf

5.

Bir günde durur kadîd ü muğber
Bir deter-i sânihât içinde
Binlerce emel, heves beraber

Reng-i siyeh-i memât içinde
Sessiz sessiz geçer hayatı
Bir velvele-i nikât içinde

Anlar mı acep o türrehâtı
Coştukça sahâyif-i eserden
Aşkın bana loştur iltifatı

Bu şiir aşağıdaki nazım şekillerinden hangisiyle yazılmış olabilir?

A) Triyole

B) Terza-rima

C) Sonnet

D) Serbest müstezat

E) Müstezat

6. Tevfik Fikret, şiirde beyit bütünlüğüne son vererek anlamın bir beyitte tamamlanması anlayışını bitirmiştir. Nazmı nesre yaklaştırmış, bununla beraber manzum hikâye türünde eserler vermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Tevfik Fikret'in bu parçada sözü edilen türde verdiği eserlerinden biri <u>değildir</u>?

A) *Balıkçılar* B) *Nesrin* C) *Ramazan Sadakası* D) *Sis* E) *Hasta Çocuk*

7. Gözlerin elindeki güle merkûz idi. Parmakların aheste aheste yaprakları koparıp rüzgâra bahşediyordu. Seni seyrettikçe kalbimde hüzünler hissediyorum. Şu anda hayalhanenin acı acı fikirlerle meşgul olduğundan emin idim. Yapraklar bitinceye kadar hiç tavrın, vaziyetini değiştirmeyerek hazîn hazîn sükut ediyordun. Lakin sarı yaprak metanetini mahvetti; birdenbire bir tuğyan-sirişik hasıl oldu.

Bu şiirin yazılmış olduğu türle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Bu türün ilk örneklerini Halit Ziya Uşaklıgil vermiştir.

B) Nazım birimi yoktur, anlatımın temel birimi cümlelerdir.

C) İç ahenge, ses uyumuna, şiirselliğe ve söyleyişte güzellik yaratmaya dikkat edilir.

D) Mezardan Sesler, Siyah İnciler, Okun Ucundan bu türde verilmiş eserlerdir.

E) Ölçü, uyak, redif gibi biçimsel ögeler ön planda tutulur.

8. Tevfik Fikret II. Meşrutiyet sonrasında iyimserliğini yitirmiştir. İktidardaki İttihat ve Terakki'nin olumsuz tutumu onu bu değişime itmiştir. Tevfik Fikret, yönetimi eleştirmekten kendini alamamış, II. Meşrutiyet'in ilanına alkış tutan sözlerini geri aldığını belirtmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Tevfik Fikret'in bu dönemde kaleme aldığı şiirlerden biridir?

A) *Han-ı Yağma*

B) *Hasta Çocuk*

C) *Rücû*

D) *Yağmur*

E) *Sabah Olursa*

9. Servetifünun Dönemi'nde ---- yalnızca tenkit türünde eser vermiş. Batı'daki tenkit türlerini incelemiş ve topluluğun tenkit tarzını oluşturmuş bir sanatçıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Hüseyin Cahit Yalçın

B) Halit Ziya Uşaklıgil

C) Ahmet Hikmet Müftüoğlu

D) Cenap Şahabettin

E) Ahmet Şuayp

10. Dekadanlar makalesini yazan zat: "Bizde birtakım genç yazarlar var, bunlar dili berbat ediyorlar, yazdıklarından bir şey anlaşılmıyor, bunlara dekadan denir. Çünkü Fransa'da böyle bir meslek-i edebî mürevviçleri vardır ki yazdıkları anlaşılmaz ve onlara dekadan derler. İşte bizde yeni peyda olan bu yazarlar da dekadandır, meslekleri de dekadanlıktır." diyordu.

Bu parçada sözü edilen "Dekadanlar makalesini yazan zat" **aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

A) Cenap Şahabettin

B) Ahmet Mithat Efendi

C) Hüseyin Rahmi Gürpınar

D) Hüseyin Cahit Yalçın

E) Muallim Naci

11. Sanat yaşamına Mektep dergisinde başlamış, daha sonra Servetifünun topluluğuna katılmıştır. Ahmet Mithat'ın eserleriyle yetişen yazar onun etkisiyle *Nadide* adlı romanı yazmıştır. Servetifünun topluluğu içinde Edebiyat-ı Cedide Kütüphanesi'nin kurulmasına öncülük etmiştir, topluluğun sanat ve edebiyat görüşlerini savunan makaleler de yazmıştır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hüseyin Cahit Yalçın

B) Ahmet Şuayp

C) Ahmet İhsan Tokgöz

D) Mehmet Rauf

E) Halit Ziya Uşaklıgil

12. Yeni Türk edebiyatında anı türündeki yapıtlar, daha çok Tanzimat'tan sonra yazılmaya başlanmıştır. Servetifünun edebiyatına kadar da anı türü edebî bir değer taşımamıştır. Servetifünun Dönemi'nde anılar, romanlara göre daha sade ve anlaşılır bir dille yazılmış, dönemin zihniyetini yansıtmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi servetifünun yazarlarınca kaleme alınmış anı türündeki eserlerden biri değildir?

A) *Kırk Yıl*

B) *Siyasi Hatıralar*

C) *Tabsıra*

D) *Matbuat Hatıralarım*

E) *Saray ve Ötesi*

13. Servetifünun Dönemi'nde onlardan ayrı bir yol tutturmuştur. Fıkra, makale, sohbet türündeki eserleri dönemin İstanbul'unun birer aynası niteliğindedir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hüseyin Rahmi Gürpınar

B) Rıza Tevfik Bölükbaşı

C) Mehmet Emin Yurdakul

D) Ahmet Rasim

E) Ali Ekrem Bolayır

14.

Nakkâre önde, müteharrik cebel gibi
Geçmekte zî-vekâr u tarâb mevkib-i zafer
Sancak, o reng-i âl ile fecr-i ezel gibi
Fark-ı mehâbetinde saçar mevce mevc fer

Bu şiirden hareketle Servetifünûn şiiri için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Ağır, sanatlı, yabancı kelimelerle örülü bir dil kullanılmıştır.

B) Şiirin estetik, müzikal unsurlar yönünden etkili olması amaçlanmıştır.

C) Dilde sadeleşme çabaları terk edilmiştir.

D) Şairler seçkinci, yapay bir dil yaratmışlardır.

E) Divan edebiyatı nazım biçimlerine geri dönüş vardır.

15. Eski şiirde anlam bir dize ya da beyit içinde tamamlanırdı. Servetifünun şairleri bunu tamamen değiştirmişlerdir. Anlamı bir dizede başlatıp bitirdikleri gibi, anjambman tekniği kullanarak anlamı ve cümleyi alt birime de sarkıtmışlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin Servetifünun dönemine ait olduğu söylenebilir?

A) Bildir bana nerde nerde Ya Rab
Kim attı beni bu derde Ya Rab
Nerde arayayım o dil rûbayı
Kimden sorayım bi-nevayı

B) Sen de gittin; senin de arkandan ağladım,
ağladım harap oldum
Ne olurdu, gunude-i nisyan geçebilseydi bî-emel
bir an diyebilseydim: "Oh kurtuldum!"

C) Ne hal ise ben afv et de şermsar eyle
Küçük düşürmek ile bari ahz-ı sar eyle
Dahil-i merhametim, vechin aşikar eyle
Bu şivedir sana şayan ol heman güzelim

D) Eylemem ölsem de kızbi ihtiyar
Doğruyu söyler gezer bir şairim
Bir güzel mazmun bulunca, Eşrafa
Kendimi hicveylemezsem kafirim

E) Sıdk ile terk edelim her emeli her hevesi
Kıralım hâil ise azmimize ten kafesi
İnledikçe eleminden vatanın her nefesi
Gelin imdada diyor, bak budur Allah sesi

16.

I. "Sanat şahsi ve muhteremdir." diyerek sanat eserinin bireysel bir anlayışla yaratılmasına, sanatsal değer taşımasına önem vermişlerdir.

II. Edebiyatın hoş vakit geçirmek için kullanılan bir araç olmadığını, ciddiye alınması gerektiğini söyleyerek Servetifünuncuları buna aykırı davrandıkları gerekçesiyle eleştirmişlerdir.

III. Servetifünuncuları 1908'den sonra edebiyatı bırakmakla eleştirmişler, onları "geçmiş" olarak nitelendirmişlerdir.

IV. Amaçlarının Türk edebiyatının geleceğini yaratmak olduğunu belirtmişler, farklı ve yeni bir edebiyat ortamı oluşturmak istemişlerdir.

V. Doğu ve Batı arasında bir kültür köprüsü kurmak istediklerini bunu da tercüme yoluyla yapacaklarını açıklamışlardır.

Fecriâti topluluğunun yayımlamış oldukları bildiriyle ilgili bilgi içeren cümlelerin hangisinde bir <u>bilgi yanlışı</u> vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

PEGEM AKADEMİ

17. Her şeyden önce şunu itiraf edelim ki şiirde "anlam" sözüyle ne denmek istendiğini bilmiyoruz. "Düşünce" dedikleri bayağı görüşler yığını mı hikâye mi ve "açıklık" bunların adı kavrayışına göre anlaşılması mı demektir? Şiir için bunları gerekli sayanlar, şiir tarih, felsefe ve söylev gibi bir sürü söz sanatlarıyla karıştıranlar ve onun asıl yüzünü ve belirtilerini seçip tanımayanlardır.

Bu sözlerinden hareketle aşağıdaki şiirlerden hangisinin Ahmet Haşim'e ait olduğu söylenebilir?

A) Baban diyor ki: Meserret çocukların, yalnız
Çocukların payıdır! Ey güzel çocuk, dinle
Fakat sevincinle
Neler düşünüyorsun bilir misin? Babasız...
Ümitsiz, ne kadar yavrucukların şimdi
Siyâh-ı mateme benzer terâne-i ıydi

B) Yorgun gözümün halkalarında
Güller gibi fecr oldu nümayân
Güller gibi... Sonsuz iri güller
Güller ki kamıştan daha nâlân
Gün doğdu yazık arkalarından

C) Dağlar lisana gelse de anlatsa hepsini
Binlerce can dirilse de nakletse geçmişi
Garbın cebîn-i zalimi affetmedim seni
Türküm ve düşmanım sana kalsam da bir kişi

D) Ufukların ebedî iştiyâkı var nûra
Tenevvür...Asrımızın içte rûh-ı âmâli
Silin bulutları, silkin zılâl-i ehvâli
Ziyâ içinde koşun bir halâs-ı meşkûra

E) Bir yaratıcı güç var, ulu ve ak pak
Kutsal ve yüce, ona vicdanla inandım
Yeryüzü vatanım, insan soyu milletimdir benim
Ancak böyle düşünenin insan olacağına inandım

18.
Yine muzlim her yer
Yine deryâ ve kamer
Yine elmaslı çiçekler döküyor deryâya
Hasta bir hisle kamer
İnce bir gaze-yi esmerle ufuklar mestur
Uyuyor!

Bu şiirden hareketle Fecriâti şiiri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İdeolojik temalara yer verilmemiştir.

B) Tabiat, tablo biçiminde ele alınmıştır.

C) Tasvirler gerçeklikten uzak, öznel bir biçimde aktarılmıştır.

D) Karamsar ve umutsuz duygular işlenmiştir.

E) Parnasizm akımının etkisi görülmektedir.

19.
Bu karda son krizantemler artık ölmüştür
Bütün soğuktan ölür
Şikeste dalların üstünde titreşen kuşlar
Dışarda her yer kar
Bu kış semasının üzüntüsünde ay da buz tutmuş
Uzakta bir baykuş
Beyaz mesafeye meşum ve nâgehan uludu
Ziyadeleşti buğu

Bu şiirden hareketle Fecriâti topluluğu şairlerinin, aşağıdaki nazım biçimlerinden hangisini <u>daha çok</u> kullandıkları söylenebilir?

A) Serbest müstezat

B) Sone

C) Terza-rima

D) Triyole

E) Balad

20. Edebiyatımızda sembolizm akımının en önemli uygulayıcılarındandır. Şiirin anlaşılmak için değil, ancak duyulmak-sezilmek için yazılabileceğini belirtmiştir. Şiirlerinde akşam saatlerini, güneş batışlarını, gurup vakti tabiatın görüntülerini, ay ışıklarını, alaca karanlıkta nesnelerin yarı belirgin görüntülerini anlatmıştır. Şiirlerinde, karamsar bir ruh hâli hâkimdir.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cenap Şahabettin

B) Ahmet Haşim

C) Tevfik Fikret

D) Tahsin Nahit

E) Süleyman Nazif

ÇÖZÜMLER

1. Verilen şiirde, "karların sürekli ağlaması, kelebeğin uçarken ölmesi" gibi anlamındaki ifadekere bakıldığında şairin üzüntü içinde olduğu, içine kapandığı ve toplumdan soyutlandığı söylenebilir ve durum hemen tüm servetifünun şairlerinde görülür.

Cevap D

2. Bildirilerinde amaçlarını "Dilin, edebiyatın, yazınsal ve toplumsal bilimlerinin ilerlemesine hizmet etmek, gelişip büyüyen yetenekleri bağrında toplayarak birlik ve topluluğun doğuracağı güçle yetkinleşmek, düşünceleri aydınlatmak" olarak açıklayan topluluk Fecriâti topluluğudur.

Cevap C

3. Tevfik Fikret'in şiirinde, nesneler dış görünüşleriyle aktarılmıştır. Şiirde kelimelerin sıralanışı ve ahenk dikkat çekmektedir. Bunlara bakılarak Tevfik Fikret'in parnasizm akımından etkilendiği söylenebilir.

Cevap C

4. Şiirlerinde musiki önem vererek sembolist bir şiir yaratan; aşkı, doğayı ve doğanın değişen durumlarını anlatan; Verlaine ve C. Baudelaire'den etkilenen, şiirde sözcüklerin ahengine, ses gücüne ve tonlamalarına önem veren şair, Cenap Şahabettin'dir.

Cevap B

5. aba/bcb/cdc/... şeklinde uyaklanan şiirin, uyak düzenine ve tüm bentlerinin üçer dizeden oluşmasına bakılarak Batı'dan alınan terza-rima nazım biçimiyle yazıldığı söylenebilir.

Cevap B

6. Seçeneklerde verilen *Balıkçılar*, *Nesrin*, *Ramazan Sadakası* ve *Hasta Çocuk*, Tevfik Fikret'in manzum hikâye türündeki eserleridir. Ancak *Sis* manzum hikâye türünde değildir.

Cevap D

7. Şiirin yazılmış olduğu tür, mensur şiirdir. Mensur şiirin ilk örneklerini Halit Ziya Uşaklıgil vermiştir. Mensur şiirin nazım birimi yoktur, anlatımın temel birimi cümlelerdir. Halit Ziya'nın *Mezardan Sesler*, Mehmet Rauf'un *Siyah İnciler*, Yakup Kadri'nin *Okun Ucundan* adlı eserleri mensur şiirdir. Ancak mensur şiirde, ölçü, uyak, redif gibi biçimsel ögeler ön planda tutulmaz.

Cevap E

8. Tevfik Fikret'in *Han-ı Yağma* adlı şiiri 1908 sonrası kaleme aldığı ve sosyal hiciv niteliği taşıyan bir eserdir. (*Rücû* adlı şiirinde ise Abdülhamit Dönemi'nde yazdığı ve İstanbul'un şartlarını lanetlediği *Sis* şiirindeki görüşlerinden geri döndüğünü anlatmıştır.)

Cevap A

9. Servetifünun Dönemi'nde Hüseyin Cahit Yalçın, Halit Ziya Uşaklıgil, Ahmet Hikmet Müftüoğlu ve Cenap Şahabettin tenkit türünde eserler verse de bunun dışında eserler de vermişlerdir. Ancak Ahmet Şuayp yalnızca tenkit türünde eserler yazmıştır.

Cevap E

10. Servetifünûncuları eleştirerek onları "dekadanlık"la suçlayan yazar A. Mithat Efendi'dir.

Cevap B

11. Sanat hayatına Mektep dergisinde başlayan, Ahmet Mithat'ın etkisiyle *Nadide* romanını yazan, Servetifünun topluluğunun sanat ve edebiyat görüşlerini savunan yazar Hüseyin Cahit Yalçın'dır.

Cevap A

12. *Kırk Yıl* ve *Saray ve Ötesi*, Halit Ziya Uşaklıgil'in; *Siyasi Hatıralar*, Hüseyin Cahit Yalçın'ın; *Matbuat Hatıralarım,* Ahmet İhsan Tokgöz'ün Servetifünun Dönemi'nde kaleme aldıkları anılardır. Ancak *Tabsıra*, Akif Paşa'nın Tanzimat Dönemi'nde kaleme aldığı bir anıdır.

Cevap C

13. Anı, fıkra, sohbet, makaleleriyle ünlü, hiçbir topluluğa katılmayan yazar Ahmet Rasim'dir.

Cevap D

14. Verilen şiir ağır, sanatlı, kapalı bir dille yazılmıştır.Yabancı sözcük ve tamlamalarla yüklü olan şiirde seçkinci, yapay bir dil yaratılmış; musikiye önem verilmiştir. Ancak şiir divan edebiyatı nazım biçimlerinden biriyle yazılmamıştır.

Cevap E

15. Verilen seçeneklerden A, C, D ve E'de anlam dizelerde ya da beyitlerde tamamlanmıştır. Ancak B seçeneğinde anlam dizenin ortasında bitirilmiştir. (Ne olur, gunude-i nisyan/ geçebilseydi bî-emel bir an)

Cevap B

16. Fecriâti topluluğu edebiyatın hoş vakit geçirmek için kullanılan bir araç olmadığını, ciddiye alınması gerektiğini belirtmiştir. Ancak II numaralı cümlede bu görüşe uymadıkları için Servetifünuncuları eleştirdikleri yönündeki bilgi yanlıştır. Tam aksine Servetifünuncuları, sözünü ettikleri edebî anlayış içinde eser yarattıklarından takdir etmişlerdir.

Cevap B

17. Verilen parçada Ahmet Haşim, anlamda kapalılığı savunmuş, şiirde görüş bildirmeye ve hikâye anlatmaya karşı çıkmıştır. Dolayısıyla B seçeneğinde verilen şiirin, kapalı bir anlama sahip olması, görüş ve olay aktarmaması sebebiyle Ahmet Haşim'e ait olduğu söylenebilir.

Cevap B

18. Verilen şiirde tabiat, tablo biçiminde ele alınmıştır. Bu tabiat tasviri, gerçeklikten uzak, öznel bir biçimde aktarılmıştır. Şiirde karamsar ve umutsuz duygular işlenmiştir. Ancak şiir gerçeklikten uzak olduğundan, şiirin parnasizm akımının etkisinde olduğu söylenemez. Şiir, daha çok sembolizmin etkisindedir.

Cevap E

19. Verilen şiir aruzun bir uzun bir kısa kalıbıyla yazıldığından, şiirin serbest müstezat olduğu söylenebilir Fecriâti topluluğu şairleri daha çok serbest müstezat kullanmışlardır.

Cevap A

20. Anlaşılmak için değil, duyulmak-sezilmek için ahenkli, hissedilmeye dayalı şiirler yazan; şiirlerinde akşam saatlerini, güneş batışlarını, gurup vakti tabiatın görüntülerini, ay ışıklarını, hüzün ve karamsarlıkla anlatan şair Ahmet Haşim'dir.

Cevap B

TEST 2

1. Tanzimat Dönemi'nde Emin Nihat'ın yazdığı *Müsameretnâme* ile başlayan modern Türk hikâyeciliği, Ahmet Mithat'ın ve Samipaşazade Sezai'nin hikâyeleriyle devam etmiştir. Servetifünun Dönemi'nde de birçok sanatçı hikâye türünde eser vermiştir. Bunların hikâyeleri kurgu ve olay örgüsü bakımından daha başarılıdır.

Aşağıdakilerden hangisi Servetifünun Dönemi hikâye yazarlarından biri değildir?

A) Halit Ziya Uşaklıgil
B) Mehmet Rauf
C) Ahmet Hikmet Müftüoğlu
D) Saffeti Ziya
E) Tevfik Fikret

2. Halit Ziya Uşaklıgil, ---- romanında bir kuşağın hayallerini, hayal kırıklıklarını ve kaçışlarını dile getirmiştir. ---- romanında ise Batı'yı örnek alan, bu tarz bir yaşam süren ailelerin mutsuzluklarını konu edinir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Mai ve Siyah - Gönül Hanım*
B) *Mai ve Siyah - Aşk-ı Memnu*
C) *Bir Muhtıranın Son Yaprakları - Solgun Demet*
D) *Ferdâ-yı Garam - Genç Kız Kalbi*
E) *Kan Damlası - Aşk-ı Memnu*

3. Suat ile Süreyya beş yıldır evlidirler. Çift, akrabalarının dedikodusundan ve kıskanç bakışlarından kurtulmak için Boğaziçi'nde güzel bir yalı kiralar. Süreyya'nın arkadaşı ve aynı zamanda akrabaları olan Necip ise arkadaşını görmeye sık sık gelir. Süreyya her gün kayıkla balığa çıkınca Necip, Suat'a arkadaşlık eder. Sonunda Necip, Suat'ı sevdiğini sezer. Çıkan dedikodulardan sonra Necip, gidiş gelişlerini seyreltir ve bir ara hastalanıp yatağa düşer. Bu sırada sürekli Suat'ı sayıklar. Olanlar Suat'ın kulağına gidince Suat pek utanır, onu içten içe sevdiğini anlar.

Bu parçada konusu verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Aşk-ı Memnu*
B) *Mai ve Siyah*
C) *Eylül*
D) *Kadın İsterse*
E) *Genç Kız Kalbi*

4. Halit Ziya Uşaklıgil'in ilk eserleri başka yazarların etkisinde, birer deneyiş niteliğindedir. Ancak Halit Ziya'nın romancılığı gittikçe gelişen özgün bir yapı kazanır. İlk romanlarındaki acemilik ve kusurlar zamanla ortadan kalkar. Türk romanında ---- gibi ölmez karakterler yaratır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Ahmet Cemil
B) Dehri Efendi
C) Bihter
D) Firdevs Hanım
E) Neyyir

5.

I. Dönemin yönetim şekli ve baskısı, sanatçıların toplumsal ya da siyasal konuları ele almalarına izin vermemiştir.
II. Yazarlar, romanlarında ağır bir dil kullanarak kendilerinden önce ve sonra gelen romancılardan ayrılmışlardır.
III. Kötümserlik, melankoli, yalnızlık, bunalım dönemin romanlarının ortak temalarıdır.
IV. Dönem romanları, toplumsal çevreyi aileyle sınırlandırmıştır, dolayısıyla roman kurgusunda çatışmayı sağlayacak olan kişi ailenin yakın çevresinden olmuştur.
V. Romanlarda realizmin bir yansıması olarak daha çok toplumun, sorunlu ve sıradan kişilerine yöneliş vardır.

Servetifünun Dönemi romanıyla ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Küçük hikâye türünde başarılı bir yazardır. İlk dönemlerinde, Servetifünun anlayışı doğrultusunda bireysel konuları ağır ve süslü bir üslupla kaleme almış, bu hikâyelerini *Haristan ve Gülistan* adlı kitabında toplamıştır. Daha sonraki dönemlerinde ise Türkçülük akımını benimsemiş ve bu anlayışa bağlı hikâyeler yazmıştır. Bu dönem eserlerini de *Çağlayanlar* adlı kitabında toplamıştır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halit Ziya Uşaklıgil
B) Mehmet Rauf
C) Ahmet Hikmet Müftüoğlu
D) Saffeti Ziya
E) Süleyman Nazif

7. Doktor Ömer Behiç, Avrupa'daki tıp eğitiminden döndükten sonra ideal bir ev kadını olan Vedide ile evlenmiş, Selma ve Leyla adlı kızlarıyla mutlu bir hayat sürmeye başlamıştır. Ancak bu mutluluk bir hastalık vesilesiyle Ömer Behiç'in evine gittiği Neyyare sebebiyle bozulur. Neyyare'nin çabaları karşısında ahlaki direnişi kırılan Ömer Behiç, Neyyare ile gizli gizli buluşur. Bu sırada kızı Leyla hastalanır ve bir süre sonra ölür. Çocuğunun dayanılmaz acısı Ömer Behiç'e kendisini Leyla'dan kurtaracak gücü verir ve Ömer Behiç, Vedide'ye döner.

Bu parçada sözü edilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Kırık Hayatlar*
B) *Nemide*
C) *Bir Ölünün Defteri*
D) *Ferdi ve Şürekası*
E) *Sefile*

8. Dönemin romancılarından olan yazar, H. Ziya'nın etkisindedir. Romanlarında sosyal ve siyasi olaylardan uzak durmuştur. Yarattığı tipler de gerçeklikten uzaktır. Fakat tiplerinin ruh tahlillerini ayrıntısıyla yapmıştır. Bu romanlarında geçen aşklar hep hayal kırıklığıyla sonlanır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hüseyin Cahit Yalçın
B) Hüseyin Rahmi Gürpınar
C) Ahmet Hikmet Müftüoğlu
D) Mehmet Rauf
E) Ahmet Rasim

9.

I. *Bir Ölünün Defteri*
II. *Ferdi ve Şürekası*
III. *Solgun Demet*
IV. *Kırk Yıl*
V. *Bir Acı Hikâye*

Halit Ziya Uşaklıgil'e ait bu eserler türlerine göre ikişerli eşleştirilirse hangisi dışarıda kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Dönemin aksine eserleri konak ve köşkler yerine İstanbul'un yoksul mahallelerini anlatır. Bu yoksul mahallelerdeki insanların yaşayışlarını tüm gerçekliğiyle, canlı bir biçimde aktarmıştır. Natüralizmin etkisindeki yazar, XX. yüzyıl başlarında İstanbul'da yaşayan alt ve orta tabakanın insanlarının sorunlarına parmak basmıştır. Bunların gelenek, yaşam ve konuşma tarzlarını, yerel özellikleriyle yansıtmıştır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada tanıtılan yazara ait <u>değildir</u>?

A) *Metres*
B) *Son Yıldız*
C) *Nimetşinas*
D) *Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç*
E) *Hakka Sığındık*

11. Ahmet Cemil şimdi kendisini unutmuş, yalnız göğsünü şişiren, dimağında darabât-ı gayr-ı munkata ile duran bir fikr-i sabitle müteharrik sâni dârân-ı dehâ şeklinde kimseye bakmayarak hattâ söylediğine vâkıf olmayarak devam ediyor, bütün etrafında bulunanlar, gûyâ bu genç natûktan nefes-i mıknatisiyet ile bir nokta-yı fevkattabiyeye müncezap olmuş bir hâlde, hareket etmeyerek, gözleri dolarak, nefeslerini zapt etmek isteyerek bir vazizin karşısında mehhût-ı teessür duranlar gibi dinliyorlardı.

Mai ve Siyah'**tan alınan bu parçadan hareketle Servetifünun romanıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Eserler Arapça ve Farsça tamlamalarla dolu ağır bir dille kaleme alınmıştır.

B) Çoğu eser, Namık Kemal'le başlayan "sanatkârâne roman" anlayışına uygundur.

C) Biçim özellikleri ve konusu yönüyle Tanzimat Dönemi'nin devamı niteliğindedir.

D) Toplumdan soyutlanmış, bireysel konular işlenmiştir.

E) Amaç topluma yön vermek değil, sanat yapmaktır.

12. Sanat yaşamına hikâyeler yazarak başlayan yazarın ilk hikâyesi *Onların Ruhu*'dur. Bu hikâyesi Servetifünun dergisinde yayımlanmıştır. Bunları *Hanım Mektupları* ve *Salon Köşeleri* adlı eserler izlemiştir. Servetifünun şairleri ve yazarları arasında tiyatroyla ilgilenen ve bu türde eser veren birkaç yazardan biri oldu.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ali Ekrem Bolayır

B) Mehmet Rauf

C) Halit Ziya Uşaklıgil

D) Saffeti Ziya

E) Tahsin Nihat

13. ----, kendi ülkesi Fransa'da düzenli bir hayat kuramayıp İstanbul'a gelerek bir ailenin konağında işe giren Anjel'in öyküsüdür. Daha önce uyumlu bir yaşamı olan konak halkının erkekleri, Anjel'in gelişiyle baştan çıkarlar ve konağın düzeni bozulur. Yazar bu romanında ikiyüzlü aile ahlakını eleştirmektedir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Şık*

B) *Mürebbiye*

C) *Eylül*

D) *Nimetşinas*

E) *Gulyabani*

14. Önceleri Servetifünun topluluğunda yer alan şair daha sonra toplumsal konuları işlemiştir. İtilaf Devletleri tarafından İstanbul'un işgal edilmesi üzerine *Kara Bir Gün* adlı yazısının yayımlanmasından sonra Malta'ya sürülmüştür. Malta'da sürgündeyken yazdığı vatan konulu şiirleriyle ünlenmiştir. *Gizli Figanlar*, *Firak-ı Irak* şairin eserleri arasındadır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Süleyman Nafiz

B) Emin Bülent Serdaroğlu

C) Ali Ekrem Bolayır

D) Hüseyin Siret

E) Faik Ali Ozansoy

15.

I. Victor Hugo'nun *Mavi Gözlü Yunan Çocuğu* adlı eserine karşı yazdığı *Kin* adlı şiiriyle o dönemde çok geniş yankılar uyandırmıştır.

II. Fecriâti topluluğunda yer alan yazar, tiyatro hareketleriyle yakından ilgilenmiş, *Tiryaki Hasan Paşa* ve *Kanije Müdafaası* adlı oyunları yazmıştır.

III. Fecriâti topluluğunda yer alan şair ve oyun yazarı; *Adalar, Kamer* ve *Zühre Şairi* olarak anılmış, genellikle aşk ve kadın temalarını işlemiştir.

Yukarıdaki cümlelerde tanıtılan sanatçılar sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Emin Bülent Serdaroğlu - Müfit Ratip - Tahsin Nahit

B) Şahabettin Süleyman - Fazıl Ahmet Aykaç - İzzet Melih

C) Müfit Ratip - Emin Bülent Serdaroğlu - Tahsin Nahit

D) İzzet Melih - Şahabettin Süleyman - Fazıl Ahmet

E) Tahsin Nahit - Şahabettin Süleyman - Fazıl Ahmet

ÇÖZÜMLER

1. Servetifünun Dönemi'nde Halit Ziya, *Solgun Demet, Hepsinden Acı* adlı hikâyeleri Mehmet Rauf, *Son Emel, Kadın İsterse* adlı hikâyeleri Ahmet Hikmet Müftüoğlu, *Haristan ve Gülistan* adlı hikâyeleri Saffeti Ziya, *Onların Ruhu, Hanım Mektupları* adlı hikâyeler yazmıştır. Ancak Tevfik Fikret'in hikâye türünde bir eseri yoktur.

Cevap E

2. Halit Ziya Uşaklıgil, *Mai ve Siyah*'ta bir kuşağın hayallerini, hayal kırıklıklarını; *Aşk-ı Memnu*'da Batılı bir hayat yaşayan ailelerin mutsuz hayatlarını anlatmıştır.

Cevap B

3. Suat, Süreyya ve Necip arasında yaşanılanların anlatıldığı roman, Mehmet Rauf'a ait *Eylül*'dür.

Cevap C

4. Ahmet Cemil, *Mai ve Siyah* romanında; Bihter ve Firdevs Hanım; *Aşk-ı Memnu* romanında, Neyyir, *Kırık Hayatlar* romanında yer alan karakterlerdir. Sözü edilen romanların tümü Halit Ziya Uşaklıgil'e aittir. Ancak Dehri Efendi, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın *Mürebbiye* adlı romanında yer alan bir karakterdir.

Cevap B

5. Verilen bilgilerden, daha çok toplumun, sorunlu ve sıradan kişilerine yöneliş vardır yönündeki bilgi yanlıştır. Bu romanlarda yer alan kişiler genellikle aydın çevrenin insanlarıdır. İyi eğitim almış, Batı kültürüyle yetişmiş, zengin ve elit insanlardır.

Cevap E

6. Önceleri Servetifünun anlayışı doğrultusunda bireysel konuları ağır ve süslü bir üslupla kaleme alan, daha sonra Türkçülük akımının etkisiyle millî konulara yönelen, *Haristan ve Gülistan* ile *Çağlayanlar* adlı hikâye kitapları bulunan yazar Ahmet Hikmet Müftüoğlu'dur.

Cevap C

7. Verilen parçada sözü edilen roman Halit Ziya Uşaklıgil'in *Kırık Hayatlar* adlı eseridir.

Cevap A

8. Eserlerinde insan ruhunun derinliklerini ve psikolojik durumlarını başarılı bir şekilde anlatan yazar Mehmet Rauf'tur.

Cevap D

9. Halit Ziya'ya ait eserlerden *Bir Ölünün Defteri* ve *Ferdi ve Şürekası* roman; *Kırk Yıl* ve *Bir Acı Hikâye* ise anı türündedir. Ancak *Solgun Demet*, hikâye türünde verilmiş bir eserdir.

Cevap C

10. Parçada tanıtılan yazar Hüseyin Rahmi Gürpınar'dır. *Metres, Hakka Sığındık, Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç, Nimetşinas* adlı eserler Hüseyin Rahmi'ye aittir. Son Yıldız ise Mehmet Rauf'a ait bir eserdir.

Cevap B

11. *Mai ve Siyah*'tan alınan parçada Arapça ve Farsça tamlamalarla dolu ağır bir dil kullanılmış, bireysel konular işlenmiştir ve amaç sanat yapmaktır. Namık Kemal'le başlayan sanatkârâne roman anlayışına uygundur. Ancak parça ne biçim ne konu yönüyle Tanzimat romanının devamı değildir. Tanzimat romanı sade bir dille yazılmış ve toplumsal konulara yer verilmiştir.

Cevap C

12. *Onların Ruhu, Hanım Mektupları, Salon Köşeleri* adlı eserleri Servetifünun dergisinde yayımlanan ve dönemin şairleri ve yazarları arasında tiyatro türünde eserler veren yazar Saffeti Ziya'dır.

Cevap D

13. Fransa'dan gelen Anjel'in bir ailenin konağında çalışmaya başlamasını ve konağın baştan çıkan ikiyüzlü erkeklerini anlatan eser Hüseyin Rahmi'nin *Mürebbiye* adlı eseridir.

Cevap B

14. Servetifünun topluluğunda bireysel konuları, daha sonra toplumsal konuları işleyen; İstanbul'un işgalinde yazdığı *Kara Bir Gün* adlı makalesinden sonra Malta'ya sürülen ve *Gizli Figanlar, Firak-ı Irak* adlı eserleriyle ünlü şair Süleyman Nazif'tir.

Cevap A

15. Victor Hugo'nun eserine karşı yazdığı *Kin* şiiriyle tanınan şair Emin Bülent Serdaroğlu; *Tiryaki Hasan Paşa* ve *Kanije Müdafaası* adlı oyunuyla tanınan yazar Müfit Ratip; Adalar, Kamer ve Zühre Şairi olarak tanınan şair Tahsin Nahit'tir.

Cevap A

TEST 1

1. 1908'de ilan edilen II. Meşrutiyet'ten sonra Türk dili ve Türk tarihi ile ilgili araştırma ve incelemeler hız kazandı. Bu amaçla çeşitli dernekler kuruldu ve bu derneklere ait birçok dergi çıkarıldı. Türkçülük akımının sistemli bir biçimde aktarılmasını sağlayan bu dergiler sadeleşmeye de öncülük etti.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen dergilerden biri değildir?

A) Türk Yurdu
B) Halka Doğru
C) Genç Kalemler
D) Yeni Mecmua
E) Sırat-ı Müstakim

2. 1911'de Selanik'te çıkarılan Genç Kalemler dergisinde Ömer Seyfettin *Yeni Lisan* başlıklı bir makale yazar. Tüm topluluğun dil anlayışını yansıttığını belirtmek için dergide imzasız yayımlanan ve Millî Edebiyat'ın bir çeşit edebî beyannamesi sayılan bu makalede bazı görüşler öne sürer.

Aşağıdakilerden hangisi bu görüşler arasında yer almaz?

A) Arapça, Farsça tamlamalar ve dil bilgisi kuralları kullanılmamalı, tamlamalar Türkçe kurallara göre kurulmalıdır.
B) Türkçede karşılığı bulunan yabancı sözcükler kullanılmamalıdır.
C) Yazı diliyle konuşma dili arasındaki farklılık ortadan kaldırılmalı, bunun için İstanbul ağzı yazı dilinde esas alınmalıdır.
D) Halk arasında yaygın olarak kullanılan Arapça ve Farsça sözcükler yerine yeni sözcükler türetilmelidir.
E) Diğer Türk lehçelerinden kelime alınmamalıdır.

3. Servetifünun ve Fecriâti sanatçılarından bazıları, ilk başta Yeni Lisan hareketine karşı çıkmış ve onları yermiştir. Yaklaşık bir yıl süren tartışmalardan sonra bu sanatçılar Yeni Lisan hareketini benimsediklerini söyleyerek Millî Edebiyat akımına katılmışlar ve böylece Millî Edebiyat kadrosu genişlemeye devam etmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen sanatçılardan biri değildir?

A) Ziya Gökalp
B) Hamdullah Suphi
C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
D) Mehmet Fuat Köprülü
E) Refik Halit Karay

4. Makale, Tanzimat'la birlikte Şinasi aracılığıyla edebiyatımıza girmiştir. Millî Edebiyat Dönemi'nde makale daha da yaygınlık kazanmıştır. Daha çok millî duygu ve düşünceleri dile getiren makaleler yazılmış, çeşitli başka düşünceler de ele almıştır. Bu dönemde ---- makaleleriyle Millî Edebiyat'ın şekillenmesinde rol oynamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Ömer Seyfettin
B) Ali Canip Yöntem
C) Halide Edip Adıvar
D) Ziya Gökalp
E) Yusuf Akçura

5. Önceleri Fecriâti topluluğunda şiirler yazan sanatçı daha sonra Millî Edebiyat anlayışını benimseyerek sanatsal eserlerden ziyade bilimsel eserler yazmış, modern yöntemler kullanarak Avrupai tarzda edebiyat tarihçiliğinin temellerini atmıştır. Türk edebiyatını bilimsel yöntemlerle inceleyen ilk bilim adamıdır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ömer Seyfettin
B) Mehmet Fuat Köprülü
C) Reşat Nuri Güntekin
D) Ziya Gökalp
E) Refik Halit Karay

PEGEM AKADEMİ

6.

Düşünen Uygurlar olmuşlar uysal
Altınordu devri kalmış bir masal
Bugüne kıyas et, tarihten us al
Attilâ, Timuçin, Gürkan nerede
Gideyim, arayım: Türkan nerede

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında, bu şiirin aşağıdaki geleneklerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Tanzimat Dönemi

B) Servetifünun Dönemi

C) Fecriâti Dönemi

D) Millî Edebiyat Dönemi

E) Yedi Meşaleciler

7. Millî Edebiyat hareketinin öncülerinden olup bu hareketin gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Sanatçı kişiliğinden çok düşünür kimliğiyle tanınmış; sanatı düşüncelerini yaymak, topluma yarar sağlamak için bir araç olarak kullanmıştır. Şiirlerinde duygularını anlatmaktan çok inandığı düşünceleri dile getirmiş, bu yüzden lirizmden uzak, didaktik şiirler yazmıştır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ziya Gökalp

B) Ali Canip Yöntem

C) Mehmet Akif Ersoy

D) Yahya Kemal Beyatlı

E) Faruk Nafiz Çamlıbel

8. ---- Millî Edebiyat'ın öncülerinden olan şair, Türkçülük akımına da şirleriyle öncülük etmiştir. Şiir anlayışını, "Memleketimin gariplerinin, dertlilerinin küçük şairi olmak, ülkemin hürriyet ve saadetini seslendirmek için yaşamak, işte benim hayatımın ve sanatımın bütün gayesi." sözleriyle ifade etmiştir. Anadolu halkının acılarını, duygularını, düşmana başkaldırışını şiirlerinde coşkun bir dille anlatmış ve *Cenge Giderken* şiiriyle dikkat çekmiştir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ziya Gökalp

B) Ali Canip Yöntem

C) Mehmet Akif Ersoy

D) Mehmet Emin Yurdakul

E) Yahya Kemal Beyatlı

9. Saf şiir, şiirin şiirsel olmayan unsurlardan ayıklanarak saflaştırılmış duruma getirilmesi demektir. Millî Edebiyat Dönemi'nde bu anlayışla yazan sanatçılar sözcüklerin ses, ahenk özelliklerine önem vererek şiirde musikiyi ön planda tutmuş, aruz ölçüsüyle, bireysel konuları işleyen şiirler yazmışlardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin bu parçada sözü edilen anlayışla yazıldığı söylenebilir?

A) Muhammed'in kitabını kaldırtmam
Osmancık'ın bayrağını aldırtmam
Düşmanımı vatanıma saldırtmam

B) Eğilmiş arza, kanar, muttasıl kanar güller
Durur alaev gibi dallarda kanlı bülbüller
Sular mı yandı? Neden tunca benziyor mermer

C) Yüce dağ çökmüş, belleri kalmış
Coşkun ırmakların selleri kalmış
Hanlar yok meydanda, ileri kalmış
Düşenler çok ama kalkan nerede

D) Ezgi koydum, âhlarla, figanlarla Türk şiirine
Öz dilimle haykırdım, "Ey milletim, uyan!" diye
Viran yurdun dolaştım, bir şehrinden bir şehrine
Saç ve sakal ağrıttım ben de, "Vatan, vatan!" diye

E) Bir ülke ki caminde Türkçe ezan okunur
Köylü anlar manasını namazdaki duanın
Bir ülke ki mektebinde Türkçe Kur'an okunur

10. İlk eserlerinde sürekli bir arayış içinde olan şair, bu sebeple Eski Yunan ve Latin edebiyatlarına yönelmiştir. Nevyunanilik olarak adlandırdığı bu kısa süreli yönelişten sonra Fransa'da gördüğü neoklasik akımının etkisiyle klasik Türk şiirine eğilmiş; gazel, şarkı, rubailer yazmıştır. Batı şiiri ile klasik şiirin özelliklerini birleştirip divan edebiyatı zevkini canlandırmaya çalıştığı için neoklasik şair olarak anılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen şairin bir eseri <u>değildir</u>?

A) *Kendi Gök Kubbemiz*

B) *Eski Şiirin Rüzgârıyla*

C) *Rubailer*

D) *Eğil Dağlar*

E) *Piyale*

11.

Güzel dil Türkçe bize
Başka dil gece bize
İstanbul konuşması
En sâf, en ince bize

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu şiirin aşağıdakilerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Ahmet Haşim
B) Yahya Kemal Beyatlı
C) Mehmet Akif Ersoy
D) Ziya Gökalp
E) Halide Nusret Zorlutuna

12. Şiirin asıl özelliği duyulmaktır. Şiirin dili; musiki ile söz arasında ve sözden ziyade musikiye yakındır. Yani bu dil bir açıklama vasıtası olmaktan ziyade bir telkin vasıtasıdır ve şiirde musiki anlamdan önce gelir. Bu bakımdan kelimeler, şiire anlam değerlerinden çok musiki değerleriyle girer. Şiirin anlam bakımından açık olması zorunlu değildir. Şiirin doğduğu yer bilinçaltıdır, konu ise sadece terennüm için bir vesiledir.

Şiirle ilgili olarak bu görüşleri dile getiren şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ziya Gökalp
B) Ahmet Haşim
C) Mehmet Emin Yurdakul
D) Ali Canip Yöntem
E) Orhan Seyfi Orhon

13. Millî Edebiyat Dönemi'nde şiir; sade dil ve hece ölçüsüyle yazılan şiir, saf şiir ve halkın yaşayış tarzını ve değerlerini anlatan manzumeler olmak üzere üç grupta toplanabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi halkın yaşayış tarzını ve değerlerini anlatan manzumeler yazmıştır?

A) Mehmet Emin Yurdakul
B) Ziya Gökalp
C) Mehmet Akif Ersoy
D) Yahya Kemal Beyatlı
E) Ahmet Haşim

14.

-Şimdi anlat bakalım, neydi senin hastalığın?
Nezle oldum sanırım, çünkü bu kış pek salgın.
-Mehmed Ağa'nın evi akmış. Onu aktarmak için
Dama çıktım, soğuk aldım, oluyor on beş gün.
Ne işin var kiremitlerde a sersem desene!
İhtiyarlık mı nedir, şaşkınım oğlum bu sene.
Hadi aktarmayayım... Kim getirir ekmeğimi?
Oturup kör gibi, nâmerde el açmak iyi mi?
Kim kazanmazsa bu dünyâda bir ekmek parası:
Dostunun yüz karası, düşmanının maskarası

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Toplumsal bir duyarlıkla yazılmıştır.
B) Nazım nesre yaklaştırılmıştır.
C) Karşılıklı konuşmalardan yararlanılmıştır.
D) Ahenk unsurlarına yer verilmemiştir.
E) Manzum hikâye özelliği taşımaktadır.

15. Ziya Gökalp, Türkçülük düşüncesiyle hareket etmiş, Türk milleti için çalışmıştır. Şiirlerini Millî Edebiyatın dil anlayışına uygun yazmıştır. ---- adlı eserinde gençlere, ---- adlı eserinde ise çocuklara Turancılık fikir ve esaslarını anlatmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerler sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Türk Sazı - Ey Türk Uyan*
B) *Tan Sesleri - Turan'a Doğru*
C) *Kızıl Elma - Ala Geyik*
D) *Kendi Gök Kubbemiz - Eski Şiirin Rüzgârıyla*
E) *Aydın Kızlar - İsyan ve Dua*

16.

I. İlk şiirleri 1890'lı yıllarda yazmış, dönemin edebiyat hareketi olan Servetifünun'u aşırı Batıcı bularak ona katılmamıştır.
II. Dönemin etkili düşünce akımlarından Batıcılık ve Türkçülüğe karşı İslamcılığı savunmuştur.
III. Toplumcu eserler vermiş, sosyal hayatı tüm gerçekliğiyle ve kendine has gözlem yeteneğiyle aktarmıştır.
IV. Nazmı nesre yaklaştırarak manzum hikâyeler yazan şair, manzumelerinde öğüt ve öğreticiliği ön plan çıkarmıştır.
V. Şiirlerini didaktik bir üslupla yazması şiirlerindeki lirizmi söndürmüştür.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde Mehmet Akif ile ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

PEGEM AKADEMİ

17.

I. Titreyen ellerimle penceremi
Açtım afaki leyle karşı... Yine
Gecenin gölgeden manazırına
İmtizac eylemiş nücümu bahar

II. Ararken kulağım duydu fakirin sesini
- Nerede kaldın? Beni hiç yoklamadın evlâdım!
Haklısın bende kabahat ki haber yollamadım
Bilirim çoktur işin, sonra bizim yol pek uzun

III. Koş Pilevne yine al bayrak taksın
Gece gündüz Tuna suyu kan aksın
Yaksın kahrın, bütün Balkan'ı yaksın
Attilâ'nın oğlusun sen unutma

Bu şiirlerin yazıldığı şiir anlayışları, aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

A) Saf Şiir - Manzum Hikâye - Millî Edebiyat

B) Saf Şiir - Millî Edebiyat - Manzum Hikâye

C) Millî Edebiyat - Saf Şiir - Manzum Hikâye

D) Millî Edebiyat - Manzum Hikâye - Saf Şiir

E) Manzum Hikâye - Saf Şiir - Millî Edebiyat

18.

I. Hiciv ve mizah yönü kuvvetli olduğu için *Kalem* ve *Cem* mizah dergilerinde "Kirpi" takma adıyla siyasî mizah yazıları yazmıştır.

II. Anadolu'nun birçok yerini gezen sanatçı, Anadolu'daki sosyal hayatı ve Anadolu insanını gözlemleme fırsatı bulmuş, Anadolu izlenimlerini *Anadolu Notları* adlı gezi yazısında toplamıştır.

III. İlk eserlerinde aşk temasını ve kadın psikolojisini, Türkçülük akımını benimsedikten sonra millî konulara yönelerek memleket sorunlarını ele almıştır.

Numaralanmış cümlelerde tanıtılan yazarlar, aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Reşat Nuri Güntekin - Halide Nusret Zorlutuna

B) Refik Halit Karay - Reşat Nuri Güntekin - Halide Nusret Zorlutuna

C) Refik Halit Karay - Reşat Nuri Güntekin - Halide Edip Adıvar

D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Refik Halit Karay - Halide Edip Adıvar

E) Refik Halit Karay - Ömer Seyfettin - Latife Tekin

19.

Ben bir Türk'üm dinim, cinsim uludur
Sinem, özüm ateş ile doludur
İnsan olan vatanının kuludur
Türk evladı evde durmaz giderim

Bu şiirden hareketle Millî Edebiyat Dönemi şiiri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bu dönemde Türkçülüğü savunan şiirler yazılmıştır.

B) Konuşma dili şiire yerleşmiştir.

C) Aruz yerine hece ölçüsü kullanılmaya başlanmıştır.

D) Didaktik bir üslupla yazılan dönem şiirlerinde lirizm eksiktir.

E) Konu ve tema seçiminde yerli unsurlarla yabancı unsurlar harmanlanmıştır.

20.

I. Sokakta konuşulan Türkçeye olduğu kadar Osmanlıcaya da hâkim olduğu için aruz ölçüsünü Türkçeye başarıyla uygulayan şair, nazmı nesre yaklaştırmıştır.

II. Geçmiş günlere ve hayali bir ülkeye duyulan özlem, gün batımları gibi melankolik unsurlar, sararmış yapraklar ve sonbahar onun şiirlerinde sıkça işlediği konulardır.

III. Milliyetçi-halkçı çizgideki şiirlerini sade bir dil ve hece ölçüsüyle yazan şair, Türkçülüğü savunan şiirler yazmış, Anadolu halkının acılarını ve duygularını şiirlerinde anlatmıştır.

Numaralanmış cümlelerde verilen bilgiler, sırasıyla aşağıdaki sanatçılardan hangisiyle ilgilidir?

A) Mehmet Akif Ersoy- Yahya Kemal Beyatlı - Ziya Gökalp

B) Ahmet Haşim - Mehmet Akif Ersoy - Ziya Gökalp

C) Mehmet Akif Ersoy - Ahmet Haşim - Mehmet Emin Yurdakul

D) Ahmet Haşim - Yahya Kemal Beyatlı - Mehmet Emin Yurdakul

E) Mehmet Akif Ersoy - Mehmet Emin Yurdakul - Ziya Gökalp

ÇÖZÜMLER

1. Seçeneklerde verilen Türk Yurdu, Halka Doğru, Genç Kalemler ve Yeni Mecmua adlı dergiler Millî Edebiyat Dönemi'nde çıkarılan dergilerdir. Sırat-ı Müstakim ise İslamcılık felsefesini benimseyen fikir adamlarının çıkardığı dergidir.

Cevap E

2. A, B, C ve E seçenekleri Yeni Lisan topluluğunun görüşlerini yansıtmaktadır. Ancak D seçeneğinde verilen bilgi topluluğun görüşüyle uyuşmamaktadır. Bu topluluğa göre halk arasında yaygın olarak kullanılan Arapça ve Farsça sözcükler Türkçeleşmiş kabul edilmeli, dilden atılmamalıdır.

Cevap D

3. Hamdullah Suphi, Yakup Kadri, Mehmet Fuat Köprülü ve Refik Halit Karay önceleri Fecriâti topluluğu içinde yer almış ve Yeni Lisan hareketine karşı çıkmışlardır. Ancak daha sonra Yeni Lisan hareketini benimsemişlerdir. Ancak Ziya Gökalp ne Servetifünun ne Fecriâti topluluğunda yer almıştır. Yeni Lisan hareketinin öncülerinden biri olmuştur.

Cevap A

4. Verilen seçeneklerden Ömer Seyfettin, Yeni Lisan makalesiyle; Ali Canip Yöntem, *Millî Edebiyat Meseleleri* makalesiyle; Yusuf Akçura, *Üç Tarz-ı Siyaset* makalesiyle; Ziya Gökalp de Türkçülüğü anlattığı makaleleriyle Millî Edebiyat anlayışının şekillenmesine katkıda bulunmuştur. Ancak Halide Edip Adıvar makale türünde eserlerle bu akımı şekillendirmez.

Cevap C

5. Sanat hayatına Fecriâti anlayışıyla şiir yazarak başlayan, daha sonra Millî Edebiyat akımına katılan, sanatsal eserlerden ziyade bilimsel eserler yazan, Türk edebiyatını bilimsel yöntemlerle inceleyen ilk bilim adamı, edebiyat tarihçisi Mehmet Fuat Köprülü'dür.

Cevap B

6. Verilen şiirin zihniyetine bakıldığında şiirin, vatan sevgisi, milliyetçilik duygularının işlendiği görülür. Ayrıca şiir, on birli hece ölçüsüyle ve uyak, redif dikkate alınarak yazılmıştır. Dolayısıyla bu özelliklere bakılarak şiirin Millî Edebiyat Dönemi'ne ait olduğu söylenebilir.

Cevap D

7. Sanatçı kişiliğinden çok düşünür kimliğiyle tanınan; sanatı, düşüncelerini yaymak, topluma yarar sağlamak için bir araç olarak kullanan ve didaktik şiirler yazan Millî Edebiyat hareketinin öncüsü sanatçı Ziya Gökalp'tir.

Cevap A

8. Anadolu halkının acılarını, duygularını düşmana başkaldırışını şiirlerinde coşkulu bir dille anlatan *Cenge Giderken* şiirleriyle dikkat çeken şair Mehmet Emin Yurdakul'dur.

Cevap D

9. B seçeneğinde verilen şiir, aruz ölçüsüyle yazılmış, bireysel konuları işlemiştir. Şiirde ses ve ahenge önem verilerek müzikalite yakalanmıştır. Dolayısıyla bu şiirin saf şiir anlayışıyla yazıldığı söylenebilir.

Cevap B

10. Parçada tanıtılan neoklasik şair, Yahya Kemal Beyatlı'dır. *Kendi Gök Kubbemiz*, *Eski Şiirin Rüzgârıyla*, *Rubailer*, *Eğil Dağlar* Yahya Kemal'e ait eserlerdir. *Piyale* ise Ahmet Haşim'e aittir.

Cevap E

11. Verilen şiir 7'li hece ölçüsüyle, dörtlük nazım birimiyle yazılmıştır. Dil konusundaki düşüncelerin işlendiği bu şiir Millî Edebiyat'ın dil anlayışına uygundur. Dolayısıyla bu şiirin, Millî Edebiyat akımının öncülerinden olan Ziya Gökalp'a ait olduğu söylenebilir.

Cevap D

12. Şiir dilinin, musikiye yakın olduğunu belirten, şiirde anlamı ikinci plana itip kapalılığı savunan ve şiirin doğduğu yerin bilinçaltı olduğunu vurgulayan şair Ahmet Haşim'dir.

Cevap B

13. Verilen seçeneklerden Mehmet Emin Yurdakul ve Ziya Gökalp sade dil ve hece ölçüsüyle şiirler yazmıştır. Yahya Kemal Beyatlı ve Ahmet Haşim, saf şiir anlayışıyla şiirler yazmıştır. Ancak Mehmet Akif Ersoy, halkın yaşayış tarzını ve değerlerini anlatan manzumeler yazmıştır.

Cevap C

14. Verilen dizelerde bir olay anlatıldığı için, bu dizeler manzum hikâye özelliği taşımaktadır ve nazım nesre yaklaştırılmıştır. Karşılıklı konuşmaların yer aldığı bu manzum hikâye, toplumsal sorunları yansıtmıştır. Verilen dizelerde ahenk unsurlarına yer verilmediği yönündeki bilgi yanlıştır.

Cevap D

15. Ziya Gökalp, *Kızıl Elma* adlı eserinde gençlere; *Ala Geyik* adlı eserinde ise çocuklara Turancılık fikir ve esaslarını anlatmıştır.

Cevap C

16. I, II, III ve IV. cümlelerde verilen bilgilerde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak V. cümlede Mehmet Akif'in didaktik üslubunun şiirlerindeki lirizmi söndürdüğü yönündeki bilgi yanlıştır. Tam aksine Mehmet Akif'in coşkulu ve içten üslubu, dili kullanmadaki yeteneği ve yer yer mizahtan yararlanması şiirlerini didaktizmin donukluğundan kurtarmıştır.

Cevap E

17. I. şiirde bireysel konular işlenmiş ve şiirde musikiye önem verilmiştir dolayısıyla bu şiir saf şiir anlayışıyla yazılmıştır. II. şiirde bir olay anlatıldığından şiir, manzum hikâyedir. III. şiirde ise Türkçülük duyguları işlenmiş ve şiir hece ölçüsüyle yazılmıştır. Bu da Millî Edebiyat'ın şiir anlayışını yansıtır.

Cevap A

18. Hiciv ve mizah yönü kuvvetli, "Kirpi" takma adıyla mizah yazıları yazan sanatçı Refik Halit Karay; Anadolu'daki izlenimlerini Anadolu Notları adlı gezi yazısında toplayan sanatçı Reşat Nuri Güntekin; ilk eserlerinde aşk temasını ve kadın psikolojisini, daha sonra millî konuları işleyen sanatçı Halide Edip Adıvar'dır.

Cevap C

19. Verilen şiir, konuşma diliyle yazılmış ve Türkçülüğü savunmuştur. Hece ölçüsüyle yazılan bu şiirde, didaktik bir üslup kullanıldığından lirizm eksiktir. Ancak konu ve tema seçiminde yabancı unsurlara yer verilmemiş, yerli unsurlar tercih edilmiştir.

Cevap E

20. I. cümlede aruzu Türkçeye başarıyla uygulayan ve nazmı nesre yaklaştıran şair Mehmet Akif Ersoy'dur. II. cümlede, şiirlerinde sonbahar, sararmış yapraklar, güneşin batışı, mehtaba sığınma gibi konuları işleyen şair Ahmet Haşim'dir. III. cümlede sade bir dil ve hece ölçüsüyle Türkçülüğü savunan şair Mehmet Emin Yurdakul'dur.

Cevap C

TEST 2

1. Tanzimat Dönemi'nde edebiyatımıza giren roman ve hikâye Servetifünun Dönemi'nde iyice gelişir. Tanzimat Dönemi'ndeki roman ve hikâyede karşımıza çıkan teknik kusurlar Servetifünun Dönemi'nde ortadan kalkar. Türk roman ve hikâyesinin dilde sadeleşme ve konu bakımından gerçek anlamda geliştiği bir bütün hâlinde olgun örneklerinin verildiği dönem ise Millî Edebiyat Dönemi'dir.

Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi roman ve hikâyelerinden biri değildir?

A) *Kiralık Konak*
B) *Çalıkuşu*
C) *Efruz Bey*
D) *Memleket Hikâyeleri*
E) *Yeni Hayat*

2. Hikâyeciliği meslek edinen yazar, eserlerini günlük konuşma dilinin ahengiyle yazmıştır. Edebiyatımızda Maupassant tarzı olay hikâyeciliğinin ilk başarılı temsilcisi olan yazar, hikâyelerinin konularını kendi yaşamından, çocukluk anılarından, tarihsel olaylardan, gelenek ve göreneklerden seçmiştir.

Bu parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ömer Seyfettin
B) Refik Halit Karay
C) Reşat Nuri Güntekin
D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
E) Aka Gündüz

3. Samipaşazade Sezai, Ahmet Mithat Efendi, Halit Ziya Uşaklıgil, Mehmet Rauf gibi isimler hikâye türünün gelişmesine katkıda bulunur. Bununla birlikte hikâye asıl gelişimini Millî Edebiyat Dönemi'nde olgunlaşır. Bu dönemde bu türün gelişmesine ----, hikâyeleriyle katkıda bulunmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Ömer Seyfettin
B) Refik Halit Karay
C) Ziya Gökalp
D) Halide Edip Adıvar
E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

4. Millî Edebiyat Dönemi'nin önemli yazarları arasındadır. Yönetimi eleştirince Anadolu'nun çeşitli illerine sürülmüş, bu nedenle Anadolu'yu yakından tanıma fırsatı bulmuştur. Bu hikâyeleriyle o güne kadar İstanbul'la sınırlı olan Türk hikâyeciliğini Anadolu'ya taşımıştır. Sanatsal yönüyle gerçekçi bir hikâye yazarı olan sanatçı, gazeteci yönüyle de mizah yazarıdır. Hiciv ve mizah yönü kuvvetli olduğu için çeşitli dergileride yazmıştır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aka Gündüz
B) Halide Edip Adıvar
C) Refik Halit Karay
D) Reşat Nuri Güntekin
E) Ömer Seyfettin

5. Ömer Seyfettin kimi hikâyelerinde, I. Dünya Savaşı'nda halka moral vermek, halkın kendine olan güven duygusunu artırmak amacıyla Osmanlı tarihinin kahramanlık olaylarını anlatır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen hikâyelerden biri değildir?

A) *Başını Vermeyen Şehit*
B) *Yüksek Ökçeler*
C) *Forsa*
D) *Pembe İncili Kaftan*
E) *Topuz*

6. Eser, II. Abdülhamit Dönemi İstanbul'unu anlatan bir töre romanıdır. Yazarının en tanınmış eserlerinden biridir. İlk kez Londra'da basılan bu eser, II. Abdülhamit Dönemi Doğu-Batı çatışması üzerine kurulu olup kültürel ve sosyal olayları ele alır. Romanda olaylar Emine, Tevfik, Rabia ve Peregrini etrafında gerçekleşir.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Kiralık Konak*

B) *İstanbul'un İç Yüzü*

C) *Yezid'in Kızı*

D) *Çalıkuşu*

E) *Sinekli Bakkal*

7. Halide Edip Adıvar, Türkçülük ve Turancılık akımlarıyla ilgilenmiş; Beyrut, Şam ve Lübnan'da kız okulları genel müfettişliği yapmıştır. Hayatının buraya kadarki dönemini ---- adlı eserinde anlatmıştır. Kurtuluş Savaşı'nda onbaşı, çavuş, başçavuş rütbeleriyle görev yapan Halide Edip, hayatının bu dönemini de ---- adlı eserinde anlatmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Mor Salkımlı Ev - Türk'ün Ateşle İmtihanı*

B) *Ateşten Gömlek - Vurun Kahpeye*

C) *Sinekli Bakkal - Tatarcık*

D) *Dağa Çıkan Kurt - Harap Mabetler*

E) *Handan - Tatarcık*

8. Türk sosyal yaşamının meselelerini tarihsel bir akış içinde kronolojik bir sıra ile ele almış, bu yönüyle bir nehir roman dizisi oluşturmuştur. 1908 İkinci Meşrutiyet'in ilandan başlayarak Atatürk Cumhuriyeti'ne kadar olan dönemde yaşanan önemli siyasî ve sosyal olayları bir roman zinciri içinde sırasıyla vermiştir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halide Edip Adıvar

B) Aka Gündüz

C) Refik Halit Karay

D) Reşat Nuri Güntekin

E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

9. Halide Edip Adıvar'ın romanları kadın psikolojisini ve aşkı ele aldığı romanlar, ideolojik bir tavırla yazdığı Millî Mücadele konulu romanlar, gelenekler, farklı kuşaklar ve dönemler üzerinde durduğu toplumsal romanlar olmak üzere üç grupta incelenebilir.

Aşağıdakilerden hangisi Halide Edip'in kadın psikolojisini ve aşkı ele aldığı romanlarından biri değildir?

A) *Seviye Talip*

B) *Ateşten Gömlek*

C) *Handan*

D) *Kalp Ağrısı*

E) *Raik'in Annesi*

10. Memleketçi edebiyatımızın kurucuları arasında yer alan sanatçı, Türk edebiyatının en çok sevilen roman ve hikâyecilerindendir. Romanlarında genellikle Anadolu insanının yaşantısını, sorunlarını, kişisel duygularını, inançlarını, gelenek ve göreneklerini; öğretmen, memur, işçi, şehirli, köylü, kadın, muhafazakâr, gelenekçi gibi çeşitli tiplerle anlatmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada tanıtılan yazara ait değildir?

A) *Çalıkuşu*

B) *Gizli El*

C) *Damga*

D) *Dudaktan Kalbe*

E) *Dikmen Yıldızı*

11. Yakup Kadri Karaosmanoğlu roman ve hikâye dışında da pek çok türde eser vermiştir. Bu eserlerden ----, ---- mensur şiir; ----, ---- ise anı türünde verdiği eserleridir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Erenlerin Bağından - Okun Ucundan / Anamın Kitabı - Zoraki Diplomat*

B) *Nirvana - Sağanak / Ahmet Haşim - Atatürk*

C) *Bir Serencam - Rahmet / Anamın Kitabı - Zoraki Diplomat*

D) *Erenlerin Bağından - Okun Ucundan / Nur Baba - Hüküm Gecesi*

E) *Nirvana - Sağanak / Bir Serencam - Rahmet*

12. İlkokul öğretmeni Zehra'nın babası ölmüştür. Zehra yaşlı adamın bıraktığı anı defterini sabaha kadar okur. Annesinin olumsuz tavırları yüzünden ailenin dağıldığını, babasının bu yüzden onu öğretmen okuluna gönderdiğini öğrenir. İç yüzünü bilmeden düşman olduğu babasının acılarını anlamaya başlar. Bunun üzerine Zehra'da bir bağışlama ve acıma duygusu gelişir.

Bu parçada konusu verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Damga*

B) *Yeraltında Dünya Var*

C) *Hüküm Gecesi*

D) *Acımak*

E) *Seviye Talip*

13. ----, sanat hayatına Fecriâti topluluğunda başlamış, daha sonra Millî Edebiyat'ın kurucuları arasında yer almış, düşünce ve ilim alanında Millî Edebiyat akımının savunucusu olmuştur. Aruzla ve heceyle yazdığı şiirlerini *Geçtiğim Yol* adlı eserde toplamıştır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ziya Gökalp

B) Ali Canip Yöntem

C) Mehmet Emin Yurdakul

D) Ahmet Haşim

E) Aka Gündüz

14. Genç Kalemler ve Selanik'te çıkan yazılarıyla tanınmaya başlamıştır. Edebiyatın pek çok türünde eser veren sanatçı, özellikle sade ve canlı bir dille yazdığı realist romanlarıyla dikkat çekmiştir. Eserlerinde çevresinden seçtiği kişileri kahraman olarak almış ve memleketin içinde bulunduğu durumu başarıyla yansıtmıştır. Romanları tezli roman özelliği gösterir, dolayısıyla halka mesaj verir niteliktedir. *Dikmen Yıldızı, Odun Kokusu, İki Süngü Arasında* yazarın romanlarıdır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Refik Halit Karay

B) Halide Nusret Zorlutuna

C) Reşat Nuri Güntekin

D) Aka Gündüz

E) Ali Canip Yöntem

15. Millî Edebiyat sanatçılarına ait aşağıdaki eserlerden hangisi türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) *Harap Mabetler*

B) *Sönmüş Yıldızlar*

C) *Rahmet*

D) *Yüksek Ökçeler*

E) *Bugünün Saraylısı*

PEGEM AKADEMİ

16. Realist özellikler gösteren eserde, Tanzimat ve Meşrutiyet kuşakları arasındaki görüş, anlayış ve yaşayış farkları ele alınmış, alafranga düşkünlüğü ve savurganlığın yol açtığı olaylar üzerinde durulmuştur. Osmanlı'nın çöküş dönemine ayna tutan eserde, yanlış Batılaşmanın Türk ailesi üzerindeki olumsuz etkisi, Batılılaşma ile geleneksel değerlerin çatışması ele alınmıştır.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Kiralık Konak*
B) *Vurun Kahpeye*
C) *Ankara*
D) *Çalıkuşu*
E) *İstanbul'un İç Yüzü*

17. Hatipliğiyle tanınan sanatçı Kurtuluş Savaşı Dönemi'nde birçok mitingle dikkat çekmiştir. İstiklâl Marşı'nı Mecliste ilk kez okuyan odur. 1912'de milliyetçilik akımının İstanbul'daki merkezi olan Türk Ocağına katılmış ve başkan seçilmiştir. Sanatçının söylevleri *Dağ Yolu*, makaleleri ise *Günebakan* adlı eserlerinde bir araya getirilmiştir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rıza Tavfik Bölükbaşı
B) Yusuf Akçura
C) Mehmet Emin Yurdakul
D) Hamdullah Suphi Tanrıöver
E) Mehmet Fuat Köprülü

18.

Hayır, hayal ile yoktur benim alışverişim
İnan ki her ne söylemişsem görüp de söylemişim

Mehmet Akif Ersoy, bu dizeleriyle şiirinin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamıştır?

A) Özlülük B) Akıcılık C) Açıklık
D) Gerçekçilik E) Tutarlılık

19. ----, Türkçülük akımının önde gelen temsilcilerindendir. Kurtuluş Savaşı yıllarında Anadolu'ya geçerek Millî Mücadele'ye destek vermiştir. Türkçülüğün manifestosu olan ve Türkçülüğü ilk kez sistematik olarak ele alan *Üç Tarz-ı Siyaset* makalesi büyük ses getirmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ziya Gökalp
B) Mehmet Fuat Köprülü
C) Ahmet Vakif Paşa
D) Yusuf Akçura
E) Sadullah Paşa

20. Millî Edebiyat Dönemi'nde verilen eserlerden ----, ---- II. Abdülhamit Dönemi'nin toplumsal yaşayışı hakkında bilgi verirken ----, ---- adlı eserler ise yanlış Batılılaşmanın bir aileyi nasıl etkilediğini gözler önüne sermektedir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) *Handan - Hep O Şarkı / Kiralık Konak - Yaprak Dökümü*
B) *Çalıkuşu - Hep O Şarkı / Ankara - Yaprak Dökümü*
C) *Yeşil Gece - Çalıkuşu / Kiralık Konak - Handan*
D) *Handan - Hep O Şarkı / Yaban - Çalıkuşu*
E) *Tatarcık - Yaban / Kiralık Konak - Yaprak Dökümü*

ÇÖZÜMLER

1. *Kiralık Konak*, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun; *Çalıkuşu*, Reşat Nuri Güntekin'in; *Memleket Hikâyeleri*, Refik Halit Karay'ın; *Efruz Bey*, Ömer Seyfettin'in Millî Edebiyat Dönemi'nde verdikleri eserlerdir. Ancak *Yeni Hayat*, Orhan Pamuk'un Cumhuriyet Dönemi'nde verdiği bir eserdir.

Cevap E

2. Edebiyatımızda Maupassant tarzı olay hikâyeciliğin ilk temsilcisi olan, hikâyelerinin konularını kendi yaşamından, çocukluk anılarından, tarihsel olaylardan, gelenek ve göreneklerden seçen; Türk edebiyatında hikâyeciliği meslek hâline getiren ilk yazar Ömer Seyfettin'dir.

Cevap A

3. Millî Edebiyat Dönemi'nde Ömer Seyfettin, *Yüksek Ökçeler*, *Gizli Mabet* gibi hikâyeler; Refik Halit Karay, *Memleket Hikâyeleri*'ni; Halide Edip Adıvar, *Harap Mabetler*, *Dağa Çıkan Kurt* gibi hikâyeler; Yakup Kadri Karaosmanoğlu ise *Bir Serencam*, *Rahmet* gibi hikâyeler yazarak hikâye türünün gelişmesine katkıda bulunmuşlardır. Ancak Ziya Gökalp'in hikâye türünde verdiği eseri yoktur.

Cevap C

4. Hikâyeleriyle o güne kadar İstanbul'la sınırlı olan Türk hikâyeciliğini Anadolu'ya taşıyan, hiciv ve mizah yönü kuvvetli olan Millî Edebiyat'ın önemli hikâye ve roman yazarı olan sanatçı Refik Halit Karay'dır.

Cevap C

5. *Başını Vermeyen Şehit*, *Forsa*, *Pembe İncili Kaftan* ve *Topuz*, Ömer Seyfettin'in Osmanlı tarihinin kahramanlık olaylarını anlattığı hikâyeleridir. *Yüksek Ökçeler* ise konusunu günlük hayattan alan bir eserdir.

Cevap B

6. II. Abdülhamit Dönemi Doğu-Batı çatışması üzerine kurulu, kültürel ve sosyal olayları ele alan; Emine, Tevfik, Rabia ve Peregrini etrafında gerçekleşen olayları anlatan töre romanı Halide Edip Adıvar'ın *Sinekli Bakkal* adlı eseridir.

Cevap E

7. Halide Edip Adıvar'ın Beyrut, Şam ve Lübnan'da kız okulları genel müfettişliği yaptığı yılları anlattığı anı kitabı *Mor Salkımlı Ev*'dir. Kurtuluş Savaşı'nda onbaşı, çavuş, başçavuş rütbeleriyle görev yaptığı yılları anlattığı anı kitabı ise *Türk'ün Ateşle İmtihanı*'dır.

Cevap A

8. Türk sosyal yaşamının meselelerini tarihsel bir akış içinde kronolojik bir sıra gözeterek ele alan; Fecriâti, Millî Edebiyat ve Cumhuriyet Dönemi'nde eserler veren yazar Yakup Kadri Karaosmanoğlu'dur.

Cevap E

9. *Seviye Talip*, *Handan*, *Kalp Ağrısı*, *Raik'in Annesi* adlı romanlar Halide Edip'in kadın psikolojisini ve aşkı ele aldığı romanlardır. *Ateşten Gömlek* ise ideolojik bir tavırla yazdığı, Millî Mücadele'nin konu edildiği bir romandır.

Cevap B

10. Verilen parçada tanıtılan yazar Reşat Nuri Güntekin'dir. *Çalıkuşu*, *Gizli El*, *Damga*, *Dudaktan Kalbe* romanları, Reşat Nuri Güntekin'in eserleridir. *Dikmen Yıldızı* ise Aka Gündüz'e ait bir romandır.

Cevap E

11. Yakup Kadri'nin *Erenlerin Bağından* ve *Okun Ucundan* adlı eserleri mensur şiir, *Anamın Kitabı* ve *Zoraki Diplomat* adlı eserleri anı türündedir. *Nirvana* ve *Sağanak* tiyatro, *Ahmet Haşim* ve *Atatürk* monografi, *Bir Serencam* ve Rahmet hikâye, *Nur Baba* ve *Hüküm Gecesi* ise roman türündeki diğer eserleridir.

Cevap A

12. İlkokul öğretmeni Zehra'nın babasının anılarını okuyarak bir acıma ve bağışlama duygusu yaşamasını anlatan eser Reşat Nuri Güntekin'e ait *Acımak* romanıdır.

Cevap D

13. İlk şiirlerini aruzla, daha sonra sade bir dil ve hece ölçüsüyle şiirler yazan; şiirlerini *Geçtiğim Yol* adıyla bir araya getiren Millî Edebiyat akımının savunucusu sanatçı, Ali Canip Yöntem'dir.

Cevap B

14. Realist romanlarıyla tanınan, eserlerinde çevresinden seçtiği kişileri, kahraman olarak alan ve memleket manzaralarını yansıtan, tezli romanlarıyla dikkat çeken ve *Dikmen Yıldızı, Odun Kokusu, İki Süngü Arasında* romanlarıyla ünlü yazar Aka Gündüz'dür.

Cevap D

15. Verilen eserlerden *Harap Mabetler*, Halide Edip Adıvar'ın; *Sönmüş Yıldızlar*, Reşat Nuri Güntekin'in; *Rahmet*, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun; *Yüksek Ökçeler*, Ömer Seyfettin'in hikâyeleridir. *Bugünün Sarayısı* ise Refik Halit Karay'ın romanıdır.

Cevap E

16. Tanzimat ve Meşrutiyet kuşakları arasındaki görüş, anlayış ve yaşayış farkları ele alınan, alafranga düşkünlüğün, savurganlığın yol açtığı olaylar üzerinde duran, yanlış Batılılaşmanın Türk ailesi üzerindeki olumsuz etkiyi ele alan eser Yakup Kadri'nin *Kiralık Konak* adlı eseridir.

Cevap A

17. İşgal kuvvetlerine karşı TBMM'de yaptığı söylev niteliğindeki coşkulu konuşmalarıyla tanınan, *Dağ Yolu* ve *Günebakan* adlı eserleri bulunan yazar Hamdullah Suphi Tanrıöver'dir.

Cevap D

18. Mehmet Akif Ersoy, verilen dizesinde hayal ile işinin olmadığını, söylediği her şeyi görüp de söylediğini belirterek, şiirinin gerçekçiliğini vurgulamıştır.

Cevap D

19. Türkçülüğün manifestosu sayılan ve Türkçülüğü ilk kez sistematik olarak ele alan, *Üç Tarz-ı Siyaset* makalesiyle dikkat çeken Türkçülüğün akımının önde gelen temsilcisi Yusuf Akçura'dır.

Cevap D

20. Verilen seçeneklerden Halide Edip'in *Handan* ve Yakup Kadri'nin *Hep O Şarkı* adlı eserleri II. Abdülhamit Dönemi'nin *Kiralık Konak* ve Reşat Nuri'nin *Yaprak Dökümü* adlı eserleri ise yanlış Batılılaşmanın bir aileyi nasıl etkilediğini anlatmaktadır.

Cevap A

TEST I

1. Şiirlerinin başlıca temaları aşk ve tabiattır. Türk şiirinde kadının gerçek değerini alması da onunladır. Fakat onun şiirlerinde büyük aşkların derin ve sarsıcı heyecanı değil, ancak küçük duygulanmaların, hayal kırıklıklarının ve ayrılıkların hazin terennümlerini bulabiliriz. Bu melankolik atmosferin doğuşunda, Fransız romantiklerinin ve hele pek beğendiği Musset ve Lamartine'in etkileri açıkça görülebilir. Bilhassa, kökü dine bağlı olan metafizik düşüncelerinin yer aldığı bazı lirik şiirlerinde ve mersiyelerinde Lamartine'in etkileri daha bellidir. Hayatının acıklı olayları onu, aynı zamanda, Tanzimat Devri'nin tanınmış bir mersiye şairi hâline de getirdi. Fakat bu mersiyelerde, ölümün bir felâket hâlindeki büyük ıstırabını bulmak güçtür. Ancak, bu şiirler vasıtasıyla Türk şiirine ilk defa aile hayatı girmiştir.

Bu parçada sözü edilen şair, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Muallim Naci
B) Recaizade Mahmut Ekrem
C) Abdülhak Hamit Tarhan
D) Âkif Paşa
E) Ethem Pertev Paşa

2. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde sosyal, siyasi, ekonomik alanlarda görülen değişiklikler dönemin edebiyat türlerine yansımakta geç kalmaz. Özellikle roman ve hikâyelerde bu temalar çokça ele alınır. Bu temalardan biri de esarettir. Tanzimat Dönemi romanlarında esaret izlerinin ön planda olduğu anlatıların başında ---- adlı eserler sayılabilir. Bu eserlerde insan ticaretinin, esaretin yanlışlığının, olumsuz tarafları ele alınırken, yer yer trajik sonlarla ve ibret verici öykülerle mesajlar verilir.

Bu parçada boş bırakılan yere;

I. *Müşahedat*,
II. *Jön Türk*,
III. *Taaşşuk-ı Tal'at ve Fitnat*

romanlarından hangileri getirilebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) I, II ve III

3. Tevfik Fikret, sosyal temalı şiirlerini ----- şair ----- esinlenerek kaleme almıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) romantik - Lamartine'den
B) klasik - La Fontain'den
C) parnasyen - François Coppee'den
D) sembolist - Baudelaire'den
E) empresyonist - Rimbaud'dan

4. **Ahmet Haşim'in şiirinde aşağıdaki divan şairlerinden hangisinin etkileri oldukça belirgindir?**

A) Nedim
B) Nabî
C) Bakî
D) Nef'î
E) Şeyh Galip

5. **Reşat Nuri'nin, dilencilik yaparak geçinen eski bir konak çocuğunun başından geçenleri ve onun şahsında da ona benzeyen insanların oturduğu yerler ve yaşam biçimlerini anlattığı romanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Ateş Gecesi*
B) *Harabelerin Çiçeği*
C) *Akşam Güneşi*
D) *Miskinler Tekkesi*
E) *Eski Hastalık*

6. Şinâsi'nin şiir dilinde yapmak istediği dönüşüm, Namık Kemal tarafından unutulmuştu. Abdülhak Hamit, yüce duygular ve düşünceler adına gramere meydan okudu. Recaizâde'de dil, gayet zevksiz bir seviyeye düştü. ----, bu çöküşe karşı dili ve ahengi müdafaa etti. O, bu reaksiyonu yaparken divan şiirine dayanıyordu. Bundan dolayı devrinde ve sonraları gerilikle itham olundu.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Cenap Şehabettin
B) Tevfik Fikret
C) Muallim Naci
D) Mehmet Akif Ersoy
E) Ali Ekrem Bolayır

7. ---- ve ---- adlı yapıtlarda İkinci Abdülhamit Dönemi'nin çalkantılı yıllarını edebiyat kuramının ilkeleri çerçevesinde yazınsallaştırılır. Her iki romanın olay örgüsünde, anlatıcı ve baş kahramanlar ortak bir tavırla, bu dönemi baskıcı, hiçbir siyasal ve sanatsal faaliyete göz açtırmayan bir devir olarak yansıtırlar. Eserlerde, söz konusu devirde kurulan hafiye teşkilatıyla bütün kesimlerin gözetim altında tutulduğu ve buna bağlı olarak memlekette ciddi bir kırılma yaşandığı vurgulanır. Her iki eserde baskı ve sansürün başta sanatsal faaliyetler olmak üzere çeşitli alanlarda olumlu gelişmelerin meydana gelmesini engellediği duyumsatılır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilebilir?

A) *Nesl-i Ahir – Üç İstanbul*
B) *Gizli El – Kiralık Konak*
C) *Sözde Kızlar – Sodom ve Gomore*
D) *Mai ve Siyah – Biz İnsanlar*
E) *Yaban – Eski Hastalık*

8. Millî edebiyat anlayışının etkinlik kazandığı bir dönemde şiir yazmaya başlayan bir şair olmasına rağmen, şiir dilinde sadeleşme konusundaki tavrı olumsuzdur ve çağdaşlarının bile eleştirdiği hayli eski bir dille yazmayı tercih eder. Heceyle şiir yazmanın yeni bir şiir yaratmanın koşulu sayıldığı günlerde, açıkça heceyle yazmaya karşı çıkar.

Aşağıdakilerden hangisinin dil konusundaki tutumu bu parçada sözü edilen şairin düşünceleriyle örtüşür?

A) Faruk Nafiz Çamlıbel
B) Cenap Şehabettin
C) Ziya Osman Saba
D) Nazım Hikmet
E) Melih Cevdet Anday

9. **Halide Edip Adıvar'ın, kahramanın anlatıcı olduğu ve buna dayalı olarak mektup ve bilinç akışı tekniklerinin kullanıldığı romanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Zeyno'nun Oğlu*
B) *Ateşten Gömlek*
C) *Handan*
D) *Yeni Turan*
E) *Tatarcık*

10. Tanzimat edebiyatı içerisinde halk için roman anlayışını başlatan ---- eserlerinde tarih, coğrafya gibi pek çok alanda bilgi vererek halkı aydınlatmayı amaç edinmiştir. Bu durum onun ---- akımından fazlasıyla etkilendiğinin açık bir ifadesidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Namık Kemal - klasisizm
B) Ahmet Mithat - realizm
C) Recaizade Mahmut Ekrem - romantizm
D) Muallim Naci - realizm
E) Şemsettin Sami - romantizm

11. Servetifünun sanatçıları içinde tiyatro ile en çok ilgilenen ve bu alanda başarıya ulaşan isimdir. Muhteva bakımından dönemin diğer sanatçılarından belirgin bir farkı olmamasına rağmen anlatımıyla özgünlüğü yakalamış, dönemin bütün dil ve ifade özelliklerinden kurtularak canlı ve samimi bir konuşma diline ulaşmıştır. Telif ve adaptasyon olarak sayısı yirmiye yaklaşan piyesi vardır. Bunların büyük bir kısmı bir dönem kendisinin de Edebî Heyet üyeliğinde bulunduğu Dârülbedâyi'de oynanmıştır.

Parçada bahsedilen Servetifünun sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hüseyin Cahit Yalçın
B) Halit Ziya Uşaklıgil
C) Mehmet Rauf
D) Hüseyin Suat Yalçın
E) Ahmet Şuayp

12. ***Safahat*'ın bölümleri ve bunların içerikleriyle ilgili olarak aşağıda yapılan açıklamalardan hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Asım - İdeal türk genci
B) Hakk'ın Sesleri - Balkan Savaşları
C) Hatıralar - Mehmet Akif'in gezdiği yerler
D) Fatih Kürsüsünde - Cumhuriyet'in ilanı
E) Gölgeler - Mısır'da kaleme alınan şiirler

ÇÖZÜMLER

1. "Şiirlerinin başlıca temaları aşk ve tabiattır.", "Türk şiirinde kadının gerçek değerini alması da onunladır.", "Fransız romantiklerinin ve hele pek beğendiği Musset ve Lamartine'in etkileri açıkça görülebilir.", "Tanzimat Devri'nin tanınmış bir mersiye şairi", "Türk şiirine ilk defa olarak aile hayatı girmiştir." yargılarından Recaizade Mahmut Ekrem seçeneğine ulaşılabilir.

Cevap B

2. *Müşahedat, Jön Türk, Taaşşuk-ı Tal'at ve Fitnat;* Tanzimat Dönemi romanlarında esaret izleğinin ön planda olduğu anlatıların başında gelir.

Cevap E

3. Tevfik Fikret, parnasizmden özellikle de François Coppee'den etkilenmiştir.

Cevap C

4. Ahmet Haşim'in şiirinde sözcük seçimi ve imge dünyası bakımından Şeyh Galip'in belirgin izleri vardır.

Cevap E

5. Reşat Nuri'nin, dilencilik yaparak geçinen eski bir konak çocuğunun başından geçenleri ve onun şahsında da ona benzeyen insanların oturduğu yerleri ve yaşam biçimlerini anlattığı romanı *Miskinler Tekkesi*'dir.

Cevap D

6. Parçada verilen isimler Tanzimat Dönemi şairleridir. Bu dönemin önemli isimlerinden olan Muallim Naci divan şiiri estetiğini devam ettirmek istemiş ve bu tutumuyla eski taraftarı olmakla suçlanmıştır.

Cevap C

7. Parçada içerikleri hakkında bilgi verilen eserler, Halit Ziya Uşaklıgil'in *Nesl-i Ahir* adlı eseri ile Mithat Cemal Kuntay'ın *Üç İstanbul* adlı eseridir.

Cevap A

8. Millî Edebiyat'ın etkinlik kazandığı dönemlerde de şiir yazan fakat dil ve biçim yönünden onlara tepki gösteren şair Cenap Şahabettin'dir.

Cevap B

9. Halide Edip Adıvar'ın; kahramanın anlatıcı olduğu ve buna dayalı olarak mektup ve bilinç akışı tekniklerinin kullanıldığı romanı *Handan*'dır.

Cevap C

10. Parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla Ahmet Mithat ve realizm getirilmelidir.

Cevap B

11. Servetifünun sanatçıları içinde tiyatroyla en çok ilgilenen isim Hüseyin Suat Yalçın'dır.

Cevap D

12. Fatih Kürsüsünde adlı bölümde, Cumhuriyet'in ilanından bahsedilmemektedir.

Cevap D

TEST 2

1. Tanzimat edebiyatının çok yönlü sanatçılarından biri olan ---- belki de kararsız tavrıyla dönemi en iyi yansıtan kişidir. Bir düşünün --- adlı, yeni edebiyatı teşvik ve telkin eden bir makale yazacaksınız, üstüne ---- adlı eseri yayımlayıp eskinin övgüsünü yapacaksınız. İşte bu kararsızlıktır ve de çok olağan görülmelidir, kolay değil 600 yıllık bir edebî anlayış var ve siz bu zamana kadar başkasını görmemişsiniz.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Şinasi - *Mukaddime* - *Münacat*
B) Ziya Paşa - *Şiir ve İnşa* - *Zafername*
C) Şinasi - *Münacat* - *Mukaddime*
D) Namık Kemal - *Hürriyet Kasidesi* - *Harabat*
E) Ziya Paşa - *Şiir ve İnşa* - *Harabat*

2. Recaizade Mahmut Ekrem, şiir sanatını Batılı bir yaklaşımla ele alır. "Sanatın maksadı güzelliktir." der; duygu, düşünce, hayal, tabiat ve üslup güzelliğinden bahseder. Şiirde konu güzelliğini yaratabilmek için daha çok tabiata ağırlık veren ve yazdıklarında konu olarak tabiatı seçen şairlerin daha başarılı olabileceğini ileri sürer. Tabiat, ona göre sonsuz bir kaynaktır. Tabiattaki en küçük varlıklardan tutun da en geniş kavramıyla, öteki yaratıklara kadar uzanan bir konu güzelliğine dikkat çekmek ister.

Buna göre;

I. Abdülhak Hamit Tarhan,
II. Cenap Şehabettin,
III. Ahmet Haşim

isimlerinden hangilerinin şiirleri, tematik olarak Recaizade Mahmut Ekrem'in görüşleriyle benzerlik gösterir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. 93 Harbi'ndeki başarısından dolayı Şıpka Kahramanı olarak bilinen Süleyman Hüsnü Paşa "Milletimizin adı Türk'tür, dili Türkçedir." diyerek Türkçülüğün öncülerinden biri olmuştur. Süleyman Paşa, Türkçe dil bilgisi kitabı olarak kaleme aldığı eserinin adını da bu doğrultuda ---- koymuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Kamus-ı Türkî*
B) *Lehçetü'l Hakayık*
C) *Sarf-ı Türkî*
D) *Büyük Türk Lügatı*
E) *Lehçetü'l Lügat*

4. Tanzimat'tan sonraki Türk fikir hareketlerinin önde gelen isimlerinden biri olan sanatçı gazetede yazdığı yazılarıyla hürriyet ve meşrutiyet özlemi içindeki bir nesle rehber olmuş, onlara tarih bilinci aşılamış bir eylem adamıdır. Kısa bir süre liderliğini yapmış olmasına rağmen Jön Türkler'le farklı düşüncelere sahip olduğundan meşrutiyet ilan edildikten sonra İttihat ve Terakki yönetimine muhalefet etmiştir. Tanzimat Dönemi'nin gerçekçi panoramasını yansıttığı en önemli eserlerinden biri ise *Turfanda mı yoksa Turfa mı*'dır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ali Ekrem Bolayır
B) Süleyman Nazif
C) Tevfik Fikret
D) Mizancı Mehmet Murat
E) Ali Suavi

5. İster meltemlerinden bir ürperişle eser
Seslerden ister uzak ister yakında olsun
Yahut gümüş pullarla sular üstünde yüzen
Ay ışığı olsun

Lamartine'nin *Göl* adlı şiirinden alınan bu dizeler aşağıdaki akımlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Romantizm B) Fütürizm C) Realizm
D) Sürrealizm E) Parnasizm

6. Romanın kahramanı Fazıla'nın her ne kadar üvey annesi genç ve güzel Calibe'nin yalanları yüzünden başına gelmeyen kalmadıysa da kendini geliştirme imkânı bulmuştur. Evlilik aşamasında olduğu Mukaddem'le çocukluklarından beri tanışmaktadırlar. Ancak çeşitli oyunlar sonucunda Mukaddem'le arası bozulan Fazıla, kendisini erkek kardeşiyle beraber kabul eden Remzi'yle evlenmiştir. Kocasını tanımadan yaptığı bu evlilik mutsuzlukla sonuçlanır. Kocası hem kendi kültür düzeyine göre biri değildir hem de Fazıla'yı aldatmaktadır. Fazıla babasının yanına sığınmak istese de babası kocasının evinden kaçan kızını kabul etmez. Fazıla ise çareyi evden kaçıp kendini cariye olarak sattırmakta bulur. Kocasının öldüğünü haber alınca cariye olduğu evin oğlu Şebip'in evlenme teklifini kabul eder. Her ne kadar birbirlerini tanımak maksadıyla görüşmemişlerse de Fazıla, sahibinin oğlu olan Şebip'i hizmetini yaparken görmüş, tanımış, huyunu öğrenmiştir. Fazıla ilk bakışta ataerkil düzene boyun eğmiş gibi gözükse de bireyselleşme çabası dikkat çekicidir.

Bu parçada içeriği verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Muhadarat*
B) *Felsefe-i Zenan*
C) *Bahtiyarlık*
D) *Dürdane Hanım*
E) *Udî*

7. Şekil olarak herhangi bir yenilik iddiası taşımayan, yani şiirde ölçü olarak aruzu kullanan; aynı şekilde divan şiiri nazım biçimlerinden kaside, gazel, şarkı, kıt'a, tarih manzumeleri, beyit ve mısralar yazan ----, yeni bir muhteva ve söyleyiş tarzı ile gelenekten ayrılır ve Türk şiirinde "yenilik" denebilecek ilk değişimleri başlatır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) Şinasi
B) Abdülhak Hamit Tarhan
C) Tevfik Fikret
D) Recaizade Mahmut Ekrem
E) Ziya Paşa

8. Namık Kemal'in Victor Hugo ve Shakespeare etkisinde kaleme aldığı, asıl adı *Râz-ı Dil* olan vatan sevgisi teması etrafında kurgulanmış beş perdelik piyesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Vatan yahut Silistre*
B) *Gülnihal*
C) *Zavallı Çocuk*
D) *Âkif Bey*
E) *Celaleddin Harzemşah*

9. Reşat Nuri Güntekin aşağıdaki romanlarının hangisinde idealist öğretmen tipine <u>yer vermemiştir</u>?

A) *Kavak Yelleri*
B) *Çalıkuşu*
C) *Yeşil Gece*
D) *Acımak*
E) *Kan Davası*

10. Yenileşme dönemi romanında köye yöneliş zayıf da olsa kendini gösterir. Anadolu'nun fotoğrafını çekme, problemleri ortaya koymanın yanında çözüm önerisi sunma çizgisi takip edilmiştir. Bunun en çarpıcı örneği ---- tarafından yazılan ve aydın bir karakterin sosyo-ekonomik ilerlemeye dair attığı adımları ele alan ---- adlı romandır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nabizade Nazım - *Karabibik*
B) Halit Ziya - *Nesl-i Âhir*
C) Mizancı Murat - *Turfanda mı Turfa mı*
D) Ahmet Mithat Efendi - *Felâtun Bey ve Râkım Efendi*
E) Hüseyin Rahmi - *Alafranga*

11. Resim ve musikî, yenileşme dönemi Türk romanıyla buluşan sanat dallarıdır. Bu bağlamda ---- tarafından yazılan ---- adlı eser, Ressam Halil Paşa tarafından resimlenmiştir. Bu eser resimlenen ilk Türk romanıdır. Öte yandan ---- tarafından yazılan romanlarda musikî bir biçimde kahramanların gündemindedir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Recâizâde Mahmut Ekrem - *Araba Sevdası* - Mehmet Rauf
B) Sami Paşazâde Sezâi - *Sergüzeşt* - Halit Ziya
C) Ahmet Mithat Efendi - *Müşâhedat* - Ahmet Râsim
D) Halit Ziya - *Mâi ve Siyah* - Mehmet Rauf
E) Recâizâde Mahmut Ekrem - *Araba Sevdası* - Halit Ziya

ÇÖZÜMLER

1. I. Dönem Tanzimatçılar içinde gelgitler yaşayan sanatçı Ziya Paşa'dır. Ziya Paşa *Şiir ve İnşa* makalesinde yenilikçi fakat *Harabat* adlı divan şiiri antolojisinde gelenekçidir.

Cevap E

2. R. Mahmut Ekrem, sanat için sanat anlayışını benimsemiş, şiirin konusunu genişletmiştir. Aşk ve tabiat ele aldığı temaların en başında gelir. Seçeneklerde yer alan üç isim de gerek sanat anlayışları gerekse aldığı temalar açısından R. Mahmut Ekrem'le benzerlikler taşır.

Cevap E

3. Süleyman Paşa'nın Türkçe dil bilgisi kitabı olarak kaleme aldığı eseri *Sarf-ı Türki*'dir.

Cevap C

4. Sözü edilen şair, Tanzimat ve II. Meşrutiyet dönemlerinin önemli fikir adamı olan Mizancı Mehmet Murat'tır.

Cevap D

5. Alphonse de Lamartine'nin *Göl* şiiri romantizm akımı kapsamında ele alınmaktadır.

Cevap A

6. Parçada içeriği verilen eser, *Muhadarat*'tır. Roman kahramanı "Fazıla" en önemli ipucudur.

Cevap A

7. Tanzimat sanatçıları -hem I. hem de II. kuşak- ufak tefek küçük denemeler istisna tutulursa çoğunlukla divan şiirinin biçim özelliklerini sürdürdükleri görülür. Onlardaki asıl kırılma içeriktedir. Servetifünun şairleri ise eski nazım şekillerini terk ederek Batılı nazım şekillerini şiirde kullanmıştır. Bu nedenle Tevfik Fikret verilen boşluğa getirilemez.

Cevap C

8. Namık Kemal'in Victor Hugo ve Shakespeare etkisinde kaleme aldığı, asıl adı *Râz-ı Dil* olan vatan sevgisi teması etrafında kurgulanmış beş perdelik piyesi *Gülnihal*'dir.

Cevap B

9. R. N. Güntekin'in *Kavak Yelleri* adlı eserinde idealist öğretmen tipine yer verilmemiştir. *Çalıkuşu*'nda "Feride", *Yeşil Gece*'de "Şahin", *Acımak*'ta "Zehra", *Kan Davası*'nda "Ömer" idealist öğretmen tipleridir.

Cevap A

10. Metne dikkatle baktığımızda köy meselesi, problemin ortaya konması ve çözüm önerisi sunma ifadeleri öne çıkmaktadır. Bu yönüyle sözü edilen eser aslında bir tezli roman olmalıdır çünkü çözüm önerisi de içermektedir. Bu bağlamda akla gelecek eser Mizancı Murat tarafından yazılan *Turfanda mı Turfa mı* adlı romandır.

Cevap C

11. Türk edebiyatında resimlenen ilk roman *Araba Sevdası*'dır. Bu romanı Ressam Halil Paşa resimlemiştir. Romanlarında müzik unsurunu sıkça kullanan yazar ise Mehmet Rauf'tur. En bilinen romanı *Eylül*'de Suat ve Necip arasındaki duygusal yakınlaşma bir piyano ve müzik anlayışı üzerinden başlar.

Cevap A

TEST 3

1. Küçük muttarid muhteriz darbeler
Kafeslerde camlarda pür-ihtizâz
Olur dem be dem nevha-ger nağme-sâz
Kafeslerde camlarda pür-ihtizâz
Küçük muttarid muhteriz darbeler
Sokaklarda seyl-âbeler ağlaşır
Ufuk yaklaşır, yaklaşır, yaklaşır
Bulutlar karardıkça zerrâta bir
Ağır, muhtazır dalgalanmak gelir
Bürür bir soğuk gölge etrâfı hep
Nümâyân olur gündüzün nısf-ı şeb

Servetifünun Dönemi Türk şiirinin bir örneği olan bu dizelerden aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

A) Doğaya yöneliş vardır.
B) Vezin yardımıyla şiire ritim kazandırılmıştır.
C) Parnasizmin izlerini taşımaktadır.
D) Merhamet duygusu işlenmiştir.
E) Teşhis ve tekrir sanatından yararlanılmıştır.

2. **Hece-aruz tartışmasında taraf olan, ahenkli oluşu nedeniyle aruzdan yana tavır koyan fakat sonraki dönemlerde *Aruza Veda* şiirinden sonra heceye yönelen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yusuf Ziya
B) Ömer Seyfettin
C) Mehmet Fuat
D) Orhan Seyfi
E) Halit Fahri

3. Âmâlimiz, efkârımız ikbâl-i vatandır
Serhaddimize kal'a bizim hâk-i bedendir
Osmânlılarız ziynetimiz kanlı kefendir
Gavgâda şehâdetle bütün kâm alırız biz
Osmânlılarız, can veririz, nâm alırız biz

Namık Kemal'in *Vatan Şarkısı* adlı şiirinden alınan bu bentten hareketle Namık Kemal ve sanatı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Ottovarima nazım şeklini de kullanmıştır.
B) Aruz ölçüsünü kullanmıştır.
C) Sosyal içerikli kavramları şiire taşımıştır.
D) Osmanlıcılık düşüncesini savunmuştur.
E) Epik bir söyleyişe sahiptir.

4. Doğa temi, Türk edebiyatında ---- kadar dekor olmanın bir adım ötesine geçemez. O, 1879'da yazdığı, Türk edebiyatının ilk pastoral şiirlerinden birisi olan *Sahra* ile bu kısır döngüyü kırar ve Türk şiirine Batılı anlamda tabiat görüşünü getirir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Abdülhak Hamit Tarhan'a
B) Recaizade Mahmut Ekrem'e
C) Âkif Paşa'ya
D) Cenap Şehabettin'e
E) Tevfik Fikret'e

5. Tanzimat romanlarından farklı olarak bu romandaki kişiler, toplumun içinde değil, yalıda kendi serüvenlerini yaşarlar. Tanzimat romanları, daha çok toplumsal gerçekçilik üzerine şekillenir. Bu romandaki kişilerin ise toplumla ilgili yanları törpülenmiş ve geriye, toplumsal değil psikolojik gerçeklikleriyle yaşayan bireyler kalmıştır. Toplumsal gerçekçilik yerine bireylerin psikolojik mekanizmasına eğilen roman, Batılılaşmış bir aileyi konu edinmekle beraber, Batılılaşma sorununu işleyen romanlardan farklı bir türe girer. Mehmed Rauf'un *Eylül*'ü ve Halide Edip Adıvar'ın ilk romanlarıyla birlikte Türk romanında ayrı bir çizgi oluşturur.

Bu parçada sözü edilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Kiralık Konak*
B) *Gönül Hanım*
C) *Şık*
D) *Aşk-ı Memnu*
E) *Sergüzeşt*

6. **Aşağıdakilerin hangisinde psikolojik ögelerin fazlaca yer tuttuğu söylenemez?**

A) Mehmet Rauf - *Eylül*
B) Halide Edip - *Handan*
C) Peyami Safa - *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*
D) Ahmet Hamdi Tanpınar - *Huzur*
E) Yakup Kadri - *Ankara*

7. Karamsar, hayata küsmüş olan yazarlar, siyasete ve toplumsal sorunlara da sırtını dönmüştür. Bu nedenle romanlarındaki kahramanlar da kendileri gibi hayata yenik düşmüş, hayal kırıklığına uğramış duygusal kişilerdir. Kendi çevrelerini çirkin bulan, Batı'ya ve onun edebiyatına hayran olan bu yazarlar, teselliyi "güzel"de, onu da Batı modeli sanatta arayan bireyci yazarlardır.

Bu parçada sözü edilen sanatçıların oluşturduğu edebî dönem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fecriati
B) Edebiyatıcedide
C) Millî Edebiyat
D) Cumhuriyet Dönemi Edebiyatı
E) Divan Edebiyatı

8. Namık Kemal vatan ve hürriyet şairi olarak karşımıza çıkar. İslam amentüsünün (catechisme) şairi Mehmet Akif'tir. Yahya Kemal ise İslam medeniyetinin muazzam şairidir. Nihilistik bir düşüncenin pençeleri arasında bütün inancını kaybeden ve amentüsünü İslam'ın bütün inançlarına karşı tavır almak olarak *Tarih-i Kadim'e Zeyl*'de ortaya koyan ---- ise bir yere yerleştirilememektedir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) Halit Ziya Uşaklıgil
B) Mehmet Rauf
C) Tevfik Fikret
D) Abdülhak Hamit Tarhan
E) Şemsettin Sami

9. Modern Türk şiirinin kurucularından sayılan şairin sembolist mi, empresyonist mi olduğu konusundaki tartışma eskilere dayanır. Şairin Batılı anlamda bir sembolist olmaması kimi zaman Fransız sembolizmini yanlış anladığı eleştirilerini beraberinde getirse de bu anlayışa eleştirel yaklaşıp divan şiirinden özellikle de Şeyh Galip'ten aldığı ilhamla kendine özgü bir anlayış geliştirdiği de düşünülebilir. *Şiir-i Kamer* şiirinde de görüldüğü gibi konularını çocukluk anılarından aldığını öne sürenler olduğu gibi fiziki görünümünden memnuniyetsizliği nedeniyle yarı karanlık gün batımı tasvirlerine sıkça yer verdiği de dile getirilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen şairin eserlerinden biridir?

A) *Şermin*
B) *Göl Saatleri*
C) *Rübab-ı Şikeste*
D) *Tiryaki Sözleri*
E) *Şehir Mektupları*

10. Bu şairler, dış dünyayı olduğu gibi, gerçek hâliyle değil, o andaki psikolojik durumlarına göre varlıkların kendilerinde bıraktıkları izlenimleriyle yansıtırlar. Bu sebeple, bu şairlerin varlıklara yaklaşım biçimi sezgici ve idealisttir.

Aşağıdakilerin hangisi, bu parçada sözü edilen şairlerden biri tarafından yazılmış olabilir?

A) Küçük asker, silah elde
Kahramanca ilerliyor
Karşısında bütün belde
"Kahramanım, yaşa!" diyor

B) Gün bitti. Ağaçta neşe söndü
Yaprak ateş oldu, kuş da yakut
Yaprakla kuşun parıltısından
Havuzun suyu erguvana döndü

C) Sen raksına dalarken için titrer derinden
Çiçekli bir bahçede bir beyaz kelebeğin
Bizim de kalbimizi kımıldatır yerinden
Toprağa diz vuruşu dağ gibi bir zeybeğin

D) Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı
Bir dakika araba yerinde durakladı
Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar
Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar

E) Her gün saban başında topladığın kederler
Seni yorgun çıkarır sabahın altısına
Çalışkan ellerine bakanlar kirli derler
Leke derler alnında güneş karaltısına

ÇÖZÜMLER

1. Şiirde yağmur anlatılmaktadır. Gözlem yapılmış ve bir doğa olayı sanat eserine konu olarak seçilmiştir. Buna göre A seçeneğindeki bilgiler doğrudur. Şiirde fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûlün / fe'ûl vezni kullanılmıştır. Bu hareketli vezin sayesinde yağmurun çıkardığı tıpırtı sesleri yansıtılmıştır. Buna göre B seçeneğindeki bilgi doğrudur. Şiirin hem gözleme dayalı biçimde doğa konusunu ele alması hem ritim duygusu oluşturması parnasizm etkisi olarak değerlendirilir. Buna göre C seçeneğindeki bilgi doğrudur. Sel sularının ağlaşması teşhis, "Ufuk yaklaşır, yaklaşır, yaklaşır" dizesi ise tekrir sanatının örneğidir. E seçeneğindeki bilgi doğrudur. D seçeneğinde şiirde "merhamet" duygusu olduğu belirtilmiştir; halbuki bir gözlem ve belki hüzünden bahsedilebilir. "Merhamet" duygusunu düşündürecek ifadeler yoktur.

Cevap D

2. Hece-aruz tartışması II. Meşrutiyet Dönemi'nde Millî Edebiyat sanatçıları arasında yaşanmıştır. Mehmet Fuat ve Ömer Seyfettin içeriğin millî olmasını yetersiz bulur ve malzemeninde millî olması gerektiği fikrini ortaya koyar. Bu bağlamda aruz yerine şiirin millî malzemesi olan hece vezninin kullanılması gerektiği fikri ortaya atılır. Halit Fahri ise hece veznini ahenksiz olması nedeniyle kullanmamak gerektiği ileri sürer. Daha sonra Yusuf Ziya da hece taraftarı olarak tartışmaya katılır. Bir süre sonra Halit Fahri de heceden yana tavır koyar. Buna göre hece-aruz tartışmasında aruzu destekleyen kişi Halit Fahri'dir.

Cevap E

3. Musammatın vezni "mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'îlü fe'ûlün"dür. Buna göre Namık Kemal şiirlerinde aruz ölçüsünü kullanmıştır.

"Vatan" temini öncelemesiyle şiire sosyal bir içerik kazandırıldığına ulaşılabilir.

"Osmânlılarız ziynetimiz kanlı kefendir", "Osmânlılarız, can veririz, nâm alırız biz" mısralarından şiirin, Osmanlıcılık düşüncesini savunduğuna ulaşılabilir.

Bendin tamamında epik bir söyleyiş vardır.

Ancak şiir ottovarima nazım şekliyle (abababcc) yazılmamıştır.

Cevap A

4. Türk edebiyatının ilk pastoral şiirlerinden birisi olan Sahra ile Türk şiirine Batılı anlamda tabiat görüşünü getiren isim, Abdülhak Hamit Tarhan'dır.

Cevap A

5. Tanzimat romanlarından farklı olarak bu romandaki kişiler, toplumun içinde değil yalıda kendi serüvenlerini yaşarlar.

Romandaki kişilerin ise toplumla ilgili yanları törpülenmiş ve geriye, toplumsal değil psikolojik gerçeklikleriyle yaşayan bireyler kalmıştır.

Toplumsal gerçekçilik yerine bireylerin psikolojik mekanizmasına eğilen roman, Batılılaşmış bir aileyi konu edinir.

Batılılaşma sorununu işleyen romanlardan farklı bir türe girer. İpuçlarından Aşk-ı Memnu seçeneğine ulaşılabilir.

Cevap D

6. Psikolojik roman türünde, vaka örgüsüne yahut olaya değil de kahramanların psikolojik yapılarına önem verilir. Psikolojik romanda olaylar, kahramanların psikolojilerine bağlanır veya kahramanların psikolojik yapılarını aydınlatabildiği ölçüde eserde yer bulur. Psikolojik romanlarda "olaylara sebep olan, hazırlayan ve olayların sonucu olan ruhsal durumlar" üzerinde yoğunlaşılır. Yakup Kadri'nin *Ankara* romanında psikolojik ögeler çok yer tutmaz. Romanda, cumhuriyet inkılabı ile birlikte Anadolu'nun yeniden dirilişi, yeniden yapılanması gerektiği ve bunu gerçekleştirecek idealist insanların verdiği mücadele anlatılmaktadır.

Cevap E

7. Edebiyatıcedidecilerde, Tanzimat Dönemi'nde görülen Doğu-Batı ikiliğine ve sentez endişelerine rastlanmaz. Onlar kökten ve toptan Batılılaşma yanlısıdır. Sanat konusunda asıl düşünceleri, Batılı tekniklere ve türlere karşı edebiyatımızın kapılarını ardına kadar açmak, örnek aldıkları eserler ayarında ürünler verebilmektir. Batı'ya yönelirken eski gelenekle ve halkla bağlarını koparmaları, Batı'dan getirdikleri unsurları eserlerinde uygularken Türk millî zevkini göz önünde bulundurmamaları, dil ve üslup başta olmak üzere bazı konularda aşırılıklardan kendilerini arındıramamaları, onların -yaptıkları iş göz ardı edilmemekle birlikte- bazı haklı eleştirilerin hedefi hâline gelmesine ve layıkıyla benimsenmemesine neden olmuştur.

Cevap B

8. Tevfik Fikret, *Tarih-i Kadim'e Zeyl* ile bütün inançlarla çatışır ve bu durumu da Mehmet Akif'e sataşarak dile getirir:

"Din-i hakk, bence bugün din-i hayat;

Sen ne dersin buna, Ey Molla Sırat!"

Ancak bütün bunlar, aşiyan şairinin ne vatana ait mekânları vatanperver bir ruhla anlatmasına engel teşkil eder ne de onun şairliğinin önüne geçer.

Cevap C

9. Parçaya göre sözü edilen şairin bağlı olduğu akım tartışmalıdır. Bu tartışma sembolist veya empresyonist olup olmadığıyla ilgilidir. Bu, Ahmet Haşim hakkında yapılan, en bilinen tartışmalardan biridir. Bir diğer ipucu ise *Şiir-i Kamer* adlı eserdir ki o da Ahmet Haşim'e aittir. Seçeneklerde verilen *Göl Saatleri* adlı eser ona aittir.

Cevap B

10. B seçeneğindeki şiire dikkat edilirse dış dünyaya ait varlıklardan "yaprağın" ateş, "kuşun" ise yakut olarak algılandığı söylenebilir. Aslında gün batımıdır ve güneşin kızıl ışıkları bu iki varlığı ateş ve yakut rengine bürümektedir dolayısıyla şair bu varlıkları olduğu gibi değil algıladığı gibi yansıtmıştır.

Cevap B

TEST 4

1. Abdülhak Hamit Tarhan'ın kaleme aldığı ana karakteri Shakespeare'in Lady Macbeth'ine benzeyen, nazım-nesir karışık tiyatro eseri aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Finten* B) *Vuslat* C) *Akif Bey*
D) *Gülnihal* E) *Afife Anjelik*

2. Tanzimat şiiri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Hak, adalet, eşitlik gibi kavramlar şiire girmiştir.
B) Şiirler biçim olarak eski olsa da içerik bakımından yenidir.
C) Şiirde bütünlüğe önem verilmiş, ilk beyitten son beyte kadar aynı konu işlenmiştir.
D) Sone ve terzarima bu dönemde en çok kullanılan nazım şekilleridir.
E) Toplumu eğitmek amacıyla yazılmıştır.

3. Halit Ziya, eserlerinde içgüdü ve kalıtım olgularına ağırlık vermiştir. *Aşk-ı Memnu*'da, Bihter'in düşüşüne yol açan neden, toplumsal koşullar değil annesinden kalıtım yoluyla kendisine geçen mizaç benzerliğidir.

Buna göre Halit Ziya'nın eserlerine tesir eden edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Realizm
B) Romantizm
C) Natüralizm
D) Klasisizm
E) Empresyonizm

4. Yakup Kadri'nin ---- romanı, Kurtuluş Savaşı sırasında İstanbul'da yaşayan bir zümreyi ve bu zümre içindeki insanların ilişkilerini anlatırken ahlak ve toplum değerlerini sorgular. Yazarın asıl eleştirdiği nokta, insanların toplumsal değerlerden tamamen kopuk şekilde yaşamaları, ülkeleri hakkında en ufak bir iyi niyet beslememeleri ve bunda hiçbir beis görmemeleridir. Romanın ana karakterlerinden Leyla, ülkesinin içinde bulunduğu durumu umursamayan, sığ bir kadındır.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Kiralık Konak*
B) *Sodom ve Gomore*
C) *Hüküm Gecesi*
D) *Bir Sürgün*
E) *Yaban*

5. Servet-i Fünun dergisi etrafında gelişen edebî anlayışı en ağır eleştiren isim olarak ---- görülebilir. Servetifünun sanatçılarının, konuşma dilinden uzaklaşmakta gösterdikleri aşırılığı 1897'de Sabah gazetesinde yayımladığı meşhur ---- makalesinde eleştirmiştir. Bu makalesinde yeni hayallerden, Arapça ve Farsça tamlamalardan doğan ağır dili ve anlam kapalılığını eleştirmiştir. Aslında yazar makalesinin fikrî zeminini bu tarihten on yıl önce Fransa'da gelişen ve sembolist şairlerin eleştirildiği bir tartışmadan almıştır. Yazarın makalesine verdiği isim, uzun süre Batılı anlayışı benimseyen şairleri eleştirmek ve alaya almak için kullanılan bir söz olarak edebiyat tarihine geçmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Muallim Naci - *Demdeme*
B) Recaizade Mahmut Ekrem - *Zemzeme*
C) Ahmet Hikmet Müftüoğlu - *Çağlayanlar*
D) Ziya Paşa - *Şiir ve İnşa*
E) Ahmet Mithat Efendi - *Dekadanlar*

6. Tanzimat şiiri ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Tanzimat şiirinde önce içerik sonra biçim değişiklikleri görülür.

B) Tanzimat I. kuşak şiirinde toplumsal içerik ön plandadır.

C) Tanzimat II. kuşak şiirinde estetik ve bireysel duygular öne çıkmıştır.

D) Tanzimat şiirinde her iki dönemde de temel anlam birimi beyittir.

E) Tanzimat II. kuşak şiirinde dil giderek ağırlaşmıştır.

7. Yoktur siper bu kubbe-i fîrûze-famda
Zerrât cümle tîr-i kazâya nişânedir

Ziya Paşa'nın terci-i bendinden alınan bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hayatın acılarla dolu olması

B) Değişimin yıkıcı etkisinden korunmanın mümkün olmadığı

C) İnsanın başına kötü şeylerin gelebileceği

D) Kaderin hükmünden kaçış olmadığı

E) Detayların hayatın bütününü oluşturduğu

8. Geleneksel romanın aydın bireyi sosyal bir varlık olup 'ütopya' sahibi bir kişidir. Güvendiği, inandığı, idealize ettiği bir düzen vardır ve bunlardan asla şüpheye düşmez. Onun sorunu sosyal realitenin ütopyası ile uyuşmamasından kaynaklanır. Elbet bir gün bu sosyal şartlar değişecek, ideal düzen kurulacak ve problem de ortadan kalkacaktır. Bu romanların kahramanları mücadeleyi kaybetmiş ve bilinmeyen bir gelecek yolculuğuna doğru bulundukları mekânları terk etmiş olsalar da okuyucuda bıraktıkları 'bir gün dönecekler' hissidir. Öncü postmodernist romanın aydın bireyi ise 'asosyal' bir varlık olup onun, ontolojik bakımdan dış dünyayı oluşturan insan, çevre ve Tanrı ile iletişim kurmasını sağlayacak kanallar kapalıdır. Onun bir ütopyası yoktur ve o savrulan, yabancılaşmış bir bireydir.

Bu parçada Türk romanıyla ilgili değerlendirmede kahramanlar, geleneksel romanların kahramanı olan aydınlar ve öncü postmodern romanın aydınları olarak sınıflandırılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinde Türk romanındaki bu iki tip aydını temsil edecek roman kahramanları birlikte verilmiştir?

A) Ahmet Celal - Ahmet Cemil

B) Ahmet Cemil - Ali Şahin

C) Ali Şahin - Ahmet Celal

D) Ali Bey - Behlül

E) Ahmet Cemil - Selim Işık

9. Tanzimat Dönemi'nde başlayan "sentez" düşüncesinin bir modernleşme daha doğrusu mutlak bir Batılılaşma politikası kabul edilmesine bağlı olarak romanlarda olumlu anlamdaki bu kahraman, bu fikrin etrafında oluşturulur; geleneğe bağlı bir hayatın temsilcisi ön plana çıkarılmaksızın sentez anlayışının dışında kalanlar yerilir ve hatta komik durumlarda gösterilerek küçük düşürülürler.

Aşağıdaki eserlerin hangisinde bu parçada sözü edilen açıklamayı örnekleyen tip ya da karakterlere yer verilmemiştir?

A) *Yaprak Dökümü*

B) *Fatih-Harbiye*

C) *Sık*

D) *Eylül*

E) *Kiralık Konak*

10. 1886'da yazılan ancak 1896 yılında yayımlanan ----, gerçekçi bir bakış açısıyla kaleme alınan ve bu bağlamda da mesneviyle bağını koparan bir metin olarak değerlendirmek mümkündür. Bunu da yazarın romanın ilk bölümünde yaptığı Çamlıca'nın realist tasvirinde ve Berna Moran'ın anlatım tekniği olarak Türkçe romanda bir ilke işaret ettiği iç çözümleme, iç monolog ve bilinç akımı tekniğinde olduğu söylenebilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Turfanda mı Yoksa Turfa mı*
B) *Sergüzeşt*
C) *İntibah*
D) *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat*
E) *Araba Sevdası*

11. Onda Şeyh Galip'ten gelen bir sembolizmle şiirinin bir kolunu divan edebiyatına yaslamış, Batılı sembolist ve empresyonistlerden etkilenmesine rağmen şiirlerinde divan edebiyatı unsurlarını kullanmayı da ihmal etmemiştir. Şiirlerinin tamamını aruz ölçüsüyle yazması, onun gelenekten yana gösterdiği tavrın da bir göstergesidir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yahya Kemal Beyatlı
B) Faruk Nafiz Çamlıbel
C) Ahmet Haşim
D) Cenap Şehabettin
E) Tevfik Fikret

12. Roman alanında da pozitivist bir yaklaşıma sahip olan sanatçılar, kurguyu bir satranç oyunu, kişilere yön veren temel yapıyı da bir deney düzeneği gibi görmüşlerdir. Romanlarında kişiler, muayyen bir genetik koda göre hareket eder; mekân, geniş mekânlardan dar mekânlara indirgenmiştir. Satranç tahtasına benzeyen bu yapıda, olay örgüsünde aksiyon hemen en aza indirgenerek kişilere yön veren nedenler odağa alınmıştır.

Aşağıdaki eserlerin hangisinde bu parçada sözü edilen anlayışın izleri görülür?

A) *Üç İstanbul*
B) *Ateşten Gömlek*
C) *Aşk-ı Memnu*
D) *Yeşil Gece*
E) *Çalıkuşu*

13. Onun romanlarında kadınlar, erkekler gibi sosyal hayatın merkezinde bulunurlar. Hatta cephede çarpışan, liderlik yapan, yeri geldiğinde idealleri için hayatını ortaya koyan kadınlara yazarın romanlarında sıklıkla rastlanır. Dikmen Yıldızı romanında roman kahramanı Yıldız, Millî Mücadele'ye elinde silahı ile katılmış bir kadın kahramandır. Yıldız'ın şahsında cephede mücadele eden bütün kadınlar gösterilmek istenir. Yazar, cephede Türk askerine cephane yetiştiren Türk kadınlarını bizatihi izleyerek romanlarına gözlemlerini yansıtır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aka Gündüz
B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
C) Halide Edip Adıvar
D) Refik Halit Karay
E) Peyami Safa

14. - 15. soruları aşağıda verilenlere göre cevaplayınız.

- Şiirdeki anlatımın resimselliği önemli bir özelliktir.
- Yer yer "tablo altı şiir" denemeleri yapılmıştır.
- Biçimin kusursuz, eksiksiz olması gerektiği savunulmuştur.

14. Yukarıda verilen özellikler aşağıdaki akımlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Parnasizm
B) Sembolizm
C) Romantizm
D) Empresyonizm
E) Sürrealizm

15. Tevfik Fikret'e ait aşağıdaki şiirlerden hangisi yukarıda verilen özelliklerin tümünü yansıtır?

A) *Han-ı Yağma* B) *Sis* C) *Rücû*
D) *Yağmur* E) *Ferdâ*

ÇÖZÜMLER

1. Seçeneklerde verilen *Vuslat* ve *Afife Anjelik* Recaizade Mahmut'a aittir. *Akif Bey* ve *Gülnihal* Namık Kemal'e aittir. Abdülhak Hamit'in nazım-nesir karışık yazdığı eser, *Finten*'dir. Finten, sosyeteye girmek isteyen, yasak aşklar yaşayan oldukça hırslı ve kurnaz bir kadındır. Nasıl Lady Macbeth, Lord Macbeth'i kullanıyorsa Finten de Davalaciro'yu kullanır. Ayrıca Finten de Lady Macbeth gibi hayaletler görüp uykusunda gezer. İki kadın arasındaki en önemli benzerlik, hırsları ve yükselme tutkularının uç noktalarda olmasıdır.

Cevap A

2. Terza rima, sone gibi Batı edebiyatına ait yeni nazım biçimleri Servetifünun ve Fecriati şairleri tarafından kullanılmıştır. Tanzimat edebiyatı döneminde ise şairler, divan edebiyatı nazım biçimlerine bağlı kalmıştır.

Cevap D

3. Halit Ziya'nın eserlerine tesir eden edebî akım natüralizmdir. Natüralist yazarlardan E. Zola, "Biz insanın sade ruhunu değil, fizyolojisini de göz önünde bulundurmaya mecburuz." der. Bihter de bu romanın sonunda mizacının annesinden miras kaldığının farkına varır.

Cevap C

4. Yazarın ahlak ve toplum değerlerini eleştirdiği, konusu İstanbul'da geçen romanı *Sodom* ve *Gomore*'dir.

Cevap B

5. Recaizade Mahmut Ekrem ve Ziya Paşa Batılı anlayışı benimsemiş sanatçılar olduğu için bu iki seçenek doğru olamaz. Ahmet Hikmet Müftüoğlu ise Millî Edebiyat Dönemi'nin bir yazarıdır ve verilen eseri bir makale değil hikâyedir. Muallim Naci (1850-1893) akla gelen ilk isim olmakla birlikte bu tartışmanın hararetlendiği sırada hayatta değildir. Bu makaleyi yazan ve "Dekadan" tartışmasını açan Ahmet Mithat Efendi'dir.

Cevap E

6. Tanzimat II. kuşak şiirinde beyit anlayışı terk edilmiştir. Şiir cümleleri bir beyitte değil dizeler boyunca yayılarak aktarılmıştır. Anjanbman, şiir cümlesinin dizelere yayılması demektir ve Tanzimat II. kuşak şairleri tarafından bunun örnekleri verilmiştir. Böylece divan şiirinin en önemli özelliklerinden olan "beyit hakimiyeti" bu dönemde kırılmıştır.

Cevap D

7. Beytin anlamı, "Mavi gökyüzü altında arkasına sığınacağımız bir siper, korunak yoktur; dolayısıyla tüm varlıklar kader oklarına hedeftir." şeklinde özetlenebilir. Buna göre Ziya Paşa "kaderin hükmünden kaçış olmadığı" mesajını vermektedir.

Cevap D

8. Ahmet Celal, *Yaban* romanının; Ahmet Cemil, *Mai ve Siyah*'ın; Ali Şahin *Yeşil Gece*'nin; Ali Bey, *İntibah*'ın; Behlül ise *Aşk-ı Memnû*'nun kahramanlarıdır. Ali Bey ve Behlül haricindeki kahramanlar bazı ideallere sahiptir. Ali Bey ve Behlül daha bireyci bir anlayışla kendini merkeze koyarak yaşayan bir roman kahramanıdır. Bu kah*raman*lar bir biçimde hayatın içindedir ve hayata tutunma*ya çalışan* kahramanlardır. Selim Işık ise *Tutunamayanlar* romanının kahramanıdır ve giderek asosyal, yalnız, problemli ve uyumsuz bir insana dönüşmektedir. Onun bir ütopyası yoktur. Buna göre soruda iki grup halinde verilen kahramanları örneklendiren seçenek Ahmet Cemil ve Selim Işık karakterlerinin verildiği seçenektir.

Cevap E

9. Parçada Türk edebiyatında birçok yazar tarafından ele alınan "yanlış Batılılaşma" problemi ve bunun yazarlar tarafından ele alınışı üzerinde durulmuştur. Eylül hariç diğer eserlerde bu tema hâkim bir tema olarak varlığını hissettirir. Eylül'de ise bireylerin daha çok iç dünyalarında yaşadıkları duygulanımlar aktarılır. Yani toplumsallıktan ziyade bireysellik ön plana çıkar.

Cevap D

10. Romantizmden realizme geçişin ilk önemli eseri olan ve anlatım tekniği olarak Türkçe romanda bir ilk olarak iç çözümleme, iç monolog ve bilinç akımı tekniğine de yer veren roman *Araba Sevdası*'dır.

Cevap E

11. Şeyh Galib ve sembolizm etkisi, şiirlerinin tamamında aruz veznini kullanması Ahmet Haşim şiirinin en önemli özellikleridir.

Cevap C

12. Parçada özellikleri verilen anlayış natüralizmdir. Bu anlayışın yansımaları Halit Ziya'nın *Aşk-ı Memnu* adlı eserinde görülür. Bihter ve annesinin durumu bu akımın yansımalarını göstermesi açısından önemlidir.

Cevap C

13. Parçada verilen *Dikmen Yıldızı* adlı eser Aka Gündüz'e aittir. Bu eser aynı zamanda Millî Mücadele'yi konu edinir.

Cevap A

14. Anlatımın nesnel hatta resimsel olması, biçimin kusursuz olması gerektiği parnasizm akımında savunulan görüşlerdir.

Cevap A

15. *Han-ı Yağma* İttihatçıların eleştirildiği bir şiirdir. *Sis*, sembolik anlatımlı bir şiirdir ve dönemin şartlarından ve bunun yansıması olarak İstanbul'dan nefreti konu eder. *Rücû*, Meşrutiyet sonrası dönemdeki iyimserliği konu eder, *Ferdâ* gençlere öğütler içeren bir şiirdir. *Yağmur* ise T. Fikret'in tabiat temalı şiirlerindendir, bu şiir parnasizmi yansıtır.

Cevap D

TEST 5

1. Edebiyata, Fransızcadan yaptığı çevirilerle başlamıştır. Romanda Ahmet Mithat'ın "halk için roman" tarzını sürdürmüş hatta *Hayal ve Hakikat* romanını da onunla birlikte kaleme almıştır. Kahramanları kadın olan öyküler ve romanlar yazmıştır. En önemli eseri sayılan *Muhâdarât*'ta bir kadının ilk aşkını unutmayacağı tezini çürütmeye çalışmıştır. *Udî* adlı romanında ise müziğin felsefe ile olan ilişkilerine değinmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hüseyin Cahit Yalçın
B) Zafer Hanım
C) Fatma Aliye Hanım
D) Nabizade Nazım
E) Halide Nusret

2. ---- üzerinde araştırma yapan hemen hemen bütün uzmanların görüş birliğine vardıkları noktalardan biri de onun "nazmı nesre yaklaştırma" konusundaki becerisidir. Özellikle konuşma üslubunun ön plana çıktığı *Hasta Çocuk, Nesrin, Balıkçılar, Süha ve Pervin* başta olmak üzere pek çok şiirinde manzum hikâye üslubunu, nazım-nesir birlikteliğini görmek mümkündür. Yine bu şiirlerde belirgin bir söyleyiş akıcılığı göze çarpar.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Tevfik Fikret
B) Ahmet Haşim
C) Yahya Kemal
D) Mehmet Âkif
E) Cenap Şahabettin

3. Eskiden şairlerimiz meyden, mahbuptan, muğbeçeden bahsederlermiş. Sonra kelebekler, havalar, bulutlar, ahlar, oflar başladı. En nihayet kuğular, göller, kamerler, mehtaplı geceler, bitmez tükenmez mesafeler, füsunlar moda oldu. Edebiyatta Arap, Acem, Frenk ruhu kaynaşıyor. Türklük kör ve sağır bir şuursuzluk içinde kaybolup gidiyordu.

Ömer Seyfettin'in bir makalesinde bu sözlerle eleştirdiği sanatçı ve eseri aşağıdakilerden hangisi <u>olamaz</u>?

A) Muallim Naci - *Şerare*
B) Mehmet Emin - *Cenge Giderken*
C) Tevfik Fikret - *Yağmur*
D) Cenap Şahabettin - *Elhan-ı Şitâ*
E) Ahmet Haşim - *Şi'r-i Kamer*

4. Münâcât başlıklı manzumesinde, muhteva ve ifade tarzı itibarıyla divan şairlerinin yazdıkları münacatlardan büyük ölçüde ayrılan ---- muhtemelen Avrupa'da gelişmekte olan rasyonalizmin de etkisi ile hatta devrinde yadırganabilecek bir biçimde, burada ilk defa, "*Vahdet-i zâtına aklımca şahâdet lâzım*" demek suretiyle, Tanrı'nın varlığına ve birliğine aklî deliller aramaya kalkar. Yani bir bakıma burada, eski edebiyatın his ve hayal anlayışına karşılık, belki de içinde yaşadığı devrin bir gereği olarak, akla vermiş olduğu önemi vurgulamaya çalışır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) Sadullah Paşa
B) Âkif Paşa
C) Şinasi
D) Beşir Fuad
E) Baha Tevfik

5. "İnsan bazı kere, hatırına gelen bir hayâli tanıyamaz, o kadar güzeldir. Zihninde uçan bir fikre yetişemez, o kadar yüksektir. Kalbinde doğan bir hissi bulamaz, o kadar derindir. Bu acz ile bir feryat koparır yahut pek karanlık bir şey söyler yahut hiçbir şey söyleyemez de kalemini ayağının altına alıp ezer. Bunlar şiirdir!"

Bu parçada sözü edilen düşünceler aşağıdaki şairlerin hangisinin şiir anlayışı ile örtüşür?

A) Namık Kemal
B) Abdülhak Hamit Tarhan
C) Muallim Naci
D) Ethem Pertev Paşa
E) Muallim Feyzi

6. İstibdat yılları siyasî ve sosyal olaylar içerisindeki Meşrutiyetçi gençliğin karşılaştığı sorunları Süleyman Nüzhet ve çevresi aracılığıyla yansıtan bir romandır. Meşrutiyet'ten sonra Sabah gazetesinde tefrika edilmeye başlanabilmiştir. Kendi yalnızlıklarına çekilmiş baba-kız motifi bu romanda da görülmektedir. Süleyman Nüzhet, tek kızı Azra ile Büyükada'da sıradan bir hayat yaşarken âşık olduğu ve evlenmek istediği Server, Gıyas isminde bir jurnalci ile evlendirilir. Bu arada kızı Azra da Paris'te müzik eğitimi yapmış İrfan'a âşıktır. İrfan, yurda döndüğünde ihtilâlcilere katılır. Bir suikast girişiminin sonunda yakalanarak sorguya çekilme korkusuyla intihar eder.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Nemide*
B) *Kırık Hayatlar*
C) *Bir Ölünün Defteri*
D) *Ferdi ve Şürekâsı*
E) *Nesl-i Ahir*

7. **Reşat Nuri Güntekin'in, mahalle mektebi ve medrese hocaları ile yeni mektep öğretmenlerini fiziksel portrelerinden kişiliklerine, davranışlarından söylemlerine, bakış açılarına kadar betimlediği; zaman zaman söz konusu iki kesimin temsilcilerini karşı karşıya getirerek tarihsel süreç ve toplumsal bağlamda yaşanan önemli sorunları onların bakış açılarından sunduğu romanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Acımak*
B) *Kan Davası*
C) *Miskinler Tekkesi*
D) *Akşam Güneşi*
E) *Yeşil Gece*

8. **Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun aşağıdaki eserlerinden hangisi Millî Edebiyat Dönemi zevk ve anlayışıyla <u>örtüşmez</u>?**

A) *Sodom ve Gomore*
B) *Yaban*
C) *Bir Serencam*
D) *Rahmet*
E) *Ankara*

9. Tanzimat Dönemi'nde, edebî türler ve bunların içerikleriyle ilgili pek çok tartışma yapılmış ve bu yönde bazı yazılar kaleme alınmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi buna örnek <u>gösterilemez</u>?

A) *Tercüman-ı Ahvâl* mukaddimesi
B) *Celal* mukaddimesi
C) *Harabat* mukaddimesi
D) *Zemzeme* mukaddimesi
E) *Duhter-i Hindû* mukaddimesi

10. Modern romancılığımızın ilk dönemlerinde görülen "hayaliyyûn-hakikiyyûn tartışmaları"nda yazarlar -kendilerince- açık bir taraf belirlemiş olsa da hakikiyyûn (realizm) tarzı yazılan bazı romanlarda görülen "başkarakterlerden birinin intiharı, karşılaştığı bazı olumsuzluklar nedeniyle ait olduğu çevreden kaçış, olumsuz davranışlar sergileyen karakterlerin ölümü gibi çok ağır cezalarla karşılaşması" gibi unsurlar bu eserlerin de bazı romantik yanlar barındırdığını gösterir.

Aşağıdakilerden hangisi buna örnek gösterilebilecek romanlardan biri <u>değildir</u>?

A) *Eylül* B) *Aşk-ı Memnu* C) *Sergüzeşt*
D) *Mürebbiye* E) *Araba Sevdası*

11. Yakup Kadri Karaosmanoğlu, romanlarında 1905-1952 arası dönemin sosyal, siyasi, tarihî olaylarını aktarmıştır. Bu romanlarda yarattığı bazı karakterler yazarın, sözünü ettiği duruma ya da olaya bakışını yansıtır. Yani bu karakterler yer yer yazarın kendisini temsil eder.

Aşağıdakilerden hangisi Yakup Kadri'yi temsil eden karakterlerden biri <u>değildir</u>?

A) Hakkı Celis
B) Necdet
C) Nuri
D) Ahmet Celal
E) Halil Ramiz

ÇÖZÜMLER

1. Ahmet Cevdet Paşa'nın kızı olan Fatma Aliye Hanım ilk romanını Ahmet Mithat'la birlikte yazmıştır. *Hayal ve Hakikat* adlı bu romanı dışında *Muhâdarât*, *Udî* adlı romanları da vardır.

Cevap C

2. *Balıkçılar, Nesrin, Hasta Çocuk* gibi pek çok şiirinde nazmı nesre yaklaştırarak akıcı bir söyleyiş tutturan şair Tevfik Fikret'tir.

Cevap A

3. Ömer Seyfettin'in verilen sözlerinde divan, Servetifünun ve Fecriati tarzı şiirler eleştirilmiştir. Seçeneklerde verilen Muallim Naci (*Şerare),* Tevfik Fikret (*Yağmur),* Cenap Şahabettin (*Elhan-ı Şitâ),* Ahmet Haşim (*Şi'r-i Kamer)* bu tarz şiirler yazmıştır. Mehmet Emin Yurdakul (*Cenge Giderken*) Türkçülük içerikli şiirler yazmıştır. Ömer Seyfettin, verilen sözleriyle onu eleştirmiş olamaz.

Cevap B

4. *Münâcât* adlı manzume Şinasi'ye aittir. O, bu manzumesiyle Batılı anlamda "akıl" kavramını Türk şiirine taşımıştır.

Cevap C

5. Parçada şiirin nasıl olması gerektiği üzerinde durulmuştur. Burada şiirin bireysel duygulanımlarla oluşturulduğu savunulmuştur. Bu da seçeneklerde yer alan Abdülhak Hamit Tarhan'ın şiir anlayışıyla örtüşür.

Cevap B

6. İstibdat yıllarının siyasî ve sosyal olaylar içerisindeki Meşrutiyetçi gençliğin karşılaştığı sorunları Süleyman Nüzhet ve çevresi aracılığıyla yansıtan, Halit Ziya'ya ait olan roman *Nesl-i Ahir*'dir.

Cevap E

7. Reşat Nuri Güntekin'in, mahalle mektebi ve medrese hocaları ile yeni mektep öğretmenlerini fiziksel portrelerinden kişiliklerine, davranışlarından söylemlerine, bakış açılarına kadar betimlediği; zaman zaman söz konusu iki kesimin temsilcilerini karşı karşıya getirerek, tarihsel süreç ve toplumsal bağlamda yaşanan önemli sorunları onların bakış açılarından sunduğu romanı *Yeşil Gece*'dir.

Cevap E

8. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Bir Serencam* adlı eseri onun Servetifünun estetiğini yansıttığı eserdir.

Cevap C

9. Tanzimat Dönemi'nde, edebî türler ve bunların içerikleriyle ilgili pek çok tartışma yapılmış ve bu yönde bazı yazılar kaleme alınmıştır. Buna göre Namık Kemal, *Celal* piyesinin giriş yazısında "millî tiyatro"yla ilgili görüşlerini; Ziya Paşa, *Harabat* antolojisinin giriş yazısında "divan ve halk edebiyatı"yla ilgili görüşlerini; Abdülhak Hamit, *Duhter-i Hindû* adlı tiyatrosunun ön sözünde "tiyatro" ile ilgili görüşlerini açıklamıştır. Bunlar, edebî türler ve bunların içerikleriyle ilgili yazılardır. Tercüman-ı Ahval mukaddimesi (Şinasi) ise edebî türler ve bunların içerikleriyle ilgili değildir, gazetecilik, gazetenin amacı ve gazete dilinin nasıl olması gerektiğiyle ilgilidir.

Cevap A

10. *Eylül, Aşk-ı Memnu, Sergüzeşt, Araba Sevdası* genel hatlarıyla realist romanlardır. Fakat *Eylül*'de Suat Hanım ve Necip'in yanan konakta ölmeleri "romantik" bir yaklaşımdır çünkü "yasak aşk" gibi olumsuz bir davranış gösteren kahramanlar cezalandırılmıştır. Yine *Aşk-ı Memnu*'da Bihter'in intiharı, *Sergüzeşt*'teki başkarakter Dilber'in intiharı romantizmin özelliklerini yansıtır. *Araba Sevdası* romanında Bihruz adlı başkahramının marazi ruh hâli, âşık olduğu kadın (Perîveş) ölünce kendini toplumdan soyutlayıp inzivaya çekilmesi" romantizme özgü anlatım tarzlarıdır. *Mürebbiye* (H. Rahmi) romanı ise "yanlış Batılılaşma" temalıdır, eserde hem natüralizmden izler vardır hem de meddah-karagöz anlatılarının etkisi vardır. Bu romanda da olumsuz davranışlar yerilir fakat bu yergi "intihar, ölümle cezalandırma, toplumdan kaçış" şeklinde değildir.

Cevap D

11. Seçeneklerde verilenlerden "Hakkı Celis" *Kiralık Konak* romanında yer alır, olumlu karakterlerden biridir; fedakar, hamiyetli ve vatansever bir gençtir. "Necdet" *Sodom ve Gomore* romanında geçer, olumlu bir karakterdir, İstanbul'un işgalinde Millî Mücadele'ye katılır. "Ahmet Celal" *Yaban* romanının baş karakteridir, köylüleri bilinçlendirmeye çalışan Millî Mücadele'ye taraftar bir aydındır. "Halil Ramiz" *Panorama* romanında geçen karakterdir, Cumhuriyet'in inkılaplarına gönülden bağlı, ileri görüşlü ve bu görüşleri nedeniyle kendi partisinden uzaklaştırılmış milletvekilidir. Bu karakterler yer yer Yakup Kadri'nin kendisini temsil etmektedir. "Nuri (daha sonra Nur Baba)" ise *Nur Baba* romanında geçen ve eserin ana konusunu, mekanını oluşturan "yozlaşmış Bektaşi tekkesi"nin şeyhidir, pek çok olumsuz özelliğe sahip bu karakter Yakup Kadri'yi temsil etmez.

Cevap C

TEST - 1

1.

Ardına bakmadan yollara düşen
Şimşek olup çakan, sel olup coşan
Huduttan hududa yol bulup koşan
Cepheden cepheyi soranlarındır

İleri atılıp sellercesine
Alnından vurulup tam ercesine
Bir gül bahçesine girercesine
Şu kara toprağa girenlerindir

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında, bu şiirin aşağıdakilerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Cemal Süreya
B) Attila İlhan
C) Orhan Şaik Gökyay
D) Cahit Sıtkı Tarancı
E) Cevdet Kudret Solok

2.

Orda bir köy var uzakta
O köy bizim köyümüzdür
Gezmesek de tozmasak da
O köy bizim köyümüzdür
şiiriyle tanınır, halk şiiri nazım şekillerini ve heceyi kullanmıştır. Fakat bunlarda bazı yenilikler yaparak hece vezninin usta şairlerinden biri olmuştur. Bunlar dışında, halkbilimi ve halk edebiyatı konusunda araştırmalar yapmış, Âşık Veysel'i edebiyat dünyasına tanıtmıştır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Arif Nihat Asya
B) Hüseyin Nihal Atsız
C) Ahmet Kutsi Tecer
D) Halide Nusret Zorlutuna
E) Behçet Kemal Çağlar

3. Cumhuriyet Dönemi kadın şairleri, şiirlerinde genellikle kadın ruhunu ve kadın duyarlığını yansıtmış ve millî edebiyata uygun konuları sade bir Türkçe ile işlemişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi sözü edilen kadın şairlere örnek gösterilebilir?

A) Latife Tekin
B) Füruzan
C) Sevgi Soysal
D) Nezihe Meriç
E) Halide Nusret

4.

Sen raksına dalarken için titrer derinden
Çiçekli bir sahnede bir beyaz kelebeğin
Bizim de kalbimizi kımıldatır yerinden
Toprağa diz vuruşu dağ gibi bir zeybeğin

Bu şiirden hareketle Beş Hececiler ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Memleket edebiyatının temel felsefesini, yaklaşımını eserlerinde yansıtmışlardır.
B) Millî Edebiyat akımının etkisinde kalıp bu doğrultuda eser vermişlerdir.
C) Şiirde uyak, redif gibi ahenk unsurlarını önemsemişlerdir.
D) Metafizik ürpertiler onların belirgin çizgileri olmuştur.
E) Hece ölçüsüyle ve dörtlük nazım birimiyle şiirler yazmışlardır.

5. *Bayrak* şiiriyle ününü yayan şair, şiirlerinde heceyi, aruzu ve serbest nazmı kullanmıştır. Kahramanlık ve din gibi millî manevi temalar onun en çok işlediği konulardır, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor* adlı eseri onun bu tarz şiirlerini topladığı kitabıdır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ömer Bedrettin Uşaklı
B) Orhan Şaik Gökyay
C) Zeki Ömer Defne
D) Arif Nihat Asya
E) Şükûfe Nihal Başar

6.

Daha deniz görmemiş bir çoban çocuğuyum
Bu dağların eskiden aşinasıdır soyum
Bekçileri gibiyiz ebenced buraların
Bu tenha derelerin bu vahşi kayaların

Bu şiirden hareketle Millî Edebiyat tarzını sürdüren şairler ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İdeolojik bir yaklaşımla halkı uyandırmayı, halkı ezen ve sömürenlere karşı harekete geçirmeyi amaçlamışlardır.
B) Yurt güzellikleri, millî konular ve memleket sevgisi gibi konuları işledikleri şiirlerin bazıları pastoraldir.
C) Şiirde sıkça kullanılan söz dizimsel sapmalar, anlam kapalılığını doğurmuştur.
D) Yerli malzemeyle Fransızların modern anlayışını birleştiren bir şiir anlayışı benimsemişlerdir.
E) Şiirde vezin, kafiye ve edebî sanat kullanmaktan özellikle kaçınmışlardır.

7. Memleket Edebiyatı geleneğine bağlıdır fakat onlardan farklı olarak epik temalara yönelmemiştir. Ölüm, ayrılık, yurt güzellikleri temalarını ve denizi, deniz efsanelerini, gurbet acısını lirik-pastoral unsurları birleştirerek anlatmıştır. *Deniz Sarhoşları, Yayla Dumanı* şairin önemli şiir kitaplarındandır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Kutsi Tecer
B) Zeki Ömer Defne
C) Ömer Bedrettin Uşaklı
D) Kemalettin Kamu
E) Behçet Kemal Çağlar

8. İlk şiirinde aruz kullanan ---- daha sonra aruzu bırakıp hece ölçüsünü kullanmıştır. Şiirlerinde Yahya Kemal'in etkisinde kalmıştır. Şiir dışında, edebiyat araştırmaları da yapmış *İzahlı Divan Şiiri Antolojisi* adlı seçkiyi hazırlamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ali Mümtaz Arolat
B) Rıza Tevfik Bölükbaşı
C) Ali Ulvi Elöve
D) Necmettin Halil Onan
E) Kemalettin Kamu

9. ---- Anadolu coğrafyasını ve insanını tasvir ederken folklordan faydalanır. Sade bir dille, halk şiirinin şekilleri ve hece vezniyle kaleme aldığı şiirlerinde mahallî söyleyişlere de yer verir. *Sanat* adlı şiirinde, beslenme kaynağı Anadolu'ya verdiği önemi ve poetikasını açıklar.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ahmet Kutsi Tecer
B) Faruk Nafiz Çamlıbel
C) Enis Behiç Koryürek
D) Ahmet Muhip Dıranas
E) Yaşar Nabi Nayır

10. Cumhuriyet devri şiirinin önemli akımlarından biri olan "memleket edebiyatı" tarzında şiirler yazan ---- halk şairlerinin yolundan giderek eserlerinde Anadolu manzaralarını ve insanlarını tasvir eder. Şiirlerinde Anadolu'nun dilini konuşan, halk ile aydını birbirine yaklaştıran Beş Hececiler'in temsilcilerindendir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) Yusuf Ziya Ortaç

B) Halit Fahri Ozansoy

C) Orhan Seyfi Orhon

D) Arif Nihat Asya

E) Faruk Nafiz Çamlıbel

11. Garibim, namıma Kerem diyorlar
Aslı'mı el almış, harem diyorlar
Hastayım, derdime verem diyorlar
Maraşlı Şeyhoğlu Satılmış'ım ben

Aşağıdakilerden hangisi bu şiirin yazıldığı tarzla şiir <u>yazmamıştır</u>?

A) Oktay Rifat Horozcu

B) Kemalettin Kamu

C) Behçet Kemal Çağlar

D) Ömer Bedrettin Uşaklı

E) Şükûfe Nihal Başar

12. Türkiye'nin modernleşme sürecinde önemli toplumsal değişimler geçirdiği bir dönemde 1909-1960 arasında yapıtlarını yayımlamıştır. Batılı, lâik, ulusçu modele dayalı yeni ulus-devletin "yeni kadın"ı olarak birçok kadın derneğinde aktif görev almış, gazete ve dergilerde kadın haklarıyla ilgili yazılar yazmış, hikâye ve romanlarında kadın kahramanları öne çıkarmış ve şiirlerinde "kadın sesi"ni duyurmaya çalışmıştır. Toplumsal sorunlara karşı duyarsız davranan ve süsten başka bir şey düşünmeyen "umursamaz kadın"a karşı çalışkan ve ezilmiş olan "Anadolu kadını"nı yüceltmiştir. Şehirli ve eğitimli üst sınıfa mensup bir kadın olarak kendini sorunsallaştırdığı ancak "şehirli kadın" adına bir söylem görülmeyen şiirlerinde aile ve çevre baskısı nedeniyle aşkını özgürce yaşayamamış bir "kadın sesi" duyulmaktadır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sevgi Soysal

B) Samiha Ayverdi

C) Halide Edip Adıvar

D) Safiye Erol

E) Şükûfe Nihal Başar

13. Büyük Mecmua, Dergâh, Kalem, Oluş ve Varlık gibi dergilerde şiirleri yayımlanan sanatçı yaşarken şiirlerini kitaplaştırmamıştır. İstanbul'un işgale uğraması üzerine *Gurbet* şiirini yazmış ve "Gurbet Şairi" olarak anılmıştır. İzmir'in Yunan işgaline uğramasından sonra da *Türk'ün İlahisi* şiirini yazmıştır. Pastoral tarzda yazdığı *Bingöl Çobanları* şiiri de sanatçının tanınmasında etkili olmuştur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Seyfi Orhon

B) Cahit Külebi

C) Kemalettin Kamu

D) Ziya Osman Saba

E) Orhan Şaik Gökyay

ÇÖZÜMLER

1. Verilen şiir, hece ölçüsüyle yazılmıştır. Millî duyguların ön planda olduğu bu şiirin, millî edebiyat zevk anlayışını sürdüren Orhan Şaik Gökyay tarafından yazıldığı söylenebilir.

Cevap C

2. *Orda Bir Köy Var Uzakta* şiiriyle tanınan, halkbilimi ve halk edebiyatı konusunda araştırmalar yapan, Âşık Veysel'i edebiyat dünyasına tanıtan şairimiz Ahmet Kutsi Tecer'dir.

Cevap C

3. Cumhuriyet döneminde Halide Nusret Zorlutuna, sade bir Türkçe ve hece ölçüsüyle halk şiiri geleneğine bağlı şiirler yazmıştır. Şiirlerinde kadın ruhunu ve kadın duyarlığını yansıtmış, mistik temalara da yer vermiştir. Diğer seçeneklerde verilen kadın edebiyatçılar, daha çok roman ve hikâye türünde verdikleri eserlerle öne çıkmıştır.

Cevap E

4. A, B, C ve E seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak D seçeneğinde Beş Hececilerin işledikleri temaya ilişkin bilgi yanlıştır. Beş Hececiler, şiirde memleket sevgisi, yurdun güzellikleri, kahramanlıklar, yiğitlik gibi temaları işlemişlerdir. Verilen şiirde memleket sevgisi lirik bir biçimde anlatılmıştır.

Cevap D

5. Şiirlerinde kahramanlık ve din duygusunu işleyen, heceyi, aruzu ve serbest ölçüyü kullanan ve *Bir Bayrak Bekliyor* adlı eserin sahibi ünlü şairimiz Arif Nihat Asya'dır.

Cevap D

6. Verilen dörtlükte şair, memleketin güzelliklerini, memleketine duyduğu sevgiyi dile getirmiştir. Bu şiirde çoban ve kır yaşamına dair temalar işlendiğinden B seçeneği doğrudur

Cevap B

7. Şiirlerinde ölüm, yurt güzellikleri, deniz efsaneleri, gurbet acısı gibi temaları lirik ve pastoral unsurlarla birleştirerek anlatan ve *Deniz Sarhoşları, Yayla Dumanı* gibi eserleri bulunan şair Ömer Bedrettin Uşaklı'dır.

Cevap C

8. İlk şiirlerinde aruzu daha sonra heceyi kullanan, bunun dışında edebiyat araştırmaları yapan sanatçı Necmettin Halil Onan'dır.

Cevap D

9. *Sanat* adlı şiirinde, beslenme kaynağı Anadolu'ya verdiği önemi ve poetikasını (şiir anlayışını) açıklayan şair Faruk Nafiz Çamlıbel'dir.

Cevap B

10. Yusuf Ziya Ortaç, Halit Fahri Ozansoy, Orhan Seyfi Orhon, Faruk Nafiz Çamlıbel Beş Hececiler'in temsilcisidir. Arif Nihat Asya bazı şiirlerinde memleketçi şiir tarzını yansıtır fakat Beş Hececiler'den biri değildir.

Cevap D

11. Verilen dörtlük Faruk Nafiz'e ait olan *Han Duvarları* adlı şiirden alınmıştır. Heceyle yazılmış, halk edebiyatından beslenen bir şiirdir. Bunlar Memleketçi Şiir tarzını yansıtır. Kemalettin Kamu, Behçet Kemal Çağlar, Ömer Bedrettin Uşaklı, Şükûfe Nihal Başar bu tarzla şiir yazmıştır. Oktay Rifat ise Garip tarzı ve sürrealist şiirler yazmıştır.

Cevap A

12. 1909-1960 arasında yapıtlarını yayımlayan, şiir, roman ve hikâyelerinde "kadın sesi"ni duyurmaya çalışan sanatçı Şükûfe Nihal'dir.

Cevap E

13. *Gurbet* şiirini yazarak "Gurbet Şairi" olarak anılan, *Bingöl Çobanları* şiirinin şairi Kemalettin Kamu'dur.

Cevap C

TEST - 2

1. ---- "mektepten memlekete" sloganıyla öğretmen olarak dolaştığı Anadolu'nun coğrafyasını ve insanlarını tahkiyeye dayalı şiirlerinde yansıtır. Fakirleşmiş, acı çeken Anadolu insanını gelenekleri ve kültürüyle birlikte her türlü ideolojiden uzak, samimî bir şekilde anlatır. Şiirlerinde memleketçi gerçekçilikle halk edebiyatının unsurlarını birleştirerek çok sık kullanır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Cahit Külebi
B) Yusuf Ziya Ortaç
C) Orhan Seyfi Orhon
D) Arif Nihat Asya
E) Nazım Hikmet

2. Beş Hececiler'e özenerek şiirler yazmış, bu tarz şiirlerinde hecenin uzun kalıplarını kullanmıştır. Ankaralı Âşık Ömer mahlasıyla âşık tarzı şiirler de yazmıştır. *Onuncu Yıl Marşı* adlı şiiriyle geniş kitleler tarafından tanınmıştır. Şiirlerini *Erciyes'ten Kopan Çığ, Burada Bir Kalp Çarpıyor, Benden İçeri* adlı eserlerde toplamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necmettin Halil Onan
B) Cevdet Kudret Solok
C) Halide Nusret Zorlutuna
D) Orhan Şaik Gökyay
E) Behçet Kemal Çağlar

3. Aruzla şiir hayatına adım atan şair, devrin önemli fikir adamlarından biri olan Ziya Gökalp ile tanışmasından sonra farklı bir mecraya kaymış ve hece veznini benimsemiştir. 1927 yılı şair için edebî anlamda önemli bir zaman dilimidir. Çünkü bu yılda şair, o zamana kadar yazdığı şiirlerden bir seçme yaparak *Miras* isimli ilk şiir kitabını çıkarmıştır. *Varidât-ı Süleyman* isimli tasavvufi içerikli eserini ise 1949'da yayımlamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necmettin Halil Onan
B) Faruk Nafiz Çamlıbel
C) Enis Behiç Koryürek
D) Ahmet Muhip Dıranas
E) Yusuf Ziya Ortaç

4. İlk şiirlerinde gerek dil gerek duyuş bakımından Servetifünun'un edebî anlayışının etkisinde kaldı. I. Dünya Savaşı yıllarında edebiyat dünyasında ön plana çıkan millî ve hamasi duyguları işleyen şiir yazma anlayışına o da katıldı ve *Cenk Duyguları* adlı ilk şiir kitabı bu anlayışın ürünü olarak ortaya çıktı. 1921'de ünlü *Aruza Veda* adlı şiirini kaleme aldıysa da aruzu tamamıyla bırakamadı. *Gülistanlar Harabeler* isimli kitabında yer alan şiirlerin pek çoğu aruzladır. Mütareke yıllarının kötümser havasını terennüm eden bu kitap hece ve aruz arasında bocalayan bir şairin havasını yansıtır. Ancak 1931'de yayımladığı *Balkonda Saatler* adlı kitabıyla heceye tam anlamıyla yöneldi. 1930-1940 yılları arasında heceye yeni bir ruh kazandırma gayreti içine girdi ve zaman zaman da serbest şiiri denedi.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halit Fahri Ozansoy
B) Arif Nihat Asya
C) Yusuf Ziya Ortaç
D) Orhan Seyfi Orhon
E) Ömer Bedrettin Uşaklı

5. 1910'da Hıyâban dergisini çıkardı, Şehbâl ve Safahat-ı Şi'r ü Fikr dergilerinde yer aldı. Bu ilk dönem şiirlerinden özellikle *Fırtına ve Kar* onun tanınmasını sağladı. Terkipsiz fakat eski kelimelerin yer aldığı şiir dilinden Ziya Gökalp'in uyarılarıyla halkın diline, vezinde ise aruzdan heceye geçti, bu yoldaki ilk denemelerini Türk Yurdu ve özellikle Yeni Mecmua'da yayımladı. 1919'da çıkan *Peri Kızıyla Çoban Hikâyesi* heceyle sade Türkçe şiir anlayışının başarılı örneklerinden biri kabul edildi.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halit Fahri Ozansoy
B) Ahmet Kutsi Tecer
C) Yusuf Ziya Ortaç
D) Orhan Seyfi Orhon
E) Mehmet Emin Yurdakul

PEGEM AKADEMİ

6. Türkçe ile yazmasına ve hece veznini ustalıkla kullanmasına rağmen eserleri, şiir için gerekli hissî ve fikrî derinliğe sahip değildir. I. Dünya Savaşı yıllarında şiire başlayan pek çok şair gibi onun manzumelerinde de vatan ve millet sevgisi, kahramanlık, savaş gibi millî duyguları işleyen temalar geniş yer tutar. Bunun yanı sıra aşk, tabiat, bohem hayatı, aile ve ölüm temalarını işlemiştir. Aşk şiirlerinin çoğunda, dönemin mizah dergilerindeki şiirlerde de sıkça rastlanan uçarı ve çapkınların espri yüklü gönül maceralarını dile getirmiştir. Mütareke yıllarından itibaren mizah dergilerinde yazmaya başlayan şair zamanla tamamen mizah ve hiciv alanına kaymış, edebiyatımızda özellikle Akbaba'da yayımlanan manzum hicivleri ve mizahî tarzdaki yazılarıyla tanınmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar
B) Cahit Sıtkı Tarancı
C) Yusuf Ziya Ortaç
D) Necip Fazıl Kısakürek
E) Yahya Kemal

7. Lirik, epik, ince duygulu şiirler yazmıştır. Vatan sevgisi, millî duygu ve idealler sanatının hâkim temasını oluşturur. Bilinen şiirlerinden bir kısmını heceyle, bir kısmını da aruzla yazmış, serbest nazmı da denemiştir. Şairliğinin yanında değerli bir araştırmacı, dilci ve eleştirmendir. Dede Korkut'la ilgili araştırmalar yapmış, *Kabusname* adlı eserden ve Kâtip Çelebi'den yaptığı dil içi çevirilerle edebiyat tarihimize çok önemli katkılarda bulunmuştur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necmettin Halil Onan
B) Orhan Şaik Gökyay
C) İsmail Habip Sevük
D) Ahmet Kutsi Tecer
E) Arif Nihat Asya

8. Türk edebiyat tarihi içerisinde şairliğinin yanında, tiyatro yazarlığı ile de ön plana çıkmış bir yazarımızdır. Tiyatro eserlerinde geleneksel kültür unsurları ile, modern sahne tekniklerini birleştiren, bunu eserlerine başarıyla uygulayan yazarımız tiyatro edebiyatına önemli oranda malzeme sağlamıştır. Yazmış olduğu *Yazılan Bozulmaz, Köşebaşı, Bir Pazar Günü, Satılık Ev, Koçyiğit Köroğlu* gibi tiyatro eserleri incelendiğinde, Türkiye'nin geçirmiş olduğu kültürel değişim açıkça kendini gösterir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yusuf Ziya Ortaç
B) Ahmet Kutsi Tecer
C) Faruk Nafiz Çamlıbel
D) Müsahipzade Celal
E) Reşat Nuri Güntekin

9. Aruz, hece ve serbest vezni başarıyla kullanan sanatçının, şiirine uyguladığı vezinlerde görülen bu çeşitlilik nazım şekillerinde de kendini göstermektedir. Onun şiirinde halk ve divan edebiyatı nazım şekilleri yanında modern edebiyatın nazım şekilleri de yer almıştır. En çok kullandığı nazım şekli ise rubaidir. İşlemiş olduğu başlıca temalar arasında kahramanlık ve tarih duygusu, din, aşk, tabiat ve memleket güzellikleri önde gelmektedir. Şiirleri arasında ebced hesabıyla tarih düşürdüğü manzumeler de önemli bir yer tutar. *Fetih Davulları, Selimler, Kubbeler, Süleymaniye* gibi şiirlerini gençlere tarih bilinci aşılamak için yazmıştır. *Kubbe-i Hadra* adlı kitabındaki şiirleri ise bütünüyle Mevlâna ve Mevlevilikle ilgilidir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Arif Nihat Asya
B) Enis Behiç Koryürek
C) Necmettin Halil Onan
D) Necip Fazıl Kısakürek
E) Halit Fahri Ozansoy

10. Faruk Nafiz Çamlıbel ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez?</u>

A) *Sanat* adlı şiiri Cumhuriyet Dönemi Türk şiiri içerisindeki "memleketçi eğilimin" poetikası belirler.

B) *Han Duvarları* adlı şiiriyle, daha önce itibari bir tarzda ele alınan Anadolu'yu gerçekçi ve sade bir bakışla anlatmıştır.

C) Çamdeviren, Çamlıviran, Deli Ozan, Akıllı Ozan gibi takma adlarla yazdığı şiirlerinde daha çok memleket meselelerini, siyasi çekişmeleri ve dil konularını işlemiştir.

D) Tiyatro eserleri de kaleme almış ve manzum mektep temsilleri yazmıştır. *Canavar* adlı oyununda köy meselelerini, *Akın* adlı oyununda tarih temasını işlemiştir.

E) Akbaba, Çınaraltı gibi dergileri çıkarmış, bu dönem edebiyat ve matbuat çevrelerindeki hatıralarını *Bizim Yokuş* adlı eserinde kitaplaştırmıştır.

11. Yusuf Ziya Ortaç ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) *Akından Akına* adlı eserini Enver Paşa'nın talebi üzerine yazmıştır, kitap 1914-1916 yılları arasında ordu için yazdığı yirmi iki şiiri içermektedir.

B) Masallarla ilgili çalışmalar yapmış, *Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi* adlı eserini pek çok masalsı motif etrafında şekillendirmiştir.

C) *Üç Katlı Ev* adlı romanında, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadar yaşanan sosyal değişmeleri ve bu değişmelerin sebep olduğu kuşaklar arası çatışmaları konu edinmiştir.

D) *Binnaz* hece vezniyle yazılmış üç perdelik trajedidir, ilk kez Darülbedayi'de sahnelenmiştir.

E) *Sarı Çizmeli Mehmet Ağa* adlı eseri fıkra ve mizahi yazılarını içerir, gezi notlarını *Göz Ucu ile Avrupa* adlı eserde toplamıştır, ayrıca *Halk Edebiyatı Antolojisi* hazırlamıştır.

12. Darülbedayi'de oynanan ilk Türk dramı olan *Baykuş* adlı, aruzla yazılmış piyesi yazan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Kutsi Tecer

B) Halit Fahri Ozansoy

C) Tahsin Nahit

D) Şahabettin Süleyman

E) Yusuf Ziya Ortaç

13. İkdam, Büyük Mecmua, Dergâh, Varlık, Hisar gibi çok sayıda gazete ve dergide yazan Halit Fahri'nin bu süreli yayınlarda 1500'den fazla makalesi ve kitaplarına girmemiş 300'den fazla şiiri vardır. Yayımlanmış on bir şiir kitabı, yedi tiyatrosu, iki romanı ve dört hatıra kitabı vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu eserlerden biri <u>değildir</u>?

A) Cenk Duyguları

B) Sönen Kandiller

C) Âşıklar Yolunun Yolcuları

D) Gemiciler

E) Edebiyatçılar Geçiyor

14. İsmail Habip Sevük'ün adlandırmasıyla "Beş Hececiler" ya da başka edebiyat tarihçilerinin adlandırmasıyla "Birinci Kuşak Hececiler" 1911'de Genç Kalemler dergisinde başlayan Millî Edebiyat görüşlerini benimseyen şairlerdir. Bu şairler 1917'den itibaren hece veznini Türk şiirinin ana unsuru hâline getirdiler. Bu sanatçılar heceyi yalnız şiirde değil, tiyatro oyunlarında da kullanarak hecenin anlatım olanaklarını geliştirdiler.

Buna göre;

I. Faruk Nafiz Çamlıbel,

II. Enis Behiç Koryürek,

III. Orhan Seyfi Orhon,

IV. Yusuf Ziya Ortaç

gibi sanatçılardan hangileri bu genellemenin dışında tutulabilir?

A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

A PEGEM AKADEMİ

ÇÖZÜMLER

1. Cahit Külebi, Yusuf Ziya Ortaç, Orhan Seyfi Orhon, Arif Nihat Asya; Anadolu'nun coğrafyasını ve insanlarını tahkiyeye dayalı bir üslupla memleketçi gerçekçilik ve halk edebiyatının unsurlarını birleştirerek yansıtan şiirler yazmıştır. Nazım Hikmet ise daha çok sosyalizme dayanan sosyal gerçekçi şiirler yazmıştır.

Cevap E

2. *Onuncu Yıl Marşı, Erciyes'ten Kopan Çığ, Burada Bir Kalp Çarpıyor, Benden İçeri* adlı eserler Behçet Kemal Çağlar'a aittir.

Cevap E

3. Parçada geçen *Miras, Varidât-ı Süleyman* adlı eserler Enis Behiç Koryürek'e aittir.

Cevap C

4. *Cenk Duyguları, Aruza Veda, Balkonda Saatler* adlı eserler Halit Fahri Ozansoy'a aittir.

Cevap A

5. Hıyâban dergisini çıkaran, *Fırtına ve Kar, Peri Kızıyla Çoban Hikâyesi* adlı eserleri yazan sanatçı Orhan Seyfi Orhon'dur.

Cevap D

6. Hece vezniyle şiir yazarak millî konuları işleyen, Akbaba adlı mizah dergisinde manzum hicivler yazan sanatçı Yusuf Ziya Ortaç'tır.

Cevap C

7. Dede Korkut'la ilgili araştırmalarla, *Kabusname* adlı eserden ve Kâtip Çelebi'den yaptığı dil içi çevirilerle edebiyat tarihimize çok önemli katkılarda bulunan sanatçı Orhan Şaik Gökyay'dır.

Cevap B

8. *Yazılan Bozulmaz, Köşebaşı, Bir Pazar Günü, Satılık Ev, Koçyiğit Köroğlu* gibi tiyatro eserlerinin yazarı Ahmet Kutsi Tecer'dir.

Cevap B

9. *Fetih Davulları, Selimler, Kubbeler, Süleymaniye, Kubbe-i Hadra* adlı eserler Arif Nihat Asya'ya aittir.

Cevap A

10. Faruk Nafiz Çamlıbel ile ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler doğrudur. Akbaba, Çınaraltı dergilerini çıkaran ve bu dönemlerdeki hatıralarını *Bizim Yokuş* adlı eserde kitaplaştıran sanatçı Yusuf Ziya Ortaç'tır.

Cevap E

11. Yusuf Ziya Ortaç ile ilgili olarak A, C, D ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. *Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi* adlı eser Orhan Seyfi Orhon'a aittir.

Cevap B

12. Halit Fahri Ozansoy 1915'te, ona ilk şöhretini kazandıran *Baykuş* adlı piyesi yazdı. Piyes Darülbedayi'de oynanan ilk Türk dramı unvanını kazandı.

Cevap B

13. *Cenk Duyguları* (şiir), Sönen Kandiller (tiyatro), *Âşıklar Yolunun Yolcuları* (roman), *Edebiyatçılar Geçiyor* (anı) Halit Fahri Ozansoy'a aittir. *Gemiciler* adlı şiir ise Enis Behiç Koryürek'e aittir.

Cevap D

14. Parçanın son cümlesinde geçen "Bu sanatçılar heceyi yalnız şiirde değil, tiyatro oyunlarında da kullanarak hecenin anlatım olanaklarını geliştirdiler." genellemesi Enis Behiç ve Orhan Seyfi için söylenemez çünkü bu sanatçıların heceyle yazdığı tiyatrosu yoktur. Faruk Nafiz Çamlıbel *Canavar, Akın* adlı oyunlarını; Halit Fahri, *Baykuş* adlı oyununu; Yusuf Ziya Ortaç, *Binnaz* adlı oyununu heceyle yazmıştır.

Cevap C

TEST

1. Ahmet Haşim'in öncülük ettiği ---- aşk, ölüm, doğa, sonsuzluk, karamsarlık, kaçış gibi konular çok işlenir. Bu şiir görüşüne göre estetik dışındaki her şey, şiirin dışında tutulmalıdır. Şiirde sembolik, düşsel bir dünya yaratılmalıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Öz şiir anlayışında
B) Yedi Meşalecilerin şiirinde
C) Toplumcu gerçekçi şiirde
D) Garipçi tarzı şiirde
E) Mavicilerde

2. 1928'de, ortak bir kitap çıkararak genel olarak Millî Edebiyat'tan etkilenen memleket edebiyatçılarını eleştirdiler. Onları "yeni, içten, canlı" olmamakla hatta hiç görmedikleri Anadolu'yu romantik bir biçimde anlatıp zoraki bir memleketçilik yapmakla itham ettiler.

Aşağıdakilerden hangisi sözü edilen sanatçılardan biridir?

A) Necip Fazıl Kısakürek
B) Ahmet Muhip Dıranas
C) Nazım Hikmet
D) Ziya Osman Saba
E) Kemalettin Kamu

3. Rüya, musiki, imaj, zaman ve estetik onun şiirinin ve sanat anlayışının ana çizgileridir. Ahenkli ve orijinal imgelerle örülü şiirlerinde, hece ölçüsüne şiir bütünlüğü kazandırmıştır. Şiirlerinde yer yer, sürrealizm ve sembolizmin yansımaları görülür.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turgut Uyar
B) Kemalettin Kamu
C) Yahya Kemal Beyatlı
D) Ahmet Haşim
E) Ahmet Hamdi Tanpınar

4. İlk şiirlerinde Memleketçi Edebiyat'ın etkisinde kalan ---- onlardan farklı olarak memleketin manevi dünyasını temel almış ve şiirlerini öz şiir anlayışıyla yazmıştır. ---- öncülüğündeki toplumcu gerçekçi şiire mistik-ruhçu şiirle karşılık vermiş ve kendine özgü bir tarz yaratmıştır. "Şair, gaibi kurcalayan çilingirdir." diyen şairin metafizik ürperti ve insan gerçekliğini arayışları özellikle İslami-sağ çevrede çok ses getirmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar - Ercüment Behzat Lav
B) Necip Fazıl Kısakürek - Nazım Hikmet
C) Ziya Osman Saba - Rıfat Ilgaz
D) Fazıl Hüsnü Dağlarca - Ömer Bedrettin Uşaklı
E) Arif Nihat Asya - Asaf Halet Çelebi

5. Kimi zaman aşırı duyarlı, kimi zaman aşırı karamsar ruh hâli onun şiirlerine yansımıştır fakat bunların hepsinde hayatı doya doya yaşama isteği sezilir. Hayatın ve aşkın güzelliği, çocukluk özlemi, ölüm karşısındaki çaresizlik gibi temaları işlemiştir. Ölçüye ve uyağa önem verir. Hece ölçüsünü modernize ederek ve uyak dizilişlerinde çeşitli değişiklikler yaparak kullanmıştır. Öz şiir anlayışıyla ve sanat için sanat prensibiyle yazan şair, sembolizm ve romantizim akımlarından etkilenmiştir.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada tanıtılan şaire aittir?

A) *Düşten Güzel*
B) *Kırık Saz*
C) *Bursa'da Zaman*
D) *Sebil ve Güvercinler*
E) *Çile*

6.

Hoyrattır bu akşamüstleri daima
Gün saltanatıyla gitti mi bir defa
Yalnızlığımızla doldurup her yeri
Bir renk çığlığı içinde bahçemizden
Lavanta çiçeği kokan kederleri
Hoyrattır bu akşamüstleri daima
Dalga dalga hücum edip pişmanlıklar
Unutuşun o tunç kapısını zorlar

Bu şiirden hareketle öz şiir anlayışı ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) İmgeli, mecazlı, çağrışım ve musiki değeri yüksek bir şiir diline önem verilir.

B) Sanatın ideolojinin emrine verilmemesi ve sadece sanat yapılması benimsenmiştir.

C) Şiirde ölçü önemsenmemiş, daha çok serbest şiirler yazılmıştır.

D) Sembolizm akımının etkileri şiire yansımıştır.

E) Şiirde simgesel, düşsel bir dünya yaratılmıştır.

7. ---- Yedi Meşale'nin şair olmayan tek sanatçısıdır. Hikâyeye ağırlık vermiştir. Masalımsı aşk hikâyelerini *Bir Yudum Su* adlı eserinde toplamıştır. Devrin modasına uyarak korku hikâyeleri de yazmış ve bunlar içinden bazılarını *Bahar Hikâyeleri* adıyla yayımlamıştır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Muammer Lütfi Bahşi

B) Vasfi Mahir Kocatürk

C) Sabri Esat Siyavuşgil

D) Yaşar Nabi Nayır

E) Kenan Hulusi Koray

8. Ahmet Muhip Dıranas ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Tevfik Fikret'in eserinin dil içi çevirisini yaparak *Kırık Saz* adıyla yayımlamıştır.

B) Şiirlerinde aşk, doğa, Anadolu, mutluluk özlemi, yalnızlık konularını işlemiştir.

C) Kafiye, redif gibi biçim unsurlarına bağlı kalmıştır.

D) *Fahriye Abla* şiiriyle ün yapmış; *Olvido, Kar, Serenad* gibi şiirleri de oldukça tanınmıştır.

E) Yalnızca şiire yoğunlaşmış, başka türde eser vermemiştir.

9. Ziya Osman Saba ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Bir dönem Yedi Meşale adlı toplulukta yer almış, bu topluluğun çıkardığı ortak kitaba şiirleriyle katkıda bulunmuştur.

B) Hikâyelerinde çocukluk ve gençlik yıllarını, İstanbul'un çeşitli semtlerine yaptığı gezintileri, evini ve aile sevgisi etrafında küçük mutluluklarını anlatmıştır.

C) Şiirinde görülen sembolik anlatım onun tiyatrolarına da yansımış, *Gölgeler, Çıkmaz, O Böyle İstemezdi* adlı eserlerini kişisel duyarlıklar üzerine kurmuştur.

D) *Geçen Zaman* adlı şiir kitabı büyük bir kısmı hece vezniyle yazılmış şiirlerin meydana gelmektedir.

E) *Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi* adlı hikâye kitabında İstanbul'un sıradan insanlarını, onların sevinçlerini ve gündelik hayatını şairane bir üslupla aktarmıştır.

10. Daha çok epik tarzda ve heceyle yazdığı şiirlerini *Tunç Sesleri, Geçmiş Geceler, Bizim Türküler, Ergenekon* adlı eserlerde toplamıştır. Edebiyat tarihi alanında da çalışmalar yapmış, Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında yeni kriterler kullanmıştır. *Saz Şiiri Antolojisi, En Güzel Türk Manileri, Tekke Şiiri Antolojisi, Divan Şiiri Antolojisi* onun bu alandaki en önemli eserlerindendir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cevdet Kudret Solok

B) Necmettin Halil Onan

C) İsmail Habip Sevük

D) Vasfi Mahir Kocatürk

E) Yaşar Nabi Nayır

11. Bütün sanatçılarda olduğu gibi onun da sanat hayatında çeşitli aşamalar görülmektedir. Mehmet Kaplan bunları üç başlıkta vermenin uygun olacağını söylemektedir.

1. Asıl sanat ve dünya görüşü olgunlaşmadan önce yazdığı Dergâh, Millî Mecmua ve Hayat Mecmuası'nda çıkan ilk gençlik şiirleri dönemi, bu dönem şiirlerinde Ahmet Haşim'in sembolist şiirlerinin etkisi görülür.

2. *Şiirler* kitabında topladığı olgunluk devrine ait klasik biçimlerde yazılmış şiirler dönemi, bu dönemde şiirinin kaynakları ve özellikleri "Bergson'dan gelme zamanın ötesine geçme, sonsuzluk temleri ile Valery'den aldığı karanlıktan aydınlığa geçme" temleridir, *Ne İçindeyim Zamanın* ve *Bursa'da Zaman* isimli şiirlerde bulabiliriz.

3. 1949 yılından itibaren yayınladığı ve ayrı bir kitap hâlinde bastırmayı düşündüğü serbest şiirler dönemi, bu dönemde şiirinin kaynakları ve özellikler "iki klasik vezinle birlikte, serbest biçimli şiirleri"ni kapsamaktadır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar
B) Necip Fazıl Kısakürek
C) Cahit Sıtkı Tarancı
D) Faruk Nafiz Çamlıbel
E) Ahmet Muhip Dıranas

12. Cumhuriyet Devri Türk edebiyatını hem fikir ve aksiyon adamı hem de kalemi güçlü bir edebiyatçı olarak derinden etkileyen özgün bir kişiliktir. Şiir, tiyatro, roman, hikâye gibi birçok türde kaleme aldığı eserlerde din, tasavvuf, tarih, felsefe gibi konular geniş bir yer tutar. Bu edebî eserlerinin yanı sıra fikirlerini yazdığı eserleri aracılığı ile de büyük bir mücadele içinde yaşamıştır. Devrini ve devrinden sonra gelen birçok aydını etkisi altına almıştır. Otuzlu yaşlardan itibaren İslam'ı ve tasavvufî düşünceyi fikirlerinin merkezine almıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necip Fazıl Kısakürek
B) Cahit Külebi
C) Sezai Karakoç
D) Fazıl Hüsnü Dağlarca
E) Ahmet Hamdi Tanpınar

13. ---- şiirlerini *Birinci Perde* adlı eserde toplamıştır. *Havada Bulut Yok, Karıncayı Tanırsınız, Sınıf Arkadaşları* adlı romanlarının dışında denemeler ve hikâyeler de yazmıştır. Fakat onun edebiyat tarihindeki aslı önemli çalışmaları ise halk edebiyatıyla ilgili yaptıklarıdır. Orta oyunu ve Karagöz ile ilgili çalışmaların yanında bazı halk ozanlarıyla ilgili çalışmalar da yapmış bunları da *Halk Edebiyatında Üç Büyükler: I Yunus Emre, II Karacaoğlan, III Pir Sultan Abdal* adıyla yayımlamıştır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Orhan Şaik Gökyay
B) Cevdet Kudret Solok
C) Sabri Esat Siyavuşgil
D) Cahit Külebi
E) Ziya Osman Saba

14. Şiirinde sosyal gerçekçiliğin ön plana çıktığı 1940'lı yıllarda adeta bir derviş tevekkülü ile daha çok kendi iç dünyasında huzurlu bir hava oluşturmaya çalışan sanatçı, yaşama sevinciyle insan sevgisini, ev hayatını, fakirlere acıma duygusu ile kadere boyun eğme ve ahiret özlemini işledi. "Garip" hareketinden sonra bir kısım şiirlerinde serbest tarzı da denemiş olmakla beraber genellikle hece veznini tercih etmiş, sürekli şekilde kendine has bir şiir atmosferi kurma çabası içinde olmuştur. 1943 yılına kadar yazdığı ve yayımladığı şiirlerini *Sebil ve Güvercinler* adlı eserinde toplamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sabri Esat Siyavuşgil
B) Ziya Osman Saba
C) Cevdet Kudret Solok
D) Cahit Sıtkı Tarancı
E) Kenan Hulusi Koray

15. Yedi Meşale topluluğunun önemli sanatçılarından biridir. Sanat hayatının ilk dönemi şiirler yazarak geçmiştir. O, edebiyat tarihinde daha çok 1933'te kurduğu ve hâlen çıkmakta olan Varlık dergisi ile anılır. Roman, hikâye, tiyatro alanlarında da eserler vermiştir. Şiirlerini *Kahramanlar, Onar Mısra adlı kitaplarda toplamıştır. Mete, Beş Devir, Köyün Namusu* adlı eserler ise onun önemli tiyatroları arasındadır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sabri Esat Siyavuşgil
B) Kenan Hulusi Koray
C) Ziya Osman Saba
D) Yaşar Nabi Nayır
E) Cevdet Kudret Solok

16. *İstanbul'da Karagöz ve Karagöz'de İstanbul* adlı halk bilimi çalışması aşağıdaki şairlerden hangisine aittir?

A) Sabri Esat Siyavuşgil

B) Vasfi Mahir Kocatürk

C) Orhan Şaik Gökyay

D) Ziya Osman Saba

E) Cevdet Kudret Solok

17. Kapımı çalma ölüm
Açmam
Ben ölecek adam değilim

mısralarında olduğu gibi pek çok şiirinde ölümden söz eder, bu yüzden edebiyatımızda "ölüm şairi" olarak adlandırılmıştır fakat onun ölüm korkusu yaşama sevgisinden kaynaklıdır. Buna göre, saf şiirin doğasında olan tezatlar onun şiirlerinde de göze çarpar.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necip Fazıl Kısakürek

B) Asaf Halet Çelebi

C) Cahit Sıtkı Tarancı

D) Ahmet Muhip Dıranas

E) Ahmet Kutsi Tecer

18. Ahmet Muhip Dıranas ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez?</u>

A) Şiirlerinde lirizme, estetiğe, sembolizme önem vermiş, eserlerinde yüksek düzeyde estetiğe ulaşmıştır.

B) Çeşitli edebiyat dergileri çıkarmış, bu dergilerde "Çimdik" takma adıyla mizah yazıları da yazmıştır.

C) Tüm şiirlerinde hece veznini kullanmış, hece veznini zirveye taşıyan şairlerden biri olmuştur.

D) Tiyatroyu "şiire en yakın tür" olarak görmüş, çeşitli tiyatro çeviri ve uyarlamalarından sonra *Gölgeler*, *O Böyle İstemezdi* adlı tiyatroları yazmıştır.

E) Aruzla şiir yazmasa da aruza hâkimiyeti tamdır, bunu Tevfik Fikret'in şiirlerini sadeleştirerek yayımladığı *Kırık Saz* adlı eserden anlayabiliriz.

19. İlk şiirlerinde "Ali Hasan" ve "Seza" imzası ve mahlasını kullanan şair, daha sonra şiirlerinde kendi adını kullanmış şiirlerini Nedim, Yeni Mecmua ve Dergâh dergilerinde yayımlamıştır. İlk şiirlerinde Millî Edebiyatçıların zevk, sanat, dil ve konu anlayışları göze çarpar. Hece ölçüsü ile yazdığı şiirlerinde ahenge, musikiye önem vermiştir. Sonraki şiirlerinde aşk ve tabiat temalarını işleyen şairi Mehmet Kaplan; "Haşim ve Yahya Kemal çizgisinde iz sürmüşler" arasında onu da sayar. Şiirlerini *Bir Gemi Yelken Açtı*, *Hayal İkliminden Dönen Diyor Ki* adlı eserlerde toplamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ziya Osman Saba

B) Asaf Halet Çelebi

C) Necip Fazıl Kısakürek

D) Ali Mümtaz Arolat

E) Zeki Ömer Defne

20. Necip Fazıl Kısakürek ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) "Kaldırımlar Dönemi" olarak adlandırılan ilk dönem şiirlerinde bohem bir yaşam tarzını, bireyin yalnızlıklarını, iç sıkıntılarını konu etmiştir.

B) Büyük Doğu dergisinde yazdığı *Poetika, İdeolacya Örgüsü* adlı yazılarında şiir görüşlerini açıklamış, şiirinin vasıflarını "remzî (sembolik)" ve "sırrî (gizemli)" olarak tanımlamıştır.

C) Geleneksel veznimiz olarak kabul ettiği aruz veznini şiirlerinde kullanmış, aruzu Türkçeye başarılı şekilde uyarlamıştır.

D) *Bir Adam Yaratmak, Tohum, Reis Bey* gibi tiyatro eserlerinde de "metafizik, mistisizm, boğuntu" gibi temalar dikkati çeker.

E) *Aynadaki Yalan* onun tek romanıdır ve bu eserde de Batı, Batılılaşma, din ve tasavvuf hakkında yoğun fikirler yer alır.

ÇÖZÜMLER

1. Öz şiir anlayışına, Ahmet Haşim öncülük etmiştir. Bu şiirde aşk, ölüm, doğa, sonsuzluk, karamsarlık, kaçış gibi konular işlenmiştir. Şiir dışı her şey şiirin dışında tutulmuş, sembolik, düşsel bir dünya yaratılmıştır.

   Cevap A

2. 1928'de altı şair ve bir öykücüden oluşan sanatçılar, Meşale dergisini çıkarmış, Yedi Meşaleci olarak anılmışlardır. Millî Edebiyatçıları, memleket edebiyatçılarını eleştiren bu sanatçılar Ziya Osman Saba, Yaşar Nabi Nayır, Cevdet Kudret Solok, Sabri Esat Siyavuşgil, Muammer Lütfi Bahşi, Vasfi Mahir Kocatürk ve Kenan Hulusi Koray'dır.

   Cevap D

3. Rüya, musiki, imaj, zaman ve estetiği sanat anlayışı hâline getiren, ahenkli ve orijinal imgelerle örülü şiirlerini hece ölçüsüyle yazan, sürrealizm ve sembolizimden etkilenen şairimiz Ahmet Hamdi Tanpınar'dır.

   Cevap E

4. Memleket edebiyatından yola çıkarak öz şiir anlayışıyla şiir yazan şair, Necip Fazıl Kısakürek'tir. Necip Fazıl Kısakürek, Nazım Hikmet öncülüğündeki sosyal gerçekçi şiire mistik-ruhçu şiirle karşı çıkmıştır.

   Cevap B

5. Karamsar ruh hâli eserlerine yansıyan, şiirlerinde yaşamın ve aşkın güzelliğini, ölüm karşısındaki çaresizliğini dile getiren, öz şiir anlayışıyla sembolizm ve romantizm etkisinde eser veren şair Cahit Sıtkı Tarancı'dır. *Düşten Güzel* adlı eser de Cahit Sıtkı'ya aittir. *Kırık Saz*, Ahmet Muhip Dıranas'ın; *Bursa'da Zaman*, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın; *Sebil ve Güvercinler*, Ziya Osman Saba'nın; *Çile* ise Necip Fazıl Kısakürek'in eserleridir.

   Cevap A

6. Öz şiir anlayışında imgeli, mecazlı, çağrışım ve musiki değeri yüksek bir şiir dili önemsenmiştir. Şiirlerde genellikle sembolizmin etkisi görülür ve buna bağlı olarak simgesel, düşsel bir dünya yaratılmıştır. Ancak ölçü şiirden dışlanmamıştır. Verilen şiir de hece ölçüsüyle yazılmıştır.

   Cevap C

7. Hikâyeye ağırlık verip masalımsı aşk hikâyeleri yazan, korku hikâyesi türünün ilk başarılı örneklerini veren, Bir *Yudum Su ve Bahar Hikâyeleri* ile ünlü, Yedi Meşale'nin şair olmayan tek sanatçısı Kenan Hulusi Koray'dır.

   Cevap E

8. A, B, C ve D seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak E seçeneğinde Ahmet Muhip Dıranas'ın yalnızca şiir türünde eser verdiği yönündeki bilgi yanlıştır. Ahmet Muhip Dıranas'ın şiirlerinden başka *Gölgeler, O Böyle İstemezdi, Çıkmaz* adlı tiyatroları da vardır.

   Cevap E

9. Ziya Osman Saba ile ilgili olarak A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. Ziya Osman hiç tiyatro yazmamıştır, *Gölgeler, Çıkmaz, O Böyle İstemezdi adlı eserler Ahmet Muhip Dıranas'a aittir.*

   Cevap C

10. *Tunç Sesleri, Geçmiş Geceler, Bizim Türküler, Ergenekon, Saz Şiiri Antolojisi, En Güzel Türk Manileri, Tekke Şiiri Antolojisi, Divan Şiiri Antolojisi* adlı eserler Vasfi Mahir Kocatürk'e aittir.

    Cevap D

11. İlk şiirlerinde Ahmet Haşim etkisinde kalan, sonraki şiirlerini sembolizmin özelliklerini gösteren sanatçı Ahmet Hamdi Tanpınar'dır.

    Cevap A

12. Cumhuriyet Devri Türk edebiyatını hem fikir ve aksiyon adamı hem de kalemi güçlü bir edebiyatçı olarak derinden etkileyen, şiir, tiyatro, roman, hikâye gibi birçok türde eser veren sanatçı Necip Fazıl Kısakürek'tir. Sorunun çeldiricisi olan Sezai Karakoç ise roman, tiyatro yazmamıştır.

    Cevap A

13. Birinci Perde, Havada Bulut Yok, Karıncayı Tanırsınız, Sınıf Arkadaşları adlı edebî eserler dışında Halk Edebiyatında Üç Büyükler: I Yunus Emre, II Karacaoğlan, III Pir Sultan Abdal adlı çalışmaların sahibi sanatçı Cevdet Kudret Solok'tur.

    Cevap B

14. Yedi Meşale grubunda yer alan, *Sebil ve Güvercinler* adlı eserin yazarı Ziya Osman Saba'dır.

    Cevap B

15. Varlık dergisini çıkaran, *Kahramanlar, Onar Mısra, Mete, Beş Devir, Köyün Namusu* adlı eserlerin sahibi sanatçı Yaşar Nabi Nayır'dır.

    Cevap D

16. Yedi Meşaleciler topluluğunda yer alan Sabri Esat Siyavuşgil *Odalar ve Sofalar* adlı şiir kitabı dışında halk edebiyatı çalışmaları da yapmış, *Karagöz ile ilgili bu çalışmalarını İstanbul'da Karagöz ve Karagöz'de İstanbul* adlı eserinde toplamıştır.

    Cevap A

17. Edebiyatımızda "ölüm şairi" olarak adlandırılan sanatçı Cahit Sıtkı Tarancı'dır.

    Cevap C

18. Ahmet Muhip Dıranas ile ilgili olarak A, C, D ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. "Çimdik" takma adıyla mizah yazıları yazan şair Yusuf Ziya Ortaç'tır.

    Cevap B

19. Şiirlerini *Bir Gemi Yelken Açtı, Hayal İkliminden Dönen Diyor Ki* adlı eserlerde toplayan sanatçı Ali Mümtaz Arolat'tır.

    Cevap D

20. Necip Fazıl Kısakürek ile ilgili olarak A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. Necip Fazıl şiirlerinde aruzu değil heceyi kullanmıştır.

    Cevap C

TEST

1.

Ağaç
Kuşları toplamış başına
Bakıyordu denize bir atmacanın
Avına bakışı gibi
Ve sen ağacın altında
Budaklı sırada
Bir köşkün küllerine basıyordun
Yangından sonra

Bu dizelerden hareketle Garip şiiriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Şairler, seçkine değil sıradan insana yönelmişlerdir.

B) Ölçü, uyak, edebî sanat, şairane söyleyiş ve imge şiirden dışlanmıştır.

C) Şiirlerde günlük konuşma dili kullanılmıştır.

D) Ses ve şekil oyunları şiirlerde yer bulmuştur.

E) Duygu yerine akıl, hayal yerine gerçek anlatılmıştır.

2. Şiire hece vezniyle başlamış, Garip döneminde serbest şiirler yazmıştır. Yalnızlık, şiirlerinde en çok göze çarpan temadır. Sürrealizm ile realizmi birleştirmeye çalıştığı şiirlerinde hâkim olan motif ise resim duygusu ve halis şiir yaratma kaygısıdır. Alaya, yergiye, somuta ağırlık veren Garipçi bir şairken *Perçemli Sokak* ile birlikte soyut ve sürrealist bir şiire yönelip II. Yenicilere yaklaşmıştır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oktay Rifat Horozcu

B) Melih Cevdet Anday

C) Orhan Veli Kanık

D) Behçet Necatigil

E) Fazıl Hüsnü Dağlarca

3. Garip öncesi dönemde, şiirlerini daha çok Mehmet Ali Sel imzasıyla yayımlayan ---- bu şiirlerinde biçim, içerik, dil ve üslup açılarından geleneğe bağlıdır. Şairin sonradan karşı çıkacağı vezinli, kafiyeli, sanatlı şiirlerdir bunlar.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Oktay Rifat Horozcu

B) Melih Cevdet Anday

C) Orhan Veli Kanık

D) Fazıl Hüsnü Dağlarca

E) Turgut Uyar

4. *Kolları Bağlı Odysseus* hem Türk şiirinde hem de onun şiirinde yeni bir aşamadır. Bir önceki dönemin yalın şiir örneklerinin yerini mitolojiden yola çıkan, imgelerle yüklü, çağrışımlara açık, kapalı bir şiir alır. İnsanın, doğa ve zamanla ilişkisini irdeleyen şair, daha sonra yazacağı şiirlerin esas temalarından birini oluşturacak olan "zaman"ı, ilk bu kitabında sorunsallaştırır. 1970'te yayımlanan *Göçebe Denizin Üstünde* adlı kitabı, şairin çizgisini eski-şimdi-gelecek üçgeninde sergileyen örnekleriyle bir tür geçiş kitabı gibidir. *Teknenin Ölümü* ile yeniden mitolojiye yönelen şair, son kitabı olan *Yağmurun Altında*'ya kadar arayışlarını sürdürür.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hilmi Yavuz

B) Melih Cevdet Anday

C) Ahmet Hamdi Tanpınar

D) Oktay Rifat Horozcu

E) Behçet Necatigil

5. Aşağıdaki dizelerden hangisi Orhan Veli'ye ait bir şiirden alınmış <u>olamaz</u>?

A) Ne kadar severim o insanları
O insanları ki, renkli, silik
Dünyasında çıkartmaların
Tavuklar, tavşanlar ve köpeklerle beraber
Yaşayan insanlara benzer

B) Bütün güzel kadınlar zannettiler ki
Aşk üzerine yazdığım her şiir
Kendileri için yazılmıştır
Bense daima üzüntüsünü çektim
Onları iş olsun diye yazdığımı
Bilmenin

C) Ne atom bombası
Ne Londra Konferansı
Bir elinde cımbız
Bir elinde ayna
Umurunda mı dünya

D) Güzel kadınları severim
İşçi kadınları severim
Güzel işçi kadınları
Daha çok severim

E) Bir kuş da gözlerine uygulanmış sesiyle
Öter durur kıyısız boş saatleri
Ben niye titriyorum'la birlikte
Sonsuzluk alanıdır yüreğin

6. Aşağıdakilerden hangisi Garipçilerin karşı çıktığı durumlardan biri değildir?

A) Mısracı şiir tarzı
B) Şairane söyleyiş
C) Vezin ve kafiye
D) Şiirde öyküleme
E) İmgeli anlatım

7. Aşağıdaki eserlerden hangisi Orhan Veli Kanık'a ait değildir?

A) Vazgeçemediğim
B) Sevda Sözleri
C) Destan Gibi
D) Yenisi
E) Karşı

8. Ortaklaşa yayımladıkları *Garip*'ten sonraki eseri olan *Rahatı Kaçan Ağaç* adlı kitaptan itibaren kafiyeyi ve ses ögelerini önemseyen şiirler yazdı. *Telgrafhane* adlı şiir kitabı ise toplumcu özü ile dikkati çeker. Bu toplumsal öz, onun sonraki şiirlerinde de geniş yer tutar. Hatta şairin, *Yan Yana* adlı eseri içeriğindeki toplumcu şiirler nedeniyle mahkeme tarafından toplatılır, sonraki dönemlerde beraat eder.

Bu parçada bazı eserleri verilerek sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oktay Rifat Horozcu
B) Melih Cevdet Anday
C) Attilâ İlhan
D) Orhan Duru
E) Orhan Veli Kanık

9. Orhan Veli'nin, Garip tarzını sürdürmek isteyen durağan çizgisinin aksine ---- şiirini değişim ve gelişim üzerine kurar. Bu bağlamda *Perçemli Sokak* adlı eserle birlikte şair, yeni bir şiir anlayışına yönelir. Bu eser onun İkinci Yeni tarzına yaklaştığı eseridir. Bu anlayışı *Elleri Var Özgürlüğün* adlı eserle de devam eder fakat o, İkinci Yeni şairlerinden farklı bir yol izleyerek dilde deformasyon, alışılmamış bağdaştırmalar yerine yeni bir imge düzeni kurmaya çalışarak "anlamsızlığın anlamı"nın ardına düşmüştür.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turgut Uyar
B) Melih Cevdet Anday
C) Fazıl Hüsnü Dağlarca
D) Oktay Rifat Horozcu
E) Behçet Necatigil

10. Aşağıdakilerden hangisi Garip akımı sanatçılarından birine ait eserlerden değildir?

A) *Ölümsüzlük Ardında Gılgamış*
B) *Mikadonun Çöpleri*
C) *Dar Çağ*
D) *Bir Kadın Penceresinden*
E) *Bay Lear*

11. 9Aşağıdakilerden hangisi Oktay Rifat'ın farklı türde bir eseridir?

A) *Yaşayıp Ölmek*
B) *Çobanıl Şiirler*
C) *Aşk ve Avarelik Üzerine Şiirler*
D) *Güzelleme*
E) *Atlar ve Filler*

12. Şiir dışında, halk edebiyatıyla ilgilenerek Nasreddin Hoca fıkralarını nazma çeken sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Veli Kanık
B) Melih Cevdet Anday
C) Faruk Nafiz Çamlıbel
D) Ahmet Kutsi Tecer
E) Oktay Rifat Horozcu

ÇÖZÜMLER

1. Garip şiirinde şairler sıradan konulara yönelmişlerdir; ölçü, uyak, edebî sanat, şairane söyleyiş gibi unsurları şiirden atmışlar; günlük konuşma diliyle yazdıkları şiirlerinde hayal yerine gerçeği anlatmışlardır. Ancak ses ve şekil oyunlarını, resim ve musiki gibi başka sanat dallarından yararlanmayı reddetmişlerdir.

Cevap D

2. Şiire hece vezniyle başlayarak Garip döneminde serbest şiir yazan, yalnızlık duygusunu işleyen, önceleri alaya, somuta, yergiye ağırlık verirken daha sonra soyuta yönelen ve *Perçemli Sokak* adlı eseriyle ünlü şair, Oktay Rifat Horozcu'dur.

Cevap A

3. İlk şiirlerini Mehmet Ali Sel imzasıyla yayımlayan Garip şairi Orhan Veli Kanık'tır.

Cevap C

4. *Kolları Bağlı Odysseus, Göçebe Denizin Üstünde, Teknenin Ölümü* adlı eserler Melih Cevdet Anday'a aittir.

Cevap B

5. Orhan Veli serbest nazım tekniğini kullanarak nükteli, şairane söyleyişten uzak şiirler yazmıştır. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen şiirler bu tarzdaki şiirlerdir ve O. Veli'ye aittir. E seçeneğindeki şiir yoğun imgeli bir söyleyişe sahiptir, bu şiir O. Veli'ye değil Edip Cansever'e ait bir şiirden alınmıştır.

Cevap E

6. 1941'de ortaya çıkan Garipçiler ortaklaşa hazırladıkları Garip adlı şiir kitabının ön sözünde "geleneksel şiire yani mısracı şiir tarzına, şiirde şairane ve imgeli söyleyişe, vezin-kafiye gibi her türlü ahenk unsuru"na karşı çıkar fakat onların şiirlerinde öyküleme (şiirde bir olay anlatma) tarzına karşı çıkış yoktur, aksine bu tarz şiirler yazmışlardır.

Cevap D

7. *Vazgeçemediğim, Destan Gibi, Yenisi, Karşı* Orhan Veli Kanık'ın şiir kitaplarıdır. *Sevda Sözleri* adlı şiir kitabı Cemal Süreya'ya aittir.

Cevap B

8. *Telgrafhane, Rahatı Kaçan Ağaç, Yan Yana* adlı eserler Melih Cevdet Anday'a aittir.

Cevap B

9. *Perçemli Sokak, Elleri Var Özgürlüğün* adlı eserlerle soyut ve kapalı şiire yönelen şair Oktay Rifat Horozcu'dur.

Cevap D

10. *Ölümsüzlük Ardında Gılgamış* (şiir), Mikadonun Çöpleri (tiyatro) Melih Cevdet'e; *Bir Kadın Penceresinden, Bay Lear* (roman) Oktay Rifat'a aittir. *Dar Çağ* adlı şiir kitabı ise Behçet Necatigil'e aittir.

Cevap C

11. *Yaşayıp Ölmek, Çobanıl Şiirler, Aşk ve Avarelik Üzerine Şiirler, Güzelleme* Oktay Rifat'ın şiir türündeki eserleridir. *Atlar* ve *Filler* ise tiyatro türündedir.

Cevap E

12. Nasreddin Hoca fıkralarını nazma çeken sanatçı Orhan Veli Kanık'tır.

Cevap A

TEST

1. Mistik-metafizik şiirin en orijinal örneklerini ---- vermiştir. Onun şiirlerinde yer yer anlamsızlığa varan soyutlamalar görülür. Bu şiirlerinde, bilinçaltına dayalı, soyut, esrarlı bir dünya yaratır. Okuru sarsan bir anlatımla Doğu kültürünü Batı'nın modern anlayışıyla sentezler. *He, Lamelif, Om Mani Padme Hum* onun şiir kitaplarıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Erdem Beyazıt
B) Cahit Külebi
C) Asaf Halet Çelebi
D) Ceyhun Atuf Kansu
E) Bedri Rahmi Eyüboğlu

2.

Çamlıbel'den Tokat'a doğru
Tozlu yolların aktığı ırmak
Ben seni çoktan unuttum
Sen de unuttun mu dön geri bak

Orda derenin içinde
İki üç akçakavak
Tekerler döner başım döner
Kavaklar yeşeriyor dön geri bak

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu şiirin aşağıdakilerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Attila İlhan
B) Asaf Halet Çelebi
C) Cahit Zarifoğlu
D) Hilmi Yavuz
E) Cahit Külebi

3. Cumhuriyet döneminin en üretken şairidir. Elliyi aşkın şiir kitabıyla edebiyatımızda ayrı bir yere sahiptir. Cumhuriyet döneminin tüm şiir geleneklerini görmüş, dönem dönem bunlardan etkilenmiş fakat tümünden ayrı bir tarz geliştirmiştir. Felsefi, epik ve toplumcu şeklinde gruplanabilecek şiirleri içinde en çok tanınanları epik şiirleri olmuştur. Özellikle Çanakkale Savaşı ve Millî Mücadele'yi anlattığı epik-lirik şiirleri birer yapma destan olarak değerlendirilmiştir.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necip Fazıl Kısakürek
B) Behçet Necatigil
C) Ceyhun Atuf Kansu
D) Sabahattin Kudret Aksal
E) Fazıl Hüsnü Dağlarca

4. "Köy türkülerinden ve köy nakışlarından faydalanmak, bana ekmekten, sudan faydalanmak kadar doğal geliyor." diyen şairin şiirlerinde çok belirgin bir Anadolu ve insan sevgisi göze çarpar. Ressamlığından kaynaklanan doğa ve renk algısı onun şiirlerine de yansır. Hece ve serbest nazımla yazdığı şiirlerinde, halk kaynaklarından başarılı şekilde yararlanmıştır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bedri Rahmi Eyüboğlu
B) Turgut Uyar
C) Oktay Rifat Horozcu
D) Mehmet Çınarlı
E) Yavuz Bülent Bakiler

5. ----, Türk tarihiyle ilgili araştırmalar yapmakla kalmamış, bu araştırmalardan edindiklerini hem romanlarında hem de şiirlerinde kullanmıştır. *Bozkurtların Ölümü, Bozkurtlar Diriliyor, Deli Kurt* adlı romanları bu tarz eserleri arasındadır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Munis Faik Ozansoy

B) Yavuz Bülent Bakiler

C) Hilmi Yavuz

D) Hüseyin Nihal Atsız

E) Melih Cevdet Anday

6. 1940'lardan itibaren şiir muhatapları, bir tarafta Garip hareketinin geleneği yakıp yıkmak isteyen şiirini, bir taraftan Nazım Hikmet'in serbest ritimli, akışkan ve sosyal nitelikli şiirini hazmederken diğer taraftan başka bir "aykırı" ile karşılaşırlar. Divan şiirini, Fars ve Arap şiirini, tekke-tasavvuf şiirini, mistik Budist anlayışı harmanlayarak şiir yazan ---- henüz tam olarak anlaşılmaz o dönemde.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Behçet Necatigil

B) Fevzi Halıcı

C) Asaf Halet Çelebi

D) Fazıl Hüsnü Dağlarca

E) Bedri Rahmi Eyüboğlu

7. **Fazıl Hüsnü Dağlarca ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?**

A) "Türkçem, benim ses bayrağım" diyerek hem kendi dilindeki orijinalliği hem de Türkçeye verdiği önemi anlatmak istemiştir.

B) "Destanlar bir ulusun bilinçdışıdır." diyerek Millî Mücadele'yi *Üç Şehitler Destanı* adlı eserinde destanlaştırmıştır.

C) *Çocuk ve Allah* adlı eserinde insanın evrendeki yerini, doğanın görkemi karşısındaki sarsılış ve duyuşlarını zengin, çocuksu bir düş gücüyle, şaşırtıcı bir duyarlıkla dile getirmiştir.

D) Sadece ilk şiir kitabı *Havaya Çizilen Dünya*'da hece ölçüsünü kullanmış, daha sonraları şiirlerini serbest ölçüyle kaleme almıştır.

E) Asonanslara, söyleyişi kuvvetlendiren tekrarlara, günlük konuşmalara yer verdiği *Toprak Ana* adlı eserinde Garip tarzı şiirin etkisini göstermiştir.

8. "Şiiri şekil bulmuş resim, resmi şekillenmiş şiir" olarak değerlendirir. Türk edebiyatında renk unsurunun yoğun bir şekilde şiir dizelerine yansıtılması en çok onun şiirlerinde karşımıza çıkar. Edebî şahsiyetindeki rintçe tavır, Anadolu'ya şair-ressam gözü ile yaklaşmasını sağlar. Anadolu'daki kilim örneklerinden, mimarideki çini motiflerine varıncaya kadar geniş bir dağılım alanı bulan kültürel zenginlik, onun şiirinde kendini gösterir. Bunun yanında *Dol Karabakır Dol, Karadut, Tuz, Yaradan'a Mektuplar* adlı eserlerindeki bazı şiirlerinde Türk aydınına ince bir alay da getirir. Şair, aydınlarımızı millî romantik duyuş etrafında toplamak ister. Fakat şiirlerindeki kimi siyasal göndermeler birincil unsur olmaktan çok, ikincil unsur konumundadır. Onun şiirlerindeki birincil unsur, sevdası, öfkesi, gururu, aşkı, yoksulluğu ve çilesi ile Anadolu insanının gerçekliğini sanatsal alana taşımak, estetik düzeyde bu olguları ifade edebilmektir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Behçet Necatigil

B) Cahit Külebi

C) Asaf Halet Çelebi

D) Fazıl Hüsnü Dağlarca

E) Bedri Rahmi Eyüboğlu

9. Yaşayan canlı Türkçeyi başarı ile kullanmış, eserlerinde Türkçü-Turancı-Milletçi fikirler işlemiştir, bu yüzden onu Millî Edebiyat zevk anlayışını sürdüren şiir içerisinde değerlendiren araştırmacılar da olmuştur. Heceyle yazdığı şiirlerinde sosyal konuların yanı sıra aşk ve yalnızlık konularını ele almıştır. Şairliğinin yanında tarih ve edebiyat tarihi alanında önemli çalışmaları bulunmaktadır. İslamiyet öncesi Türk tarihini konu alan romanlar da yazmıştır. Şiirlerini ise *Yolların Sonu* adlı eserde toplamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hüseyin Nihal Atsız

B) Cahit Külebi

C) Mustafa Necati Sepetçioğlu

D) Halit Fahri Ozansoy

E) Mehmet Çınarlı

10. *Adamın Biri*'ndeki şiirler ile önemli bir çıkış yapan şair, bu dönemde yenilik eyleminin en umutlu ozanlarından biri olarak belirmektedir. "Benim doğduğum köylerde" derken tüm Anadolu köylerinin gereksinimlerini, akşamları eşkıyaların basmasını, gülmesini unutmuş insanları, bıçak gibi esen rüzgârlarda Sivas yollarındaki kağnı gıcırtısını ve sürücüleri, buğday tarlaları bile olmayan köylüleri yumuşak bir dil ve anlatı ile ama tüm yalınlığıyla önümüze koymaktadır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yavuz Bülent Bakiler
B) Cahit Külebi
C) Bedri Rahmi Eyüboğlu
D) Halit Fahri Ozansoy
E) Mehmet Çınarlı

11. Şiirini iki büyük kaynağın -Doğu ve Batı- sularıyla beslemeye özen gösteren şair, bu anlamda geleneksel halk edebiyatı, tekke edebiyatı, divan edebiyatı ve Batı kültür ve edebiyatından hatta mitolojisinden gerektiğinde faydalanmaktan kaçınmamıştır. Ona göre önemli olan nelerden ve nerelerden yararlandığından çok, yararlanılan bu ögelerin birbirileriyle ve günümüze ait olanlarla kaynaştırılmasıdır. Nitekim buralardan seçtiği imgeleri serbest nazımla kaynaştırarak ve kendi soyut imge düzenini oluşturarak şiirini kurmuştur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cemal Süreya
B) Ece Ayhan
C) Behçet Necatigil
D) Oktay Rifat Horozcu
E) Hüseyin Nihal Atsız

12. Aşağıdakilerden hangisi Cahit Külebi'ye ait eserlerden biri <u>değildir</u>?

A) *Sıkıntı ve Umut*
B) *Türk Mavisi*
C) *Atatürk Kurtuluş Savaşında*
D) *Yeşeren Otlar*
E) *Çobanıl Şiirler*

13. Şiirlerinde yoğun ve kısa bir söyleyiş özelliği dikkati çeker, bunlar genel olarak dörtlük ve ikiliklerden oluşur. Bu tarz şiirlerinde taşlama, alay, ironi iç içe bulunmaktadır. Şiirlerinde anlamsız, yer yer ironik söyleyişler taşıyan alışılmadık bağdaştırmalar, kendi türettiği "düflüngü, gidenek, birikik, bakı" gibi yeni Türkçe sözcükler dönemin edebiyat çevrelerinde tartışılmıştır. Bu şekildeki söyleyişler onu yer yer İkinci Yeni'ye yaklaştırsa da o, toplumsal konulara da uzak kalmamıştır. 1955'te, *Dünya Kaçtı Gözüme* adlı şiir kitabıyla başlayan şiir serüveni *Sen Sen Sen, Bir Kapı Önünde, Yalnızlık Paylaşılmaz* gibi pek çok şiir kitabıyla devam etmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Asaf Halet Çelebi
B) Ümit Yaşar Oğuzcan
C) Fazıl Hüsnü Dağlarca
D) Özdemir Asaf
E) Behçet Necatigil

14. Edebiyatımızda "evler şairi" olarak tanınan ----, dizelerinde evleri sadece mekân olarak değil, simgeledikleri değerlerle de işler. Onun şiirlerinde dış dünyanın acımasızlığından ve zorluklarından kaçan birey, eve ve odasına sığınır ama ev içi yaşamını da eşyalar daraltır. İç mekânda huzuru bulmayı amaçlayan birey, evin ve odanın sınırladığı dünyada bunalır, boğulur ama bu sıkıntıdan hayalleri sayesinde kurtulmaya çalışır. Şairin kurduğu bu mekân şiirinde, orta hâlli kent insanının günlük yaşam karşısındaki sıkıntılı, tedirgin tavrı egemendir

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Behçet Necatigil
B) Fevzi Halıcı
C) Asaf Halet Çelebi
D) Fazıl Hüsnü Dağlarca
E) Bedri Rahmi Eyüboğlu

15. Aşağıdakilerden hangisi Behçet Necatigil'e ait değildir?

A) *Bakış Kuşu*

B) *Divançe*

C) *İki Başına Yürümek*

D) *Kapalı Çarşı*

E) *Evler*

16. Hiçbir zaman bir akıma bağlı olmasa da döneminde ortaya çıkan hareketleri kendi üslubuna, kişiliğine göre yorumlamıştır. Bu sebeple onun *Sultan Palamut, Düdüklü Tencere, Odun* adlı eserlerinde Garip etkisini görmek mümkündür. 1961 yılında yayımlanan *Horozdan Korkan Oğlan* adlı kitabı ise onun şiirinde bir dönüşüm ve değişim noktası olarak görülür. Şair, bu kitabında toplumsallıktan daha çok bireyselliğe döner. Tema bakımından farklılıkların yanında dil açısından da İkinci Yeni'ye yaklaştığı görülür. Tamamıyla bireyselliğe dönüş, somuttan soyuta geçiş, şiirde kapalılık ve dili zorlama gibi İkinci Yeni'ye ait özellikler *Türkiye'nin Adresi* kitabında belirir. *Ayşemayşe* adlı kitabını 1968 yılında yayımlar, bu eser Garip ile İkinci Yeni'nin bileşimi olarak kabul edilebilir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turgut Uyar

B) Melih Cevdet Anday

C) Behçet Necatigil

D) Metin Eloğlu

E) Attilâ İlhan

17. 1940'lı yıllarda sanat hayatına atılmış, uzun yıllar romantik aşk, kadın, ayrılık, ölüm, çaresizlik konularını işleyen lirik şiirler, rubailer, taşlama ve hicivler yazmıştır. Hiçbir edebî harekete dahil olmadan, kendi tarzını yaratabilmiş bir şairdir. Sanatçı kendi şiir serüvenini 5 döneme ayırır. Bunlar Uyanış (1941-1954), Arayış (1954-1960), Çalkalanış (1960-1964), Kaynayış (1964-1970), Duruluş (1970-1982) adlarını taşır. Oldukça üretken olan şairin otuzun üzerinde şiir kitabı vardır. Bunlardan *Dillere Destan* şairin "Uyanış" dönemini; *Beni Unutma,* Arayış dönemini; Üstüme Varma İstanbul, Çalkalanış dönemini; *Ben Seni Sevdim mi*, Duruluş dönemini temsil eder denebilir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fazıl Hüsnü Dağlarca

B) Ümit Yaşar Oğuzcan

C) Asaf Halet Çelebi

D) Attilâ İlhan

E) Özdemir Asaf

18. İlk şiiri 1954'te Kaynak dergisinde yayınlanmıştır, oldukça üretken olan sanatçı 21 şiir, 11 de deneme kitabı, bunlar dışında şiir üzerine kuramsal yazılar, eleştiriler yazmış, çeviriler yapmış, antolojiler hazırlamıştır. *Güneş Saati, Tekvin, Delta, Tohum Ölürse, Yağmur Taşı* adlı eserleri onun şiirlerini topladığı eserleridir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ümit Yaşar Oğuzcan

B) Bedri Rahmi Eyüboğlu

C) Özdemir İnce

D) Behçet Necatigil

E) Yavuz Bülent Bakiler

ÇÖZÜMLER

1. Mistik-metafizik şiirin en orijinal örneklerini veren, Doğu kültürünü Batı'nın modern anlayışıyla birleştiren ve *He, Lamelif, Om Mani Padme Hum* şiir kitaplarıyla tanınan şair, Asaf Halet Çelebi'dir.

Cevap C

2. Cahit Külebi, kendi sanatını, memleketçi şiir çevresinde kurmuştur. Sivas'ı, Tokat'ı, Anadolu coğrafyasının güzelliğini duru bir Türkçeyle aktarmıştır. Dolayısıyla verilen şiirin Cahit Külebi'ye ait olduğu söylenebilir.

Cevap E

3. Cumhuriyet döneminin en üretken, hiçbir toplulukta yer almayan şairi Fazıl Hüsnü Dağlarca'dır.

Cevap E

4. Halk kaynaklarından yararlanarak şiirler yazan ressam ve şair Bedri Rahmi Eyüboğlu'dur

Cevap A

5. Türk tarihiyle ilgili araştırmalar yapan, ayrıca tarihî romanları da bulunan, *Bozkurtların Ölümü, Bozkurtlar Diriliyor* romanlarının yazarı Hüseyin Nihal Atsız'dır.

Cevap D

6. Divan şiirini, Fars ve Arap şiirini, tekke-tasavvuf şiirini, mistik Budist anlayışı harmanlayarak şiir yazan şair Asaf Halet Çelebi'dir.

Cevap C

7. Fazıl Hüsnü Dağlarca ile ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler doğrudur. Onun şiirlerinde "Asonanslara, söyleyişi kuvvetlendiren tekrarlara, günlük konuşmalar, çağrışımlar" sıkça geçer fakat şair hiç Garip tarzı şiir yazmamıştır; hiçbir akımdan etkilenmemiştir.

Cevap E

8. *Dol Karabakır Dol, Karadut, Tuz, Yaradan'a Mektuplar* adlı eserlerinde Anadolu'yu işleyen şair Bedri Rahmi Eyüboğlu'dur.

Cevap E

9. Eserlerinde Türkçü-Turancı-Milletçi fikirler işleyen, bu yüzden Millî Edebiyat zevk anlayışını sürdüren şiir içerisinde değerlendirilebilecek şair Hüseyin Nihal Atsız'dır.

Cevap A

10. Şiirlerinde Anadolu temasını işleyen, *Adamın Biri* adlı eserin sahibi şair Cahit Külebi'dir.

Cevap B

11. Şiirlerinde halk edebiyatı, tekke edebiyatı, divan edebiyatı, Batı kültür ve edebiyatından hatta mitolojisinden yararlanan şair Behçet Necatigil'dir.

Cevap C

12. Cahit Külebi sadece şiir yazan sanatçılarımızdandır. *Sıkıntı ve Umut, Türk Mavisi, Atatürk Kurtuluş Savaşında, Yeşeren Otlar, Adamın Biri* gibi pek çok şiir kitabı vardır. Çobanıl Şiirler, Oktay Rifat'a aittir.

Cevap E

13. *Dünya Kaçtı Gözüme, Sen Sen Sen, Bir Kapı Önünde, Yalnızlık Paylaşılmaz* gibi eserlerin sahibi şair Özdemir Asaf'tır.

Cevap D

14. Edebiyatımızda "evler şairi" olarak tanınan sanatçı Behçet Necatigil'dir. Onun şiirlerinde dış dünyanın acımasızlığından ve zorluklarından kaçan birey konu edilir.

Cevap A

15. *Divançe, İki Başına Yürümek, Kapalı Çarşı, Evler, Dar Çağ, En/Cam* gibi şiir kitapları Behçet Necatigil'e aittir. *Bakış Kuşu* adlı eser ise Hilmi Yavuz'a aittir.

Cevap A

16. *Sultan Palamut, Düdüklü Tencere, Odun, Türkiye'nin Adresi, Ayşemayşe* adlı eserler Metin Eloğlu'ya aittir.

Cevap D

17. Şiir serüveni 5 dönemde incelenebilecek ve *Dillere Destan, Beni Unutma, Üstüme Varma İstanbul* gibi eserlerin sahibi şair Ümit Yaşar Oğuzcan'dır.

Cevap B

18. *Güneş Saati, Tekvin, Delta, Tohum Ölürse, Yağmur Taşı* adlı eserlerin sahibi şair Özdemir İnce'dir.

Cevap C

TEST

1. Adını, Mavi dergisinde yayımladığı şiirleri ile duyurdu. Toplumcu bir çizgide ve yenilik peşinde olan bu topluluğun içinde daha çok bireysel sorunları ele almayı tercih eden bir şair görünümünde kaldı. Sait Faik ile tanıştıktan sonra hikâye ve romana yöneldi, edebiyat çevrelerinde daha çok bu türlerle tanınan sanatçı şiirlerini *Ah Min-el Aşk, Dağ Şiirleri* adlı eserlerde toplamıştır.

   Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

   A) Orhan Duru
   B) Attilâ İlhan
   C) Ferit Edgü
   D) Ahmet Oktay
   E) Yusuf Atılgan

2. Mavi dergisinde serbest nazımla yazdığı şiirlerindeki çizgisini her zaman sürdürdü. 1960'lardan itibaren toplumcu gerçekçi temalarda şiirler yazdı. Bunlar sosyal yaralara parmak basan duyarlı ve melankolik şiirlerdir. Daha sonraki şiirlerinde İkinci Yeni tarzına yönelen bir yaklaşımla sürrealist şiirler de yazdı. *Yol Üstündeki Semender* adlı eseriyle Behçet Necatigil Şiir Ödülü kazandı. Şiir dışında deneme, eleştiri, anı, günlük ve tiyatro türlerinde de eserler vermiş üretken bir sanatçıdır.

   Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

   A) Orhan Duru
   B) Attilâ İlhan
   C) Ferit Edgü
   D) Ahmet Oktay
   E) Şükran Kurdakul

3. **Maviciler topluluğuyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

   A) Garip şiirine tepki olarak doğan ve şiirde yenilikler yapmayı amaçlayan bir topluluktur.
   B) Daha çok sosyal gerçekçilik çizgisinde temalar şiire konu edilmiştir.
   C) Şiirin açık olması gerektiği fikrine karşı çıkılmış ve imgeli şiirler yazılmıştır.
   D) Şiir dili değiştirilmiş, kelime deformasyonlarıyla imge sağlanmıştır.
   E) Ölçü ve kafiye gibi ahenk unsurlarından uzak durularak serbest tarzda şiirler yazılmıştır.

4. **Attilâ İlhan'ın bazı şiir kitaplarıyla ilgili olarak yapılan aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

   A) İlk şiir kitabı olan *Duvar*'daki ilk bölüm *Gavurdağlarından Rivayet* başlığını taşır ve bu bölümdeki şiirler, halk edebiyatındaki destan-koçaklama havasında söylenmiştir.
   B) *Sisler Bulvarı* ve *Yağmur Kaçağı* adlı eserlerinde varoluşçuluk, gerçeküstücülük, letrizm gibi akımların ve Fransız şiirinin etkisi görülür.
   C) *Yasak Sevişmek* kitabı şekil olarak da divan şiirinin etkisini hissettirdiği bir eserdir. Bu kitapta bölüm başlarına Malraux ile beraber Bâkî ve Şeyh Gâlib'in birer beytine de yer verir.
   D) *Tutuklunun Günlüğü*'nde yeni ve çağdaş Türk şiirinin kurulmasında etkili olacak bir yöntem bulmayı hedeflemiş klasik Türk Şiirinin havasını yeni ve toplumsal bir içerikle bağdaştırmaya çalışmıştır.
   E) *Böyle Bir Sevmek* adlı eserinde divan şiirinden geniş ölçüde yararlanmış, beyitlerle kurduğu şiirlerinde aruz veznini çağdaş bir yorumla kullanmıştır.

5. Attilâ İlhan'ın bazı romanlarıyla ilgili olarak yapılan aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?

A) *Kurtlar Sofrası* adlı romanında, ülkemizin çalkantılı dönemlerinden olan 1954 – 1963 arasındaki siyasi ve sosyal olayları konu etmiştir.

B) *Sırtlan Payı* romanında, Kuvayımillîye'den 1960 yılına geçen zamanda gerçekleşen tarihî olayları Miralay Ferid adlı bir Kuvayımillîye kahramanının gözünden anlatır.

C) *Zenciler Birbirine Benzemez* romanında, içinde yetiştiği toplumu ve değerlerini sorgulayan, yabancılaşmış bir birey olan Mehmet Ali'nin Paris'te geçen günlerini modernist roman tarzıyla ele alır.

D) *Dersaadet'te Sabah Ezanları* adlı romanında, II. Meşrutiyet ile İstanbul'un işgali arasındaki dönemi, Osmanlı'nın ekonomik yönden Batılı devletlerin idaresi altına girişini anlatır.

E) *Bıçağın Ucu* romanında Millî Mücadele yıllarını, Batı Anadolu'daki Yunan işgali ve bunun sıradan halk üzerinde yarattığı buhranlar, Millî Mücadele'nin zaferle sonuçlanmasını ele alır.

6. Aşağıdakilerden hangisi Hisar topluluğunun karşı olduğu edebî tarzlardan biridir?

A) Beş Hececiler

B) Neoklasik Şiir

C) Saf Şiir

D) Sosyal Gerçekçi Şiir

E) Millî Edebiyat Şiiri

7. Musikiye olan merakı onu, şiirlerinde musiki arayışına itmiştir. Aruz veznini tercih etmesinin sebeplerinden biri de budur. Aruz kullanımı ve şiirde musiki arayışıyla divan edebiyatından beslenmiş; dil, üslup ve konu seçimiyle de Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatından yararlanmış bir sanatçıdır. Eserleri tür olarak ayrı ayrı incelendiğinde ortak temalar göze çarpmaktadır. Çocuk, insan, toplum, millet, memleket konuları eserlerinin temel muhtevasını oluşturmaktadır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yavuz Bülent Bakiler

B) Attilâ İlhan

C) Mehmet Çınarlı

D) Ferit Edgü

E) Behçet Necatigil

8. Halk ve divan şiiri geleneklerinden gelen dil ve şekil unsurlarına karşı olmayan, bunlara olabildiğince yakın durmaya çalışan, şiirde ve edebiyattaki yenileşmelere karşı olmayan hatta yenilikçi yönü de olan bir şairdir. Şiirlerinde hem hece hem de serbest ölçüyü kullanmış, Hisar topluluğunun diğer şairleri gibi geleneksel şiire de çağdaş yeniliklere de saygılı ve taraftar davranmıştır. Ahenk, anlam, sembol, ritim, şiirsellik, hayal, coşku ve lirizme önem veren şairin *Büyüyen Eller, Belki, Bir Bulut Geçti, Yeşil Çağ, Hüzzam Beste, Özlem Rıhtımı* adlı şiir kitaplarındaki bazı şiirleri bestelenmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İlhan Geçer

B) Mehmet Çınarlı

C) Mehmet Kaplan

D) Ataol Behramoğlu

E) Cahit Külebi

9. Gençlik dönemi ürünlerini, Garipçilerin şiirselliği sağlayan ne varsa attıkları 1940'lı yıllarda halk şiiri tarzında yazan ---- giderek geçmişle bugünü kaynaştıran bir şiir anlayışına ulaşmış ve senteze dayalı, orijinal bir kompozisyon meydana getirmiştir. *Şair; Sevmek Varken, Güvercin Uçurmak, Kuşlar ve İnsanlar* gibi eserlerinde duygu ve düşüncelerini kendine has imajlarla süsleyerek muhtevayı şiir sınırları içinde ele almayı başarabilmiş ve 1950 sonrasında gelişen Türk şiirinde önemli bir yere sahip olabilmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Yavuz Bülent Bakiler

B) Mustafa Necati Karaer

C) Fazıl Hüsnü Dağlarca

D) Munis Faik Ozansoy

E) Ahmet Oktay

10. Geleneğe bağlı klasik ve halk şiirimizi çağdaş, yerli ve millî bir söyleyişle günümüze taşıyan şairlerimizden birisidir. Şiirlerinde genellikle aşk, sevgi, hasret, hüzün, gurbet, vatan konularını işleyen şairin yalın, samimi, rahat ve ahenkli bir söyleyişi vardır. Aruz ve hece veznini ustalıkla kullanan şair, bazı şiirlerinde "Nihaî" mahlasını kullanmıştır. Bazı şiirlerinde dinî ve tasavvufî konular da görülür. Şiirlerini *Bir Yağmur Başladı, Dostlar Başına* adlı eserlerde toplamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bekir Sıtkı Erdoğan
B) Mustafa Necati Karaer
C) Munis Faik Ozansoy
D) Yavuz Bülent Bakiler
E) Gültekin Samanoğlu

11. Türk edebiyatında bir ekol olan Hisar topluluğunun kurucularından biridir. Şiirini Türk tarihi, Anadolu coğrafyası, din, halk şiiri ve kültürü, Batı şiiri gibi edebî kaynaklar üzerine kurmuştur. Şiirlerini *Alacakaranlık* ve *Uzun Vuran Gölge* adlı eserlerde toplamış, şiir dışında Cahit Sıtkı ve Kemalettin Kamu ile ilgili inceleme yazıları yazmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bekir Sıtkı Erdoğan
B) Mustafa Necati Karaer
C) Munis Faik Ozansoy
D) Yavuz Bülent Bakiler
E) Gültekin Samanoğlu

12. Millî konulara yaslanan şiirlerinde özellikle Sovyet emperyalizmine karşıdır. Bu tarz şiirlerinde Orta Asya Türklüğünün tarihini, coğrafyasını anlatır. Bu yöndeki şiirlerini *Türkistan, Azerbaycan* adlı eserlerinde toplamıştır. Anadolu'yu, Anadolu insanının maneviyatını işleyen şiirler de yazmıştır. Bunları *Duvak, Harman* adlı eserlerinde toplamıştır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) İlhan Geçer
B) Munis Faik Ozansoy
C) Yavuz Bülent Bakiler
D) Ferit Edgü
E) Ahmet Oktay

13. ---- uzun yıllar Hisar dergisini yönetmiş, Hisarcıları bir arada tutmuştur. Divan edebiyatının unsurlarını iyi bilen şair, aruzu ve divan şiiri estetiğini şiirlerinde kullanmıştır. *Gerçek Hayali Aştı, Güneş Rengi Kadehlerle, Bir Yeni Dünya Kurmuşum* onun şiir kitaplarıdır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ferit Edgü
B) Ahmet Oktay
C) Behçet Necatigil
D) Mehmet Çınarlı
E) Melih Cevdet Anday

14. Attila İlhan ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Geniş bir edebî birikimi vardır, şiirlerinde halk ve divan şiirinin imgelerini kullanır.
B) Şiirlerinde aşk, kıskançlık, kavga, insan sevgisi, yalnızlık, umutsuzluk, umut, yabancılaşma, kaçış gibi temalar yer alır.
C) Bazı şiirlerinde gerçeküstücü anlatım ve imgeler vardır.
D) Bireylerin iç gerçekliğini göz ardı etmeyen bir anlayışla sosyal gerçekçi şiirler de yazar.
E) *Kurtlar Sofrası* ve *Sırtlan Payı* şiirlerinde 1960 sonrası yaşanan siyasi çalkantıları işler.

15. 1952'de Ankara'da çıkan Mavi dergisinde yazan sanatçılara Maviciler denmiştir. I. Yenicileri çok basit oldukları, sonraları II. Yeni olarak adlandırılacak şairleri ise toplumdan kopuk oldukları için eleştiren topluluk 1954'te dağılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen topluluğun şairlerinden biri <u>değildir</u>?

A) Attila İlhan
B) Orhan Duru
C) Demir Özlü
D) Ferit Edgü
E) Cahit Zarifoğlu

ÇÖZÜMLER

1. Mavi dergisinde şiirlerle adını duyuran ve *Ah Min-el Aşk, Dağ Şiirleri* adlı eserlerin sahibi sanatçı Ferit Edgü'dür.

Cevap C

2. Maviciler adlı toplulukta yer alan ve *Gölgeleri Kullanmak, Yol Üstündeki Semender, Gözüm Seğirdi Vakitten, Söz Acıda Sınandı, Az Kaldı Kışa* adlı eserlerin sahibi sanatçı Ahmet Oktay'dır.

Cevap D

3. 1952'de Ankara'da çıkan Mavi adlı dergide yazan şairlerin oluşturduğu topluluğa Maviciler adı verilmiştir. Bu dönemle ilgili olarak A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. Maviciler şiir dilinde kelime deformasyonuna gitmemiştir, bu durum İkinci Yeni'de görülür.

Cevap D

4. Attilâ İlhan'ın bazı şiir kitaplarıyla ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler doğrudur. Attilâ İlhan, *Böyle Bir Sevmek* adlı eserinde de divan şiirinden yararlanmış, bazı şiirlerini beyitler hâlinde yazmıştır fakat o, hiçbir şiirinde aruzu kullanmamıştır.

Cevap E

5. Attilâ İlhan'ın bazı romanlarıyla ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde yapılan değerlendirmeler doğrudur. *Bıçağın Ucu* romanının konusu Millî Mücadele yılları değildir. Yazarın "Aynanın İçindekiler" adıyla yayımladığı serinin ilk kitabıdır ve konusu "27 Mayıs Askeri Darbesi'nin öncesi ve sonrası süreç"tir.

Cevap E

6. Mart 1950'de Ankara'da yayımlanmaya başlayan Hisar dergisi etrafında oluşan Hisarcılar topluluğunun, Garip ve sosyalist gerçekçiler ile İkinci Yeni anlayışları dışındaki bütün oluşumlardan yararlandıkları söylenebilir. Yahya Kemal Beyatlı tarzı neo-klasizmi ve az da olsa Ahmet Haşim sembolizmini bireysel meziyetleriyle birleştirerek bir yandan Millî Edebiyat şiiri, diğer yandan Beş Hececilerin etkisinde kalmışlardır.

Cevap D

7. Verilen parçada geçen "Musikiye olan merakı onu, şiirlerinde musiki arayışına itmiştir." cümlesi sorunun çözümü için önemli bir ipucudur çünkü verilen seçenekler içinde, aruzla şiir yazan şair Mehmet Çınarlı'dır.

Cevap C

8. *Büyüyen Eller, Belki, Bir Bulut Geçti, Yeşil Çağ, Hüzzam Beste, Özlem Rıhtımı* adlı şiir kitaplarının sahibi şair İlhan Geçer'dir.

Cevap A

9. *Sevmek Varken, Güvercin Uçurmak, Kuşlar ve İnsanlar gibi* eserlerin sahibi şair Mustafa Necati Karaer'dir.

Cevap B

10. Şiirlerini *Bir Yağmur Başladı, Dostlar Başına* adlı eserlerde toplayan şair Bekir Sıtkı Erdoğan'dır.

Cevap A

11. *Alacakaranlık, Uzun Vuran Gölge* adlı şiir kitaplarını çıkaran ve Cahit Sıtkı ve Kemalettin Kamu ile ilgili inceleme yazıları yazan sanatçı Gültekin Samanoğlu'dur.

Cevap E

12. Rusya'da esir yaşayan Türklerin coğrafyasına, tarihine, duygularına yönelik şiirleriyle ön plana çıkan ve *Türkistan, Azerbaycan, Duvak, Harman* adlı eserleriyle tanınan şair Yavuz Bülent Bakiler'dir.

Cevap C

13. Hisar dergisini yöneten, divan şiirinden yararlanarak aruzla şiirler yazan ve *Gerçek Hayali Aştı, Güneş Rengi Kadehlerle, Bir Yeni Dünya Kurmuşum* adlı şiir kitaplarıyla ünlü şair, Mehmet Çınarlı'dır.

Cevap D

14. A, B, C ve D seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak E seçeneğinde sözü edilen *Kurtlar Sofrası ve Sırtlan Payı* adlı eserler, şiir değil roman türünde yazılmıştır, (yer yer 27 Mayıs öncesi ya da Demokrat Parti dönemlerine değinilse de)Millî Mücadele temasını işler.

Cevap E

15. Seçeneklerde verilen Attila İlhan, Mavicilerin öncüsüdür. Orhan Duru, Demir Özlü ve Ferit Edgü de Maviciler arasında yer almıştır. Ancak Cahit Zarifoğlu, Garip anlayışı dışında yeniliği sürdüren şairler arasındadır, sonraları Yeni İslamcı şiir anlayışında eserler vermiştir.

Cevap E

PEGEM AKADEMİ

TEST

1.

Geçer sokaktan bakışsız bir Kedi Kara
Çuvalında yeni ölmüş bir çocuk
Kanatları sığmamış
Bağırır Eskici Dede
Bir korsan gemisi!
Girmiş körfeze

Bu dizeler aşağıdakilerden hangisine ait olabilir?

A) Orhan Veli Kanık
B) Ataol Behramoğlu
C) Ece Ayhan
D) Can Yücel
E) Murathan Mungan

2.

Kente kapandık kaldık tutanaklarla belli
Sirk izlenimlerinden seçmen kütüklerinden
Yüzlerimiz temmuzdan ötürü sallanır
Ve uzar ve her köşe bir tuzaktır
Birer darağacıdır her meydan saati

Bu şiirden hareketle İkinci Yeni şiiri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İmgeli ve kapalı bir dil kullanılmıştır.
B) Edebî sanatlara, söz dizimsel sapmalara yer verilmiştir.
C) Halk kültürü ve folklordan yararlanılmıştır.
D) Karamsar ve kaçış içinde bir tutum benimsenmiştir.
E) Basitlikten, sadelikten, konuşma dilinden kaçınılmıştır.

3. 1950'lerde asıl kişiliğini bulan şair varoluşçu, sürrealist bir anlayışla yazar. Kapalı, soyut anlatımlı şiirlerinde yer yer sosyalist temalara da değinir. Fakat daha çok çağdaş insanın bunalımlarını anlatır. Düşünce ağırlıklı ve yoruma açık şiirler yazar. *Yerçekimli Karanfil, Ben Ruhi Bey Nasılım, Yeniden* şiirleriyle çeşitli ödüller almıştır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Edip Cansever
B) Sezai Karakoç
C) Ülkü Tamer
D) İsmet Özel
E) İlhan Geçer

4. İlk şiirlerini heceyle yazan ----, bu şiirlerini *Güneşi Yakanların Selamı* adıyla kitaplaştırdı. Şair sürekli yeni arayışlar içindedir, bu yüzden şiirin yapısını sürekli değiştirir. II. Yeni'nin estetiğini yansıtan şiirlerinde sürrealizme dayanan soyut, anlam çıkarılamayan bir yapı vardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Rıfat Ilgaz
B) İlhan Berk
C) Ahmet Kutsi Tecer
D) İsmet Özel
E) Can Yücel

5. ---- ilk şiirlerinde hececi geleneklerin etkisinde kalmıştır. Bir dönem, Garip tarzı şiirler de yazmıştır. Daha sonra soyut, karmaşık bir şiire yönelmiştir. Halk ve divan şiirlerinden beslenerek başladığı şiir tarzından şiirle düz yazı farkını ortadan kaldıran bir yapıya ulaşmıştır. Şehir hayatının bireyde yarattığı karmaşıklığı imgeli, kapalı ve soyut bir yapıda anlatmıştır. Yalnızlık ve yabancılaşma temaları onun şiirlerinin ana eksenidir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Turgut Uyar
B) Fazıl Hüsnü Dağlarca
C) Yavuz Bülent Bakiler
D) Oktay Rifat Horozcu
E) Rıza Tevfik Bölükbaşı

6. Açık ve kapalı anlatımlı tüm şiirlerinde bir anlam yüklüdür. Anlamsızlığı savunan II. Yeni anlayışından bu yönüyle ayrılır. Marksist şiirle sürrealizm arasında bir senteze ulaşan şair, zaman zaman ironik bir yaklaşımla yaşadığımız çağı eleştirir. Lirizm ve erotizm onun şiirlerindeki en karakteristik ögelerdir.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cemal Süreya
B) Erdem Beyazıt
C) Cahit Zarifoğlu
D) İlhan Geçer
E) Sezai Karakoç

7. İkinci Yeni'nin diğer öncüleri gibi ---- da yeni bir şiir dili yaratma gayesiyle, Türkçenin yapısını zorlayarak dil deformasyonlarına gitmekten çekinmemiştir. Geleneksel şiirimizin imge yapısının bozulmasında ve dilin altüst edilmesinde, gerçeküstücülerde olduğu gibi, "özgür çağrışımlar"a ya da "mantık dışı" söyleyişlere ulaşma isteklerinin de sıkı bir ilişkisi vardır. *Bakışsız Bir Kedi Kara* ve *Ortodoksluklar*'da dizelerin "kısıtlayıcı" işleyişinden yakınarak düzyazı şiire yönelen sanatçı, dize kuruluşlu şiirden de vazgeçmemiş, *Devlet ve Tabiat* ile *Zambaklı Padişah* kitaplarında her iki biçimi de kullanmıştır. *Çok Eski Adıyladır* ve *Son Şiirler* kitaplarında yer alan şiirler ise düzyazı formundan oluşmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Edip Cansever
B) Ece Ayhan
C) Cemal Süreya
D) Oktay Rifat
E) İlhan Berk

8. Cemal Süreya şiiri, kendini kurma ve sürdürmede "erotik vurgu" gibi ayırıcı bir özelliği odağına yerleştirmiştir. Ancak bu vurguyu, şiirin tümüne rengini veren bir eğilim saymak mümkün gözükmemektedir. Zira onun şiirinde aşka ilişkin şiirle erotik temalı şiir yan yana durabildiği gibi, politik şiirle her türlü politik belirlenimden âzade bireyin şiiri de yan yana gelebilmektedir. Başka bir deyişle, Cemal Süreya şiirinde farklı açılımlar, birbiri içinde gelişen ve ilerleyen bir özellik göstermektedirler.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada yapılan değerlendirmeye örnek <u>gösterilemez</u>?

A) *Sevda Sözleri*
B) *Sıcak Nal*
C) *Güz Bitiği*
D) *Şapkam Dolu Çiçekle*
E) *Üvercinka*

9. **Aşağıdakilerden hangisi İkinci Yeni şairlerinden birine ait eserlerden <u>değildir</u>?**

A) *Kolsuz Bir Hattat*
B) *Galile Denizi*
C) *Allaben Öyküleri*
D) *Perçemli Sokak*
E) *Tütünler Islak*

10. Onun şiirini dönemlere ayırmak mümkündür. Üstelik böyle bir sınıflandırma işlemi, şiirinde, biçim - öz ilişkisi bağlamında büyük bir dönüşüm yaşamış bir şair için güç de değildir. Buna göre, *Arz-ı Hal* ile *Türkiyem*'deki ürünler şairin birinci dönem şiirleri olarak nitelendirilmelidir. Bu kitaplar, onun 1948-1954 yılları arasında Posof ve Terme'deki taşra hizmeti sırasında yayımladığı şiirlerden oluşmaktadır. Bu nedenle, her iki kitabında da Anadolu, hayat şartları ve fizikî görünümüyle girer şiirine. Şiirinde asıl dönüm noktası *Dünyanın En Güzel Arabistanı* ile başlar. 1959 yılında yayımlanan kitap, şiire has her türlü unsurun kullanımına getirdiği açılımlar dolayısıyla Türk şiir tarihi açısından da önemli bir adımdır. Şair, ikinci önemli adımı *Tütünler Islak* kitabıyla atar. Bu kitabı ile yeni biçimsel denemelere girişmiştir. Bir bakıma, şiirindeki farklılaşmayı daha ileri bir noktaya götürür. O da "anlam"dır. Bu eserde, anlam ya da temalar iyice silikleşmiş, iyice zor çözülür olmuştur.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turgut Uyar
B) Edip Cansever
C) Sezai Karakoç
D) Ülkü Tamer
E) Cemal Süreya

PEGEM AKADEMİ

11. Aşağıdaki dizelerden hangisi İkinci Yeni tarzında yazılmış bir şiirden alınmış olamaz?

A) Önceleyin bir ellerin vardı yalnızlığımla benim aramda
Sonra birden kapılar açılıverdi ardına kadar
Sonra yüzün onun ardından gözlerin dudakların
Sonra her şey çıkıp geldi

B) Odanız kızkardeşinizdir
Büyük Ş'lerle iner giysiniz
Bir kez onarılmış anıt mihrap
Hemen pencereye geçersiniz

C) Olduran yıkan yeniden yapan gözlerini
seviyorum kaç kişi
Bir senin gözlerin var zaten daha yok
Ya bu başını alıp gidiş boynundaki
Modigliani oğlu Modigliani

D) Kadın gözlerini koydu ortaya
Bir mavi bir gökyüzü aldı çevrelerini
Sevdiler sonsuz bir maviyle alıngan
Sevip yaşayanlar oldu sevdi yaşadılar

E) Garibin anası pencerelerden
Yanık türkülerle yollara bakar
İncecik yüzünde her akşamüstü
Çizgi çizgi, nokta nokta bir efkâr

12. İkinci Yeni kuşağı içinde, simgeci özellikler taşıyan lirik şiirleri ile yer aldı. İkinci Yeni ile başlayıp toplumcu anlayışa doğru yönelen şiir tarzında kendine özgü, mitolojiden ve halk edebiyatından beslenen bir imge anlayışı ile ironi yüklü şiirler dikkati çeker. Şiirlerinde keskin bir ironi, şaşırtıcı vurgular göze çarpar. 1970'lerden sonra anlamca daha derli toplu, içerik açısından da toplumsal duyarlıkları öne çıkaran şiirler de yazmaya başladı. *Gök Onları Yanıltmaz, Virgülün Başından Geçenler* gibi II. Yeni anlayışının ağır bastığı şiirlerinde imla, noktalama, anlam ve anlaşılır olma kaygılarından uzak kaldı. Bu şiirlerinde şaşırtmaca ve ironiye yer verdi.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turgut Uyar
B) Edip Cansever
C) Sezai Karakoç
D) Ülkü Tamer
E) Cemal Süreya

13. şiirimiz her işi yapar abiler
valde atik'te eski şair çıkmazında oturur
saçları bir sözle örülür bir sözle çözülür
kötü caddeye düşmüş bir tazenin yakın mezarlıkta
saatlerini çıkarmış yedi dala gerilmesinin şiiridir
dirim kısa ölüm uzundur cehennette herhal abiler

Biçim, içerik ve söz varlığı dikkate alındığında bu dizelerin, aşağıdaki şairlerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Orhan Veli
B) Mehmet Çınarlı
C) İlhan Geçer
D) Ece Ayhan
E) Yavuz Bülent

14. İkinci Yeni şairleri aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmamıştır?

A) Folklorik malzeme ve geleneksel şiir
B) Günlük konuşma diliyle anlatım
C) Özgür çağrışım, soyutlama, anlamsızlık
D) Vezne bağlı söyleyiş
E) Öyküleyici şiir

15. Onun şiirinin gelişimi içinde tasavvufi imgelerin hem oranının arttığı hem de daha zenginleştiği görülmektedir. *Hızırla Kırk Saat, Taha'nın Kitabı, Gül Muştusu* başlıklı uzun şiirler tasavvufi kavramların, büyük mutasavvıfların ve eserlerinin birlikte zikredildiği, ayrıca tasavvufa ait sembolizmin yer aldığı şiirler olarak dikkat çekmektedir.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turgut Uyar
B) Edip Cansever
C) Sezai Karakoç
D) Ülkü Tamer
E) Cemal Süreya

16. Aşağıdakilerden hangisi İlhan Berk'e ait bir eser değildir?

A) *Mısırkalyoniğne*
B) *Günaydın Yeryüzü*
C) *Delta ve Çocuk*
D) *Çivi Yazısı*
E) *Yerçekimli Karanfil*

ÇÖZÜMLER

1. Verilen şiir imgeli, kapalı bir dille yazılmıştır. Sürrealist etkiler taşır. Bunlar II. Yeni şiirinin özelliğidir. Dolayısıyla bu şiirin II. Yeni topluluğundan olan Ece Ayhan'a ait olduğu söylenebilir. Ayrıca şiirin ilk dizesinde geçen "bakışsız bir Kedi Kara" ifadesi, Ece Ayhan'ın ünlü şiirini hatırlatır.

Cevap C

2. İkinci Yeniciler imgeli ve kapalı bir dil kullanmışlar, edebî sanatlara ve söz dizimsel sapmalara yer vermişlerdir. Karamsar ve kaçış içinde bir tutum benimseyen bu şairler, basitlikten sıradanlıktan, konuşma dilinden kaçınmışlardır. Ancak İkinci Yeniciler, halk kültürünün ve folklorun şiirde yerinin olmadığı görüşündedir.

Cevap C

3. Kapalı ve soyut anlatımlı bir şiir diline sahip, varoluşçu, sürrealist bir anlayışla çağdaş insanın bunalımlarını anlatan ve *Yerçekimli Karanfil, Ben Ruhi Bey Nasılım, Yeniden* şiirleriyle çeşitli ödüller alan şair, Edip Cansever'dir.

Cevap A

4. Şiirlerinde II. Yeni estetiğini yansıtan, *Güneşi Yakanların Selamı* adlı şiir kitabı bulunan şair İlhan Berk'tir.

Cevap B

5. İlk şiirlerinde Garip etkisinde kalan sonra İkinci Yeni estetiğiyle şiir yazan şair Turgut Uyar'dır.

Cevap A

6. Lirizm ve erotizm ögeli şiirler yazan, *Üvercinka* ve *Beni Öp Sonra Doğur Beni* adlı şiir kitaplarıyla ünlü şair Cemal Süreya'dır.

Cevap A

7. *Bakışsız Bir Kedi Kara*, *Ortodoksluklar*, *Devlet ve Tabiat*, *Zambaklı Padişah*, *Çok Eski Adıyladır* ve *Son Şiirler* adlı eserler Ece Ayhan'a aittir.

Cevap B

8. Verilen parçada Cemal Süreya'nın şiirlerine yönelik değerlendirmeler yapılmıştır, *Sevda Sözleri, Sıcak Nal, Güz Bitiği, Üvercinka* onun şiir kitaplarıdır ve parçada sözü edilenlere yönelik şiirler içerir. *Şapkam Dolu Çiçekle* ise Cemal Süreya'nın deneme türündeki eseridir.

Cevap D

9. *Kolsuz Bir Hattat* (Ece Ayhan), *Galile Denizi* (İlhan Berk), *Allaben Öyküleri* (Ülkü Tamer),

Tütünler Islak (Turgut Uyar) İkinci Yeni şairlerine ait eserlerdir. *Perçemli Sokak* ise Oktay Rifat'a aittir.

Cevap D

10. Verilen parçada geçen *Arz-ı Hal, Türkiyem, Dünyanın En Güzel Arabistanı, Tütünler Islak* gibi eserler Turgut Uyar'a aittir.

Cevap A

11. İkinci Yeni tarzında serbest nazımla şiir yazılır ve bu şiirlerde yoğun imgeli, sürrealist anlatım görülür. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen dizeler bu tarza örnek gösterilebilir. E seçeneğindeki şiir ise heceyle yazılmıştır, bu dizeler İkinci Yeni tarzını yansıtmaz.

Cevap E

12. Şiirlerinde şaşırtmaca ve ironilere yer veren, *Gök Onları Yanıltmaz, Virgülün Başından Geçenler* gibi eserlerin sahibi II. Yeni şairi Ülkü Tamer'dir.

Cevap D

13. Verilen şiirde yoğun imgeli, sürrealist bir söyleyiş görülür ve "cehennette" kelimesinde söz dizimsel sapma vardır. Buna göre, verilen şiir İkinci Yeni'nin tarzını yansıtmaktadır. Biçim, içerik ve söz varlığı dikkate alındığında, verilen dizelerin Ece Ayhan'a ait olduğu söylenebilir.

Cevap D

14. İkinci Yeni şiirinin özellikleri arasında "gelenekten kopukluk, günlük konuşma dilinden uzaklık ve gramerde deformasyon (değiştirim), özgür çağrışım, soyutlama, anlamsızlık, duyuları ve algıları karıştırma (karıştırım), imgeleme, akıl dışılık, kapalılık, okurdan uzaklık, halka sırt çevirme, çevreden ayrılma ve kaçış..." sayılabilir. Buna göre; A, B, D ve E seçeneklerinde verilenler İkinci Yeni şairlerinin karşı çıktığı unsurlardır.

Cevap C

15. Şiirlerinde tasavvufi imgelere yer veren, *Hızırla Kırk Saat, Taha'nın Kitabı, Gül Muştusu* adlı eserlerin sahibi İkinci Yeni şairi Sezai Karakoç'tur.

Cevap C

16. *Mısırkalyoniğne, Günaydın Yeryüzü, Delta ve Çocuk, Çivi Yazısı* İlhan Berk'e aittir. *Yerçekimli Karanfil* ise Edip Cansever'e aittir.

Cevap E

PEGEM AKADEMİ

TEST

1. Rusya'da yapılan Sosyalist Sanatçılar Kongresi'nde alınan kararlar doğrultusunda eser veren sanatçıların oluşturduğu anlayıştır. İdeolojik bir yaklaşımla halkları uyandırmayı, onları ezen ve sömüren düzene karşı harekete geçirmeyi amaçlarlar. Dış dünyaya, sosyal meselelere yönelen bu sanatçılarda somut bir yaklaşım görülür.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen anlayışla eser veren şairlerden biri değildir?

A) Rıfat Ilgaz

B) Necmettin Halil Onan

C) Nazım Hikmet

D) Ercüment Behzat Lav

E) Hasan İzzettin Dinamo

2. Nazım Hikmet'le ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Fütürizm ve Mayakovski etkisiyle yazdığı şiirlerde bireyci temalarla toplumcu temaları kaynaştırmıştır.

B) 1930'larda heceyi bırakıp serbest nazım tekniğine öncülük etmiştir.

C) Şiirinde yeni biçim anlayışları görülür, asimetrik dizeler onun üslubunun en göze çarpan yanıdır.

D) Sanatı ideolojik amaçlarla yapsa da estetik seviyeyi her zaman korumuştur.

E) Hatıraların yoğunluğu, yalnızlık duygusu, evine, işine bağlılık ve ölümü kabul ediş şiirlerinde çokça rastlanan temalardır.

3.

Al yanaklı mis gibi kokan Amasya elması
zeytin
incir
kavun
ve renk renk
salkım salkım üzümler
ve sonra kara sapan
ve sonra kara sığır
ve sonra ileri, güzel, iyi
her şeyi
hayran bir çocuk sevinciyle kabule hazır
çalışkan, namuslu, yiğit insanlarım
yarı aç, yarı tok
yarı esir...

Bu şiirden hareketle Nazım Hikmet'in şiir anlayışı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerinde bireysel konuları işlemiştir.

B) Şiirlerinde biçimi, içeriği tamamlamak amacıyla kullanmıştır.

C) Şiirlerinde lirizm zayıftır, didaktik söylem ağır basmaktadır.

D) İdeolojik şiirlere yer vermemiş, sanatta propagandaya karşı çıkmıştır.

E) Aruzu tamamen terk etmemiş, bazı şiirlerinde farklı kalıplarıyla kullanmıştır.

4. ----, toplumcu gerçekçi anlayışla eser veren sanatçıdır. Edebiyatımızda serbest nazmın ilk uygulayıcılarındandır. Şiirlerinde dadaizm, fütürizm, sürrealizm akımlarının ve Nazım Hikmet'in etkisi görülür. *Mau Mau, Açıl Kilidim Açıl* şairin şiir kitaplarındandır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ercüment Behzat Lav

B) Bedri Rahmi Eyüboğlu

C) Murathan Mungan

D) Necmettin Halil Onan

E) Yaşar Nabi Nayır

5. İlhami Bekir Tez'in, "Sanatçıya düşen görev şiir yazmak değil, şiirle bilinçsiz kitlelere sınıf bilinci götürmektir." şeklinde ifade ettiği şiir tarzı, 1960 sonrasında pek çok şairin poetikası niteliğindedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bu tarz şiirler <u>yazmamıştır</u>?

A) Enver Gökçe
B) Ahmet Arif
C) Rıfat Ilgaz
D) Murathan Mungan
E) Cahit Saffet Irgat

6. Aşağıdakilerden hangisi toplumcu gerçekçi tarzda yazılmış bir şiirden alınmış <u>olamaz</u>?

A) İçimde anlatılmaz yenilgilerin acısı
On sekizinci baharımın türküsü dudaklarımda
Aradığım beklediğim nedir bilmiyorum
Bu kentin çıkmaz sokaklarında

B) Kavganın ve hürriyetin
Türküsünü söylemek istiyorum
Gür bir akışla akacak kanın
Eşitliğin türküsünü söylemek istiyorum
Halklar adına yükselen sancağın

C) Kimi tutsak düşmüş kendi dünyasına
Kimisi düpedüz halk düşmanı
Diren öyleyse, diren, yılma
Yürüt daha bir inatla kavganı

D) Ülkemiz yoksul, ülkemiz fakir
Ve işçiler, öğrenciler düşer yan yana
Düşer ya vatanın
Bir yanı da ölür

E) Bilirim nedir ormanın serin karanlığında
Asi maden işçileri birbirine sokulmuş dinlerken
Bir kayanın üstünden yiğitçe haykıran o önderi
Nedir onları ısıtan şey ve bir güz günü ceket giymenin sevinci

7. ---- şiirimize sadece içerikte değil biçimde de yenilik getirmiştir. Şaire göre yeni hayat, yeni şiir biçimiyle ifade edilmelidir. Böylece Mayakovski'nin şiir şekli aklına gelir ve hiç Rusça bilmediği hâlde bu Rus fütüristinin etkisi altında özgün şiir tarzına *Açların Gözbebekleri* adlı şiirle başlar. Türk edebiyatının bu ilk serbest mısralarını arkadaşlarına okur. Onlara "Eski usul vezinle kafiyeye paydos!" diye haykırır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Hasan İzzettin Dinamo
B) Nazım Hikmet Ran
C) Ercüment Behzat Lav
D) Orhan Veli Kanık
E) Asaf Halet Çelebi

8. İlk şiirlerinde Faruk Nafiz Çamlıbel'in etkileri görülür, bunlar hece ölçüsüyle yazılmış şiirlerdir. Daha sonra serbest vezne yönelmiştir, bu şiirlerinde ise Nâzım Hikmet etkisi görülür. Ustalık dönemi şiirleri diyebileceğimiz şiirlerinde, zengin bir çağrışım düzeniyle doğayı ve yaşamın çeşitli kesitlerini vermeye, bir yandan da toplumsal gerçeği aktarmaya çalışmıştır. Birinci kuşak toplumcular arasında sayılabilecek bir dönemde -1930'larda- eser vermeye başlamıştır. *Karacaahmet Senfonisi, Özgürlük Türküsü, Gecekondumdan Şiirler* gibi şiirlerinin yanında, *Kutsal İsyan* adlı Millî Mücadele konulu romanı ve *Ateş Yılları, Savaş ve Açlar* gibi pek çok romanı da bulunmaktadır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ercüment Behzat Lav
B) Rıfat Ilgaz
C) Sadri Ertem
D) Sabahattin Ali
E) Hasan İzzettin Dinamo

PEGEM AKADEMİ

9. Toplumcu gerçekçi şiirimizin ustalarındandır. Şair, yaşadığı coğrafyanın duyarlılığı ve halk kaynağındaki sesini hiç yitirmeden lirik, epik ve koçaklama tarzını kusursuz bir kurguyla kullanarak özgün çağdaş şiirler yazdı. *Hasretinden Prangalar Eskittim* adlı kitabındaki şiirler bir kuşağın memleket sevgisinin, coşkulu ruhunun, başkaldırı kültürünün simgeleri gibidir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nihat Behram

B) Rıfat Ilgaz

C) Can Yücel

D) Sabahattin Ali

E) Ahmet Arif

10. Önceleri Nazım Hikmet etkisiyle şiirler yazan ---- bir süre sonra, aynı dünya görüşünü paylaştığı toplumcu gerçekçilerden sanat anlayışı yönüyle ayrılarak farklı çizgileri yakalayabilmiş bir sanatçıdır. *Günden Güne* adlı kitabından itibaren sanatını Garip ve İkinci Yeni hareketleriyle de ilişkilendirerek şiirine açılımlar getirmeyi başarmıştır. 1959'da *Kedi Aklı*, 1962'de *Saat Sekizi Geç Vurdu* adlı kitaplarını yayımlar. Bu kitaplar, olumsuz aşırılıkları benimsenmese de onun, sanat anlayışı bakımından İkinci Yeni'ye çok yakın şiirlerinden oluşmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Arif Damar

B) Ahmet Arif

C) Ataol Behramoğlu

D) Süreyya Berfe

E) İsmet Özel

11. İlk şiir kitabı olan *Bu Şehrin Çocukları* 1945'te yayımlanmış ve 1940 kuşağı toplumcu sanatçılar arasında önemli bir yere sahip olmuştur. Şiirler dışında roman da yazmış ve sinema, tiyatro oyunculuğu yapmıştır. İlk şiir kitabında ve *Rüzgârlarım Konuşuyor, Ortalık* gibi eserlerinde yer alan şiirlerini *Irgatın Türküsü* adı altında toplamış ve yayımlamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sabahattin Ali

B) Attilâ İlhan

C) Cahit Irgat

D) Rıfat Ilgaz

E) Nihat Behram

12. Devletin resmî sanat görüşü olarak önce Rusya'da ortaya çıkan ve ana ilkeleri, 1934'te toplanan Sovyet Yazarlar Birliği'nin Birinci Kongresi'nde saptanan bir sanat ve edebiyat akımıdır. Estetik bir sistem hâlinde kurulmamış, kongrede tespit edilen ilkelerin zamanla geliştirilmesiyle sistemleşmiştir. Sanatın ne olduğu sorusundan çok, ne olması gerektiği sorusuna cevap veren bir akımdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen akımda görülen ilkelerden biri <u>değildir</u>?

A) Halkçılık, köycülük kavramları ile hümanist bir düşünce etrafında şekillenen bir edebiyattır.

B) Nazım biçiminde önceden belli bir düzene bağlı kalınmamıştır.

C) Bir tez etrafında şekillenen şiirlerde söylev üslubuna da başvurulmuştur.

D) Şiirdeki ahenk unsurları geleneksel şiirimizdekinden farklıdır.

E) 1960 sonrası toplumcu şiirlerde İkinci Yeni'nin dil ve imge anlayışı etkili olmuştur.

13. Edebiyat tarihimiz içinde, romanlarıyla tanınsa da siyasal ve ideolojik sorunları yalın bir dille ortaya koyduğu, insanların yaşantılarını gösterişsiz bir dille yansıttığı şiirlerinde de oldukça başarılıdır. Şiirleri nedeniyle kovuşturmalara uğramış, bir dönem kendi adıyla şiir yayımlaması dahi yasaklanmıştır. *Yarenlik, Sınıf, Yaşadıkça, Devam, Ocak Katırı Alagöz* gibi pek çok şiir kitabı yayımlamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Can Yücel
B) Necati Cumalı
C) Sabahattin Ali
D) Rıfat Ilgaz
E) Cahit Irgat

14. Anadolu kültürünün hâkim olarak yaşanıp yaşatıldığı bir coğrafyada dünyaya gelmesi ve daha sonra da bu kültürü özümsemesini sağlayacak bir yaşam serüvenine sahip olması, onun şiirindeki halk kültürü ve özellikle halk edebiyatı kaynak kullanımının derinliğini sağlayan başlıca etkenler olmuştur. Onun *Temmuz Bildirisi, Acıyı Bal Eyledik, Koçero Vatan Şairi, Haziranda Ölmek Zor, Filizkıran Fırtınası* gibi eserlerine yansıyan ve 1950 sonrası Türk şiirinde çağdaşlarından farklı bir noktaya taşıyan bu yönü, daha sonra pek çok sosyal gerçekçi şair tarafından da taklit edilmeye çalışılmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Arif
B) Hasan Hüseyin Korkmazgil
C) Can Yücel
D) Rıfat Ilgaz
E) Necati Cumalı

15. İlk şiirlerinde Ali Karasu takma adını kullanmıştır. Bu şiirlerinde, Faruk Nafiz ve Necip Fazıl etkisi göze çarpar fakat Ankara Cezaevinde Nazım Hikmet'le birlikte yattığı dönemlerde şiir tarzında belirgin bir değişim olmuştur. İlk şiir kitabı *Tebliğ'de* dar gelirli insanların sorunlarından söz etmiştir. 1940'lı yıllarda yazdığı şiirlerde ise Garip tarzı ile sosyal gerçekçi şiiri birleştirerek bir senteze ulaşmıştır. Mevlana ve Ömer Hayyam'dan çeviriler yapmıştır, bu çeviriler dışında Azra Erhat'la birlikte İlyada, Odysseia destanlarını da çevirmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sabahattin Ali
B) Ataol Behramoğlu
C) Şükran Kurdakul
D) A. Kadir
E) İsmet Özel

16. Kurtuluş Savaşı'ndan beslenen *Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı*'ndaki ulusalcı anlayış sonrasında, onun şiirinde ideolojik düzlemde önemli bir dönüşüm gerçekleşir. Bu eserden sonra yazdığı şiirlerde bu ideolojik bakışın etkisi kalmaz, şair sosyalist düşüncenin savunucusu olarak konumlanır. Türkiye'deki devrimci mücadele şiirlerin temel izleği hâline gelir ve *Ağıtlar ve Türküler* adlı eseri bu mücadeleyi veren gençlerin öldürülmesi karşısında duyulan öfke; ölümler ve haksızlıklara yakılan "ağıt"lar şeklinde ortaya çıkar. 1980 sonrasında yazdığı *İlahiler, Sevda Kalıcıdır* gibi eserlerinde ise bireysel temaları öne çıkarmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gülten Akın
B) Cahit Irgat
C) Nihat Behram
D) Haydar Ergülen
E) Muzaffer İzgü

PEGEM AKADEMİ

17. Şiire II. Yeni tarzı estetikle başlamış, sonraki şiirlerinde toplumcu temaları işlemiştir. Sıradan kişilerin hayatlarını anlattığı eserlerinde günlük konuşma dilini ustaca kullanmıştır. *Kuş Tufanı, Hücremde Ayışığı, Çırak Aranıyor, Çaylar Şirketten, Adresi Uçurum, Menzil, Nereye Uçar Gökyüzü, Tilki Tilki Saat Kaç, İstanbul Hatırası* adlı şiir kitaplarının dışında *Türk Yazınında Cezaevi Şiirleri, Öykülerle İstanbul* adlı antolojileri de bulunmaktadır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gülten Akın
B) Cahit Irgat
C) Nihat Behram
D) Refik Durbaş
E) Muzaffer İzgü

18. ---- 1960 sonrası toplumcu gerçekçi ideolojik şiirin en güçlü isimlerinden biridir. İlk şiirlerinde II. Yeni'ye yakındır. Bu dönemlerinde soyut ve imgesel şiirler yazmıştır. Daha sonraki dönemlerinde siyasi içerikli toplumcu şiirler yazmıştır fakat bu şiirlerinde, kuşağın diğer şairlerinden farklı olarak sloganvari üsluptan kaçınmıştır. Pek çok türde eser verse de şairliği ön plandadır ve ilk şiir kitabı *Bir Ermeni General* ile adını duyurmuştur.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Refik Durbaş
B) İsmet Özel
C) Ataol Behramoğlu
D) Can Yücel
E) Ümit Yaşar Oğuzcan

19. Sanat hayatının bir döneminde toplumcu, bireyleri mücadeleye çağıran şiirler yazmış, sonraları imgeci, estetik şiire yönelmiş bir sanatçıdır. Yer yer müstehcen, nükteli bir şiir üslubu vardır. *Yazma, Maaile, Ölüm ve Oğlum* şairin şiir kitaplarıdır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haydar Ergülen
B) Cemal Süreya
C) İsmet Özel
D) Can Yücel
E) Hüseyin Atlansoy

20. 1960 sonrası toplumcu sanatçılar, şairlerin topluma öncülük etmeleri gerektiğini belirtir ve sömürü, sanayileşme, üretim, üretim-tüketim ilişkileri gibi meselelere değinir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen şairlerden biri <u>değildir</u>?

A) Ataol Behramoğlu
B) Bahattin Karakoç
C) Süreyya Berfe
D) Refik Durbaş
E) İsmet Özel

ÇÖZÜMLER

1. Verilen parçada toplumcu gerçekçi şiir anlayışı açıklanmıştır. Bu anlayışın en ünlü ismi Nazım Hikmet'tir. Rıfat Ilgaz, Ercüment Behzat Lav ve Hasan İzzettin Dinamo bu anlayışla eser veren şairlerdir. N. Halil Onan bu anlayışta eser vermemiş, millî edebiyat zevk anlayışını yansıtan şiirler yazmıştır.

Cevap B

2. A, B, C ve D seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak E seçeneğinde Nazım Hikmet'in şiirlerindeki temalar yanlış verilmiştir. Nazım Hikmet, şiirlerinde Kurtuluş Savaşı'nı, toplumsal gerçekler içindeki insanın dramını, yoksulluğu, ezilmişliği, aşkı, özleyişi anlatmıştır.

Cevap E

3. Nazım Hikmet şiirinde biçimi, içeriği tamamlamak amacıyla kullanır. Onun şiirlerinde içerik biçimi belirler, dizeler aynı hizadan başlamaz. Çünkü o zaman anlatılmak istenen düşünce de sıradanlaşacaktır. Hâlbuki şair, anlatmak istediği düşüncenin sıradan olmadığını özellikle vurgulamak ister.

Cevap B

4. Cumhuriyet yazınında serbest nazmın ilk uygulayıcılarından olan; dadaizm, fütürizm ve sürrealizm akımlarından etkilenen, *Mau Mau, Açıl Kilidim Açıl* adlı şiir kitapları bulunan şair Ercüment Behzat Lav'dır.

Cevap A

5. Verilen cümlede sözü edilen şiir tarzı Sosyal Gerçekçi Şiir'dir. Hasan İzzettin Dinamo, Rıfat Ilgaz, Cahit Saffet Irgat, A. Kadir, Orhon Murat Arıburnu, Sabri Soran, Fethi Giray, Suat Taşer, Ömer Faruk Toprak, Mehmed Kemal, Enver Gökçe, Arif Damar, Ahmet Arif, Şükran Kurdakul, Ataol Behramoğlu, Nihat Behram, Can Yücel gibi pek çok şair bu tarz şiirler yazmıştır. Murathan Mungan ise 1980 sonrası şairlerdendir.

Cevap D

6. 1960 sonrası toplumcu şiirde, işçinin, dar gelirlinin sorunlarından söz edilir ve bu şiirlerde bir söylev üslubu görülür çünkü "devrime, mücadeleye çağrı" vardır. Buna göre; B, C, D ve E seçeneklerinde verilenler toplumcu gerçekçi tarzı yansıtır. A seçeneğindeki şiir ise bireysel bir içeriğe sahiptir.

Cevap A

7. Edebiyatımızdaki ilk serbest şiir olan *Açların Gözbebekleri* adlı eseri yazan şair Nazım Hikmet'tir.

Cevap B

8. *Karacaahmet Senfonisi, Özgürlük Türküsü, Gecekondumdan Şiirler* gibi şiir kitapları, *Kutsal İsyan* adlı Millî Mücadele konulu roman ve *Ateş Yılları, Savaş ve Açlar* adlı romanlar Hasan İzzetin Dinamo'ya aittir.

Cevap E

9. *Hasretinden Prangalar Eskittim* adlı kitabın sahibi toplumcu gerçekçi şair Ahmet Arif'tir.

Cevap E

10. *Günden Güne, Kedi Aklı, Saat Sekizi Geç Vurdu* adlı eserleriyle birlikte şiir tarzını değiştirerek İkinci Yeni estetiğinde şiirler yazan sanatçı Arif Damar'dır.

Cevap A

11. *Bu Şehrin Çocukları, Rüzgârlarım Konuşuyor, Ortalık, Irgatın Türküsü* adlı eserlerin sahibi toplumcu şair Cahit Irgat'tır.

Cevap C

12. Verilen parçada sözü edilen tarz, toplumcu şiirdir ve A, B, C, D seçeneklerinde verilenler bu tarzın özellikleri arasındadır. Toplumcu şiirde İkinci Yeni tarzı imgeler hiçbir zaman kullanılmamıştır.

Cevap E

13. *Yarenlik, Sınıf, Yaşadıkça, Devam, Ocak Katırı Alagöz* gibi pek çok şiir kitabının ve *Hababam Sınıfı* adlı romanın sahibi sosyal gerçekçi sanatçı Rıfat Ilgaz'dır.

Cevap D

14. *Temmuz Bildirisi, Acıyı Bal Eyledik, Koçero Vatan Şairi, Haziranda Ölmek Zor, Filizkıran Fırtınası* gibi eserleri yazan ve bu eserlerinde halk edebiyatı tarzını da kullanan şair Hasan Hüseyin Korkmazgil'dir.

Cevap B

15. İlk şiirlerinde Ali Karasu takma adını kullanan, *Tebliğ* adlı şiir kitabı dışında çeşitli çeviriler yapan sanatçı A. Kadir'dir.

Cevap D

16. *Maraş'ın ve Ökkeş'in Destanı, Ağıtlar ve Türküler, İlahiler, Sevda Kalıcıdır* adlı eserler Gülten Akın'a aittir.

Cevap A

17. *Kuş Tufanı, Hücremde Ayışığı, Çırak Aranıyor, Çaylar Şirketten, Adresi Uçurum, Menzil, Nereye Uçar Gökyüzü, Tilki Tilki Saat Kaç, İstanbul Hatırası* adlı şiir kitapları ve *Türk Yazınında Cezaevi Şiirleri, Öykülerle İstanbul* adlı antolojiler Refik Durbaş'a aittir.

Cevap D

18. İlk dönemlerinde soyut, imgeli şiirler, sonraki dönemlerinde siyasi içerikli toplumcu şiirler yazan, *Bir Ermeni General* adlı şiir kitabıyla tanınan 1960 sonrası şiirin güçlü ismi Ataol Behramoğlu'dur.

Cevap C

19. Bir dönem toplumcu şiirler yazan, müstehcen kelimelere şiirlerinde yer veren ve *Yazma, Maaile, Ölüm ve Oğlum* şiirlerinin sahibi olan şair Can Yücel'dir.

Cevap D

20. Verilen seçeneklerde geçen Ataol Behramoğlu, Süreyya Berfe, Refik Durbaş ve İsmet Özel 1960 sonrası toplumcu şairler arasında yer almaktadır. Ancak Bahattin Karakoç sosyal gerçekçi şiirler yazmamış, şiirlerinde en çok aşk, doğa gibi konuları işlemiştir.

Cevap B

TEST

1. Genel olarak tüm şiirlerinde İkinci Yeni estetiğini yansıtan şair, sonraları tema olarak iyice mistisizme yönelmiş, İslamî temalara önem veren, imgeli bir şiirin öncüsü olmuştur. Hem şiirlerinin hem de diğer türdeki eserlerinin hareket noktası dinî-millî değerlerdir. Şair, yerli değerlere bağlı, çağdaş bir insan modeli oluşturma amacındadır, bu nedenle Diriliş Hareketi'ni başlatır ve eserlerini bu amaç doğrultusunda yazar fakat bunlarda sanatın getirdiği estetikten taviz vermez.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangidir?

A) Sezai Karakoç
B) Ece Ayhan
C) Hilmi Yavuz
D) Ülkü Tamer
E) Cemal Süreya

2. ---- modern şiirden beslenen Yeni İslamcı şiiri kendine özgü anlatımlarla orijinal bir yapıya kavuşturur. Şiirlerinde anlaşılması zor, metafizik bir içerik vardır. Madde-ruh çatışmasına yer verdiği şiirleri maddeci dünyaya başkaldırı niteliğindedir. *İşaret Çocukları, Yedi Güzel Adam* ve *Menziller* şairin en tanınmış şiir kitaplarıdır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Hilmi Yavuz
B) Cahit Zarifoğlu
C) Sabahattin Kudret Aksal
D) Erdem Bayazıt
E) Behçet Necatigil

3. Şiirlerindeki biçimsel özellikler incelendiğinde, daha ilk şiir kitabı *Geceleyin Bir Koşu'dan* itibaren serbest nazım biçimini kullanmakta bir usta olduğu, okuyucuda estetik zevk uyandırmak için de yerine göre en uygun yöntemi kullandığı görülebilir. *Erbain, Bir Yusuf Masalı* gibi son dönem şiirlerinde -birkaç istisna olarak- halk edebiyatı ve klasik Türk edebiyatının nazım biçimlerini kullanmış ise de bunları kendi özgün üslubu içinde eritmesini becermiştir. Aliterasyon, asonans, birçok şekilde karşımıza çıkan kelime tekrarları, kafiye, redif gibi şiir sanatının el verdiği tüm imkânlar onun eserlerinde karşımıza çıkar.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sezai Karakoç
B) Hilmi Yavuz
C) Hüseyin Atlansoy
D) Cahit Zarifoğlu
E) İsmet Özel

4. Mavera adında yeni bir aylık edebiyat dergisi çıkarmanın hazırlığı içindeyiz. Önce adımızı açıklayalım: Mavera. Yani öte, yani bir şeyin ötesinde bulunan. Bu kelimenin türevi olan "maverâî" ise, öteye mensup, öteki alemle ilgili, deney üstü, tabiattan üstün, fizik ötesi gibi anlamlara gelir. Bu kelime ayrıca, bilginin deneysel olmayıp sezgisel olduğunu ifade eden bir görüşü de kapsamına alır. Dolayısıyla felsefî anlamda, bütün insan bilgilerinin kaynağının Allah olduğu görüşüne işaret eder. Bütün bu anlamlarıyla Mavera, edebiyat anlayışımızı oldukça geniş boyutlar içinde özetleyen bir kelimedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada giriş yazısı verilen dergide yazan sanatçılardan biri <u>değildir</u>?

A) Rasim Özdenören
B) Erdem Bayazıt
C) Haydar Ergülen
D) Cahit Zarifoğlu
E) Mehmet Akif İnan

5. Sanat hayatının ilk döneminde gazel, rubai, kaside türündeki şiirlerin yanı sıra Cumhuriyet Dönemi'nde yeniliğe uğramış olan halk şiiri yapısında oluşturulmuş hece vezinli şiirler kaleme aldı. 1969 sonrasında şiirleri hece vezniyle yazılmış ve beyitler şeklindedir. Bu şiirleri, görünüş olarak divan şiirini anımsatmakla beraber, içerik olarak özgündür. Ahenkli bir sesle donatılan imajların bulunduğu beyitlerin dış, iç ve ses yapıları uyumludur. Şiirlerinde eski edebî sanatları uygulayan şair, böylece eski şiir geleneğimiz ile bağ kurmaya çalıştı. Divan ve halk şiiri geleneğinden yararlandığı şiirleriyle kendi kuşağının usta şairleri arasında yer aldı. Bazı şiirlerinde "Mehmet Reha, Müslimoğlu, Mithat Mirzali" takma adlarını kullandı. Şiirlerini *Hicret, Tenha Sözler* adlarıyla kitaplaştırmıştır. Şiir dışında çeşitli denemeler kaleme almıştır, bunları *Edebiyat ve Medeniyet Üzerine, Din ve Uygarlık* adlı eserlerde toplamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mehmet Akif İnan
B) Sezai Karakoç
C) Erdem Bayazıt
D) Hilmi Yavuz
E) Süreyya Berfe

6. Şiir, günlük, oyun, deneme, çeviri türünde birçok eser vermiştir. Ayrıca 1969'da çıkarmaya başladığı Edebiyat adlı dergi; Çağdaş Afrika, Fransa, Kolombiya, Suriye, Mısır, Fas, Yugoslav edebiyatından şiir ve yazılara yer vererek çok yönlü, evrensel, özgün bir yere sahip olmayı başarmıştır. Ayrıca bazı yazılarında müstear isimler kullanmıştır. "Emin Ziyaioğlu, Emin Nuri Ziyaioğlu, Ebubekir Sonumut, Murtaza Tunçgök, İlyas Tarık, Hamid Sıla, Ali İmran, Yahya Hurşit" kullandığı takma isimlerdir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cahit Zarifoğlu
B) Sezai Karakoç
C) Erdem Bayazıt
D) Nuri Pakdil
E) Abdurrahim Karakoç

7. Aşağıdakilerden hangisi Nuri Pakdil'e ait eserlerden biri <u>değildir</u>?

A) *Bağlanma*
B) *Bir Yazarın Notları*
C) *Otel Gören Defterler*
D) *Sebep Ey*
E) *Anneler ve Kudüsler*

8. Şiire özellikle Mehmet Akif ve Yahya Kemal gibi şairlerle başlayan şairin, muhtevasında Necip Fazıl'ın yön gösterici olduğu görülürken üslubu üzerinde Sezai Karakoç daha önemli bir etkiye sahiptir. "Yaradılışın sırrını ancak sanatın bize telkin ettiği anlatımla sezebiliyoruz." diyen sanatçının, şiirlerinde "varoluşun sebebini ve gizemini aradığı" görülür. Şairin sorumluluk-farkındalık duygusunu güdüleyen sosyal yaşamdaki değişmelerin ve toplumsal ayrışmaların yanı sıra halk kültüründen, divan şiirinden ve tasavvuftan aldığı unsurlar, onun şiirinin belirleyici özellikleridir.

Bu parçadaki değerlendirme aşağıdaki sanatçılardan hangisi ile ilgili olarak yapılabilir?

A) İsmet Özel
B) Erdem Bayazıt
C) Cahit Irgat
D) Behçet Necatigil
E) Ülkü Tamer

9. Aşağıdakilerden hangisi Cahit Zarifoğlu'nun farklı türde yazdığı eserlerden biridir?

A) *İşaret Çocukları*
B) *Yedi Güzel Adam*
C) *Menziller*
D) *Korku ve Yakarış*
E) *Sütçü İmam*

10. Modern şiirin gelenekle olan ilişkisini tüm dizelerinde hissettiren bir şairdir, divan şiiri ile halk şiirini modern anlatım tarzlarıyla harmanlayıp sunar okuruna. *Bedreddin Üzerine Şiirler* adlı kitabında tekke şiirinden, özellikle de Bektaşi geleneğinden yoğun şekilde faydalanmıştır. *Doğu Şiirleri, Bakış Kuşu* gibi eserlerinde ise divan şiirinin imge-imaj-mazmun dünyasından yoğun şekilde faydalanmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sezai Karakoç
B) Hilmi Yavuz
C) Hüseyin Atlansoy
D) Cahit Zarifoğlu
E) İsmet Özel

11. ---- oyunlarında modern bir tiyatro hareketi olan absürd tiyatroyla bir yakınlık kurduğunu söylemek mümkündür. Tiyatrolarının izleğini oluşturan kimlik sorunu, aidiyet, yozlaşma, çürüme ve yabancılaşma gibi meseleler, onu Dostoyevski, Sartre gibi yazarlara yaklaştırmakla birlikte, absürd düşünceden insana kendilik değerlerini hatırlatması, ona ontolojik bir bilinç yüklemesi ve bunu da bir pratiğe dönüştürmesi hususunda ayırmıştır. *Umut, Put Yapımevleri, Kalbimin Üstünde Bir Avuç Güneş, Belge, Bir Öldürme Töreni ve Bakır Dönemi* adlı oyunları absürd tiyatronun izlek ve biçiminin yansıdığı önemli oyunlardır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Hilmi Yavuz'un
B) Erdem Bayazıt'ın
C) Nuri Pakdil'in
D) Mehmet Akif İnan'ın
E) Murathan Mungan'ın

12. Şair ilk şiir kitabı *Sebep Ey*'de insanların içinde bulunduğu baskı ve sıkıntılara büyük bir sorumluluk bilinci içinde dikkat çeker. Bu sorumluluk duygusu şaire güçlü bir sesleniş ve şiirini dinî motiflerle süsleyerek mistik-metafizik boyutta kaleme almayı kazandırır. İkinci şiir kitabı *Risaleler*'de ise içinde bulunduğu çağa ve yanlış modernleşmeye karşı zıt duruş yerini daha dingin ve hoşgörüsel bir duruşa bırakır. Üçüncü şiir kitabı *Gelecek Zaman Risalesi*'ni ise ileriye dönük duygu, düşünce ve tasavvurlarını ortaya koymak için kaleme alır ve bu şiirler, anlamın ön planda tutulduğu şiirlerdir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cahit Zarifoğlu
B) Sezai Karakoç
C) Erdem Bayazıt
D) Nuri Pakdil
E) Abdurrahim Karakoç

13. İlk dönem şiirlerinde İkinci Yeni akımının izleri görülür. Bu tarz şiirlerinde, kendine özgü bir sözcük dağarcığı oluşturmuş ve daha çok tarihsel bir gerçekliğe yönelmiştir. 1981'de çıkardığı *Yaz Şiirleri* adlı eseriyle birlikte anlam ve biçim bakımından yeni bir evreye ulaşmıştır. Tasavvuf düşüncesinden yararlanarak İslam gizemciliği ile dil arasındaki bağıntıları işlemiştir. 1993'e kadarki şiirlerini *Hüzün ki En Çok Yakışandır Bize, Gülün Ustası Yoktur, Erguvan Şiirler* adlı eserlerinde bir araya getirmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sezai Karakoç
B) Hilmi Yavuz
C) Hüseyin Atlansoy
D) Cahit Zarifoğlu
E) İsmet Özel

14. 1960'lardan sonra ortaya çıkan Yeni İslamcı Şiir / Mistik-Metafizik Şiir'de yer yer hece vezinli örnekler görülse de dil, biçim olarak genellikle modern şiir tarzları benimsenmiş olmakla beraber, şairler konu ve temalarda tamamen yerli, İslami bir tavır içinde olmuş, İslam'dan kaynaklı imgeleri şiirlerinde kullanmıştır.

Buna göre aşağıdaki dizelerden hangisi bu tarzla yazılmış şiirlerden alınmış <u>olamaz</u>?

A) Medine'de bekleyenler var
Damların üstünde, yollarda çocuklar kadınlar
Elleri alınlarında, gözleri ufukta delikanlılar ihtiyarlar
Dediler. "Veda tepeleri üstünden
Üzerimize ayın ondördü doğdu."

B) Ona kendimi sonradan ben ekledim
Pişirilmiş çamurun zifiri korkusunu
Ham yüreğin pütürlerini geçtim
Gövdemi âlemlere zerk ederek
Var oldum kayrasıyla Varedenin
Eşref-i mahlûkat nedir bildim

C) Hayır dokuzyüz milyon Müslüman
Tarihin hülyalarından vazgeçmiş olabilir AMA
BEN elim dizlerime Vur Kalk
Müslümanlar uyanın
Eller dizlere vur kalk yumruklar dizlere vur vur

D) Bir gün mutlaka yeneceğiz, ey ithalatçılar, ihracatçılar, ey şeyhülislam
Bir gün mutlaka yeneceğiz! Bir gün mutlaka yeneceğiz
Bunu söyleyeceğiz bin defa!
Sonra bin defa daha, sonra bin defa daha
çoğaltacağız marşlarla
Ben ve sevgilim ve arkadaşlar yürüyeceğiz bulvarda

E) Önce besmele, en güzel kelime
Allah'ım yol boyunca bırakma elimi
Düşerim sonra

15. İslami söylemin, duyarlığın kendine özgü şairlerinden biri olan ---- ilk şiirlerinde İkinci Yeni'yi çağrıştırır. Şairin, sonraki eserlerinde de kapalı bir şiir dünyası olmasına rağmen kendi deyişiyle "Bu kapalı anlamın gerisinde İslami bir muhteva mevcuttur." İslami muhtevanın en güçlü hissedildiği şiirlerden birisi ise *Korku ve Yakarış* adlı eserinde yer alan "Daralan Vakitler"dir. Onun şiirlerinde "şiir", estetik gayenin yanı sıra uyarıcı ve aydınlatıcı bir kimliğe bürünmüş ve şairin toplumun önünde giden ve onu aydınlatmaya çalışan görevi, şiirde belirgin bir şekilde hissettirilmiştir. İslami motifler onun şiirin iskeletini oluştururken toplumun kanayan yaraları, şairin duygu penceresinden şiire damıtılmış ve şiir adeta çağının bir görüntüsü olmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sezai Karakoç
B) Hilmi Yavuz
C) Hüseyin Atlansoy
D) Cahit Zarifoğlu
E) İsmet Özel

16. Aşağıdakilerden hangisi Sezai Karakoç'a ait eserlerden biri <u>değildir</u>?

A) *Körfez*
B) *Şahdamar*
C) *Gül Yetiştiren Adam*
D) *Gül Muştusu*
E) *Leyla ile Mecnun*

17. Şiir dili gündelik kullanımları itibariyle oldukça sadedir. Ancak oldukça özgün imge üretebilme yeteneği sayesinde anlam, anlaşılmak için okuyucudan emek ister. Çağrışımları bol ve içerik oldukça zengindir. Halk arasında unutulmaya yüz tutmuş, eski metinlerde ve sözlük sayfalarının arasında kalmış birçok kelime onun şiirlerinde tekrar hayat bulmuştur. Arapça, İngilizce ve Fransızcadan alıntı ve iktibaslar şiirin örgüsüne dahil edilmiştir. Letrizm örnekleri sayılabilecek parçalanmış kelimeler ve değişik harf dizilimleri bazı örneklerle şiirlerinde görülmüştür. Tema bakımından ise *Amentü* adlı şiiri ve *Bir Yusuf Masalı* adlı şiir kitabı önemli bir kilometre taşı olarak görülebilir. Bilhassa *Cinayetler Kitabı* ve *Cellâdıma Gülümserken* adlı şiir kitaplarında kendi var oluş şartlarını daha açık seçik bir konuma getirmeye çabalamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sezai Karakoç
B) Hilmi Yavuz
C) Hüseyin Atlansoy
D) Cahit Zarifoğlu
E) İsmet Özel

18.

Künyemize kazılı beyim
Kalbimizin çekirdeğine yazılı bir kelime var
Elest meclisinden beri
Kapıla geldiğimiz cazibenin merkezi
Tutulmuş gibi med ve cezir'e
Dört yönden her iklimden insan kümelerinin
Gelişleri cezbeye
Sebebsiz değil

Bu dizelerden hareketle Mistik Duyarlığı Öne Çıkaran Şiir tarzı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Gündelik dile özgü seslenmelere yer verilmiştir.
B) Bazı tasavvufi imajlar şiirde kullanılmıştır.
C) Kafiye, redif gibi ahenk unsurları önemsenmiştir.
D) Mecazlı, imgeli bir anlatım benimsenmiştir.
E) Didaktik olmak gibi bir amaç görülmez.

ÇÖZÜMLER

1. Önce İkinci Yeni içinde bulunan, sonraları iyice mistizme yönelerek İslamî içeriğe önem veren ve şiirlerinde imgeli bir dil kullanarak dinî-millî değerlere bağlı şiirler yazan şair Sezai Karakoç'tur.

   Cevap A

2. Modern şiirden beslenen şiirlerinde madde-ruh çatışmasına yer veren ve *İşaret Çocukları*, Yedi *Güzel Adam, Menziller* şiir kitaplarıyla ünlü şair Cahit Zarifoğlu'dur.

   Cevap B

3. *Geceleyin Bir Koşu, Erbain, Bir Yusuf Masalı* adlı eserlerin sahibi sanatçı İsmet Özel'dir.

   Cevap E

4. 1976'da Ankara'da çıkmaya başlayan Mavera dergisi Yeni İslamcı Şiir'in en önemli yayın organlarındandır. Rasim Özdenören, Erdem Beyazıt, Cahit Zarifoğlu, Mehmet Akif İnan gibi sanatçılar bu dergide yazmıştır. Haydar Ergülen ise İslamcı şairlerden biri değildir.

   Cevap C

5. "Mehmet Reha, Müslimoğlu, Mithat Mirzali" takma adlarını da kullanan, *Hicret, Tenha Sözler* adlı şiir kitaplarının sahibi sanatçı Mehmet Akif İnan'dır.

   Cevap A

6. Şiir, günlük, oyun, deneme, çeviri türünde birçok eser veren, Edebiyat adlı dergiyi çıkaran sanatçı Nuri Pakdil'dir.

   Cevap D

7. *Bağlanma, Bir Yazarın Notları, Otel Gören Defterler* (deneme), *Anneler ve Kudüsler* (şiir) Nuri Pakdil'e ait eserlerdir. *Sebep Ey* adlı şiir kitabı ise Erdem Bayazıt'a aittir.

   Cevap D

8. Mehmet Akif ve Yahya Kemal tarzı şiirlerle sanata başlaya, içerik olarak Necip Fazıl, üslup olarak Sezai Karakoç etkisi görülen şair Erdem Bayazıt'tır.

   Cevap B

9. İşaret Çocukları, *Yedi Güzel Adam, Menziller, Korku ve Yakarış* şiir türündeki eserlerdir, *Sütçü İmam* ise tiyatro türündedir.

   Cevap E

10. Eserlerinde divan, halk şiirlerini ve modern şiiri kaynaştıran, *Bedreddin Üzerine Şiirler, Bakış Kuşu, Doğu Şiirleri* adlı eserlerin sahibi sanatçı Hilmi Yavuz'dur.

    Cevap B

11. *Umut, Put Yapımevleri, Kalbimin Üstünde Bir Avuç Güneş, Belge, Bir Öldürme Töreni ve Bakır Dönemi* adlı oyunların yazarı Nuri Pakdil'dir.

    Cevap C

12. *Sebep Ey, Risaleler, Gelecek Zaman Risalesi* adlı şiir kitaplarının sahibi olan sanatçı Erdem Bayazıt'tır.

    Cevap C

13. Tasavvuf düşüncesinden yararlanarak İslam gizemciliği ile dil arasındaki bağıntıları işleyen, 1993'e kadarki şiirlerini *Hüzün ki En Çok Yakışandır Bize, Gülün Ustası Yoktur, Erguvan Şiirler* adlı eserlerinde bir araya getiren şair Hilmi Yavuz'dur.

    Cevap B

14. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen dizelerde İslami imgeler, imajlar geçmektedir. D seçeneğindeki dizelerde ise sosyal gerçekçi bir söylem vardır. Bu dizeler İslamcı Şiir'in özelliklerini yansıtmaz.

    Cevap D

15. Şiirlerinde kapalı bir söylem bulunan, *Korku ve Yakarış* adlı eserin sahibi şair Cahit Zarifoğlu'dur.

    Cevap D

16. *Körfez,* Şahdamar, Gül Muştusu, *Leyla ile Mecnun* Sezai Karakoç'a ait şiir kitaplarıdır. *Gül Yetiştiren Adam* ise Rasim Özdenören'e ait romandır.

    Cevap C

17. *Amentü, Bir Yusuf Masalı, Cinayetler Kitabı* ve *Cellâdıma Gülümserken* adlı eserler İsmet Özel'e aittir.

    Cevap E

18. Verilen şiirde geçen "beyim" ifadesi gündelik dize özgü bir seslenmedir. "Elest meclisi, cezbeye gelişleri" ifadeleri tasavvuftan alınma imajlardır. Şiirin genelinde imgeli, mecazlı anlatım görülür ve şiirde didaktizm (öğreticilik) görülmez. Şiirde kafiye ya da redif yoktur, Mistik Duyarlığı Öne Çıkaran Şiir tarzında hece vezni çok az kullanılmış, şiirler daha çok serbest nazım şeklinde yazılmıştır.

    Cevap C

TEST

1. 1980 sonrası şiirimizin öne çıkan ismi ----, metafizik bir anlayışla şiirler yazmıştır. Bunlarda II. Yeni tarzı söyleyiş ve anlam kapalılığı görülür. *İntihar İlacı*, *Balkan Çıkmazında*, *Efendilik Tarihi* şairin şiir kitaplarıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) İsmet Özel
B) Hüseyin Atlansoy
C) Küçük İskender
D) Murathan Mungan
E) Nihat Behram

2. 1980 sonrası Türk şiirinde yapı ve söyleyişe içerikten daha fazla önem verilir. Şairler, bireysel ve bağımsız hareket eder, her türlü ideolojiden uzak dururlar. Bu dönemde şairin siyasi kimliğine değil, şiir ve estetiğe önem verilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen dönemdeki şairlerden biri <u>değildir</u>?

A) Hüseyin Atlansoy
B) Murathan Mungan
C) Arif Damar
D) Haydar Ergülen
E) Ceyhun Atuf Kansu

3. Tiyatro, deneme, hikâye, şiir gibi pek çok türde yazmış ama en çok şiirleriyle tanınmıştır. Şiirlerinde bir olay, hikâye, tasvir unsuru vardır. Orhan Veli tarzını andıran bir üslupla 1980 sonrası kuşağın pek çok şairinden ayrılır. *Osmanlı'ya Dair Hikayât, Kum Saati* gibi eserleri, bu üslubun birer yansımasıdır.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Can Yücel
B) Murathan Mungan
C) Ümit Yaşar Oğuzcan
D) Arif Damar
E) Ferit Edgü

4. 1979 yılında şiirlerini çeşitli dergilerde yayımlamaya başlayan sanatçı ilk şiir ödülünü *Unutulmaz Bir Yaz İçin* adlı şiiriyle almıştır. Ödül aldığı ilk şiir 1982 yılında yayımlanan *Karşılığını Bulamamış Sorular* adlı kitapta yer almıştır. 1980'li yılların önemli şairleri arasında "imgeci şair" olarak yerini alır. Ayrıca şair o dönemde verdiği eserlerle, yazdığı şiirlerle şiirin o günkü birey ve toplumun sorunlarına değinmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Süreyya Berfe
B) Nilgün Marmara
C) Haydar Ergülen
D) Hüseyin Atlansoy
E) Tarık Dursun Kakınç

5. Şairin *Buhurumeryem, Saatler/Geyikler, Ultrazonda Ultrason* gibi şiirlerindeki dilsel ve biçimsel özelliklere bakıldığında yeniliğe açık, deneysel tekniklerin kullanıldığı bir yapıyı görmek mümkündür. Şiirlerinde Türkçe yeni kelimeler ürettiği gibi, Türkçe yazdığı şiirlerde de İngilizce ya da Latince gibi dillerden kelimelere, cümlelere yer verir. Noktalama işaretlerinin, büyük ve küçük harflerin kullanımı şiirlerin ritmi, tonu ve özellikle şiddet, belirsizlik gibi durumların yansıtılmasında kullanılmıştır. Bu kullanımlar görsel açıdan da istenilen duygunun yaratılmasında ya da ritmin, hareketin kazandırılmasında etkili olmuştur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Küçük İskender
B) Lale Müldür
C) Murathan Mungan
D) Enis Batur
E) Süreyya Berfe

PEGEM AKADEMİ

6. İlk şiirleri, İkinci Yeni'nin şiir atmosferinde yayımlanan sanatçının şiirleri için söylenebilecek en kapsayıcı ifade şiirlerinin imge üzerine kurulmuş olmasıdır. Onun ilk şiirlerini 70-80 arasında yayımlayanlarla birlikte 80 kuşağı olarak adlandırılan ve birbirlerinden farklı şiir tercihlerinden oluşan şairlerin bir kısmıyla birlikte imgeci şiir içinde değerlendirilmektedir. İkinci şiir kitabı *Ağustos Dehlizleri*'nden itibaren yer yer divan ve halk şiirlerinden, Yahya Kemal ve Ahmet Haşim şiirinden esinlenerek özgün şiir dünyasını kurmuştur. *Sudaki Anka, İhanet Perisinin Buzdan Sarayı, Büyü Bitti, Öncesi ve Sonrası* onun bu özgün tarzının devam ettiği şiir kitaplarıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tuğrul Tanyol
B) Süreyya Berfe
C) Lale Müldür
D) Birhan Keskin
E) Abdurrahim Karakoç

7. İlk şiirlerinde İkinci Yeni tesiri görülür, *Kasaba* adlı şiiri ile onun şiirinde ilk kırılmanın yaşandığı söylenebilir. Bu şiiri ile İkinci Yeni etkisinden uzaklaşarak toplumcu gerçekçiliğe yönelmiştir. İlk kitapları *Gün Ola* ve *Savrulan*'da toplumcu gerçekçi ve politik bir tavır görülür. Şair bunların ardından 1980'de yayımladığı üçüncü kitabı *Hayat ile Şiir*'de ikinci kırılmayı yaşar ve toplumcu gerçekçi politik çizgiden uzaklaşır, bireye yönelir. Onun şiirindeki bu kırılmalarla birlikte değişmeyen unsurlar ise kente ve kentleşmeye karşı duruş ile tabiata olan ilgidir. Onun şiir dünyasında tabiat, bütünüyle kuşatıcı olacak düzeyde öne çıkar ve şiir anlayışının başat belirleyenidir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İsmet Özel
B) Cahit Zarifoğlu
C) Süreyya Berfe
D) Tuğrul Tanyol
E) Enis Batur

8. Yalnız şiir ve edebiyat sahasında değil; kültür, felsefe, siyaset, modernizm, Doğu-Batı gibi izlekler üzerine dile getirdiği fikirleriyle, yazdığı eserleriyle tartışmalara konu olmuş bir şair, eleştirmen, düşünür ve entelektüel olarak nitelenebilir. *Tuğralar: Lirik Şiirler, Perişey, Yanık Divan, Eros ve Hgades, Bir Ortaçağ Yalnızlığı* gibi şiirlerinde hem Doğu hem de Batı medeniyetinin derinliklerine açılan derin, girift ve kendini kolay ele vermeyen bir atmosfer vardır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İsmet Özel
B) Cahit Zarifoğlu
C) Süreyya Berfe
D) Tuğrul Tanyol
E) Enis Batur

9. Şiirlerini -birkaç istisnai şiir dışında- dörtlüklerle ve hece vezniyle yazmıştır. Genellikle 11'li hece ölçüsünü ve koşma nazım biçimini kullanan şair, bunun yanı sıra 8'li heceyle de semai biçiminde pek çok şiir yazmıştır. *Vur Emri, Beşinci Mevsim, Suları Islatamadım* gibi pek çok şiir kitabında hiciv-taşlama türü şiirlere, koçaklama türündeki şiirlere yer vermiştir. *Mihriban* gibi şiirleriyle Anadolu insanının saf ve samimi sevgisini dile getirmiştir. Halk şiiri geleneğine zenginlik katmış, hece veznini doruğa taşımıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cahit Zarifoğlu
B) Abdurrahim Karakoç
C) Enis Batur
D) Birhan Keskin
E) Küçük İskender

10. Sanatçı, "sistem"in bireye dayattığı rolleri ve bu rollerin bireyler tarafından istemsizce üstlenilmesini şiirlerinde sıklıkla işler. Sanatçının; *Omayra, Metal, Oyunlar, İntiharlar, Şarkılar, Mürekkep Balığı ve Başkalarının Gecesi, Doğduğum Yüzyıla Veda, Fazladan Bir Kitap ve Erkekler İçin Divan* gibi şiir kitaplarının ya da *Kırk Oda, Lâl Masallar, Kaf Dağının Önü ve Üç Aynalı Kırk Oda* gibi romanlarının en temel konusu "kendisi olamamak" ile "kendisi olamamanın trajedisini yaşamak" arasında kalan geçiş sürecinin buhranıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Murathan Mungan
B) İsmet Özel
C) Lale Müldür
D) Birhan Keskin
E) Sunay Akın

11. Edebiyat dünyasına Nuri Pakdil'in yöneticiliğini yaptığı Edebiyat dergisiyle giren sanatçı, ilk şiir kitabı *Hıra*'yı 1978 yılında yayımlamıştır. Bu tarihten itibaren çok sayıda şiir kitabı yayımlayan şair, 2006 yılında *Güne Doğan Koşu* adıyla toplu şiirlerini bir araya getirmiştir. Şiir hayatı boyunca, bireyin duygu dünyasını ihmal etmeyen şair, bir yandan da toplumsal, evrensel sorumlulukların, duyarlıkların izini sürmeye çalıştı. 2011 yılında yayımlanan *Şiirimin Şehirleri* adlı kitabı, İslam coğrafyasının şehirlerini tarihsel derinlikleri içinde yakalamakta, şehirleri konuşturmakta, onların acılarına daha doğrusu tüm insanlığın acılarına tanıklık etmekte, bir taraftan da şehirlerin tarihteki huzurlu dönemlerini mısralara dökmektedir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sedat Umran
B) Lale Müldür
C) Abdurrahim Karakoç
D) Arif Ay
E) Hüseyin Atlansoy

12. Onun şiiri Ahmet Haşim, Yahya Kemal ve İkinci Yeni estetiğinin arasında bir yere konumlanır. Nihat Banarlı tarafından keşfedilen şair, "Nesne şairi" olarak tanınır. *Meşaleler, Leke, Gittin Taş Atarak Denizlerime, Kış Dörtlükleri* gibi eserlerindeki şiirlerinde nesnelerin iç dünyasını yansıtarak Türk şiirinde bir yenilik ortaya koymuştur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sedat Umran
B) Lale Müldür
C) Abdurrahim Karakoç
D) Arif Ay
E) Hüseyin Atlansoy

13. *Gezgin, Yerleşik Yabancı* gibi eserlerindeki bazı şiirlerde sosyal gerçekçi temalara rastlansa da şiirleri genel olarak alegori ve mecazlarla yüklüdür. Hatta bazı şiirlerinde Ahmet Haşim, Ahmet Muhip Dıranas tarzı imgeler de göze çarpar. *Süveyda, Bir Acıya Kiracı, Yel ve Gül, Hesapişi Şiirler* onun 1990'larda yayımladığı ustalık dönemi şiir kitaplarıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Arif Ay
B) Süreyya Berfe
C) Metin Altıok
D) Bahattin Karakoç
E) Sedat Umran

ÇÖZÜM

1. Soyut, kapalı bir anlatımla şiirler yazan ve *İntihar İlacı, Balkan Çıkmazında, Efendilik Tarihi* adlı şiir kitapları bulunan şair Hüseyin Atlansoy'dur.

Cevap B

2. Verilen seçeneklerden Hüseyin Atlansoy, Murathan Mungan, Can Yücel ve Haydar Ergülen 1980 sonrası ideolojik üsluptan uzak duran şairler arasındadır. Ancak Ceyhun Atuf Kansu, 1980 sonrası dönemde yazan şairlerden değildir.

Cevap E

3. Şiirlerinde bir olay, hikâye, tasvir unsuruna yer veren, çeşitli türlerde de eser veren ve *Osmanlı'ya Dair Hikâyat, Kum Saati* adlı şiir kitapları bulunan yazar ve şair Murathan Mungan'dır.

Cevap B

4. 1979'dan itibaren şiirlerini yayımlayan, *Karşılığını Bulamamış Sorular* adlı eserin sahibi sanatçı Haydar Ergülen'dir.

Cevap C

5. *Buhurumeryem, Saatler/Geyikler, Ultrazonda Ultrason* gibi şiirlerinde yeniliğe açık, deneysel teknikler kullanılanan şair Lale Müldür'dür.

Cevap B

6. *Ağustos Dehlizleri, Sudaki Anka, İhanet Perisinin Buzdan Sarayı, Büyü Bitti, Öncesi ve Sonrası* adlı eserler Tuğrul Tanyol'a aittir.

Cevap A

7. *Gün Ola* ve *Savrulan* adlı eserlerinde toplumcu gerçekçi ve politik bir tavır görülen şair Süreyya Berfe'dir.

Cevap C

8. *Tuğralar: Lirik Şiirler, Perişey, Yanık Divan, Eros ve Hgades, Bir Ortaçağ Yalnızlığı* gibi şiirlerin yazarı Enis Batur'dur.

Cevap E

9. *Vur Emri, Beşinci Mevsim, Suları Islatamadım* gibi şiir kitaplarının sahibi, şiirlerinde hece veznini kullanan şair Abdurrahim Karakoç'tur.

Cevap B

10. *Omayra, Metal, Oyunlar, İntiharlar, Şarkılar, Mürekkep Balığı ve Başkalarının Gecesi, Doğduğum Yüzyıla Veda, Fazladan Bir Kitap ve Erkekler İçin Divan* gibi şiir kitaplarının, *Kırk Oda, Lâl Masallar, Kaf Dağının Önü ve Üç Aynalı Kırk Oda* gibi romanların yazarı Murathan Mungan'dır.

Cevap A

11. Sanata, Nuri Pakdil'in Edebiyat adlı dergisinde başlayan, *Hıra, Güne Doğan Koşu, Şiirimin Şehirleri* adlı eserlerin sahibi sanatçı Arif Ay'dır.

Cevap D

12. *Meşaleler, Leke, Gittin Taş Atarak Denizlerime, Kış Dörtlükleri* gibi eserlerin sahibi sanatçı Sedat Umran'dır.

Cevap A

13. *Gezgin, Yerleşik Yabancı, Süveyda, Bir Acıya Kiracı, Yel ve Gül, Hesapişi Şiirler* adlı eserler Metin Altıok'a aittir.

Cevap C

TEST

1.

I
Adam masaya
Aklında olup bitenleri koydu
Ne yapmak istiyordu hayatta
İşte onu koydu
Kimi seviyordu kimi sevmiyordu
Adam masaya onları da koydu

II
Güneş çıktı ay çıktı
Yeryüzünde bitki çıtkı
Hayvan çıktı
İnsan çıktı
Bunca emekten sonra
İsim çıktı, fiil çıktı
Ya bu yalan
Bu yalan nerden çıktı

III
Ne arzum ne emelim
Yaralanmış bir el'im
Ben gurbette değilim
Gurbet benim içimde

IV
Aysel git başımdan ben sana göre değilim
Ölümüm birden olacak seziyorum
Hem kötüyüm karanlığım biraz çirkinim
Aysel git başımdan istemiyorum

Aşağıdaki anlayışlardan hangisi numaralandırılmış şiirlerin birinde <u>örneklenmemiştir</u>?

A) I. Yeni
B) Toplumcu gerçekçi
C) Maviciler
D) II. Yeni
E) Millî edebiyat zevk anlayışı

2.

I. Öz Şiir Anlayışı → Ahmet Muhip Dıranas
II. II. Yenici → Cemal Süreya
III. I. Yenici → Orhan Seyfi Orhon
IV. Toplumcu Gerçekçiler → Ercüment Behzat Lav
V. Millî Edebiyat Zevk Anlayışı → Behçet Kemal Çağlar

Numaralandırılmış edebî geleneklerden hangisi karşısındaki sanatçıyla <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Halk şiiri, XX. yy.da da devam etmiş, pek çok şair, halk şiiri geleneğiyle şiirler söylemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu şairler arasında <u>yer almaz</u>?

A) Âşık Veysel
B) Haydar Ergülen
C) Murat Çobanoğlu
D) Şeref Taşlıova
E) Abdürrahim Karakoç

4.

I. Ahmet Muhip Dıranas; aşk, doğa, memleket coğrafyası, mutluluk özlemi, yalnızlık, gibi konuları işlemiş, Fransız sembolistlerden etkilenmiştir.

II. Necip Fazıl Kısakürek; şehir insanının kalabalık içindeki yalnızlığı, felsefi tedirginlikler, ölüm, kadın, metafizik gibi konuları işlemiş, kimi zaman sembolizmden de beslenerek hece vezninin en büyük şairlerinden olmuştur.

III. Cahit Zarifoğlu; anlaşılması zor, imgeli şiirlerinde madde-ruh çatışmasına yer vermiş ve şiirlerinde Batı'nın emperyalist, maddeci dünyasına tepki göstermiştir.

IV. İlhan Berk tarih, şehir insanının bunalımları, bilinçaltı, cinsellik, tabiat gibi pek çok temaya yönelmiş, bunlardan oluşan çok yönlü bir şiir tarzı geliştirmiştir.

V. İsmet Özel, Atatürkçü çizgiyi devam ettirmiş, halk kültüründen ve dilinden yararlanarak yapay destanlar yazmış, epik şiirler kaleme almıştır.

Numaralandırılmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5.

I. Cahit Sıtkı Tarancı → Ölüm, doya doya yaşama isteği

II. Ziya Osman Saba → Küçük mutluluklar, evine, işine bağlılık

III. Arif Nihat Asya → Kahramanlık ve din duygusu, bayrak

IV. Behçet Necatigil → Ev, aile, yakın çevre ve orta tabaka insanın yaşamı

V. Hüseyin Nihal Atsız → Deniz ve İstanbul, çapkınlık, yaşama sevinci

Numaralandırılmış şairlerden hangisi eşleştirildiği konularda şiir <u>yazmamıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6.

Bir gün olup kucağına ulaşsam
Gözlerimden döksem sevinç yaşını
Sancağın gölgesinde dolaşsam
Öpsem, öpsem toprağını taşını

Bu dörtlük aşağıdaki şiir geleneklerinden hangisinin özelliklerini yansıtmaktadır?

A) I. Yeni

B) II. Yeni

C) Toplumcu Gerçekçi Şiir

D) Beş Hececi

E) Saf Şiir

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>

A) Ercüment Behzat Lav, toplumcu gerçekçi anlayışla eser veren bir sanatçıdır ve *Açıl Kilidim Açıl* şiir kitabıyla ünlenmiştir.

B) Zeki Ömer Defne, saz şairlerinin tarzıyla çağdaş şiirin estetiğini birleştirmeyi başarmış, *Denizden Çalınmış Ülke* adlı eseriyle tanınmıştır.

C) Melih Cevdet Anday, *Rahatı Kaçan Ağaç* ile birlikte akılcı şiire yönelmiş, giderek Garip tarzından uzaklaşmıştır.

D) Sabahattin Kudret Aksal, şiirlerinde bireysel mutlulukları, felsefi düşünceleri dile getirmiş; *Şarkılı Kahve, Bay Hiç* adlı şiirleriyle tanınmıştır.

E) Ülkü Tamer, *Güneşi Yakanların Selamı* adlı şiir kitabında süs ve özentiden uzak, özgün imgeler oluşturmuştur.

8. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi <u>yanlışı</u> vardır?

A) Edebiyata şiirle başlayan Sabri Esat Siyavuşgil, ev içi ve eşya tasvirleriyle dikkati çeken *Odalar ve Sofalar* şiirleriyle tanınmıştır.

B) Halk şiiri geleneğiyle çağdaş şiirin estetiğini birleştiren Zeki Ömer Defne, *Denizden Çalınmış Ülke* adlı şiiriyle dikkat çekmiştir.

C) Gurbet şairi olarak tanınan Kemalettin Kamu'nun en tanınmış eseri olan *Bingöl Çobanları* adlı pastoral bir şiirdir.

D) Epik şiir alanında başarılı olan Behçet Kemal Çağlar, Faruk Nafiz Çamlıbel ile birlikte *Onuncu Yıl Marşı*'nı yazmıştır.

E) Feylesof lakabıyla tanınan Rıza Tevfik Bölükbaşı'nın tek şiir kitabı *Bu Vatan Kimin* adlı eserdir.

9.

Yeni körler peydahlarız uyur uyanır
Ayak altında eziledursun karınca sürüleri
Ezenlerle bir olmuş yaşıyoruz ne güzel
Çizme onlardan, içindeki ayak bizden ne iyi

Bu şiir, aşağıdaki şiir anlayışlarından hangisinin özelliklerini yansıtmaktadır?

A) Beş Hececi

B) I. Yeni

C) II. Yeni

D) Yedi Meşaleci

E) Toplumcu Gerçekçi

10.

I. 1980 sonrası şiirimizde adını duyuran Haydar Ergülen imgeli şiirler yazmış, *Karşılığını Bulamamış Sorular, Sırat Şiirleri* adlı şiirleriyle ünlenmiştir.

II. Kavgacı, kitleleri mücadeleye çağıran şiirleriyle tanınan Nihat Behram'ın *Dövüşe Dövüşe Yürünecek, Militan* adlı şiir kitapları vardır.

III. II. Yenicilerin öncülerinden olan Cemal Süreya'nın *Üvercinka, Göçebe* gibi birçok eseri ödül almıştır.

IV. Hisar dergisindeki gelenekçi şiirleriyle tanınan Bekir Sıtkı Erdoğan, *Karadut, Yaradana Mektuplar* şiirleriyle adını duyurmuştur.

V. Hilmi Yavuz'un *Doğu Şiirleri* ve *Bedrettin Üzerine Şiirler* adlı şiir kitapları divan şiirinden beslendiği eserleridir.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Millî edebiyatın ve memleket edebiyatının değerlerine sahip çıkan çoğu sanatçı, yurt güzellikleri, millî değerler ve memleket sevgisi gibi konuları işlemiştir. Bu şairlerin çoğu, şiirlerinde hece ölçüsü kullanmış ve geleneğe bağlı kalmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen şairlerden biri değildir?

A) Zeki Ömer Defne
B) Behçet Kemal Çağlar
C) Hüseyin Nihal Atsız
D) İsmet Özel
E) Rıza Tevfik Bölükbaşı

12. 1950'de çıkarılan Hisar dergisinin etrafında toplanan gelenekçi şairler, şiirin özünü yitirdiğini düşünmüşlerdir. Yaşayan dilin kullanılması gerektiğini savunan bu şairler, ağırlıklı olarak Millî Edebiyat'ın değerlerini benimsemişlerdir. Çoğu şair hece ölçüsüyle yazmıştır. Fakat aruzla yazan şairler de olmuştur. Tema yönüyle de bir siyasi görüşün savunuculuğunu yapan ideolojik şiirlere ve sanatta propaganda yapmaya karşı çıkmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi, yukarıda sözü edilen şairlerden biri değildir?

A) Mehmet Çınarlı
B) İlhan Geçer
C) Munis Faik Ozansoy
D) Mustafa Necati Karaer
E) Süreyya Berfe

13. Şiirlerinde Yahya Kemal Beyatlı ve Ahmet Hamdi Tanpınar etkisinde kalarak onların tarzını yakalamaya çalışmıştır. Şiirin biçim unsurlarına ve imgeli aktarımına önem vermiş ve *Büyük Mabedin Eşiğinde, Hayâl Ettiğim Gibi, Yakarış, Zaman Saati, Yakınma, Kaybolan Dünya* gibi pek çok şiir kitabına imza atmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mehmet Çınarlı
B) Yavuz Bülent Bakiler
C) Sezai Karakoç
D) Munis Faik Ozansoy
E) İlhan Geçer

14. Aşağıdakilerden hangisi Hisarcıların şiirlerinde görülen özelliklerden değildir?

A) Otomatik yazı
B) Vezin ve kafiye
C) Şairane söyleyiş
D) Yaşayan Türkçe
E) Gelenekçi yaklaşım

15.

Lağamcının hamam rüyasıdır
Rüyaların en güzeli
Uzanır yatar göbek taşına
Tellaklar gelip dizilir yanı başına
Biri su döker biri sabunlar
Elinde kese sıra bekler biri
Yeni müşteriler girerken içeri
Lağamcı, pamuklar gibi çıkar dışarı

Bu dizeler aşağıdaki şiir geleneklerinden hangisinin özelliklerini yansıtmaktadır?

A) I. Yeni B) II. Yeni C) Yedi Meşaleciler
D) Maviciler E) Hisarcılar

16. Fransız sembolist şairlerinden ve döneminin öz şiir anlayışından etkilenerek şiire başlayan ----, kendine özgü bir dil, söyleyiş ve imge yapısıyla kısa zamanda Cumhuriyet Dönemi Türk şiiri içinde belirmiştir. Şiirine nazım birimi düzeyinde baktığımızda dize, beyit, üçlük, dörtlük ve bent birimleri karma biçimde ve herhangi bir düzen oluşturmadan sıralanmaktadır. Bütün şiirlerini hece ölçüsüyle yazmakla birlikte hecenin alışılmış uygulamalarının dışına çıkmak, biçimde farklılık yaratmak için değişik denemeler yapmıştır. Şair, aynı şiirde farklı hece kalıplarını kullanarak bu denemeyi gerçekleştirmiştir. Örneğin; *Fahriye Abla* şiirinde on üçlü, Serenad şiirinde on dörtlü ve sekizli, Balad şiirinde sekizli, dörtlü ve yedili hece kalıplarını dönüşümlü olarak kullanmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar
B) Necip Fazıl Kısakürek
C) Cahit Sıtkı Tarancı
D) Faruk Nafiz Çamlıbel
E) Ahmet Muhip Dıranas

17. Var oluşu ve yokluğu orijinal bir biçimde değerlendiren şairlerimizin en özgünlerindendir. Şiirlerinde ölüm gerçeği ile beraber yaşamdaki güzellikleri de bir armoni eşliğinde sunmayı başarır. Zaman zaman hayattaki zorluk ve sıkıntılardan tabiata ve düş âlemine sığınan şair, ruhundaki bu çatışma zeminini şiirlerine yansıtır. Ömrümde *Sükût, Düşten Güzel, Sonrası* gibi eserlerinde simgesel değerleri çok iyi işleyen şair, bu özelliği ile dikkatleri üzerinde toplamayı başarır. Yalnızlık, gariplik, iletişimsizlik, korku ve ölüm gibi fenomenleri sürekli gündemde tutar.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Muhip Dıranas
B) Ziya Osman Saba
C) Orhan Veli Kanık
D) Cahit Sıtkı Tarancı
E) Ahmet Hamdi Tanpınar

18. Saf (Öz) Şiir tarzıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) İdeolojik şiirin yaygınlaşmaya başladığı 1910'lu yıllarda ona paralel olarak Ahmet Haşim'le birlikte ortaya çıkmıştır.
B) Şiirde her türlü ideolojik sapmanın dışında kalarak okuyucuda estetik haz uyandıran şiir yazma eğilimidir.
C) Şiirde anlama fazla önem verilmez; şiir, anlaşılmak için değil duyulmak, hissedilmek için yazılır.
D) Sanat bir form işi olarak algılanır, bu yüzden hece, aruz gibi kısıtlayıcı vezinler yerine serbest nazım tercih edilir.
E) Özgün ve yaratıcı imgelerle, dilin mantığına uygun ve dilin anlam alanını genişletip ona yeni olanaklar sunacak bir yapı görülür.

ÇÖZÜMLER

1. I numaralı şiir imgeli, kapalı bir dille yazılmıştır. Edip Cansever'e ait olan bu şiir, II. Yenici anlayışı yansıtmaktadır. II numaralı şiirde sıradan olaylar anlatılmış, söz sanatı, imge gibi unsurlara yer verilmemiştir. Melih Cevdet Anday'a ait olan bu şiir, I. Yenici anlayışı yansıtmaktadır. III numaralı şiir, gurbet temasını ele almıştır. Kemalettin Kamu'ya ait olan bu şiir millî edebiyat zevk anlayışını yansıtmaktadır. IV numaralı şiir, Attila İlhan'a aittir, Maviciler topluluğunun anlayışını yansıtmaktadır.

Cevap B

2. I. Yeni topluluğu Orhan Veli Kanık'ın önderliğinde Melih Cevdet Anday ve Oktay Rifat Horozcu'dan oluşmaktadır. Orhan Seyfi Orhon ise Beş Hececiler topluluğunda yer almaktadır.

Cevap C

3. Âşık Veysel, Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, Abdürrahim Karakoç halk şiiri geleneğiyle şiirler söylemiştir. Ancak Haydar Ergülen, bu şairler arasında yer almamaktadır.

Cevap B

4. I, II, III. ve IV. cümlelerde bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak V. cümlede İsmet Özel'le ilgili bir bilgi yanlışı vardır. İsmet Özel, toplumcu yani sosyalist şiir ile İslamcı-metafizik şiiri birleştirmiştir. Dinî çağrışımlara ağırlık vermiştir. Yoğun, imgeli bir dil kullanmıştır. Yapay destan ve epik şiir kaleme almamıştır.

Cevap E

5. Hüseyin Nihal Atsız, Türk tarihiyle ilgili şiirler yazmıştır. Koçaklama, varsağı tarzında yazdığı şiirlerinde aşk, özlem gibi konuları işlemiştir. Türkçülük, vatan sevgisi gibi konularda yazdığı şiirleriyle dikkat çekmiştir. Ancak deniz ve İstanbul, çapkınlık, yaşama sevinci onun şiirlerinde yer bulmamıştır.

Cevap E

6. Verilen şiir, hecenin on birli kalıbıyla yazılmıştır. Ayrıca bu şiir Millî Edebiyat'ın biçim ve içeriğini devam ettirir niteliktedir. Dolayısıyla bu şiirin Beş Hececilere ait olduğu söylenebilir.

Cevap D

7. A, B, C ve D seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak E seçeneğinde sözü edilen *Güneşi Yakanların Selamı* adlı eser Ülkü Tamer'e değil, İlhan Berk'e aittir.

Cevap E

8. A, B, C ve D seçeneklerinde verilenler doğrudur. Rıza Tevfik Bölükbaşı "Feylosof" lakabıyla anılır fakat şiir kitabı *Serab-ı Ömrüm*'dür.

Cevap E

9. Verilen şiirde ezilen halk ve buna duyarsız kalarak ezenin yanında olan kesim eleştirildiği için bu şiirin toplumcu gerçekçi şiir anlayışının özelliklerini yansıttığı söylenebilir.

Cevap E

10. I, II, III ve V'te bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak IV. cümlede Bekir Sıtkı Erdoğan'ın şiirlerine ilişkin bilgi yanlıştır. *Karadut, Yaradana Mektuplar* adlı şiirler Bekir Sıtkı Erdoğan'a değil Bedri Rahmi Eyüboğlu'na aittir.

Cevap D

11. Verilen parçada, millî edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şairlerin genel özellikleri sıralanmıştır. Hüseyin Nihal Atsız, Behçet Kemal Çağlar, Zeki Ömer Defne, Rıza Tevfik Bölükbaşı bu anlayışı sürdüren şairler arasındadır. Ancak İsmet Özel, sosyalist şiir ile İslamcı-metafizik şiiri birleştirmiş, yoğun, imgeli, isyancı şiirler yazmıştır.

Cevap D

12. Mehmet Çınarlı, İlhan Geçer, Munis Faik Ozansoy ve Mustafa Necati Karaer 1950'de Hisar dergisi etrafında toplanan gelenekçi şairler arasında yer almaktadır. Ancak Süreyya Berfe 1960 sonrası toplumcu şairler içerisinde yer alır.

Cevap E

13. *Büyük Mabedin Eşiğinde, Hayâl Ettiğim Gibi, Yakarış, Zaman Saati, Yakınma, Kaybolan Dünya* gibi şiir kitaplarının sahibi şair Munis Faik Ozansoy'dur.

Cevap D

14. Hisar topluluğu; 1950'lerde Garip, İkinci Yeni, Mavi, Sosyalist şiir gibi tarzlara tepki olarak ortaya çıkan ve şiirde geleneksel tarzı "vezin ve kafiye, şairane söyleyiş, yaşayan Türkçe" gibi özellikleri savunan edebî topluluktur. "Otomatik yazı tekniği" şiirde sürrealizm akımıyla ortaya çıkmıştır ve edebiyatımızda İkinci Yeni şiirinde çok görülen bir yöntemdir, Hisarcılar bu tarz şiir yazmaya da karşıdır.

Cevap A

15. Verilen şiir ölçüye, uyağa, şaireneliğe, edebî sanatlara, imgeye, seçkinciliğe önem vermeyen bir tarzla yazılmıştır. Sıradan insanların (tellak) basit durumlarını, günlük dilin sözcükleriyle anlatmıştır. Bunların tümü, I. Yeni akımının en belirgin özellikleridir.

Cevap A

16. Fahriye Abla, Serenad, Balad gibi pek çok şiirinde biçim yenilikleri yapan şair Ahmet Muhip Dıranas'tır.

Cevap E

17. Ömrümde Sükût, Düşten Güzel, Sonrası gibi eserlerinde simgesel değerleri çok iyi işleyen şair Cahit Sıtkı Tarancı'dır.

Cevap D

18. Saf (Öz) Şiir tarzıyla ilgili olarak A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler doğrudur. Saf Şiir'de sanat bir form işi olarak görülür ve aruz, hece, kafiye, redif gibi ahenk unsurları önemsenir.

Cevap D

TEST

1. İzmir'in işgalinde Yunanlıların, kocasını ve oğlunu öldürmeleri üzerine önce İstanbul'a gelen ve sahip olduğu Türklük şuuru ve mücadele azmiyle İstanbullu gençlerin bilinçlenmesini sağlayan Ayşe'nin uyandırdığı heyecana kapılan subaylar Anadolu'ya geçerler. Bu sırada çeteler düşmanla savaşmaktadır. Bu savaşta Ayşe hasta bakıcı, Peyami ise revircidir. Ayşe kendisini seven ve kendisine evlenme teklifi eden İhsan'a, cevabı ancak İzmir alındıktan sonra vereceğini söyler. Peyami ise sevgisini Ayşe'ye açıklayamamıştır. Cephede İhsan şehit düşer, Ayşe de ileri hatlara giderek orada can verir. Peyami ise hastanede ölür.

Bu parçada konusu verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Vurun Kahpeye*
B) *Yeşil Gece*
C) *Doludizgin*
D) *Ateşten Gömlek*
E) *Küçük Ağa*

2. Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Türk toplumunun çeşitli dönemlerdeki yaşayışlarını aktarmak istediği için, hemen her yapıtında belli tarihsel dönemleri ele aldı. Bu romanlardan ---- I. Dünya Savaşı öncesinin, ---- II. Meşrutiyet'in, ---- Mütareke Dönemi'nin, ---- Kurtuluş Savaşı yıllarının işlendiği romanlardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki eserlerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) *Sodom ve Gomore*
B) *Hüküm Gecesi*
C) *Ankara*
D) *Yaban*
E) *Kiralık Konak*

3. Halide Edip Adıvar'ın romanlarının kadınları, Batılı bir anlayışla idealize edilmiş, güçlü ve kültürlü kadınlardır. Kahramanlıkların kişiliklerine, ruh yapılarına ve davranışlarına önem vererek Türk romanında yeni bir adım atmıştır. ---- yazarın yarattığı ünlü kadın kahramanlardandır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) Rabia B) Ayşe C) Aliye
D) Handan E) Seniha

4. Roman ve hikâyede Millî Edebiyat anlayışındaki sanatçılar, Cumhuriyet Dönemi'nde değişen toplumsal yapıya uygun olarak eserler vermeye devam etmişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu yazarlardan biri <u>değildir</u>?

A) Reşat Nuri Güntekin
B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
C) Refik Halit Karay
D) Halide Edip Adıvar
E) Ömer Seyfettin

5. Romanda Osmanlı'nın son dönemlerini anlatılır. Eserde kalabalık bir şahıs kadrosu ve olay örgüsü göze çarpmaktadır. Yazar; II. Abdülhamit Dönemi, İttihat Terakki Dönemi ve sonrasının olaylarını anlatmaktadır. Roman, dağılma dönemine giren Osmanlı Devleti'nde önemli görevler üstlenen roman kişilerinin psikolojilerini yansıtması bakımından da önemlidir. Kişilerinin zamana, mekâna ve imkâna göre davranışları romanda yansıtılmıştır. Her dönem bazı kişiliklerin öne çıktığı romanda bir önceki dönemin kudretlilerinin dramları da yer almaktadır. Adnan ve Hidayet romanın, bu altüst oluşlarını zirvede yaşayan başkişilerindendir. Farklı kişiliklerde görünmelerine rağmen parayı, makamı kısacası nüfuzu kullanırken birbirlerine benzeyen iki kahramanın ortak noktası kibirli oluşlarıdır, dramları da benzeşir.

Bu parçada sözü edilen roman ve yazarı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) *Üç İstanbul* - Mithat Cemal Kuntay
B) *Çamlıca'daki Eniştemiz* - Abdülhak Şinasi Hisar
C) *Huzur* - Ahmet Hamdi Tanpınar
D) *Değişen İstanbul* - Ziya Osman Saba
E) *Sodom ve Gomore* - Yakup Kadri Karaosmanoğlu

6. İlk şiirlerini İkinci Meşrutiyet'ten önce çeşitli dergilerde yayımlamıştır, bu şiirler aruzun ustaca kullanıldığı şiirlerdir. Sonraki dönemlerde Millî Edebiyat Akımı'nın etkisinde kalmıştır, *Türk'ün Şehnamesinden* adlı şiir kitabı bu dönemin yansımasıdır. *Üç İstanbul* romanında da canlandırdığı Mehmet Akif'le tanışması, sanatı ve düşünceleri üzerinde etkili oldu. Çınaraltı dergisinde 1943-1944'te yayınlanan son dönem şiirlerinde Yahya Kemal Beyatlı'dan etkilendiği görülür. Yalın bir dil kullandığı *Kemal, Yirmi Sekiz Kânun-ı Evvel* gibi oyunlarında yurt sevgisi konusunu işledi.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Samiha Ayverdi
B) Aka Gündüz
C) Mithat Cemal Kuntay
D) Mahmut Yesari
E) Hamdullah Suphi Tanrıöver

7. Roman, hikâye ve tiyatro türlerinde kaleme aldığı pek çok eseriyle edebiyatımıza büyük hizmeti olan yazarlarımızdan birisidir. Özellikle sıcak ve samimi üslubu, hoşgörülü yaklaşımı ve Türkçesiyle roman türünü geniş kitlelere sevdirmiş; Anadolu ve insanını öne çıkararak Memleket Edebiyatı sahasında başarılı eserler vermiştir. Fethi Naci, Güntekin'in okuyucu tarafından büyük alaka görmesi ve bu alakanın aradan geçen zamana rağmen hâlâ devam etmesini şu iki sebebe bağlar: "Halkın ahlaki değerlerine sahip çıkması" ve "toplumda aksayan, yolunda gitmeyen her şeyi kıyasıya eleştirerek Türk romanında eleştirel gerçekliğin öncüsü olması."

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Fethi Naci'nin, yaptığı değerlendirmelere örnek gösterebileceği eserlerden biri <u>değildir</u>?

A) *Zeyno'nun Oğlu*
B) *Yaprak Dökümü*
C) *Acımak*
D) *Dudaktan Kalbe*
E) *Miskinler Tekkesi*

8. ---- romanlarını oluştururken daha çok kadın karakterleri tercih eden ve bu karakterler vasıtasıyla kadın sorunlarına değinen bir yazardır. O, Millî Mücadele yılları ve sonrasının kadınlarını konu olarak seçer. Bunlardan bazıları (*Dikmen Yıldızı*'ndaki Yıldız karakteri) idealize kadınlardır, bazı romanları ise (*Sokak Kızı, Salon Kızı, Üç Kızın Hikâyesi*) sokak kadınlarını içermektedir. Romanlarında değişik konumlarda yaşayan kadınların her zaman karşılaşabilecekleri benzer problemleri sıralamaktadır. Yazarın kadın sorunlarına getirdiği çözümler meseleye farklı bir taraftan bakan biri olarak dikkate değerdir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Halide Nusret Zorlutuna
B) Mahmut Yesari
C) Reşat Nuri Güntekin
D) Aka Gündüz
E) Halide Edip Adıvar

9. Aşağıdakilerden hangisi doğrudan ya da dolaylı olarak Millî Mücadele'yi konu alan romanlardan biri <u>değildir</u>?

A) *Halas*
B) *Dikmen Yıldızı*
C) *Hüküm Gecesi*
D) *Yaban*
E) *Ateşten Gömlek*

10. Edebî kişiliğine yöneltilen eleştirilere rağmen, döneminde popüler romancılığın önemli isimlerinden biri olmuştur. O, "Esasen hangi sanatçının mürebbisi halk olmamıştır?" düsturuna göre davranır. Sosyal meselelere ışık tutmayı amaçlar ve yazdıklarında sosyal, siyasi şartların birey ve toplum üzerinde bıraktığı izleri konu edinir. İlk romanı olan *Bir Namus Meselesi*'ni Kelebek adlı dergisinde tefrika eder. İkinci romanı olan *Çoban Yıldızı* ile şöhreti artmıştır. Bu romandan iki yıl sonra ise *Çulluk, Pervin Abla* adlı romanlarını yayımlamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halide Nusret Zorlutuna
B) Aka Gündüz
C) Mithat Cemal Kuntay
D) Mahmut Yesari
E) Hamdullah Suphi Tanrıöver

11. Mütareke ya da İşgal Dönemi adı verilen dönemde İstanbul bir "tezatlar âlemi"dir. Bir yanda Anadolu'daki kurtuluş mücadelesine destek veren aydınlar, bir yanda ise işgal askerleriyle düşüp kalkan müptezeller. İstanbul'un bu durumu, dönemin pek çok romanına da konu olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen temayı işleyen romanlardan biri değildir?

A) *Bugünün Saraylısı*
B) *Sisli Geceler*
C) *Aydınlık Kapı*
D) *Kan ve İman*
E) *Sodom ve Gomore*

12. Cumhuriyetin kuruluş döneminden itibaren Türk edebiyatında eserleri ve modern fikirleriyle oldukça dikkat çekici bir kadın şair ve yazardır. Yazar ve şair kimliğinin yanı sıra, eserlerinde işlediği toplumsal konularda 'kadın kahramanları' öne çıkarır. Aynı zamanda aktivist karakteri ve cumhuriyetin erken dönemindeki feminist düşünceleriyle modern Türkiye'nin ilk aydın kadınları arasında yer almaktadır. *Yalnız Dönüyorum* adlı romanında Sultanahmet mitinginin geniş bir tasvirine de yer vermiştir. *Çölde Sabah Oluyor* ve *Vatanım İçin* adlı romanları da birer İstiklal Savaşı romanıdır. Bunlarda cephe gerisi ve savaşın insanlar üzerindeki izleri anlatılır. Özellikle *Vatanım İçin* adlı romanda İstanbul'da eğitim görmüş bir zabitin macerasıyla cepheye daha fazla yaklaşılır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şükûfe Nihal Başar
B) Halide Nusret Zorlutuna
C) Halide Edip Adıvar
D) Samiha Ayverdi
E) Safiye Erol

13. Aşağıdakilerden hangisi Halide Edip Adıvar'a ait eserlerden biri değildir?

A) *Maske ve Ruh*
B) *Kenan Çobanları*
C) *Mor Salkımlı Ev*
D) *Türk'ün Ateşle İmtihanı*
E) *Yezid'in Kızı*

14. Önceleri daha çok "Kirpi" müstearıyla mizah ve hiciv ağırlıklı siyasî gazete fıkraları yazar, bu yazıları nedeniyle İttihat ve Terakki Hükümeti tarafından 1913'te Sinop'a sürülür. Bu ilk sürgün hayatının sona erdiği 1918 yılına kadar Sinop, Çorum, Ankara, Bilecik gibi şehirlerde dolaşır ve birçok Anadolu köy ve kasabasını gezerek Anadolu insanının yaşayışını yakından görme imkânını bulur. Nitekim bu sürgün hayatı onun için çok faydalı olmuş, sanatına açılan yeni bir kapı görevi görmüştür. Gezdiği yerlerde görüp yaşadıklarından ilham alarak sonradan yazdığı *Memleket Hikâyeleri*'nde, Anadolu insanının yaşayışını bütün canlılığı ve en ince çizgilerine varıncaya kadar realist bir şekilde dile getirdiği görülecektir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Reşat Nuri Güntekin
B) Refik Halit Karay
C) Ercüment Ekrem Talu
D) Halide Edip Adıvar
E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

15. Agâh Sırrı Levend, bir yazısında, "Refik Halit, hayatı naklederken, tanıdığımız insanları gözümüzün önüne sererek tipleri kendine has tasvirleriyle canlandırmakta, tahlilde eksik kalan tarafları bu tasvirlerle tamamlayarak, bize yaşanan hayatın romanını vermektedir" diyerek yerinde bir hükme vardıktan sonra, şunları da ekler: "Hakikatte, nüfuz etmekten ziyade kurnazca yakalayıp ustaca tespit eden, her temasta eşya ve tabiatı renk ve çiçek, sebze ve meyve menşurundan geçiren oynak bir zekâ cilvesi, onun eserlerinin en hâkim vasfıdır. Tasvirlere özlük, tiplere de canlılık veren bunlardır."

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Agâh Sırrı Levend'in, yaptığı değerlendirmelere örnek gösterebileceği eserlerden biri değildir?

A) *İstanbul'un İç Yüzü*
B) *Yezidin Kızı*
C) *Çete*
D) *Sürgün*
E) *Damga*

16. Reşat Nuri Güntekin'e ait aşağıda verilen eserleri türleri bakımından ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) *Sönmüş Yıldızlar*
B) *Hülleci*
C) *Leyla ile Mecnun*
D) *Anadolu Notları*
E) *Balıkesir Muhasebecisi*

ÇÖZÜMLER

1. İzmir'in işgali üzerine şehri kurtarmayı amaçlayan Millî Mücadele hareketini Ayşe, İhsan, Peyami ekseninde anlatan roman Halide Edip Adıvar'ın *Ateşten Gömlek* adlı eseridir.

Cevap D

2. Verilen parçada *Kiralık Konak*, I. Dünya Savaşı öncesinin; *Hüküm Gecesi*, II. Meşrutiyet'in; *Sodom ve Gomore* Mütareke Dönemi'nin; *Yaban,* Kurtuluş Savaşı yıllarının işlendiği romanlardır. *Ankara* ise Cumhuriyet'in ilk on yılının işlendiği romandır.

Cevap C

3. Halide Edip Adıvar'ın *Sinekli Bakkal* romanının kahramanı Rabia, *Ateşten Gömlek* romanının kahramanı Ayşe, *Vurun Kahpeye* romanının kahramanı Aliye, *Handan* romanın kahramanı Handan'dır. Seniha ise Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Kiralık Konak* adlı romanındaki kahramandır.

Cevap E

4. Verilen seçeneklerde geçen Reşat Nuri Güntekin, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Refik Halit Karay, Halide Edip Adıvar, Millî Edebiyat Dönemi'nde eser vermeye başlamış, Cumhuriyet Dönemi'nde de eser vermeye devam etmişlerdir. Ancak Ömer Seyfettin yalnızca Millî Edebiyat Dönemi'nde eser vermiştir.

Cevap E

5. "Adnan" ve "Hidayet" adlı başkişileri içeren, Abdülhamit - İttihat Terakki ve sonrası dönemleri anlatan roman Mithat Cemal Kuntay'a ait olan Üç İstanbul adlı eserdir.

Cevap A

6. İlk şiirlerini II. Meşrutiyet'ten önce yayımlayan, *Türk'ün Şehnamesinden, Üç İstanbul, Kemal, Yirmi Sekiz Kânun-ı Evvel* adlı eserlerin sahibi sanatçı Mithat Cemal Kuntay'dır.

Cevap C

7. Reşat Nuri Güntekin roman, hikâye ve tiyatro türlerinde eserler kaleme almıştır. Bu eserlerinde, halkın değerlerine sahip çıkarak toplumun aksayan yönlerini eleştirmiştir. *Yaprak Dökümü, Acımak, Dudaktan Kalbe, Miskinler Tekkesi* buna örnek gösterilebilir. *Zeyno'nun Oğlu* adlı eser ise Halide Edip Adıvar'a aittir.

Cevap A

8. *Dikmen Yıldızı, Sokak Kızı, Salon Kızı, Üç Kızın Hikâyesi* gibi pek çok eserde kadın kahramanları aktaran yazar Aka Gündüz'dür.

Cevap D

9. *Halas (Mehmet Rauf), Dikmen Yıldız* (Aka Gündüz), *Yaban* (Yakup Kadri), *Ateşten Gömlek* (Halide Edip) Millî Mücadele konulu romandır. Hüküm Gecesi (Yakup Kadri) ise II. Meşrutiyet Dönemi parti kavgalarını konu alan romandır.

Cevap C

10. Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde *Bir Namus Meselesi, Çulluk, Pervin Abla* adlı popüler romanların yazarı Mahmut Yesari'dir.

Cevap D

11. *Sisli Geceler, Aydınlık Kapı* (Halide Nusret Zorlutuna), *Kan ve İman* (Ercüment Ekrem Talu), *Sodom ve Gomore* (Yakup Kadri) Mütareke dönemi İstanbul'unda yaşananları konu eder. *Bugünün Saraylısı* (Refik Halit Karay) ise "paranın mutluluk getirmeyeceği"ni anlatan bir romandır.

Cevap A

12. *Yalnız Dönüyorum, Çölde Sabah Oluyor, Vatanım İçin,* adlı romanlar Şükûfe Nihal Başar'a aittir.

Cevap A

13. *Maske ve Ruh, Kenan Çobanları* (tiyatro), *Mor Salkımlı Ev, Türk'ün Ateşle İmtihanı* (anı) Halide Edip Adıvar'a aittir. *Yezid'in* Kızı adlı roman ise Refik Halit Karay'a aittir.

Cevap E

14. Kirpi takma adıyla mizah yazıları yazan, *Memleket Hikâyeleri* adlı eserin sahibi yazar Refik Halit Karay'dır.

Cevap B

15. Refik Halit, tasvirleri ve canlı tipleri ile edebiyatımızın en güzel romanlarını yazmış olan romancılarımızdandır. Edebiyat tarihçisi Agâh Sırrı Levend de bu yönde değerlendirmeler yapmıştır. *İstanbul'un İç Yüzü, Yezidin Kızı, Çete, Sürgün* Refik Halit'in bu tarz romanlarıdır. *Damga* romanı ise Reşat Nuri'ye aittir.

Cevap E

16. *Sönmüş Yıldızlar, Leyla ile Mecnun* hikâye türündedir, *Hülleci, Balıkesir Muhasebecisi* tiyatrodur, *Anadolu Notları* gezi yazısıdır.

Cevap D

TEST

1. Ne Mümtaz ne Nuran o akşam ikide bir kabaran, dalgalanan lacivert rengi başka yerde gördüklerini hatırlıyorlardı. Bu lacivert rengi, sanki bir Fra Angelico tablosu hazırlanıyormuş gibi koyu yaldız ve mücevher tozu ile birleştiren son bir dalga, hakikaten bu ressamın ve ona eşit velilerin ruhlarındaki mağfiret tufanı gibi ışık içinde bir dalga onları Kanlıca iskelesine adeta fırlattı.

Bu parça aşağıdaki romanların hangisinden alınmıştır?

A) *Mahur Beste*
B) *Üç İstanbul*
C) *Huzur*
D) *Fatih-Harbiye*
E) *Gece*

2. ----, özellikle romanlarıyla tanınmıştır. Geleneksel konak hayatına dayalı, tarihten tasavvuftan ve dinden beslenen bir kültür birikimiyle eserler vermiştir. Eski İstanbul kültürünü çok işleyen yazarlarımızdandır. *İbrahim Efendi Konağı, Mesihpaşa İmamı, Aşk Budur* yazarın çok tanınan eserlerindendir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Abdülhak Şinasi Hisar
B) Faik Baysal
C) Samiha Ayverdi
D) Füruzan
E) Safiye Erol

3. Bazı yazarlar zaman, psikolojik sorunlar, hastalık, bireysel bunalım, Doğu-Batı çatışmalarının yol açtığı buhranları, kaçış, geçmiş-şimdi, birey-toplum gibi konuları ele alır. *Yalnızız, Çamlıca'daki Eniştemiz, Ortadaki Adam, Mabette Bir Gece* bu tarz eserler arasındadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarlardan biri <u>değildir</u>?

A) Abdülhak Şinasi Hisar
B) Samiha Ayverdi
C) Mustafa Kutlu
D) Peyami Safa
E) Halide Nusret Zorlutuna

4. Bireyin iç dünyasına yönelen roman ve hikâye yazarları, Doğu-Batı çatışmasının ve alafranga yaşayışın eleştirisi, toplumun yaşadığı hızlı kültürel değişimlerin üzerinde durmuşlardır. ---- adlı roman bunun en güzel örneklerinden biridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) *Aylak Adam*
B) *Fatih-Harbiye*
C) *Tehlikeli Oyunlar*
D) *Beyaz Kale*
E) *Kuyucaklı Yusuf*

5. Bireyin iç dünyasına yönelen roman ve hikâye, insanın maddi yanına değil manevi yanına; dış dünyasına değil, iç dünyasına eğilmiştir. Bu eserlerde insan çok yönlü ele alınmış, psikolojik tahlillere sıkça başvurulmuştur.

Aşağıdaki romanlardan hangisi yukarıda belirtilen tutumla <u>oluşturulmamıştır</u>?

A) *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*
B) *Mahur Beste*
C) *Çamlıca'daki Eniştemiz*
D) *Mesihpaşa İmamı*
E) *Yılanların Öcü*

6. Hasta, huzursuz ve mutsuz bir insan olan Ferit, Beyoğlu'nda yaşamaktadır ve kendisini köksüz biri olarak görür. Sevgilisi Selma onu terk edince daha fazla dayanamaz, Büyükada'da bir eve taşınır. Orada evin eski sahibinin ruhunu hissederek onunla konuşur, kadının hatıra defterlerini okur ve huzura kavuşur.

Bu parçada konusu verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Kara Kitap*
B) *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*
C) *Yalnızlar*
D) *Gece*
E) *Çamlıca'daki Eniştemiz*

7.

I. Psikolojik tahlilleri ve iç monolog tekniğini başarıyla uygulamıştır.

II. Maddi-manevi, Doğu-Batı gibi karşıtlıkları sıkça işlemiştir.

III. Kemik hastası bir gencin yaşadıklarını anlattığı *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* adlı eseri otobiyografik nitelikte romandır.

IV. Geçimini sağlamak amacıyla yazdığı ve sanat kaygısı taşımadığı romanlarında Server Bedi ve Cingöz Recai takma adlarını kullanmıştır.

V. Yazın hayatı boyunca romana yoğunlaşmış ve roman türü dışında diğer türlerde eser vermemiştir.

Yukarıdaki numaralandırılmış Peyami Safa ile ilgili bilgilerin hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Cumhuriyet Dönemi'nde en çok psikolojik roman türünde eser veren Peyami Safa, bunun yanında Kurtuluş Savaşı sırasında cephede savaşanları ve onların geride bıraktığı ailelerini anlatan romanlar da yazmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Peyami Safa'nın parçada sözü edilen romanlarından biridir?

A) *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*

B) *Fatih - Harbiye*

C) *Yalnızız*

D) *Biz İnsanlar*

E) *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*

9. Şiir, roman, anı, monografi gibi türlerde ürünler vermiştir. Eserlerinde, olaylardan çok duygu ve düşüncelere yer vermiştir. Daha çok İstanbul'un zengin çevrelerine mensup, kaygısız kişileri konu edinmiştir. *Fahim Bey ve Biz* onun en ünlü romanıdır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Selim İleri

B) Rasim Özdenören

C) Bilge Karasu

D) İnci Aral

E) Abdülhak Şinasi Hisar

10. Bireyin iç dünyasını ele alan yazarlarla ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bilinçaltına yönelmişler, bilinç akışı ve iç monolog tekniğine sıkça başvurmuşlardır.

B) Eserlerinde Doğu-Batı, madde-mânâ, hayal-gerçek çatışmaları çokça yer alır.

C) Eserlerde, gergin sosyal ortamlara, mistik ve esrarlı havalara, bunalımlı insanlara sıkça rastlanır.

D) Eserlerinde insanı çok yönlü ele almışlar, psikolojik tahlillere başvurmuşlardır.

E) Eserlerinde olaylar ve kişiler, bir düşünceyi doğrulamak veya haklı göstermek amacıyla anlatılmıştır.

11. Romanda, Türk toplumunun yaklaşık iki yüz yıllık uzun bir dönemi hiciv ögeleriyle ele alınmaktadır. Fakat söz konusu hiciv, son elli yıllık Türk toplumuna yöneltilmiştir. Yazar, romanın başkahramanı Hayri İrdal'ın hayatı içine sıkıştırılan bu elli yıllık zaman diliminde, toplumumuzun çok daha geniş bir tarih süreci içinde geçirdiği bunalımı anlatmaya çalışmaktadır. Romanda, Hayri İrdal'ın, Halit Ayarcı ile tanışmadan önceki yaşamı Tanzimat öncesi Türk toplumunu ya da Tanzimat'tan itibaren Türk toplumunda ortaya çıkan süreçte eski yaşama bağlılığı sürdürmek isteyen kesimi temsil etmektedir. Ayarcı ile tanıştıktan sonra onda gözlemlenen değişiklikler, Türk toplumunda Tanzimat'la başlayan anlayış değişikliklerini sembolize etmektedir. Aynı zamanda İrdal'ın kişiliğinde gözlemlenen değişiklikler ve yaptıklarının doğru olmadığını belirtmesi fakat buna karşın çaresizlik ya da kararsızlık içerisinde tasvip etmediği davranışları sergilemesi, Tanzimat'tan itibaren batı kültürü ile doğu ya da Türk kültür ve değerleri arasında bocalayan bireyleri sembolize etmektedir.

Bu parçada sözü edilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Huzur*

B) *Mahur Beste*

C) *Sahnenin Dışındakiler*

D) *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*

E) *Fatih - Harbiye*

12. İlk hikâyelerinde Sait Faik'in ve Sabahattin Ali'nin etkileri vardır. Sonraları, insanî ve İslamî değerlere sahip çıkma gereğini hissettiren hikâyeler yazmıştır. Sait Faik ve Memduh Şevket gibi, küçük insanlara sevgiyle yaklaşmıştır. *Ortadaki Adam, Gönül İşi* yazarın ünlü hikâyeleridir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mustafa Kutlu

B) Samiha Ayverdi

C) Demir Özlü

D) Ferit Edgü

E) Vüsat Orhan Bener

13. ---- toplum tarafından kabul edilmeyen bir aşk ilişkisini anlattığı, yer yer mistik unsurlarla dolu ve kadının aşk ilişkisinde edilgen taraf olmaktan karar verici konuma yükselişini hikâye eden romanıdır. İstanbul'da geçen ve kurgusunda otobiyografik ögeler de barındıran romanın odak hikâyesi Nuran ile Sermet'in yaşadığı sıra dışı aşktır. Bunun yanı sıra Nuran ve Sermet'in çevresindeki karakterlerin tahlilleri ve onların başından geçenler de anlatılmıştır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Ülker Fırtınası* - Safiye Erol'un

B) *Huzur* - Ahmet Hamdi Tanpınar'ın

C) *Sözde Kızlar* - Peyami Safa'nın

D) *Aşk Bu* İmiş - Samiha Ayverdi'nin

E) *Çamlıca'daki Eniştemiz* - Abdülhak Şinasi Hisar'ın

14. Ahmet Hamdi Tanpınar, romanlarında bir kültürden diğerine geçişin yol açtığı buhranı anlamaya ve anlatısallaştırmaya çalışmıştır. Bu açıdan, her romanı için seçtiği tarihsel zaman aralığı ya da çağ anlamlıdır. Bunlar özellikle krizin yoğun olduğu zamanlardır. Dolayısıyla, aslında kendi yaşam öyküsünde de tanık olduğu bir dönemi, Millî Mücadele yıllarını ya da bunun bir kesitini ---- adlı eserde romanlaştırmaya çalışması gayet doğaldır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Mahur Beste*

B) *Sahnenin Dışındakiler*

C) *Yaşadığım Gibi*

D) *Beş Şehir*

E) *Huzur*

15. Peyami Safa eserlerinde, toplumumuzdaki ahlâk çöküntüsünü, medeniyetin yarattığı bocalamayı, nesiller ve sosyal çevreler arasındaki çatışmayı dile getirmiştir. Zıt kavramları, duygu ve düşünce tezadını yarattığı ölümsüz karakterler üzerinden ustaca işlemiştir.

Buna göre, aşağıdakilerin hangisinde Peyami Safa'nın yarattığı bu zıt karakterler <u>verilmemiştir</u>?

A) Macit - Şinasi

B) Ferhad - Samim

C) Behiç - Salih

D) Mümtaz - Suat

E) Ferit - Muhtar

16. Ahmet Hamdi Tanpınar'a ait aşağıdaki eserler türlerine göre ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

A) *Beş Şehir*

B) *Yaz Yağmuru*

C) *Abdullah Efendi'nin Rüyaları*

D) *Sahnenin Dışındakiler*

E) *Aydaki Kadın*

17. Yazarının hayatından izler bulunan otobiyografik bir romandır. Romanda, yedi yaşından beri kemik hastalığı olan bir gencin psikolojisi ayrıntısıyla anlatılır. Romanın baş kahramanının özel bir adı yoktur, "Hasta Çocuk" olarak geçer.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*

B) *Canan*

C) *Biz İnsanlar*

D) *Şimşek*

E) *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*

18. Romanlarında alışılmış psikolojik tahlillere, teşhis veya tespitlere yaslanmaz. Dikkatleri tek bir düşünce üzerine çekmez, psikolojinin ipuçlarından faydalanarak çoklu bakışlarla insanın anlaşılmasının güçlüğüne dikkat çeker. *Çamlıca'daki Enişte*miz, *Ali Nizami Beyin Alafrangalığı ve Şeyhliği* gibi romanlarında da sıra dışı, tuhaf, deli adamlar olarak anılan ve Don Juan, Don Kişot gibi tiplerden izler taşıyan kişilere yer vermiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdülhak Şinasi Hisar

B) Samiha Ayverdi

C) Mustafa Kutlu

D) Tarık Buğra

E) Mithat Cemal Kuntay

19. Bu romanda, klasik romanda bulunan giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini görmemekteyiz. Çeşitli olaylardan alınan kesitler romanda Freudcu ve Bergsoncu anlayışla yorumlanmaktadır. Romanın adı ile içinde gelişen olaylar arasında ilişki kurmak güçtür. Çünkü roman, adını kendisini terk eden hanımı için bir akrabasının bestelediği şarkıdan almasına rağmen romandaki ana düşünce bu hikâyeye dayanmamaktadır. Dolayısıyla romanın içinde şarkının bestelenme hikâyesinin geçtiği zamanın dışındaki olayları "mahur beste" sembolüyle ilişkilendirmek pek de mümkün görünmemektedir. Romanda bir arayış havasının bulunması, Behçet Bey'in etrafında bireysel olayların ele alınması ve klasik anlamda sonuca ulaşılmaması, okuyucu üzerinde romanın tamamlanmadığı izlenimi bıraksa da yazar ilk romanında, yaşadığı toplumun üzerinde kurulduğu şartları psikolojik ve felsefi olarak temellendirme çabasındadır. Bu roman, bir çeşit zihnî arayış romanıdır. Romanda, içinde bulunulan psiko-sosyal çevrenin en genel ve soyut terimlerle açıklanması amaçlanmıştır.

Bu parçada sözü edilen romanın yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarık Buğra

B) Peyami Safa

C) Ahmet Hamdi Tanpınar

D) Mustafa Kutlu

E) Abdülhak Şinasi Hisar

20. Kendisinin ve etrafındaki kimi isimlerin de söyledikleri gibi, yazıya döktüğü duygu ve kanaatlerin çoğunu çocukluğunda veya ilk gençliğinde aktardığı gibi yaşamamıştır muhtemelen. Sanatçı, *Boğaziçi Yalıları, Boğaziçi Mehtapları* adlı anılarında kendisinin, çocukluk ve ilk gençlik dönemlerinde bir İstanbul, Boğaziçi veya mehtap âşığı olmadığını ısrarla belirtir. Bunu dikkate aldığımızda onun yazılarının genel olarak kurmacaya dayalı sanatlı metinler olduğunu kabul etmemiz gerekir. O, pek çok yazısında, gerçek hayattan aldığı unsurları kendi duygu, düşünce ve hayal dünyasında değiştirip dönüştürerek kullandığını ifade etmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oktay Akbal

B) Abdülhak Şinasi Hisar

C) Cevat Şakir Kabaağaçlı

D) Vüsat Orhan Bener

E) Haldun Taner

ÇÖZÜMLER

1. Mümtaz ve Nuran'ın başkarakterler olduğu ve İstanbul'un bir dekor olarak kullanıldığı eser Ahmet Hamdi'ye ait *Huzur* adlı romandır.

Cevap C

2. Geleneksel konak hayatına dayalı; tarihten, tasavvuftan ve dinden beslenerek oluşturduğu eserlerinde eski İstanbul kültürünü işleyen ve *İbrahim Efendi Konağı, Mesihpaşa İmamı, Aşk Budur* romanlarıyla ünlü yazar Samiha Ayverdi'dir.

Cevap C

3. Verilen parçada bireyin iç dünyasını ele alan yazarların özelliklerinden bahsedilmiştir ve verilen eserlerden *Yalnızız,* Peyami Safa'ya; *Çamlıca'daki Eniştemiz*, Abdülhak Şinasi Hisar'a; *Ortadaki Adam*, Mustafa Kutlu'ya; *Mabette Bir Gece*, Samiha Ayverdi'ye ait eserlerdir.

Cevap E

4. Verilen seçeneklerde geçen ve Peyami Safa'ya ait olan *Fatih-Harbiye* adlı roman, Neriman-Şinasi-Macit adlı karakterler etrafında Doğu-Batı çatışmasını ve alafranga yaşayışı eleştirmektedir.

Cevap B

5. Verilen seçeneklerden *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*, Peyami Safa'nın; *Mahur Beste* Ahmet Hamdi'nin; *Çamlıcadaki Eniştemiz,* Abdülhak Şinasi Hisar'ın; *Mesihpaşa İmamı* ise Samiha Ayverdi'nin bireyin iç dünyasına eğilen romanlarıdır. *Yılanların Öcü* ise Fakir Baykurt'un köy gerçekliğini anlatan romanıdır.

Cevap E

6. Hasta, huzursuz ve mutsuz bir insan olan Ferit'in taşındığı evin eski sahibinin ruhuyla konuşarak huzura kavuşmasını anlatan roman, Peyami Safa'nın *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* adlı eseridir.

Cevap B

7. Peyami Safa, yalnızca roman türünde eser vermemiş, hikâye ve oyun da yazmıştır. Peyami Safa'nın *Siyah Beyaz Hikâyeler, İstanbul Hikâyeleri* gibi eserleri hikâye türündedir, *Gün Doğuyor* adlı eseri tiyatrodur.

Cevap E

8. Verilen seçeneklerden *Biz İnsanlar* adlı roman, Peyami Safa'nın Kurtuluş Savaşı sırasındaki cephede savaşanları ve onların geride bıraktığı ailelerini anlatan romanıdır.

Cevap D

9. Eserlerinde daha çok İstanbul'un zengin çevrelerinde yaşayan kaygısız kişileri anlatan; şiir, roman, anı, monografi gibi türlerde eser veren, *Fahim Bey ve Biz* romanının sahibi olan yazar Abdülhak Şinasi Hisar'dır.

Cevap E

10. A, B, C ve D seçeneklerinde bireyin iç dünyasına eğilen roman ve hikâyenin özelliklerine yer verilmiştir. Ancak E seçeneğindeki bilgi bireyin iç dünyasına eğilen roman ve hikâyenin özelliği değildir. Olayların ve kişilerin bir düşünceyi doğrulamak ve haklı göstermek amacıyla düzenlenmesi sosyal gerçekçi eserlerin özelliğidir.

Cevap E

11. "Halit Ayarcı, Hayri İrdal" başkarakterleri üzerinden Türk toplumunun Tanzimat'tan itibaren geçirdiği değişimleri anlatan, Ahmet Hamdi Tanpınar'a ait roman *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*'dür.

Cevap D

12. İslamî unsurlar taşıyan hikâyeleriyle tanınan, insanî değerlere sahip çıkan *Ortadaki Adam, Gönül İşi* eserleriyle ünlü yazar Mustafa Kutlu'dur.

Cevap A

13. "Nuran" ve "Sermet" adlı karakterler Safiye Erol'un *Ülker Fırtınası* adlı eserlerinin başkarakterleridir. Romanda "toplum tarafından kabul edilmeyen bir aşk hikâyesi" konu edilir.

Cevap A

14. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Millî Mücadele İstanbul'undan" çeşitli kesitler aktardığı romanı *Sahnenin Dışındakiler* adlı eseridir.

Cevap B

15. Peyami Safa eserlerinde zıt kavramları, duygu ve düşünce tezadını yarattığı ölümsüz karakterler üzerinden ustaca işlemiştir. Buna göre, "Macit - Şinasi" *Fatih-Harbiye* romanında, "Ferhad - Samim" *Yalnızız romanında*, "Behiç - Salih" *Sözde Kızlar* romanında, "Ferit - Muhtar" *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* romanında geçen karakterlerdir. "Mümtaz - Suat" ise Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Huzur* romanında yer alır.

Cevap D

16. *Yaz Yağmuru, Abdullah Efendi'nin Rüyaları* hikâye türündedir, *Aydaki Kadın* (tamamlanmamış), *Sahnenin Dışındakiler* roman türündeki eserleridir. *Beş Şehir* ise deneme türündedir.

Cevap A

17. Kemik hastalığı olan bir gencin psikolojisini anlatan roman *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* adlı eserdir. Peyami Safa'ya ait olan bu eser, otobiyografik özellikler gösterir.

Cevap A

18. *Çamlıca'daki Eniştemiz, Ali Nizami Beyin Alafrangalığı ve Şeyhliği* gibi romanların yazarı Abdülhak Şinasi Hisar'dır.

Cevap A

19. "Behçet Bey" adlı karakter üzerinden "toplumun üzerinde kurulduğu şartları psikolojik ve felsefî olarak temellendirme çabası" içeren roman Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Mahur Beste* adlı romanıdır.

Cevap C

20. *Boğaziçi Yalıları, Boğaziçi Mehtapları* adlı anılarında kendisinin çocukluk ve ilk gençlik dönemleri İstanbul'unu, Boğaziçi'ni anlatan yazar Abdülhak Şinasi Hisar'dır.

Cevap B

TEST

1. Sait Faik Abasıyanık ile ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Öykülerinde konu ve olay değil yaşamdan ve doğadan kesitler vardır.
B) Eserlerinde avareler, balıkçılar, deniz, çocuklar, Adalar ve Marmara önemli bir yer tutar.
C) Doğa ve insan sevgisi eserlerinin ana temasıdır.
D) Çehov tarzı öykünün ustası olan yazar, eserlerini yalın, canlı bir Türkçeyle kaleme alır.
E) Öykü dışında şiir yazmış, günlük, oyun, makale ve fıkra türünde de eserler vermiştir.

2. Cumhuriyet Dönemi'nde Çehov tarzı öykü yazan ----, olaydan çok kesitlere, durumlara ağırlık verir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Sait Faik Abasıyanık
B) Memduh Şevket Esendal
C) Mustafa Kutlu
D) Nezihe Meriç
E) Reşat Nuri Güntekin

3. 1940 sonrası hikâye ve romancılığımızda deniz çığırını başlatan sanatçımızdır. Sürgün bulunduğu Bodrum ve çevresini, denizi ve balıkçıları, mitolojiyi ve Türk denizcilik tarihini eserlerinde işlemiştir. *Aganta Burina Burinata, Ötelerin Çocuğu, Deniz Gurbetçileri* onun ünlü romanlarıdır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sait Faik Abasıyanık
B) Cevat Şakir Kabaağaçlı
C) Azra Erhat
D) Vedat Günyol
E) Mina Urgan

4. Yunan mitolojilerine dayanan efsanelerden beslenen Mavi Hümanizmacılar'a, Mavi Anadolu Hareketi de denir. Bu anlayış, nevyunanilik anlayışının bir nevi yenilenmesiyle 1940'larda başlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen anlayıştan etkilenmemiştir?

A) Cevat Şakir Kabaağaçlı
B) Azra Erhat
C) Sabahattin Eyüboğlu
D) Vedat Günyol
E) Tarık Buğra

5. Öykü yazmaya Sait Faik'in etkisiyle başlamıştır. Kendi yaşam deneyimlerinden, çocukluk ve gençlik anılarından yola çıkarak küçük kent insanını da konu eden öyküler yazmıştır. Yazarın *Önce Ekmekler Bozuldu, Yalnızlık Bana Yasak* adlı öyküleri vardır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mustafa Kutlu
B) Selim İleri
C) Oktay Akbal
D) Faik Baysal
E) Nezihe Meriç

6. Aşağıdakilerden hangisi Haldun Taner'in farklı türde bir eseridir?

A) *On İkiye Bir Var*
B) *Yaşasın Demokrasi*
C) *Konçinalar*
D) *Vatan Kurtaran Şaban*
E) *Şişhaneye Yağmur Yağıyordu*

7. İlk öykülerini siyasi sebeplerle takma adlarla yazan sanatçı, *Ayaşlı ve Kiracıları* adlı romanıyla tanınmıştır. Modern öykücülüğümüzün önemli isimlerinden olan yazar Çehov tarzı öyküye yönelen ilk sanatçımızdır. Fakat o, Çehov kadar karamsar değildir, her şeye sevgiyle ve iyimserlikle bakar.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sait Faik Abasıyanık

B) Memduh Şevket Esendal

C) Refik Halit Karay

D) Aka Gündüz

E) Ömer Seyfettin

8. Eserlerinde, geleneksel ve modern yaşam biçimleri arasında kalan büyük şehir insanını ve bu insanların çelişkilerini, tutarsız davranışlarını mizahi bir üslupla aktarmıştır. *Keşanlı Ali Destanı* adlı oyunuyla Türkiye'ye epik tiyatroyu getirmiştir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oktay Akbal

B) Haldun Taner

C) Tahsin Yücel

D) Bahattin Özkişi

E) Selim İleri

9. ---- Öykülerinin çoğunda, yaşanmışlık etkisi görülür. Öykülerinde çocukluk ve gençlik yıllarına ait hatıralara yer veren sanatçı, somut dünyanın insanı kuşatan ve sınırlayan yönünü kurmaya çalışır. Kişileri dış görünüşlerinden ziyade psikolojik durumlarıyla ele alan yazar, tabiat ve insanları olduğu gibi değil bir sanatçı duyarlılığı ile anlamlandırır. *Gazoz Ağacı* adlı eserindeki anlatıları teknik bakımdan sağlamdır, bunlarda olaylardan ziyade durumları ele alır. Öyküde olaylar ya da durumlar, bir sebep sonuç ilişkisi bağlamında ortaya konur. "Kaçış, başkaldırı, özgürlük, aile, yalnızlık, kendi olma bilinci, nesne insan ilişkisi, zaman ve insan ilişkisi, sonsuzluk, hiçlik ve boşluk" gibi temaları işler.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vüsat Orhan Bener

B) Sait Faik Abasıyanık

C) Sabahattin Kudret Aksal

D) Oktay Akbal

E) Selim İleri

10. "Türkçe bana anamın konuştuğu dil" diyerek yazı dili olarak Türkçeyi kabul eder. Türkiye Türkçesindeki ilk kitabı 1956 yılında Varlık Yayınları tarafından yayınlanan *Korkunç Yıllar*'dır. Yaşar Nabi ile mektuplaşarak tanışan yazar, eserlerini de posta yolu ile gönderir. Romanlarında Kırım Türklerinin yaşadığı acıları hüzünlü ama berrak bir üslupla aksettirir. *Onlar Da İnsandı, Yurdunu Kaybeden Adam, O Topraklar Bizimdi, Badem Dalına Asılı Bebekler* adlı romanlarını da bu amaçla kaleme almıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sevinç Çokum

B) Cengiz Dağcı

C) Mustafa Necati

D) Mustafa Miyasoğlu

E) Cengiz Aytmatov

11. Aşağıdakilerden hangisi Sait Faik Abasıyanık'a ait bir eser <u>değildir</u>?

A) *Mendil Altında*

B) *Mahalle Kahvesi*

C) *Şimdi Sevişme Vakti*

D) *Kayıp Aranıyor*

E) *Semaver*

12. Ömer Seyfettin'le çağdaştır fakat hikâyelerini 1930'dan sonra yayımlamış, edebiyatımızda "Cehov tarzı durum hikâyesi"nin öncüsü olmuştur. Aktif şekilde politika yapmış fakat eserlerinde siyasi konulara açık şekilde yer vermemiştir. Her zaman için "küçük insan"dan yana tavır almış, hikâyelerini gündelik yaşamın en sıradan, hiçbir abartı içermeyen olaylarından yola çıkarak yazmıştır ve bu hikâyelerde basit gibi görünen ama aslında derin toplumsal sorunlara dönük konuları işlemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazara ait eserlerden biri <u>değildir</u>?

A) *Otlakçı*

B) *Mendil Altında*

C) *Ev Ona Yakıştı*

D) *İhtiyar Çilingir*

E) *Medar-ı Maişet Motoru*

13. Yaşar Kemal'e göre o, "Türkçenin dar hudutlarını zorlamış, ilk defa doğru dürüst, gerçek anlamıyla Türkçe yazmış ilk Türk yazarıdır. Ondan önce hiçbir yazarımızda bütün nüanslarıyla sıcaklığı, açıklığıyla Türkçe yoktur. Kalıplaşmış bir Türkçe vardır." Hem dil hem hikâye tekniği hem de hikâyelerinde yöneldiği konular bakımından, kendisinden sonraki tüm hikâye yazarlarını bir şekilde etkilemiştir. "Her şey bir insanı sevmekle başlar." diyerek sıradan insanların gündelik hayatını anlatmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Memduh Şevket Esendal
B) Haldun Taner
C) Sait Faik Abasıyanık
D) Cevat Şakir Kabaağaçlı
E) Sabahattin Kudret Aksal

14. Hikâyelerinin büyük bir kısmı hatıra niteliği taşımaktadır, bunların konusunu çoğunlukla kendisinin ve ailesinin geçmişinden seçmiştir. Yine bu hikâyelerinin en tipik yanı kendisini ve çevresini bir anlatıcı olarak seçmesidir. Bu yüzden onun hikâyeleri "anı-hikâye" arası bir yerdedir. İlk hikâye kitabı, Strazburg'da geçen öğrencilik yıllarını da anlattığı *Strassburg Hatıraları* adlı eseridir. Bunun dışında *Zürriyet, Öğretmen Gafur, Büyük Aile, Hücredeki Adam, Katırın Ölümü* adlı hikâye kitaplarını da yayımlamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cevat Şakir Kabaağaçlı
B) Sabahattin Eyüboğlu
C) Tarık Buğra
D) Samet Ağaoğlu
E) Oktay Akbal

15.

I. *Miras*, yazarın ilk romanıdır. Romanın mekânı İstanbul'dur. Silahtar Ali Paşa ailesindeki çözülme, miras kavgaları ve aile bireyleri arasında ortaya çıkan düşmanlıklar konu edilmiştir.

II. Yazara göre, sağlıklı bir toplumun kurulması doğru ailelerin kurulmasıyla ilgilidir. *Vassaf Bey* romanını bunu gösterme amacıyla yazmıştır. Bu romanda mekân olarak Ankara'yı seçen yazar, "Vassaf Bey, Perihan, Tuğrul" karakterleri üzerinden dönemin gündelik hayatını anlatmıştır.

III. Sanatçı, CHP Roman Yarışması'nda 5. olan bu eseri 1934'te yayımlamıştır. Romanda, Cumhuriyetin ilk yıllarında, Ankara'da bir apartmandaki kiracıların gündelik hayatları, küçük hesapları, mal mülk geçim kaygıları konu edilir.

Yukarıdaki numaralanmış parçalarda romanları hakkında bilgi verilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Memduh Şevket Esendal
B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
C) Reşat Nuri Güntekin
D) Samet Ağaoğlu
E) Vüsat Orhan Bener

16. Öykülerinin bir kısmında Sait Faik etkisi görülür, *Gazoz Ağacı* adlı öyküsü 1955'te Sait Faik Hikâye Ödülü'nü kazanmıştır. Öykü dışında şiir, deneme, tiyatro yazmıştır. 1940'larda yazdığı ve *Şarkılı Kahve* adıyla kitaplaştırdığı şiirlerinde Garip etkisi görülür, 1950'lerdeki şiirlerinde ise İkinci Yeni etkisi vardır. Bunları da *Duru Gök, Gün Işığı* adlarıyla kitaplaştırmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sabahattin Kudret Aksal
B) Samet Ağaoğlu
C) Orhan Duru
D) Mustafa Kutlu
E) Vüsat Orhan Bener

ÇÖZÜMLER

1. Sait Faik Abasıyanık'ın öyküleri (*Semaver, Sarnıç, Son Kuşlar, Havuz Başı, Lüzumsuz Adam...*), romanları (*Kayıp Aranıyor, Medar-ı Maişet Motoru*) ve şiiri (*Şimdi Sevişme Vakti)* vardır. Ancak yazarın günlük, oyun, makale, fıkra türünde verdiği eseri yoktur.

Cevap E

2. Sait Faik Abasıyanık, Memduh Şevket Esendal, Mustafa Kutlu ve Nezihe Meriç, Çehov tarzı öyküler yazan sanatçılardır. Reşat Nuri Güntekin ise bu tarz hikâye yazmamıştır.

Cevap E

3. Roman ve hikâyemizde deniz çığırını başlatan, *Aganta Burina Burinata, Ötelerin Çocuğu, Deniz Gurbetçileri* adlı romanıyla ünlü yazarımız Cevat Şakir Kabaağaçlı'dır.

Cevap B

4. Cevat Şakir Kabaağaçlı, Azra Erhat, Sabahattin Eyüboğlu, Vedat Günyol parçada sözü edilen Mavi Hümanizmacılar arasında yer almaktadır. Ancak Tarık Buğra bu anlayıştan hiç etkilenmemiştir.

Cevap E

5. Sait Faik'in etkisiyle kendi yaşam deneyimlerinden, çocukluk anılarından yola çıkarak yazdığı *Önce Ekmekler Bozuldu, Yalnızlık Bana Yasak* öyküleriyle ünlü yazar Oktay Akbal'dır.

Cevap C

6. *On İkiye Bir Var, Yaşasın Demokrasi, Konçinalar, Şişhaneye Yağmur Yağıyordu* hikâye türündedir, *Vatan Kurtaran Şaban* ise tiyatrodur.

Cevap D

7. Çehov tarzı öyküleriyle bilinen, eserlerinde her şeye sevgi ve iyimserlikle bakan, *Ayaşlı ve Kiracıları* adlı romanıyla adını duyuran yazar Memduh Şevket Esendal'dır.

Cevap B

8. Eserlerinde geleneksel ve modern yaşam biçimleri arasında kalan büyük şehrin insanını anlatan, aynı zamanda tiyatro yazarı olan ve *Keşanlı Ali Destanı*'yla Türkiye'ye epik tiyatroyu getiren yazar Haldun Taner'dir.

Cevap B

9. *Gazoz Ağacı* adlı eserdeki öykülerinde olaylardan çok durumlara yönelen, öykülerinde çocukluk ve gençlik hatıralarını işleyen sanatçı Sabahattin Kudret Aksal'dır.

Cevap C

10. Romanlarında Kırım Türklerinin yaşadığı acıları aksettiren, *Onlar Da İnsandı, Yurdunu Kaybeden Adam, O Topraklar Bizimdi, Badem Dalına Asılı Bebekler* adlı romanların yazarı Cengiz Dağcı'dır.

Cevap B

11. *Mahalle Kahvesi, Semaver* (hikâye), *Şimdi Sevişme Vakti* (şiir), *Kayıp Aranıyor* (roman) Sait Faik'e aittir. *Mendil Altında* (hikâye) Memduh Şevket'e aittir.

Cevap A

12. Edebiyatımızda "Çehov tarzı durum hikâyesi"nin öncüsü olan, eserlerinde sıradan insana yönelen sanatçı Memduh Şevket Esendal'dır. *Otlakçı, Mendil Altında, Ev Ona Yakıştı, İhtiyar Çilingir* adlı hikâye kitapları ona aittir. *Medar-ı Maişet Motoru* adlı roman ise Sait Faik'e aittir.

Cevap E

13. Hem dil hem hikâye tekniği hem de hikâyelerinde yöneldiği konular bakımından, kendisinden sonraki tüm hikâye yazarlarını bir şekilde etkileyen yazar Sait Faik Abasıyanık'tır.

Cevap C

14. *Strassburg Hatıraları, Zürriyet, Öğretmen Gafur, Büyük Aile, Hücredeki Adam, Katırın Ölümü* adlı hikâye kitaplarının yazarı Samet Ağaoğlu'dur.

Cevap D

15. *Miras, Vassaf Bey, Ayaşlı ve Kiracıları* adlı romanlar Memduh Şevket Esendal'a aittir.

Cevap A

16. *Gazoz Ağacı* adlı öyküsü ile 1955'te Sait Faik Hikâye Ödülü'nü kazanan, *Şarkılı Kahve, Duru Gök, Gün Işığı* adlı şiir kitaplarının sahibi sanatçı Sabahattin Kudret Aksal'dır.

Cevap A

TEST

1. Anadolu köy ve kasabalarının sorunlarını anlatan roman ve öykü, 1930'lu yılların sonunda alanını genişletmiştir. Birçok yazar köylerdeki toprak kavgaları, ağa-köylü, zengin-fakir, güçlü-güçsüz, öğretmen-imam çatışması, köyden kente göç ve sonuçları, dar gelirlinin sorunları ve geçim mücadelesi gibi konuları işlemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarlardan biri değildir?

A) Sabahattin Ali
B) Abdülhak Şinasi Hisar
C) Sadri Ertem
D) Abbas Sayar
E) Kemal Bilbaşar

2. Romanlarının konularını Çankırı, Çorum dolaylarındaki köylerde yaşananlardan, cezaevi yaşantılarından, Kurtuluş Savaşı'ndan seçen yazar, törelere bağlı olan köy düzenini ve sorunlarını incelemiştir. Yerli ögeleri ustalıkla kullanarak gerçek bir Anadolu romanı oluşturmuştur. Hem köy romanlarında hem de şehir romanlarında "Türkiye özeli" olgusunu ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Türk insanının ve toplumunun Batı insanına ve toplumuna benzemediği gibi Türk romanının da Batı romanına benzememesi gerektiğini düşünür. Ona göre Türk romancısı eserlerinde Türk toplumunun tarihini, kültürünü, sosyolojik yapısını incelemelidir.

Bu parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kemal Tahir
B) Orhan Kemal
C) Orhan Pamuk
D) Yaşar Kemal
E) Samim Kocagöz

3. **Aşağıdakilerden hangisi vakası Çukurova'da geçen eserlerden değildir?**

A) *İnce Memed*
B) *Orta Direk*
C) *Yılanı Öldürseler*
D) *Ekmek Kavgası*
E) *Sarı Sıcak*

4. Köy Enstitüsü çıkışlı yazarlardan ---- Burdur'un köylerinde ve yurdun çeşitli yerlerinde öğretmenlik yapmıştır. Buralardan edindiği izlenim ve deneyimlerini eserlerine aktarmış, köy romanı geleneğinin en tanınmış yazarlarından olmuştur. Halk deyimlerini ve yerel sözcükleri başarıyla kullanmıştır. *Yılanların Öcü, Kaplumbağalar, Irazca'nın Dirliği, Onuncu Köy* yazarın ünlü romanlarıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sadri Ertem
B) Fakir Baykurt
C) Orhan Kemal
D) Abbas Sayar
E) Sabahattin Ali

5. **Orhan Kemal ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Öykü ve romanlarında olay ve yaşantılara çok önem verir, konularını yaşadığı çevrelerden seçer.
B) Diyaloglarda şive taklitlerine yer vermeyi sosyal gerçekçiliğin bir gereği olarak görür.
C) *Devlet Ana* romanında Osmanlıların aşiretten devlet hâline geçiş yıllarını anlatır.
D) Eserlerinde fabrika işçilerini, ırgatları, kenar mahalle insanlarını, işçi kadınları, memurları kahraman olarak seçer.
E) Klasik hikâye yapısına uygun, olay hikâyesi tarzında hikâyeler yazar.

PEGEM AKADEMİ

6. Toplumcu gerçekçi anlayışıyla yazılan romanlar köylüden, işçiden, dar gelirliden sık sık söz eder. Çukurova yöresindeki köylüleri, tarım ve sanayi işçilerini ----, Orta Anadolu köylerini ----, Kuzeydoğu Anadolu'nun köylerini ise ---- etkileyici bir dille anlatır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Yaşar Kemal - Orhan Kemal - Kemal Tahir
B) Orhan Kemal - Kemal Tahir - Dursun Akçam
C) Necati Cumalı - Talip Apaydın - Dursun Akçam
D) Fakir Baykurt - Talip Apaydın - Necati Cumalı
E) Dursun Akçam - Kemal Tahir - Orhan Kemal

7. Romanda asıl mekân İstanbul'dur. Mütareke döneminde İstanbul'da yaşananlar, özelde, Kamil Bey adlı kahramanın, genelde Osmanlı aydınının millî bilince doğru yaşadığı dönüşüm anlatılır.

Bu parçada konusu verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Esir Şehrin İnsanları*
B) *Devlet Ana*
C) *Kalpaklılar*
D) *Yılanların Öcü*
E) *Hanımın Çiftliği*

8. Sabahattin Ali ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Çevre ve insan tasvirlerine önem verdiği eserlerinde realist bir çizgidedir.
B) Hikâyelerinin konusunu Anadolu köylerinin gerçekliğinden seçer.
C) Klasik hikâye tarzıyla Çehov tarzı hikâyeyi birleştirir.
D) Sosyalist olaylar tüm romanlarının konusunu oluşturur.
E) *Kuyucaklı Yusuf* adlı adlı eseri toplumcu gerçekçi romanın öncüsü olmuştur.

9. Güldüler: "Sandık uçmaz!" dediler. Sandıklarda paralar, önemli kâğıtlar, altınlar vardı. Muhtarın aklı fırlayıp gitti tepesinden. Büyük gelin girdi içeri: "Baba sini yok, baba sahanlar yok!" dedi.
Muhtar düşündü: "Valla uçmuşlardır belki!" dedi.
Güldüler: "Sandık uçmaz!" dediler.
"Peki ama konuklar, konuklar ne oldu?
"İşte o dürzüler uçmuştur!" diye bağırdı bir komşu.
"Sandıkları, sahanları da onlar uçurmuşlardır..."
Olup bitenleri ertesi gün daha iyi anladılar. Yükte hafif, pahada ağır ne varsa alıp gitmişlerdi. Ama iş işten de geçmişti. Yapacak hiçbir iş yoktu. Kimdiler, neciydiler, ne kadar uzaklardan gelmiştiler, hiçbiri bilmiyordu. Yediden yetmişe toplanıp durumu görüştüler: "Bundan sonra gelene gidene dikkat! Bilmediğimiz cipi, tanımadığımız iti köye sokmak yok!" diye ağızlarını birlediler.

Bu parçadan toplumcu gerçekçi hikâye ve roman anlayışıyla ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Köye ve köylüye yönelme anlayışı benimsenmiştir.
B) Sorunların yansıtılması amaçlanmıştır.
C) Sonunda bir ders çıkarma amacı güdülmüştür.
D) Gözleme dayalı bir anlatım söz konusudur.
E) Psikolojik tahlillere tüm eserlerde yer verilmiştir.

10. ---- halka içinde bulunduğu durumun nedenlerini gösteren tezli romanlar ve hikâyeler yazar. Tüm eserlerinde bir sosyal hiciv vardır. Sosyal eşitsizliğe ve adaletsizliğe değindiği eserlerinde "ezilenlerin" tarafını tutar. 1966'da yazdığı *Cemo* romanıyla ses getiren yazar, bu romanın devamı olarak *Memo* adlı romanı yazmıştır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sadri Ertem
B) Fakir Baykurt
C) Kemal Bilbaşar
D) Samim Kocagöz
E) Faik Baysal

11. Orhan Kemal'e ait aşağıdaki eserlerden hangisi türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) *Ekmek Kavgası*
B) *Sarhoşlar*
C) *Çamaşırcının Kızı*
D) *72. Koğuş*
E) *Baba Evi*

12. Mizahçı kişiliği ile tanınmış sosyal gerçekçi roman, hikâye, tiyatro, şiir yazarıdır. Edebiyatımızda sosyal hiciv ve kara mizah denince akla gelen ilk isimdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada tanıtılan yazara ait <u>değildir</u>?

A) *Yedek Parça*
B) *Zübük*
C) *Ölmüş Eşek*
D) *Yılanı Öldürseler*
E) *Damda Deli Var*

13. Köy Enstitüsü kökenli ----, eserlerinde kırsal yaşamın zorluklarını, buralarda yaşayan insanların sorunlarını gerçekçi bir yaklaşımla aktarmıştır. Eserlerinde mekân genellikle Kuzeydoğu Anadolu'dur. *Kanlı Derenin Kurtları* ve *Dağların Sultanı* onun roman türünde verdiği eserleridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Dursun Akçam
B) Orhan Kemal
C) Mustafa Kutlu
D) Samim Kocagöz
E) Faik Baysal

14. Romanları ve durum hikâyesi tarzında yazdığı hikâyeleriyle tanınır. Yarattığı karakterler günlük yaşamda karşımıza çıkabilecek gerçekliktedir. Eserlerinde halk edebiyatı verimlerinden de faydalanır. *Hasangiller, Güzel Avrat Otu* yalın anlatımlı hikâyeleridir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vedat Türkali
B) Samim Kocagöz
C) Talip Apaydın
D) Tarık Dursun K.
E) Mahmut Yesari

15. Roman, az miktardaki toprağıyla geçinmeye çalışan Bayram ile onun anası Irazca'nın, Haceli ve muhtara karşı verdiği arsa mücadelesi üzerine kurulmuştur. Bu mücedele içerisindeki zorbalıklar, haksızlıklar gerçekçi bir üslupla anlatılır.

Bu parçada konusu verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Çıkrıklar Durunca*
B) *Yılanların Öcü*
C) *Ekmek Kavgası*
D) *Yılkı Atı*
E) *Gurbet Kuşları*

16. Mizah yazarıdır, güldürmekten çok düşündürmeyi amaçlar. Toplumsal aksaklıkları eleştirdiği eserlerinde Anadolu insanını konu edinir. Bunların yanında çocuk kitapları da yazmıştır. *Donumdaki Para, Dayak Birincisi, Deliye Her Gün Bayram, Bando Takımı* yazarın ünlü hikâyeleridir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necati Cumalı
B) Muzaffer İzgü
C) Abbas Sayar
D) Vedat Türkali
E) Tarık Dursun K.

17. Yapıtlarında köy insanının yaşantısını başarıyla sergilemektedir. Yarattığı anlatı dünyası, kimi zaman köylülerin toprak kavgalarına ya da yaşadıkları ekonomik sıkıntılara kimi zaman da bir dönem etkili olan Almanya işçiliğinin köylülerin yaşamlarında yol açtığı değişimlere uzanır. Ayrıca, yapıtlarında köy mekânını ve doğayı ustalıkla yansıtmaktadır. Hemen her anlatısının konusu Yozgat yöresinde geçer. *Yılkı Atı, Çelo, El Eli Yur El De Yüzü, Can Şenliği, Tarlabaşı Salkım Saçak* adlı romanlarında, kurguladığı konular ile doğayı ele alış biçimi örtüşür. Diğer bir deyişle, doğanın kişileştirilmesi aracılığıyla oluşturulan eleştirel atmosfer, anlatılarda farklı yollarla yapılan toplumsal eleştirileri destekleyici niteliktedir. Yazar, yapıtlarında Yozgat yöresini anlatışına paralel olarak inandırıcılığı sağlamak amacıyla Orta Anadolu yöresinin dil özelliklerine anlatılarını zenginleştirecek ölçüde yer vermektedir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Talip Apaydın
B) Dursun Akçam
C) Abbas Sayar
D) Kemal Bilbaşar
E) Necati Cumalı

18. Gözlemlediği Anadolu kırsalının genel durumunu ve köylülerin yaşayışını, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel problemleriyle birlikte klasik roman, öykü tekniklerine bağlı kalarak aktarır. Onun roman ve hikâyelerindeki karakterler bütünüyle yoksul köylülerden oluşur. Gerek *Sarı Traktör, Yarbükü, Ortakçılar, Yoz Davar, Tütün Yorgunu* gibi köy romanlarında gerekse *Toz Duman İçinde, Vatan Dediler, Köylüler* gibi Kurtuluş Savaşı'nı anlattığı romanlarında benimsediği karakterlere karşı hoşgörülü yaklaşır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Talip Apaydın
B) Dursun Akçam
C) Abbas Sayar
D) Kemal Bilbaşar
E) Necati Cumalı

19. İçinde yaşadığı topluma önem veren yazarlardandır, yazdığı altı romanda da bireylerden hareket ederek toplumsal meselelere dikkat çekmiştir. ---- görmediği, yaşamadığı olayları kurgulamadığını söylemektedir. *Zeliş, Yağmurlar* ve *Topraklar, Acı Tütün* romanlarından oluşan ve "Tütün Üçlemesi" adını verdiği romanlarında avukatlık mesleğinden faydalanarak kasaba romanları meydana getirir. *Susuz Yaz, Öç, Yenilmeyen, Uzun Bir Gece, Dilâ Hanım* ve *Zole Kaptan'ın Ölümü* hikâyeleri klasik tarzda yazılmış uzun olay hikâyeleridir.

Bu parçada boş bırakılan yere sanatçı aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Necati Cumalı
B) Rıfat Ilgaz
C) Aziz Nesin
D) Orhan Kemal
E) Dursun Akçam

20. Eserlerinde Adana'yı, Çukurova'yı, ırgatların ezilişini, sömürülüşünü, kan davasını, ağalık ile toprak sorununu ortaya koyan yazarın üslubunun en belirgin yanı çevre betimlemeleridir. 40'ı aşkın dile çevrilmiş olan kitaplarıyla dünya edebiyatında da önemli bir yere sahiptir.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada sözü edilen yazara ait <u>değildir</u>?

A) *Yer Demir Gök Bakır*
B) *Esir Şehrin İnsanları*
C) *Teneke*
D) *Deniz Küstü*
E) *Akçasaz'ın Ağaları*

ÇÖZÜMLER

1. Verilen parçada toplumcu gerçekçi yazarların işlediği konulara değinilmiştir. Sabahattin Ali, Abbas Sayar, Sadri Ertem, Kemal Bilbaşar toplumcu gerçekçi yazarlar arasında yer almaktadır. Ancak Abdülhak Şinasi Hisar, bireyin iç dünyasını ele alan roman ve öyküler kaleme almıştır.

Cevap B

2. Romanlarının konularını Çankırı, Çorum dolaylarında yaşananlardan, cezaevi yaşantılarından, Kurtuluş Savaşı'ndan seçen köy ve köy sorunlarını inceleyen, romanlarında Türk toplumunun tarihini, kültürünü, sosyolojik yapısını inceleyen yazarımız Kemal Tahir'dir.

Cevap A

3. *İnce Memed, Orta Direk, Yılanı Öldürseler, Sarı Sıcak* Yaşar Kemal'e aittir, vakaları Çukurova'da geçer. *Ekmek Kavgası*, Orhan Kemal'e ait toplumcu romandır vakası İstanbul'un kenar mahallesinde geçer.

Cevap D

4. Halk deyimlerini ve yerel sözcükleri başarıyla kullanan; *Yılanların Öcü, Kaplumbağalar, Irazca'nın Dirliği, Onuncu Köy* romanlarıyla ünlü yazar Fakir Baykurt'tur.

Cevap B

5. A, B, D ve E seçeneklerinde bir bilgi yanlışı yoktur. C seçeneğinde ise konusu verilen *Devlet Ana* romanı Orhan Kemal'e değil, Kemal Tahir'e attir.

Cevap C

6. Orhan Kemal eserlerinde Çukurova yöresindeki köylüleri, tarım ve sanayi işçilerini; Kemal Tahir, Orta Anadolu köylerini; Dursun Akçam ise Kuzeydoğu Anadolu'yu anlatmıştır.

Cevap B

7. Parçada konusu verilen, Osmanlı aydınlarının anlatıldığı ve Kamil Bey'in millî bilince doğru yaşadığı dönüşümün anlatıldığı roman Kemal Tahir'e ait *Esir Şehrin İnsanları* adlı eserdir.

Cevap A

8. Sabahattin Ali toplumsal gerçekçi roman ve hikâyeler yazmıştır, ancak tüm romanları bu temalarla ilgili değildir, *Kürk Mantolu Madonna* bir aşk romanıdır.

Cevap D

9. Verilen parça köye ve köylüye yönelen, sorunların yansıtılmasını ve olaylardan ders çıkarılmasını amaçlayan, gözleme dayalı bir anlatımla yazılmıştır. Ancak tüm eserlerde psikolojik tahlillere yer verilmemiştir.

Cevap E

10. Halkın ezilen tarafını tutan, sosyal düzene karşı çıkan, *Cemo ve Memo* romanlarının yazarı Kemal Bilbaşar'dır.

Cevap C

11. Verilen seçeneklerden *Ekmek Kavgası, Sarhoşlar, Çamaşırcının Kızı ve 72. Koğuş* öykü, *Baba Evi* ise roman türündedir.

Cevap E

12. Parçada tanıtılan, sosyal gerçekçi mizah yazarı Aziz Nesin'dir. *Yedek Parça, Zübük, Ölmüş Eşek, Damda Deli Var* Aziz Nesin'e ait eserlerdir. Ancak *Yılanı Öldürseler*, Yaşar Kemal'in romanıdır.

Cevap D

13. Eserlerinde kırsal gerçeklere ilişkin gözlemleri gerçekçi bir üslupla ele alan ve Kuzeydoğu Anadolu'yu anlatan, *Kanlı Derenin Kurtları, Dağların Sultanı* adlı romanın sahibi, Köy Enstitülü yazar Dursun Akçam'dır.

Cevap A

14. Eserlerinde gerçek yaşamda karşımıza çıkabilecek gerçeklikte kişileri ele alan, sözlü kültürden yararlanan ve *Hasangiller, Güzel Avrat Otu* hikâyelerinin sahibi olan yazar Tarık Dursun K.'dır.

Cevap D

15. Parçada konusu verilen roman Fakir Baykurt'un sosyal gerçekçi romanı olan *Yılanların Öcü* adlı eserdir.

Cevap B

16. Eserlerinde toplumsal aksaklıkları, güldürmekten çok düşündürmeyi amaçlayan ve *Donumdaki Para, Dayak Birincisi, Deliye Her Gün Bayram, Bando Takımı* adlı hikâyeleriyle ünlü yazar Muzaffer İzgü'dür.

Cevap B

17. *Yılkı Atı, Çelo, El Eli Yur El De Yüzü, Can Şenliği, Tarlabaşı Salkım Saçak* adlı romanlarında Yozgat ve çevresi köy hayatını konu eden yazar Abbas Sayar'dır.

Cevap C

18. *Sarı Traktör, Yarbükü, Ortakçılar, Yoz Davar, Tütün Yorgunu* gibi köy romanların, *Toz Duman İçinde, Vatan Dediler, Köylüler* gibi Kurtuluş Savaşı konulu romanların yazarı Talip Apaydın'dır.

Cevap A

19. *Zeliş, Yağmurlar* ve *Topraklar, Acı Tütün* romanlarını, *Susuz Yaz, Öç, Yenilmeyen, Uzun Bir Gece, Dilâ Hanım* ve *Zole Kaptan'ın Ölümü* hikâyelerini yazan sanatçı Necati Cumalı'dır.

Cevap A

20. Verilen parçada sözü edilen yazar Yaşar Kemal'dir. *Yer Demir Gök Bakır, Teneke, Deniz Küstü, Akçasaz'ın Ağaları* Yaşar Kemal'e ait eserlerdir. Ancak *Esir Şehrin İnsanları*, Kemal Tahir'e aittir.

Cevap B

TEST

1. Modernizmi esas alan eserlerde geleneksel roman tekniği reddedilmiştir. Alegorik anlatıma önem verilmiş; insanın duygu, düşünce ve davranışlarıyla karmaşık bir varlık olduğu kabul edilmiştir. Bireyin bunalımlarına ve toplumla olan çatışmalarına yer verilmiştir. Bu yüzden, "yabancılaşma" bu tarzın hemen tüm eserlerinde görülen ortak temadır.

Aşağıdaki yazarlardan hangisi bu parçada sözü edilen anlayışla eser <u>vermemiştir</u>?

A) Oğuz Atay
B) Füruzan
C) Yusuf Atılgan
D) Tarık Buğra
E) Orhan Pamuk

2. Orhan Pamuk 1982 yılında, Nişantaşı'nda yaşayan bir ailenin üç kuşaklık hikâyesini anlattığı ---- adlı eserini yayımladı. ---- adlı romanda ise Venedikli bir köle ile bir Osmanlı âlimi arasındaki gerilimi ve dostluğu anlatır. ---- romanı, İstanbul'un sokaklarını, geçmişini işler. 1994'te yayımlanan ve esrarengiz bir kitaptan etkilenen üniversiteli gençleri hikâye ettiği ---- adlı romanı Türk edebiyatının en çok okunan kitaplarından biri oldu.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada boş bırakılan yerlerden herhangi birine <u>getirilemez</u>?

A) *Kara Kitap*
B) *Beyaz Kale*
C) *Cevdet Bey ve Oğulları*
D) *Yeni Hayat*
E) *Benim Adım Kırmızı*

3. Edebiyat dünyasına öyküyle girmiş, roman, eleştiri, deneme alanlarında da eserler vermiştir. Öykü ve romanlarında eski İstanbul yaşantısını özlemle anlatmış; aydınların iç dünyalarını incelemiştir. *Her Gece Bodrum, Yaşarken ve Ölürken, Destan Gönüller* yazarın ünlü romanlarıdır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Muzaffer İzgü
B) Rasim Özdenören
C) Selim İleri
D) Oktay Akbal
E) Faik Baysal

4. ---- romanında, Zebercet adlı kahraman küçük bir kasabada yaşayan bir otel kâtibidir. Neredeyse tüm hayatı bu otelde geçmiştir. Yalnızlıktan ve tekdüze yaşamdan bunalarak kendine bile yabancılaşmıştır, çareyi intiharda görür.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Anayurt Oteli*
B) *Aylak Adam*
C) *Tehlikeli Oyunlar*
D) *Unutma Bahçesi*
E) *Göçmüş Kediler Bahçesi*

5. Aşağıdakilerden hangisi modernizmi esas alan eserlerin belirleyici özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Zaman ve mekân atlamaları bu unsurları belirsiz hâle getirir.
B) Toplumun ekonomik sorunlarıyla ilgilenilmez, bireysellik, yalnızlık, yabancılaşma konularına değinilir.
C) Eserler çok katmanlı, kapalı, yoruma açık bir anlatımla oluşturulur.
D) Bu eserlerde realizmin etkileri açıkça görülür.
E) Eserlerde bilinç akışı tekniğine, iç monologlara sıkça başvurulur.

6. ----, edebiyatımızda bilim kurgu türünde, fantastik, masalsı ve gerçeküstü romanlarıyla dikkat çeker. Romanlarında ve öykülerinde kullandığı ana unsur fantastik gerçekliktir. *Pasifik Günleri, Sis, Arzu Sapağında İnecek Var, Deniz Kenarında Pazartesi* romanlarıyla ünlüdür.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ayşe Kulin
B) Pınar Kür
C) Nazlı Eray
D) Nezihe Meriç
E) İnci Aral

7. 1950 kuşağı öykücüleri olarak adlandırılan yazarlar, bunalımlı bir hava takınmışlar ve varoluşçuluktan etkilenmişlerdir. Bu yazarlar koyu bir bireycilikte buluşmuşlardır. Belli bir zaman, belli bir çevre yoktur öykülerinde. Belli bir konu da yoktur ve kişileri öfkeli, mutsuz, kavgacıdır. Alegori, simge, iç monolog, soyutlama bu yazarların kullandıkları tekniklerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarlardan biri <u>değildir</u>?

A) Demir Özlü
B) Haldun Taner
C) Bilge Karasu
D) Ferit Edgü
E) Leyla Erbil

8. Klasik roman anlayışından farklı olarak soyut roman tarzını benimseyip roman tekniğinde önemli yenilikler yapan ilkeye "antiroman" denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi antiroman eğilimine bağlı sanatçılardan biri <u>değildir</u>?

A) Vüsat O. Bener
B) Leyla Erbil
C) Bilge Karasu
D) Peyami Safa
E) Yusuf Atılgan

9. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi <u>yanlışı</u> vardır?

A) Öykü ve romanlarında yeni anlatım yöntemlerini deneyen Vüsat O. Bener, *Mızıkalı Yürüyüş, Dost, Acımasız* adlı öyküleriyle ünlüdür.
B) Postmodern tarzın ilk uygulayıcılarından olan Bilge Karasu, edebiyata çeviriyle girmiş daha sonra kendi öykü kitabı *Troya'da Ölüm Vardı*'yı yayımlamıştır.
C) Özellikle öyküleriyle tanınan Füruzan, *Parasız Yatılı* adlı hikâyesini yazmış Sait Faik Hikâye Armağanı'nı almıştır.
D) 1971'de yayımlanan *Anayurt Oteli* ile Oğuz Atay modernist romanın Türk edebiyatındaki en önemli temsilcisi olmuştur.
E) Kimi romanlarında tarihî, kimilerinde ise toplumsal çözümlemelere yer veren Orhan Pamuk'un ilk romanı *Cevdet Bey ve Oğulları*'dır.

10. Postmodern romanda toplumun ortalama ve bayağı niteliklerine, köksüz değerlerine ironik ve alaycı bir yaklaşım söz konusudur. İnsan dışındaki toplumsal dünya açık bir biçimde yansıtılmaz, esas olan bireydir. Bireyi esas aldığı için de anlatıcı genellikle ben merkezli bir anlatıma yönelir.

Aşağıdaki romanlardan hangisi yukarıda belirtilen tutumla <u>oluşturulmamıştır</u>?

A) *Doludizgin*
B) *Tutunamayanlar*
C) *Aylak Adam*
D) *Gece*
E) *Kara Kitap*

11. Cumhuriyet Dönemi'nde pek çok kadın yazar, kadınların yalnızlıklarını, günlük yaşamın olumsuz etkileri altındaki kadınların duyarlıklarını ve bilinçaltını, kadın-erkek ilişkilerini ve toplumsal değişmelerin aile içi etkilerini anlatmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarlardan biri <u>değildir</u>?

A) Nazlı Eray
B) Samiha Ayverdi
C) Sevgi Soysal
D) İnci Aral
E) Nezihe Meriç

PEGEM AKADEMİ

12. Turgut, uyandıktan sonra aksiliğin ne olduğunu hatırlayamadı. Rüyada, Selim'e hak verdi. Hayır rüya değildi. Her zamanki gibi ellerini kollarını sallayarak konuşuyordu. Sözlerinin arasında duruyor, Turgut'a bakıyordu, gülüyordu. Sonra... hareketleri yavaşladı, olduğu yerde durdu. Turgut kuşkulandı. Gözlerini iyice açarak onu görmeye çalıştı. Selim'in görüntüsü yavaş yavaş soluyordu. Selim kayboluyordu.

Bu parça aşağıdaki romanların hangisinden alınmıştır?

A) *Bin Hüzünlü Haz*
B) *Tutunamayanlar*
C) *Troya'da Ölüm Vardı*
D) *Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı*
E) *Kara Kitap*

13. Modernizmi esas alan yazarlar bireyin geçmişinden koparak topluma ters düşmesi temasını, iç çatışmalar, sınırsız özgürlük arayışı gibi nedenlere bağlı bunalımları öykülerinde ve romanlarında işlemiştir. *Korkuyu Beklerken, Yeni Hayat, Berlin'in Nar Çiçeği ve Mızıkalı Yürüyüş* bu eserlerden birkaçıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi modernizmi esas alan yazarlardan biri <u>değildir</u>?

A) Füruzan
B) Orhan Pamuk
C) Vüsat O. Bener
D) Sabahattin Ali
E) Oğuz Atay

14.

I. Eserlerinde, hızla değişen, topluma uyum sağlayamayan bireylerin psikolojilerini işler.
II. Kültür ikilemi nedeniyle yönünü bulamayan aydınların kimlik arayışı, yılgınlıkları en çok işlediği konulardır.
III. *Tutunamayanlar* romanının kahramanı Zebertcet'tir ve bu kahraman Tutunamayanlar adında roman yazar.
IV. *Tehlikeli Oyunlar* romanının kahramanı ise Hikmet'tir ve Hikmet bir oyun yazarıdır.
V. *Bir Bilim Adamının Romanı* adlı romanda İTÜ'deyken öğrencisi olduğu Profesör Mustafa İnan'ı anlatır.

Oğuz Atay ile ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Roman, hikâye, oyun, röportaj, gezi yazısı ve şiir yazmıştır. Roman ve hikâyelerinde; parçalanmış hayatları, göçmenleri, kadın sorunlarını anlatır. *Parasız Yatılı* adlı ilk hikâyesiyle 1972'de Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazanmıştır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Füruzan
B) Nezihe Meriç
C) Latife Tekin
D) Nazlı Eray
E) İnci Aral

16. Edebiyatımızda bilim kurgu türünde eserler de verilmiştir. İronik, fantastik, masalsı ve gerçeküstü anlatımla bilim kurgu türündeki eserler dikkat çekmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen türde eserler vermiştir?

A) Ayşe Kulin
B) İnci Aral
C) Pınar Kür
D) Nazlı Eray
E) Latife Tekin

17. İnci Aral, ---- romanında çift kişilikli Suna'nın çelişkilerini anlatır; ---- ise ilk romanının devamıdır. Babası veremden ölen, üvey babasının sarkıntılık ettiği Eda'nın nefret ve düşmanlık duygularıyla yaşamını sürdürmesi anlatılır.

Bu parçada boş bırakılan yere sırasıyla aşağıdakillerden hangisi getirilmelidir?

A) *Kılavuz - Gece*

B) *Pinhan - Şehrin Aynaları*

C) *Ölü Erkek Kuşlar - Yeni Yalan Zamanlar*

D) *Buzdan Kılıçlar - Gece Dersleri*

E) *Bir Kara Derin Kuyu - Yandırma*

18. ---- 1983'te yazdığı *Sevgili Arsız Ölüm* ile tanınmıştır. Toplumun düşünce sisteminde yer etmiş olan birçok inancın yanlışlığını anlattığı eserlerinde otobiyografik yanlar da bulunur.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Rasim Özdenören

B) Latife Tekin

C) Nezihe Meriç

D) İnci Aral

E) Sevgi Soysal

19. İnsan yaşamını her alanda etkileyen modernizm, bir insan ürünü olan, onun etkisinde gelişen edebiyatı da hem içerik hem biçim olarak şekillendirmiştir. İnsanoğlu tamamlanmış bir varlık değildir. Kendini kurması gereken, arayış içerisinde olan değişen/dönüşen varlıktır. ---- *Kaçkınlar, Bir Gemide, Bozgun, Av, Ressamın Öyküsü, Doğu Öyküleri, Doğu Sesi, Eylül'ün Gölgesinde Bir Yaz* adlı öyküleri modernizmin tek tipleştirdiği, silikleştirdiği insanın birey olma çabasını işler. Var oluş sancısı çeken, kendini değerleriyle evrende konumlandırma arayışına giren, yaşamının öznesi olmak isteyen insanın çıkmazı, tanıdık "şeyler"le girdiği mücadele ve "şey"lerden arınma arayışı, anlatı kişisinin sembolik düzeyde mekân değişimleriyle sonuçlanır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Rasim Özdenören'in

B) Orhan Duru'nun

C) Ferit Edgü'nün

D) Ahmet Ümit'in

E) Oğuz Atay'ın

20. Gerçeklik, edebî eserin yüzyıllar boyu tartışılan bir sorunsalıdır. Bu gerçeklik meselesi, daha çok eserin ele aldığı konuya göre değerlendirilmiştir. Toplumsal olay ve olguların gerçekliğin merkezini oluşturması, edebiyat dünyasını bir çıkmaza sürüklemiştir. Sigmund Freud'un insan psikolojisine yönelen çalışmalarıyla bireye ait yeni bir gerçekliğin ortaya çıkması, Andre Breton öncülüğünde gerçeküstücü manifestonun yayınlanmasına zemin yaratır. Toplumu ve onun sorunlarını ele alan gerçeklik, yerini bireyin sosyolojik, psikolojik ve düşünsel dünyasının gerçekliğine bırakır. Türk edebiyatında da gerçekliğin toplumsal meselelerle sıkıştığı bir dönemde Ahmet Hamdi Tanpınar ve daha sonra Sait Faik'in öyküleriyle bireye ait yeni bir gerçeklik anlayışı ortaya çıkmış olur. Bu durum, 1950 kuşağının öykülerinde gerçeküstücü yönelimleri de beraberinde getirir. ---- *Bir Büyülü Ortamda, Fırtına, Şişe, Yoksullar Geliyor, Denge Uzmanı, Bırakılmış Biri* adlı eserleriyle bu kuşak içinde öykülerindeki gerçeküstücü yönelimleriyle en dikkat çeken öykücü olur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ferit Edgü

B) Tomris Uyar

C) Tezer Özlü

D) Orhan Duru

E) Nazan Bekiroğlu

ÇÖZÜMLER

1. Oğuz Atay, Füruzan, Yusuf Atılgan ve Orhan Pamuk modernizmi esas alan eserler vermişlerdir. Ancak Tarık Buğra gelenekçi, bireyin iç dünyasını esas alan eserler kaleme almıştır.

Cevap D

2. Orhan Pamuk'un bir ailenin üç kuşaklık hikâyesini anlattığı eseri *Cevdet Bey ve Oğulları*; Venedikli bir köle ile bir Osmanlı âlimi arasındaki gerilimi ve dostluğu anlattığı romanı *Beyaz Kale*; İstanbul'un sokaklarını, geçmişini, kimyasını ve dokusunu, kayıp karısını arayan bir avukat aracılığıyla anlattığı eseri *Kara Kitap*; esrarengiz bir kitaptan etkilenen üniversiteli gençleri hikâye ettiği eseri *Yeni Hayat*'tır. *Benim Adım Kırmızı* ise Osmanlı ve İran nakkaşlarını ve Batı dışındaki dünyanın görme ve resmetme biçimlerini bir aşk entrikasıyla kaynaştırarak hikâye ettiği romanıdır.

Cevap E

3. Öykü ve romanlarında aydınların iç dünyalarını inceleyen; roman, eleştiri, deneme türlerinde de eser veren ve *Her Gece Bodrum, Yaşarken ve Ölürken, Destan Gönüller* romanlarıyla ünlü yazar Selim İleri'dir.

Cevap C

4. Zebercet adlı bir otel kâtibinin yalnızlıktan bunalmış ve tekdüze yaşantısı içinde yabancılaşmış hâlini, intihara kadar giden bunalımlarını anlatan roman, Yusuf Atılgan'ın *Anayurt Oteli* adlı romanıdır.

Cevap A

5. Modernizmi esas alan eserlerde realizmin etkisi görülmez. Çeşitli kavramların imgeleri okuyucuya, sürrealizm ve egzistansiyalizmin etkisinde aktarılır.

Cevap D

6. Edebiyatımızda bilim kurgu türününde eser veren, *Pasifik Günleri, Sis, Arzu Sapağında İnecek Var, Deniz Kenarında Pazartesi* romanlarıyla ünlü yazar Nazlı Eray'dır.

Cevap C

7. Demir Özlü, Bilge Karasu, Ferit Edgü, Leyla Erbil parçada özellikleri verilen 1950 kuşağı öykücüleri arasında yer almaktadır. Ancak Haldun Taner, hikâyelerinde sosyal meseleleri yer yer mizahi bir yaklaşımla ele alan, klasik hikâye anlayışındaki yazarlardandır.

Cevap B

8. Vüsat O. Bener, Leyla Erbil, Bilge Karasu, Yusuf Atılgan antiroman tarzında eserler vermiştir. Peyami Safa klasik roman tarzında eserler vermiştir.

Cevap D

9. A, B, C ve E seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak D seçeneğinde *Anayurt Oteli*'nin Oğuz Atay'a ait olduğuna ilişkin bilgi yanlıştır. *Anayurt Oteli*, Yusuf Atılgan'a ait bir romandır.

Cevap D

10. Verilen seçeneklerden *Tutunamayanlar*, Oğuz Atay'ın; *Aylak Adam*, Yusuf Atılgan'ın; *Gece*, Bilge Karasu'nun; *Kara Kitap* ise Orhan Pamuk'un modernizmi esas alan romanlarıdır. Ancak *Doludizgin*, Samim Kocagöz'ün Kurtuluş Savaşı'nı anlattığı toplumsal gerçekçi anlayışıyla yazılmış romanıdır.

Cevap A

11. Yaşamın olumsuz etkileri altındaki kadınların bilinçaltını; Sevgi Soysal, kadın-erkek ilişkilerini ve Samiha Ayverdi, toplumsal değişmelerin aile içi etkilerini eserlerinde işlemiştir. Ancak Nazlı Eray, ironik, fantastik, masalsı ve gerçeküstü romanlar ve hikâyeler kaleme almıştır.

Cevap A

12. Turgut ve Selim Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar* adlı eserinin karakterleridir.

Cevap B

13. Parçada varilen *Korkuyu Beklerken* adlı eser Oğuz Atay'a; *Yeni Hayat*, Orhan Pamuk'a; *Berlin'in Nar Çiçeği,* Füruzan'a; *Mızıkalı Yürüyüş* ise Vüsat O. Bener'e ait modernist eserlerdir. Ancak Sabahattin Ali, toplumcu gerçekçi eserler vermiştir.

Cevap D

14. Numaralandırılmış cümlelerden I, II, IV ve V'te bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak III. cümlede *Tutunamayanlar* adlı romanın kahramanına ilişkin bilgi yanlıştır. Romanın kahramanı Zebercet değil, Selim ve Turgut'tur.

Cevap C

15. Roman ve hikâyelerinde parçalanmış hayatları, göçmenleri, kadınların sorunlarını ve çocukları anlatan birçok türde eser veren ve *Parasız Yatılı* hikâyesiyle ödül alan sanatçı Füruzan'dır.

Cevap A

16. Edebiyatımızda ironik, fantastik, masalsı ve gerçeküstü anlatımlarla, bilim kurgu türündeki eserleriyle ünlü yazarımız Nazlı Eray'dır.

Cevap D

17. İnci Aral, *Ölü Erkek Kuşlar* adlı romanında çift kişilikli Suna'nın çelişkilerini; *Yeni Yalan Zamanlar* adlı romanında üvey babasının sarkıntılık ettiği Eda'nın nefret ve düşmanlık duygularını anlatır.

Cevap C

18. Eserlerinde toplumun düşünce sistemine yer etmiş olan birçok inancın yanlışlığını anlatan, *Sevgili Arsız Ölüm* romanıyla tanınan yazar Latife Tekin'dir.

Cevap B

19. *Kaçkınlar, Bir Gemide, Bozgun, Av, Ressamın Öyküsü, Doğu Öyküleri, Doğu Sesi, Eylül'ün Gölgesinde Bir Yaz* adlı öyküler Ferit Edgü'ye aittir.

Cevap C

20. *Bir Büyülü Ortamda, Fırtına, Şişe, Yoksullar Geliyor, Denge Uzmanı, Bırakılmış Biri* adlı eserleriyle 1950 kuşağı öykücüleri arasında gerçeküstücü yönelimleri ile dikkati çeken yazar Orhan Duru'dur.

Cevap D

TEST - 1

1. Türk halkının var gücüyle desteklediği, kaderini tayin eden Kurtuluş Savaşı pek çok romana konu olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi sözü edilen bu romanlardan biri değildir?

A) *Vurun Kahpeye*

B) *Yaban*

C) *Sahnenin Dışındakiler*

D) *Kalpaklılar*

E) *Çalıkuşu*

2. **Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Aziz Nesin'in mizahını oluşturan başlıca motif, genellikle toplum ve birey yaşamından kaynaklanan olumsuzluklardır.

B) Sevgi, mutluluk, özlem gibi bireysel duygularla birlikte çağın toplumsal sorunlarını ele alan Necati Cumalı, eserlerinde daha çok, Ege yöresi insanlarının sorunlarını işlemiştir.

C) Tarık Buğra vakalarını kasaba yaşantısından, orta sınıf insanların ev ve aile ortamlarından aldığı hikâyelerinde aşk, yalnızlık, uyumsuzluk temalarını aktarmıştır.

D) Mustafa Kutlu, büyüdüğü çevrelerin sosyal yaralarını dile getirmiş, köy sorunlarını ve köy gerçeklerini olanca açıklığı ve çıplaklığıyla yapıtlarına aktarmıştır.

E) Samiha Ayverdi, yapıtlarında tarihi yoğun biçimde kullanmış, tasavvuf felsefesini ve İstanbul'un tasavvufla ilgili çevrelerini eserlerinde anlatmıştır.

3. Geleneksel halk hikâyelerimizi ve masallarımızı derlemiş, kendisi de masallar yazmıştır. Türk çocuk edebiyatının önde gelen yazarlarındandır. *Dede Korkut Masalı* adlı eseriyle 1956'da Andersen Payesi'ni kazanmıştır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ercüment Behzat Lav

B) Eflatun Cem Güney

C) Nezihe Meriç

D) Oktay Akbal

E) Selim İleri

4. **Cumhuriyet Dönemi yazarlarıyla ilgili verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Sadri Ertem, geleneksel hikâye anlayışıyla toplumcu gerçekçiliği, Atatürkçülük ile sosyal gerçekçilik anlayışını kaynaştırmaya çalışmıştır.

B) Samim Kocagöz, köy romanları da yazmış bunlarda Ege köylerini anlatmıştır; asıl başarıyı Millî Mücadele'yi anlattığı romanlarıyla yakalamıştır.

C) Muzaffer İzgü, sosyal gerçekçi anlayışla yazmış, güldürmekten çok düşündürmeyi amaçlamıştır.

D) Latife Tekin, eserlerinde daha çok Millî Mücadele'yi bir aşk hikâyesiyle pekiştirerek anlatmış, kadının iç dünyasına da eserlerinde yer vermiştir.

E) Kadınların, çeşitli sebeplerden kaynaklı sorunlarına yer veren Nezihe Meriç modern öykü tarzında eserler vermiştir.

5. Anadolu'nun Türkleşmesini ve Türk devletlerinin kuruluşunu anlattığı romanları bir döneme ışık tutmuş ve çok okunan eserler arasında yer almıştır. *Kilit, Anahtar, Konak, Çatı, Üçler Yediler Kırklar* adlı eserler nehir roman tarzına uygun, birbirini tamamlayan niteliktedir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kemal Tahir
B) Orhan Hançerlioğlu
C) Mustafa Necati Sepetçioğlu
D) Oktay İhsan Anar
E) Demir Özlü

6. ----, köy romancılığının etkisinin azaldığı yıllarda adını duyurmuştur. Yarattığı kahramanlar idealize tipler olmaktan çok "anti kahraman" ya da "olumsuz insan" niteliğindedir. *Kuyu, Hışırtı, Çözülme* adlı öykü kitaplarıyla ünlenmiştir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Mustafa Kutlu
B) Adalet Ağaoğlu
C) Rasim Özdenören
D) Samiha Ayverdi
E) Tarık Buğra

7. Hafızasında gerisi gelmeyen birkaç hayali vardı. Bunların biri, annesinin yola çıkar çıkmaz değişmesiydi. Artık o, kocasının ölüsü üzerinde ağlayan sızlayan kadın değildi. Yola çıkmış, oğlunu ve kendisini kurtarmaya çalışan kadındı. Sessiz sedasız, küçük kafileyi idare edenlerin dediklerini yapıyordu. Oğlunun elinden sıkı sıkı tutmuş, yürütüyordu. Mümtaz, avuçlarında hâlâ bu kilitlenmenin belki ölümün ötesine kadar sürecek kavrayışını duyardı.

Aşağıdakilerden hangisinin romancılık anlayışı bu parçadaki anlatım özelliklerine daha uzaktır?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar
B) Samiha Ayverdi
C) Tarık Buğra
D) Peyami Safa
E) Orhan Kemal

8. **Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Pınar Kür, halktan, sorunlardan, devrimden söz eden eserlerinde politik söylemlerin yanında psikolojik tahlillere yer vermiştir.
B) Haldun Taner öykülerinde İstanbul'un kenar mahallelerini ve oralara ulaşmayan devlet otoritesinin yerini dolduran zorbaları anlatmıştır.
C) Adalet Ağaoğlu, romanlarında modern teknikleri uygulamış; geriye dönüş, iç konuşma gibi teknikleri kullanmıştır.
D) Abdülhak Şinasi Hisar, romanlarında Boğaziçi'nin güzelliklerini, eğlencelerini, eski İstanbul'u gerçekçi bir biçimde tasvir etmiştir.
E) Tarık Buğra eserlerinde Anadolu köylülerinin yaşamını sosyal gerçekçi bir anlayışla dile getirmiş, halk söyleyişlerinden ve folklordan yararlanmıştır.

9. ----, yaşadığı çağın ve yakın tarihin hikâyecisidir.1980 öncesi siyasi atmosfer, Kırım göçünden kaynaklanan insanlık dramı, Millî Mücadele, Beyoğlu'nun arka sokakları onun eserlerinde yer bulur. *Deli Zamanlar, Gece Rüzgârları, Karanlığa Direnen Yıldız* yazarın eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sevinç Çokum
B) Nazan Bekiroğlu
C) Demir Özlü
D) Orhan Hançerlioğlu
E) Nezihe Meriç

10. Cumhuriyet Dönemi'nde Millî Edebiyat anlayışını sürdüren sanatçılar, Kurtuluş Savaşı'nı, yeni rejimin devamının sağlanmasını, halkın bağnaz düşünceleriyle mücadeleyi, din sömürüsünü, Atatürkçülüğü, aydın-halk ilişkisini konu edinmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarlardan biri <u>değildir</u>?

A) Aka Gündüz
B) Memduh Şevket Esendal
C) Mithat Cemal Kuntay
D) Tahsin Yücel
E) Halide Edip Adıvar

11. Olaylardan ve insanlardan hareketle bireyin iç dünyasını anlatan yazarlar, toplumda bireyin yabancılaşmasını anlatırken bunun sosyo-ekonomik yönünden çok bireyin ruh hâline yansımasını analiz etmeye çalışmışlardır. Psikolojik roman ve öyküde yazarın dikkati, bireyin iç dönüşümlerine ve manevi olarak yeniden doğuşuna yönelmiştir. Bu yüzden olay örgüsüne bağlı merak unsuru ikinci planda kalmış bireyin ruh hâli ve iç çatışmaları gerçekçi psikolojik tasvirlerle aktarılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarlardan biri değildir?

A) Mustafa Kutlu
B) Peyami Safa
C) Aziz Nesin
D) Ahmet Hamdi Tanpınar
E) Samiha Ayverdi

12. -----, önce öyküleriyle sonra da roman ve tiyatrolarıyla dikkat çekti. Aile, aşk konularını işledi; toplumsal ve tarihî sorunları yazdı; Osmanlı'nın kuruluşu, Kurtuluş Savaşı ve sonrası da eserlerinde önemli yer tutar. İnsanın iç dünyasına önem verir. Canlı, kıvak, akıcı, hareketli bir anlatımı vardır. *Siyah Kehribar, Küçük Ağa* yazarın ünlü romanlarıdır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Abdülhak Şinasi Hisar
B) Mustafa Kutlu
C) Tarık Buğra
D) Samim Kocagöz
E) Yusuf Atılgan

13. Mustafa Kutlu, kendisine özgü kültürel İslamî hikâyeleriyle edebiyatımızda ayrı bir yere sahiptir. Gelenekten yararlanmakla beraber özgün bir üslup yakalayabilmiştir. ---- hikâyesinde çarpık kentleşme ve doğanın yok edilişini anlatır. ---- hikâyesinde ise dindarlık ile huzur arasındaki ilişkiyi aktarır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Bu Böyledir - Ya Tahammül Ya Sefer*
B) *Mabette Bir Gece - İnsan ve Şeytan*
C) *Oğlumuz - İki Uyku Arasında*
D) *Siyah Beyaz Hikâyeler - Gençliğimiz*
E) *Ateş Düşünce - Koca Taş*

14. ----, Türk edebiyatının önde gelen öykücülerindendir. Varlık, Ağaç, Ses, Yeni Ses, Yaprak ve Yenilik gibi dergilerde öyküleri yayımlanmıştır. Bu dönem öykülerinde çocukluk ve gençlik yıllarının izlenimleri öne çıkmaktadır. Daha sonraki yıllarda insanların değişen koşullarını ve insanlığın çelişkilerini işlemiştir. 1946 yılında siroz hastalığına yakalanmış ve hastalıkla birlikte gelen ölüm düşüncesi, böyle bir yaşamın yarattığı bezginlik ve mutsuzluk arasındaki çalkantılar son dönem öykülerinin konularını büyük ölçüde etkilemiştir. *Sarnıç, Medar-ı Maişet Motoru, Lüzumsuz Adam, Mahalle Kahvesi, Havada Bulut, Son Kuşlar* yazarın bazı eserleridir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sait Faik Abasıyanık
B) Ömer Seyfettin
C) Memduh Şevket Esendal
D) Ferit Edgü
E) Demir Özlü

15. İçeride sesi duyan köylüler, oraya bakarak dinliyorlardı. Değirmenci de bunların arasındaydı, beyaz sakalını karıştırarak lakayıt gözlerle bakıyordu. Aralarında bir kileye yakın buğday toplayarak Atmaca'ya verdiler ve değirmenci buna iki çömlek de yoğurt ilave etti.

Aşağıdakilerden hangisinin romancılık anlayışı, bu parçadaki anlatım özelliklerine daha uzaktır?

A) Sabahattin Ali
B) Vüs'at O. Bener
C) Sadri Ertem
D) Fakir Baykurt
E) Talip Apaydın

16. Toplumcu gerçekçiler, toplumdaki düzensizlik ve çatışmalar üzerinde yoğunlaşır; eserlerini ağa-köylü, öğretmen-imam, halk-yönetici, zengin-fakir, güçlü-güçsüz, aydın-cahil gibi karşıtlıklar üzerine kurarlar.

Aşağıdaki romanlardan hangisi yukarıda belirtilen tutumla oluşturulmamıştır?

A) *Kuyucaklı Yusuf*
B) *Göl İnsanları*
C) *Yılanların Öcü*
D) *Fahim Bey ve Biz*
E) *Hanımın Çiftliği*

ÇÖZÜMLER

1. *Vurun Kahpeye*, Halide Edip Adıvar'ın; *Yaban*, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun; *Sahnenin Dışındakiler*, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın; *Kalpaklılar* ise Samim Kocagöz'ün Kurtuluş Savaşı'nı konu edindikleri romanlardır. *Çalıkuşu* ise Reşat Nuri Güntekin'nin Kurtuluş Savaşı'nı değil Anadolu gerçeklerini yansıttığı romanıdır.

Cevap E

2. A, B, C ve E seçeneklerinde bilgi yanlışı yoktur. Mustafa Kutlu köyü ve köy sorunlarını işlememiştir. Mustafa Kutlu, insanın derinliğine yönelmiş, rüya ile gerçek arasında geçmişi arayan, zamanı ve eşyayı sorgulayan bireyleri anlatmıştır.

Cevap D

3. Geleneksel halk hikâyelerimizi ve masallarımızı derleyen, masallar yazan sanatçı Eflatun Cem Güney'dir.

Cevap B

4. A, B, C ve E seçeneklerinde bir bilgi yanlışı yoktur. D seçeneğinde Latife Tekin'e ilişkin verilen bilgi yanlıştır. Latife Tekin, eserlerinde Millî Mücadele'ye yer vermemiştir. Daha çok çocukluğundaki yasaklar, büyük şehre göçen çok çocuklu ailelerin parçalanması gibi konuları işlemiştir.

Cevap D

5. Anadolu'nun Türkleşmesini fethini ve Türk devletlerinin kuruluşunu anlattığı romanlarıyla bir döneme ışık tutan; *Kilit, Anahtar, Kapı, Konak, Çatı, Üçler Yediler Kırklar* gibi romanları ile ünlü yazar, Mustafa Necati Sepetçioğlu'dur.

Cevap C

6. Köy romancılığının etkisini yitirdiği yıllarda adını duyuran, *Kuyu, Hışırtı, Çözülme* adlı öykü kitaplarıyla ünlenen yazar Rasim Özdenören'dir.

Cevap C

7. Verilen parçada Mümtaz adlı karakterin iç dünyası anlatılmıştır. Ahmet Hamdi Tanpınar, Samiha Ayverdi, Tarık Buğra ve Payami Safa bireyin iç dünyasını ele alan romanlar yazmışlardır, ayrıca Mümtaz karakteri, Ahmet Hamdi'nin *Huzur* adlı romanını çağrıştırdığından parçanın doğrudan bireyin iç dünyasını ele alan bir parça olduğu çıkarılabilir, ancak Orhan Kemal, eserlerinde sosyal sorunları gerçekçi bir anlatımla ele almış, eserlerinde bireyin iç dünyasına yönelmemiştir.

Cevap E

8. A, B, C ve D seçeneklerinde bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak E seçeneğinde Tarık Buğra'ya ilişkin verilen bilgi yanlıştır. Tarık Buğra, eserlerinde köy yaşamını anlatmamış, sosyal gerçekçi anlayışla eserler vermemiş, halk söyleyişlerinden yararlanmamıştır. Daha çok insanın iç dünyasına önem vermiş, şive taklitlerinden kaçınmıştır.

Cevap E

9. *Deli Zamanlar, Gece Rüzgarları, Karanlığa Direnen Yıldız* romanlarının sahibi Sevinç Çokum'dur.

Cevap A

10. Verilen seçeneklerde geçen Aka Gündüz, Memduh Şevket Esendal, Mithat Cemal Kuntay ve Halide Edip Adıvar millî edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren yazarlar arasında yer alır. Ancak Tahsin Yücel daha çok modernizmi esas alan eserler kaleme almıştır.

Cevap D

11. Mustafa Kutlu, Peyami Safa, Ahmet Hamdi Tanpınar ve Samiha Ayverdi bireyin iç dünyasının esas alan eserler vermiştir. Ancak Aziz Nesin sosyal gerçekçi roman ve öyküler kaleme almıştır.

Cevap C

12. Eserlerinde Osmanlı tarihi, Millî Mücadele gibi konuları işleyen; insanın iç dünyasına önem veren ve *Siyah Kehribar, Küçük Ağa* adlı romanıyla ünlü yazar Tarık Buğra'dır.

Cevap C

13. Mustafa Kutlu'nun çarpık kentleşme ve doğanın yok edilişini anlattığı hikâyesi *Bu Böyledir*; dinsel yaşam ile huzur arasındaki ilişkiyi aktardığı hikâye ise *Ya Tahammül Ya Sefer*'dir.

Cevap A

14. Varlık, Ağaç, Ses, Yeni Ses, Yaprak, Yenilik gibi dergilerde öyküleri yayımlanan, öykülerinde insanların yaşam koşullarını, insanlığın çelişkilerini, gençlik çağının izlenimlerini aktaran; *Sarnıç, Medar-ı Maişet Motoru, Lüzumsuz Adam, Mahalle Kahvesi, Havada Bulut, Son Kuşlar* gibi eserleriyle ünlü öykücü Sait Faik Abasıyanık'tır.

Cevap A

15. Verilen parçada köy ve köylü anlatılmıştır. Sabahattin Ali, Sadri Ertem, Fakir Baykurt ve Talip Apaydın eserlerinde köyü ve köylüyü konu edinmiştir. Ancak Vüs'at O. Bener daha çok postmodern anlayışla eserler kaleme almıştır.

Cevap B

16. Verilen seçeneklerden *Kuyucaklı Yusuf*, Sabahattin Ali'ye; *Göl İnsanları* Kemal Tahir'e; *Yılanların Öcü*, Fakir Baykurt'a; *Hanımın Çiftliği*, Orhan Kemal'e ait, sorunlar üzerinde yoğunlaşan eserlerdir. *Fahim Bey ve Biz* ise Abdülhak Şinasi Hisar'ın zengin bir ailenin çocuğunun hayatını anlattığı eseridir.

Cevap D

TEST - 2

1. Aşağıdakilerden hangisi farklı bir geleneğe bağlı romandır?

A) *Ölmez Otu*
B) *Yılkı Atı*
C) *Yalnızız*
D) *Sarı Traktör*
E) *Tütün Zamanı*

2. Özellikle 1940'lardan sonra köy romancılığı ivme kazanmıştır. Vakası köyde geçen, köy veya taşra insanının yaşadıklarını aynı mekân çerçevesinde anlatan köy romanları kaleme alınmıştır. Bunlar sosyal ve siyasal gelişmelere bağlı olarak gelişmiş ve sosyalizm ana ilke olmuştur.

Aşağıdaki romanlardan hangisi yukarıda belirtilen tutumla <u>oluşturulmamıştır</u>?

A) *Aydaki Kadın*
B) *Yarbükü*
C) *Zöhre Ninem*
D) *Ekilmemiş Topraklar*
E) *Yılanların Öcü*

3. Biri ona el salladı, seyirciler arasında, sanatçılara ayrılmış birkaç boş yer vardı, tiyatro takımından yarı kibar yarı kabadayı bir set işçisi Ka'yı oturttu. O gece Ka'nın sahnede gördüklerini, ben yıllar sonra Serhat Kars Televizyonu'nun arşivlerinden çıkardığım video bantlarından seyrettim. Bir banka reklamıyla alay eden küçük bir vinyet oynuyordu sahnede ama Ka yıllardır Türkiye'de televizyon seyretmediği için neyin hiciv, neyin taklit olduğunu anlayamıyordu. Gene de para yatırmak için bankaya giren adamın aşırı Batı taklitçisi bir kibar züppe olduğunu çıkarabildi.

Aşağıdakilerden hangisinin romancılık anlayışı bu parçadaki anlatım özelliklerine daha uzaktır?

A) Oğuz Atay
B) Orhan Pamuk
C) Bilge Karasu
D) Mustafa Kutlu
E) Vüs'at O. Bener

4. Psikoloji biliminin edebiyatla ilişkisinin değeri göz önüne alınınca onun romanlarının sadece felsefi, dinî, sosyal, kültürel ve siyasal bir dünyanın kapılarını açmadığı, aynı zamanda insan ruhunun dolambaçlı yollarına ışık tuttuğu görülür. Zira onun romanları aşk, utanç, kıskançlık, özlem, sevgi gibi duyguların ortaya çıkmasında etkili olan yaşanmışlıklara da haizdir. Yazar bu yolla toplum ve ailenin duygu ve düşünce dünyasındaki etkilerini derin bir şekilde çözümlemektedir. *Ciğerdelen, Kadıköy'ün Romanı, Ülker Fırtınası* gibi eserlerinde bireyin olgunlaşması için aşkı gerekli görür. Aşkı kişilerinin yaşantısına yön vermede kullanır. Aynı zamanda din eğitimini birey ve toplumun erdemliliğinde vazgeçilmez olarak görür. Sonuç olarak kadın merkezli olaylarda aşkı konu edinen yazarın, aşkı ve kadını bir kadın hassasiyeti ile ortaya koyması oldukça etkilidir, ancak yazarın toplumu ve dini kabul noktasında eleştiriye açık bir yönünün olduğu da söylenebilir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Safiye Erol
B) Samiha Ayverdi
C) Halide Nusret Zorlutuna
D) Şükûfe Nihal
E) Halide Edip Adıvar

5. ----, hikâyelerinde toplum ve toplumsal olayları ele alır. Yazar hiçbir zaman hiçbir ideolojinin veya kesimin savunucusu olmamıştır. Yaşamı ve yaşamın gerçeklerini esas almıştır. Hikâyelerinde gerçeği iki yolla verir: Birincisi yazarın yaşamı ve anıları, ikincisi ise gözlemleridir. Yazar toplumu en ince ayrıntısına kadar inceleyen ve değerlendiren bir karaktere sahiptir, onun bu gözlemleri hikâyelerinin temelini oluşturmaktadır; bazı hikâyelerini oluştururken anılarından da yararlanmıştır. *Ay Işığında Çalışkur, Sancho'nun Sabah Yürüyüşü, Fazilet Eczanesi* gibi hikâyelerinde yozlaşmış ve aldatan tipleri öne çıkararak toplumdaki kötü gidişe dikkat çekmiştir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Haldun Taner
B) Oktay Akbal
C) Selim İleri
D) Sait Faik Abasıyanık
E) Vüsat Orhan Bener

6.

I. *İbişin Rüyası* adlı romanda çileli bir sanat hayatının içinde başlayıp gelişen bir aşk hikâyesini, zengin ve duygulu bir anlatım ustalığıyla, Naşit adlı karakter üzerinden canlandırmıştır.

II. *Osmancık* adlı romanında, Millî Mücadele yıllarını, Kuvayı Millîye'nin şekillenmesini, millî güçlere karşı olanların yaptıklarını İstanbullu Hoca karakteri üzerinden aktarmıştır.

III. *Firavun İmanı* romanı yine bir Kurtuluş Savaşı Dönemi romanıdır. Eserde Sakarya Meydan Savaşı öncesi ve sonrası konu edilmiştir. Eserde "Ali Yusuf" karakteri hainleri, "Mehmet Akif" karakteri vatanseverleri temsil eder.

IV. *Yağmur Beklerken* romanı Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki Serbest Fırka Dönemi'ni ele almıştır ve aynı dönemde Türkiye'deki büyük kuraklıkla siyaset arasında parelellikler kurarak meseleleri bir Anadolu kasabasından ortaya koymuştur.

V. *Gençliğim Eyvah* romanı yazarın Türkiye'de gençliğin içine düşürüldüğü tuzakları ve siyasi oyunları çarpıcı bir biçimde yansıttığı eseridir. "İhtiyar ve Raşit" romanın temel çatışmasını oluşturur.

Tarık Buğra'nın romanları ile ilgili olarak yukarıda verilenlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Onun gerçekçiliğini tarih, iktisat, politika ve felsefe üstüne kafa yormuş olmasında aramak gerekir. Bunun için, daha 1931'de tefrika edilen *Çıkrıklar Durunca* romanından itibaren o güne kadar pek değinilmemiş konu ve temalara yer vermiştir. Köy - köylü sorunları ve yaşamını, işçi - işveren sorunları ve yaşamını köy, kasaba, fabrika ortamı içinde anlatarak yoksul halkın çektiklerini, toplumsal, siyasal, ekonomik gerçeklere bağlı olarak dile getirmiştir. *Silindir Şapka Giyen Köylü, Bacayı İndir Bacayı Kaldır, Bay Virgül* gibi hikâyelerinde bu konudaki çelişkileri kimi zaman acı, kimi zaman da gülünç ama bir o kadar da düşündürücü yönleriyle ortaya koymayı bilmiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aka Gündüz
B) Sabahattin Ali
C) Sadri Ertem
D) Rıfat Ilgaz
E) Ercüment Behzat

8.

I. Yazarın bu romandaki amacı çökmüş bir imparatorluğun yarattığı aşağılık duygusunu silmek ve Osmanlı insan tipini, onun erdemlerini, devlet kurma yeteneğini belirtmektir.

II. Yazar bu romanda, Millî Mücadele Dönemi'ni bir Osmanlı yüzbaşısı ve İttihat ve Terakki üyesi olan Yüzbaşı Cemil'in hikâyesi üzerinden anlatır.

III. Bu romanda, Mütareke Dönemi İstanbul'u, o dönemde İstanbul'da yaşananlar ve Millî Mücadele'ye destek veren bazı İstanbullu ailelerin hikâyesi Kamil Bey adlı karakter üzerinden aktarılır.

IV. Bu romanda "Kurtlukta düşeni yemek kanundur." acımasızlığı açıkça ortaya serilmiştir. Eserde, Atatürk'e düzenlenmek istenen İzmir suikastı ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kapatılma dönemi anlatılır.

Kemal Tahir'e ait aşağıdaki eserlerden hangisinin içeriği yukarıdaki parçaların herhangi birinde <u>verilmemiştir</u>?

A) *Kurt Kanunu*
B) *Yorgun Savaşçı*
C) *Esir Şehrin İnsanları*
D) *Yol Ayrımı*
E) *Devlet Ana*

9. *Dağın Öteki Yüzü Üçlemesi,* Yaşar Kemal'in ölümsüz eserlerinden oluşur. Romanların mekânı Çukurova'nın bir dağ köyüdür. Üçlemenin ilk kitabı ---- Yalak köylülerinin Çukurova'ya pamuk toplamaya inmek için hazırlık yapması ve "Meryemce, Uzunca Ali" gibi köylülerin yolda yaşadıkları konu edilir. İkinci kitap olan ---- köylülerin cehaletini, ağaya olan borçları nedeniyle içine düştükleri çaresizlikle uydurdukları efsaneleri, "Taşbaş Mehmet"i ermiş seviyesine getirmeleri aktarılır. Üçüncü kitap ---- ise Muhtar Sefer'in köylülere düşmanlığı, Uzunca Ali'nin annesi Meryemce'nin köyde tek başına kalıp ölmesi konu edilir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Yusufçuk Yusuf - Sarı Sıcak - Demirciler Çarşısı Cinayeti*
B) *Orta Direk - Yer Demir Gök Bakır - Ölmez Otu*
C) *Sarı Sıcak - Üç Anadolu Efsanesi - Yağmur Kuşu*
D) *İnce Memed - Yağmurcuk Kuşu - Yılanı Öldürseler*
E) *Kale Kapısı - Teneke - Kuşlar da Gitti*

10. Edebiyat ve felsefe birbirinden farklı alanlar olsalar da tarihsel gelişimleri içinde çoğu zaman karşılıklı etkileşim hâlinde olmuştur. Bu etkileşimin sonucu olarak varoluşçuluk felsefesi/akımı özellikle 1950'li yıllardan sonra Türk edebiyatında algılanış biçimleri ile roman, hikâye ve şiirde etkili olmuştur. Türk edebiyatında modernist eğilimlerin yoğunlaştığı bir dönemde etkili olan varoluşçuluk, gerek edebî metinlerin işlediği temalarda gerekse bu metinlerin yapısal özelliklerinde önemli değişimlere yol açmıştır. ---- *Bunaltı, Soluma, Boğuntulu Sokaklar, Öteki Günler Gibi Bir Gün gibi hikâyeleri, Bir Uzun Sonbahar, Bir Yaz Mevsimi Romansı, Tatlı Bir Eylül* gibi romanları buna örnek gösterilebilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Demir Özlü'nün

B) Vüsat Orhan Bener'in

C) Hasan Ali Toptaş'ın

D) Vedat Günyol'un

E) Yusuf Atılgan'ın

11. Son dönem romancılarımız arasında özellikle polisiye roman türünde dikkati çeken yazar, "kara roman" türünün büyük ustalarını anımsatacak şekilde, muammanın yanı sıra *Sis ve Gece, Kar Kokusu, Agatha'nın Anahtarı, Patasana, Kukla, Beyoğlu Rapsodisi* gibi eserlerini toplum ve insan psikolojisiyle ilgili ögelere de ağırlık vererek yazmaktadır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hasan Ali Toptaş

B) Orhan Pamuk

C) Osman Aysu

D) Ahmet Ümit

E) Birol Oğuz

12. İlk eseri 1997 yılında yayımlanmış ve 2000'li yılların başında adından söz ettiren yazarlar arasında yer almıştır. 2008 yılında yayımlanan *Lâ: Bir Sonsuzluk Hecesi*, 2013 yılında yayımlanan *Nar Ağacı* adlı romanlarıyla her kesimden okurun dikkatini üzerine çekmeyi başaran yazar, gerek Yeni Tarihselcilik kuramıyla örtüşen görüşleri ve tarihî konulara yöneliği, gerekse üst kurmaca, metinler arasılık ve leitmotiv gibi tekniklere yer vermesiyle postmodern edebiyatın etkilerini taşır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Elif Şafak

B) Nazan Bekiroğlu

C) Ayşe Kulin

D) Leyla Erbil

E) Ahmet Ümit

13. Hüzünlü, dramatik, şiirsel, ironik ya da mizahî olay örgüleriyle, yazar çoğunlukla şehirli sıradan insanların yalnızlıklarına, hesaplaşmalarına, bocalamalarına yer verir. Onun öykülerinde, toplumsal değerlerle birlikte değişen yaşam biçimlerinin gündelik görünümlerindeki sürekli "düşüş"ün hâli geçen yıllar boyunca adım adım izlenebilir niteliktedir. İlk kitabı *İpek ve Bakır*'dan itibaren *Dizboyu Papatyalar, Yaz Düşleri Düş Kışları, Gece Gezen Kızlar, Otuzların Kadını* gibi eserlerinin tümünde yazarın, şehirle birlikte değişen yaşam koşulları, sınıf çatışmaları, burjuvazinin değer bocalamalarıyla ilgilendiği fark edilebilir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Leyla Erbil

B) Nazan Bekiroğlu

C) Ayla Kutlu

D) Tomris Uyar

E) Pınar Kür

14. Tarihî olaylar, gelenekler, inanışlar, sosyal ilişkiler ve yaşam tarzları, bir ayna gibi edebî esere yansır. ---- *Çok Sesli Bir Ölüm* hikâye kitabı; *Çok Sesli Bir Ölüm, Sabah Aralığı, Kan ve Çatıma* adlı dört hikâyeden oluşur. Maraş'a özgü halk kültürünü özümseyen yazar, bu öykülerde; sosyolojik ve kültürel ögeleri yoğun bir şekilde işler ve yöre insanının üzerinde derinlemesine sosyolojik ve psikolojik tahliller yapar.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mustafa Kutlu
B) Mustafa Necati Sepetçioğlu
C) Tarık Buğra
D) Demir Özlü
E) Rasim Özdenören

15. Cumhuriyet Dönemi Türk romanında tarih konulu roman yazarları arasında öncü bir kişiliğe sahiptir. O, Türk tarihini romanlarında doğru biçimde yansıtmıştır. Ayrıca Türk tarihini kendi bütünlüğü içinde sergilemiştir. O, romanlarında Türk gençliğine millî bilinç kazandırma düşüncesinde olmuştur. Bu bakımdan onun *Kilit, Konak, Anahtar, Çatı, Üçler-Yediler-Kırklar, Bu Atlı Geçide Gider* gibi nehir roman tarzında yazdığı romanlar tarihî roman edebiyatımızda önemli bir yere sahiptir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kemal Tahir
B) Mehmet Niyazi
C) Sevinç Çokum
D) Bahattin Özkişi
E) Mustafa Necati Sepetçioğlu

16. ---- romanları, Osmanlı'nın yıkıldığı Cumhuriyet'in kurulduğu tarihsel süreci yansıtır. *Sisli Geceler, Aydınlık Kapı, Aşk ve Zafer* adlı romanlarında İstanbul'un Millî Mücadele Dönemi'ndeki durumuna vurgu yapar. Yazarın, *Gül'ün Babası Kim, Bir Devrin Romanı* adlı diğer romanları da pek çok otobiyografik unsur ve dönemin siyasi şartlarına dayalı temalar içermektedir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Halide Nusret Zorlutuna
B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
C) Ercüment Ekrem Talu
D) Reşat Nuri Güntekin
E) Refik Halit Karay

17. Sanatçının *Bir Çınar Vardı, Göç Zamanı* adlı iki hikâye kitabı ve *Sokakta, Köse Kadı, Uçtaki Adam* adlı romanları vardır. Bunları insan, tarih ve kültür çerçevesinde oluşturmuştur. Yazar insanı anlatırken ince ve derin ruh tahlilleri ile insana ait detayları aktarır. Tarihi ele alırken de daha çok "kahramanlıklar ve bilinmeyenler" üzerine odaklanır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rasim Özdenören
B) Bahaeddin Özkişi
C) Mustafa Necati Sepetçioğlu
D) Mustafa Miyasoğlu
E) Tarık Buğra

ÇÖZÜMLER

1. *Yalnızız* adlı roman Peyami Safa'ya ait olup bireyin iç dünyasına eğilen romanlar arasındadır. Verilen diğer eserlerden *Ölmez Otu*, Yaşar Kemal'in; *Yılkı Atı*, Abbas Sayar'ın; *Sarı Traktör*, Talip Apaydın'ın; *Tütün Zamanı* ise Necati Cumalı'nın toplumsal gerçekliği yansıttıkları romanlarıdır.

   Cevap C

2. Verilen seçeneklerden *Yarbükü*, Talip Apaydın'ın; *Zöhre Ninem*, Kemal Bilbaşar'ın; *Ekilmemiş Topraklar*, Orhan Hançerlioğlu'nun; *Yılanların Öcü*, Fakir Baykurt'un köy yaşamını ve köylüyü anlattıkları eserleridir. Ancak *Aydaki Kadın*, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bireyin iç dünyasını ele alan eserleri arasındadır.

   Cevap A

3. Verilen parçanın kahramanı Ka ve olayların geçtiği Kars, Orhan Pamuk'un *Kar* romanını çağrıştırır ve Orhan Pamuk'un eserleri modernizmi esas alan eserler arasında yer alır. Oğuz Atay, Bilge Karasu, Vüs'at O. Bener de modernizmi esas alan eserler kaleme almıştır. Ancak Mustafa Kutlu, bireyin iç dünyasını esas alan eserler yazmıştır.

   Cevap D

4. *Ciğerdelen, Kadıköy'ün Romanı, Ülker Fırtınası* gibi eserlerinde felsefi, dinî, sosyal, kültürel ve siyasal konuları işleyen ve bu eserlerinde aşk konusunu merkeze koyan sanatçı Safiye Erol'dur.

   Cevap A

5. *Ay Işığında Çalışkur, Sancho'nun Sabah Yürüyüşü, Fazilet Eczanesi* gibi hikâyelerinde yozlaşmış ve aldatan tipleri öne çıkararak toplumdaki kötü gidişe dikkat çeken sanatçı Haldun Taner'dir.

   Cevap A

6. I, III, IV ve V. öncüllerde verilenler doğrudur. *Osmancık* romanı Osmanlı'nın kuruluş dönemlerini konu eder, Tarık Buğra'nın Kuvayımillîye dönemlerini anlattığı romanı *Küçük Ağa*'dır.

   Cevap B

7. *Silindir Şapka Giyen Köylü, Bacayı İndir Bacayı Kaldır, Bay Virgül, Çıkrıklar Durunca* gibi eserlerinde sosyal gerçekçi temalara değinen sanatçı Sadri Ertem'dir.

   Cevap C

8. I.öncülde sözü edilen roman *Devlet Ana*'dır, II. öncülde sözü edilen roman *Yorgun Savaşçı*'dır, III. öncülde sözü edilen roman *Esir Şehrin İnsanları* adlı romandır, IV. öncülde sözü edilen roman ise *Kurt Kanunu*'dur. Öncüllerde, *Yol Ayrımı* adlı romanın içeriğinden söz edilmemiştir.

   Cevap D

9. Yaşar Kemal'in *Dağın Öteki Yüzü* üçlemesi *Orta Direk - Yer Demir Gök Bakır - Ölmez Otu* adlı romanlardan oluşur.

   Cevap B

10. *Bunaltı, Soluma, Boğuntulu Sokaklar, Öteki Günler Gibi Bir Gün* gibi hikâyeler, *Bir Uzun Sonbahar, Bir Yaz Mevsimi Romansı, Tatlı Bir Eylül* gibi romanlarla varoluşçuluğun edebiyatımızdaki önemli örneklerini vermiş olan yazar Demir Özlü'dür.

    Cevap A

11. *Sis ve Gece, Kar Kokusu, Agatha'nın Anahtarı, Patasana, Kukla, Beyoğlu Rapsodisi* gibi polisiye eserlerin yazarı Ahmet Ümit'tir.

    Cevap D

12. *Lâ: Bir Sonsuzluk Hecesi, Nar Ağacı* gibi romanlarında üst kurmaca, metinler arasılık ve leitmotiv gibi postmodern unsurlar görülen romancı Nazan Bekiroğlu'dur.

    Cevap B

13. *İpek ve Bakır, Dizboyu Papatyalar, Yaz Düşleri Düş Kışları, Gece Gezen Kızlar, Otuzların Kadını* gibi eserlerin yazarı Tomris Uyar'dır.

    Cevap D

14. *Çok Sesli Bir Ölüm* hikâye kitabı Rasim Özdenören'e aittir. Bu eserde insan psikolojisi üzerine tahliller bulunur.

    Cevap E

15. *Kilit, Konak, Anahtar, Çatı, Üçler-Yediler-Kırklar, Bu Atlı Geçide Gider* gibi nehir romanlar Mustafa Necati Sepetçioğlu'na aittir.

    Cevap E

16. *Sisli Geceler, Aydınlık Kapı, Aşk ve Zafer, Gül'ün Babası Kim, Bir Devrin Romanı* gibi romanlarında Osmanlı'nın yıkıldığı Cumhuriyet'in kurulduğu tarihsel süreci yansıtan yazar Halide Nusret Zorlutuna'dır.

    Cevap A

17. *Bir Çınar Vardı, Göç Zamanı, Sokakta, Köse Kadı, Uçtaki Adam* adlı eserler Bahaeddin Özkişi'ye aittir.

    Cevap B

TEST

1. Orta oyununda sahneye çıkan tiyatro yazarıdır. Oyunlarının tümü sahnelenmiş, bir kısmı sinemaya uyarlanmıştır. Türk tiyatrosuna opereti ilk kez o getirmiş, bunu Türk tiyatrosuna ait kavramlarla birleştirmiştir. *Aynaroz Kadısı, İtaat İlamı* onun tanınmış oyunlarındandır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Muhsin Ertuğrul
B) Orhan Asena
C) Musahipzâde Celal
D) Turan Oflazoğlu
E) Cevat Fehmi Başkut

2. **Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosuyla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Reşat Nuri'nin *Hülleci* adlı oyunu Osmanlı yasalarının yetersizliğini ve yeni yasaların kadına, aileye verdiği değeri konu edinir.
B) Cevat Fehmi Başkut'un *Paydos* adlı oyunu haksız kazanç peşinde koşan, doğruluktan sapmış politikacıları anlatır.
C) Faruk Nafiz'in *Canavar* adlı oyunu Osmanlı'nın son zamanlarında ağır vergi altında perişan olan köylüleri işlemiştir.
D) Sabahattin Kudret Aksal'ın *Kahvede Şenlik Var* adlı oyunu aile içi iletişimsizliği anlatan bir komedidir.
E) Ahmet Kutsi Tecer'in *Koçyiğit Köroğlu* adlı oyunu Atatürk'ü ve Türk ordusunu konu edinen bir eserdir.

3. **Orhan Asena ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Edebiyata şiirle başlamış, hikâye yazmış, *Tanrılar ve İnsanlar* adlı oyunundan sonra sadece tiyatro yazmıştır.
B) *Midas'ın Kulakları* adlı oyununda *Eşek Kulaklı Midas* efsanesinden aldığı bir imgeyle yönetici - halk - bilginler ilişkisini sembolize etmiştir.
C) Çok sayıda ve başarılı eserler vermesi sebebiyle "Türklerin Shakespear"i lakabıyla anılmıştır.
D) Eserlerinin bir kısmında tarihin çeşitli dönemlerini ve iktidar kavgalarını dile getirmiş, bazı oyunlarında kadın-aile-toplum ilişkisi üzerinde durmuştur.
E) En tanınmış eserleri Babil efsanelerindeki iktidar ve güç tutkusunu işlediği *Gılgamış* adlı oyun ve Kanunî Dönemi iktidar kavgalarını, saray entrikalarını anlattığı *Hürrem Sultan* adlı oyundur.

4. Toplumsal çarpıklıkları eleştirip göstererek izleyiciyi bu eleştirilere katmayı hedefleyen bir tür olan epik tiyatro, klasik tiyatrodaki gibi seyircinin kendisini oyun içinde hissetmesini amaçlamaz. İzleyen, oyunla ilgili karar vermeye zorlanır. Epik tiyatroda olaylar, durumlar parça parça verilir; arada bir şarkılar, türküler söylenir; anlatıcılar devreye girer.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin epik tiyatro türünde bir eser olduğu söylenebilir?

A) *Allah'ın Dediği Olur*
B) *Deli İbrahim*
C) *Dişi Aslan*
D) *Keşanlı Ali Destanı*
E) *Kezban*

5. ----, 1960 sonrası edebiyatımızda tiyatronun önemli sanatçılarındandır. Oyunlarının büyük bir bölümü Osmanlı tarihiyle ilgilidir. Sembolik oyunlarında insanın iyi ve kötü yanlarının iç içe olduğunu anlatır. *Genç Osman, Deli İbrahim, Sokrates Savunuyor* yazarın önemli oyunlarıdır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Turan Oflazoğlu
B) Turgut Özakman
C) Güngör Dilmen
D) Recep Bilginer
E) Refik Erduran

6. Orhan Asena bazı oyunlarında tarihin çeşitli dönemlerini, bazı oyunlarında ise toplumsal ilişkileri ele almıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Orhan Asena'nın tarihsel oyunlarından biri değildir?

A) *Hürrem Sultan*
B) *Atçalı Kel Mehmet*
C) *Fadik Kız*
D) *Simavnalı Şeyh Bedrettin*
E) *Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe*

7. Müzikle de ilgilenen yazar, şiirleriyle ve tiyatro eleştirmenliğiyle tanınmıştır. Tiyatro çevirileri ile tiyatro tarihi konusundaki bilimsel çalışmaları ile ünlüdür. *Modern Tiyatro Akımları, Dünya Tiyatrosu Tarihi, Sahne Bilgisi, Dram Sanatı* gibi eserleri vardır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özdemir Nutku
B) Berna Moran
C) Orhan Asena
D) Turgut Özakman
E) Güngör Dilmen

8. Haldun Taner; öykü, tiyatro, fıkra, gezi, söyleşi gibi birçok türde eser vermiştir.

Haldun Taner'e ait aşağıdaki eserlerden hangisi türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) *Fazilet Eczanesi*
B) *Sancho'nun Sabah Yürüyüşü*
C) *Keşanlı Ali Destanı*
D) *Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım*
E) *Zilli Zarife*

9. Bütün oyunlarında haksız kazanç, ikiyüzlülük ve ahlâksızlık temalarını işleyen yazarın oyunlarında hep iyi-kötü çatışması, sosyal yaşamdaki çarpıklıklar ve eleştirel bir tavır dikkat çeker. Yazar aile hayatına ve politikaya dair tezli oyunlar yazmıştır. İlk oyunu *Büyük Şehir*'dir. Yurt dışında oyunu sahnelenen ilk Türk tiyatrocudur.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Muhsin Ertuğrul
B) Cevat Fehmi Başkut
C) Güngör Dilmen
D) Recep Bilginer
E) Orhan Asena

10. Absürt tiyatro, yaşamın temelde bir saçmalığa dayandığını ve sanatın da yaşamı yansıtması nedeniyle, aynı türden bir saçmalığa sahip olması gerektiğini savunur. Bu tarz tiyatronun en büyük amacı, dünyanın ve yaşamın anlamsızlığını ve amaçsızlığını göstermektir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi absürt tiyatroya örnek gösterilebilir?

A) *Pembe Evin Kaderinde*
B) *Canlı Maymun Lokantası*
C) *Sarı Naciye*
D) *Boş Beşik*
E) *Bağdat Hatun*

11. Cumhuriyet Dönemi'nde bazı tiyatrolar, geleneklerin gücü karşısında mutsuz olan kadınları, bu kadınların çaresizliğini ele almış, kırsal kesimdeki sosyal ilişkileri yansıtmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen tiyatrolar arasında <u>yer almaz</u>?

A) *Boş Beşik*
B) *Fadik Kız*
C) *El Kapısı*
D) *Sokrates Savunuyor*
E) *Gecenin Sonu*

12. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Cevat Fehmi Başkut'un *Büyük Şehir* adlı oyunu köyden şehre göçenlerin orada sömürülmelerini anlatır.
B) Ahmet Muhip Dıranas, *Gölgeler* adlı oyununda çevresine yabancılaşan, iç dünyasında çıkmazlar yaşayan insanları ele alır.
C) Oktay Rifat'ın *Çil Horoz* adlı oyunu kadının cinsiyeti sebebiyle horlanması konusunda yazılmıştır.
D) Aziz Nesin'in *Hadi Öldürsene Canikom* adlı oyunu kaba mizah tarzında olup sert eleştiriler içeren bir komedidir.
E) Haldun Taner'in *Yağmur Sıkıntısı* adlı oyunu gecekondu semtlerindeki kabadayıları konu edinen epik tiyatrodur.

13. ---- çağdaş Türk tiyatrosunun kurucusudur. Yurt dışında tiyatro öğrenimi görmüş, yurda dönünce *Hamlet*'i sahneye koymuş ve bu oyunun başrolünü oynamıştır. 1913'te kendi sinemasını açmış, *Halıcı Kız* adlı ilk renkli filmi çekmiştir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Muhsin Ertuğrul
B) Özdemir Nutku
C) Recep Bilginer
D) Turgut Özakman
E) Refik Erduran

14. Turan Oflazoğlu'nun tiyatroları; konusunu köyden alanlar, tarihî oyunlar, sembolik oyunlar olarak sınıflandırılabilir.

Aşağıdakilerden hangisi Turan Oflazoğlu'nun tarihî oyunları arasında yer almaz?

A) *Allah'ın Dediği Olur*
B) *Bizans Düştü*
C) *Sokrates Savunuyor*
D) *Sinan*
E) *Korkut Ata*

15. ---- gazeteci, roman ve tiyatro yazarıdır. Türkiye'nin sorunlarını toplumcu oyunlarıyla yansıtmıştır. Köy sorunları, büyük şehir yaşantıları ve aile içi ilişkiler onun oyunlarının konusudur. *Sarı Naciye, Yunus Emre, İsyancılar, Parkta Bir Sonbahar Günüydü* yazarın önemli oyunları arasındadır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Turgut Özakman
B) Güngör Dilmen
C) Haldun Taner
D) Recep Bilginer
E) Refik Erduran

16.

I. Reşat Nuri'nin *Balıkesir Muhasebecisi* adlı oyunu toplumsal ilişkileri ele alır.
II. Ahmet Kutsi Tecer'in, *Köşebaşı* adlı oyununda geleneksel tiyatronun izleri görülür.
III. Nazım Hikmet'in 1965'te yayımladığı *Ferhat ile Şirin* adlı oyununda halk hikâyelerinden yararlanılmıştır.
IV. Necip Fazıl, *Tohum* adlı oyununda konulara mistik açıdan yaklaşmıştır.
V. Cevat Fehmi Başkut'un *Harput'ta Bir Amerikalı* adlı oyunu Osmanlıdaki iktidar mücadelelerini ele almıştır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

17. Yazar, değişen Türkiye'yi ve bu hızlı değişimle birlikte ortaya çıkan kuşak çatışmalarını anlatır. Ünlü oyunlarından *Pembe Evin Kaderi* adlı eserde kuşak çatışmalarını, *Ocak*'ta üç neslin hayal kırıklıklarını, *Paramparça*'da aile içindeki ilişkileri, *Kanaviçe*'de eve kapanıp sürekli kanaviçe işleyen üç kardeşi anlatır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güngör Dilmen
B) Turgut Özakman
C) Refik Erduran
D) Özdemir Nutku
E) Recep Bilginer

18. ---- fıkra, öykü ve tiyatro yazarıdır. Eserlerinde toplumun aksaklıklarını eleştiren, kadın haklarını savunan, değişime ayak uyduramayan insanları anlatır. *İki Kısa Oyun, Deli, Bir Kilo Namus, Canavar Cafer* yazarın tiyatrolarından birkaçıdır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Turgut Özakman
B) Güngör Dilmen
C) Turan Oflazoğlu
D) Refik Erduran
E) Orhan Asena

19.

I. Behçet Necatigil'in *Yıldızlara Bakmak, Gece Aşevi* adlı oyunları radyo oyunu şeklindedir.
II. Turan Oflazoğlu'nun *Kösem Sultan, IV. Murat, Cem Sultan* adlı oyunları tarihî trajedidir.
III. Faruk Nafiz'in *Ateş, Yayla Kartalı* adlı oyunları kadın sorunlarını yansıtır.
IV. Güngör Dilmen'in *Canlı Maymun Lokantası* adlı oyunu sömürgecilerin Türkiye'yi hedef almaları konusuna dikkat çekmiştir.
V. Orhan Asena'nın *Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe* adlı oyunu Osmanlı'daki iktidar mücadelelerini ve entrikaları konu eder.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ÇÖZÜMLER

1. Türk tiyatrosuna opereti getiren, *Aynaroz Kadısı* ve *İtaat İlamı* adlı oyunlarıyla ünlü tiyatro yazarı Musahipzâde Celal'dir.
Cevap C

2. A, B, C ve D seçeneklerinde bir bilgi yanlışı yoktur, ancak E seçeneğinde Ahmet Kutsi Tecer'in *Koçyiğit Köroğlu* adlı oyununun konusu yanlış verilmiştir. *Koçyiğit Köroğlu* adlı oyun, Atatürk ve Türk ordusuyla ilgili değildir. Halk hikâyelerinin etkisiyle yazılmıştır.
Cevap E

3. A, C, D ve E seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak B seçeneğinde konusu verilen *Midas'ın Kulakları* adlı oyun Orhan Asena'nın değil Güngör Dilmen'in bir oyunudur.
Cevap B

4. Verilen seçeneklerde geçen, Haldun Taner'e ait *Keşanlı Ali Destanı* adlı oyun Türk edebiyatındaki ilk epik tiyatro örneğidir.
Cevap D

5. Oyunlarının büyük bir bölümü Osmanlı tarihiyle ilgili olan, *Genç Osman, Deli İbrahim, Sokrates Savunuyor* adlı oyunlarıyla ünlü yazar Turan Oflazoğlu'dur.
Cevap A

6. Verilen seçeneklerden *Hürrem Sultan, Atçalı Kel Mehmet, Simavnalı Şeyh Bedrettin* ve *Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe* adlı oyunlar Orhan Asena'nın tarihsel oyunlarıdır. Ancak *Fadik Kız*, toplumsal ilişkiler konulu oyunlar arasında yer alır.

Cevap C

7. Tiyatro çevirileri ve tiyatro tarihi konusundaki bilimsel çalışmalarıyla, şiirleriyle ve tiyatro eleştirmenliğiyle tanınan; *Modern Tiyatro Akımları, Dünya Tiyatro Tarihi, Sahne Bilgisi, Dram Sanatı* gibi eserleri yazan sanatçı Özdemir Nutku'dur.

Cevap A

8. Verilen seçeneklerden *Fazilet Eczanesi, Keşanlı Ali Destanı, Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım, Zilli Zarife* adlı eserler tiyatro, *Sancho'nun Sabah Yürüyüşü* ise öykü türündedir.

Cevap B

9. Oyunlarında haksız kazanç, ikiyüzlülük ve ahlaksızlık temalarını işleyen, aile hayatına ve politikaya dair tezli oyunlar yazan, ilk oyunu *Büyük Şehir* olan, yurt dışında oyunu oynanan ilk Türk tiyatrocu Cevat Fehmi Başkut'tur.

Cevap B

10. Verilen seçeneklerde geçen *Canlı Maymun Lokantası* adlı oyun Güngör Dilmen'e aittir ve absürt tiyatronun ilk önemli örneklerindendir.
Cevap B

11. *Boş Beşik*, Necati Cumalı'nın; *Fadik Kız, El Kapısı, Gecenin Sonu* Orhan Asena'nın eserleridir ve bu eserlerde, geleneklerin gücü karşısında mutsuz olan kadınlar, bu kadınların çaresizliği ele alınır. *Sokrates Savunuyor* ise Turan Oflazoğlu'nun tarihsel temalı oyunudur.
Cevap D

12. A, B, C ve D seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak E seçeneğinde verilen *Yağmur Sıkıntısı* adlı eser Haldun Taner'e değil Oktay Rifat'a ait bir eserdir.
Cevap E

13. Yurt dışında tiyatro öğrenimi gören, *Hamlet*'i sahneye koyarak başrolünü oynayan, *Halıcı Kız* adlı ilk renkli filmi çeken, çağdaş Türk tiyatrosunun kurucusu Muhsin Ertuğrul'dur.
Cevap A

14. Verilen eserlerden *Bizans Düştü, Sokrates Savunuyor, Sinan* ve *Korkut Ata* Turan Oflazoğlu'nun tarihî oyunlarıdır. *Allah'ın Dediği Olur* ise konusunu köy hayatından almıştır.
Cevap A

15. Türkiye'nin sosyal sorunlarını, toplumcu oyunlarıyla yansıtan; köy sorunlarını, büyük şehir yaşantılarını, aile içi ilişkileri konu edinen ve *Sarı Naciye, Yunus Emre, İsyancılar, Parkta Bir Sonbahar Günüydü* oyunlarıyla ünlü yazar Recep Bilginer'dir.
Cevap D

16. I, II, III ve IV. cümlelerde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak V. cümlede *Harput'ta Bir Amerikalı* adlı oyunun konusu yanlış verilmiştir. *Harput'ta Bir Amerikalı* adlı oyun, emperyalist güçlerin Türkiye'yi sömürmelerini işlememiştir.

Cevap E

17. Eserlerinde değişen Türkiye'yi ve bu hızlı değişimle birlikte ortaya çıkan kuşak çatışmalarını anlatan, *Pembe Evin Kaderinde, Ocak, Paramparça, Kanaviçe* oyunlarıyla ünlü yazar Turgut Özakman'dır.
Cevap B

18. Eserlerinde toplumun çarpıklıklarını eleştiren, *İki Kısa Oyun, Deli, Bir Kilo Namus, Canavar Cafer* adlı oyunların yazarı Refik Erduran'dır.
Cevap D

19. III numaralı cümlede Faruk Nafiz'in eserlerinin konusu hakkında verilen bilgi yanlıştır. Faruk Nafiz'in *Ateş ve Yayla Kartalı* oyunları, Millî Mücadele kahramanlarını ve Atatürk'ün kahramanlıklarını destansı bir havada yansıtmıştır.

Cevap C

TEST

1. Doğu'yu ve Batı'yı yakından tanıyan ---- birçok çeviri yapmıştır. Çevirileri dışında, bilimsel eserleri, sosyolojik araştırmaları ile de edebiyatımıza katkı sağlamıştır. *Kırk Ambar, Umrandan Uygarlığa, Kültürden İrfana* yazarın önemli araştırma inceleme yazılarıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Cemil Meriç
B) Mehmet Kaplan
C) Salah Birsel
D) Sabahattin Eyüboğlu
E) Suut Kemal Yetkin

2. Cumhuriyet'in ilk yıllarında hemen hemen bütün yazarlarımızın deneme, fıkra, eleştiri yazdıklarını görürüz.

Aşağıdakilerden hangisi bu yazarlarımızdan biri değildir?

A) Reşat Nuri Güntekin
B) Ahmet Haşim
C) İsmail Habip Sevük
D) Memduh Şevket Esendal
E) Ruşen Eşref Ünaydın

3. Takma adıyla şiirler, mensur şiirler yayımlamış, denemeleriyle ünlenmiştir. Edebiyat ve sanat alanındaki birikimini eleştirilerinde başarıyla kullanmıştır. *Günlerin Götürdüğü, Düşün Payı* onun ünlü denemeleridir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Salah Birsel
B) Vedat Günyol
C) Suut Kemal Yetkin
D) Nurullah Ataç
E) Mehmet Kaplan

4. Cumhuriyet Dönemi'nin en büyük eleştiri, deneme, günlük ve söyleşi yazarlarındandır. Birçok çeviri yapmış, dille ilgili sorunlarla ilgilenmiştir. Dil Devrimi'nin getirdiği dil anlayışını benimsemiş ve tüm eserlerinde uygulayıcısı olmuştur. Yabancı kökenli bütün kelimelerin dilden atılması görüşünü savunmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçada tanıtılan yazara ait değildir?

A) *Günlerin Getirdiği*
B) *Yokuşa Doğru*
C) *Sözden Söze*
D) *Karalama Defteri*
E) *Okuruma Mektuplar*

5. Edebiyatımızda deneme ve eleştiriyi dünya standartlarına uygun yazan sanatçılar 1940 sonrasında ortaya çıkmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen eleştiri yazarlarından biri değildir?

A) Fethi Naci
B) Mehmet Kaplan
C) Berna Moran
D) Süreyya Berfe
E) Vedat Günyol

PEGEM AKADEMİ

6. İnceleme, eleştiri ve deneme yazarıdır. Toplumcu eleştirinin temelini oluşturmuştur. En iyi roman eleştirmenleri arasında gösterilir. Edebî gelişmeleri çok iyi takip eder ve yorumlar. *Bir Hikâyeci: Sait Faik, Bir Romancı: Yaşar Kemal* önemli eserleridir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Suut Kemal Yetkin
B) Mehmet Kaplan
C) Berna Moran
D) Vedat Günyol
E) Fethi Naci

7. Kültür ile ilgili temaları hümanizm ekseninde ele alan Sabahattin Eyüboğlu, eserlerinde Batı kültürü ile yerli kültürü karşılaştırmıştır. Bu eserlerden biri de ---- adlı denemesidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Ararken*
B) *Bu Ülke*
C) *Mavi ve Kara*
D) *Mavi Anadolu*
E) *Dile Gelseler*

8. Garipçilerden farklı bir şiir tarzı tutturarak hem şiirlerinde hem denemelerinde özgün bir sanatçı olmuştur. Şiir, deneme, roman, günlük türlerine eserler vermiştir. Mizahi bir anlatımı vardır. Kendine özgü yeni sözcükler türetmiştir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şevket Rado
B) Ruşen Eşref Ünaydın
C) Azra Erhat
D) Mehmet Kaplan
E) Salah Birsel

9. Eski Yunan kültürüyle ilgili yaptığı çevirilerle ve hümanist denemelerle tanınan Azra Erhat; ---- ve ---- ile birlikte hümanist denemecilik çığrını açmıştır. Batı kültürünün Anadolu'dan doğduğunu savunan nevyunanilik anlayışını devam ettirmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) Halikarnas Balıkçısı - Sabahattin Eyüboğlu
B) Vedat Günyol - Fethi Naci
C) Berna Moran - Mina Urgan
D) Berna Moran - Fethi Naci
E) Mina Urgan - Sabahattin Eyüboğlu

10. Modern edebiyat eleştirileriyle ünlüdür. Türk romanını karşılaştırmalı olarak incelemiştir. *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri* yapıtıyla tanınmıştır. *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış* en önemli bilimsel eleştiri kitaplarından biridir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nurullah Ataç
B) Berna Moran
C) Vedat Günyol
D) Fethi Naci
E) Kenan Akyüz

11.

I. Nurullah Ataç
II. Fethi Naci
III. Suut Kemal Yetkin
IV. Ruşen Eşref Ünaydın
V. Berna Moran

Yukarıdaki numaralanmış yazarlar, en çok eser verdikleri türler yönüyle ikişerli eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. ---- sohbet, fıkra, deneme, inceleme, radyo oyunları ve gezi yazısı yazmıştır. *Eşref Saat, Hayat Böyledir, Aile Sohbetleri*; *50. Yılında Sovyet Rusya ve Amerikan Masalı* onun eserleri arasındadır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Azra Erhat
B) Ruşen Eşref Ünaydın
C) Şevket Rado
D) Ahmet Kabaklı
E) Kenan Akyüz

13.

I. Bizim Akdeniz
II. Mavi Anadolu
III. Boğaziçi Yalıları
IV. Çankaya
V. Karalama Defteri

Numaralanmış eserler türleri yönüyle ikişerli eşleştirilirse hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. Mülakat tarzı röportajın en güzel örneklerini veren yazar ayrıca anı, mensur şiir gibi türlerde de eser vermiştir. Zamanın en tanınmış yazar ve şairleriyle görüşerek edebî anket tarzını başlatmıştır. *Diyorlar ki* onun edebiyatçılarla yaptığı mülakatları içeren eseridir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ruşen Eşref Ünaydın
B) İsmail Habip Sevük
C) Ahmet Kabaklı
D) Eflatun Cem Güney
E) Salah Birsel

15. Cumhuriyet Dönemi öğretici metin yazarlarıyla ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) İsmail Habip Sevük, tarih, edebiyat tarihi araştırmaları yapmış, gezi yazısı türünde başarılı eserler kaleme almıştır.
B) Eflatun Cem Güney, masal yazarı olarak tanınmış, halk hikâyelerini, masal ve efsaneleri yapılarını bozmadan derlemiştir.
C) Şevket Rado, radyo sohbetleriyle tanınmış, Hayat dergisindeki köşesinde yazılar yazmıştır.
D) Falih Rıfkı Atay; Türk gezi edebiyatının önemli eserlerini kaleme almış, bunları yalın bir anlatımla aktarmıştır.
E) Sabahattin Eyüboğlu, eserlerinde Türk aydınlarının yaşadığı karmaşayı gerçekçi bir anlatımla yansıtmıştır.

16. ---- edebiyat tarihi, gezi, anı türlerinde eserler vermiştir. En önemli eseri *Türk Teceddüt Edebiyatı Tarihi* eserdir ve bu eser *Edebî Yeniliğimiz, Tanzimat'tan Beri* adlarıyla da yayımlanmıştır. *Avrupa Edebiyatı ve Biz, Edebiyat Bilgileri* yazarın diğer eserleridir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Eflatun Cem Güney
B) İsmail Habip Sevük
C) Kenan Akyüz
D) Ahmet Kabaklı
E) Mehmet Kaplan

ÇÖZÜMLER

1. Bilimsel eserleri, sosyolojik araştırmalarıyla edebiyatımıza hizmet eden ve *Kırk Ambar, Umrandan Uygarlığa, Kültürden İrfana* eserlerinin yazarı Cemil Meriç'tir.

Cevap A

2. Verilen seçeneklerden Reşat Nuri Güntekin, Ahmet Haşim, İsmail Habip Sevük ve Ruşen Eşref Ünaydın'ın deneme, fıkra, eleştiri türünde eserleri vardır. Ancak Memduh Şevket Esendal yalnızca öykü ve roman türünde eser vermiştir.

Cevap D

3. Roman, sanat, şiir, edebiyat üzerine düşüncelerini *Günlerin Götürdüğü, Düşün Payı* denemelerinde aktaran yazar Suut Kemal Yetkin'dir.

Cevap C

4. Verilen parçada tanıtılan yazar Nurullah Ataç'tır. *Günlerin Getirdiği, Sözden Söze, Karalama Defteri* ve *Okuruma Mektuplar*, Nurullah Ataç' ın eserleridir. Ancak *Yokuşa Doğru*, Suut Kemal Yetkin'e ait bir denemedir.

Cevap B

5. Verilen seçeneklerden Fethi Naci, Mehmet Kaplan, Berna Moran ve Vedat Günyol 1940 sonrası eleştiri yazarları arasındadır. Ancak Süreyya Berfe'nin eleştiri türünde eseri yoktur.

Cevap D

6. Toplumcu sanatın temelini oluşturan, en iyi roman eleştirmenleri arasında gösterilen ve *Bir Hikâyeci: Sait Faik, Bir Romancı: Yaşar Kemal* eserleriyle ünlü inceleme, eleştiri, deneme yazarı Fethi Naci'dir.

Cevap E

7. Batı kültürü ile yerli kültürü karşılaştıran Sabahattin Eyüboğlu'nun en ünlü denemelerinden biri *Mavi ve Kara*'dır.

Cevap C

8. Mizahi bir anlatım benimseyen, kendine özgü yeni sözcükler türeten yazar Salah Birsel'dir.

Cevap E

9. Azra Erhat, Halikarnas Balıkçısı (Cevat Şakir Kabaağaçlı) ve Sabahattin Eyüboğlu ile birlikte hümanist denemecilik çığrını açmıştır.

Cevap A

10. Türk romanını karşılaştırmalı olarak inceleyen, *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri, Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış* eserlerinin yazarı olan eleştirmen Berna Moran'dır.

Cevap B

11. Numaralandırılmış yazarlardan Nurullah Ataç ve Suut Kemal Yetkin denemeleriyle, Fethi Naci ve Berna Moran ise eleştirileriyle ünlüdür. Ruşen Eşref Ünaydın ise röportajlarıyla ünlüdür.

Cevap D

12. Sohbet, fıkra, deneme, inceleme, radyo oyunları yazan; *Eşref Saat, Hayat Böyledir, Aile Sohbetleri, 50. Yılında Sovyet Rusya* ve *Amerikan Masalı* eserleriyle ünlü olan yazar Şevket Rado'dur.

Cevap C

13. *Bizim Akdeniz*, Falih Rıfkı Atay'ın; *Mavi Anadolu*, Azra Erhat'ın gezi yazısı türündeki eserleridir. *Boğaziçi Yalıları*, Abdülhak Şinasi Hisar'ın; *Çankaya*, Falih Rıfkı Atay'ın anı türündeki eserleridir. *Karalama Defteri* ise Nurullah Ataç'ın deneme türündeki eseridir.

Cevap E

14. Mülakat tarzı röportajın en güzel örneklerini veren, edebiyatımızın o günkü sorunlarını yansıtan edebî anket çığrını açan ve *Diyorlar ki* eseriyle tanınan yazar Ruşen Eşref Ünaydın'dır.

Cevap A

15. A, B, C ve D seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak E seçeneğinde Sabahattin Eyüboğlu'nun işlediği konulara ilişkin verilen bilgi yanlıştır. Sabahattin Eyüboğlu eserlerinde Anadolu, Anadolu halkı, Atatürk tutkunluğu, demokrasi, halk sanatı konularını işlemiştir.

Cevap E

16. Türk Teceddüt Edebiyatı Tarihi, Avrupa Edebiyatı ve Biz, Edebiyat Bilgileri eserleriyle ünlü edebiyat tarihçisi, gezi, anı yazarı İsmail Habip Sevük'tür.

Cevap B

TEST 1

1. Şiirlerinde aşk, ayrılık, özlem temalarını işlemiştir. Oğlunun ölmesi üzerine, hayatın boşluğu, ölüm ve acı gibi temalara yönelmiştir. Asıl başarısını aruz ölçüsü ile yazdığı rubailerinde göstermiştir. *Bir Gün Anlarsın, Ben Seni Sevdim mi* şairin ünlü şiirleridir.

Bu parçada tanıtılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Murathan Mungan
B) Ümit Yaşar Oğuzcan
C) Özdemir Asaf
D) Can Yücel
E) İsmet Özel

2. Cumhuriyet Dönemi'nde basım tekniklerinin gelişmesi gazete, dergi ve kitap basımını kolaylaştırmış, öğretici metinleri yaygınlaştırmıştır. Bu yaygınlaşan türlerden biri de anıdır. Bu dönemde birçok yazar anı türünde eserler kaleme almıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarlardan <u>değildir</u>?

A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
B) Falih Rıfkı Atay
C) Abdülhak Şinasi Hisar
D) Yusuf Ziya Ortaç
E) Enis Behiç Koryürek

3.

Şairim,
Zifiri karanlıkta gelse şiirin hası
Ayak seslerinden tanırım
Ne zaman bir köy türküsü duysam
Şairliğimden utanırım

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Cahit Zarifoğlu
B) Ece Ayhan
C) Bedri Rahmi Eyüboğlu
D) Ülkü Tamer
E) Hüseyin Atlansoy

4. Bireyin iç dünyasını, iç çatışmalarını, korkularını sembolik bir dille ele almıştır.1950 sonrasının güçlü modernistlerindendir. Hikâyelerinde otobiyografik ögeler yer alır, yeni anlatım biçimleri dener.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vüs'at O. Bener
B) Memduh Şevket Esendal
C) Sabahattin Ali
D) Sait Faik Abasıyanık
E) Orhan Kemal

5. Cumhuriyet Dönemi'nde birçok şair millî kaynaklara yönelmiş ve millî şiirin ilkelerine uymuştur. Memleket Edebiyatı adı verilen ve Anadolu insanının hayatını yansıtmayı amaçlayan bu şairler, bu doğrultuda eser vermişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen şairlerden biri <u>değildir</u>?

A) Faruk Nafiz Çamlıbel
B) Yusuf Ziya Ortaç
C) Orhan Seyfi Orhon
D) Hilmi Yavuz
E) Enis Behiç Koryürek

6. Bir kişinin, bir ailenin ya da bir topluluğun uzun bir zaman dilimi içindeki yaşamlarını ciltler hâlinde anlatan romanlara nehir roman denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin nehir roman tarzında eseri <u>yoktur</u>?

A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
B) Yaşar Kemal
C) Yusuf Atılgan
D) Kemal Tahir
E) Ahmet Hamdi Tanpınar

7.

Açlık ordusu yürüyor
Yürüyor ekmeğe doymak için
Ete doymak için
Kitaba doymak için
Hürriyete doymak için
Yürüyor köprüler geçerek kıldan ince kılıçtan keskin

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Ölçü ve uyak önemsenmiştir.
B) Öz şiir anlayışının izlerini taşımaktadır.
C) Temel amaç sanat yapmaktır.
D) Sosyal gerçekçi bir anlayış hâkimdir.
E) Kapalı, imgeli bir dil kullanılmıştır.

8. Adalet Ağaoğlu'nun ---- adlı eseri ile Füruzan'ın ---- adlı eseri 12 Mart olayını konu edinen eserler arasında yer alır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Bir Düğün Gecesi - 47'liler*
B) *Beyaz Kale - Yürümek*
C) *Buzdan Kılıçlar - Yandırma*
D) *Çok Sesli Bir Ölüm - Pinhan*
E) *Yarın Yarın - Sis*

9. ---- oyunlarını toplumcu gerçekçi denebilecek bir tarzla yazmıştır. Oyunları genellikle kırsal kesimin yaşayışını yansıtmaktadır. *Hamdi ve Hamdi, Karaların Memetleri, Ana Hanım Kız Hanım* yazarın önemli oyunları arasında yer almaktadır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Cevat Fehmi Başkut
B) Orhan Asena
C) Cahit Atay
D) Recep Bilginer
E) Güngör Dilmen

10. Halide Edip Adıvar'ın *Ateşten Gömlek* ve *Vurun Kahpeye* adlı eserleri edebiyatımızda tanınmış eserlerdendir.

Aşağıdakilerden hangisi bu eserlerle konu yönüyle aynıdır?

A) *Kalpaklılar*
B) *Çalıkuşu*
C) *Kuyucaklı Yusuf*
D) *Tütün Zamanı*
E) *Acımak*

11.

I. Eserlerinde topluma yabancılaşmış, yalnız insanları anlatır.

II. Romanlarında kent insanını, öykülerinde ise genellikle kırsal kesim insanını anlatır.

III. *Aylak Adam* romanında C adlı birinin mutluluk arayışını, yalnızlıklarını, mutsuzluklarını dile getirir.

IV. *Anayurt Oteli*'nde Zebercet adlı otel kâtibinin yalnızlıktan bunalmış, kendine yabancılaşmış hâlini konu edinir.

V. Birçok eserinde romantizm ve realizmin etkileri açıkça görülür.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Yaşar Kemal roman, öykü ve röportaj türünde pek çok eser vermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Yaşar Kemal'in hikâye türündeki eseridir?

A) *Teneke*

B) *Sarı Sıcak*

C) *İnce Memed*

D) *Orta Direk*

E) *Ölmez Otu*

13. Cumhuriyet Dönemi sanatçılarıyla ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Kullandığı modern sözcüklerle tanınan Tahsin Yücel, *Peygamberin Son Beş Günü* adlı eseriyle ünlüdür.

B) Ayşe Kulin'in *Dönüş, Sevdalinka, Veda, Umut* romanları biyografik ve otobiyografik ögeler taşıyan nehir roman niteliğindedir.

C) Elif Şafak'ın en ünlü romanı, 2009'da yayımlanan, Mevlana - Şems aşkını anlatan ve mistik bir roman olan *Aşk*'tır.

D) Bilge Karasu'nun *Mor* ve *Safran Sarı* adlı romanları *Yeni Yalan Zamanlar*'ın devamı niteliğindedir.

E) Sosyal gerçekçi romanlar yazan Faik Baysal, *Sarduvan, Rezil Dünya* adlı romanlarıyla tanınmıştır.

14. Aşağıdakilerden hangisi Memleketçi Edebiyat anlayışındaki eserlerin bir özelliği değildir?

A) Millî Mücadele ile ilgili konulara, Atatürk ilke ve inkılapları çevresindeki olaylara önem verilir.

B) Anadolu insanının yaşam tarzı, ekonomik ve psikolojik sıkıntıları ele alınır.

C) Doğu - Batı çatışması, yanlış Batılılaşma, ahlaki çözülme ve batıl inançlar üzerinde durulur.

D) Pek çok roman ve öyküde eleştirel özellik ve tez vardır.

E) Romanda sürrealist romancıların kullandıkları roman tekniklerine uygun eserler verilir.

15. İflahsızın Memed köyünden İstanbul'a göçen bir işçidir. Gafur, eski kabzımal Hüseyin, Hacı Emmi gibi tipler de romanda yer bulur. Bu eserin yazılış amacı çürümüş bir İstanbul panoraması ortaya koymak ve dar gelirlinin yaşadığı zorlukları anlatmaktır.

Bu parçada konusu verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Gurbet Kuşları*
B) *Sözde Kızlar*
C) *Küçük Ağa*
D) *Tehlikeli Oyunlar*
E) *Canistan*

16. ----, kendi şiir anlayışıyla halk şiirini birleştirmiş bir şairdir. Halk şiiri geleneğine bağlı fakat modern şiirler yazmıştır. Bu şiirlerin ana teması Anadolu'dur. *Denizden Çalınan Ülke* ve *Kardelenler* şairin ünlü şiir kitaplarıdır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Melih Cevdet Anday
B) Behçet Necatigil
C) Zeki Ömer Defne
D) Hüseyin Nihal Atsız
E) Arif Nihat Asya

17. Gazete ve dergilerde yayımlanan röportaj, çok yönlü bir yazı türüdür. Batı'da daha eski bir geçmişi olan bu türün bizdeki ilk başarılı örnekleri 1920'lerden sonra verilmiştir.

Aşağıdaki yazarlardan hangisinin bu türde eseri <u>yoktur</u>?

A) Ruşen Eşref Ünaydın
B) Cahit Sıtkı Tarancı
C) Yaşar Nabi Nayır
D) Falih Rıfkı Atay
E) Yaşar Kemal

18.

İşim gücüm budur benim
Gökyüzünü boyarım her sabah
Hepiniz uykudayken
Uyanır bakarsınız ki mavi

Aşağıdakilerden hangisi bu dizelerin şairine ait bir eser <u>değildir</u>?

A) *Sevda Sözleri*
B) *Vazgeçemediğim*
C) *Destan Gibi*
D) *Yenisi*
E) *Karşı*

19.

En bakımsız en kuytu bir bucağın
Bence "İrem Bağı" gibi güzeldir
Bir yıkılmış evin, harap ocağın
Şu heybetli saraylara bedeldir

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu şiirin aşağıdaki geleneklerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Maviciler
B) I. Yeniciler
C) II. Yeniciler
D) Beş Hececiler
E) Hisarcılar

20. Siyasi olayların üzerinde cesurca durduğu eserleriyle dikkat çeker. Bunların yanında psikolojik tahlillere ve bilinçaltına eserlerinde yer verir. 12 Mart'tan ilham aldığı *Yarın Yarın* adlı eseriyle ünlüdür. Yakın dönemde *Hayalet Hikâyeleri, Cinayet Fakültesi* adlı eserleri yayımlamıştır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nazlı Eray
B) Ayşe Kulin
C) Nezihe Meriç
D) Elif Şafak
E) Pınar Kür

ÇÖZÜMLER

1. Şiirlerinde aşk, ayrılık, özlem, ölüm ve acı gibi temaları işleyen, aruz ölçüsüyle yazdığı rubaileriyle ünlü ve *Bir Gün Anlarsın, Ben Seni Sevdim mi* şiirlerinin sahibi olan şair Ümit Yaşar Oğuzcan'dır.

Cevap B

2. Verilen seçeneklerden Yakup Kadri'nin *Anamın Kitabı*; Falih Rıfkı'nın *Çankaya*; Abdülhak Şinasi Hisar'ın *Boğaziçi Yalıları*; Yusuf Ziya Ortaç'ın *Bizim Yokuş* adlı eserleri anı türündedir. Ancak Enis Behiç'in anı türünde verdiği bir eseri yoktur.

Cevap E

3. Verilen şiirde köy türküsünün şairde uyandırdığı duygular anlatılmıştır. Dolayısıyla bu şiirin, şiirlerinde köy türküleri ve köy nakışlarından faydalanan Bedri Rahmi Eyüboğlu'na ait olduğu söylenebilir.

Cevap C

4. Hikâyelerinde yeni anlatım biçimleri deneyen, 1950 sonrasının güçlü modernist yazarı Vüs'at O. Bener'dir.

Cevap A

5. Verilen parçada Beş Hececi anlayışıyla şiir yazan şairlerden söz edilmektedir. Faruk Nafiz Çamlıbel, Yusuf Ziya Ortaç, Orhan Seyfi Orhon ve Enis Behiç Koryürek sözü edilen topluluk içerisinde yer alır. Ancak Hilmi Yavuz, daha çok II. Yenici anlayışa yakın bir çizgide imgeli şiirler yazmıştır.

Cevap D

6. Verilen seçeneklerden Yakup Kadri'nin; *Kiralık Konak, Ankara, Bir Sürgün*; Yaşar Kemal'in; *Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana, Karıncanın Su İçtiği, Tanyeri Horozları*; Kemal Tahir'in *Esir Şehrin İnsanları, Esir Şehrin Mahpusları*; Ahmet Hamdi'nin *Sahnenin Dışındakiler, Huzur* adlı romanları nehir roman özelliği taşır. Yusuf Atılgan'ın nehir roman türünde eseri yoktur.

Cevap C

7. Verilen şiirde toplum sorunları ele alınmıştır. Dolayısıyla bu şiirde sosyal gerçekçi bir anlayışın hâkim olduğu söylenebilir.

Cevap D

8. Adalet Ağaoğlu'nun *Bir Düğün Gecesi* ve Füruzan'ın *47'liler* adlı eserleri 12 Mart Olayı'nı konu edinen eserler arasında yer alır.

Cevap A

9. Sosyal gerçekçi anlayışa yakın oyunlar yazan ve *Hamdi ve Hamdi, Karaların Memetleri, Ana Hanım Kız Hanım* oyunlarının yazarı, Cahit Atay'dır.

Cevap C

10. Parçada sözü edilen *Ateşten Gömlek* ve *Vurun Kahpe*'ye adlı romanlar Kurtuluş Savaşı'nı konu edinen romanlar arasındadır. Verilen seçeneklerden de Samim Kocagöz'e ait *Kalpaklılar* adlı eser Kurtuluş Savaşı'nı anlatmaktadır.

Cevap A

11. I, II, III. ve IV. cümlelerde herhangi bir yanlışlık yoktur. Ancak V. cümlede Yusuf Atılgan'ın etkilendiği akımlar yanlış verilmiştir. Yusuf Atılgan birçok eserinde psikanalizmden yani sürrealizm ve egzistansiyalizmden yararlanmıştır.

Cevap E

12. Verilen eserlerden *Teneke, İnce Memed, Orta Direk* ve *Ölmez Otu* adlı eserler, Yaşar Kemal'in roman türündeki eserleridir. Ancak *Sarı Sıcak* adlı eser, hikâye türünde verdiği eserdir.

Cevap B

13. A, B, C ve E seçeneklerinde herhangi bir bilgi yanlışı yoktur. Ancak D seçeneğinde Bilge Karasu'nun romanlarına ilişkin bilgiler yanlıştır. *Mor, Safran Sarı* ve *Yeni Yalan Zamanlar* adlı romanlar Bilge Karasu'ya değil, İnci Aral'a aittir.

Cevap D

14. A, B, C ve D seçeneklerinde herhangi bir yanlışlık yoktur, ancak E seçeneğinde millî edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren eserlerde hâkim olan akım yanlış belirtilmiştir. Bu eserlerde daha çok realizmin etkileri kendini göstermiştir.

Cevap E

15. Parçada konusu verilen roman Orhan Kemal'in *Gurbet Kuşları* adlı romanıdır.

Cevap A

16. Kendi şiir anlayışıyla halk şiirini birleştiren ve *Denizden Çalınmış Ülke, Kardelenler* adlı şiir kitapları bulunan şair Zeki Ömer Defne'dir.

Cevap C

17. Verilen seçeneklerden Ruşen Eşref Ünaydın'ın *Diyorlar ki*, Yaşar Kemal'in *Çukurova Yana Yana*, Yaşar Nabi Nayır'ın *Edebiyatçılarımız Konuşuyor* adlı röportajları bulunmaktadır. Falih Rıfkı Atay'ın da Atatürk ile yaptığı röportajları bilinmektedir. Ancak Cahit Sıtkı Tarancı'nın röportajı yoktur.

Cevap B

18. Verilen dizeler Garip şairlerinden Orhan Veli'ye aittir. Buna göre *Vazgeçemediğim, Destan Gibi, Yenisi, Karşı* Orhan Veli'ye aittir. *Sevda Sözleri* ise Cemal Süreya'ya aittir.

Cevap A

19. Verilen dörtlükle yurt sevgisi lirik bir dille anlatılmıştır ve şiir on birli hece ölçüsüyle yazılmıştır. Bu özellikler dikkate alındığında şiirin Beş Hececiler geleneğinin özelliklerini yansıttığı söylenebilir.

Cevap D

20. Eserlerinde siyasi olaylara yer veren, *Yarın Yarın, Hayalet Hikâyeleri, Cinayet Fakültesi* adlı eserlerin sahibi olan yazar Pınar Kür'dür.

Cevap E

TEST 2

1. Türk edebiyatında halk edebiyatı ürünlerini ve halk kültürüne ait değerleri yeniden ele alıp yorumlama çabaları Tanzimat Dönemi'nde bazı bireysel girişimlerle başlar, ancak bu eğilimlerin sistematik bir yöneliş hâline gelmesi 1910'lardan gelişen fikrî ve edebî faaliyetle sağlanır.

Buna göre aşağıdaki şairlerin hangisinde bu parçada sözü edilen çabanın izleri <u>görülmez</u>?

A) Ziya Gökalp
B) Behçet Kemal Çağlar
C) İlhan Berk
D) Cemal Süreya
E) Fazıl Hüsnü Dağlarca

2. Edebî bakımdan ağırlıklı olarak geleneğin iki temel kolu halk ve divan edebiyatından yararlandıkları söylenebilir. Ayrıca Yahya Kemal Beyatlı neo-klasizmi ve az da olsa Ahmet Haşim sembolizmini bireysel meziyetleriyle birleştirerek bir yandan Genç Kalemler, diğer yandan Hecenin Beş Şairinin etkisinde kalmışlardır.

Aşağıdaki yazarlardan hangisi, bu parçada sözü edilen oluşum içinde eserler kaleme almıştır?

A) İlhan Geçer
B) Cahit Külebi
C) Ülkü Tamer
D) Ahmet Hamdi Tanpınar
E) Ahmet Kutsi Tecer

3. Fantastik edebiyatın önemli alt birimlerinden olan ütopya türünde 1980 sonrasında fazla eser verilmemiş olması dikkat çeken bir yöndür. Bu dönemdeki kadın yazarlar içerisinde sadece ---- *Schrödinger'in Kedisi, Rüya* ve *Kâbus* adlı romanlarında ütopya ve anti ütopya ya da kara ütopya tekniklerinden yararlandığı görülür.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Alev Alatlı'nın
B) Nazlı Eray'ın
C) Latife Tekin'in
D) Buket Uzuner'in
E) Oya Baydar'ın

4. Yabancılaşma, insanın varoluşunu anlamlandırmak için hem kendisine hem de doğaya yönelmesi sonucunda ortaya çıkmış ve insanın ya farkındalığını artırmış ya da büsbütün kendisine ve çevresine karşı mesafeli konuma getirmiş bir olgudur. Türk edebiyatında yabancılaşmayı modernist diyebileceğimiz bir bağlamda hem teknik olarak hem de insanın iç dünyasını teşhir ederek ortaya koyan romanların XX. yüzyılın ilk başlarında karşımıza çıktığını söylemek gerekir.

Aşağıdakilerden hangisi sözü edilen bu olguyu ele alan romanlardan biri <u>değildir</u>?

A) *Aylak Adam*
B) *Sokaktaki Adam*
C) *Bukağı*
D) *Ölmeye Yatmak*
E) *Hakkâri'de Bir Mevsim*

5. İkinci Yeni şiirine savaş açan şair, divan şiirinin hem şekil hem de türlerinin yanı sıra, motif ve mazmunlarından da faydalanmıştır. *Tarz-ı Kadim* adlı şiirinde dönemin modasına uyarak geleneğe karşı çıksa da sonraları Cumhuriyet Dönemi Türk şiiri içerisinde divan şiirinden faydalanan şairlerin içinde yer alır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Veli Kanık
B) Yavuz Bülent Bakiler
C) Behçet Necatigil
D) İsmet Özel
E) Attilâ İlhan

6. Fantastik ve doğaüstü unsurlardan romanlarında sıkça yararlanır. Materyalist dünya görüşüne inanan, bu görüşü romanları aracılığıyla savunan, halka yaymaya ve dayatmaya çalışan yazar; cin, peri, şeytan, dirilen iskeletler, geri gelen ruhlar gibi doğaüstü unsurları ve bu unsurların neden olduğu durumları aslında hep bu tarz doğaüstü ve bilinemez güçlerin olmadığını kanıtlamak için kullanmıştır. Yazar, seslendiği "cahil" kitlenin dikkatini doğaüstü ve fantastik sayesinde romanlarına çekerek, onları aydınlatmayı hedefler. Yazarın romanlarının sonu daima "gerçekçi" bir şekilde biter, romanları materyalist dünya görüşünün ruhçuluk karşısındaki zaferiyle sonuçlanır; akıl, mantık ve bilim doğaüstü gibi görünen her şeyi alt eder, fantastiği ortadan kaldırır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada sözü edilen yazara aittir?

A) *Gulyabani*
B) *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*
C) *Arzu Sapağında İnecek Var*
D) *Puslu Kıtalar Atlası*
E) *Yeniçeriler*

7. 1990'lı yıllardan itibaren Türk romanında bireyin bunalımları, birey olma ve toplumla uzlaşma/uzlaşamama sorunları dile getirilmiştir. Bu dönem kadın romancılarımız birey teması çerçevesinde şu alt başlıklara eserlerinde sıkça yer vermişlerdir: Bireyin kendisine ve içinde yaşadığı topluma yabancılaşması, öğrenilmiş çaresizlik, şehirleşmenin insan üzerinde yarattığı bunalım; hız, birey olma süreci; insanın kendini bulma süreci, vatandaş/birey ikilemi, varoluş sıkıntıları, yalnızlık, can sıkıntısı, ölüm ve intihar.

Aşağıdaki romancılardan hangisi ağırlıklı olarak bu parçada sözü edilen temaları ele almamıştır?

A) Adalet Ağaoğlu
B) Tezer Özlü
C) Latife Tekin
D) Pınar Kür
E) Sevinç Çokum

8. **Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinin oluşumunda hem Anadolu'ya yönelen yeni bir kültür milliyetçiliği anlayışını telkin etmesi bakımından hem Yahya Kemal ve Ahmet Haşim'in saf şiir noktasında birleşen anlayışları bakımından hem de modern-mistik duyuş tarzını besleyen felsefe çevirileri, tekke edebiyatı örnekleri bakımından okul işlevi görmüş yayın organı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Dergâh*
B) *Ağaç*
C) *Büyük Doğu*
D) *Çınaraltı*
E) *Yaprak*

9. **Aşağıdaki yazarlardan hangisinin nehir roman tarzında eserleri yoktur?**

A) Yaşar Kemal
B) Orhan Pamuk
C) Kemal Tahir
D) Mustafa Necati Sepetçioğlu
E) Hüseyin Nihal Atsız

10. Cumhuriyet'in kuruluşundan önce kimlik oluşturucu bir özellik olarak tanımlanan Anadolu, zamanla bir felsefi düşünceye temel oluşturmuş; kendisine yüklenen mistik derinlik edebiyatta memlekete yönelimi başlatmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi parçada bahsedilen yönelim sonucunda ortaya çıkmış eserlerden biridir?

A) *Yayla Dumanı*
B) *Ateşli Kaval*
C) *Düşten Güzel*
D) *Duvar*
E) *Deniz Türküsü*

11. **Orhan Pamuk'un bir aileden hareket ederek 1900'lü yıllardan başlayan geniş bir zaman dilimi içinde Türkiye'nin toplumsal yaşamından kesitler verdiği romanı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Yeni Hayat*
B) *Sessiz Ev*
C) *Masumiyet Müzesi*
D) *Cevdet Bey ve Oğulları*
E) *Kara Kitap*

12. Kimdir yıkanan bu loş çeşmede
Tekrar doğar gibi ay ışığından
Bir altın uçurum derinleşmede
Ve meçhule doğru süzüldü kervan

Ey bitmek bilmeyen hıncı zamanın
Her şey bana karşı kendi içimde
Renk ve büyüsüyle bakışlarının
Musiki hatıran gibi peşimde

Bu şiirin biçim, anlatım özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar
B) Nazım Hikmet Ran
C) Melih Cevdet Anday
D) Ece Ayhan
E) Atillâ İlhan

13. 1960'lı yılların başında bireye eğilen öyküleri ile tanınan yazar, toplumun sorunlarını bireyi esas alarak ve çıkış noktası yaparak ele almıştır. İnsan davranışlarını yalnızca gözlemlemekle yetinmeyip bu davranışların nedenleri üzerinde durmuş ve bilinçaltına inmeye çalışmıştır. Nobel Edebiyat Ödülü'ne ülkemizden aday gösterilen ilk kadın yazardır ve bu adaylıktan sonra onun Türkçeye egemenliği; insana, hayata ve dünyaya karşı sorumlu aydın tavrı vurgulanmıştır.

Bu parçada bahsedilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Leyla Erbil
B) Elif Şafak
C) İnci Aral
D) Sevinç Çokum
E) Latife Tekin

14. Tek bir gerçekliğe inanmayan yazar, eserlerinde bireyin farklı boyutlarını dile getirmeye çalışır. Bu bağlama sadık kaldığı eserlerinde modern insanın yalnızlığını ve yabancılaşma süreciyle başlayan bunalımını anlatır. Bilinçaltı yöntemi kullanarak içe dönük kahramanlarının derinliğini ortaya serer.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisi <u>olamaz</u>?

A) Yusuf Atılgan
B) Adalet Ağaoğlu
C) Demir Özlü
D) Samim Kocagöz
E) Ferit Edgü

15. İmgeye kapıları sonunu kadar açarak edebî sanatlara özgürlük tanımak, sıradanlıktan ayrılmak, halk kültüründen uzaklaşmak, nükteden kaçmak, duyguya ve çağrışıma yaslanmak, şiirden olayı atmak, aydın azınlığa seslenmek. Kendilerinden öncekilere tepki olarak bu ilkeleri benimsemişler, şiirin anlamını kapalılaştırmışlar, günlük dilden uzaklaşarak yeni bir şiir dili kurmuşlardır.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda sözü edilen anlayışla <u>yazılmamıştır</u>?

A) Ve kuşlara doğru
Fildişi: Rüzgârın tavrı
Dağ güneş iskeleti

B) Bak nasıl, beyaza keser gibisine yedi renk
Birleşiyoruz sessizce

C) Lambalar eğri
Aynalar akrep meleği
Zaman çarpılmış atın son hayali

D) Bakakalırım giden geminin ardından
Atamam kendimi denize, dünya güzel
Serde erkeklik var ağlayamam

E) Atı'lar deltalara gömülen atı'lar
Saçı'lar fiyortları öpen saçı'lar

16. Bu tarz romanlarda farklı edebî türler iç içe geçmiş gibidir. Kronolojik zaman anlayışının dışına çıkılan bu eserlerde bilinç akışı yöntemine sık sık başvurulur.

Bu parçada sözü edilen tarzla aşağıdakilerden hangisi arasında bir ilişki <u>kurulamaz</u>?

A) Samim Kocagöz
B) Selim İleri
C) Latife Tekin
D) İhsan Oktay Anar
E) Yusuf Atılgan

17. Doğu-Batı sentezini işlediği romanlarında, yarattığı kahramanların ruh hâllerini ustalıkla yansıtması nedeniyle psikolojik roman sahasının ilk büyük ustası olduğu kabul edilmiştir. Nurullah Ataç'a göre Türk edebiyatına tahlil romanı onunla girmiştir. Döneminin önemli köşe yazarlarından biri olan sanatçı neredeyse akla gelebilecek her konu hakkında yazılar kaleme almıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada değerlendirilen yazarın yarattığı roman kahramanlarından biri <u>değildir</u>?

A) Şinasi
B) Nüzhet
C) Canan
D) Samim
E) Süreyya Bey

ÇÖZÜMLER

1. Ziya Gökalp, eserlerinde Türk kültürünün kaynaklarına yönelirken özellikle halk edebiyatı ürünlerine özel bir önem vermiştir. Masal derlemeleri, destan ve efsaneleri nazma çekme çalışmaları buna örnektir. Behçet Kemal Çağlar, heceyi kullanma ve konu seçiminde halk kültürüne yaslanmıştır. İlhan Berk ilk şiirlerinde -*Köroğlu Destanı*- halk şiiri geleneğinden estetik ölçülerde yararlanmıştır. F. Hüsnü Dağlarca da özellikle destanlarında halk şiiri geleneğinden ve kültüründen yararlanmıştır. **Cemal Süreya** ise *Folklor Şiire Düşman* yazısıyla halk şiirindeki kalıplaşmaya karşı olduğunu belirterek bunu şiir için bir eksiklik olarak görmüştür.

Cevap D

2. Bu parçada sözü edilen oluşum Hisarcılar grubudur. Seçeneklerdeki isimlerden bu oluşum içinde yer alan isim **İlhan Geçer**'dir.

Cevap A

3. *Schrödinger'in Kedisi, Rüya* ve *Kâbus* adlı romanlarında ütopya ve anti ütopya ya da kara ütopya tekniklerinden yararlanan isim **Alev Alatlı**'dır.

Cevap A

4. Yusuf Atılgan *Aylak Adam*'da, Attila İlhan *Sokaktaki Adam*'da, Adalet Ağaoğlu *Ölmeye Yatmak*'ta, Ferit Edgü *Hakkâri'de Bir Mevsim*'de insanın iç dünyasını ve varoluşsal sorunlarını ele almıştır. *Bukağı* ise Emine Işınsu'nun Niyazi-i Mısrî'nin hayatını romanlaştırdığı eseridir.

Cevap C

5. İkinci Yeni şiirine savaş açan şair, divan şiirinin hem şekil hem de türlerinin yanı sıra, motif ve mazmunlarından da faydalanan Attilâ İlhan'dır.

Cevap E

6. Materyalist dünya görüşüne inanan, bu görüşü romanları aracılığıyla savunan, halka yaymaya ve dayatmaya çalışan; cin, peri, şeytan, dirilen iskeletler, geri gelen ruhlar gibi doğaüstü unsurları ve bu unsurların neden olduğu durumları aslında hep bu tarz doğaüstü ve bilinemez güçlerin olmadığını kanıtlamak için eserler kaleme alan yazar, Hüseyin Rahmi Gürpınar'dır. Seçeneklerdeki eserlerden *Gulyabani* de bu yazara aittir.

Cevap A

7. 90'lı yıllardan itibaren şehirli insanın bunalımlarına, birey olma sıkıntılarına yönelen yazarlar arasında Adalet Ağaoğlu, Tezer Özlü, Latife Tekin, Pınar Kür sayılabilir. Sevinç Çokum daha çok siyasi olaylara ve yakın tarihe yönelmiştir.

Cevap E

8. Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinin oluşumunda hem Anadolu'ya yönelen yeni bir kültür milliyetçiliği anlayışını telkin etmesi bakımından; hem Yahya Kemal ve Ahmet Haşim'in saf şiir noktasında birleşen anlayışları bakımından hem de modern-mistik duyuş tarzını besleyen felsefe çevirileri, tekke edebiyatı örnekleri bakımından okul işlevi görmüş yayın organı *Dergâh*'tır.

Cevap A

9. Nehir roman, bir kişinin, ailenin, topluluğun hayatını birden fazla cilt hâlindeki eserlerle anlatmaktır. Orhan Pamuk'un nehir romanı yoktur.

Cevap B

10. Parçada memleketçi anlayış çevresinde verilen eserlerden bahsedilmiştir. Ömer Bedrettin Uşaklı'ya ait olan *Yayla Dumanı* adlı şiir bu anlayış içerisinde kaleme alınmıştır. Diğer seçeneklerdeki şiirlerin bu anlayışla bir ilgisi yoktur.

Ateşli Kaval → Özdemir Asaf

Düşten Güzel → Cahit Sıtkı

Duvar → Atilla İlhan

Deniz Türküsü → Yahya Kemal

Cevap A

11. Orhan Pamuk'un aileden hareket ederek 1900'lü yıllardan başlayan geniş bir zaman dilimi içinde Türkiye'nin toplumsal yaşamından kesitler sunduğu roman *Cevdet Bey* ve *Oğulları*'dır.

Cevap D

12. Verilen şiirin hece ölçüsüyle yazılması ve imgeli söyleşinden yola çıkılarak verilen şiirin Tanpınar'a ait olduğunu söylemek mümkündür.

Cevap A

13. Nobel Edebiyat Ödülü'ne aday gösterilen ilk kadın yazarımız Leyla Erbil'dir.

Cevap A

14. Parçada postmodern roman anlayışından bahsedilmiştir. Samim Kocagöz bu anlayışla eser veren sanatçılardan biri değildir.

Cevap D

15. Parça dikkatle okunduğunda bahsedilen sanatçıların Garip akımının savunduğu bütün ilkeleri reddettikleri ve onlara tepki olarak ortaya çıktıkları görülür. Bu anlayış II. Yeni'dir. Özellikle "sıradanlıktan ayrılmak" ve "duyguya ve çağrışıma yaslanmak" ifadeleri bunu açıkça göstermektedir. Seçeneklerdeki dizeler, bu gözle okunduğunda D seçeneğinde çağrışıma yaslanmayan, gayet açık ve anlaşılır bir dille sıradan bir durum ifade edilmiştir. Diğer seçeneklerdeki dizelerde anlam kapalıdır, anlaşılması zordur.

Cevap D

16. Parçada sözü edilen roman tarzı postmodern roman tarzıdır. İhsan Oktay Anar, Selim İleri, Latife Tekin, Yusuf Atılgan bu tarz eserler yazmıştır. Samim Kocagöz ise klasik roman tarzında eserler vermiştir.

Cevap A

17. Parçada geçen "psikolojik roman yazma ve önemli bir köşe yazarı olma" gibi özellikler dikkate alındığında Peyami Safa'dan söz edildiği anlaşılır. Şinasi, *Fatih-Harbiye*'nin; Nüzhet, *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*'nun; Canan, *Canan*'ın; Samim ise *Yalnızız*'ın kahramanlarıdır. Fakat Süreyya Bey, Mehmet Rauf'un *Eylül* adlı romanının kahramanıdır.

Cevap E

TEST 3

1. Aşağıdakilerden hangisi romanlarında, tarihî olayları tema olarak işlememiştir?

A) Attilâ İlhan

B) Hüseyin Nihâl Atsız

C) Kemal Tahir

D) Mustafa Necati Sepetçioğlu

E) Mahmut Makal

2. Son dönem Türk hikâyeciliğinin usta kalemlerinden biri olan yazar, *Tirende Bir Keman* adlı eserinde kimi zaman güldüren çoğu zaman da hüzünlendiren musikişinas bir baba ile oğulun hikâyesini okuyanların yüreğine dokunacak türden bir üslupla kaleme almış. *Kapıları Açmak, Dem Bu Demdir, Uzun Hikâye* adlı eserlerinde olduğu gibi Türk toplumunun duygu ve düşüncelerine ayna tutan yazar, hayat verdiği karakterlerle bize insanlık hâllerini anlatıyor.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hasan Ali Toptaş

B) Selim İleri

C) Nazan Bekiroğlu

D) Mustafa Kutlu

E) Haldun Taner

3. ----, *O/Hakkâri'de Bir Mevsim* ve *Kimse* romanlarıyla 70'li yıllarda yeniden köy konusuna dönen bir yazar olarak görünür. Romanlarda, Hakkâri'nin bir dağ köyü olan Pirkanis'te tek başına köylülerle bir arada kalan öğretmenden hareket ederek köy gerçeklerini sergilediği gibi, aydın-köylü ilişkisinde iletişim sağlanabileceğini ortaya koymuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ferit Edgü

B) Selim İleri

C) Vedat Türkali

D) Abbas Sayar

E) Fakir Baykurt

4. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) *Yer Çekimli Karanfil* ile kendisine özgü bir şiir evreni kuran Edip Cansever, İkinci Yeni akımının özgün örneklerini verdi.

B) Subaylık yıllarında Anadolu'yu yakından tanıma fırsatı bulan Fazıl Hüsnü Dağlarca, *Çocuk ve Allah* şiiriyle ünlenmiştir.

C) *Gazoz Ağacı* öyküsüyle tanınan Sabahattin Kudret Aksal'ın eserlerinde psikolojik gözlemler ön plandadır.

D) Maviciler, Sigmund Freud'un düşüncelerinin temelinde şekillenen ve kendinden önceki edebiyat yaklaşımlarını reddeden bir sanat akımı olan sürrealizmden etkilenmiştir.

E) Hüseyin Rahmi Gürpınar, *Gulyabani* adlı romanını Millî Edebiyat anlayışının baskın olduğu bir dönemde sanatsal ilkeler açısından bağımsız bir anlayışla yazdı.

5. 1990 sonrası romanın teknik açıdan 1980 öncesine oranla farklılaştığı gözlenmektedir. Bu dönemde olay örgüsü ve zaman geçişleri konusunda oldukça karmaşık ve okuru zorlayan tekniklerin kullanıldığı görülür.

Aşağıdaki eserlerden hangisi buna örnek gösterilemez?

A) *Benim Adım Kırmızı*

B) *Puslu Kıtalar Atlası*

C) *Adı Aylin*

D) *Bin Hüzünlü Haz*

E) *Bir Cinayet Romanı*

6. Dâvacı zengin, dâvalı yoksulsa
Zenginden yana işler yasa
Dâvacı yoksul, dâvalı zenginse
Dâvalıda kalır yine nizâlı arsa
Dâvacı da dâvalı da zenginse dâvada
Özür diler çekilir aradan kadı
Dâvacı da dâvalı da yoksulsa bak
Sade o zaman işte yerini bulur hak

Bu şiirin, biçim ve anlatım özellikleri ile söz dağarcığı dikkate alındığında, aşağıdakilerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Asaf Halet Çelebi

B) Cahit Külebi

C) Ahmet Muhip Dıranas

D) Can Yücel

E) Cahit Zarifoğlu

7. Tarihî oyunlarından biri olan *Köprülüler* üç perdeden oluşan basit bir oyun olarak değerlendirilebilir. Oyunun birinci perdesinde Köprülü Mehmet Paşa'nın sadrazamlığa getirilişi anlatılmaktadır. Bu karmaşık ve entrikalı sürecin sonunda henüz on dört yaşında olan padişah annesinin sözünü dinler ve mührü hümayunu sadrazamdan alıp Köprülü'ye verir. Köprülü kendisine geniş yetkiler sağlayan birkaç koşul öne sürerek sadrazamlığı kabul eder.

Bu parçada sözü edilen eser, aşağıdaki sanatçılardan hangisine aittir?

A) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci
B) Müsahipzade Celal
C) Ali Haydar Bey
D) Halit Fahri Ozansoy
E) Hüseyin Suat Yalçın

8. Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinde tasavvuf, mistisizm ve Hint felsefesinden hareketle eserlerini oluşturan ---- şiirde vezin ve kafiyenin gereksizliğini ileri sürmüştür. Masalsı anlatımı ve zaman zaman anlamsıza kayan mısralarıyla dikkat çeken sanatçı herhangi bir akıma bağlanmamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Necip Fazıl Kısakürek
B) Âsaf Halet Çelebi
C) Fazıl Hüsnü Dağlarca
D) Özdemir Âsaf
E) Cahit Sıtkı Tarancı

9. Yazdığı durum öykülerinde kahramanlarının psikolojisine yöneldi. Romanda ise belli bir dönemi, dönemin sorunlarını, sosyal ve tarihî arka planlara bakarak yansıttı. Sosyal problemlere bakışıyla toplumcu, gerçekçi anlayıştan farklı bir çizgide ilerledi.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarık Buğra
B) Kemal Tahir
C) Hüseyin Nihal Atsız
D) Mustafa Necati Sepetçioğlu
E) Refik Halit Karay

10. Sistematik eleştirinin öncülerindendir ve akademik çevrelerin eleştiri anlayışında etkili olmuştur. Arketipçi, psikanalist, yapısalcı eleştiri yöntemlerini birlikte kullanan ---- ele aldığı eserleri birbiriyle karşılaştırma yoluna gitmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nurullah Ataç
B) Fethi Naci
C) Mehmet Kaplan
D) Tahsin Yücel
E) Suut Kemal Yetkin

11. Cumhuriyet dönemi tiyatrosunda 1940 öncesi dönemde bazı konulara belirgin bir yöneliş dikkat çeker.

Aşağıdakilerden hangisi bu konular arasında <u>yer almaz</u>?

A) Sosyal değişmeler
B) Osmanlı sevgisi
C) Savaş yılları
D) Tarih
E) Türklük

12. Kendi kendini yansıtma, gerçekle kurmacanın iç içe oluşu, eklektik yapı ve ironi düşkünlüğü gibi özelliklere sahip olan akımın Türk edebiyatındaki temsilcileri arasında aşağıdakilerden hangisi <u>yer almaz</u>?

A) Yusuf Atılgan
B) Nazlı Eray
C) Füruzan
D) Orhan Pamuk
E) Abbas Sayar

13. ---- gibi şairler Cumhuriyet Dönemi'nde divan şiirinden teknik, öz gibi kendilerine uygun kimi özellikleri alıp modernize etmek yoluyla yararlanmışlardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) Attilâ İlhan
B) Turgut Uyar
C) Cahit Külebi
D) Hilmi Yavuz
E) İlhan Berk

14. Romanlarında insanı olgunlaştıran unsurun, maneviyat olduğu vurgulanır ve yazar, maddi âlemin, insani değerleri tahrip ettiğine inanır. Bu bağlamda yazar, divan şairinin insana ve kâinata yaklaşım biçimini kendine yakın bularak kendisi ile aynı dönemde eser veren romancılardan ayrılır. *Yolcu Nereye Gidiyorsun* adlı romanında, klasik Osmanlı edebiyatının, "hislere renk renk kaftanlar giydiren bir kültürü ve toplumu bir arada tutacak olan manevi bağları" ihtiva ettiğini ifade eder. Fuzuli'nin, "Aşk imiş her ne var âlemde/İlim bir kîl u kâl imiş" beytini, bu düşüncesinin kanıtı olarak gösterir.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sevgi Soysal
B) Adalet Ağaoğlu
C) Nazlı Eray
D) Müfide Ferit Tek
E) Samiha Ayverdi

15. Sosyal değişmelerin yarattığı karamsar, ümitsiz, bunalımlı genel bir ifadeyle olumsuz psikoloji insanın dünya karşısındaki tedirginliğini artırmıştır. Modernist roman gerçeklik karşısında tedirgin olan, iç dünyasına çekilen, ona yabancılaşan ya da sorgulayıcı bir tutum geliştirerek acze düşen 'birey'i işlemiştir.

Buna göre aşağıdaki eserlerden hangisi modernist roman olarak değerlendirilebilir?

A) *Kürk Mantolu Madonna*
B) *Murtaza*
C) *Anayurt Oteli*
D) *Yol Ayrımı*
E) *İnce Memed*

16. Bozuk düzenin her yönden bozduğu, insancıl davranışlardan alıkoyduğu, insanoğlunun düşmemesi gereken alçaklıklara yuvarlayan bir düzensizliğin çürük meyvelerini sayarken, gene de onlarda eriyip mahvolmamış, kurtulmak için çaba gösteren yanların var olduğuna inanıyorum. Gerçekçi bir yazar da içinde yaşadığı toplumu yazarken bu gerçeği görmezlikten gelmemelidir.

Aşağıdaki yazarlardan hangisinin sanat anlayışı, bu parçada savunulan görüşle çelişir?

A) Orhan Kemal
B) Abdülhak Şinasi Hisar
C) Yaşar Kemal
D) Kemal Tahir
E) Samim Kocagöz

17. Cumhuriyetin ilk yıllarında, divan edebiyatının reddi, halk edebiyatının keşfi ve estetik özerklik karşıtlığı ekseninde şekillenirken o, bu edebiyat anlayışının karşısında yer alır. Divan edebiyatını reddetmeyip aksine ona sahip çıkararak aruzla yazmaya devam ederken halk edebiyatının keşfi anlayışına bağlı kalmayarak hece ölçüsünü de, bir şiiri hariç kullanmaz.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Haşim
B) Yahya Kemal Beyatlı
C) Faruk Nafiz Çamlıbel
D) Arif Nihat Asya
E) Behçet Kemal Çağlar

18. Aşağıdakilerden hangisi Orhan Pamuk'un *Cevdet Bey ve Oğulları* adlı romanındaki karakterlerden biri değildir?

A) Refik
B) Ömer
C) Muhittin
D) Nigân Hanım
E) Celal

19. ---- ölçülü, uyaklı ilk dönem şiirlerinde daha çok kişisel yaşantısı üzerinde durmuştur. Onun aşk, ayrılık, ölüm temalarını işlediği bu dönem şiirlerinde Garip akımının izleri görülür. Daha sonra yoğun imgelerin ve simgeci bir söyleyişin etkili olduğu şiirleriyle İkinci Yeni'nin başlıca şairlerinden biri olmuştur. Sanatını halk şiirinin deyişleri ve divan şiirinin biçimlerinden yararlanarak geliştirmiştir. Büyük kent yaşamını bütün karmaşıklığı, parçalılığı ve sarsıntılarıyla içeren bir şiir oluşturmuştur. Lirik şiirin geleneksel sınırlarını zorlayarak şiirle düzyazı arasındaki ayrımı ortadan kaldırmıştır. Son dönem şiirlerinde başlangıçtaki zengin doku giderek yalınlaşmıştır. *Büyük Saat* adlı kitabı, *Bütün Şiirleri* alt başlığıyla yayımlansa da dergilerde kalan kimi şiirlerinin unutulması sebebiyle bütün şiirlerini kapsamamaktadır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Turgut Uyar
B) Cemal Süreya
C) İsmet Özel
D) Hilmi Yavuz
E) Edip Cansever

ÇÖZÜMLER

1. Attilâ İlhan (*Dersaadet'te Sabah Ezanları, Bıçağın Ucu*), H. Nihâl Atsız (*Bozkurtların Ölümü, Bozkurtlar Diriliyor*), Kemal Tahir (*Devlet Ana*), Mustafa Necati Sepetçioğlu (*Kapı, Kilit*) eserlerinde tarih temasını işlemiştir. Mahmut Makal ise sosyal gerçekçi tarzda köy romanları yazmıştır.

Cevap E

2. *Kapıları Açmak, Dem Bu Demdir, Uzun Hikâye* adlı eserler Mustafa Kutlu'ya aittir.

Cevap D

3. Ferit Edgü, *O/Hakkâri'de Bir Mevsim* ve *Kimse* romanlarıyla 70'li yıllarda yeniden köy konusuna dönmüş ve bunu kendi otobiyografisiyle başarılı bir biçimde birleştirmiştir.

Cevap A

4. D seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır çünkü Maviciler sürralizm etkisiyle şiir yazmamıştır, daha çok toplumcu tarz şiirler yazmıştır.

Cevap D

5. Olay örgüsü ve zaman geçişleri konusunda oldukça karmaşık ve okuru zorlayan tekniklerin kullanıldığı romanlar "postmodern romanlar"dır. Seçeneklerde yer alan, Ayşe Kulin'e ait *Adı Aylin* adlı eserde bu tarz bir teknik söz konusu değildir.

Cevap C

6. Verilen şiirin içerik özelliklerine bakıldığında toplumcu-gerçekçi duyarlılığın baskın olduğu görülür. Seçeneklerde verilen isimlerden bu çizgide şiirler yazan isim "Can Yücel"dir.

Cevap D

7. Parçada verilen *Köprülüler* isimli eser, Müsahipzade Celal'e aittir.

Cevap B

8. Verilen metinde ayırt edici anahtar sözcükler "mistisizm, Hint felsefesi, masalsı anlatım ve anlamsıza varan mısralar"dır. Bu sözcükler Âsaf Halet Çelebi'yi düşündürür.

Cevap B

9. Durum öyküleri yazan ve romanlarında tarihî-sosyal arka plana yönelen sanatçı Tarık Buğra'dır. Tarık Buğra toplumcu, gerçekçi anlayıştan çok millî kültürü dikkate alan bir sanatçıdır.

Cevap A

10. Nurullah Ataç metin merkezli ve izlenimci eleştiri anlayışına sahiptir. Fethi Naci Marksist eleştiri anlayışı sergiler. Tahsin Yücel göstergebilim ve yapısalcı eleştiri anlayışından yola çıkmıştır. Suut Kemal ise edebî dönemlere dayalı biçimde eleştiriye yönelmiştir. Mehmet Kaplan arketip, psikanalist, yapısalcı ve metinlerarası eleştiri anlayışını ortaya koymuştur ve akademik çevreler üzerinde hayli etkili olmuştur.

Cevap C

11. Cumhuriyetin ilk yıllarında tiyatroda Osmanlı'ya eleştirel ve mizahi bir bakış sergilenmiştir. Yeni kurulan devletin önceki devlete ait bazı unsurları eleştiriyor olması tiyatroya yansımıştır.

Cevap B

12. Soruda tanıtılan edebiyat akımı postmodernizmdir. Seçeneklerde verilen sanatçılardan Abbas Sayar toplumcu, gerçekçi sanat anlayışına sahiptir.

Cevap E

13. Seçeneklerdeki isimlerden Cahit Külebi hariç diğer isimler divan şiirinden teknik, öz açılarından kendilerine uygun kimi özellikleri alıp modernize etmek yoluyla yararlanmıştır. İlhan Berk ve Turgut Uyar daha çok biçimsel özellikleri açısından, A. İlhan hem içerik hem biçim, H. Yavuz ise daha çok içerik açısından bu gelenekten beslenmiştir.

Cevap C

14. Romanlarında insanı olgunlaştıran unsurun, maneviyat olduğu vurgulanır.Yazar maddi âlemin, insani değerleri tahrip ettiğine inanır. *Yolcu Nereye Gidiyorsun* adlı romanında bir kültürü ve toplumu bir arada tutacak olan manevi bağları ifade eder. İpuçlarından Samiha Ayverdi seçeneğine ulaşılabilir.

Cevap E

15. Parçada sözü edilen durum bir bakıma varoluşçu düşüncenin edebiyata yansımasının özetidir. Burada merkezde topluma yabancılaşan ve böylece yalnızlaşan bireyin sıkıntıları yer alır. Bu eser de Yusuf Atılgan'ın *Anayurt Oteli*'dir.

Cevap C

16. Parçadaki düşünceler toplumcu-gerçekçi bir yazarın sanat görüşünü yansıtır. Seçeneklerdeki isimlerden bu anlayışın dışında olan isim, bireyin iç dünyasını merkeze alan Abdülhak Şinasi Hisar'dır.

Cevap B

17. Divan edebiyatını reddetmeyip aksine ona sahip çıkararak aruzla yazmaya devam ederken halk edebiyatının keşfi anlayışına bağlı kalmayarak hece ölçüsünü de, bir şiiri hariç kullanmaz. İpucundan Yahya Kemal seçeneğine ulaşılabilir.

Cevap B

18. E seçeneğinde verilen Celal karakteri Orhan Pamuk'un *Kara Kitap* adlı eserindeki karakterdir. Diğer seçeneklerde verilen isimler *Cevdet Bey ve Oğulları* adlı romanındaki karakterlerdir.

Cevap E

19. Parçanın başına getirilecek şair Turgut Uyar'dır. Turgut Uyar, İkinci Yeni şiirinin önde gelen isimlerinden biridir. Diğer İkinci Yeni şairleri gibi kentli bireyin kişisel trajedisini anlatmaya odaklanmış, bu tema etrafında çok özgün şiirsel denemeler gerçekleştirmiştir. Şair, bu denemeler aracılığıyla geleneksel anlatım kalıplarından kurtararak şiirin, yeni anlatım olanaklarına kavuşmasını sağlamıştır. Onun şiiri, içerdiği zengin malzeme nedeniyle çok farklı unsurlara odaklanarak defalarca irdelenebilecek çok katmanlı bir yapıya sahiptir. Eserleri: *Arz-ı Hal* (1949), *Türkiyem* (1952-1963), *Dünyanın En Güzel Arabistanı* (1959), *Tütünler Islak* (1962), *Her Pazartesi* (1968), *Divan* (1970), *Toplandılar* (1974), *Toplu Şiirler* (1981, ilk dört kitaptaki şiirleri), *Kayayı Delen İncir* (1982), *Dün Yok mu* (1984), *Büyük Saat* (son yazdıklarıyla birlikte bütün şiirleri, 1984)

Cevap A

TEST 4

1. Bayram, yıllarca köyünde yaşamış, ömrünü bu topraklarda çalışmaya adamıştır. Az miktardaki toprağıyla geçinmeye uğraşır. Fakat bir gün arkadaşlarından biri olan Haceli, Bayram'ın evinin önündeki boş araziye ev yaptırmak ister. Bayram buna karşı çıkar. Köyün muhtarı sürekli Haceli'ye destek çıkar. Hatta muhtar Bayram'ı razı etmek için birkaç adama dövdürtür. Buna rağmen Bayram hakkını savunur ve annesi ona destek olur. Kaymakamın köye geleceği haberini duyan Bayram'ın annesi, daha kaymakam gelmeden bir gün önce onun geleceği yolda, dövüldükten sonra sakat kalmış olan oğlu ile bekler. Kaymakama olan biten her şeyi anlatır. Kaymakam köye geldiğinde, muhtar başta olmak üzere herkesi tersler. Bayram'ın evinin önüne ev yapılmaması için bir belge çıkartarak onu Bayram'a verir.

Bu parçada özeti verilen roman ve yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Sarı Traktör* - Talip Apaydın
B) *Yılanların Öcü* - Fakir Baykurt
C) *Sağır Dere* - Kemal Tahir
D) *Cemo* - Kemal Bilbaşar
E) *Yılkı Atı* - Abbas Sayar

2. Şimdiye kadar tesadüf ettiğim insanlardan bir tanesi benim üzerimde belki en büyük tesiri yapmıştır. Aradan aylar geçtiği hâlde bir türlü bu tesirden kurtulamadım. Ne zaman kendimle baş başa kalsam Raif Efendi'nin saf yüzü, biraz dünyadan uzak, buna rağmen bir sokakta tesadüf edildiği zaman tebessüm etmek isteyen bakışları gözlerimin önünde canlanıyor.

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçanın alındığı romanın yazarına ait bir eser <u>değildir</u>?

A) *İçimizdeki Şeytan*
B) *Yusufçuk Yusuf*
C) *Canım Aliye*
D) *Değirmen*
E) *Sırça Köşk*

3. Bazı roman kahramanlarını unutmak mümkün mü? Hele ki bunlar tarihî romanların hayalî kahramanlarıysa... ---- adlı romanda Ali Emmi örneğin. Ben ölmem istiklali görmeden, diyordu çok öksürüyorsun dikkat et, diyenlere. Ya Çolak Salih, o ne azim, o ne gayretti. ---- adlı romanda ise Ayşe vardır bütün gücüyle hemşirelik yapan, hem Peyami hem Binbaşı İhsan âşıktır bu gayretli hemşireye. Evet, romancılık budur: Unutulmaz kahramanlar yaratmak.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Osmancık - Devlet Ana*
B) *Kurt Kanunu - Mor Salkımlı Ev*
C) *Küçük Ağa - Ateşten Gömlek*
D) *Deli Kurt - Bozkurtlar Diriliyor*
E) *Yaban - Çanakkale Mahşeri*

4. **Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi <u>yanlışı</u> vardır?**

A) Cevat Fehmi Başkut, *Buzlar Çözülmeden* adlı oyununda toplumsal sorunları dile getirmeye çalışmıştır.
B) Güngör Dilmen, *Midasın Kulakları* adlı oyununu mitolojiden esinlenerek kaleme almıştır.
C) Haldun Taner, *72. Koğuş* adlı eserinde bir cezaevi koğuşunda yaşanan olayları anlatmıştır.
D) Recep Bilginer, *Ben Devletim* adlı oyununda yöneticiler ile vatandaşlar arasındaki ilişkileri ele almıştır.
E) *Hürrem Sultan, Şeyh Bedrettin* gibi oyunlarında Orhan Asena, tarihsel olaylardan hareketle dönemini anlatmıştır.

5. Sana korkunç gülümsemeler bitti
sonra hiç kimseyi göremedim
herkes beni arıyordu
bir ölü macar cambaz buldu beni buldu beni
samyeli esiyordu denizden

Biçim ve içerik özellikleri göz önüne alındığında, bu şiirin aşağıdaki anlayışlardan hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) II. Yeni
B) Yedi Meşaleciler
C) Hisarcılar
D) Garip
E) Beş Hececiler

6. Öykülerine, gösterişli bir olay örgüsü etrafında olağanüstü kahramanlıklar gösteren kişilerin yerine toplumun geniş kesimini oluşturan "sokaktaki insan"ı koymuştur. Aynı kişi kadrosu romanlarında da kendini gösterir. Bunlar kimi zaman Ankaralı Vassaf Bey olmuştur, kimi zaman da İstanbullu orta hâlli kişiler.

Bu değerlendirme aşağıdaki yazarlardan hangisiyle ilgili yapılmış olabilir?

A) Haldun Taner

B) Oktay Akbal

C) Sait Faik Abasıyanık

D) Memduh Şevket Esendal

E) Sabahattin Kudret Aksal

7. Şiir anlayışını "Müşahhas malzeme ile mücerret olan hayali yaşatabilmektir. Yani mücerret şiir, bilakis mücerret mefhumlu kelimelerden mümkün mertebe soyunmuş olan ve toplu bir hâlde mücerret bir mana anlatan ve bize o ihtisası veren ruh anının ifadesini taşıyan şiirdir." diyerek açıkladı. Mistik şiirin başarılı örneklerini veren şair Türk edebî kaynakları dışında Doğu edebiyatlarından da beslendi ve zaman zaman anlamsıza varan mısralar yazdı.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necip Fazıl Kısakürek

B) Asaf Halet Çelebi

C) Sezai Karakoç

D) İsmet Özel

E) Cemal Süreya

8. Destan ve masal türlerinin tabii gelişimi neticesinde şekillendiği düşünülebilecek roman nevi genellikle "güzerân etmemişse bile güzerânı imkân dahilinde" olarak düşünülmüştür. Özellikle bizde Cumhuriyet Dönemi'ne kadar romancı realiteye aykırı hiçbir motif kullanmamaya özen gösterir. Gerek Tanpınar gerek Peyami Safa, romanın yenileşmesi dönemecinde yer alan sanatçılardır. Bu yüzden klâsik Türk romanından modern Türk romanına geçiş noktasında yer alan her iki sanatçının "olağanüstü" ögesine kapı açmalarını bir tesadüf olarak değerlendirmemek gerekir. Yine ---- tarafından yazılan ---- adlı romanda olağanüstü ögesi oldukça yoğun kullanılmıştır. Bir Uygur masalının XX. yüzyıldaki izdüşümü olan bu eser olağanüstü öğesinin kullanımı bakımından önemlidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Hüseyin Nihal Atsız - *Ruh Adam*

B) Ahmet Hikmet Müftüoğlu - *Gönül Hanım*

C) Peyami Safa - *Sözde Kızlar*

D) Mustafa Necati Sepetçioğlu - *Kilit*

E) Kemal Tahir - *Yorgun Savaşçı*

9. Ortaoyunu sanatçısı Naşit Özcan'ın hayat hikâyesinden hareketle yazdığı roman büyük ilgi görmüştür. Sanatçının Kurtuluş Savaşı'nı konu alan diğer romanı ise aynı konuyu ele alan benzerlerinden farklı bir yol izler ve süreci bir Anadolu kasabasından göründüğü şekliyle anlatır. Romanlarının bir kısmında Cumhuriyetin kuruluşu ve bu dönemdeki değişim süreçlerini ele alan sanatçı, kahramanlarının iç dünyalarına psikolojik durumlarına da önem vermiştir.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Memduh Şevket Esendal

B) Peyami Safa

C) Tarık Buğra

D) Selim İleri

E) Mustafa Kutlu

10. tut ki sen bir şiiri çok iyi yazsan
ya da çok iyi bir şiir yazsan
bir saatin aralıksız işleyişi
bir çocuğun bir sokak kedisini sevişi
bilmem ki sanki güzel bir akşam gibi
onun için her akşamı iyi yaşamalıyım
yani kıskanılan onu
demek istediğim hepsi

İçerik ve biçim özellikleri bakımından değerlendirildiğinde bu dizeler aşağıdaki şairlerden hangisine ait olabilir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar
B) Yavuz Bülent Bakiler
C) Orhan Veli Kanık
D) Asaf Halet Çelebi
E) Turgut Uyar

11. Postmodern roman ve öykünün en önde gelen isimlerinden olan yazar, iki roman yazmış olmasına rağmen tip yaratmadaki başarısıyla dikkat çekmiştir. İki romanındaki tipler toplumla uyumsuz, yalnız ve iletişim sorunu insanlardır. Bu kahramanlardan biri hayatını aylaklıkla geçirmekte ve bir arayış içinde yaşamaktadır. Diğeri ise babasından kalan otelde iletişimsizlik içinde hayatını sürdürmektedir. Varoluşçuluğun etkisi altında yazılan eserler özenli bir dil ve üslupla oluşturulmuştur.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yusuf Atılgan
B) Oğuz Atay
C) Bilge Karasu
D) Nazlı Eray
E) Buket Uzuner

12. Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosunda oldukça önemli yere sahip olan yazarın en dikkat çekici özelliği geleneksel tiyatro biçimleriyle modern tiyatroyu birleştirmesidir. Türk tiyatrosunda kabare türüne öncülük etmesi de bir başka özelliğidir.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necip Fazıl Kısakürek
B) Turan Oflazoğlu
C) Muhsin Ertuğrul
D) Haldun Taner
E) Musahipzade Celal

13. ----, Yedi Meşaleciler arasında söyleyiş bakımından, ötekilerden ayrılarak kendi kişiliğini bulmuş tek şairdir. Türkçeyi en iyi kullanan, şiirimizde Cahit Sıtkı Tarancı ve Ahmet Muhip Dıranas'la başlayan yapmacıksız, yalın şiir söyleyişini yürütenlerden biridir. Şiirlerinde kendine özgü benzetme ve kelimeler kullanmıştır. Şair olarak ününü sürdürmesinde, dili, seçtiği temaları duygu ve düşünce dünyasıyla yoğurarak değerlendirmesi önemli bir rol oynar.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Cevdet Kudret Solok
B) Yaşar Nabi Nayır
C) Ahmet Hamdi Tanpınar
D) Ziya Osman Saba
E) Ümit Yaşar Oğuzcan

14. Edebiyat ve felsefe birbirinden farklı alanlar olsalar da tarihsel gelişimleri içinde çoğu zaman karşılıklı etkileşim hâlinde olmuştur. Bu etkileşimi varoluşçuluk özelinde ele alan bu çalışma, özellikle 1950'li yıllardan sonra söz konusu felsefe akımının Türk edebiyatında algılanış biçimleri ile roman, hikâye ve şiirdeki yansımalarını değerlendirmeye çalışmaktadır. Türk edebiyatında modernist eğilimlerin yoğunlaştığı bir dönemde etkili olan varoluşçuluk, gerek edebî metinlerin işlediği temalarda gerekse bu metinlerin yapısal özelliklerinde önemli değişimlere yol açmıştır.

Aşağıdaki sanatçıların hangisinde bu parçada sözü edilen felsefi akımın yansımaları <u>görülmez</u>?

A) Ferit Edgü
B) Leyla Erbil
C) Vüs'at O. Bener
D) Yusuf Atılgan
E) Abdülhak Şinasi Hisar

15. Şiire özgü ve özel dil anlayışının yanı sıra, diğer sanat dallarının şiiri zenginleştireceği görüşüne de karşıdır. Bu uygulamalar bir tür "hile"dir ve yalnızca "güzellik" beklentisine hizmet etmektedir. Apollinaire'in *Calligrammes* adlı kitabında, yağmurla ilgili şiirinin sözcük ve sözcük bileşimlerini yukarıdan aşağıya doğru sıralayarak resim sanatının ögelerini kullanmasını, Ahmet Hâşim'in "alev" sözcüğünün Arap harfleriyle yazılmasında gerçekten alevle benzerlik bulmasını şiirsel "hile"lere örnek olarak vermektedir. O, her sanat dalını ancak kendi anlatım araçlarını kullanarak uygulandığı ölçüde değerli bulmaktadır.

Bu parçada şiir ile ilgili görüşleri verilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nazım Hikmet
B) Orhan Veli Kanık
C) Cemal Süreya
D) Yahya Kemal Beyatlı
E) İlhan Berk

16. Gözlerim bir kuyu, dilim kördüğüm
Bir görünmez âlem olsa gördüğüm
Mermer bir kabuğa girip ördüğüm
Kapansam içimden gelen ahenge

Biçim, içerik ve söz dağarcığı göz önünde bulundurulduğunda bu dizelerin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

A) Sezai Karakoç
B) Cahit Zarifoğlu
C) Asaf Hâlet Çelebi
D) Bedri Rahmi Eyüboğlu
E) Necip Fazıl Kısakürek

17. Aşağıdaki dizelerden hangisinin, ötekilerden farklı bir gelenek içinde yazıldığı söylenebilir?

A) Ben ki çarşılara giderim armut kokarım
Kavuniçi duygular ve yataklar ölsün
B) Bana hüzün ver beni kucakla beni hep tazele
Ey üzünç artık nasılsa bir beni almışlar içeri
C) Ne bakışlar ne uzaklar ne onun en güzel aksi
Ne uzaklar ne akisler her şeyi hiçbir veriyor
D) Bu uykuyu cananla beraber uyuyanlar
Ömrün bütün ikbalini vuslatta duyanlar
E) Bitmez bir uzun hava sanrısı verdiler bana
O eski havayı aldım kendimce tazeledim

18. Postmodern söylemle birlikte sanat ve edebiyata bakış değişmiştir. Bu da edebî eserlerin niteliklerinde ve terminolojisinde bir farklılığa gidilmesini gerekli kılmıştır. Postmodern süreçle birlikte sınıflandırılamayan, herhangi bir türe dâhil edilemeyen metinler ortaya çıkmıştır. Özellikle modern roman oldukça farklılaşmış ve zamanla postmodern bir anlatı görünümünü almıştır.

Postmodern anlatılarda görülen ayraç içindeki terimlerden hangisinin tanımı <u>yanlış</u> verilmiştir?

A) Ciddi sayılan bir eserin bir bölümünü veya bütününü alaya alarak, biçimini bozmadan ona bambaşka bir öz vererek biçimle öz arasındaki bu komik ayrılıktan komik bir etki çıkarmaktır. (Parodi)
B) Bir yapıtın konusunu veya içeriğini değiştirerek ciddi bir yapıttan eğlendirici bir yapıt türetmek, bir anlatının çeşitli cümlelerini eğlendirmek amacıyla dönüştürmektir. (İroni)
C) Anlatıcıyı etkin bir figür hâline getirip eserin içine dâhil etmek, metnin yazılış sürecini onun konusu yaparak anlatının anlatısını oluşturmaktır. (Üst kurmaca)
D) Bir anlatının değişik bölümlerinde çeşitli nedenlerle tekrarlanan ifade veya söz kalıplarıdır. (Metinler arasılık)
E) Bir metinde yer alan göndermeler, katmanlardan oluşan bir kurgu, birden fazla anlatıcı bulunması, bir metnin aynı anda hem tarih hem polisiye hem aşk konulu bir anlatı olmasıdır. (Çoğulculuk)

19. Eserlerinde, geçmişe duyduğu büyük özlemi dile getirmiştir. Bu "geçmiş" ise yazarın Rumeli Hisarı, Büyükada ve Çamlıca üçgeninde geçen çocukluk yıllarıdır. "Geçmiş zaman" Marcel Proust'un büyük tesirinde kalan yazarın gözünde bir "kaybolmuş cennettir". Yazar tüm romanlarında çocukluk ve ilk gençlik yıllarında tanıdığı kimseleri, en yakın aile kişilerini, akrabalarını ve aile dostlarını anlatmıştır. Bu nedenle yazarın "hikâye" olarak adlandırdığı romanları dahi çoğu zaman birer anı görünümündedir, bu yüzden bu romanlar otobiyografik olarak adlandırılmaya uygundur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdülhak Şinasi Hisar
B) Ahmet Hamdi Tanpınar
C) Sait Faik Abasıyanık
D) Peyami Safa
E) Memduh Şevket Esendal

ÇÖZÜMLER

1. *Sarı Traktör* adlı romanda Arif'in, babası İzzet Ağa'ya traktör aldırmaya çalışması anlatılır. *Sağır Dere*'de Mustafa'nın köyden kente göçü üzerinde durulur. *Cemo*'da babası tarafından büyütülen Cemo isimli bir kızın yaşadıkları anlatılır. *Yılkı Atı*'nda ise Doru isimli bir atın yılkıya bırakılması anlatılır. Verilen parça Fakir Baykurt'un *Yılanların Öcü* adlı eserinden alınmıştır.

Cevap B

2. Parçada geçen "Raif Efendi" karakteri Sabahattin Ali'nin *Kürk Mantolu Madonna* adlı romanının baş karakteridir. Buna göre *İçimizdeki Şeytan, Canım Aliye, Değirmen, Sırça Köşk* adlı eserler Sabahattin Ali'ye aittir. *Yusufçuk Yusuf* ise Yaşar Kemal'e aittir.

Cevap B

3. Bu soruda tarihî roman kahramanları sorulmuştur. Buna göre Ali Emmi ve Çolak Salih Tarık Buğra'nın yazdığı *Küçük Ağa*'nın; Ayşe, Binbaşı İhsan ve Peyami ise Halide Edip'in yazdığı *Ateşten Gömlek* adlı romanın kahramanlarıdır.

Cevap C

4. *72. Koğuş*, Haldun Taner'in değil Orhan Kemal'in bir eseridir.

Cevap C

5. Verilen dizeler II. Yeni hareketinin tesiriyle yazılmıştır. II. Yeniciler, şiirde hayal gücüne ve duyguya ağırlık verip bireyin yalnızlığı, sıkıntıları, çevreye uyumsuzlukları gibi temaları işlemişlerdir. Söylemek istediklerini soyut bir dille anlatıp duyguyu hissettirmeyi amaçlamışlardır. Ortak özellikleri: Dilin alışılmış kalıplarını yıkmak, söz dizimini zorlamak, değiştirmek ya da bozmaktır. B, C ve E seçenekleri olamaz çünkü bu gruplar şiirin ahenk unsurlarına bağlı kalarak şiir yazmıştır. Garip şiirinde ise herhangi bir anlaşılmazlık bulunmaz.

Cevap A

6. Öykülerini klasik olay öyküsü tarzında değil durum öyküsü tarzında yazan ve bunlarda "sokaktaki insan"ı konu eden sanatçı Memduh Şevket Esendal'dır. *Vassaf Bey, Ayaşlı ve Kiracıları* romanları ona aittir.

Cevap D

7. Verilen metinde şairin şiir anlayışının soyutluğa dayandırdığı görülüyor. Ayrıca mistik şiirin başarılı örneklerini verdiği ve Doğu edebiyatlarından faydalandığı ifade edilmiş. Soyuta yöneliş, mistisizm ve Doğu kültüründen yararlanma gibi ifadeler bizi Asaf Halet Çelebi'ye yönlendirir.

Cevap B

8. Türk romanının başlangıçta realiteye bağlı kalma eğiliminde olduğu fakat Cumhuriyet Dönemi'nde "olağanüstü" ögesine yer verilmeye başlandığı belirtilmiştir. Devamında ise bir Uygur masalının çağdaş izdüşümü üzerinden yazılan bir roman ve eserin yazarı sorulmuştur. A seçeneği haricindeki eserler sosyal, ideolojik ve tarihsel konularda yazılmış eserlerdir. Hüseyin Nihal Atsız'ın *Ruh Adam* adlı eseri ise ordudan haksız yere atılmış Selim Pusat adlı bir subayın hayatındaki olağanüstü bazı gelişmeleri, ruh göçü, ilahi mahkeme gibi kavramlar etrafında değerlendiren bir romandır.

Cevap A

9. Naşit Özcan'ın hayatında*n hareketle* yazılan eser *İbiş*'in *Rüyası*'dır. Kurtuluş Savaşı'nı bir Anadolu kasabasından hareketle ele alan eser ise *Küçük Ağa*'dır. Bu eserler Tarık Buğra tarafından yazılmıştır

Cevap C

10. Verilen şiirin en dikkat çekici yanı özellikle son dizelerde dil kurallarını bozarak dikkate almayarak yazılmış olmasıdır. Dili kırma çalışmaları *İkinci Yeni şiir*iyle öne çıkar. Seçeneklere bakıldığında İkinci Yeni şiirini temsil eden tek *şair olarak* Turgut Uyar görülmektedir.

Cevap E

11. Postmodern bir sanatçı sorulmaktadır ve seçeneklerdeki tüm sanatçılar postmoderndir. Sorulan romancının sadece iki roman yazmış olması, uyumsuz, yalnız ve iletişimsiz iki tip yaratmış olması ve bu tiplerin tanıtımında kullanılan "aylak" ve "otel" kelimeleri bize Yusuf Atılgan'ın Aylak Adam ve Anayurt Oteli adlı romanlarını düşündürür. Burada söz konusu edilen kahramanlar Bay C ve Zebercet'tir.

Cevap A

12. Cumhuriyet tiyatrosunda "kabare" türünü geliştiren, gelenekle modern tiyatro arasında bağ kuran ve aynı zamanda epik tiyatronun da bizdeki ilk önemli ismi olan sanatçı Haldun Taner'dir.

Cevap D

13. Yedi Meşaleciler arasında söyleyiş bakımından, ötekilerden ayrılarak kendi kişiliğini bulmuş tek şair Ziya Osman Saba'dır. Saf şiire özgü söyleyişi, küçük ve naif duyarlılıkla şiirlerinde başarılı bir biçimde birleştirmiştir.

Cevap D

14. Varoluşçuluk özellikle 1960'lardan sonra Türk edebiyatında etkisini hissettirmeye başlamıştır. Bu anlayış yalnızlaşma, yabancılaşma ve aydın bunalımı olarak daha çok Marksist-Sosyalist yazarlarda etkisini göstermiştir. Bu nedenle A. Şinasi Hisar'da bu anlayış görülmez.

Cevap E

15. Parçada şaireneliğe ve şiirin başka sanat dallarıyla ilişkilendirmesine karşı çıkılmıştır. Bu da Garip şirinin anlayışı ile örtüşür. Seçeneklerde verilenlerden Orhan Veli Kanık bu tarzın en önemli şairidir.

Cevap B

16. Verilen şiir hece vezniyle yazılmıştır ve "içe dönüş, yalnızlık" temalıdır. Şiir estetiği ve teması bu şekilde olan şair Necip Fazıl Kısakürek'tir. Diğer seçeneklerde verilenlerden Sezai Karakoç ve Cahit Zarifoğlu İkinci Yeni estetiği ve imge anlayışla şiir yazmıştır. Bedri Rahmi Eyüboğlu tema yönüyle Memleketçi Şiir'in tarzını sürdürür. Asaf Hâlet Çelebi ise tasavvufu ve Hint kültürünü öne çıkarır.

Cevap E

17. Şiir geleneklerine "şiirin biçim, dil ve içerik unsurları"na göre karar verilebilir. A, B, C ve E seçeneklerindeki dizelerin dil ve imge özellikleri bu dizelerin İkinci Yeni geleneğiyle yazıldığını gösterir. Dizelerde geçen, alışılmamış bağdaştırmalardan bu dizelerin İkinci Yeni'ye ait olduğunu anlayabiliriz.

Cevap D

18. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen tanımlar ayraç içindeki terime aittir. Bir anlatının değişik bölümlerinde çeşitli nedenlerle tekrarlanan ifade veya söz kalıplarına metinler arasılık değil leit motif denir.

Cevap D

19. Romanlarında -kendi sınıflandırmasıyla hikaye- yakın çevresini ve çocukluk anılarını konu eden yazar Abdülhak Şinasi Hisar'dır. Bu romanlar ise *Fahim Bey ve Biz, Çamlıca'daki Eniştemiz, Ali Nizami Bey'in Şeyhliği ve Alafrangalığı* adlarını taşır.

Cevap A

TEST 5

1. Cumhuriyet sonrası Türk şiirinin, biçim ve içerik bakımından en özgün ama en az anlaşılmış şairlerinden biri olarak bilinen ----, başlangıçta divan şiirinden ve çok sevdiği Yahya Kemal ile Ahmet Haşim'den büyük ölçüde etkilenir ancak, 1938'de sonra yazdığı şiirlerinde kendine özgü bir yol tutturur. Onun bu tarz şiirleri, kimi çevrelerce yadırganır ve acayip/garip karşılanır; bunların şiir olmadıkları, hiçbir anlam taşımadıkları bile iddia edilir ve alaya alınarak karikatürlere konu olur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) Orhan Veli Kanık
B) Asaf Hâlet Çelebi
C) Arif Nihat Asya
D) Ercüment Behzat Lav
E) Metin Eloğlu

2. Destanlar, atasözleri, deyimler, yırlar, türküler, söylenceler, gülmeceler, bilmeceler, tekerlemeler, halk sanatları ve inançları gibi folklor ögeleri; millî romantik duyuş tarzına sahip, yeni ve yakın çağ şair ve yazarlar tarafından, sonsuz kere, eşsiz bir esin kaynağı olarak hem tüketilmiş hem yeniden üretilmiştir.

Aşağıdaki şairlerden hangisi bu açıklamaya örnek <u>gösterilemez</u>?

A) Melih Cevdet Anday
B) Ahmet Kutsi Tecer
C) Bedri Rahmi Eyüboğlu
D) Cahit Külebi
E) Ömer Bedrettin Uşaklı

3. İlk hikâye kitapları olan *Ortadaki Adam* ve *Gönül İşi*'nde Fikir ve Sanatta Hareket dergisinin dünya görüşü doğrultusunda oluşan Anadoluculuk fikrine paralel olarak Anadolu hayatının gerçeklerini, hükûmet ve aydınların ihmallerinden yılmış, toprağı verimsiz bırakılmış memleketimizin ve insanımızın türlü görünümü ve hâllerini yansıtmıştır. Daha sonra yayımladığı hikâyelerinde, son otuz yıl içerisinde gözle görülür bir sosyal değişme yaşayan Türkiye'de kapitalistleşmenin getirdiği problemleri; köyden şehre göç, sosyal değişme, doğu-batı çatışması, ak, çevre... gibi kavramlar etrafında ve estetik bir boyutta gözler önüne serer.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisinin sanat anlayışı, bu parçada sözü edilen sanatçının sanat anlayışıyla benzerlik <u>göstermez</u>?

A) Nuri Pakdil
B) Sadık Yalsızuçanlar
C) Rasim Özdenören
D) İskender Pala
E) Cahit Zarifoğlu

4. 1980'den sonra eser veren birçok hikâye ve roman yazarı eserlerinde bu yeni teknikleri kullanmıştır. Bu yazarlar arasında özellikle *Bir Düğün Gecesi* romanıyla ----, fantastik bir özellik taşıyan Kılavuz romanıyla ----, daha sonraki kuşaklardan da dedektif romanının bir çeşit parodisi olan *Bir Cinayet Romanı* adlı eseriyle ---- *Arzu Sapağında* İnecek Var adlı fantastik romanıyla ---- sayabiliriz.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada boş bırakılan yerlerden birine <u>getirilemez</u>?

A) İnci Aral
B) Nazlı Eray
C) Adalet Ağaoğlu
D) Pınar Kür
E) Bilge Karasu

5. Senin kalbinden sürgün oldum ilkin
Bütün sürgünlüklerim bir bakıma bu sürgünün süreği
Bütün törenlerin ayinlerin yortuların dışında
Sana geldim ayaklarına kapanmaya geldim
Af dilemeye geldim affa layık olmasam da
Uzatma dünya sürgünümü benim

Biçim, içerik ve söz dağarcığı göz önünde bulundurulduğunda bu şiirin, aşağıdaki geleneklerden hangisinin etkisiyle yazıldığı söylenebilir?

A) İkinci Yeni
B) Garip
C) Mistik Şiir
D) Sosyal Gerçekçi Şiir
E) Maviciler

6. ---- Yakup Kadri'nin *Sodom ve Gomore*'sinden on yıl sonra kaleme aldığı *Üç İstanbul* adlı eserinde, onun *Bir Sürgün*, *Hüküm Gecesi*, *Sodom ve Gomore* romanlarında işlediği tarihî süreci yani Abdülhamit-Meşrutiyet-Mütareke dönemlerini konu etmiştir.

Bu cümlenin başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Abdülhak Şinasi Hisar
B) Mithat Cemal Kuntay
C) Refik Halit Karay
D) Agâh Sırrı Levent
E) İlhami Bekir Tez

7. *Bizim Diyar* adlı romanı ile Türkiye dışındaki Türklerin hayatına ışık tutmuştur. Daha sonra yazdığı *Hilal Görününce* romanında da aynı temaya yönelir. Kırım Türklerinin yaşadıklarının anlatıldığı bu roman 1985 yılında Yazarlar Birliği Roman Ödülü'ne layık görülmüştür. Yazarın *Karanlığa Direnen Yıldız* romanı ise 27 Mayıs 1960 Darbesi dönemlerini anlatan, hatıra şeklinde yazılmış bir eserdir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Emine Işınsu
B) Adalet Ağaoğlu
C) Safiye Erol
D) Nazan Bekiroğlu
E) Sevinç Çokum

8. aman unutulunca mısri kadîm yaşanabiliyor
kendimi unutunca seni yaşıyorum
yaşamak
bu ânı yaşamaktır

ammon râ' hotep
veya tafnit
kim olduğumu bilmek istemiyorum
yalnız etrafında nefes almalıyım

dut bu â'ru ünnek pahper
kama pet kama tâ
mısır metinlerinde okuduğum cümleler
seninle okuduklarımsa büsbütün başka şeylerdi

Biçim ve içerik özellikleri ile sözcük dağarcığı dikkate alındığında bu dizelerin aşağıdakilerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Ercüment Behzat Lav
B) Asaf Halet Çelebi
C) Attila İlhan
D) Orhan Veli Kanık
E) Cahit Zarifoğlu

9. Bu anlayış içinde yer alan sanatçıların, edebî bakımdan geleneğin iki temel kolu halk ve divan edebiyatı ile modern edebiyatın, Garip ve sosyalist gerçekçiler ile İkinci Yeni anlayışları dışındaki bütün oluşumlarından yararlandıkları söylenebilir. Ayrıca Yahya Kemal Beyatlı neo-klasizmi ve az da olsa Ahmet Haşim sembolizmini bireysel meziyetleriyle birleştirerek bir yandan Genç Kalemler, diğer yandan Hecenin Beş Şairi'nin etkisinde kalmışlardır. Kültürel yönden ise tarih, din, dil, Anadolu coğrafyası ve insanları gibi kaynaklardan beslenmişlerdir.

Aşağıdaki şairlerden hangisi bu parçada sözü edilen anlayış doğrultusunda eserler vermiştir?

A) Cahit Külebi
B) Fazıl Hüsnü Dağlarca
C) Oktay Rifat
D) Erdem Bayazıt
E) Gültekin Sâmanoğlu

10. Halk bilimi alanındaki çalışmaları ile bilinen sanatçı, Âşık Veysel'i edebiyat âlemine tanıtan kişidir. Şiirlerini daha çok hece ölçüsünün 8'li ve 11'li kalıplarında kaleme almış ve şiirlerinde aşk, doğa, ölüm gibi konuları işlemiştir. *Orada Bir Köy Var Uzakta* ve *Nerdesin* adlı şiirleri onun en tanınmış eserleridir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bedri Rahmi Eyüboğlu

B) Cahit Sıtkı Tarancı

C) Ahmet Kutsi Tecer

D) Cemal Süreya

E) Ahmet Muhip Dıranas

11. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) Mustafa Necati Sepetçioğlu, 1960 sonrası Türk edebiyatında ortaya çıkan popüler anlatı özellikleri doğrultusunda kaleme aldığı tarihî romanlarla tanınır.

B) Oğuz Atay'a ait olan *Korkuyu Beklerken* adlı öykü kitabında sorunlu bireyler anlatılmıştır.

C) Daha çok Necatigil çizgisinde değerlendirilen Hilmi Yavuz'un *Doğu Şiirleri, Gülün Ustası Yoktur, Büyü'sün Yaz* gibi eserleri vardır.

D) Orhan Pamuk özellikle *Yeni Hayat, Kara Kitap, Benim Adım Kırmızı* adlı romanlarında modern anlatım tekniklerini kullanmıştır.

E) Haldun Taner *Fazilet Eczanesi* adlı öyküsünde Boğaz kıyısındaki eczaneye girip çıkan, her biri günlük hayatlarını sürdürmekte olan çeşitli insanların yaşamlarından kesitler sunmaktadır.

12. ---- için şiirin dış yapısında vezin ve kafiye de önemlidir. Ona göre kafiye ve vezin, şiirden uzakta, şiirden ayrı şeyler değildir. Her şiir kafiyesini, veznini beraberinde getirir. Kafiyeyi sadece mısra sonlarındaki ses benzerliği diye düşünmek, artık iflas etmiş bir anlayıştır. Ona göre kafiye mısra içinde, birbirinden uzak mısraların çeşitli kelimelerinde de görülebilir. Günümüz şiirinde de bu böyledir. Aynı zamanda vezin meselesi de bu doğrultudadır. Eski veznin yerini alan ritim, iç ses, bu çeşit dikkatler neticesinde ortaya çıkar görüşündedir. Vezin ve kafiyede yaşanan bu gelişmelerden yani yeni biçim arayışlarından şiirin çok şey kazanacağına inanır. Ayrıca bugünden yarına kalabilecek şiirler, bu biçim titizliğinin ön planda olduğu şiirleridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) İlhan Berk

B) Behçet Necatigil

C) Cemal Süreya

D) Orhan Veli Kanık

E) Hilmi Yavuz

13. Peyami Safa'nın romanlarının kişi kadrosu kalabalık olsa da vakanın omurgası bir kadınla iki erkek üzerine kuruludur. Romanlarındaki olaylar ne şekilde gelişirse gelişsin, bir kadınla iki erkeğin işlevleri değişmez. Kadının yapısal açıdan işlevi seçiciliktir, şematik bakımdan işlevi ise o dönemde, Türk toplumunun, iki uygarlığın değerleri arasındaki bocalayışını yansıtmak ve alafranga hayata özenmenin genç kızlarımız için nasıl bir tehlike yarattığını göstermektir. Temelde madde-ruh karşıtlığını temsil eden iki erkeğin yapısal açıdan işlevi ise seçenek olmaktır.

Aşağıdakilerin hangisinde bu parçada sözü edilen kahramanlar <u>verilmemiştir</u>?

A) Mebrure, Behiç, Fahri

B) Neriman, Macit, Şinasi

C) Vedia, Orhan, Rüştü

D) Nuran, Mümtaz, Suat

E) Meral, Samim, Besim

ÇÖZÜMLER

1. Başlangıçta divan şiirinden ve çok sevdiği Yahya Kemal ile Ahmet Haşim'den büyük ölçüde etkilenir. Onun bu tarz şiirleri, kimi çevrelerce yadırganır ve acayip/garip karşılanır; bunların şiir olmadıkları, hiçbir anlam taşımadıkları bile iddia edilir ve alaya alınarak karikatürlere konu olur. İpuçlarından Asaf Hâlet Çelebi seçeneğine ulaşılabilir.

Cevap B

2. Melih Cevdet dışındaki seçeneklerde yer alan isimler folkloru çeşitli açılardan şiirlerinde belirgin bir biçimde malzeme olarak kullanmıştır.

Cevap A

3. Parçada sözü edilen isim Mustafa Kutlu'dur. Kutlu, İslami bir duyarlılık ve modernist bir tavırla son otuz yıl içerisinde gözle görülür bir sosyal değişme yaşayan Türkiye'de kapitalistleşmenin getirdiği problemleri; köyden şehre göç, sosyal değişme, doğu-batı çatışması vb. temaları işlemiştir. Bu duyarlık, İskender Pala dışındaki diğer isimlerde de görülür. Onda daha çok tarihi konular kimi zaman postmodernist bir tavırla sunulur.

Cevap D

4. *Bir Düğün Gecesi,* Adalet Ağaoğlu'nun*; Kılavuz,* Bilge Karasu'nun*; Bir Cinayet Romanı,* Pınar Kür'ün*; Arzu Sapağında İnecek Var ise* Nazlı Eray'ın eseridir.

Cevap A

5. Verilen şiir serbest nazım şeklindedir ve seçeneklerde verilen geleneklerin tümünde serbest nazım tekniği kullanılmıştır. Verilen şiirin içeriğinde tasavvufi çağrışımlar yer almaktadır. "Senin kalbinden sürgün oldum ilkin" ifadesi tasavvuftaki "yaratılış-tecelli" inancıyla bağlantılıdır, "dünya sürgünü" Allah'a, mutlak güzelliğe dönme isteğiyle bağlantılıdır. Mistik-metafizik şiirde tasavvufi / İslami imajlar kullanılmıştır.

Cevap C

6. Parçada geçen *Üç İstanbul* adlı eser Mithat Cemal Kuntay'a aittir.

Cevap B

7. Parçada geçen *Bizim Diyar, Hilal Görününce, Karanlığa Direnen Yıldız* adlı romanlar Sevinç Çokum'a aittir.

Cevap E

8. Verilen dizeler serbest nazımla kaleme alınmıştır. Ancak şiirde dikkati çeken asıl nokta sözcük seçimindedir, farklı dillere ait kelimelere çağrışım amacıyla şiirde yer verilmesidir. Eski kültürlere yönelme, sözcük seçiminde içerikle uyum Asaf Halet Çelebi'nin belirgin özellikleridir.

Cevap B

9. Parçada sözü edilen sanat anlayışı "Hisarcılar"ın şiir anlayışıdır. Seçeneklerdeki isimlerden bu grup içinde yer alan isim ise "Gültekin Sâmanoğlu"dur.

Cevap E

10. Parçada tanıtılan sanatçı Ahmet Kutsi Tecer'dir.

Cevap C

11. E seçeneğinde verilen cümlede yanlışlık vardır çünkü Haldun Taner'in *Fazilet Eczanesi* adlı eseri öykü değil, tiyatrodur.

Cevap E

12. Parçada verilen şiir anlayışında şiirin biçim özelliklerine önem veren bir anlayışın olduğu görülür. Ancak vezin ve kafiyeyi de klasik anlamda kullanmadıkları anlaşılmaktadır. Eski nazım şekillerinin de şiirde ahenk yaratmak için farklı bir biçimde kullanılabileceği dile getirilmektedir. İkinci Yeni şairlerinde (İlhan Berk, Cemal Süreya), geleneği dönüştürerek kullanan Behçet Necatigil ve Hilmi Yavuz'da bu anlayışın izleri görülür. Ancak Orhan Veli'de biçim kaygısı ve müzikalite, ahenk endişesi yoktur.

Cevap D

13. "Mebrure, Behiç, Fahri" *Sözde Kızlar* adlı romanının karakterleridir. "Neriman, Macit, Şinasi" *Fatih-Harbiye*'nin, "Vedia, Orhan, Rüştü" *Biz İnsanlar*'ın, "Meral, Samim, Besim" *Yalnızız* romanının karakterleridir. "Nuran, Mümtaz, Suat" ise Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Huzur* adlı romanının karakterleridir.

Cevap D

TEST I

1. Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatının <u>öncelikli</u> işlevidir?

A) Çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmak

B) Çocukları sorumluluk sahibi kılabilmek

C) Çocuğun olgunlaşmasına katkıda bulunmak

D) Çocuğun duygusal yönlerini açığa çıkarmak

E) Çocuğu ilgi alanlarına doğru yönlendirmek

2. Aşağıdakilerden hangisi okul öncesi çağı çocukları için hazırlanmış yapıtların taşıması gereken özelliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Konu

B) Eğitsel ilkeler

C) Resim

D) Kahramanlar

E) İzlek

3.

I. Rastlantısallık

II. Olay

III. Çatışma

IV. Duygusallık

Yukarıdakilerden hangileri çocuk edebiyatı ürünlerinde konunun yapılandırılmasını zayıflatan ögeler arasında yer alır?

A) I ve II

B) I ve IV

C) II ve IV

D) Yalnız IV

E) II ve III

4.

* Çocuklarda ait olma duygusu yoğunlaşır.
* Bu dönemde ev işlerine yardımcı olmaktan hoşlanırlar.
* Gezilere katılmak ve yeni yerler görmekten keyif alırlar.
* Behiç Ak'ın *Bilyalar* , Selçuk Demirel'in *Mumuk Oyuncakçıda*, Belma Tuğrul'un *Süslü* gibi eserleri bu yaş dönemi çocuklarına önerilebilir.

Yukarıdaki özellikler hangi dönem ve yaş grubuna aittir?

A) Okulöncesi 5-6 yaş

B) Ortaokul 10-12 yaş

C) Okulöncesi 2-3 yaş

D) İlkokul 6-8 yaş

E) İlkokul 8-10 yaş

5. Aşağıdakilerden hangisi sanatsal bir kaygı ile hazırlanmış resimlerin, çocuğun gelişim sürecine olan katkılardan biri <u>değildir</u>?

A) Çocuğa yaşadığı çevre ve doğaya daha duyarlı bakmayı sezdirir.

B) Çocukları okumaya özendirir.

C) Çocuğun kitabın konusuna çok daha kolay odaklanıp yoğunlaşmasını sağlar.

D) Çocukların "Sanatçı kimdir, sanat nedir?" sorularını yanıtlayabileceği somut örnekler oluşturur.

E) Resimler üzerine yapılan konuşmalar, çocukların konuşma ve dinleme becerilerini geliştirir.

6. Aşağıdakilerden hangisi bilinen ilk çocuk dergisidir?

A) *Hazine-i Etfal*

B) *Mümeyyiz*

C) *Çocuk Bahçesi*

D) *Tercüman-ı Hakikat*

E) *Çocuk Yurdu*

7. Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatı ürünlerinin eğitim ilkelerinden değildir?

A) Ürünler, aşırı düzeyde şiddet ögeleri içermemelidir.

B) Yazılan eserler çocuklarda estetik duyarlılık geliştirmelidir.

C) Eserler, çocuğun üretme becerisini geliştirmelidir.

D) Ürünlerde, çocuğun eleştiri becerisini geliştirecek konulardan uzak durulmalıdır.

E) Eserler, çocukların kişiliğini geliştirmeye yardımcı olmalıdır.

8. Halk edebiyatının birçok ürünü çocuk edebiyatının ana malzemesini oluşturur. Bunlardan ninniler, tekerlemeler, halk şarkıları, masallar doğrudan çocuğun gelişimine katkısı bulunan önemli malzemelerdir.

Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatı sahasında halk edebiyatı ürünlerinden faydalanmak isteyen bir öğretmenin öncelikli amaçları arasında yer almaz?

A) Çocukların hayal güçlerinin zenginleşmesine katkıda bulunmak

B) Toplum içindeki dayanışmayı ve kardeşlik duygusunu geliştirmek

C) Çocuğun yazma becerisini geliştirmek ve çocuğu yazmaya karşı heveslendirmek

D) Çocukların kendilerine özgü kültürel kimliklerini taşıyabilmelerini sağlamak

E) Tekerlemeler aracılığıyla çocukların, dilin ses unsurlarını kullanabilme becerilerini geliştirmek

9. Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatının nitelikleri arasında değildir?

A) Bilgilendirici bir öneme sahiptir.

B) Çocuklara yaşama sevinci aşılayacak bir değeri vardır.

C) Çocukların dinleme yeteneğini geliştirir.

D) Çocukların eleştiri yeteneğini geliştirir.

E) Çocukları yaşam gerçeklerine hazırlar.

10. Türkçe öğretmeni Sevgi Hanım, öğrencileriyle derste "sevgi" temasının bir alt teması olan "millet sevgisi"ni işlemektedir.

Bu bağlamda, öğrencilerine "millet olma bilinci"ni kazandırmak isteyen Sevgi Hanım'ın derste işlemesi gereken başlıca metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Efsane

B) Destan

C) Roman

D) Öykü

E) Şiir

11. Aşağıdakilerden hangisi fabılların özellikleri arasında değildir?

A) Kahramanların çoğu hayvan ve bitkilerden oluşur.

B) Soyut düşünceyi somut örneklerle benimsetmeye çalışır.

C) Didaktik bir özelliğe sahip değildir.

D) Mesaj yorumsuz olarak doğrudan verilir.

E) Fabllarda basit ahlak ilkelerine, insan kusurlarına değinilir.

12. Aşağıdaki eser-yazar eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Ziya Gökalp → Altın Işık

B) Tevfik Fikret → Şermin

C) Peyami Safa → Havaya Uçan At

D) Nazım Hikmet → Sevdalı Bulut

E) Orhan Veli → Halime Kaptan

13. Çocuk kitapları, onlara duygu ve düşüncelerin aktarılmasında başvurulan özgün, içten anlatım yollarını göstermektedir. Çocukların ana dilini ediniminde öykünme etkili bir yoldur. Çocuk kitapları, ana dilinin kullanım örneklerini somutlayan bir model olarak kaynak olma özelliği taşır.

Bu parçada çocuk kitaplarının, çocuğun hangi gelişim düzeyine doğrudan katkısından söz edilmiştir?

A) Estetik gelişim

B) Dil gelişimi

C) Sosyal gelişim

D) Bilişsel gelişim

E) Kişilik gelişimi

14. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi'nde yayımlanan çocuk dergilerinden değildir?

A) Arkadaş
B) Bahçe
C) Sadakat
D) Ayine
E) Hazine-i Etfal

15. Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatı ürünlerinde dikkat edilmesi gereken biçimsel özelliklerden değildir?

A) Kahramanlar, çocukların gelişim özellikleriyle uygunluk göstermelidir.
B) Kitabın ağırlığı çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır.
C) Kitabın kapak resmi, içeriğini en iyi biçimde yansıtmalıdır.
D) Okul öncesi kitaplarında sağlam, dayanıklı, mat renkte kâğıt kullanılmalıdır.
E) Çocuk kitaplarında yazı puntosu 18-24 aralığında olmalıdır.

16. Türkçe dersinde tiyatro metninin işlenişinde öğrenciler özendirilmeli, onlarda esere karşı, özellikle tiyatroya karşı ilgi uyandırılmalıdır. Onların yaratıcılıklarını ortaya çıkarmak amacıyla oyundaki kişilerin konuşmaları öğrencilere paylaştırılmalı ve her öğrencinin kendi konuşma metnini ezberlemesi istenmelidir.

Aşağıdakilerden hangisi dramatizasyon çalışmaları sırasında öğretmenlerin uyması gereken ilkelerden değildir?

A) Öğretmen düzenleyici olmalı, ikinci planda kalmayı bilmelidir.
B) Çalışmanın sonunda değerlendirme yaptırarak çocukların eleştirel kimlik kazanmaları sağlanmalıdır.
C) İyimserlik, insanlık, doğa ve yurt sevgisi aşılayan içerikte eserler seçilmelidir.
D) Tanınmış öğrencilere rol dağıtımında daha fazla görev verilmelidir.
E) Gerekli iş birliği ve çalışma disiplinini sürdürecek önlemler alınmalıdır.

17. Aşağıdakilerden hangisi masalların çocukların dil gelişimine yaptığı katkılar arasında en az etkilidir?

A) Çocukların dilin ses özelliklerini kavramasını sağlar.
B) Dinlediği masalları başkasına aktaracağı için konuşma becerisi gelişir.
C) Çocuk, ana dilinin yapı özelliklerini sezer.
D) Atasözü ve deyimler aracılığıyla mecazlı ifadeleri anlamaya başlar.
E) Çocukların sınırlı hayat tecrübelerini zenginleştirir; türlü insan tipleri üzerinde düşünmelerini sağlar.

18. Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatı sahasında ürünler vermiş Mevlâna İdris Zengin'e ait şiir türünde kaleme alınmış bir eserdir?

A) *Kuş Renkli Çocukluğum*
B) *Kuşkucu Horoz*
C) *Kardan Tavşan*
D) *İyilik Dükkanı*
E) *Filozof Köpek*

19. Aşağıdaki yazar-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Ömer Seyfettin – *Pembe İncili Kaftan*
B) Tarık Dursun Kakınç – *Ezop Masalları*
C) Mustafa Ruhi Şirin – *Guguklu Saatin Kumrusu*
D) Fazıl Hüsnü Dağlarca – *Gölcüğün Küçük Avcıları*
E) İpek Ongun – *Afacanlar Çetesi*

ÇÖZÜMLER

1. Bütün seçenekler dolaylı ya da doğrudan çocuk edebiyatının işlevleri arasında gösterilebilir. Fakat çocuk kitaplarının öncelikli işlevi çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmaktır.

Cevap A

2. Konu, izlek, dil ve anlatım, kahramanlar, ileti, çevre çocuk edebiyatı ürünlerinin taşıması gereken özelliklerdir. Ancak eğitsel iletiler bu özellikler arasında değildir.

Cevap B

3. Çocuk edebiyatı ürünlerinde konunun yapılandırılmasını zayıflatan ögeler; abartılmış merak, rastlantısallık ve duygusallıktır.

Cevap B

4. Özellikleri belirtilen dönem ve yaş grubu okulöncesi 5-6 yaş grubudur.

Cevap A

5. Resimlerin çocuğun gelişim sürecine daha kolay odaklanmalarını sağlamak gibi bir katkısı yoktur.

Cevap C

6. Bilinen ilk çocuk dergisi Tevfik Bey'in 1869'da çıkardığı Mümeyyiz'dir. Hazine-i Etfal, 1873-1874 yılları arasında yayınlanan ikinci çocuk dergisidir. Çocuk Bahçesi, 1913 yılında yayınlanmış; imla konusunda ilk köklü değişikliği gerçekleştirmiştir. Tercüman-ı Hakikat 1880 yılında yayınlanır, toplamda 26 sayı çıkar. Çocuk Yurdu ise 1913 yılında yayınlanır ve dili diğerlerine göre ağırdır.

Cevap B

7. Eleştirmek, her zaman yanlışları söylemek demek değildir. Eleştiri bir yetenek işidir. Onun için erken yaştan itibaren çocuğun eleştirme yeteneği geliştirilmelidir.

Cevap D

8. Halk edebiyatı ürünleri genellikle sözlü bir gelenekten kaynaklandıkları için çocuğun yazma becerilerinden ziyade konuşma becerilerini geliştirir.

Cevap C

9. B, C, D ve E seçeneklerinde verilenler çocuk edebiyatının nitelikleri arasındadır. Çocuk kitaplarının bilgilendirmek gibi bir niteliği yoktur.

Cevap A

10. Destanlar, millet olma bilincini yansıtan eserler arasında ilk sırada yer alır.

Cevap B

11. Fablı, masal ve destandan ayıran en önemli özelliği didaktik bir özelliğe sahip olmasıdır.

Cevap C

12. *Halime Kaptan*, Rıfat Ilgaz'a aittir. Orhan Veli'nin ise *Nasrettin Hoca Hikâyeleri* adlı eseri bulunmaktadır.

Cevap E

13. Çocuk kitapları, ana dilinin kullanım örneklerini somutlayan bir model olarak kaynak olma özelliği taşır. Buna göre, çocuk kitapları dilin ses ve biçim özelliklerini çocuğa kavratır. Bu durum dil gelişimi ile doğrudan ilgilidir.

Cevap B

14. Bahçe dergisi Mutlakiyet dönemine aittir. Bahçe dergisi, 1908 Temmuz'unda Selanik'te yayımlanmaya başlanmıştır. Bilindiği gibi II. Meşrutiyet, Türk kültür ve siyasi tarihinde önemli değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Yayın ve edebiyat dünyası II. Meşrutiyet'e kadar eser verememiş, ancak 1908'de hürriyetin ilanıyla canlanmış ve yayın sayısında büyük bir artış görülmüştür. Bahçe dergisi de bu dönemde yayın hayatına dönmüştür.

Cevap B

15. Dikkat edilmesi gereken fiziksel özellikler başlığı altında; ebat, ciltleme, kapak, kâğıt, resimler, punto ve sayfa düzeni vardır. D ikkat edilmesi gereken içerik özellikleri ise konu, kahramanlar, plan ve ana düşüncedir. Buna göre, A seçeneğinde verilen yargı biçim değil içerik özelliğidir.

Cevap A

16. Tanınmış öğrenciler rol dağıtımında kayırılmamalıdır. İstekli, hevesli öğrencilere görev verilmelidir.

Cevap D

17. E seçeneğinde yer verilen özellik, çocuğun dil gelişimine değil, bilişsel gelişimine olan katkıdır.

Cevap E

18. B, C ve E yazarın öykü türünde, D seçeneği masal türünde, A seçeneği ise şiir türünde kaleme aldığı eserlerdir.

Cevap A

19. A, B, C ve E seçeneklerindeki eşleştirmeler doğrudur. *Gölcüğün Küçük Avcıları* adlı eser Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya değil, Yalvaç Ural'a aittir.

Cevap D

TEST 2

1. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesinin 1. Maddesine göre, bir insan kaç yaşına kadar çocuk sayılmaktadır?

A) 12 B) 15 C) 19 D) 18 E) 13

2. Çocuk edebiyatı sahasında çok bilinen ve okunan eserlerden bazıları, yetişkinler için yazıldıkları hâlde, zaman içerisinde çocuklar tarafından sevilmiş ve çocuk edebiyatı ürünü olarak ön plana çıkmıştır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu tanıma uymaz?

A) *Guliver'in Gezileri* - Jonathan Swift
B) *Don Kişot* - Cervantes
C) *Robinson Crouse* - Daniel Defoe
D) *Denizler Altında Yirmi Bin Fersah* - Jules Verne
E) *Yürekdede ile Padişah* - Cahit Zarifoğlu

3. Klasik dönemde yazılan iki eser olan *Hayriyye* ve *Lutfiyye* için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Didaktik bir amaçla yazılmıştır.
B) Öğüt içeren eserlerdir.
C) İyi ve erdemli olmayı yüceltir.
D) Çocuk seviyesi düşünülerek kaleme alınmıştır.
E) Babanın oğluna verdiği öğütler şeklindedir.

4. *Dayak Birincisi* adlı çocuk romanıyla da Bulgaristan Altın Kirpi Ödülü'nü kazandı. Milliyet Sanat dergisinin açtığı bir yarışmada ikincilik ödülü, Çocuk Kitapları Fuarı'nda *Uçtu Uçtu Ali Uçtu* masalıyla birincilik ödülleri sahibi olan yazar, çocuklar için *Ökkeş, Can Dayım, Gecekondu, Bandocu Çocuk* gibi pek çok eser kaleme almıştır.

Bu parçada sözü edilen yazar ağıdakilerden hangisidir?

A) Rıfat Ilgaz
B) Muzaffer İzgü
C) Mavisel Yener
D) Sevim Ak
E) Cahit Zarifoğlu

5. Kazım Taşkent'in, İsviçre'de bir çığ kazasında ölen oğlunun anısına çıkarttığı dergi, Vedat Nedim Tör yönetiminde yayımlanmıştır. Türk çocuk edebiyatının en uzun soluklu süreli yayınlarından biri olan dergide birçok ünlü ismin çocukluk zamanındaki imzalarına rastlamak mümkündür.

Bu parçada sözü edilen çocuk dergisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Mümeyyiz*
B) *Can Kardeş*
C) *Doğan Kardeş*
D) *Yavrutürk*
E) *Miço*

6. Yetişkinler için yazdığı toplumcu gerçekçi tarz eserleri dışında çocuklar için de eserler vermiştir. Bunlar arasında en tanınmış olanı beş kitaptan oluşan *Bacaksız* adlı dizi romandır. Ayrıca *Çocuk Bahçesi* adlı bir şiir kitabı da yazmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gülten Dayıoğlu
B) Muzaffer İzgü
C) Nur İçözü
D) Rıfat Ilgaz
E) Necati Cumalı

7. Yurt dışındaki işçi çocuklarının, eğitim ve öğretim sorunlarıyla ülkemizdeki ilköğretim düzenini irdeleyen araştırmalar yaptı. Yetmişin üzerinde çocuk kitabı yazmıştır. Bunlar arasında en tanınmış olanları *Fadiş, Uçan Motor, Kırmızı Bisikletin Binicisi, Dünya Çocukların Olsa, Işın Çağı Çocukları* adlı eserlerdir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gülten Dayıoğlu
B) Muzaffer İzgü
C) Aytül Akal
D) İpek Ongun
E) Necati Cumalı

8. Aşağıdakilerden hangisi Cahit Zarifoğlu'nun çocuklar için hazırladığı eserlerden biri değildir?

A) *Serçekuş*

B) *Katıraslan*

C) *Motorlu Kuş*

D) *Türk İkizleri*

E) *Yürekdede ile Padişah*

9. ---- toplumsal bir tabakayı değil de sadece kendini temsil eden kahramandır. Anlatı metinlerinde kendi İç dünyası, şahsiyeti, başkalarına benzemeyen yüzü ile görülür ve kişileri, olayları yönlendiren devingen bir yapısı vardır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Karakter

B) Yazar

C) Tip

D) Anlatıcı

E) Kişi

10. Ömer Seyfettin, hikâye alanında Türk edebiyatının henüz aşılamamış bir simasıdır. Onun hikâyeleri çocuklar tarafından ilgiyle okunmaktadır fakat onun kimi hikâyeleri çocuklar açısından olumsuz nitelikler taşıyabilmektedir.

Aşağıdaki hikâyelerden hangisinin, aşırı şiddet bağlamında çocuklar için sakıncalı olduğu <u>ileri sürülemez</u>?

A) *Teke Tek*

B) *Beyaz Lale*

C) *Bomba*

D) *Vire*

E) *Topuz*

11. Türk edebiyatında roman kahramanı olarak bir çocuğun yer aldığı ilk roman adı ve yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Nuhbet'ül-Etfal* - Dr. Rüştü

B) *Araba Sevdası* - Recaizade Mahmut Ekrem

C) *Küçük Paşa* - Ebubekir Hazım Tepeyran

D) *Cezmi* - Namık Kemal

E) *Şermin* - Tevfik Fikret

12. Milli Mücadele döneminin en önemli komutanlarından olan yazar, kimsesiz çocuklar için okullar açmış ve doğrudan çocuklar için bazı eserler kaleme almıştır.

Bu parçada sözü edilen komutan-yazar ve onun doğrudan çocuklar için yazdığı eseri aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Ali Fuat Cebesoy - *Mektep Arkadaşım Atatürk*

B) Kazım Karabekir - *Şarkılı İbret*

C) Falih Rıfkı Atay - *Çankaya*

D) Kazım Karabekir - *Çocuk Davamız*

E) Falih Rıfkı Atay - *Atatürk'ün Bana Anlattıkları*

13. İşaret parmağı havada öğretmen tutumunu benimseyen otoriter ve biçimci çocuk edebiyatını babanın elçisi kabul eden anlayışın değişmesi ---- benimseyen yazarlarla mümkün olmuştur. (M. R. Şirin)

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) yetişkin görüşünü

B) bilgi düzeyini

C) yaş gruplarını

D) çocuk bakışını

E) çocuk isteklerini

14. Edebiyatımızda "çocuk edebiyatı" **terimini ilk kez kullanan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Satı Bey
B) Dr. Rüştü
C) Şinasi
D) Ali Ulvi Elöve
E) İbrahim Alaettin Gövsa

15. Aşağıdakilerden hangisi çocuklara yönelik eser vermemiştir?

A) Ahmet Muhip Dranas
B) Mustafa Ruhi Şirin
C) Cahit Zarifoğlu
D) Hasan Latif Sarıyüce
E) Abdullah Ziya Kozanoğlu

16. Kitaplar çocuklara etkin ve ilginç örneklerle, gördüklerine, duyduklarına, körü körüne inanmak yerine araştırma, gözlemleme, sorgulama, başka bir deyişle yaşamı zihin süzgecinden geçirme olanağı da sağlar.

Bu yargıda sözü edilen durum çocuk kitaplarının hangi niteliği ile doğrudan ilgilidir?

A) Çocukların kişilik gelişimine katkı sağlaması
B) Yaşama sevinci aşılaması
C) Dinleme yeteneğini geliştirmesi
D) Eleştirel düşünme yeteneğini geliştirmesi
E) Çocukları yaşam gerçeklerine hazırlaması

17. Biyografiler, yaşantısı ve eserleriyle toplum tarafından tanınan kişilerin hayatlarının anlatıldığı metinlerdir. Çocuk edebiyatında da bu türden yararlanılmaktadır. Fakat çocuklar için biyografi yazarken bazı hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu hususlardan biri olamaz?

A) Çocukların merak ve ilgileri göz önünde bulundurulmalıdır.
B) Seçilen kişinin ilgi çekici yönleri ön plana çıkarılmalıdır.
C) Kişinin hayatını etkileyen siyasi ve sosyal olaylar sade bir dille anlatılmalıdır.
D) Hayatı ve eserleri anlatılan kişinin olumlu nitelikleri çocuklara örnek olabilecek biçimde verilmelidir.
E) Kişiyi tüm yönleriyle tanıtmak için onun kişisel görüşleri ve özel hayatı tüm ayrıntılarıyla göz önüne serilmelidir.

18. Çocuk edebiyatına kuramsal ve akademik anlamda katkıda bulunan önemli yazarlar aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Sedat Sever - Sevim Ak - Mavisel Yener
B) Selahattin Dilidüzgün - Aytül Akal - Nur İçözü
C) Nilüfer Tuncer - Fatih Erdoğan - Yavuz Bülent Bakiler
D) Mustafa Ruhi Şirin - Zeki Gürel - Aytül Akal
E) Selahattin Dilidüzgün - Sedat Sever - Mustafa Ruhi Şirin

19. Çocuk masallarında görülen, "iyilik-kötülük, bencillik-fedakârlık, cahillik-bilgelik" **gibi kavramlarla açıklanabilecek durum aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Dış çatışma
B) Fiziksel çatışma
C) Psikolojik çatışma
D) İç çatışma
E) Entrika

ÇÖZÜMLER

1. Çocuk hakkında değişik kaynaklarda çeşitli sınırlar çizilmektedir. Kimi kaynaklarda 0-15 yaş arası bireyler çocuk kabul edilirken kimi kaynaklar 0-2 yaş arasını çocukluktan ayırarak bebeklik dönemi olarak düşünmektedir. Soruda geçen Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi ise çocukluğu doğumdan 18 yaşına kadar geçen süre olarak tanımlamaktadır.

Cevap D

2. Çocuk edebiyatı ürünleri sınıflandırılırken çocuklar için yazılan ve çocuklar için yazılmadıkları hâlde çocuk edebiyatına mal olan eserler ayrımına gidilmektedir. Bahsi geçen bu eserler genellikle macera içeren metinlerdir ya da toplumda doğrudan eleştirilemeyen bir durumun semboller aracılığı ile anlatılması sonucu oluşmuştur. Cahit Zarifoğlu yakın tarihin önemli edebiyatçılarından olup eserleri bu tanıma uymaz. O doğrudan çocuklar için eserler kaleme almış bir sanatçıdır.

Cevap E

3. Türk Edebiyatında XVII ve XVIII. yüzyıllarda çocuğu konu alan iki eser yazılmıştır. Bunlardan biri, Nabi'nin oğlu Ebulhayr Mehmet için kaleme aldığı *Hayriye* adlı mesnevi, diğeri de Sümbülzade Vehbi'nin oğlu Lutfi'ye hitaben yazdığı *Lutfiye* adlı mesnevidir. Her iki eser de iyi, doğru, ahlaklı ve erdemli olma konularında babadan oğula öğütler içerir. Bu iki eser çocuklara yönelik olarak kaleme alınmadıkları için çocuk seviyesine hitap etmez.

Cevap D

4. *Dayak Birincisi, Uçtu Uçtu Ali, Ökkeş, Can Dayım, Gecekondu, Bandocu Çocuk* gibi pek çok eser kaleme alan sanatçı Muzaffer İzgü'dür.

Cevap B

5. İlk çocuk dergimiz Mümeyyiz'in 1869'da yayımlanmasından itibaren birçok çocuk dergisi yayın hayatına atılmıştır. Büyük çoğunluğu devamlılık noktasında sıkıntılar yaşayan bu dergilerden bazıları arkalarındaki kurumsal destek ve okur desteği sayesinde uzun yıllar çıkmaya devam etmiş ve birkaç neslin okuduğu dergi durumuna gelmişlerdir. Can Kardeş 1981'de yayın hayatına başlamıştır. Yavrutürk ilk olarak 1936'da Kemal Demiray yönetiminde çıkmıştır. Miço ise yakın zamana kadar Yalvaç Ural tarafından yayımlanan küçük hacimli bir dergiydi. Tanıma uyan dergi Doğan Kardeş'tir.

Cevap C

6. *Bacaksız* adlı dizi romanı ve *Çocuk Bahçesi* şiir kitabını yazan sanatçı Rıfat Ilgaz'dır.

Cevap D

7. *Fadiş, Uçan Motor, Kırmızı Bisikletin Binicisi, Dünya Çocukların Olsa, Işın Çağı Çocukları* adlı eserlerin sahibi olan sanatçı Gülten Dayıoğlu'dur.

Cevap A

8. *Serçekuş, Katıraslan, Motorlu Kuş, Yürekdede ile Padişah* Cahit Zarifoğlu'na aittir. Türk İkizleri ise Cahit Uçuk'a aittir.

Cevap D

9. Anlatmaya bağlı metinlerde toplumsal bir tabakayı değil de sadece kendini temsil eden, devingen kahramanlara karakter adı verilir.

Cevap A

10. *Teke Tek* adlı hikâyede Kasım adlı savaşçı, kuşattıkları kalenin güçlü bir voyvodasını feci bir şekilde sakat bırakır. *Beyaz Lale*'de, düşman komutanı, bir konakta Lale adlı kıza akıl almaz işkenceler yapar. *Topuz*'da Türk askeri, devlete başkaldıran prensi, kafasını topuzla parçalamak suretiyle öldürür. *Vire* adlı hikâyede ise akıl oyunları neticesinde bir kalenin ele geçirilmesi anlatılmaktadır. Bu hikâyede çocukları olumsuz etkileyebilecek bir şiddet sahnesi yoktur.

Cevap D

11. *Nuhbetül Etfal*, çocuklar için yazılan ilk alfabe kitabımızdır. *Cezmi* ve *Araba Sevdası*, yetişkinler için yazılmış romandır. *Şermin*, Tevfik Fikret'in çocuklar için kaleme aldığı ve hece vezniyle yazdığı eserinin adıdır. *Küçük Paşa*, Ebubekir Hazım Tepeyran tarafından yazılmıştır ve *Karabibik*'ten sonra yazılan ikinci köy romanı kabul edilir. Bu eseri ön plana çıkaran özellik romanın başkahramanının bir çocuk olmasıdır. Bu durum Türk edebiyatı açısından bir ilktir.

Cevap C

12. Falih Rıfkı Atay gazetecidir. Seçeneklerdeki iki eseri ise anı niteliği taşımaktadır. Kurtuluş Savaşı komutanlarından olan Ali Fuat Cebesoy'un *Mektep Arkadaşım Atatürk* adlı kitabı yazarın Atatürk ile hatıralarını anlattığı bir eserdir. Kazım Karabekir'in *Çocuk Davamız* eseri, onun muhtaç çocuklara yönelik yaptığı çalışmaları ve raporları topladığı bir kitaptır. *Şarkılı İbret* ise Kazım Karabekir'in "çocukların ruh, dimağ ve vücutlarını bir arada terbiye etmek ihtiyacını yakından görmek" amacıyla yazdığını söylediği şarkılı oyunlardan oluşmaktadır. Bu eser doğrudan çocuklar için yazılmıştır. Yazar bu kitabını "memleket evlatlarına" ithaf etmiştir.

Cevap B

13. Soruda bahsedilen durum, çocuk edebiyatını, çocuklara eğitsel birtakım özellikler katmak ve onları eğitmek amacıyla yapılan bir edebiyat olarak gören bakıştan bahsetmektedir. Söz konusu bu bakışın değişmesi çocuk gerçekliğine dayanmaktadır. Çocuk edebiyatının amacı bilgi ya da iyi ahlak vermekle sınırlandırılamaz. Çocuk edebiyatı yazarı, çocuk bakışı ile eserler oluşturabilen kişidir.

Cevap D

14. İbrahim Alaettin Gövsa, edebiyatımızdaki ilk çocuk şiiri kitabını yazan kişidir (1910). Çocuk edebiyatı terimini de ilk defa o kullanmıştır. Satı Bey Darülmuallimin müdürüdür. Dr. Rüştü *Nuhbetü'l Etfal* yazarıdır. Şinasi'nin *Eşek ile Tilki Hikâyesi* çocuklara da hitap eder. Ali Ulvi Elöve *Çocuklarımıza Neşideler*'in yazarıdır.

Cevap D

15. Mustafa Ruhi Şirin, çocuk edebiyatına gerek kuramsal gerekse edebî olarak büyük katkılar sunmuştur. *Masal Mektuplar, Gökyüzü Çiçekleri* eserlerinden bazılarıdır. Cahit Zarifoğlu, *Küçük Şehzade*, *Ağaç Okul*, *Motorlu Kuş* gibi çocuk kitaplarının yazarıdır. Hasan Latif Sarıyüce, *Karbeyaz, Beyaz Kanatçı Kuş* gibi eserleriyle bir dizi oluşturacak kadar eser kaleme almıştır. Ahmet Muhip Dranas'ın çocuklar için bir eseri yoktur.

Cevap A

16. Çocuk kitaplarının; gördüklerine, duyduklarına, körü körüne inanmak yerine araştırma, gözlemleme, sorgulama, başka bir deyişle yaşamı zihin süzgecinden geçirme olanağı da sağlaması "eleştirel düşünme yeteneğini geliştirmesi" ile doğrudan ilgilidir.

Cevap D

17. Çocuklar için kaleme alınan eserlerde bulunması gereken özelliklerin başında çocukların sıkılmadan bu metinleri okunmalarının sağlanmasıdır. Hayatı anlatılan ünlü kişilerin de bir zamanlar çocuk olduklarının üzerinde durulması çocukların ilgisini canlı tutacaktır. Anlatılan kişinin hayatına etki eden siyasi ve sosyal şartların ayrıntılarıyla anlatılması küçük okurları ayrıntıya boğmak demek olacaktır ki bu durum onları metinden uzaklaştıracaktır. Çocuk edebiyatçılarının üzerinde ittifak ettikleri hususlardan biri de çocukların bu ünlü kişilerin başarılı ve olumlu yönlerini örnek almalarıdır. Son seçenekteki durum, faydalı gibi görünse de aslında olumsuz özellikler taşımaktadır. Kişinin özel hayatının ayrıntıya inilerek anlatılması varsa o kişinin zararlı alışkanlıklarını, cinsel tercihlerini vb. göz önüne sermek olacaktır ki bu durum çocuk edebiyatı açısından tercih edilir bir durum değildir.

Cevap E

18. Sedat Sever, *Çocuk ve Edebiyat* kitabının yazarıdır. Selahattin Dilidüzgün *Çağdaş Çocuk Yazını* adlı eseri kaleme almıştır. Mustafa Ruhi Şirin ise *Masal Atlası*, *Çocuk Edebiyatı Kültürü*, *Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış* gibi eserlerin yazarlığının yanında *99 Soruda Çocuk Edebiyatı* gibi kaynak bir eserin editörlüğünü yapmıştır. Fatih Erdoğan, dergi yayıncılığının yanında çocuk edebiyatı ile ilgili araştırmalara da imza atmıştır. Zeki Gürel Çocuk Edebiyatı adlı kitabın yazarı olması yanında Çocuk Edebiyatçıları Birliği Başkanlığı da yapmıştır. Nilüfer Tuncer *Çizgi Roman ve Çocuk* eserinin yazarıdır. Yavuz Bülent Bakiler, şair ve yazardır. Diğer isimler çocuklara yönelik eserler kaleme almaktadırlar. Akademik çalışmaları mevcut değildir.

Cevap E

19. Anlatmaya bağlı metinlerde temanın çeşitli zıtlıklar üzerinden aktarılmasına temel çatışma denir. Bir temel çatışma türü olan "iç çatışma"da, iyilik-kötülük, bencillik-fedakârlık, cahillik-bilgelik gibi değerlerin çatışması görülür.

Cevap D

TEST 3

1. Nitelikli çocuk edebiyatı yayınları çocuğun hangi gelişim özelliklerine en az katkıda bulunur?

A) Ruhsal gelişim
B) Toplumsal gelişim
C) Bilişsel gelişim
D) Dil gelişimi
E) Eleştirel düşünme becerisinin gelişimi

2. Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatının öncelikli işlevlerinden biri değildir?

A) Çocuğa okuma alışkanlığı kazandırmak
B) Bilgi kazandırmak
C) Çocuklara okumayı sevdirmek
D) Çocuğa okuma kültürü kazandırmak
E) Çocuğu hayata hazırlamak

3. Aşağıdakilerden hangisi günümüz çocuk edebiyatının durumunu en iyi açıklayan yargıdır?

A) Çocuk edebiyatı ürünleri eğitsel ve sanatsal açıdan tartışma ortamları oluşturmuştur.
B) Biyografi türünün ilk örnekleri bu dönemde verilmiştir.
C) Masallar son dönemlerde en çok ilgi çeken tür olmuştur.
D) Çocuk kitaplarının temel amacı çocukları her bakımdan geliştirmektedir.
E) Çocuk klasikleri bu dönemde tercüme edilmeye başlanmıştır.

4. II. Dünya Savaşı Dönemi, aşırı öğretici ve tek tip insan yaratmaya dönük eğitimlerin doruğa ulaştığı ama aynı zamanda çöküşün yaşandığı dönem olmuştur. Tek tip insan yaratmak, Batının başına dert açmış ve savaş tüm kıtayı yerle bir etmiştir. II. Dünya Savaşı'nın ardından eğitim ve edebiyat sorgulanmış, sonuçta çocuk gerçekliğine ve eşitliğine dayanan bir ebediyat anlayışının gelişmesinin daha doğru olacağına karar verilmiştir. Özellikle Batı'da çocuk edebiyatı kadın-erkek eşitliğinin öne çıktığı, çocuğu kendi gerçekliği içinde birey anlayışıyla yapılanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi eserlerini bu parçadaki anlayışla oluşturmuştur?

A) Laura Mathews
B) Daniel Defoe
C) Jonathan Swift
D) Jules Verne
E) Carlo Collodi

5. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de çocuk edebiyatının geç gelişmesinin sebepleri arasında sayılamaz?

A) Halk edebiyatı ürünlerinin ihtiyacı karşılaması
B) Pedagoji biliminin ülkeye geç girmesi
C) Yetişkinlere yönelik edebiyatın da geç gelişmesi
D) Sanatçıların çocuk edebiyatına eğilim duymamaları
E) Çocuk edebiyatının öneminin fark edilememesi

6. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi'nde çocuğa ve çocuk edebiyatına yönelik yeni bakış açısının sonuçları arasında sayılamaz?

A) Masallar yeni bakış açısıyla sunulmuştur.
B) Çeviri çocuk edebiyatıyla bilime karşı ilgi uyandırma çabası güdülmüştür.
C) Çocuklar için ilk okuma yazma kitabı hazırlanmıştır.
D) La Fontaine fabllarına benzeyen öyküler yazılmıştır.
E) Çocukların dil gelişimi için tekerlemelerden yararlanılmıştır.

7. Masal, öykü ve roman gibi edebiyat eserlerindeki kahramanların kendisiyle, çevresiyle, doğa ve toplumla yaşadıkları çatışmalar, toplumun benimsenen ya da karşı çıkılması gereken değerlerini, inançlarını okura sezdirir.

Bu parçanın yazarına göre, edebî eserlerin en önemli işlevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Edebî eserler çocuğu toplumsal yönden geliştirir.
B) Kişilik yönünden geliştirir.
C) Çocuğu hayata hazırlar.
D) Hayatta gerekli olacak pek çok bilgiyi kazandırır.
E) Yaşadığı topluma uyum sağlamasını kolaylaştırır.

8. Ural, *Çiçeğin Ömrü* adlı çalışmasında canlıların oluşumlarını doğal bir kurgu içinde öykülemiştir. Kitapta, mevsimler örneklendirilerek canlılarla ilgili olgular öğretilir. Ancak bu öğretme öykü kahramanı Elif'in çiçekle konuşmasıyla gerçekleştirilir. Canlıların büyümesi için gerekli koşullar, yalnızca bilgi verme amacı güden bir anlayış yerine, çocuğun da ilgisini çekebilecek bir kurgu içinde aktarılır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki ana düşünceyi destekler nitelikte <u>değildir</u>?

A) Çocuk kitapları, çocuğun bilgilenmesini dolaylı yoldan sağlar.
B) Kitaplar, çocuklara herhangi bir bilim alanına ait bilgiler verebilir.
C) Çocuk kitapları, dil ve anlatımın inceliklerini göstermesi bakımından önemlidir.
D) Bilimsel bilgiler, çocuk kitaplarının tamamında yer almalıdır.
E) Kurgu, çocuğun ilgisini çekmektedir.

9. Çocukların küçük yaşlarda mani, bilmece, sayışma, tekerleme söylemeye başlamaları, onların <u>en çok</u> hangi yönden gelişmelerini sağlar?

A) Kavram gelişimini olumlu etkiler.
B) Telaffuzu geliştirir.
C) Yaratıcılığın gelişmesini sağlar.
D) Soyut kavramlarla ilgili zihinsel gelişimi sağlar.
E) Dilin sınırsız anlam inceliğini sezdirir.

10. Çocuklar doğası gereği meraklıdır ve sürekli oynamak, hep yeni şeyler tanımak ve bulmak ister.

Çocuğun bu ihtiyacını <u>en çok</u> karşılayabilecek tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilmece
B) Tekerleme
C) Sayışmaca
D) Şiir
E) Mani

11. Tanzimat Dönemi çocuk edebiyatı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Tanzimat Dönemi'nde çocuklar için roman ve öykü yazılmamıştır.
B) Bu dönemde çocukların edebiyat ihtiyacını halk masalları karşılamaktadır.
C) Bu dönemde ilk defa Batı'dan çeviriler yapılmıştır.
D) Şinasi, La Fontaine fabllarını andıran manzum öyküler yazmıştır.
E) İbrahim A. Gövsa, *Çocuk Şiirleri* adlı kitabını bu dönemde yazmıştır.

12. Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarındaki dış yapı özelliklerinin çocuk üzerindeki etkisiyle ilgili <u>değildir</u>?

A) Çocukta görsellikle ilgili estetik bilinci geliştirir.
B) İlk öğrenme döneminde görsel okumayı geliştirir.
C) Kitaba karşı ilgi duymasında etkili olur.
D) Dil sevgisi ve bilinci geliştirir.
E) Çocuğun okuma alışkanlığı kazanmasında etkili olur.

13. Bir zamanlar bir kral ve kraliçe, bir kız çocukları olunca bu mutlu günün şerefine ziyafet vermişler. Ziyafetten sonra kral çevresindeki insanlara baba olmanın kendisini nasıl mutlu ettiğini anlatmış zira yıllar yılı karısıyla birlikte hep bir çocuk sahibi olmayı beklemiş durmuş. Derken konukların bebek prensese hediyelerini verme zamanı gelmiş.

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Masalın giriş bölümünden alınmıştır.

B) Masalın döşeme bölümünden alınmıştır.

C) Modern çocuk masalının sonuç bölümünden alınmıştır.

D) Masalın düğüm bölümünden alınmıştır.

E) Masalın öğüt bölümünden alınmıştır

14. Aşağıdakilerden hangisi çocuğa şiir okutmanın doğrudan yararları arasında yer almaz?

A) Dil sevgisi ve bilinci geliştirir.

B) Çocuğun hafızasını güçlendirir.

C) Ulusal ve evrensel değerlerin hissettirilmesinde etkili bir araçtır.

D) Sanatsal ve estetik gelişime katkı sağlanır.

E) Doğru öğütler yoluyla gelişim sağlanır.

15. Aşağıdakilerden hangisi drama uygulamalarının yararları arasında sayılamaz?

A) Çocukta yaratıcılığı geliştirir.

B) Çocuğun çok yönlü gelişimini sağlar.

C) Çocukta toplumsallaşma sürecini hızlandırır.

D) Çocuklarda birlikte iş yapma becerisini geliştirir.

E) Çocuklara bilgi kazandırır.

16. Çocuklara yönelik çıkarılan gazete ve dergiler onları eğitsel bakımdan olumlu etkiler.

Aşağıdakilerden hangisi bu olumlu etkiler arasında sayılamaz?

A) Çocuk dergilerinde yer alan resimler, yazılar, fotoğraf ve bulmacalar çocuklarda süreli yayınlara karşı ilgi uyandırır.

B) Gazete ve dergilerde yayınlanan çocuğun ilgisini çekebilecek yazılar okuma isteği uyandırır.

C) Bu gazete ve dergilerde yayınlanan güncel haberler ve olaylarla ilgili bilgi sahibi olur.

D) Gazete ve dergilerde kullanılan çok renkli fotoğraflar ve resimler çocuğun okumaya yönelik ilgisini çeker.

E) Gazete ve dergilerde çeşitli türlerde yazıların yayımlanması tür bilgisini geliştirir.

17. Çocukların kitaba yönelmelerini sağlayan ögeler "biçimsel (dış yapı) özellikleri", çocukların kitapla etkili iletişimini sağlayan ögeler de "içerik (iç yapı) özellikleri" olarak nitelendirilebilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarının biçimsel özellikleri ile ilgili değildir?

A) Kapak tasarımı

B) Dil ve anlatım

C) Resimlendirme

D) Sayfa düzeni

E) Kullanılan malzeme

18. Fabl türüyle ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Fablar sadece manzum olarak yazılır.

B) Fablar basit ahlak ilkelerine değinir.

C) Fablar insanların kusurlu yönlerini eleştirir.

D) Fablarda gündelik hayatla ilgili dersler yer alır.

E) Fablarda genellikle hayvanlar konuşturulur.

ÇÖZÜMLER

1. Çocukluk çağı ve bir çocuğun zihinsel ve psikolojik gelişim evreleri göz önünde bulundurulduğunda ruhsal, toplumsal, bilişsel gelişimin ve dil gelişiminin öncelik oluşturduğunu; eleştirel düşünme becerisinin yani soyut işlemlerin daha çok ergenlik döneminde kazanıldığını söyleyebiliriz. Bu doğrultuda nitelikli çocuk edebiyatı yayınları çocuğun yukarıda verilen özelliklerden hepsine katkıda bulunmasına rağmen çocuğun eleştirel düşünme becerisine en az katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz.

Cevap E

2. Çocuklar için yazılan eserlerde temel işlev çocuğa okuma alışkanlığı kazandırmak, çocuğa okuma kültürü edindirerek okumayı sevdirmek ve çocuk için yazılmış eserler aracılığıyla çocuğu hayata hazırlamaktır. Çocuk için yazılan eserlerde doğrudan çocuğa bilgi vermek ya da çocuğu bir konu hakkında bilgilendirme amacı yoktur.

Cevap B

3. Çocuk edebiyatında biyografi türüne yönelik ilk eserler 1800'lü yıllara dayanmaktadır. "Çocuk kitaplarının temel amacı çocukları her bakımdan geliştirmektedir." Bu sadece günümüz çocuk edebiyatı için değil, her dönemdeki çocuk edebiyatının temelini oluşturan bir anlayıştır. Çocuk klasiklerinin tercümelerine Tanzimat'ın ilanından sonra başlanmıştır. Sonuç olarak "çocuk edebiyatı ürünleri eğitsel ve sanatsal açıdan tartışma ortamları oluşturmuştur." yargısı günümüz çocuk edebiyatının durumunu en iyi açıklayan yargıdır.

Cevap A

4. Daniel Defeo, Jonathan Swift ve Jules Verne XVIII. ve XIX. yy. çocuk edebiyatı yazarlarıdır. Bu eserlerde insanın umutsuzluk ve yalnızlığı insanın düş dünyasını geliştirme ve bilime yönlendirme gibi konular işlenmiştir. Collodi'nin *Pinokyo*su ise felsefe içeriklidir. Fransız yazar Laura Mathews ise II. Dünya Savaşı sonrasında yazan, modern sanatçılardandır.

Cevap A

5. Türkiye'de çocuk edebiyatının geç gelişme nedenleri arasında A, B , D ve E seçeneklerindeki ifadeler sayılabilir. Ancak yetişkinlere yönelik edebiyatın başlangıcından itibaren zengindir, bu durum çocuk edebiyatını etkilemiştir.

Cevap C

6. Türkiye'de XIX. yüzyılın II. yarısına kadar çocuk edebiyatına yönelik çalışmalar görülmez. Bu döneme kadar tekerlemeler, bilmece, masal, efsane gibi halk edebiyatı ürünleriyle boşluk doldurulur. Çocuklar için ilk okuma yazma kitabı (Nuhbetü'l Etfâl) hazırlanmıştır. Tanzimat Dönemi'nin başlarında La Fontain fabllarını andıran hayvan öyküleri yazılmıştır. Batı'daki aydınlanma hareketleri Türk edebiyatını da etkileyerek çeviri romanlar yoluyla çocuğu bilime yöneltme çabası görülmüştür. Jules Verne'den yapılan çeviriler bu çabaya örnektir.

Cevap B

7. "Kahramanların kendisiyle, çevresiyle, doğa ve toplumla yaşadıkları çatışmalar, toplumun değerlerine uyum ya da karşı çıkış" çocuğun toplumsallaşma süreciyle ilgili bir ifadedir.

Cevap A

8. Metinde bilgilendirmenin kurgu içinde yapıldığı verilmektedir. A ve E seçeneklerindeki ifadelerle bu yargı örtüşmektedir. B seçeneğindeki ifade ise paragrafı desteklemektedir. C seçeneğindeki, dil ve anlatım inceliklerini göstermesi ifadesi de Elif'in çiçekle konuşturulmasıyla örtüşmektedir. Bilimsel bilgiler, her çocuk kitabında yer almayabilir. Paragrafta bu düşünce yoktur.

Cevap D

9. Mani, bilmece, sayışma gibi türler, dilin ses oyunları, telaffuz ve anlam incelikleriyle ilgili türleridir. Bütün seçeneklerdeki ifadeler, çocuğun gelişimine katkı sağlar, ancak bu türler daha çok dil gelişimi ve dilin sınırsız anlam inceliğiyle ilgilidir.

Cevap E

10. Öncüldeki "yeni şeyler tanımak ve bulmak" söyleyişi doğrudan bilmeceleri çağrıştırmaktadır. Diğer seçenekler "yeni şeyleri bulmak " ifadesini karşılamaz.

Cevap A

11. Çocuk edebiyatı ülkemizde geç fark edilmiştir Tanzimat Dönemi'nden önce çocuk konusunu işleyen ama çocuklara yönelik olmayan Nabi'nin *Hayriyye* adlı eseri görülmektedir. Çocuk Edebiyatı ürünlerine duyulan ihtiyaç halk edebiyatındaki çeşitli türlerle karşılanmıştır. Bu alana yönelik farkındalık Cumhuriyet Dönemi ile başlar. *Çocuk Şiirleri* adlı eser II. Meşrutiyet Döneminin ilk yıllarında yazılmıştır.

Cevap E

12. Çocuk kitaplarındaki dış yapı özellikleri kâğıt, kapak, punto, resimler vb.dir. A, B, C ve E seçeneklerindeki yargılar çocuk kitaplarının dış yapı özellikleridir. D seçeneğindeki dil sevgi ve bilincinin gelişmesi ise iç yapı özelliğidir.

Cevap D

13. Verilen metnin dil ve anlatım özelliklerine bakıldığında bunun bir masal olduğu anlaşılmaktadır. Masalların giriş ya da döşeme bölümü bir varmış bir yokmuş kalıbıyla başlar. Giriş bölümü masal tekerlemesiyle devam eder. Parça masalın gövde ve asıl bölümünden alınmıştır. Bu bölüm masal olaylarının başladığı bölümdür.

Cevap D

14. Şiir türüyle çocuk, dilinin anlam inceliklerini ve zenginliğini fark eder, bu farkındalık çocuğun dil sevgi ve bilinci geliştirmesine yardım eder. Şiirdeki sözcük tekrarları dil ve anlatım özellikleri çocukta kısa süreli belleğin gelişmesine katkı sağlar. Edebî türler içerisinde estetik duygulara hitap eden en önemli tür şiirdir. Çocuk şiirleri öğütler içermeyebilir.

Cevap E

15. Drama uygulamaları çocukta yaratıcılığı, dil gelişimini, birlikte iş yapma becerisini geliştirir; toplum kurallarını öğrenme konusunda yardım eder. Dolaylı yoldan bilgi kazandırabilir ancak bilgi kazandrma daha çok bilgilendirici metinlerin amacıdır.

Cevap E

16. A, B, C, E seçeneklerindeki ifadeler gazete ve dergilerin çocuklar üzerindeki olumlu etkileridir, ancak D seçeneğindeki ifadede çok renkli fotoğraflar ve resimler metne yöneltmekten çok dikkati renklere ve karmaşaya yöneltir. Renklerin birbirine karışmaması gerekir.

Cevap D

17. Kapak tasarımı, resimlendirme, sayfa düzeni, kullanılan malzeme kitabın biçimsel özelliklerindendir. Dil ve anlatım ise içerik özelliğidir.

Cevap B

18. Fabl türüyle ilgili bu bilgiler B, C, D ve E seçeneklerinde doğrudur. Fabllar genelde manzum yazılır ancak aralarında düzyazıyla yazılmış fabllar da vardır.

Cevap A

TEST 4

1. Danimarka'da çocuklara yönelik pek çok masalın derlenmesine öncülük eden ve 1884 yılında yayımlanmaya başlanan *Ocakbaşı* öyküleriyle dünya çocuk edebiyatına birçok masal kazandıran Danimarkalı yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Carlo Collodi
B) Hans Christian Andersen
C) Wilhelm Jacob
D) Florence Sakade
E) Edmondo de Amicis

2. Divan edebiyatında kendi çocukları için şiir yazan iki şair aşağıdakilerin hangisinde bir arada verilmiştir?

A) Sümbülzade Vehbi - Baki
B) Nabi - Nedim
C) Necati - Nabi
D) Şeyh Galip - Nabi
E) Sümbülzade Vehbi - Nabi

3. Çocuk edebiyatı ürünlerinde kullanılan türler, çocuğun sanatsal ihtiyaçlarını karşıladığı gibi, akademik bilinç kazanmasında da etkilidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin akademik bilinç kazanma bakımından diğerlerinden daha öncelikli olduğu söylenebilir?

A) Roman
B) Masal
C) Biyografi
D) Hikâye
E) Destan

4. İçeriğindeki ve söylenişindeki çocuksu eda/tarz nedeniyle çocuk geleneklerinde ve eğlencelerinde yeri olan bir edebiyat türüdür. Bu türün önde gelen özelliği, belli bir ana konusunun olmayışı, belirtilen duygu, düşünce ve hayallerin bir masal havası içinde anlatılmaya çalışılmasıdır.

Bu parçada sözü edilen tür, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ninni
B) Bilmece
C) Tekerleme
D) Türkü
E) Ağıt

5. İnsanların, meydana geliş nedenlerini açıklayamadıkları kimi olaylara yorum getirme çabaları sonucu ortaya çıkan, olağanüstülükler içeren yazınsal ürünler aşağıdakilerden hangisidir?

A) Masal
B) Efsane
C) Öykü
D) Anı
E) Destan

6. Var varanın, sür sürenin... Baykuşu çoktur viranenin... Destursuz bağa girenin, geçmez para ile dükkâna girenin, hokka çömleğini başında patlatır Bekri Mustafa... Hak dost, veli dost... Babamdan kaldı bir eski post... Ben dikerim o sökülür... Arasına bit, pire sokulur... Ufacığı bakla gibi, büyüceği toklu gibi... Tuttum pireyi İstanbul'a yolladım. Bekledim, bekledim gelmedi. Neyse biz geçelim masalımıza.

Bir Türk masalından alınmış olan bu sözler, ilgili masalın hangi bölümünden alınmış olabilir?

A) Gövde
B) Döşeme
C) Dua
D) Kıssadan hisse
E) Giriş

7.

I. Kimi yazarlarca, doğal destanların oluşum sürecinden geçmeden yazılan destanlara "yapay destan" denir.

II. Bir öğretmenle bir öğrencinin başından geçen bir olayı anlatan öykünün teması "hoşgörü" olabilir.

III. Teması hoşgörü olan bir öykünün ana düşüncesi "öğretmen sevgisi" biçiminde ifade edilebilir.

IV. Çocuk öykü ve romanlarında soyut fakat dikkati dağıtmayan ruh çözümlemeleri önde gelen özelliklerden biridir.

V. "Şiir" sözcüğünün anlamı daha çok biçimle ilgiliyken manzume sözcüğü daha çok anlama yöneliktir.

Çocuk edebiyatıyla ilgili olarak yukarıda verilenlerden hangileri <u>yanlıştır</u>?

A) I ve II B) I, II ve III C) II, III ve IV D) III ve IV E) I ve V

PEGEM AKADEMİ

8. Çocuk edebiyatı türleriyle ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) Düğüm, bir öykünün giriş bölümünde okuyucuya sunulan bir ögedir.

B) Ana düşünce buldurma açısından olay anlatımlı tezli öyküler daha uygundur.

C) Öyküler de tıpkı anılar gibi gerçek olayları işleyebilir.

D) Efsaneler halkın düş gücünden doğarak gelişen anlatıdır.

E) Destanlar efsanelere göre daha ulusal olan edebiyatı ürünüdür.

9. Plan ve olay örgüsü bakımından çocukların daha kolay okuyabileceği öykü türünün Fransız temsilcisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anton Çehov

B) Guy de Maupassant

C) J. Paul Sartre

D) Artur Rimbaud

E) Daniel Defoe

10. Anadolu'nun değişik bölgelerinde anlatılan halk masallarını yazı diline kazandırmaya çalışmış bir Türk yazarıdır. Bu amaçla önce *Dertli Kaval* adlı masal kitabını yayımlamış, daha sonra da sırasıyla *Karayılan ve Karagülmez, Zümrüt-ü Anka, En Güzel Türk Masalları, Açıl Sofram Açıl, Akıl Kutusu, Bir Varmış Bir Yokmuş, Gökten Üç Elma Düştü* gibi masal kitaplarını yazmıştır.

Türk halkının öz kültüründen yola çıkarak derlediği masalları yeni bir biçemle Türk çocuk yazınına kazandıran yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) İsmail Hakkı Sunat

B) Ali Ulvi Elöve

C) Eflâtun Cem Güney

D) Naki Tezel

E) Pertev Naili Boratav

11. Aşağıdakilerden hangisi daha çok fabllarda bulunur?

A) Tekerleme bölümü

B) Ders bölümü

C) Dua bölümü

D) Gövde bölümü

E) Entrika bölümü

12. Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarının dış yapı özellikleriyle ilgili ögelerden değildir?

A) Boyut

B) Oylum

C) Punto

D) Resimlerin oranı

E) Tema

13. Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarının iç yapı özelliklerinden değildir?

A) Tema

B) Resimlerin oranı

C) Dil özellikleri

D) Anlatım

E) Konu

14. Lafontaine'den yaptığı ilk fabl çevirileriyle bilinir. Daha sonra kendisi de *Eşek ile Tilki*, *Karakuş Yavrusu* gibi fabllar yazmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ziya Paşa

B) Muallim Naci

C) İbrahim Şinasi

D) Yusuf Kâmil Paşa

E) Ali Canip Yöntem

15. Cumhuriyet'ten önce tarihî romanlar yazmaya başlamıştır. Cumhuriyet Dönemi'nin başlarında *Kızıltuğ, Atlı Han, Türk Korsanları, Gültekin* gibi, Türk tarihinden alınma konuları ilköğretim öğrencilerinin de anlayabileceği bir dille işlemiştir.

Bu parçada sözü edilen eserlerin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Huriye Öniz
B) Fahriye Sertelli
C) Abdullah Ziya Kozanoğlu
D) Cengiz Dağcı
E) Cahit Uçuk

16. 1940'lı yıllardan bu yana, kendine özgü duyarlığıyla, daha çok sorunlu ve kusurlu çocukların yaşamlarını öyküleştiren ve 1902-1996 yılları arasında yaşamış bir yazardır.

Eserlerinde daha çok terk edilmiş yoksul ve kimsesiz çocukların yaşamını tema olarak işlemiş yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Muazzez İlmiye Çığ
B) Cahit Uçuk
C) Oğuz Tansel
D) Kemalettin Tuğcu
E) Rakım Çalapala

17. Özellikle bilim-kurgu türündeki macera romanlarıyla çocuklar tarafından sevilerek okunan bir yazardır. *Aya Seyahat, Kaptan Grant'ın Çocukları, Denizler Altında Yirmi Bin Fersah, Seksen Günde Devriâlem, Mişel Strogoff, İki Sene Okul Tatili* gibi kitaplar onun çocuklar için yazdığı eserlerden birkaçıdır.

Yalnız çocukların değil, büyüklerin de dikkatlerini yeryüzünden denizlere ve göklere çekmeyi başaran Fransız yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Jules Verne
B) Mime de Ségur
C) Hector Malot
D) La Fontaine
E) Lewis Caroll

18. Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) İbrahim Alâattin Gövsa - *Çocuk Şiirleri*
B) Ali Ulvi Elöve - *Çocuklara Neşideler*
C) Tevfik Fikret - *Altın Işık*
D) Ziya Gökalp - *Kızıl Elma*
E) Fuat Köprülü - *Mektep Şiirleri*

19. Çocuk kitabının görsel tasarım bakımından nitelikli olup olmadığını sorgulamak için aşağıdaki sorulardan hangisini sormaya gerek yoktur?

A) Kitabın kapağındaki resimler parlak, canlı ve çekici mi?
B) Kitap hacim ve ebat bakımından kullanışlı mı?
C) Resimlerin estetik değeri var mı?
D) Kitaptaki kahramanlar çocuğun dünyası ile uyumlu mu?
E) Metin ve resim tasarımları birbiri ile uyumlu mu?

20. Daha çok çocuk romanı ve öyküsü yazarken son yıllarda gençliğe yönelik romanlar da yazan ve *Yeşil Kiraz* adlı iki ciltlik romanıyla tanınan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gülten Dayıoğlu
B) Mustafa Ruhi Şirin
C) Turan Yüksel
D) Bilgin Adalı
E) Sevim Ak

ÇÖZÜMLER

1. Seçeneklerde yer alan yazarların hepsi çocuklar için yazmış olan yazarlardır. Ancak bunlardan; Carlo Collodi ve E. De Amicis İtalyan, Wilhelm Jacob Alman, Florence Sakade Japon yazarlardır. Andersen ise Danimarkalı bir masal yazarıdır.

Cevap B

2. Tanzimat edebiyatı öncesinde, iki şair (Sümbülzade Vehbi- *Lütfiye* ve Nabi-*Hayriye*) kendi çocukları için birer eser vermişlerdir. Bu iki kitap Türk çocuk edebiyatının ilk örnekleri sayılır. Bu iki şairin adı E seçeneğinde yer almaktadır.

Cevap E

3. Roman, masal, hikâye, destan olay çevresinde gelişen sanatsal metinlerdir. Biyografi ise öğretici bir metin türüdür, akademik bilinç kazanma bakımından diğerlerinden daha önceliklidir.

Cevap C

4. Öncülde sözü edilen edebiyat ürünü tekerlemedir. Bilindiği üzere, tekerlemelerde bir duygu ve düşünce, masalsı bir edayla, çocukların da hoşuna giden bir üslupla dile getirilir.

Cevap C

5. Masal; büyüklerin, çocuklara anlattıkları ve daha çok gerçek olmayan olaylardan oluşan edebiyat ürünleridir. Öykü gerçek ya da gerçeğe uygun biçimde tasarlanmış olaylardan oluşur. Anı ise yazan kişinin başından geçen olayların anlatıldığı ürünlerdir. Destan da ulusların yaşamında etkili olan savaş, kıtlık, türeyiş vb. olayların abartılı biçimde anlatıldığı ürünlerdir. Efsaneler ise insanları hayrette bırakan olayları izah etmeye dayanan daha yerel nitelikli ürünlerdir.

Cevap B

6. Gövde, bir masalın asıl konu bölümüdür. Dua bölümü ise masalların sonunda yer alır. Kıssadan hisse ise masalların ders bölümü olup yine genellikle sonda bulunan bölümdür. Döşeme bölümü ise Türk masallarında genellikle ilk başta yer alan, tekerlemeler içeren bölümdür.

Cevap B

7. Çocuk edebiyatıyla ilgili olarak I, II ve V. cümlelerde verilenler doğrudur. Ana düşünce, yargı bildiren bir cümle biçiminde olmalıdır. III. cümlede verilen durumla ancak konu belirtilir. Ruh çözümlemeleri çocuklar için yazılan eserlerde bulunması gereken bir özellik değildir.

Cevap D

8. Bir öyküde düğüm bölümü serim bölümünden (yer, zaman ve olayın tanıtıldığı bölüm) sonra, gelişme bölümünde yer alır. B, C, D ve E seçeneklerinde belirtilen yargılar doğrudur.

Cevap A

9. Öykü anlatımıyla ilgili iki eğilim söz konusudur. Bunlardan ilki olay öyküsü, diğeri de durum öyküsüdür. Olay öykülerinde belli olaylar dizisi planlı bir biçimde (serim, düğüm, çözüm) gelişir ve biter. Durum öykülerinde ise belli bir olay dizisi yerine, yazarın o andaki durumuna bağlı olarak gelişen öykülerdir. Anlayabilme ve kavrayabilme yönüyle çocuklar olay öykülerini daha çok severler. Bu öykü türünün ilk uygulayıcısı Fransız yazarı Guy de Maupassant'tır (1850-1893). Bizim edebiyatımızda bu türün en önemli temsilcisiyse Ömer Seyfettin'dir.

Cevap B

10. Eflatun Cem Güney "masal derlemeci" denince akla ilk gelebilecek isimlerden biridir. Parçada sözü edilen eserler de ona aittir.

Cevap C

11. Tekerleme genellikle masallarda bulunur. Başlı başına bölüm olmayan bir edebiyat terimidir. Masalların bütün bölümlerinde bulunabilir. Dua bölümüyse genellikle Türk masallarının sonunda bulunur. Gövde ve entrika bölümleriyse masallar ve fabllar için ortak bir bölümdür. İki türde de bulunur. Ders bölümüyse genellikle fabllarda bulunan ve fablın en sonunda yer alan bir bölümdür. Masallarda açık bir şekilde bulunmaz. Sonda olabileceği gibi masalın gövde kısmında da (kıssadan hisse) bulunabilir.

Cevap B

12. A, B, C, D seçeneklerinde yer alan kavramlar, çocuk kitaplarının dış yapı özellikleriyle ilgilidir. Oysa E seçeneğinde yer alan tema bir kitabın işlediği ve okuyucusuna aktarmaya çalıştığı genel bir izlek/konudur.

Cevap E

13. A, C, D ve E seçeneklerinde yer alan kavramlar çocuk kitaplarının iç özellikleriyle ilgilidir. B seçeneğinde yer alan "resimlerin yazılara göre oranı" ise çocuk kitaplarının dış yapısıyla ilgili bir özelliktir.

Cevap B

14. İbrahim Şinasi La Fontaine'den esinlenerek *Eşek ile Tilki*, *Karakuş Yavrusu ile Karga*, *Arı ile Sivrisinek* gibi manzum eserleri de yazmıştır.

Cevap C

15. Abdullah Ziya Kozanoğlu Türk tarihinden seçtiği konuları roman ve öykü biçiminde genişleterek işlemiş bir Türk yazarıdır. *Kızıltuğ (1923), Atlı Han (1924), Türk Korsanları (1926), Gültekin* gibi yapıtları da bu türde yazdığı kitaplardan birkaçıdır.

Cevap C

16. Öncüldeki parçada sözü edilen yazar Kemalettin Tuğcu'dur. Tuğcu'nun kitaplarından birkaç örnek: *Taş Yürek, Saadet Borcu, Sokak Köpeği, Şeytan Çocuk, Küçük Mirasyedi, Ayşecik, Hissiz Adam, Uçurum, Herkesten Uzak, Üvey Baba...*

Cevap D

17. Hem büyükler hem de küçükler tarafından okunan bir yazar olan Jules Verne 1825-1905 yılları arasında yaşamış bir Fransız yazardır. Bilim-kurgu tarzı romanlarıyla tanınır.

Cevap A

18. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen eşleştirmeler doğrudur. *Altın Işık* adlı eser Tevfik Fikret'in değil, Ziya Gökalp'in yazdığı bir eserdir.

Cevap C

19. A, B, C ve E seçeneklerindeki sorular çocuk kitaplarının görsel tasarımı ile ilgilidir. D seçeneğindeki soru ise içerikle ilgilidir.

Cevap D

20. Gülten Dayıoğlu özellikle son yıllarda hem bilimkurgu romanlarıyla hem de *Sekizinci Renk* ve *Yeşil Kiraz I-II* gibi romanlarıyla ergenlik çağı çocuklarına hitap etmektedir.

Cevap A

TEST 5

1. **Aşağıdakilerden hangisi gelişimin temel ilkelerinden biri değildir?**

   A) Gelişim, dinamik bir olgudur ve süreklilik gösterir.

   B) Gelişim, genetik ve çevresel değişkenlerin karşılıklı etkileşimine bağlı olarak şekillenir.

   C) Gelişim özelden genele, parçadan bütüne bir seyir izler.

   D) Gelişim ardışık işleyen düzenli bir süreçtir.

   E) Gelişim hızı evrelere göre değişiklik gösterir

2. **Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarının çocuğun bilişsel gelişimine sağladığı katkılardan biri değildir?**

   A) Sözcük dağarcığını zenginleştirir.

   B) Belleğini geliştirir.

   C) Dikkatini yoğunlaştırır.

   D) Dinleme becerisini geliştirir.

   E) Toplumun örf, adet, gelenek ve göreneklerini kazandırır.

3. **Aşağıda verilen XIX. yüzyıl çocuk edebiyatı ürün ve yazar eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

   A) Antonie Saint Exupery - Heidi

   B) Jules Verne - Seksen Günde Devriâlem

   C) Charles Dickens – David Copperfield

   D) Carlo Collodi – Pinokyo

   E) Mark Twain – Tom Savyer'ın Maceraları

4. **Türkiye'de çocuk edebiyatının başladığı dönem olarak kabul edilen dönem aşağıdakilerden hangisidir?**

   A) Lale Devri

   B) Millî Edebiyat Dönemi

   C) Fecriâti Dönemi

   D) Tanzimat Dönemi

   E) Servetifünun Dönemi

5. **Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatı ürünlerinde olması gereken niteliklerden biri değildir?**

   A) Çocuk edebiyatı ürünleri, çocuğa göreliği on planda tutmalıdır.

   B) Çocuk edebiyatı, çocukları ve çocuğu anlatan bir edebiyat olmalıdır.

   C) Çocuk edebiyatı ürünlerinde, çocuğun gelişimine uygun bir dil kullanmalıdır.

   D) Çocuk edebiyatı ürünleri çocuksu bir dil ve anlatıma sahip olmalı, çocuğun ruh ve zevk dünyasına hitap etmelidir.

   E) Çocuk edebiyatı ürünleri, çocuğu ruhsal ve zihinsel yönden geleceğe hazırlamalıdır.

6. **Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatının hedeflerinden biri olamaz?**

   A) Çocukların eleştiri ve düşünme yeteneğini geliştirmek

   B) Çocukların algı gelişimine destek olmak

   C) Çocuklara okuma sevgisi kazandırmak

   D) Çocukları gerçek hayata hazırlamak

   E) Çocukları oyun oynamaktan uzak tutmak

7. **Çocuk kitaplarının biçimsel özellikleriyle ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi doğru değildir?**

   A) Çocuk kitaplarının boyutu 20x30 ebadından daha küçük olmamalıdır.

   B) Kitapların kapağı kalın, dayanıklı ve resimli olmalıdır.

   C) Kitapların kâğıtları dayanıklı, mat, birinci veya ikinci hamur kalitesinde olmalıdır.

   D) Kitabın ciltlenmesi dayanıklılık acısından çok önemlidir. Daha dayanıklı olduğu için formalama yöntemi kullanılmalıdır.

   E) Yazılar tek sütunda yazılmalı, sayfa kenarlarında uygun boşluklar bırakılmalıdır.

8. Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarında bulunması gereken içerikle ilgili özelliklerden biri değildir?

A) Çocuk kitapları insanı tüm yönleriyle (güçlü, zayıf, olumlu, olumsuz, iyi, kötü, vb.) olduğu gibi göstermelidir.

B) Öğütleyici ve doğrudan bilgi verici olmamalıdır. Bilgi metnin içinde sezdirilmelidir.

C) Görsel düzen sağlanmış olmalıdır.

D) Konularını hayatın gerçekleri oluşturmalı, bunlar abartılı olmamalıdır.

E) Bağnazlığı ve kaderciliği aşılamamalıdır.

9. ---- kimi sözcük ya da seslerin yinelenmesi ve ölçü, uyak gibi ögelere bağlı kalınması yoluyla oluşturulan anlamlı veya anlamsız, belirli bir konusu olmayan söz dizelerine verilen addır.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Mani

B) Tekerleme

C) Ninni

D) Şiir

E) Şarkı

10. Çocukların düşünme ve zihin becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir sınıf öğretmeni aşağıda verilen türlerin hangisinden öncelikle yararlanmalıdır?

A) Masal

B) Fabl

C) Tekerleme

D) Bilmece

E) Fıkra

11. İlkokul birinci sınıfa yeni başlamış öğrencilerine bazı olumlu davranışlar kazandırmayı amaçlayan Demet Öğretmen aşağıdaki türlerden öncelikle hangisinden yararlanmalıdır?

A) Masal

B) Fabl

C) Öykü

D) Çizgi roman

E) Anı

12. Kahramanlarının olağanüstü eylemlerini coşkulu, törensel bir üslupla anlatan ve genellikle birkaç bölümden oluşan manzum yapıtlardır. Bilinen en eski türlerdendir. Mitoloji, efsane, folklor ve tarihi ögeler içerir.

Yukarıda bazı özellikleriyle açıklanmaya çalışılan tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Destan

B) Efsane

C) Masal

D) Halk hikâyeleri

E) Biyografi

13. Çok eski çağlardan beri söylenegelen, kaynağı ve ilk söyleyeni belli olmayan, yüzyıllar boyunca halkın benimseyerek sonraki kuşaklara aktardığı; genellikle olağanüstü olayları, kişileri ve konuları işleyen kurmaca, yani hayal ürünü olan, öykülere ---- denilmektedir.

Bu parçada boş bırakılmış yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) destan

B) masal

C) efsane

D) halk hikâyeleri

E) halk şiiri

ÇÖZÜMLER

1. Yapılan araştırmalar, gelişimin kalıtım ve çevre faktörlerinin etkisiyle ve bireysel farklılıklara göre şekillendiğini göstermektedir. Ancak tüm bunlara karşın gelişimin birtakım temel ilkelere dayandığı görülmektedir. Buna göre: Gelişim, dinamik bir olgudur ve süreklilik gösterir. Gelişim, genetik ve çevresel değişkenlerin karşılıklı etkileşimine bağlı olarak şekillenir. Gelişimde bir denge vardır. Gelişimin tüm alanları birbirlerini karşılıklı etkiler. Gelişim hızı evrelere göre değişiklik gösterir. Gelişim baştan ayağa, içten dışa doğrudur. Gelişim ardışık işleyen düzenli bir süreçtir. Gelişimde bireysel farklılıklar vardır. Gelişim bir bütündür. Gelişim genelden özele, bütünden parçaya bir seyir izler.

Cevap C

2. Çocuk kitaplarının çocuğun bilişsel gelişimine olan etkileri şöyle sıralanabilir: Dinleme, taklit etme ve dille ilgili araştırmalar yapmasını sağlar. Sözcük dağarcığını zenginleştirir. Sıfat, zamir, tekil-çoğul ve olumlu-olumsuz ifadelerin doğru ve yerinde kullanılmasına katkı sağlar. Belleğini geliştirir. Dikkatini yoğunlaştırır. Okumaya karşı ilgi uyandırır. Ana dilini kullanma becerisini arttırır. Çocuk için soyut olan duyduğu bazı kavramlar kitaplardaki görseller yoluyla somutlaşır. Kitaptaki resimler çocuğun gördüğü ve tanıdığı nesnelerden yola çıkarak hazırlandığında öğrenmedeki yakından uzağa ilkesi pekişir. Kavramları öğrenir. Dinleme becerisi gelişir. Çocuk kitapları çocuklara toplumun örf, adet, gelenek ve göreneklerini kazandırır. Ancak bu çocukların zihinsel gelişimlerinden çok sosyal gelişimlerini desteklemektedir.

Cevap E

3. XIX. yüzyılda Mark Twain'in *Tom Savyer'ın Maceraları*, Jules Verne'in *Seksen Günde Devriâlem* ve *Aya Seyahat*, Charles Dickens'in *David Copperfield*, Elanor H. Porter'ın *Polyanna*, Spyri'nin *Heidi*, Carlo Collodi'nin *Pinokyo* adlı eserleri önemli ve en bilinen eserler arasındadır. XX. yüzyılda da Antonie Saint-Exupery'nin *Küçük Prens*, James Matthew Barrie'nin *Peter Pan*, Jose Mauro de Vasconcelos'un *Şeker Portakal* önemli ve en çok tanın eserler olarak gösterilebilir.

Cevap A

4. Türkiye'de de çocuk edebiyatının gelişimi dünyadaki çocuk edebiyatının gelişimiyle yakından ilgilidir. Tanzimat Dönemi, Türk çocuk edebiyatının başlangıcıdır. Tanzimat'tan önce sözlü edebiyat türü vardır. Bunlar da masal, bilmece, tekerleme, atasözleri, Nasreddin Hoca Fıkraları olarak evlerde; Karagöz oyunları olarak da tiyatroda mevcuttu. Türkiye'nin ilk çocuk kitapları Tanzimat Dönemi yazarlarından Şinasi, Recaizade Mahmut Ekrem ve Ahmet Mithat tarafından Fransızcadan çevrilen kısa şiirler ve hayvan hikâyeleridir.

Cevap D

5. Çocuk edebiyatı ürünlerinde aranan bazı nitelikler vardır. Çocuk edebiyatı ürünlerinin, çocuğa göreliği on planda tutması; Çocuk edebiyatı ürünlerinde, çocuğun gelişimine uygun bir dil kullanılması; Çocuk edebiyatı ürünlerinin çocuksu bir dil ve anlatıma sahip olması, çocuğun ruh ve zevk dünyasına hitap etmesi ve Çocuk edebiyatı ürünlerinin, çocuğu ruhsal ve zihinsel yönden geleceğe hazırlaması bu niteliklerdendir. Ancak çocuk edebiyatının çocukları ve çocuğu anlatan bir edebiyat olmaması gerekir.

Cevap B

6. Çocuk edebiyatı tanımı, nitelikleri ve öznesinde çocuk olması dolayısıyla bir takım hedefleri dikkate almak zorundadır. Bu nedenle; Çocukların eleştiri ve düşünme yeteneğini geliştirmek; Çocukların algı gelişimine destek olmak; Çocuklara okuma sevgisi kazandırmak ve Çocukları gerçek hayata hazırlamak bu hedefler arasındadır. Ancak Çocuk edebiyatının çocukları oyunlardan uzak tutmak gibi bir amacı yoktur.

Cevap E

7. Çocuk kitaplarının biçimsel özellikleriyle ilgili olarak verilen, çocuk kitaplarının kapağının kalın, dayanıklı ve resimli olması; kâğıtlarının dayanıklı, mat, 1. veya 2. hamur kalitesinde olması; kitabın ciltlenmesi ve bunun için formalama yönteminin kullanılması ve yazıların tek sütunda yazılması ve sayfa kenarlarında uygun boşluklar bırakılması ifadeleri doğrudur. Ancak çocuk kitaplarının belirli bir boyutu yoktur. Kitabın boyutu çocuğun yaşına uygun olmalıdır. Bu nedenle kesin ölçülerden söz edilemez.

Cevap A

8. "Çocuk kitapları insanı tüm yönleriyle (güçlü, zayıf, olumlu, olumsuz, iyi, kötü, vb.) olduğu gibi göstermelidir; öğütleyici ve doğrudan bilgi verici olmamalıdır. Bilgi metnin içinde sezdirilmelidir; bağnazlığı ve kaderciliği aşılamamalıdır; konularını hayatın gerçekleri oluşturmalı, bunlar abartılı olmamalıdır" ifadeleri kitapların içeriğiyle ilgilidir. Ancak "Görsel düzen sağlanmış olmalıdır" ifadesi doğrudan kitabın içeriğiyle değil resimsel özellikleriyle ilgilidir.

Cevap C

9. Tekerleme kimi sözcük ya da seslerin yinelenmesi ve ölçü, uyak gibi ögelere bağlı kalınması yoluyla oluşturulan anlamlı veya anlamsız, belirli bir konusu olmayan söz dizelerine verilen addır. Belirleyici özelliği, herhangi bir ana konudan yoksun olmasıdır. Tekerlemeler, birbirine aykırı düşünceleri olmayacak durumları bir araya getirerek, mantık dışı birtakım sonuçlara ulaşmakta ve şaşırtıcı bir etki yaratmaktadır.

Cevap B

10. Bilmece bir şeyin adını anmadan vasıflarını üstü kapalı söyleyerek o şeyin ne olduğunu dinleyene veya okuyana bırakmaktan ibaret olan eğlenceli bir halk edebiyatı türüdür. Bilmeceler çocuklar için şiirsel bir anlatımla şekillenmiş eğlenceli bir zekâ oyunudur. Çocukları, tüm bildiklerini sınamaya, olaylar ve olgular ile kavramlar arasında anlamsal ilgiler kurmaya yöneltir. Bilmeceler bir halkın zekâsının da düzeyini gösterir. Çünkü bilmecelerin ifadesi tertip ve düzeni bir zekâ ürünüdür.

Cevap D

11. Fabl, kahramanları çoğunlukla hayvanlardan seçilen, sonunda ders verme amacı güden, genellikle manzum hikâye olarak tanımlanır. Fabların en belirgin özelliği didaktik (öğretici) olmalarıdır. Teşhis (kişileştirme) ve intak (konuşturma) sanatları üzerine kurulmuştur. İnsanlara ait özellikler hayvanlara aitmiş gibi gösterilerek davranış kazandırılmaya çalışılır. Fablarda öğüt doğrudan verilmediğinden okuyucuyu bu durum çok rahatsız etmez. Fablar çoğu zaman masalımsı eserler, hatta masalın bir çeşidi olarak da görülmüştür. Bu, fabların masallarla olan benzerliklerinin fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Özellikle sonunda ahlak dersi verilmesi, kahramanlarının hayvan olması ve genellikle manzum olmaları dışında masallardan ayrılan fazla bir farkı yoktur. Fabların en belirgin özelliği didaktik (öğretici) olmalarıdır.

Cevap B

12. Destanlar kahramanlarının olağanüstü eylemlerini coşkulu, törensel bir üslupla anlatan ve genellikle birkaç bölümden oluşan manzum eserlerdir. Bilinen en eski türlerdendir. Yunanca "espos" sözcüğünden gelmektedir. Mitoloji, efsane, folklor ve tarihi ögeler içerir.

Cevap A

13. Çok eski çağlardan beri söylenegelen, kaynağı ve ilk söyleyeni belli olmayan, yüzyıllar boyunca halkın benimseyerek sonraki kuşaklara aktardığı; genellikle olağanüstü olayları, kişileri ve konuları işleyen kurmaca –yani hayal ürünü olan- öykülere "efsane" denilmektedir. Sözlü gelenekte yaşayan bu türe dilimizde Türkçe "söylence"; Arapça "ustüre" (cem'i: esatir); Farsca "fesane, efsane"; Yunanca "mitos, mit" kelimeleri ad olarak verilmiştir. Dini nitelikteki efsanelere ise "menkıbe" denir.

Cevap C

TEST 1

1. Aşağıdakilerden hangisi yabancılara Türkçe öğretiminde esas alınan ilkelerden değildir?

A) Dil öğrenme etkinliklerinin önceden planlanması

B) Dil öğretiminde basitten karmaşığa bir sıra izlenmesi

C) Yazılı iletişimin ardından sözlü iletişime geçilmesi

D) Ana dilin sadece gerekli durumlarda kullanılması

E) Öğrencilerin yaptıkları hataların anında düzeltilmesi

2. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nın önceki kademeleriyle uyumlu biçimde yapılandırılan ortaöğretim kademesinde öğrencilerin hangi dil seviyesine ulaşması amaçlanmaktadır?

A) A1 B) A2 C) B1 D) B2 E) C2

3. Aşağıdakilerden hangisi Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nda benimsenen yaklaşımlardan biri değildir?

A) Eylem odaklı yaklaşım

B) Sarmal yaklaşım

C) Tematik yaklaşım

D) Bütüncül değerlendirme yaklaşımı

E) Tam öğrenme yaklaşımı

4. "Birinci dil, ikinci dilin edinilmesinde bir referans sistemi olarak korunur." **anlayışı yabancı dil öğretiminde kullanılan hangi yöntemle ilgilidir?**

A) Dil bilgisi çeviri yöntemi

B) İletişimsel yöntem

C) Bilişsel yöntem

D) Kavramsal – işlevsel yöntem

E) Açıklayıcı yöntem

5. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde ilk okuma yazma anlayışında yer alan "İlk okuma yazmaya başlama ve ilerleme" **aşamasında aşağıdakilerden hangisi yer almamaktadır?**

A) Sesi hissetme, tanıma ve ayırt etme

B) Harfi okuma ve yazma

C) Harflerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturma

D) Metin okuma

E) Boyama ve çizgi çalışmaları

6. Temelini sosyal etkileşimden alan ve yabancı dil öğrenimini de etkileşim amacıyla ortaya koyan bir anlayışa sahiptir. Amaç dilin kurallarını ezberlemek değil, dilin etkileşim sürecinde etkili biçimde kullanılmasını sağlamaktır.

Bu parçada özellikleri verilen yabancı dil öğretim yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İletişimsel

B) Telkin

C) Danışmanlı

D) Sessizlik

E) Tüm fiziksel tepki

7. Dil öğretimi dil labaratuvarlarında, kasetçalarlar, ses kayıtları, kısa film şeritli projeksiyonlar kullanılarak yapılmıştır.

Buna göre kullanılan dil öğretim yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) İşitsel – görsel

B) İşitsel – dilsel

C) İletişimsel

D) Görev temelli

E) Telkin

8. Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği bir sınıfta öğrenilenlerin rahat ve eğlenceli bir ortamda pekiştirilmesi için aşağıdaki tekniklerden hangisinin kullanılması gerekir?

A) Drama
B) Benzetim
C) Eğitsel oyun
D) Altı şapka
E) Gösteri

9. Öğrenmekte olduğu dilin konuşulduğu ülkeye yaptığı yolculuklarda karşılaştığı çoğu zorluğun üstesinden gelebilir. Hayal, beklenti, amaç ve hedeflerini anlatabilir. Anlaşılır ve ölçünlü bir dille konuşulduğunda, iş, okul vb. gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana hatlarını anlayabilir.

Bu cümlede sözü edilen dil beceri düzeyi aşağıdakilerden hangisidir?

A) A1 B) A2 C) B1 D) B2 E) C1

10. C2 seviyesinde yer alan bir bireyin sözcük dağarcığı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Sözcük kullanımında bazı küçük pürüzler hariç büyük hatalar yapmaz.
B) Sözcükleri sürekli olarak doğru ve uygun biçimde kullanabilir.
C) Somut günlük ihtiyaçlarla ilgili kısıtlı bir sözcük dağarcığı vardır.
D) Sözcükleri genelde doğru olarak kullanır. Bazen yanlış sözcük kullanımları olsa da bildirişim bozulmaz.
E) Karmaşık durumları anlatırken temel yanlışlar yapar ama temel sözcük dağarcığına hakimdir.

11. Aşağıdaki seviyelerden hangisi "dili yetkin kullanma" **düzeyindedir?**

A) A1 B) B2 C) B1 D) A2 E) C2

12. Bu metodun esası, öğretmenin her metodun iyi taraflarını alıp kullanabilmesidir. Bu da öğretmenin şimdiye kadar uygulanmış bütün metotlardan haberdar olmasını gerektirir.

Bu parçada özellikleri verilen dil öğretim yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Seçmeci
B) işitsel – dilsel
C) İletişimsel
D) Doğal
E) Telkin

13. Öğrenciye bilgi dağarcığındaki sınırlılıklarına rağmen hedef dili hem anlamada hem de iletişimde kullanmasında yardımcı olan stratejilerdir. Bu stratejiler okuma dışında kalan becerilerde iletişimi sürdürmek için kullanılan stratejilerdir.

Bu parçada özellikleri verilen, yabancı dil öğrenme stratejisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Telafi B) Bellek C) Bilişsel
D) Sosyal E) Duyuşsal

14. ---- stratejiler, öğrencinin dil öğrenme sürecinde kendi öğrenmesini merkeze alma, bu öğrenmeleri düzenleme, planlama ve değerlendirmesidir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Üstbiliş B) Bellek C) Sosyal
D) Bilişsel E) Duyuşsal

15. Somut ihtiyaçlarını karşılayabilir, bilinen günlük ifadeleri ve oldukça basit cümleleri anlayıp kullanabilir. Kendini tanıtabilir, başkalarını tanıştırabilir. Başkalarına, kendileri hakkında (örneğin, nerede oturdukları, kimleri tanıdıkları ve nelere sahip oldukları) sorular yöneltebilir ve sorulan benzeri soruları yanıtlayabilir. Karşısındaki kişiler yavaş ve anlaşılır bir biçimde konuşuyorlar ve yardımcı oluyorlarsa onlarla basit yollardan anlaşabilir.

Bu parçada sözü edilen yabancı dil öğrenme düzeyi aşağıdakilerden hangisidir?

A) A1 B) A2 C) B1 D) B2 E) C1

16. Yabancılara Türkçe öğretiminde dinleme, okuma, konuşma ve yazma eğitimin ilk basamağından itibaren birlikte ele alınmalıdır çünkü iletişimin temeli olan dilin kullanımı sırasında bu becerilere her an ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu parçada yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili olarak sözü edilen ilk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dört Temel Beceriyi Dikkate Alma

B) Basitten Karmaşığa, Somuttan Soyuta Gitme

C) Bir Seferde Tek Yapıyı Sunma

D) Verilen Bilgi ve Örneklerin Hayata Uygun Olması

E) Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma

17. Bu yöntemle dil öğretimi, alışkanlık oluşturma anlamına gelmektedir. Söz konusu yöntem, cümle yapıları ve bu yapıların telaffuzlarıyla ilgili mekanik alıştırmalarla öğretim üzerine kurulmuştur. Buna göre bu yöntemde, tekrar etme ve ezberlenen kalıplardan yeni cümleler üretme esastır. Bu yöntemde, telaffuz çalışmalarına önem verilmiştir. Asıl amaç öğrenenlere kısa süre içerisinde iletişimsel beceri kazandırmak, cevap verme işini otomatikleştirmek ve alışkanlık hâline getirmektir.

Bu parçada sözü edilen dil öğretim yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İşitsel-Dilsel Yöntem

B) Görev Temelli Yöntem

C) İçerik Merkezli Yöntem

D) Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi

E) Doğrudan Öğretim Yöntemi

18.

- Dil öğretim programı hedef dilin dil bilgisi kuralları etrafında anlamlı bir şekilde hazırlanır.
- Grup çalışmalarının yanında bireysel aktiviteler yer verilir.
- Dil bilgisi kurallarının öğretiminde tümevarım ve tümdengelim kullanılır ve kurallar anadilde yapılan karşılaştırma ve açıklamalarla öğretilir.
- Ezber ile mekanik öğrenme yerine aktif hafıza oluşturan teknikler ve taklit aracılığıyla öğretim gerçekleştirilir.
- Dört temel beceri de eşit oranda önemsenir ve bunların yanında telaffuz öğretimi yapılır.

Bu parçada sözü edilen dil öğretim yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilişsel Yöntem

B) Görev Temelli Yöntem

C) Seçmeli Yöntem

D) Telkin Yöntemi

E) Sessizlik Yöntemi

19. Yabancılara Türkçe öğretimi merkezinde çalışan Deniz Öğretmen, ana dili Arapça olan ve Arap alfabesini kullanan öğrencilerine bir yazma çalışması yaptırmış ve öğrencilerin, pek çok kelimeyi sesli harfleri kullanmadan "eğtim, başlngcından, yaşma, tarhnın" şeklinde yazdıklarını tespit etmiştir.

Bu parçada sözü edilen öğrencilerin "eğtim, başlngcından, yaşma, tarhnın" **yazmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?**

A) İkinci yabancı dilin etkisi

B) Dil ailesi farklılığı

C) Terimsel farklılık

D) Alfabe farklılığı

E) Yalancı eş değerlik

ÇÖZÜMLER

1. Yabancılara Türkçe öğretiminde dört temel dil becerisi bir bütün olarak ele alınmalıdır. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma çalışmalarının her birine önem verilmeli ve ilk etapta sözlü iletişim süreciyle (dinleme ve konuşma) başlayan dil öğretimi yazılı iletişimle (okuma ve yazma) devam etmelidir.

Cevap C

2. Programın önceki kademeleriyle uyumlu biçimde yapılandırılan ortaöğretim kademesinde B2 düzeyine ulaşılması hedeflenmektedir. Bu kademe ilk iki yaş/sınıf düzeyine uygun A1, A2 tekrarıyla başlayıp ilerleyen yaş/sınıf düzeylerinde B1, B1+, B2 şeklinde aşamalı olarak yapılandırılmıştır.

Cevap D

3. Tam öğrenme yaklaşımı öğrenciyi merkeze alan bir yapıya sahip değildir. Eylem odaklı olmayıp öğretmen odaklıdır ve davranışçı ekole dayanmaktadır. Dolayısıyla ilgili programın anlayışıyla çelişmektedir.

Cevap E

4. Dil bilgisi-tercüme yöntemi dil öğretiminde dil bilgisinin kazanılmasına ve teknik olarak da tercümenin kullanılmasına dayanmaktadır. Bu yöntemde "Birinci dil, ikinci dilin edinilmesinde bir referans sistemi olarak korunur."

Cevap A

5. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı'nda ses esaslı ilk okuma yazma öğretimi yöntemi esas alınmıştır. Ses esaslı ilk okuma yazma öğretiminin aşamaları şu şekildedir:

1. İlk okuma yazmaya hazırlık

a. Dinleme eğitimi çalışmaları

b. Parmak, el ve kol kaslarını geliştirme çalışmaları

c. Boyama ve çizgi çalışmaları

2. İlk okuma yazmaya başlama ve ilerleme

a. Sesi hissetme, tanıma ve ayırt etme

b. Harfi okuma ve yazma

c Harflerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturma

d. Metin okuma

3. Bağımsız okuma ve yazma

Bu çerçevede ilgili süreçlere ilişkin kazanımlar, programda izlencelere eklenmiş ve bu kazanımlara yönelik olarak ilk okuma yazma öğretimi sürecinde kullanılması uygun olan hece, kelime ve cümle önerilerine yer verilmiştir.

Cevap E

6. İletişimsel dil öğretim, temeli sosyal etkileşim, beden dili dahil Bireyler arası gerçekleşen tüm iletişim dillerini içeren bir yöntemdir. Öğrenciler kalıpları ezberlemek yerine öğrenileni anlamaya ve kavramaya yönelirler. Dilin kurallarından çok kullanımı esastır.

Cevap A

7. İşitsel – görsel yöntem, bir film şeridi üzerinde öğrencilere gösterilen resimlerden oluşan bir dizi hikâye tasvirini bir teypten dinlenen diyalog sistemiyle bütünleştiren özel bir yöntemdir. Dinlenen sesler görsellerle desteklenerek ses – görüntü birlikteliği oluşturulmuştur.

Cevap A

8. Eğitsel oyun tekniği, öğrenilenlerin pekiştirilmesi, rahat ve eğlenceli bir ortamda tekrar edilmesi amacıyla kullanılır. Bu süreçte amaç, dilin kurallarından çok kullanımının önemini vurgulamaktır.

Cevap C

9. B1 seviyesi "bağımsız dil kullanımı" düzeyinin 1. Seviyesidir. Bu seviyede birey, öğrenmekte olduğu dilin konuşulduğu ülkeye yaptığı yolculuklarda karşılaştığı çoğu zorluğun üstesinden gelebilir. Hayal, beklenti, amaç ve hedeflerini anlatabilir. Anlaşılır ve ölçünlü bir dille konuşulduğunda, iş, okul vb gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana hatlarını anlayabilir.

Cevap C

10. Seçeneklerde yer alan ifadeler ve karşılığı olan dil beceri düzeyleri aşağıda verilmiştir:

A) Sözcük kullanımında bazı küçük pürüzler hariç büyük hatalar yapmaz. (C1)

B) Sözcükleri sürekli olarak doğru ve uygun biçimde kullanabilir. (C2)

C) Somut günlük ihtiyaçlarla ilgili kısıtlı bir sözcük dağarcığı vardır.(A2)

D) Sözcükleri genelde doğru olarak kullanır. Bazen yanlış sözcük kullanımları olsa da bildirişim bozulmaz.(B2)

E) Karmaşık durumları anlatırken temel yanlışlar yapar ama temel sözcük dağarcığına hakimdir. (B1)

Cevap B

11. Dil düzeyleri incelendiğinde:

Dili temel kullanma – A1 ve A2

Dili bağımsız kullanma – B1 ve B2

Dili yetkin kullanma – C1 ve C2 biçiminde gruplandırılmaktadır.

Cevap E

12. Sözlük anlamı ile Seçmeci/Eklektik Yöntem "Dil öğretiminde çeşitli yöntemlerin özelliklerini, örneğin hem dilsel-işitsel hem de iletişimsel öğretim tekniklerini kullanma çabası için getirilen bir terimdir. "Bu metodun esası, öğretmenin her metodun iyi taraflarını alıp kullanabilmesidir. Bu da öğretmenin şimdiye kadar uygulanmış bütün metotlardan haberdar olmasını gerektirir. Kullanılacak metotlar ihtiyaca ve amaca uygunluğuna göre belirlenir.

Cevap A

13. Telafi stratejileri, öğrenciye bilgi dağarcığındaki sınırlılıklarına rağmen hedef dili hem anlamada hem de iletişimde kullanmasında yardımcı olan stratejilerdir. Bu stratejiler okuma dışında kalan becerilerde iletişimi sürdürmek için kullanılan stratejilerdir. Oxford, bu stratejileri zekice tahmin yürütme ve konuşma ve yazmada karşılaşılan zorluklarla baş edebilme alt boyutlarına ayırmıştır ve bu stratejilerin sadece yabancı dil öğrenenler tarafından değil bireyin kendi anadilinde de kullandığını belirtmiştir.

Cevap A

14. Üstbiliş stratejileri başarılı bir dil öğrenimi için oldukça önemlidir. Bu stratejiler, öğrencinin kendi öğrenmesini merkeze alma, bu öğrenmeleri düzenleme, planlama ve değerlendirmesidir.

Cevap A

15. Somut ihtiyaçların karşılanmasını amaçlayan, bilinen günlük ifadeleri ve oldukça basit cümleleri anlayıp kullanabilen düzey A1 seviyesidir.

Cevap A

16. Yabancılara Türkçe öğretiminde dinleme, okuma, konuşma ve yazma eğitimin ilk basamağından itibaren birlikte ele alınması "Dört Temel Beceriyi Dikkate Alma" ilkesi ile ilgilidir.

Cevap A

17. Cümle yapıları ve bu yapıların telaffuzlarıyla ilgili mekanik alıştırmalarla öğretim üzerine kurulan, tekrar etme ve ezberlenen kalıplardan yeni cümleler üretmenin esas olduğu dil öğretim yaklaşımı İşitsel-Dilsel Yöntem'dir.

Cevap A

18. Dil bilgisi kurallarının öğretiminde tümevarım ve tümdengelim kullanıldığı, kuralların anadilde yapılan karşılaştırma ve açıklamalarla öğretildiği, ezber ile mekanik öğrenme yerine aktif hafıza oluşturan teknikler ve taklit aracılığıyla öğretim gerçekleştirildiği yöntem Bilişsel Yöntem'dir.

Cevap A

19. Arap alfabesinde ünlüler (kısa ünlüler) yazılmaz, yazılan ünlüler de sadece üç sembolle (elif, vav, ye) karşılanır. Bu yüzden, ana dili Arapça olan ve Arap alfabesini kullanan öğrencilerde pek çok kelimeyi sesli harfleri kullanmadan yazma eğilimi söz konusudur. Bu durum "alfabe farklılığı" ile ilgilidir.

Cevap D

TEST 1

1. Yaşamda karşılaşılan her şey çocuk kitaplarına konu olabilir. Önemli olan yazarın konuya olan yaklaşımı ve konuyu nasıl anlattığıdır. Çocuğun içinde yaşadığı toplumda pek çok olumsuz konu da vardır. Bu konuların, çocuk kitaplarında zor ya da olumsuz konular olarak adlandırılır.

Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarında ele alınan zor konular arasında yer almamaktadır?

A) Ölüm
B) Boşanma
C) Engelli olmak
D) Savaş
E) Kıskançlık

2.

I. Kitapların basımında parlayan kuşe kağıt kullanılması
II. Kitapların ciltlenmesinde iplik dikiş tekniği kullanılması
III. Çocuklar için yayınlanan kitaplarda, harflerin punto büyüklüğü 8-10 punto olması
IV. Kullanılan kağıtların çok ince olmaması ve resim ya da yazıların arka sayfaya geçmemesi

Yukarıdakilerden hangileri çocuğa sunulacak kitapta bulunması istenmeyen özelliklerdendir?

A) Yalnız III
B) I ve III
C) II ve IV
D) I, III ve IV
E) I, II ve III

3. **Aşağıdakilerden hangisi geleneksel masalları modern masallardan ayıran bir farktır?**

A) Döşeme bölümünün bulunması
B) Bir sorun ve karşıtlıkların çatışmasının anlatılması
C) Olaylar, kahramanlar ve varlıkların olağanüstü izler taşıması
D) Yazarının belli olmaması
E) Yer ve zamanın belli olmaması

4. Kitaplarla ilişki kurmak çocuğa birçok yarar sağlamaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu yararlardan biri değildir?

A) Çocuğun algılama gücü gelişir.
B) Çocuğu toplumdan soyutlanır, bencilliğe yönelir.
C) Çocuğun sözcük dağarcığına yeni kelimeler eklenir.
D) Çocuğun anne-babayla etkili ve sağlıklı vakit geçirmesine yardımcı olur.
E) Çocuğun yaratıcılığını ve hayal gücünü geliştirir.

5.

I. Kullanılan sözcükler çocuğun tanımlayabileceği sözcüklerden seçilmelidir.
II. Metinlerde soyut kavramlara sıkça yer verilmelidir.
III. Tek özne tek yüklem yerine süslü cümlelere yer verilmelidir.
IV. Anlatım, ilgiyi diri tutacak biçimde akıcı ve canlı olmalıdır.
V. Çocuğun dil düzeyinden yola çıkıp onun sözcük dağarcığını geliştirecek yeni sözcüklere yer verilmelidir.

Yukarıdakilerden hangileri çocuk edebiyatı eserlerinin taşıması gereken dil ve anlatım özelliklerindendir?

A) II ve III
B) I, II ve V
C) II, III ve V
D) I ve III
E) I, IV ve V

6. Çocuk edebiyatı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Çocuk kitaplarında karakterleri ve mekanları uzun uzun tanımlamak gerekmez.

B) Küçük yaş gruplarının etkileşimde bulunduğu resimli kitaplarda yapılan yazım yanlışları önemli değildir.

C) Çocuk kitaplarında karakterler erişilmez ve kusursuz olmamalıdır.

D) Ele alınan konular, yazarın hayal gücünden kaynaklanmış, yazar tarafından kurgulanmış olabilir.

E) Çocuğa sunulacak kitap, onun dikkat süresine uygun olmalıdır.

7. Aşağıdakilerden hangisi, çocuğa öykü okumanın faydalarından biri değildir?

A) Çocuğun hayal gücü ve yaratıcılığı gelişir.

B) Çocuğun sebep-sonuç ilişkisi kurmasına yardımcı olur.

C) Çocuğun küçük kas gelişimini destekler.

D) Çocuğun dil gelişimini destekler.

E) Çocuğun kişiliğinin gelişimine katkı sağlar.

8. Fabllarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Sonunda her zaman bir ahlak dersi verilir.

B) Çocuklar için eğlendirici ve eğitici niteliktedir.

C) Özellikle ilkokul dönemi çocuklarına hitap eder.

D) Fabllarda yer ve zaman bellidir.

E) Kahramanları çoğunlukla hayvan ve bitki gibi varlıklardan oluşur.

9.

I. "Sence bundan sonra neler olacak?" vb. sorular yöneltme

II. "Sen onun yerinde olsan nasıl davranırdın?" vb. sorular yöneltme

III. "Kitabın kapağında neler görüyorsun?" vb. sorular yöneltme

IV. Öykünün çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olup olmadığına karar verme

Yukarıda bir öğretmenin öykü okuma etkinliği boyunca sergilediği davranışlar yer almaktadır.
Buna göre, akıcı bir etkinlik gerçekleştirmek için doğru sıralama aşağıdakilerden hangisidir?

A) II - III - I - IV

B) IV - I - III - II

C) III - I - IV - II

D) IV - III - I - II

E) III - IV - I - II

10. Kahramanları çoğunlukla hayvan ve bitki gibi varlıklardan oluşan, genellikle soyut bir düşünceyi somut bir örnek etrafında benimsetmeye çalışan, belirli bir ahlak dersi vermek amacıyla meydana getirilen, hayal ürünü, kısa ve hareketli hikâyelerdir.

Bu parçada tanımı verilen çocuk edebiyatı türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Masal

B) Çizgi roman

C) Fıkra

D) Destan

E) Fabl

11.

I. Çocuk kitaplarında, sayfalar 1,5 aralıklı satırlardan oluşmalı sayfa kenarlarındaki geniş boşluklar bulunmalıdır.

II. Duygu ve düşünceler, olaylar tutarlı bir biçimde sıralanmalı, konu ile çocuklarda uyandırılmak istenen duygu arasında bir bütünlük sağlanmalıdır.

III. Okulöncesi çocuklar için hazırlanan kitapların dörtte üçü resim, dörtte biri yazı olmalıdır.

IV. Çocuk kitaplarındaki kapak resimleri estetik değerinin yanında; canlı, kitap konusuyla ilgili ve çocuğa okumaya çağırıcı biçimde olmalıdır.

V. Çocuk kitaplarında anlatım, tek özne ve tek yüklemden oluşan kısa ve yalın cümlelerle yapılmalıdır.

Yukarıdakilerden hangileri çocuk kitaplarında bulunması gereken dış yapı özelliklerinden değildir?

A) I, III ve V
B) I, III ve IV
C) II ve III
D) III ve IV
E) II ve V

12. Aşağıdakilerden hangisi Alman masallarını, efsanelerini, şiirlerini derleyen Grimm Kardeşlerin eserlerinden değildir?

A) *Hansel ve Grathel*
B) *Çizmeli Kedi*
C) *Fareli Köyün Kavalcısı*
D) *Kurbağa Prens*
E) *Bremen Mızıkacıları*

13. XVII. yy.da Fransa'da Charles Perrault halk masallarını toplamış ve kısaltarak basmıştır. *Külkedisi, Mavi Sakal, Parmak Çocuk, Uyuyan Güzel* gibi eserler bu masallara örnektir.

Charles Perrault'un bu masalları derlediği kitap aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Çocuk ve Yuva Masalları*
B) *Binbir Gece Masalları*
C) *Küçük Şirin Cep Kitabı*
D) *Kaz Ananın Öyküleri*
E) *Peri Masalları*

14. Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatının tarihsel gelişimi ile ilgili yanlıştır?

A) XV. yy.dan önce, çocuk edebiyatında sözlü anlatımlar hâkimdir.
B) XV. yy.da ilk basılı eser William Caxton'un *Küçük Cep Masaları*'dır.
C) XVI. yy.da çocuk kitapları genellikle efsane, masal, ortaçağ hikâyeleri ve peri masallarından oluşur.
D) XVIII. yy.a kadar İngiltere'de Quakerizm'in etkisiyle çocuk kitaplarında karamsarlık, dindarlık görülür.
E) Çocuklara yönelik eserler ilk defa XIX. yy.da basılmaya başlanır.

15. Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatının Türkiye'deki gelişimi ile ilgili yanlıştır?

A) Tanzimat öncesinde doğrudan çocuklara yönelik yazılmış eserlere rastlanmamaktadır.
B) Tanzimat Dönemi'nde Türk çocuk edebiyatı çeviri eserlerle başlar.
C) Tanzimat Dönemi'nde Türkçeye çevrilen ilk resimli çocuk kitapları *Ayşegül* serisidir.
D) Millî Edebiyat Dönemi'nde Ahmet Cevat *Çocuklara Hikâye Anlatma Sanatı* eserini yazmıştır.
E) Tanzimat Dönemi'nde Türkiye'de çocuklar için yazılmış ilk eser *Nuhbetü'l Etfal*'dir.

ÇÖZÜMLER

1. Zor konuları ele alan kitaplar ya da olumsuz konuları ele alan kitaplar savaş, ölüm, boşanma, engellilik, farklı olmak ve çevre sorunları gibi baş edilmesi güç olayları konu edinir. Kıskançlığı konu edinen kitaplar bu grup içerisinde yer almaz.

Cevap E

2. Kitapların basımında parlak kuşe kağıt kullanıldığında sayfa parlayarak çocuğun gözüne yansır ve göze rahatsızlık verir. Sayfa üzerindeki resimler ve yazıların net bir şekilde görülmesini engeller. Çocuklara sunulacak kitaplarda önerilen harf büyüklüğü 18-22 veya 14-16 puntodur. Bu nedenle I ve III. öncülde verilenler istenmeyen özelliklerdir.

Cevap B

3. Masalda döşeme bölümünün bulunması, bir sorun veya karşıtlıkların çatışmasının anlatılması, olağanüstü durumlar görülmesi, yer ve zamanın belli olmaması geleneksel ve modern masalların ortak özelliğidir. Geleneksel masallar, hemen herkesin bildiği, yazarının belli olmadığı masallardır. Modern masalların ise yazarı bellidir.

Cevap D

4. Çocuğun kitaplarla vakit geçirmesi toplumdan soyutlanmasına ve bireyselliğe yönelmesine değil aksine içinde yaşadığı çevreyi ve toplumun kurallarını tanımasına yardımcı olmaktadır.

Cevap B

5. Çocuklarının soyut düşünme becerileri henüz tam olarak gelişmemiştir. Bu nedenle öykülerin metninde çocukların anlayabileceği sözcükler kullanılmalı, soyut kavramları tanımlayan sözcük ve deyimlere çok az yer verilmelidir. Çocuk kitaplarındaki metinlerde yalın cümleler tercih edilmeli, süslü cümlelere yer verilmemelidir. I, IV ve V. öncüller ise çocuk kitaplarında olması gereken dil ve anlatım özellikleri arasında yer almaktadır.

Cevap E

6. Her ne kadar küçük çocuklar henüz okuma yazma bilmese de çocuklar, yazım yanlışları olan kitaplarla karşılaştırılmamalıdır. Çocuklar kitapların yalnızca resimlerine bakmazlar; harf, ses, yazım ve noktalama farkındalığı da kazanırlar.

Cevap B

7. Çocuğa öykü okuma etkinliğinde çocuk dinleyici ve alıcı pozisyonundadır. Çocuğa öykü okumak hayal gücü, yaratıcılığı, kişiliği, dil gelişimini destekler ve sebep-sonuç ilişkileri kurmasına yardımcı olur. Ancak çocuğun küçük kas motor becerilerinin gelişimini desteklediği söylenemez.

Cevap C

8. Fabllar, öykü planı ile yazılan masalımsı eserlerdir ve masal niteliği de taşırlar. Bu nedenle fabllarda yer ve zamana bağlı kalınmaz. Dolayısıyla yer ve zaman belli değildir.

Cevap D

9. Akıcı ve verimli bir öykü etkinliği için öykü öncesinde, öykü sırasında ve öykü sonrasında çocukları aktif hâle getirecek sorular yöneltmek önemlidir. Öğretmen, öyküyü çocuklarla paylaşmadan önce öykünün çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olup olmadığına karar vermelidir. Ardından kitabın kapağı ile ilgili sohbet edilip, metin içerisinde geçen olay hakkında tahminde bulunması istenebilir. Öykü bitiminde ise "Sen kahramanın yerinde olsan neler yapardın?, Bu öyküyü sen yazmış olsaydın, öyküye hangi ismi verirdin?" gibi açık uçlu sorular yöneltmelidir. Buna göre, doğru sıralama IV - III - I - II şeklindedir.

Cevap D

10. Soru öncülünde tanımı verilen çocuk edebiyatı türü fabldır. Fabllar, soyut kavramları anlatmak ve insanların tarih boyunca edindiği tecrübeleri yeni kuşaklara aktararak onların deneyim kazanmalarını sağlamak amacıyla üretilmektedir. Çocuklara özveri, tokgözlülük, yardımseverlik gibi iyi insan davranışlarını kazandırmak bakımından eğitici yanları güçlüdür.

Cevap E

11. I, III ve IV. öncüllerdeki özellikler, çocuk kitaplarında bulunması gereken dış yapı özelliklerindendir. II ve V. öncüllerdeki özellikler ise çocuk kitaplarında bulunması gereken iç yapı özelliklerindendir.

Cevap E

12. Grimm Kardeşler Alman masallarını, efsanelerini ve şiirlerini derleyerek *Çocuk ve Yuva Masalları* adı altında toplamıştır. Bu masallar arasında en bilinenleri *Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler, Rapunzel, Hansel ve Gretel, Bremen Mızıkacıları, Parmak Çocuk, Uyuyan Güzel, Fareli Köyün Kavalcısı, Kurbağa Prens, Kurt ve Yedi Küçük Oğlak*'tır. *Çizmeli Kedi* masalı Fransa'da Charles Perrault'un eseridir.

Cevap B

13. *Çocuk ve Yuva Masalları* Almanya'da Grimm Kardeşlerin hak masallarını derledikleri kitabın adıdır. *Binbir Gece Masalları* Arap edebiyatı eserlerindendir. Masaldaki eserlerin çekirdeğini eski bir Fars (İran) kitabı oluşturur. Bu eser IX. yüzyılda masalcı Ebu Abdullah Muhammed El-Gahşigar tarafından derlenmiş ve Arapçaya çevrilmiştir. *Küçük Şirin Cep Kitabı* XVIII. yüzyılda John Newbery tarafından yazılmış çocuk kitabıdır. *Peri Masalları* XIX. yüzyılda Fransız yazar Comtesse de Segur'un çocuklar için yazdığı eseridir. *Kaz Ananın Öyküleri* Charles Perrault'un halk masallarını toplayıp ve kısaltarak bastığı eserdir.

Cevap D

14. A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgiler çocuk edebiyatının tarihsel gelişimi ile ilgili doğrudur. Ancak, çocuklara özgü bir edebiyatın gerekliliğini XVII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ortaya çıkmıştır. Bu yüzyılda Fransa'da Charles Perrault halk masallarını derleyerek çocuklara uygun hâle getirir ve basar. Bu yüzyıldan sonra özellikle Almanya ve İngiltere'de çocuklara yönelik eserler giderek artar.

Cevap E

15. A, B, D ve E seçenekleri çocuk edebiyatının Türkiye'deki gelişimi ile ilgilidir. Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik ilk kitaplar, dolayısıyla resimli çocuk kitapları, Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi'nde çeviri kitaplar olarak görülmüştür. 1964 yılında Amerikan Bord Neşriyat Dairesi İstanbul'da otuz kadar çeviri resimli kitap yayımlamıştır. *Ayşegül* serisi ise 1967 yılında Türkçeye çevrilmiştir.

Cevap C

TEST 2

1. Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatının tanım özelliklerinden değildir?

A) Çocuklar için yazılmış eserlerdir.

B) Çocukların hayal duygu ve düşüncelerine uygundur.

C) Sanatsal nitelik taşıyan dilsel ve görsel iletilerle zenginleştirilmiştir.

D) Çocukların dil gelişimi ve anlama düzeylerine uygun eserlerdir.

E) Çocuğun doğumundan erken çocukluk döneminin sonunu kapsar

2. Aşağıdakilerden hangisi çocuk edebiyatının hedeflerinden değildir?

A) Çocukların hayal dünyasında yaşamasını desteklemek

B) Çocukları yaşam gerçeklerine hazırlamak

C) Çocukların yaratıcı güçlerini harekete geçirmek

D) Çocukların dinleme yeteneğini geliştirmek

E) Çocuğa kitap sevgisini aşılamak

3. Çocuk edebiyatı öğreticilikten bütünüyle arındırılamamaktadır. Ancak bu eserlerin yazarın öznel gerçeklerinden yalıtılması, istenmeyen öğreticilikten uzaklaştırılması gereklidir.

Bu özellik çocuk edebiyatının hangi ilkesini açıklamaktadır?

A) Otoriter anlatımdan uzak olmalı

B) Çocuk gerçekliği

C) Estetik algı

D) Aşırı öğreticilikten uzak olmalı

E) Sanatsal olmalı

4. Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarının kapak özelliklerinden değildir?

A) Kitap kapağı çocuğu okumaya çağırıcı biçimde tasarlanmalıdır.

B) Kitap kapağı, kitabın içeriği hakkında etkili mesaj vermelidir.

C) Kitap kapağında kitabın hangi yaş grubuna hitap ettiği yazılabilir.

D) Kitap kapağında yazar, çizer, yayınevi bilgileri bulunmamalıdır.

E) Kitap kapağının resmi canlı, parlak ve estetik olmalıdır.

5. Aşağıdakilerden hangisi resimli çocuk kitaplarının resimleme özelliklerinden değildir?

A) Resimlerin en temel özelliği estetik değerinin olmasıdır.

B) Kitabın resimleri renkli olmalıdır.

C) Resimde kullanılan figürlerin her özelliği detaylı olmalıdır.

D) Resimler ait olduğu metnin yanında veya altında yer almalıdır.

E) Resim ile metin birbiriyle ilişkili olmalıdır.

6. Aşağıdakilerden hangisi resimli çocuk kitaplarının resimleme özelliklerinden değildir?

A) Resim tek başına bir olayı anlatabilmelidir.

B) Resimlemede çizgiler yuvarlak ve sevimli olmalıdır.

C) Renkler arası uyum olmalıdır.

D) Resimler hareket özelliği taşımalıdır.

E) Resimler soyut olmalıdır.

7. Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarında kullanılan harf ve cümle özelliklerinden biri değildir?

A) Okul öncesi çocuk kitaplarının harf büyüklüğü 16-20 punto olmalıdır.

B) Çocuğun yaşı büyüdükçe kullanılan harfin puntosu küçülmelidir.

C) Yetişkinlerin çocuğa okuyacağı kitapların harf puntosu önemli değildir.

D) Cümlelerin uzunluğu yetişkin kitaplarıyla aynı olmalıdır.

E) Satır sonundaki sözcüklerin bölünmemesi tavsiye edilir.

8. Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarındaki tema özelliklerinden değildir?

A) Çocuk kitaplarının teması açık, net ve anlaşılır olmalıdır.

B) Çocuk kitaplarındaki hikâyelerde temalar kurgusal olmamalıdır.

C) Çocuk kitaplarının teması çocukların gelişim düzeylerine uygun olmalıdır.

D) Çocuk kitaplarındaki tema ahlaki ders vermemeli ve didaktik olmamalıdır.

E) Çocuk kitaplarındaki tema çocuğun toplumsal özellikleriyle uyumlu olmalıdır.

9. Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarında konu belirlenirken dikkat edilmesi gereken özelliklerden değildir?

A) Çocuğun dünyasına renk katabilmelidir.

B) Hızla gelişen hareket unsuru içermelidir.

C) Çocukların gerçek ve günlük yaşantılarına uygun olmalıdır.

D) Çocukların yaratıcılığını geliştirmeli, kavrama ve hayal gücünün üstünde olmalıdır.

E) Çocuğun yaşadığı kültürel değerleri içermelidir.

10. Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarının kahraman özelliklerinden değildir?

A) Çocuğun dünyasına uygun olmalıdır.

B) İyi özellikleri abartılmadan verilmelidir.

C) Fiziksel özellikleri ve eylemleri tanıtılmalıdır.

D) Özellikleri gerçekçi ve inandırıcı olmalıdır.

E) İyi ve güçlü yanları olmalı zayıf yanları olmamalıdır.

11. Aşağıdakilerden hangisi çocuk kitaplarının dil anlatım özelliklerinden değildir?

A) Kitaptaki cümleler kısa ve yalın olmalıdır.

B) Çocuk kitaplarındaki cümlelerde bağlaç ve edatlara sık sık yer verilmelidir.

C) Çocuk kitaplarının paragrafları kısa ve duru olmalıdır.

D) Günlük dilde kullanılmayan sözcük ve deyimlere yer verilmemelidir.

E) Benzetmelere ve tasvirlere sık olmamakla birlikte yer verilebilir.

12. "Anlatılmak istenenlerin ayrıntıya girilmeden, yalın bir biçimde sunulması; öznel ve duygusal yargılardan uzak olması, betimlemelerin sade ve anlaşılır olması" **resimli çocuk kitaplarının hangi özelliğidir?**

A) Görsellik

B) Öğreticilik

C) Kısalık

D) Anlatıma dayalı olması

E) Duruluk

13. Aşağıdakilerden hangisi halk masallarının özelliklerinden değildir?

A) Anonimdir.

B) Olağanüstü olaylarla örülüdür.

C) Kahramanları klişe tiplerdir.

D) Şiddet ve kötü güçler yer almaz.

E) Tek temalı ders barındırır ve karşıtlıklardan oluşur.

ÇÖZÜMLER

1. A, B, C ve D seçenekleri çocuk edebiyatının ortak tanımlarını oluşturur. Çocuk edebiyatı, erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsamaktadır. Dolayısıyla bu dönemdeki çocuklara verilen eserler çocuk edebiyatı eserleridir.

Cevap E

2. B, C, D ve E seçenekleri çocuk edebiyatının hedefleridir. Ancak A seçeneğinde verilen "Çocukların hayal dünyasında yaşamasını desteklemek" çocuk edebiyatının hedefi değildir. Çocuk edebiyatı eserlerinde çocukların yaratıcılıklarını geliştirilirken çocuğun gerçek yaşamdan koparılmamasına yani hayal dünyasında yaşamamasına dikkat edilmelidir.

Cevap A

3. Çocuk edebiyatı öğreticilikten bütünüyle arındırılamamaktadır. Eserlerin yazarın öznel gerçeklerinden yalıtılması, istenmeyen öğreticilikten uzaklaştırılması "aşırı öğreticilikten uzak olması" ilkesini açıklamaktadır. "Otoriter anlatımdan uzak olmalı" ilkesi eserlerin didaktik olması ve tek bir doğruya inandırılması, farklı bakış açılarına yer vermemesi ile ilgilidir.

Cevap D

4. Çocuk kitaplarının kapak özellikleri A, B, C ve E seçeneklerinde doğru verilmiştir. Ancak kitap kapağında yazar, çizer ve yayınevi bilgileri kitap kapağının ve resminin estetik görüntüsünü bozmadan uygun yere yazılmalıdır. Bu bilgiler ebeveynlere kitap seçiminde yardımcı olacaktır.

Cevap D

5. A, B, D ve E seçeneklerinde resimli çocuk kitaplarının en önemli özellikleri verilmiştir. Ancak çocuk kitaplarında çocukların asıl olaylardan uzaklaşmamaları ve dikkat dağınıklığı yaşamamaları için kullanılan figürler sade, detaylardan arındırılmış olmalıdır.

Cevap C

6. Resimli çocuk kitaplarının resimleri tek başına bir olayı anlatabilmeli, resimler hareket özelliği taşımalı, resimde kullanılan renkler arasında uyum olmalı, resimlemede çizgiler yuvarlak ve sevimli olmalı, resimler gerçekçi olmalı, daha çok somut anlatımlı olmalıdır.

Cevap E

7. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen bilgiler çocuk kitaplarında kullanılan harf ve cümle özellikleri ile doğru bilgidir. Çocuk kitaplarındaki cümle uzunlukları yetişkin kitaplarınınkiyle aynı değildir.

Cevap D

8. A, C, D ve E seçeneklerindeki bilgiler çocuk kitaplarının tema özelliklerini vermektedir. Ancak çocuk hikâyeleri de yetişkin hikâyeleri gibi kurgusal ve sanatsal olmalıdır.

Cevap B

9. Çocuk kitaplarındaki konuların, çocuğun dünyasına renk katması, hızla gelişen hareket unsuru içermesi, çocukların gerçek ve günlük yaşantılarına uygun olması, çocukların yaşadığı kültürel değerleri içermesi oldukça önemlidir. Ancak konu çocukların yaratıcığını geliştirirken kavrama ve hayal gücünün üstünde olması çocukların olayları anlamasına imkân vermeyecektir.

Cevap D

10. Çocuk kitaplarındaki kahramanların iyi güçlü yanlarının olduğu kadar zayıf ve güçsüz yanları da olmalıdır. Bu özellik çocuklarda insanların mükemmel olmadığını, zaman zaman hata yapabileceklerini öğrenmeleri için oldukça önemlidir. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler okul öncesi çocuk kitaplarının kahraman özelliklerini yansıtmaktadır.

Cevap E

11. Çocuk kitaplarındaki cümlelerdeki bağlaç ve edatlara mümkün olduğunca az yer verilmelidir. Çünkü çocuklar bağlaç ve edatları anlamakta zorluk çekmektedirler, birden fazla özne ve yüklem kullanıldığında ise cümleyi anlamakta zorlanmaktadırlar.

Cevap B

12. "Anlatılmak istenenlerin ayrıntıya girilmeden, yalın bir biçimde sunulması; öznel ve duygusal yargılardan uzak olması, betimlemelerin sade ve anlaşılır olması" çocuk kitaplarının duruluk özelliğidir. Görsellik kitapların daha çok biçimsel özellikleri ilgilidir. Öğreticilik hikâye kitaplarında mutlaka bir şeyin öğretilmesi, ancak bunun didaktik olmamasıdır. Kısalık, metin ve cümlelerin kısa olmasıdır. Anlatıma dayalı olması günlük olayların anlatımında günlük konuşma dilinin kullanılmasıdır.

Cevap E

13. Halk masalları geçmişin kültürünü yansıtan ağızdan ağıza dolaşan, söyleyeni belli olmayan, olağanüstü olayların anlatıldığı edebiyat türüdür. Genellikle şiddet ve korku unsurlarını, güçlerini taşımaktadırlar. Bu özellik masalların gerçek dünya ile benzeşme çabasından kaynaklanmaktadır. Gerçek dünyada şiddet ve korku vardır. Diğer seçeneklerde verilen bilgiler halk masallarının özelliklerine uygundur.

Cevap D

ALAN EĞİTİMİ

Dinleme Becerisi

Test 1	1. E	2. D	3. E	4. C	5. D	6. C	7. B	8. D	9. A	10. A	11. E	12. A	13. A	14. B	15. D	16. A	17. A	18. B	19. B	20. B
Test 2	1. E	2. A	3. B	4. B	5. E	6. A	7. E	8. B	9. E	10. D	11. E	12. A	13. A	14. A	15. E	16. A	17. C	18. E	19. E	20. B
Test 3	1. D	2. B	3. A	4. D	5. C	6. A	7. D	8. A	9. B	10. C	11. E	12. C	13. E	14. A	15. E	16. D	17. A	18. D	19. D	20. A
Test 4	1. A	2. D	3. E	4. D	5. E	6. E	7. B	8. E	9. B	10. D	11. A	12. D	13. A	14. C	15. E	16. B	17. E	18. B	19. A	20. C

Konuşma Becerisi

Test 1	1. C	2. E	3. B	4. D	5. B	6. A	7. D	8. B	9. B	10. D	11. C	12. E	13. B	14. A	15. C	16. A	17. B	18. E	19. C	20. A
Test 2	1. C	2. B	3. C	4. D	5. A	6. D	7. D	8. C	9. C	10. A	11. C	12. C	13. B	14. A	15. B	16. C	17. E	18. D	19. B	20. B
Test 3	1. B	2. C	3. A	4. D	5. E	6. A	7. C	8. C	9. D	10. B	11. B	12. C	13. E	14. E	15. A	16. C	17. A	18. A	19. D	20. A
Test 4	1. C	2. D	3. E	4. C	5. B	6. C	7. A	8. A	9. C	10. D	11. A	12. B	13. C	14. D	15. A	16. C	17. E	18. D		
Test 5	1. A	2. C	3. C	4. E	5. C	6. E	7. A	8. E	9. A	10. E	11. B	12. A	13. B	14. D	15. E	16. B	17. C	18. C	19. C	20. C

Okuma Becerisi

Test 1	1. A	2. C	3. E	4. E	5. E	6. B	7. C	8. D	9. E	10. C	11. D	12. C	13. A	14. A	15. B	16. E	17. E	18. B	19. E	
Test 2	1. E	2. A	3. C	4. A	5. D	6. E	7. E	8. E	9. D	10. B	11. B	12. B	13. B	14. C	15. D	16. C	17. D	18. B	19. A	
Test 3	1. B	2. C	3. B	4. A	5. B	6. D	7. A	8. D	9. A	10. B	11. A	12. E	13. A	14. D	15. E	16. C	17. B	18. A	19. E	20. C
Test 4	1. E	2. C	3. A	4. B	5. E	6. A	7. D	8. B	9. A	10. C	11. E	12. D	13. E	14. B	15. C	16. C	17. C	18. E	19. A	20. E
Test 5	1. D	2. E	3. D	4. E	5. A	6. D	7. C	8. B	9. D	10. C	11. C	12. D	13. C	14. B	15. D	16. D	17. B	18. A	19. D	20. A

Okuma Eğitimi

Test	1. E	2. A	3. C	4. E	5. A	6. B	7. D	8. A	9. E	10. C	11. B	12. D	13. D	14. E	15. C	16. B	17. A	18. D	19. A	20. B

Yazma Becerisi

Test 1	1. E	2. C	3. D	4. A	5. B	6. E	7. C	8. E	9. A	10. E	11. B	12. A	13. B	14. D	15. C	16. E	17. C	18. A	19. B	20. E
Test 2	1. E	2. C	3. B	4. A	5. E	6. C	7. B	8. B	9. A	10. C	11. D	12. D	13. E	14. D	15. A	16. A	17. E	18. C	19. D	20. E
Test 3	1. D	2. B	3. D	4. E	5. E	6. E	7. E	8. B	9. B	10. A	11. A	12. B	13. D	14. D	15. B	16. E	17. B	18. A	19. D	20. A
Test 4	1. C	2. B	3. B	4. A	5. A	6. A	7. C	8. B	9. C	10. D	11. A	12. B	13. A	14. E	15. D	16. B	17. C	18. D	19. A	20. A
Test 5	1. E	2. D	3. C	4. C	5. E	6. E	7. C	8. B	9. B	10. B	11. C	12. E	13. A	14. C	15. E	16. B	17. C	18. D	19. D	20. D

Alan Eğitimi

Test 1	1. B	2. C	3. C	4. B	5. A	6. E	7. A	8. D	9. A	10. C	11. C	12. D	13. A	14. A	15. C	16. E	17. A	18. C	19. B	20. A
Test 2	1. E	2. C	3. E	4. B	5. B	6. E	7. C	8. D	9. B	10. C	11. E	12. C	13. D	14. C	15. A	16. D	17. A	18. C	19. E	20. A
Test 3	1. E	2. D	3. B	4. E	5. B	6. C	7. A	8. B	9. D	10. D	11. D	12. A	13. C	14. A	15. C	16. D	17. E	18. B	19. E	20. A
Test 4	1. A	2. B	3. B	4. C	5. B	6. E	7. B	8. B	9. E	10. B	11. A	12. C	13. E	14. D	15. B					

TÜRKİYE TÜRKÇESİ DİL BİLGİSİ

Ses Bilgisi (Fonetik)

Test 1	1. C	2. D	3. D	4. E	5. E	6. E	7. B	8. A	9. E	10. D	11. C	12. B	13. A	14. D	15. B	16. C	17. E	18. C	19. D	20. E
	21. B	22. D	23. E	24. A	25. B															
Test 2	1. B	2. D	3. B	4. C	5. C	6. E	7. D	8. E	9. B	10. B	11. C	12. E	13. D	14. E	15. C	16. A	17. D	18. A	19. B	20. E
	21. E	22. D	23. B	24. A	25. B															

Yapı Bilgisi (Morfoloji)

Test	1. C	2. D	3. C	4. E	5. C	6. B	7. E	8. D	9. B	10. E	11. C	12. A	13. E	14. A	15. D	16. C	17. E	18. E	19. D	20. B

İsimler (Adlar)

Test	1. C	2. E	3. C	4. B	5. B	6. D	7. E	8. E	9. E	10. A	11. E	12. D	13. E	14. C	15. E	16. B	17. A	18. D	19. E	20. B

Zamirler (Adıllar)

Test	1. A	2. B	3. B	4. D	5. D	6. B	7. D	8. B	9. E	10. B	11. D	12. B	13. D	14. E	15. D	16. D	17. D	18. C	19. C	20. C

Sıfatlar (Ön Adlar)

Test	1. D	2. E	3. A	4. B	5. A	6. B	7. C	8. D	9. B	10. A	11. E	12. D	13. C	14. B	15. E	16. A	17. B	18. E	19. D	20. D

Zarflar (Belirteçler)

Test	1. A	2. D	3. E	4. C	5. D	6. D	7. A	8. E	9. B	10. C	11. A	12. C	13. E	14. E	15. B	16. D	17. E	18. E	19. A	20. B

Edatlar ve Bağlaçlar

Test	1. B	2. D	3. C	4. D	5. D	6. B	7. A	8. C	9. D	10. E	11. D	12. B	13. C	14. A	15. A	16. C	17. D	18. A	19. A	20. C

Karma Test

Test	1. C	2. D	3. B	4. C	5. E	6. A	7. A	8. C	9. D	10. E	11. B	12. D	13. B	14. A	15. D	16. A	17. A	18. E	19. B	20. E

Fiiller (Eylemler)

Test 1	1. C	2. A	3. B	4. D	5. A	6. B	7. E	8. C	9. A	10. B	11. A	12. D	13. B	14. E	15. E	16. B	17. C	18. D	19. C	20. C
Test 2	1. C	2. D	3. C	4. D	5. B	6. A	7. A	8. B	9. D	10. D	11. A	12. C	13. D	14. D	15. E	16. E	17. A	18. A	19. E	20. B

Cümlenin Ögeleri

Test	1. C	2. B	3. D	4. E	5. B	6. A	7. D	8. C	9. E	10. D	11. A	12. E	13. D	14. B	15. D	16. C	17. D	18. B	19. A	20. D

Cümle Bilgisi

Test	1. B	2. A	3. E	4. A	5. A	6. D	7. C	8. C	9. D	10. E	11. B	12. A	13. A	14. E	15. D	16. B	17. A	18. B	19. B	20. E

Kelime Grupları

Test	1. C	2. C	3. A	4. C	5. A	6. D	7. B	8. B	9. E	10. C	11. C	12. D	13. D	14. B	15. E

Karma Test

Test 1	1. A	2. E	3. C	4. D	5. B	6. D	7. C	8. D	9. E	10. D	11. A	12. B	13. D	14. B	15. B	16. E	17. B	18. E	19. E	20. D
Test 2	1. D	2. B	3. C	4. A	5. E	6. D	7. B	8. A	9. C	10. B	11. D	12. C	13. E	14. A	15. D	16. A	17. D	18. E	19. B	20. D
Test 3	1. C	2. D	3. A	4. B	5. D	6. C	7. B	8. D	9. E	10. D	11. C	12. A	13. C	14. C	15. D	16. E	17. B			
Test 4	1. B	2. A	3. C	4. D	5. A	6. C	7. C	8. C	9. B	10. C	11. D	12. E	13. A	14. E	15. D	16. C	17. D	18. A	19. A	
Test 5	1. B	2. D	3. A	4. C	5. E	6. D	7. C	8. B	9. B	10. D	11. A	12. E	13. A	14. C	15. B	16. C	17. D	18. B		

DİLBİLİM

Test 1	1. D	2. C	3. A	4. C	5. D	6. E	7. D	8. C	9. A	10. B	11. D	12. D	13. A	14. D	15. C	16. A	17. D	18. C	19. C	20. A
Test 2	1. E	2. E	3. A	4. C	5. D	6. B	7. E	8. A	9. C	10. A	11. B	12. E	13. B	14. A	15. B	16. E	17. A	18. E	19. B	20. E
	21. E	22. D	23. B	24. E	25. E	26. A	27. A													
Test 3	1. D	2. A	3. C	4. B	5. C	6. D	7. E	8. C	9. A	10. B	11. A	12. B	13. C	14. C	15. D	16. B	17. E	18. A	19. B	20. A
Test 4	1. B	2. A	3. C	4. E	5. D	6. E	7. D	8. A	9. B	10. A	11. E	12. E	13. E	14. C	15. C	16. C	17. B	18. B	19. B	20. D

TÜRK HALK EDEBİYATI

Halkbilimi

Test	1. E	2. E	3. B	4. A	5. C	6. C	7. D	8. A	9. B	10. D	11. C	12. A	13. B	14. C	15. B	16. E	17. A	18. C	19. E	20. C

Anonim Halk Edebiyatı

Test 1	1. A	2. D	3. C	4. E	5. C	6. A	7. D	8. C	9. D	10. A	11. B	12. A	13. E	14. B	15. B	16. E	17. B	18. C	19. A	20. C
Test 2	1. C	2. C	3. D	4. D	5. E	6. A	7. E	8. B	9. B	10. C	11. A	12. D	13. C	14. E	15. A	16. D	17. B	18. B	19. D	20. C

Âşık Edebiyatı

Test 1	1. D	2. C	3. A	4. B	5. C	6. E	7. D	8. C	9. E	10. B	11. B	12. B	13. D	14. C	15. B	16. D	17. C	18. A	19. E	20. D
Test 2	1. E	2. B	3. A	4. A	5. A	6. B	7. A	8. E	9. E	10. B	11. E	12. A	13. C	14. C	15. E	16. B	17. A	18. E	19. C	20. A

Tekke-Tasavvuf Edebiyatı

Test 1	1. C	2. D	3. E	4. A	5. B	6. A	7. B	8. E	9. C	10. D	11. E	12. D	13. A	14. E	15. C	16. D	17. E
Test 2	1. C	2. B	3. A	4. B	5. C	6. B	7. E	8. D	9. A	10. E	11. B	12. B	13. C	14. B	15. C	16. E	17. D	18. A	19. B	20. D

Karma Test

Test 1	1. A	2. B	3. C	4. D	5. A	6. D	7. E	8. E	9. A	10. E	11. B	12. A	13. C	14. D	15. A	16. C	17. A	18. B	19. C	20. A
Test 2	1. B	2. A	3. E	4. E	5. B	6. C	7. A	8. C	9. B	10. C	11. B	12. D	13. E	14. D	15. C	16. A	17. A	18. C	19. D	20. C
Test 3	1. C	2. D	3. C	4. D	5. E	6. B	7. B	8. A	9. D	10. C	11. B	12. B	13. D	14. C	15. E	16. A	17. C	18. E	19. D	20. B
Test 4	1. B	2. A	3. C	4. E	5. E	6. E	7. E	8. C	9. B	10. B	11. C	12. D	13. E	14. B	15. B	16. A	17. E	18. D	19. B	
Test 5	1. D	2. C	3. C	4. A	5. E	6. A	7. A	8. A	9. B	10. B	11. A	12. C	13. D	14. E	15. E	16. E	17. B	18. C		

ESKİ TÜRK EDEBİYATI

Aruz Vezni

Test	1. A	2. D	3. A	4. D	5. D	6. E	7. E	8. B	9. B	10. C	11. A	12. C	13. E	14. B	15. D	16. C	17. B	18. B	19. D	20. C
	21. E	22. A	23. C	24. A																

Nazım Şekli ve Türleri

Test	1. C	2. E	3. D	4. C	5. C	6. A	7. B	8. C	9. D	10. B	11. A	12. E	13. B	14. E	15. B	16. B	17. E	18. E	19. A	20. A
	21. D	22. B	23. B	24. A	25. D															

Edebî Sanatlar

Test 1	1. B	2. A	3. D	4. C	5. D	6. C	7. B	8. E	9. C	10. A	11. D	12. B	13. E	14. A	15. C	16. E	17. A	18. D	19. A	20. B
Test 2	1. B	2. B	3. B	4. A	5. E	6. D	7. E	8. C	9. D	10. C	11. A	12. E	13. A	14. C	15. C	16. E	17. E	18. A	19. D	20. B

Divan Şiirlerinin Yorumlanması

Test	1. A	2. C	3. B	4. D	5. B	6. A	7. D	8. C	9. B	10. E	11. A	12. C	13. E	14. E	15. C	16. B	17. B	18. B	19. B	20. E

Divan Edebiyatı Şairleri

Test 1	1. D	2. E	3. B	4. C	5. E	6. A	7. D	8. B	9. A	10. D	11. E	12. C	13. D	14. E	15. A	16. C	17. B	18. C		
Test 2	1. E	2. C	3. A	4. D	5. E	6. B	7. A	8. D	9. C	10. D	11. A	12. B	13. B	14. E	15. D	16. C	17. B	18. C		

Divan Nesri

Test	1. A	2. D	3. D	4. C	5. A	6. A	7. B	8. D	9. B	10. B	11. B	12. E	13. B	14. C	15. B	16. E	17. A	18. D	19. D	20. B
	21. A	22. B	23. E	24. E	25. A	26. D	27. A	28. C	29. C	30. C										

Karma Test

Test 1	1. B	2. B	3. A	4. A	5. A	6. B	7. B	8. C	9. C	10. B	11. B	12. A	13. E	14. C	15. A	16. A				
Test 2	1. D	2. C	3. D	4. D	5. A	6. E	7. C	8. D	9. C	10. A	11. D	12. E	13. D	14. D	15. B	16. C				
Test 3	1. B	2. A	3. B	4. D	5. D	6. E	7. C	8. C	9. B	10. C	11. D	12. E	13. A	14. B	15. B					
Test 4	1. D	2. A	3. D	4. E	5. B	6. D	7. C	8. C	9. A	10. B	11. C	12. D	13. E	14. E	15. D	16. C	17. B			

Test 5 1.C 2.B 3.D 4.A 5.D 6.B 7.C 8.C 9.D 10.D 11.B 12.C 13.A 14.D

Test 6 1.C 2.C 3.B 4.E 5.E 6.D 7.D 8.E 9.A 10.D 11.E 12.E 13.B 14.B 15.A 16.B

YENİ TÜRK EDEBİYATI

Metin Türleri

Test 1.C 2.C 3.A 4.D 5.B 6.D 7.E 8.D 9.D 10.A 11.B 12.A 13.E 14.D 15.B 16.E 17.A 18.B

Edebiyat Akımları

Test 1.D 2.C 3.B 4.B 5.C 6.D 7.E 8.E 9.D 10.B 11.A 12.D 13.E 14.A 15.A 16.C 17.C 18.D 19.B 20.C
21.A 22.E 23.E 24.D 25.B 26.A 27.E 28.C 29.B 30.A

Batı Edebiyatı Sanatçıları

Test 1 1.C 2.A 3.A 4.A 5.B 6.C 7.D 8.E 9.A 10.E 11.B 12.D 13.B 14.E 15.A

Test 2 1.A 2.C 3.C 4.E 5.B 6.A 7.C 8.C 9.B 10.C 11.D 12.A 13.C 14.D 15.A

Tanzimat Edebiyatı

Test 1 1.D 2.B 3.E 4.D 5.E 6.A 7.A 8.C 9.A 10.B 11.E 12.C 13.E 14.B 15.E 16.E 17.D 18.E 19.C 20.D
21.B 22.C

Test 2 1.D 2.A 3.A 4.C 5.A 6.C 7.C 8.D 9.C 10.B 11.A 12.B 13.B 14.D 15.B 16.C 17.A 18.E 19.B 20.D
21.B 22.A

Servetifünun ve Fecriâti Dönemi

Test 1 1.D 2.C 3.C 4.B 5.B 6.D 7.E 8.A 9.E 10.B 11.A 12.C 13.D 14.E 15.B 16.B 17.B 18.E 19.A 20.B

Test 2 1.E 2.B 3.C 4.B 5.E 6.C 7.A 8.D 9.C 10.B 11.C 12.D 13.B 14.A 15.A

Millî Edebiyat Dönemi

Test 1 1.E 2.D 3.A 4.C 5.B 6.D 7.A 8.D 9.B 10.E 11.D 12.B 13.C 14.D 15.C 16.E 17.A 18.C 19.E 20.C

Test 2 1.E 2.A 3.C 4.C 5.B 6.E 7.A 8.E 9.B 10.E 11.A 12.D 13.B 14.D 15.E 16.A 17.D 18.D 19.D 20.A

Karma Test

Test 1 1.B 2.E 3.C 4.E 5.D 6.C 7.A 8.B 9.C 10.B 11.D 12.D

Test 2 1.E 2.E 3.C 4.D 5.A 6.A 7.C 8.B 9.A 10.C 11.A

Test 3 1.D 2.E 3.A 4.A 5.D 6.E 7.B 8.C 9.B 10.B

Test 4 1.A 2.D 3.C 4.B 5.E 6.D 7.D 8.E 9.D 10.E 11.C 12.C 13.A 14.A 15.D

Test 5 1.C 2.A 3.B 4.C 5.B 6.E 7.E 8.C 9.A 10.D 11.C

Beş Hececiler ve Memleketçi Şiir

Test 1	1. C	2. C	3. E	4. D	5. D	6. B	7. C	8. D	9. B	10. D	11. A	12. E	13. C	

Test 2	1. E	2. E	3. C	4. A	5. D	6. C	7. B	8. B	9. A	10. E	11. B	12. B	13. D	14. C	

Saf Şiir ve Yedi Meşaleciler

Test	1. A	2. D	3. E	4. B	5. A	6. C	7. E	8. E	9. C	10. D	11. A	12. A	13. B	14. B	15. D	16. A	17. C	18. B	19. D	20. C

Garipçiler / Birinci Yeni

Test	1. D	2. A	3. C	4. B	5. E	6. D	7. B	8. B	9. D	10. C	11. E	12. A

Bağımsız Şairler

Test	1. C	2. E	3. E	4. A	5. D	6. C	7. E	8. E	9. A	10. B	11. C	12. E	13. D	14. A	15. A	16. D	17. B	18. C

Maviciler ve Hisarcılar

Test	1. C	2. D	3. D	4. E	5. E	6. D	7. C	8. A	9. B	10. A	11. E	12. C	13. D	14. E	15. E

İkinci Yeni

Test	1. C	2. C	3. A	4. B	5. A	6. A	7. B	8. D	9. D	10. A	11. E	12. D	13. D	14. C	15. C	16. E

Toplumcu Gerçekçi Şiir

Test	1. B	2. E	3. B	4. A	5. D	6. A	7. B	8. E	9. E	10. A	11. C	12. E	13. D	14. B	15. D	16. A	17. D	18. C	19. D	20. B

Yeni İslamcı Şiir/ Mistik Duyarlığı Öne Çıkaran Şiir

Test	1. A	2. B	3. E	4. C	5. A	6. D	7. D	8. B	9. E	10. B	11. C	12. C	13. B	14. D	15. D	16. C	17. E	18. C

1980 Sonrası Şiir

Test	1. B	2. E	3. B	4. C	5. B	6. A	7. C	8. E	9. B	10. A	11. D	12. A	13. C

Cumhuriyet Şiiri Karma Test

Test	1. B	2. C	3. B	4. E	5. E	6. D	7. E	8. E	9. E	10. D	11. D	12. E	13. D	14. A	15. A	16. E	17. D	18. D

Milli Edebiyat Zevk Anlayışına Bağlı Roman - Hikâye

Test	1. D	2. C	3. E	4. E	5. A	6. C	7. A	8. D	9. C	10. D	11. A	12. A	13. E	14. B	15. E	16. D

Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Roman - Hikâye

Test	1. C	2. C	3. E	4. B	5. E	6. B	7. E	8. D	9. E	10. E	11. D	12. A	13. A	14. B	15. D	16. A	17. A	18. A	19. C	20. B

Bağımsız Roman Hikâye Yazarları

Test	1. E	2. E	3. B	4. E	5. C	6. D	7. B	8. B	9. C	10. B	11. A	12. E	13. C	14. D	15. A	16. A

Toplumcu Gerçekçi Roman - Hikâye

Test	1. B	2. A	3. D	4. B	5. C	6. B	7. A	8. D	9. E	10. C	11. E	12. D	13. A	14. D	15. B	16. B	17. C	18. A	19. A	20. B

Post Modern Roman - Hikâye

Test	1. D	2. E	3. C	4. A	5. D	6. C	7. B	8. D	9. D	10. A	11. A	12. B	13. D	14. C	15. A	16. D	17. C	18. B	19. C	20. D

Cumhuriyet Romanı Karma

Test 1	1. E	2. D	3. B	4. D	5. C	6. C	7. E	8. E	9. A	10. D	11. C	12. C	13. A	14. A	15. B	16. D

Test 2	1. C	2. A	3. D	4. A	5. A	6. B	7. C	8. D	9. B	10. A	11. D	12. B	13. D	14. E	15. E	16. A	17. B

Cumhuriyet Dönemi - Tiyatro

Test	1. C	2. E	3. B	4. D	5. A	6. C	7. A	8. B	9. B	10. B	11. D	12. E	13. A	14. A	15. D	16. E	17. B	18. D	19. C

Cumhuriyet Dönemi - Öğretici Metinler

Test	1. A	2. D	3. C	4. B	5. D	6. E	7. C	8. E	9. A	10. B	11. D	12. C	13. E	14. A	15. E	16. B

Karma Test

Test 1	1. B	2. E	3. C	4. A	5. D	6. C	7. D	8. A	9. C	10. A	11. E	12. B	13. D	14. E	15. A	16. C	17. B	18. A	19. D	20. E

Test 2	1. D	2. A	3. A	4. C	5. E	6. A	7. E	8. A	9. B	10. A	11. D	12. A	13. A	14. D	15. D	16. A	17. E

Test 3	1. E	2. D	3. A	4. D	5. C	6. D	7. B	8. B	9. A	10. C	11. B	12. E	13. C	14. E	15. C	16. B	17. B	18. E	19. A

Test 4	1. B	2. B	3. C	4. C	5. A	6. D	7. B	8. A	9. C	10. E	11. A	12. D	13. D	14. E	15. B	16. E	17. D	18. D	19. A

Test 5	1. B	2. A	3. D	4. A	5. C	6. B	7. E	8. B	9. E	10. C	11. E	12. D	13. D

ÇOCUK EDEBİYATI

Test 1	1. A	2. B	3. B	4. A	5. C	6. B	7. D	8. C	9. A	10. B	11. C	12. E	13. B	14. B	15. A	16. D	17. E	18. A	19. D

Test 2	1. D	2. E	3. D	4. B	5. C	6. D	7. A	8. D	9. A	10. D	11. C	12. B	13. D	14. D	15. A	16. D	17. E	18. E	19. D

Test 3	1. E	2. B	3. A	4. A	5. C	6. B	7. A	8. D	9. E	10. A	11. E	12. D	13. D	14. E	15. E	16. D	17. B	18. A

Test 4	1. B	2. E	3. C	4. C	5. B	6. B	7. D	8. A	9. B	10. C	11. B	12. E	13. B	14. C	15. C	16. D	17. A	18. C	19. D	20. A

Test 5	1. C	2. E	3. A	4. D	5. B	6. E	7. A	8. C	9. B	10. D	11. B	12. A	13. C

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Test 1	1. C	2. D	3. E	4. A	5. E	6. A	7. A	8. C	9. C	10. B	11. E	12. A	13. A	14. A	15. A	16. A	17. A	18. A	19. D

Karma Test

Test 1	1. E	2. B	3. D	4. B	5. E	6. B	7. C	8. D	9. D	10. E	11. E	12. B	13. D	14. E	15. C

Test 2	1. E	2. A	3. D	4. D	5. C	6. E	7. D	8. B	9. D	10. E	11. B	12. E	13. D